

Wilbur Smith

HROMOBITÍ

Kapitola 1

Čtyři roky pobytu v divočině se vyplatily.

Přírodní tažná síla nahradila klapání kol a hluk dieselu; přes spoustu záplat na plachtovní nebylo možno rozeznat jejich původní materiál. Spřežení tažných volů u každého vozu se zmenšilo z původních osmnácti na deset, protože mnoho se jich stalo kořistí lvů a obětí nákaz. Malá vyčerpaná karavana vezla kly pěti set slonů, deset tun slonoviny, sklizeň zbraně Seana Courtneye, již doveze do Pretorie, může ji vyměnit za téměř patnáct tisíc liber.

Opět byl Sean bohatý. Oblečení měl sice samý flek, kalhoty vyboulené na kolenou, neodborně spravované, boty na svršcích ošoupané a podomáčku podražené buvolí kůží; dlouhý nepřistřižený vous mu sahal do poloviny hrudníku a hřívu černých vlasů, která se mu kroutila na krku, měl těsně nad límcem přistřiženou. Ale i když na to nevypadal, byl bohatý, měl slonovinu, byl majitelem zlata v trezorech Volkskaaské banky v Pretorii.

Seděl na svém koni a z vyvýšeného místa na kraji cesty a nenuceně sledoval, jak ho pozvolna dojíždějí plné vozy. Teď je čas pořídit si farmu, přemýšlel spokojeně. Třicet sedm let, už není žádný mladík, je čas aby se usadil. Věděl o místě, které by se mu líbilo – rozkládalo se na kraji svahu, takže po večerech by mohl vysedávat na široké terase a pozorovat v modrých dálkách rovinu k řece Tugele.

„Zítřka brzy ráno dojedeme do Pretorie.“

Hlas vedle něj ho vyrušil ze snění. Sean se pohnul v sedle a podíval se dolů na zulského muže, který dřepěl u jeho koně.

„To byl dobrý lov, Mbejane.“

„Nkosi, zabili jsme mnoho slonů,“ přitakal Mbejane a Sean poprvé pozoroval pramínky stříbra v jeho vlasech hustých jako vlna. Taky už nebyl žádný mladík.

„A ušli jsme stovky mil,“ pokračoval Sean a Mbejane pokýval souhlasně hlavou.

„Člověka to cestování unaví,“ uvažoval Sean hlasitě. „Jsou chvíle, kdy zatouží zůstat alespoň dvě noci na jednom místě.“

„A poslouchat zpěv žen, když pracují na polích.“

Mbejane rozvíjel myšlenku dále.

„A dívat se na dobytek, jak vchází za soumraku do kraalu, a na syny, kteří ho vedou.“

„Ta chvíle už pro nás oba nastala, příteli. Jedeme domů, do Ladyburgu.“

Když se Mbejane zvedal, šípy v toulci mu zachrastily o tvrdý kožený štít a svaly se pohnuly pod černou sametovou kůží. Podíval se nahoru a usmál se hřejivým úsměvem plným bílých zubů. Sean mu úsměv opětoval. Šklebili se jeden na druhého jako dva malí chlapci, kterým se podařila nějaká rošťárna.

„Jestli popoženeme voly, můžeme do Pretorie dojít ještě dnes večer, Nkosi.“

„Zkusme to.“

Sean ho povzbudil a pobídl koně k sestupu ze svahu, aby se připojil ke karavaně. Zatímco se k němu karavana pomalu pachtila bílou září afrického rána, u zadních vozů nastal rozruch a rozšířil se rychle podél řady; psi štěkali a nosiči křičeli na jezdce, který pádil kolem nich k čelu karavany. Téměř ležel v sedle, řídil koně lokty a patami, klobouk mu visel na koženém provázku kolem krku a černé vlasy mu v tom trysku vlály.

„To štěně je horší než jeho vlastní táta,“ zabručel Mbejane, ale v jeho výrazu byla něžnost, když se díval, jak jezdec dojíždí první vůz a v plné rychlosti zastavuje svého poníka.

„Taky zničí každého koně, na kterém jezdí.“

Lovcův hlas byl drsný, ale v očích měl stejnou něhu jako Mbejane, když sledoval svého syna, jak uvolňuje hnědé tělo gazely z madla na sedle a hází na cestu vedle kolony. Dva nosiči přiběhli, aby ji zanesli do vozů. Dirk Courtney pobídl poníka a tryskem pádil dolů, kde Sean a Mbejane čekali vedle cesty.

„Jenom jedna?“ zeptal se Sean, když Dirk přitáhl poníka a otočil ho, aby se postavil vedle něj.

„Ale ne. Zastřelil jsem tři – třemi střelami. Chlapci nesou další.“

Samozřejmě, jako by bylo úplně normální, že ve svých devíti letech byl schopen zásobovat celou skupinu masem, se Dirk ležérně nadnesl v sedle. Uzdu držel v jedné ruce a druhá nedbale odpočívala na boku, věrná kopie otce. Sean se trochu zamračil, aby zakryl svou pýchu a lásku, a pak ho kradmo pozoroval. Chlapcův obličej byl až neslušně něžný, nevinnost v očích a kůže bez chybičky by mohly patřit stejně tak děvčeti. Slunce házelo rubínové jiskry do jeho tmavých kudrn, dlouhé černé řasy lemovaly široce rozevřené oči a nad nimi se klenuly jemné linky obočí. Měl smaragdové oči a zlatou kůží a ve vlasech se mu třpytily rubíny tvář jako od klenotníka. Jedině jeho ústa se Seanovi nelíbila. Byla příliš velká, rty široké a zženštilé. Jejich výraz byl nedokonalý – jako by se hněvaly nebo fňukaly.

„Dnes budeme celý den cestovat, Dirku. Žádná zastávka, dokud nedojedeme do Pretorie. Jeď zpět a řekni to vozkům.“

„Pošli Mbejana, nic nedělá.“

„Řekl jsem tobě, abys šel.“

„Krucí, tati, už jsem toho dneska udělal dost.“

„Jed' už, k čertu!“ zařval Sean s nepotřebnou prudkostí.

„Právě jsem se vrátil zpět, to není fér-“, začal znovu Dirk, ale Sean ho nenechal domluvit.

„Kdykoliv tě o něco požádám, máš plnou hubu výmluv. Tak udělej, co jsem ti řekl.“

Tvrdě si pohlédli do očí; Sean pronikavě a Dirk vzpurně, rozmrzele. Seana to znepokojilo. Jeden z dalších konfliktů, které se mezi nimi stávaly stále častěji. Skončí tento jako většina předešlých? Bude se muset zase smířit s porážkou a použít sjambok? Naposledy k tomu došlo před dvěma týdny, když Sean pokáral Dirka za nějaký triviální prohrěšek, který se týkal péče o jeho poníka. Dirk stál zasmušile, dokud otec nedomluvil, a potom odešel mezi vozy. Sean chtěl zahnat nepříjemné myšlenky a dal se do řeči s Mbejanem, když najednou uslyšeli bolestivé zakvilení z tábora. Rozběhli se tam. Uprostřed kruhu vozů stál Dirk. Jeho obličej se stále ještě temně rděl zlobou a pod nohou se mu nemotorně motalo a kňučelo štěně, které kopl.

Sean chlapce zlostně uhodil. I když jím lomcoval vztek, švihl ho jen dlouhým lasem, ne bolestivým zkrouceným sjambokem z hroší kůže. Potom Dirkovi nařídil, aby odešel do vozu. V poledne pro něj poslal a omluvil se mu – a Dirk, bez pláče se rty a čelistmi sevřenými ve vzdorovitém úšklebku, omluvu odmítl. Sean ho znovu uhodil lasem. Tvrdě, ne pomstychtivě. Dirk držel. Nakonec byl Sean nucen vzít na něj sjambok. Deset svištivých ran, každá zakončená prasknutím konce přes zadek, ale Dirk ležel pod bičem potichu. Jeho tělo se křečovitě zachvělo pod každou ranou, ale ani nehlesl. Sean ho mlátil a bylo mu z toho špatně od žaludku. Pot hanby a viny mu stékal do očí; svíral bič mechanicky prsty kolem pevného konce, ústa plná slin, a nenáviděl sám sebe. Když Dirk konečně vykřikl, Sean odhodil sjambok, opřel se zády o stěnu vozu a těžce oddychoval – přemáhal nevolnost která mu vyvrhla žaludeční kyselinu do krku. Dirk zakřičel znovu a znovu a Sean ho zvedl a přitiskl si ho na prsa.

„Promiň, tati! Promiň, už to nikdy neudělám, slibuji. Miluji tě, mám tě nejradši na světě – a už to nikdy neudělám,“ křičel Dirk a tiskl se k otci. Po několik dnů po této události se na Seana nikdo z personálu neusmál a ani na něj nepromluvil – kromě služební konverzace. Jako by tam nebyl. Všichni včetně Mbejana by byli ochotni krást, šidit a lhát, i když to nikdy nedělali, jen aby měl Dirk Courtney všechno, po čem touží. Nenáviděli kohokoliv, kdo mu něco odepřel, dokonce i Seana. To bylo před dvěma týdny. A teď – když se Sean podíval na ty rozzlobené rty –, bude se to opakovat? Potom se najednou Dirk pousmál. Byla to jedna ze změn jeho nálady, která Seana

vždycky trochu zmátla, protože když se Dirk zaculil, ústa se mu spravila. Byl neodolatelný.

„Jedu, tati.“ Radostně, jako by to dělal dobrovolně, pobídl koně a cválal zpět k vozům.

„Drží malý spratek!“ zabručel Sean k Mbejanově spokojenosti, ale v duchu na sebe svaloval vinu. Chlapec vyrůstal ve vozech, jeho domovem byla step, dorostlí muži jeho kamarády a autorita nad nimi samozřejmě jako jeho narození. Od matčiny smrti před pěti lety nepoznal něžné pohlazení ženy. Není divu, že byl takový divoch. Sean opatrně odbočil od vzpomínek na Dirkovu matku. Tady se taky cítil vinen, trvalo mu mnoho let, než se s tím smířil. Ted byla mrtvá. Nemělo cenu se s tím déle trápit. Odehnal pryč sklíčenost, která zastínila pocit štěstí, jenž ho předtím zaplavil. Plácl volným koncem uzdy koně po krku a pobídl ho na cestu – na jih k nízké linii kopců na horizontu, na jih k Pretorii. Je divoký. Ale až se jednou usadíme v Ladyburgu, bude v pořádku, ujišťoval se Sean. Ve škole mu vytlučou nismsyly z hlavy a já ho doma naučím slušnému vychování. Ne, určitě se to spraví. Toho večera, třetího prosince 1899, vedl Sean své vozy dolů z kopců a utábořil se vedle řeky Apies. Po jídle poslal Sean Dirka na kutě do obytného vozu. Sám se pak vyšplhal k hřebeni kopců a díval se zpět přes planinu k severu. Ve světle měsíce byla stříbřitě šedá, rozpínala se tiše do nedohledna. Tam byl starý život. Rázně se k němu otočil zády a pomalu scházel k světům města, která na něj blikala z údolí tam dole.

Kapitola 2

Sean nařídil Dirkovi, aby zůstal ve voze, ale trochu ho to mrzelo; držela ho ještě špatná nálada, když následujícího rána přešel most přes řeku a namířil k civilizaci. Mbejane běžel vedle něj a usilovně s ním držel krok. Hluboce pohroužený do svých myšlenek odbočil Sean do Kostelní ulice a náhle zpozoroval neobvyklý ruch. Oddíl mužů na koních ho přinutil sjet ke kraji cesty. Když ho míjeli, Sean je se zájmem sledoval. Obyvatelé města v pestrých, domácky vyrobených stejnokrojích jeli v útvaru, který bychom mohli nazvat čtyřstupem. Ale co hlavně Seana udivilo, byl jejich počet. Bože! Muselo jich být aspoň dva tisíce, od mladíků po vousáče, každý z nich byl ověnčený pásy s náboji a podél levého kolena trčela z pouzdra pažba mauserovky. Srolované příkrývky připevněné k sedlům, polní láhve a hrnce na vaření řinčely po celou dobu jejich projíždění. Nebylo pochyb. Byl to vojenský oddíl. Lidé stojící podél cesty na ně pokřikovali.

„Geluk hoor! Strílejte přesně.“

„Spoedige terugkoms.“

A oddíl se smál, vracel pokřik a výskal. Sean se sklonil k pěkné dívce, která stála vedle jeho koně. Mávala červeným šátkem a Sean zahlédl, že i když se směje, má oči plné slz jako kapiček rosy na stéblech trávy.

„Kam jedou?“ snažil se Sean překřičet hluk. Zvedla hlavu a tím pohybem ztratila slzu; stekla dolů po líci, sklouzla po bradě a zanechala na její halence malinkou vlhkou skvrnu.

„K vlaku, samozřejmě.“

„K vlaku? Ke kterému?“

„Podívejte se, přijíždějí děla.“

Sean pozorně sledoval, jak rachotivě projela dvě děla. Vojáci v modrých uniformách posetých zlatem seděli toporně na dopravnících. Koně se shýbali dopředu pod ohromnou tíhou zbraní. Vysoká kola okovaná ocelí, bronzový lesk na závěrech v kontrastu s pochmurnou šedí hlavní.

„Můj Bože!“ vzdechl Sean. Potom se otočil zpět k děvčeti, sevřel jí rameno a zmateně jí zatřásl.

„Kam jedou? Řekněte mi rychle – kam?“

„Menheer.“

Setřásla jeho ruku a otočila se.

„Prosím, promiňte – musíte mi to říct,“ volal za ní Sean, zatímco mizela v davu. Chvilku seděl omráčeně, než mu začal mozek znova pracovat. Tak tedy byla válka. Ale kde a proti komu? Určitě by nějaké kmenové povstání nepovolalo do zbraně takový šik. A ta děla, to byly nejmodernější zbraně, jaké kdy Sean viděl. Ne, to byla válka bílých. Proti republikám Transvaalu? Nemožné, byli bratry. Potom tedy proti Británii? Ta myšlenka ho polekala. Přece se už vedly nějaké takové řeči před pěti lety. Nebylo to poprvé. Pamatoval si rok 1895 a Jamesona Raida. Mohlo se stát cokoliv během těch let, co byl odříznutý od civilizace – a teď nevině vpadl doprostřed všeho. Rychle zvažoval své postavení. Byl Angličan. Narodil se sice v Natalu, ale pod vlajkou Unie. Vypadal sice jako domorodec, mluvil taky tak, jezdil na koni jako oni, narodil se na africkém území a nikdy ho neopustil – ale prakticky byl téměř jako Angličan narozený za zvuků zvonů kostela St. Maryle-Bow v Londýně. Předpokládejme, že je to válka mezi republikou a Británií a předpokládejme, že ho Búrové chytí – co mu udělají? Zkonfiskují jeho vozy a samozřejmě i slonovinu. Možná že ho uvězní nebo zastřelí jako špeha!

„Měl bych se, k čertu, odtud pohnout,“ zabručel a pak pronesl k Mbejanovi.

„Pojď. Zpět k vozům, rychle.“

Než dojeli k mostu, změnil názor. Musel se bezpečně ujistit, co se stalo. Byl tady jeden člověk, na kterého se mohl obrátit. Musí to risknout.

„Mbejane, jeď zpět do tábora. Najdi Dirka a starej se tam o něj i kdybys ho měl přivázat! Nikomu nic nepovídej a jestli je ti život milý, ať ani Dirk s nikým nemluví. Jasně?“

„Jasně, Nkosi.“

A Sean, který vypadal stejně jako ostatní domorodci, pomalu projížděl tlačenicí vozů k hlavnímu zásobovateli na konci města blízko železniční stanice. Nad vchodem zářil nápis z dob, kdy ho viděl naposledy, čerstvě přemalovaný červenozlatým písmem: I. Goldberg. Dovozece & Vývozece, obchod s důlními stroji, kupec & velkoobchodník. Vykupujeme: zlato, drahé kameny, kočky a kůže, slonovinu a přírodní materiály. Ačkoli byla válka, nebo možná kvůli ní, obchod pana Goldberga vzkvétal. Bylo tu plno a Sean se vecpal nepozorovaně mezi zákazníky a hledal tiše majitele. Našel ho, jak prodává zrnkovou kávu muži, který měl jasné pochybnosti o její kvalitě. Rozhovor o ceně kávy pana Goldberga ve srovnání s konkurencí naproti přes ulici se zamotával a stával stereotypním. Sean se opřel o polici plnou zboží, nacpal si dýmku, zapálil, a zatímco čekal, pozoroval pana Goldberga v akci. Ten muž měl být advokátem. Argumentoval tak obratně, že to přesvědčilo nejprve Seana a potom zákazníka. Opozdilec zaplatil, hodil pytel přes rameno a s bručením odcházel. Pan Goldberg se tím výkonem zpotil a zčervenal.

„Izzy, ty vždycky obhájíš každý gram,“ pozdravil ho Sean. Goldberg na něj nevěřicně civěl přes své zlatě orámované brýle a jakmile Seana poznal, začal se smát. Mrkal překvapením, vrtěl hlavou na přivítanou, až se mu třásla brada. Potom se stočil do zadní kanceláře. Sean šel za ním.

„Zbláznil jste se, pane Courtneyi?“ Goldberg na něj čekal a chvěl se vzrušením. „Jestli vás chytí...“

„Poslouchej Izzy. Přijel jsem včera večer. Nepromluvil jsem s bělochem celé čtyři roky. Co se tady, kruci, děje?“

„Neslyšel jste?“

„Ne, do háje, neslyšel.“

„Je válka, pane Courtneyi.“

„To vidím. Ale kde? Proti komu?“

„Proti komu? Na všech hranicích – od Natalu až po Kapsko. Proti celému britskému impériu.“

„Proti komu?“

„Proti britskému impériu.“

Goldberg zakroutil hlavou, jako by nevěřil svým vlastním slovům.

„Proti celému britskému království. My?“ zeptal se Sean ostře.

„Republiky Transvaalu a svobodná země barevných. Zatím máme převahu, obléháme Ladysmith, Kimberley, Mafeking...“

„A co ty osobně?“

„Já jsem se narodil tady, v Pretorii, jsem domorodec.“

„Udáš mě?“

„Ne, samozřejmě že ne. Jste celá léta mým nejlepším zákazníkem.“

„Díky, Izzy. Podívej, budu se snažit odtud vypadnout, jak nejrychleji budu moci.“

„To by bylo rozumné.“

„A co moje peníze ve Volkskaasu – můžu je vybrat?“ Izzy smutně zatřásl hlavou.

„Všechna nepřátelská konta byla zmrazena.“

„Krucí, ať to všechno čert vezme!“ zasakroval Sean hořce a potom nabídl: „Izzy, mám dvacet vozů a deset tun slonoviny tam venku na kraji města – máš zájem?“

„Kolik?“

„Deset tisíc za všechno; voły, vozy, slonovinu – za všechno.“

„To by nebylo vlastenecké, pane Courtneyi,“ rozhodoval se Goldberg neochotně. „Obchodovat s nepřítelem... jedině kdybyste se mi zaručil, že je to deset tun.“

„Krucí, Izzy, já nejsem britská armáda – to množství by stálo dvacet tisíc liber.“

„Chcete, abych koupil zboží, které jsem neviděl – a ani se na nic nezeptal? Dobře. Zaplatím vám čtyři tisíce – ve zlatě.“

„Sedm.“

„Čtyři a půl,“ přidal Izzy.

„Ty mizero.“

„Čtyři a půl.“

„Ne, kruci. Pět!“ zavrčel Sean.

„Pět?“

„Pět..“

„Dobře, pět.“

„Díky, Izzy.“

„Rádo se stalo, pane Courtneyi.“

Sean spěšně popsal položení tábora.

„Můžeš za námi někoho poslat. Vyrazíme k hranici Natalu hned, jak se setmí.“

„Vyhýbejte se cestám a taky železnici. Joubert má třicet tisíc mužů v severním Natalu, hlavně kolem Ladysmithe a podél Tugulských hor.“

Goldberg odešel k sejfu a vytáhl z něj pět malých plátěných pytlíků.

„Chcete to spočítat?“

„Věřím ti tak, jak ty věříš mně. Na shledanou, Izzy.“

Sean vhodil těžké pytlíky za košili a připevnil je pod pásek.
„Mnoho štěstí, pane Courtney.“

Kapitola 3

Zbývaly dvě hodiny do západu slunce, když Sean dokončil vyplácení zaměstnanců. Posunul hromádku sovereignů přes desku stolu k poslednímu muži a prošel s ním komplikovaným obřadem rozloučení, potřásání rukou, objímání a opakování formálních frází. Potom se postavil a rozhlédl se kolem. Seděli trpělivě na bobku a hleděli na něj – odpovědí byl jeho vlastní smutek, že končí další období. Ti muži s ním žili a pracovali a podíleli se s ním na stovkách různých obtížích. Nebylo lehké je teď opustit.

„Je po všem,“ řekl.

„Yebho, je konec.“ Souhlasili sborově a nikdo se nepohnul.

„Běžte už, kruci.“ Jeden z nich se pomalu postavil a sebral ranec s věcmi, karros (koženou přikrývku), dva oštěpy, odloženou košili po Seanovi. Balancoval s rancem na hlavě a díval se na Seana.

„Nkosi!“ řekl a zasalutoval.

„Nongo,“ odpověděl Sean. Muž se otočil a vykročil z tábora.

„Nkosi!“

„Hlubi!“

„Nkosi!“

„Zamo.“

Oddané vyjádření věrnosti – Sean naposledy vyslovoval jejich jména a oni jednotlivě opouštěli tábor. Lovec stál a díval se, jak odcházejí do soumraku. Nikdo z nich se neotočil a ani se k sobě nepřipojili. Všechno skončilo. Sean se smutně vrátil do tábora. Koně byli připraveni. Tři osedlaní, dva nesli zavazadla.

„Nejdřív se, Mbejane, najíme.“

„Jídlo je hotové, Nkosi. Hlubi ještě uvařil, než odešel.“

„Dirku, pojď se najíst.“

Jediný Dirk u jídla mluvil. Vesele švitořil, unesený vzrušením dalších dobrodružství, zatímco Sean a Mbejane nabírali tučné dušené maso, které jim příliš nechutnalo, a těžce ho polykali. Venku v houstnoucí tmě zakvílel šakal, osamocený zvuk ve večerním vánku, který se hodil k náladě muže, který právě ztratil přátele a bohatství.

„Je čas.“

Sean se zachvěl ve svém kabátci z ovčí kůže a zapnul si knoflíky. Když se postavil, aby rozkopl oheň, znehybněl a se skloněnou hlavou naslouchal. Vítr přinášel nový zvuk.

„Koně!“ potvrdil Mbejane.

„Rychle, Mbejane, moji pušku.“

Zulan vyskočil, běžel ke koním a vytáhl z pouzdra Seanovu zbraň.

„Schovej se a zavři klapačku,“ nařizoval Sean, když tlačil Dírka do stínu za vozy. Vzal Mbejanovi pušku z ruky a vsunul patronu do zásobníku. Všichni tři se přihrčili a čekali. Křupot kamínků pod kopyty, tichý zvuk odhrnuté větve.

„Jenom jeden,“ zašeptal Mbejane. Kůň s nákladem lehce zaržál a ihned dostal ze tmy odpověď. Potom ticho, dlouhé ticho přerušené zacinkáním uzdy, kterou jezdec sňal. Teď ho Sean uviděl. Štíhlá postava, která se pomalu vynořila z noci. Namířil pušku, aby kryl přístup. Ve způsobu, jakým se cizinec pohyboval, bylo něco neobvyklého, spanilého. Pohupoval boky, dlouhé hříběcí nohy a výška prozrazovaly, že je mladý, velmi mladý. Sean s úlevou vykročil z úkrytu a sledoval vetřelce, jak nejistě stojí vedle ohně a upřeně hledí do stínu. Mladík měl na hlavě špičatou čepici přetaženou přes uši a drahé sako ze semiše v medové barvě. Jezdecké kalhoty mu perfektně seděly a pohodlně obepínaly zadek. Sean si všiml, že jeho zadní část je příliš velká a nepoměrná k malým nohám, obutým v naleštěných anglických loveckých botách. Správný frajer, a když Sean zavolal, měl v hlase náznak posměchu.

„Stůj, kdo jsi, příteli, a řekni, o co ti jde!“ Účinek Seanova vybídnutí byl nečekaný. „Mluv, nemám čas.“

Mladík otevřel ústa, znovu je zavřel, olízl si rty a začal.

„Řekli mi, že jedete do Natalu.“ Hlas byl hluboký, hrdelní.

„Kdo ti to řekl?“ vyzvídal Sean.

„Můj strýc.“

„Kdo je tvůj strýc?“

„Isaak Goldberg.“

Zatímco se Sean pokoušel strávit tuto informaci, prohlížel si obličej před sebou. Pečlivě oholená, bledá tvář, velké tmavé oči a usměvavá ústa, která se teď našpulila strachem.

„A jestli ano?“ zeptal se Sean.

„Chci jet s vámi.“

„Zapomeň na to. Nasedni na koně a jed' domů.“

„Zaplatím vám – zaplatím vám dobře.“

Byl to hlas nebo mladíkův postoj, co Seana udivovalo – nevěděl. Bylo na něm něco zvláštního. Držel placatý kožený vak v obou rukou přes břicho – v obranném postoji, jako by si chránil – chránil co? A najednou to Seanovi došlo.

„Sundej tu čepici,“ nařídil.

„Ne.“

„Sundej si ji!“ Ještě chvíli mladík váhal, potom s gestem vzdoru strhl čepici a dva husté černé prameny vlasů, blýskavé v záři ohně, vypadly a rozprostřely se téměř až k pasu. Nemotorná mužnost se v tu ránu změnila v ohromující žensství. I když to Sean tušil, na tak překvapující proměnu nebyl připraven. Byl šokován krásou i oděvem, který zdůrazňoval její tvary. Ještě nikdy neviděl ženu v jezdeckých kalhotách a teď těžce oddychoval. Kalhoty, můj Bože, stejně tak mohla být nahá od pasu dolů – možná že ani to by nebylo tak provokativní.

„Dvě stě liber.“

Přicházela teď k němu a nabízela plátěný pytlík. Při každém kroku se jí nohavice napínaly kolem stehů a Sean provinile odtrhl oči a podíval se jí do obličeje.

„Nechte si svoje peníze, madam.“

Měla kouřově šedé oči.

„Dvě stě celkem a stejně tolik, až dojedeme do Natalu.“

„Nemám zájem.“

Ale měl; a ty měkké rty se začaly chvět.

„Kolik tedy? Řekněte si.“

„Podívejte, madam. Nevedu žádný průvod. Už jsme tři – jedno dítě. Pojedeme dlouho a rychle a kdykoliv můžeme narazit na Búry. Naše šance jsou už tak mizivé. Další člen skupiny, a ještě k tomu žena, nám bude na obtíž. Nechci vaše peníze. Jediné, co chci, je dostat svého syna do bezpečí. Běžte domů a zůstaňte tam – nepotrvá to dlouho.“

„Jedu do Natalu.“

„Dobře – jedte, ale ne s námi.“

Sean se nemohl déle zkoušet, zda odolá kouzlu těch šedých očí, a obrátil se k Mbejanovi.

„Koně,“ štěkl a opustil ji. Stála a dívala se na ně tiše, jak nasedají na koně. Neprotestovala. Vypadala velmi malá a osamocená, když se na ni Sean ze sedla podíval.

„Lituji,“ zabručel. „Běžte teď domů jako hodná holčička,“ a rychle se otočil a odklusal do noci. Celou noc jeli na východ po planině osvětlené měsícem. Jednou narazili na usedlost, zaštěkal pes, ale oni rychle na chvíli změnili kurs a pak znovu zamířili k východu a drželi se velkého Jižního kříže po své pravé straně. Když Dirk usnul v sedle a sklouzl na bok, Sean ho zachytil, než spadl na zem, položil si ho na klín a držel ho tak po celý zbytek noci. Před východem slunce našli křovinatou buš na břehu potoka, zajistili koně a rozbili tábor. Mbejane vařil v plechové misce na malém, dobře skrytém ohýnku a Sean zrovna zabalil spícího Dirka do příkrývek,

když tu vjela dívka do tábora a seskočila z koně.

„Málem jsem vás dvakrát ztratila.“

Zasmála se a sundala čepici.

„Dali jste mi zabrat.“

Setřásla lesklé kadeře.

„Kafe! To je fajn, přijde mi vhod.“

Sean se výhrůžně postavil a se zaťatými pěstmi ji spaloval pohledem, ale ona nebojácně přivázala koně a uvolněně se otočila, než ho vzala na vědomí.

„Nedělejte okolky, prosím, sedněte si.“

A zašklebila se na něj s takovou zlomyslností v šedých očích a napodobila tak přesně jeho postoj s rukama na těch neslušných bocích, že Sean nakonec neodolal. Snažil se udusit smích, protože věděl, že je to jeho kapi-
tulace, ale byl tak legrační při tom úsilí, že se rozkošně rozesmála.

„Umíte vařit?“ zeptal se.

„No, no.“

„Raději si vzpomeňte, protože odteďka to bude vaše práce, tím si odpracujete náš doprovod.“

Později, když poprvé ochutnával, pobrukoval: „Není to špatné – za daných okolností,“ a vytřel talíř kouskem chleba.

„Jste tak laskav, pane.“

Poděkovala mu a odnesla svou deku do stínu, roztáhla ji, sundala boty, zavrtěla prsty a s povzdechem si lehla. Sean vybíral místo pro své lože velmi pečlivě, takže když otevřel oči, nemusel ani otáčet hlavu a díval se na ni zpod okraje klobouku, který mu zakrýval tvář. Vzbudil se v poledne. Viděl, jak dívka spí s jednou tváří v dlani, s řasami spojenými a několika prameny tmavých vlasů uvolněnými přes obličej, vlhký a zardělý v ospalém vedru. Dlouho se na ni tak díval potom se tiše zvedl a přešel ke svým taškám na sedle. Když scházel dolů k potoku, vzal si s sebou svou plátěnou toaletní tašku, zbylé jezdecké kalhoty, které neměly ani záplaty, ani skvrny, a čistou hedvábnou košili. Seděl na kameni u vody, nahý a čistě vydrhnutý, a prohlížel si tvář ve vyleštěném ocelovém zrcátku.

„Dobrá práce,“ poznamenal a začal šmikát svůj dlouhý hustý vous, který neviděl nůžky tři roky. Sebevědomý jako děvče ve svých prvních společenských šatech kráčel Sean zpět do tábora. Všichni už byli vzhůru. Dirk a dívka seděli na její dece a tak horlivě diskutovali, že si ani jeden z nich nevšiml jeho příchodu. Mbejane byl zaměstnaný ohněm, houpal se na patách a přejel Seana pohledem, aniž by pohnul brvou.

„Raději se najíme a budeme pokračovat.“

Dirk a dívka vzhlédli. Zamhouřila oči a zpozorněla. Dirk na něj civěl.

„Tvůj vous je teď legrační,“ poznamenal a děvče se snažilo beznadějně potlačit smích.

„Sbal si příkrývky, chlapče.“

Sean se snažil odvést chlapcovu pozornost někam jinam, ale Dirk jako buldok nemilosrdně pokračoval.

„... a proč sis oblékl své nejlepší šaty, tati?“

Kapitola 4

Jeli ve tmě tři vedle sebe, Dirk mezi nimi, a Mbejane za nimi táhl koně se zavazadly. Země byla nerovná, vlnila se a vypadala jako nekonečné moře. Tráva, pohybující se ve větru, zvyšovala představu vln. Tmavé vrcholky pahorků vystupovaly jako ostrovy v moři a vytí šakalů připomínalo křik mořských ptáků.

„Nejedeme moc na východ?“ přerušila dívka ticho a její hlas se nesl ve větru.

„To schválně,“ odpověděl Sean.

„Chci přejít konec Dračích hor, abychom obešli Búry, kteří jsou soustředění kolem Ladysmithu a železnice,“ a pohlédl na ni přes Dirkovu hlavu. Jela s obličejem zvednutým k nebi.

„Znáte hvězdy?“ zeptal se.

„Trošku.“

„Já taky. Já znám všechny.“ Dirk přivítal vybídnutí a otočil se k jihu.

„Toto je Jižní kříž s ukazateli a to je Orion s mečem na pásku a tam je Mléčná dráha.“

„Ukaž mi ještě nějaké,“ povzbuzovala ho dívka.

„Další jsou jen obyčejné, nepočítají se. Nemají jména.“

„Ale mají, a mnoho jich má dokonce svůj příběh.“

Následovala odmlka. Dirk teď byl v nezáviděníhodné situaci; buď měl její poznámku přejít nevšímavě, a to byl Dirk příliš hrdý, než by přiznal svou chybu, nebo přistoupí na její vybídnutí a poprosí ji, aby mu nějaký příběh vyprávěla. Jeho hrdost byla sice velká, ale chuť poslouchat vyprávění ještě větší.

„Vyprávěj mi nějaký,“ nakonec zaprosil.

„Vidíš tam tu malou skupinku pod tou velkou jasnou hvězdou? Říká se jim Sedm sester. Jednou, kdysi dávno...“

Během několika minut byl Dirk dokonale pohlcen. To byly dokonce lepší příběhy, než mu vyprávěl Mbejane – možná proto, že byly nové, zatímco Mbejanův celý repertoár mohl recitovat paměti. Zcela vyprávění propadl a pronásledoval dívku otázkami.

„Ale proč nezastřelil tu starou čarodějnici?“

„Protože tehdy zrovna neměli zbraně.“

„Mohl použít luk a šípy.“

„Čarodějníci nemůžeš zabít lukem a šípy. Šípy jenom – psst – proletí jejím tělem a ani ji nezraní.“

„Do prkýnka!“ Bylo to opravdu zajímavé, ale než Dirk takové vysvětlení přijal, musel si je nezbytně potvrdit u experta. Přibrzdil, aby se připojil k Mbejanovi a předložil Zulovi svůj problém. Když Mbejane dívku podpořil, Dirk jí uvěřil. Mbejane byl uznávanou autoritou na nadpřirozenosti. Tu noc Dirk v sedle neusnul. Než se před východem slunce utábořili, dívčin hlas byl ochraptělý námahou, ale úplně si Dirka omotala kolem prstu a na Seana to udělalo dojem. Celou noc, zatímco naslouchal jejímu hlasu a chraptivým výbuchům smíchu, které se mísily do jejího vypravování, cítil počátek něčeho, co tušil už při jejich prvním setkání a co v něm zapustilo kořeny v břiše a bedrech a vypouštělo výhonky nahoru do hrudního koše. Chtěl tu ženu tak silně, že ho v její přítomnosti opouštěl rozum. Mnohokrát se během noci snažil zapojit do rozhovoru, ale pokaždé ho Dirk opovržlivě odbyl a sám se chtivě otáčel na dívku. Do rána Sean učinil zmatený objev, že žárlí na vlastního syna – žárlil na to, že ho dívka obdarovává pozorností, po které on sám tak silně toužil. Zatímco po snídani leželi na dekách v lesíku stromů syringa a pili kávu, Sean poznamenal: „Ještě jste nám neřekla, jak se jmenujete.“

A samozřejmě byl to Dirk, který mu odpověděl.

„Mně už to řekla. Jmenuješ se Ruth – že?“

„Správně, Dirku.“

Sean v sobě usilovně tlumil nesmyslné pobouření, a když promluvil, nedařilo se mu ho zcela zakrýt.

„Myslím, že už toho bylo dost, ty kluku. Ted' si lehni, zavři oči a pusu a spi.“

„Nejsem ospalý, tatí.“

„Uděláš, co jsem ti řekl.“

Sean vyskočil, opustil tábor a vylezl na malý pahorek. Bylo už úplně světlo, takže mohl prozkoumat step až k horizontu na všechny strany. Široko daleko nebyla žádná lidská bytost nebo známka obydlí. Slezl zase dolů, a než se vrátil k lesíku, zkontroloval přivázané koně. Přes všechny protesty se Dirk nakonec stočil do klubíčka jako spící štěňátko a blízko ohně vycházelo z táborových dek hlasité Mbejanovo chrápání. Ruth ležela kousek od nich, deku přehozenou přes nohy, oči měla zavřené a přední část košile se zvedala a zase propadala způsobem, kvůli kterému nemohl Sean spát. Ležel opřený o zápěstí, nespouštěl z ní oči a nepřestával ji prohlížet.

Čtyři roky neviděl bílou ženu, čtyři roky bez ženského hlasu nebo těla. Na začátku mu to chybělo – neklid, nenadálé depresivní stavy a následné výbuchy temperamentu. Ale postupně během dlouhých dní lovu a jízdy na koni, v nekonečném boji se suchem a bouřemi, se šelmami a přírodními živly přizpůsobil své tělo. Ženy mizely v neskutečnu, nejasné přeludy, které se mu zjevovaly jen v noci, takže sebou házel a potil se a křičel ze spaní, dokud ho příroda neosvobodila. Ženské fantomy se na chvíli rozptýlily, aby nasbíraly síly, a znovu jej navštívily. Ale to, co teď leželo vedle něj, nebyl přelud. Když natáhl ruku, mohl se jemně dotknout její tváře a ucítit teplou a prokrvenou hedvábnou pokožku. Otevřela oči. Byly mléčně šedé spánkem, pomalu se soustřeďovaly, dokud se nesetkaly s jeho pohledem. Když zjistila, že si ji prohlíží, vytáhla ruku zpod přikrývky a natáhla ji k němu. Už neměla jezdecké rukavice. Poprvé si všiml, že na prostředníčku má tenký zlatý prsten.

„Aha,“ zamumlal přihloupě a potom zaprotestoval: „Ale jste příliš mladá – jste příliš mladá na to, abyste byla vdaná.“

„Je mi dvaadvacet,“ řekla mu měkce.

„Váš manžel – kde je?“ První a poslední naděje – snad je ten mizera mrtvý.

„Zrovna za ním jedu. Když to vypadalo, že vypukne válka, jel do Natalu, do Durbanu, aby tam našel pro nás práci a domov. Měla jsem jet hned za ním, ale válka začala dříve, než jsme čekali. Překvapila mě.“

„Aha.“

Takže já ji vezu za jiným mužem, uvažoval zatrpkle a nahlas řekl: „Takže pán sedí v Durbanu a čeká, až vy se nějakým způsobem proderete přes frontu.“

„Je v natalské armádě. Před týdnem mi poslal zprávu. Chtěl, abych zůstala v Johannesburgu a počkala, až Britové dobudou město. Říká, že mají takovou sílu, že budou v Johannesburgu během tří měsíců.“

„Proč tedy nepočkáte?“ Pokrčila rameny.

„Trpělivost není mojí silnou stránkou,“ a pak se jí v očích objevila zlomyslnost.

„Kromě toho, myslela jsem si, že by bylo docela zábavné utéct – v Johannesburgu jsem se přišerně nudila.“

„Milujete ho?“ vyzvídala dále. Otázka ji zaskočila a smích ztuhl na rtech.

„Je to můj manžel.“

„To není odpověď na moji otázku.“

„To je otázka, kterou nemáte právo mi dávat.“

Teď se zlobila.

„Musíte mi to říct.“

„Milujete svou ženu?“ zaútočila na něj.

„Miloval jsem. Je mrtvá už pět let.“

Její hněv zmizel tak rychle, jako předtím vzplanul.

„Oh, omlouvám se, nevěděla jsem.“

„Zapomeňte na to. Zapomeňte, že jsem se vůbec ptal.“

„Ano, to bude nejlepší. Už se to moc zamotávalo.“

Její ruka s prstýnkem na prstě byla stále natažena směrem k němu, ležela mezi nimi na měkkém koberci spadaného listí. Posunul se a zvedl ji. Byla to malá ruka.

„Pane Courtneyi – Seane, bylo by nejlepší, kdyby – nesmím – myslím, že bude nejlepší, když teď budeme spát. Odtáhla ruku a otočila se k němu zády. Uprostřed odpoledne je vzbudil vítr, skučel z východu, skláněl trávu na kopcích a mlátil větvemi nad jejich hlavami.

Sean vzhlédl k obloze. Vítr mu vzdouval košili a čechrал vous. Pomalu postupoval proti němu; byl mnohem větší než Ruth a ona si teprve teď všimla, jak je vysoký. Vypadal jako bůh bouře, s dlouhýma mocnýma nohama a napjatými svaly na hrudi a na pažích pod bílým hedvábím košile.

„Stahují se mraky,“ křičel Sean v nárazech větru. „Dnes v noci nebude měsíc.“

Rychle se postavila a náhlý prudký náraz větru ji vyvedl z rovnováhy. Zapotácela se proti němu a on ji zachytil. Na chvíli byla přitlačena k jeho hrudníku, cítila štíhlou, hladkou pružnost jeho těla a mužnou vůni. Oba dva ten nečekaný intimní dotyk překvapil, a když se odtrhla, oči měla široké a šedé strachem z věcí příštích, do kterých se vplétali.

„Promiňte,“ zašeptala. „Nechtěla jsem...“

Vítr uchytil její vlasy, přehodil je v tanci přes obličej a chňapal po černých pramenech.

„Sundáme sedla a pojedeme až zítra, ve dne,“ rozhodl Sean. „Ve tmě nemůžeme jet.“

Mraky se ve větru převalovaly, předháněly se a kupily jeden na druhý, měnily tvar a padaly dolů k zemi. Šedá a tmavě modrá mračna byla plná deště, který nesla. Brzy se setmělo, ale vítr stále foukal silně a zápasil s nimi.

„Za hodinku to spadne, dostaneme sprchu. Musíme vyhledat nějaké přístřeší, než se setmí úplně.“

Na opačném svahu pahorku našli převis skály a vyložili pod něj zavazadla. Zatímco Sean přehazoval koním přes hlavy ohlávky, aby předešel jejich splašenému útěku před bouřkou, Mbejane posekal trávu a nakupil ji jako matraci na skalnatou plošinu pod převisem. Zachumlaní ve voskových plátnech jedli sušené maso a studený moučný chléb. Potom se Mbeja-

ne diskrétně vzdálil na druhý konec přístřešku a zmizel pod dekou. Měl zvířecí schopnost okamžitě tvrdě usnout i v těch nejodpornějších podmínkách.

„No tak, chlapče, šup pod deku.“

„Nemůžu, já jen...“, Dirk zase začínal se svým nočním protestem.

„Ne, nemůžeš.“

„Zaspívám ti, chceš?“ navrhla Ruth.

„Proč?“ Dirk byl uvedený do rozpaků.

„Písničku na dobrou noc – nikdy jsi neslyšel ukolébavku?“

„Ne.“

Dirk byl zmatený.

„Co zaspíváš?“

„Ale nejdřív pod deku.“

Seděla ve tmě vedle Seana, velmi blízko něho. Dotýkal se jí jedním ramenem, nemluvné kvílení větru ji doprovázelo – Ruth zpívala. Nejprve staré holandské lidové písně „Nooi, Nooi“ a „Jannie met die Hoepel been“, potom další oblíbenou „Frère Jacques“. Pro každého z nich její hlas něco znamenal. Mbejane se tou melodií probudil a zavzpomínal si na vítr v kopcích země Zulů a zpěv mladých dívek na polích v době sklizně. Byl šťasten, že se vrací domů. Pro Dirka to byl hlas matky, který si už sotva pamatoval, pocit bezpečí – a brzy usnul.

„Nepřestávejte“, šeptal Sean. Tak zpívala jen pro něj. Píseň lásky starou dva tisíce let, plnou lidského trápení, ale i radosti. Vítr se ztišil, když zpívala, a její hlas se toužebně nesl v nesmírném tichu noci. Přerušila ji bouřka. Poprvé uhodilo a blesk se klikatě zablýskl skrze mraky. Dirk se mírně zavrtěl, ale spal dál. V záblesku modrého světla Sean uviděl, že Ruth stékají slzy po tvářích, a když se kolem nich rozprostřela tma, začala se třást. Přiblížil se k ní a ona se k němu přitiskla, malá a teplá v jeho náručí. Chtěl ochutnat sůl jejích slz na rtech.

„Seane, nesmíte.“

Ale zvedl ji do náručí a vyšel do noci. Blesk sjel zase po obloze a osvětlil zemi zářivým trpytem, takže Sean spatřil koně, jak se škubou na provazech, a nepravidelný obrys pahorku nad nimi. První kapky teplého deště mu spadly na ramena a do obličeje. Pokračoval s Ruth na rukou. Potom se vzduch naplnil deštěm. V dalším zablýsknutí je obklopila perlivá mlha a noc se naplnila vůní deště na suché zemi – čistá teplá vůně.

Kapitola 5

Brzy ráno stáli společně na hřebeni pahorku a rozhlíželi se po okolí, tak

pročištěném deštěm, že mohli vidět modré a špičaté hory na jižním horizontu.

„To je ocas Dračích hor, objeli jsme ho ve vzdálenosti asi dvaceti mil. Teď už bychom Búry neměli potkat, je to moc daleko. Brzy narazíme na železnici na druhé straně fronty.“

Ráno bylo překrásné, země zavlažená deštěm, trsy trávy na natalské zemi a žena, která stála vedle něj – Sean byl v dobrém rozmaru. Byl spokojený. Blížil se konec téhle cesty a těšil se na novou s touto ženou po svém boku. Když mluvil, pomalu k němu vzhledla s vystrčenou bradou, jako by brala na vědomí jeho nadměrnou výšku. Poprvé si Sean všiml, že nemá tak dobrou náladu jako on.

„Jsi moc pěkná,“ řekl, ale dívka stále mlčela. Zpozoroval stín v jejích očích – smutek, nebo dokonce něco silnějšího.

„Ruth, pojedeš se mnou?“

„Ne.“

Pomalou zavrtila hlavou lítostivě. Tlustý černý hroznýš vlasů sklouzl po rameni a zůstal viset na medové semišové kůži jejího kabátku.

„Musíš.“

„Nemůžu.“

„Ale, dnes v noci jsi...“

„Dnešní noc byla šílenství... to ta bouřka.“

„Bylo to správné, chtěli jsme to.“

„Ne, to ta bouřka.“

Odtáhla od něho pohled a podívala se k obloze.

„A teď už bouřka skončila.“

„Bylo to víc než bouřka. Víš to. Bylo to od prvního okamžiku, co jsme se potkali.“

„Bylo to šílenství založené na podvodu. Něco, co musím ukrýt ve lžích, a něco, co jsme museli přikrýt v tu chvíli tmou.“

„Ruth, můj Bože, tak o tom nemluv.“

„Dobře. Nebudu. Už o tom nikdy nebudu mluvit.“

„Nemůžeme to tak nechat. Ty víš, že nemůžeme.“

Když odpovídala, zvedla levou ruku, takže její zlatá barva zachytila slunce.

„Řekneme si tady na té hoře ve slunečním jasu na shledanou. I když spolu ještě kousek pocestujeme – rozloučíme se tady.“

„Ruth...“ začal, ale položila mu ruku na ústa a Sean cítil kov jejího prstýnku na svých rtech a měl pocit, že je ten prsten studený stejně jako jeho strach ze ztráty této ženy.

„Ne,“ zašeptala. „Polib mě ještě jednou a nech mě jít.“

Kapitola 6

Mbejane to uviděl první a tiše Seana upozornil. Asi dvě míle po jejich boku se vznášel hnědý oblak kouře. Vycházel zpod záhybu nejbližšího hřebene tak slabě, že Sean musel chvilku pátrat, než ho zpozoroval. Potom od něj odvrátil pohled a usilovně hledal úkryt. Nejbliže byla puklina v červené skále půl míle od nich, příliš daleko.

„Co se děje, Seane?“ Ruth zpozorovala jeho neklid.

„Prach,“ řekl jí.

„Muži na koních. Jedou sem.“

„Búrové?“

„Pravděpodobně.“

„Co budeme dělat?“

„Nic.“

„Nic?“

„Když na hřebeni zpomalí, pojedu k nim. Vy zkuste jet dál.“

Pak se otočil k Mbejanovi a promluvil zulsky.

„Pojedu k nim. Pozorně mě sleduj, ale pokračujte. Až zvednu ruku, jed'te dál s koňmi se zavazadly a nečekejte. Zdržím je, jak nejdéle to půjde, ale když ruku sundám, znamená to, že už to nejde.“

Rychle odepnul přezku tašky na sedle, ve které měl zlato, a podal ji Mbejanovi.

„Zaved' Nkosikazi, kam chce, a pak se s Dirkem vrať k mé matce do Ladyburgu.“

Znovu se podíval k hřebeni, právě ve chvíli, když se na něm objevili dva muži na koních. Sean zvedl dalekohled. V okrouhlém poli skel se vedle cesty zastavili dva jezdci. Mohl si pozorně prohlédnout tvar jejich přileb. Uviděl vypálenou jiskru na výstroji, velké koně, tak rozdílné od búrských poníků, odlišná sedla, a ulehčeně vykřikl.

„Vojáci!“ Potvrzením mu byla eskadra kavaléristů ve dvou těsných řadách, která se objevila na obzoru s praporky třepetajícími se vesele nad lesem kopí. Dirk zahulákal vzrušením, Ruth vedle něj se zasmála a Mbejane táhl koně s nákladem za sebou. Sean pomalu cválal, mával kloboukem nad hlavou a jel k nim. Lanceři seděli netečně na koních nevzrušení setkáním a dívali se, jak přijíždějí. Nižší důstojník v jejich čele přivítal Seana velmi podezíravě.

„Kdo jste, pane?“ A zdálo se, že se ani tak nezajímá o Seanovu odpověď jako o Ruthiny jezdecké kalhoty a o to, co je pod nimi. Během vysvětlování, které následovalo, se Seanova antipatie k tomuto muži stále zvyšovala.

Jednak ho odpuzovala jeho jemná, sluncem opálená kůže a chmýří žlutého kníru, jednak, a to hlavně, pár nesympatických bledě modrých očí. Možná že to byl jejich přirozený výraz, ale Sean o tom pochyboval. Jen krátkou chvíli se soustředily na Seana, který vysvětloval, že s Búry nemá nic společného, potom se otočily zpět na Ruth.

„Nebudeme vás déle zdržovat, nadporučíku,“ zabručel Sean a otočil se zády k odjezdu.

„Jste stále ještě daleko od řeky Tugely, pane Courtneyi. Teoreticky toto území zabírají Búrové, a i když jsme jen na křídle jejich hlavní armády, bylo by pro vás mnohem bezpečnější, kdybyste při vstupu na britské linie přijali naši ochranu.“

„Děkuji, ne. Chci se vyhnout oběma armádám a dojet co nejdříve do Pietermaritzburgu.“

Důstojník pokrčil rameny.

„Záleží na vás. Ale kdyby to byla moje žena a dítě...“

Nedokončil, otočil se v sedle a signalizoval oddílu, aby pokračoval.

„Pojď, Ruth.“ Sean zachytil její pohled, ale nepohnula se.

„Nejedu s vámi.“ V hlase měla otevřenost, i když promluvila se sklopenýma očima.

„Neblázni!“ Její odpověď ho šokovala a jeho hrubá poznámka rozsvítila v jejích očích plamínky hněvu.

„Mohla bych jet s vámi?“ zeptala se důstojníka.

„Nu, madam...,“ řekl váhavě, rychle pohlédl na Seana a pak pokračoval, „jestli váš manžel...“

„On není můj manžel. Skoro ho neznám.“

Přerušila ho a ignorovala Seanovy výkřiky protestu.

„Můj manžel je ve vaší armádě. Prosím, vemte mě s sebou.“

„Nuže, tedy...! To je jiná řeč,“ protahoval důstojník, ale líná arogance jeho tónu nepokrytě skrývala radost z Ruthiny společnosti.

„Budu potěšen, když vás budu moci doprovodit, madam.“

Ruth koleny pobídlá koně a postavila se vedle důstojníka. Tímto malým manévrem se dostala proti Seanovi, jako by byla na opačné straně bariéry, velmi daleko.

„Ruth, prosím tě. Promluvme si o tom. Jen pár minut.“

„Ne.“

V hlase ani v obličeji nevycítil žádné hnutí.

„Jen se rozloučíme,“ prosil.

„Už jsme se rozloučili.“

Zahleděla se na Seana a na Dirka a potom odvrátila hlavu a dívala se do dálky. Důstojník zvedl znovu sevřenou ruku a zavelel.

„Oddíle! Oddíléé, vpřed!“ A když jeho velký vyhřebelcovaný kůň vykročil, zašklebil se zlomyslně na Seana a dotkl se okraje své přílby v ironickém zasalutování.

„Ruth!“ Ale už se na Seana nepodívala. Její oči byly upřeny vpřed, a když vykročila v čele oddílu, zvedla hlavu nahoru, usměvavé rty se stáhly do rovného, tvrdého výrazu a hustý pletenec vlasů se zatřepal na zádech při každém kroku jejího koně.

„Mnoho štěstí, kámoši!“ zavolal voják z týlu a potom projeli. Přihrben v sedle civěl Sean za nimi.

„Přijede za námi, tati?“ zeptal se Dirk.

„Ne, už se nikdy nevrátí.“

„Proč ne?“ Sean otázku neslyšel. Díval se, čekal, že si to Ruth rozmyslí. Ale čekal marně, kvapně přejela na další vyvýšeninu a oddíl ji následoval. A potom už byla jen široká, pustá země a nebe nad hlavou – tak nesmírné jako jeho prázdnota.

Kapitola 7

Sean vyjel kupředu. Mbejane zadržel Dirka asi deset yardů od otce, aby se k němu příliš nepřibližoval. Věděl, že Sean teď potřebuje být sám. Za ta léta jejich společného putování se častokrát stávalo, že Sean se svým smutkem nebo studem klusal vpředu a Mbejane trpělivě za ním a čekal, až se k němu Seanova ramena otočí a brada spadlá na hrudník se zvedne. Nešťastník měl v hlavě zmatek. Trávil lhostejně tak vztek jako beznaděj a střídavě ho přepadaly. Měl zlost na tu ženu, zlost, která se měnila v nenávist a zoufalství, když si vzpomněl, jakým způsobem ho opustila. Vztek vzrůstal a přibližoval se k hranici šílenství, které mu našeptávalo, aby ji nechal být. Znovu mu začalo být nanic, když si uvědomil, že vlastně nebylo nic, čím by ji mohl zadržet. Co jí mohl nabídnout? Sebe? Dvě stě liber svalů a kostí a obličej zjizvený jako žula? Ubohá nabídka! Své bohatství? Malý balíček sovereignů a dítě jiné ženy – můj Bože, to je všechno, co měl. Po třiceti sedmi letech to bylo všechno, co jí mohl nabídnout. Znovu v něm zahořel hněv. Před týdnem byl bohatý! Jeho hněv našel jiný cíl. Musí teď někde najít někoho, na kom se pomstí. Nějakého hmatatelného nepřítele, se kterým by mohl bojovat, kterého by mohl zabít. Búři. Búři ho okradli o jeho vozy a jeho zlato, ať se před ním mají na pozoru, protože kvůli nim mu do života zasáhla žena a kvůli nim ji ulovil někdo jiný. Staň se, co se má stát, rozhodl rozhněvaně a slíbil budoucnosti. Válka! Napřímil se v sedle, zdálo se, že mu ramena zhranatěla a zmohutněla. Zvedl hlavu a uviděl v úžlabině pod sebou svítivou kroutící se řeku. Dorazili k Tugele. Bez zastávky Sean

popohnal koně k okraji svahu. Uvolněné kameny pod jeho kopyty se kutálely a rachotily; začali sestupovat.

Sean pozorně sledoval řeku po proudu a hledal brod. Ale voda mezi příkrými břehy byla rychlá a hluboká, dvacet yardů široká a stále zakalená bahnem z bouře. Konečně uviděli místo, kde se protější břeh svažoval a nabízel lehký výstup z řeky.

„Přeplaveme.“

Odpovědí mu byl Mbejanův významný pohled na Dirka.

„Dokáže to, už to předtím se mnou dělal, odpověděl mu Sean, když slézal z koně a začal shazovat oblečení. Potom se otočil k chlapci: „Tak dělej, Dirku. Svlíkej se.“

Nejprve pustili koně s nákladem, přinutili je seskočit z příkrého břehu a dívali se úzkostlivě, dokud se jejich hlavy znovu neobjevily nad hladinou a dokud koně nedorazili k protějšímu břehu. Potom se všichni tři svlékli dohola, oblečení zabalili do voskovaného plátna, přivázali k sedlům a znovu nasedli.

„Ty první. Mbejane.“

Šplouchnutí, které vystříklo až na břeh.

„Teď ty, Dirku. Pamatuj, drž se pořádně sedla.“

Další vysoké šplouchnutí. Seanův kůň se zarazil a tancoval podél břehu. Muž ho švihl, kůň prudkým dlouhým skokem vyrazil vpřed a pak už se za nimi zavřela voda. Když se vynořili nad hladinu a vyfrkávali vodu, Sean hledal Dirka. Uklidnil se, jakmile se chlapcova hlava vynořila vedle jeho koně. Vzrušeně vykřikl. O chvíli později stáli na protějším břehu. Voda jim pramínky stékala po nahých tělech a připadalo jim to tak směšné, že všichni pukali smíchy. Najednou Seanovi smích zamrzl v hrdle. Podél břehu nad nimi stál deset mužů, šklebil se na ně, nakažený veselím, ale s namířenými mauserovkami. Mohutní vousatí muži ověnění nábojovými pásy, oblečení do hrubých šatů bez ladu. Příšerné klobouky na jejich hlavách zahrnovaly kromě jiných i hnědou buřinku a vysokou čepici z bobří kožešiny. Tak jako Sean i Dirk a Mbejane se přestali smát a hleděli na skupinu ozbrojených mužů na břehu. Kolem se rozhostilo naprosté ticho. Konečně ho přerušil muž v hnědé buřince, ukázal na Seana hlavní mauserovky.

„Magrig! Teda ale potřeboval bys ostrou sekeru, abys přesek takovou kládu.“

„Nepopuzuj ho,“ varoval muž v kožešinové čepici.

„Jestli tě s ní praští přes palici, rozbije ti ji!“ a všichni se rozchechtali. Těžko říci, co bylo pro Seana nepříjemnější, jestli intimní diskuse o jeho nahém těle, nebo fakt, že rozhovor byl vedený v afrikánštině. Ve své nedočkavosti vstoupil nebo lépe řečeno vplaval do rány patrole Búrů. Byla jen

malá naděje, že je bude schopen oklamat. Přesto otevřel ústa, aby se o to pokusil. Ale Dirk ho předešel.

„Kdo je to, tati, a proč se smějou?“ zeptal se jasnou pisklavou angličtinou a Seanova naděje zemřela tak náhle jako smích Búrů, když uslyšeli nenáviděný jazyk.

„Ach tak!“ zahřměl muž v čepici a udělal gesto svou mauserovkou.

„Vážení, takže ručičky nahoru, prosím!“

„Dovolíte mi nejdřív obléct si kalhoty?“ zeptal se Sean jízlivě.

„Kam nás vedou?“ hlesl Dirk tentokrát zkrotle a hlas se mu třásl. Bobr (tedy muž v bobří čepici), který jel za ním, postřehl v chlapcově hlase strach.

„Teď se nemusíš bát, uvidíš generála. Opravdového, živého generála.“ Bobrova angličtina byla srozumitelná a jeho poznámka Dirka zaujala.

„Má medaile – a tak?“

„Nee, mladý muži. Nenosíme takové zbytečnosti.“

A Dirk ztratil zájem. Otočil se na Seana.

„Tati, já mám hlad.“

Bobr opět zasáhl. Vytáhl z kapsy dlouhý pruh sušeného masa biltongu a nabídl ho Dirkově.

„Nevylámej si na tom zuby, Keel.“

Dirk si nacpal plnou pusou. Bylo o něj postaráno a Sean se mohl soustředit na další Búry. Byli přesvědčeni, že chytili špeha, a bavili se o budoucí popravě. Sean přátelským způsobem předkládal své argumenty a oni s respektem pozorně poslouchali jeho obranu. Když se brodili přes Tugelu a vylezli ještě jednou na svah, přerušili hovor, ale Sean pokračoval, jakmile vjeli do trávy na hřebeni. Nakonec je přesvědčil o své nevině – což přijali s uspokojením, protože ho ve skutečnosti nikdo z nich nechtěl zastřelit. Později se hovor obrátil na mnohem příjemnější témata. Byl nádherný den, slunce osvětlovalo údolí zlatě a zeleně. Řeka pod nimi se točila, jiskřila a klikatila se dolů do kouřově modré stěny tlustých mraků, které zahálely na obloze, a jezdce osvěžoval slabý vánek. Nejmladší ze skupiny pozorně poslouchali Seana, jak vypráví o slonu pod Limpopem a o širší zemi, na níž se jednou usadí lidé, jimž právem patří.

„Po válce...“ říkali a šklebili se proti slunci. Potom se obrátil vítr a odrazil od kopců pobuřující zvuk. Smích ustal.

„Děla,“ řekl jeden z nich. Teď bylo na Seanovi, aby kladl otázky. Vyprávěl mu, jak se búrská komanda přihnala dolů z kopců na město Ladysmith a smetla vojska, která se jim postavila na odpor. Trpce vzpomínali, jak starý Joubert zadržel svůj oddíl jezdců a díval se, jak se rozprášená anglická armáda utíká schovat zpět do města.

„Všemohoucí! Měl nás tenkrát na ně pustit. Smetli bychom je do moře!“

„Kdyby velel Oom Paul místo starého Jouberta, válka by už dávno skončila – ale místo toho sedíme a čekáme.“

Postupně se Sean seznamoval s obrazem války v Natalu. Ladysmith byl obklíčen. Armáda generála George Whita byla uzavřena uvnitř města. Polovina armády Búrů se usadila podél železnice a vybudovala obrannou linii po obou stranách svahu, kontrolovala řeku a malou vesnici Colenso. Pod nimi na velké rovině Tugely generál Buller soustřeďoval svou armádu, aby pronikl do města a osvobodil ho.

„Ať to zkusí – Oom Paul na něho čeká.“

„Kdo je Oom Paul – není to náhodou Kruger?“ Sean byl zmatený. Oom Paul (strýček Paul) byla něžná přezdívka prezidenta Jihoafrické republiky.

„Nee, člověče! To je jiný Oom Paul. Tento je ex-generál Jan Paulus Leroux z wynberského hlavního štábu.“

A Sean vyhrkl: „Je to vysoký muž se zrzavými vlasy a pořádným temperamentem?“

Smích a potom přitakání: „Ja, to je on. Znáte ho?“

„Ano, znám.“

Takže můj švagr je teď generálem, zašklebil se Sean sám pro sebe. Potom se zeptal: „Toho generála jedeme navštívit?“

„Jestli ho najdeme.“

Konečně malý Dirk uvidí svého strejdu – a Sean zjistil, že očekává nové setkání s příjemným chvěním.

Kapitola 8

Akustika plátěného stanu trochu měnila sílu hlasů uvnitř. Byly zřetelně slyšet až k místu, kde čekal Mbejane s eskortou.

„Musím pít kávu a třepat si rukou s každým rooinekem, kterého chytíte? Není dost práce pro deset mužů, co já s tím mám ještě společného? Pošlete ho do jednoho z polních vězení! Pošlete ho do Pretorie a ať ho tam zavrou. Udělejte s ním, co uznáte za vhodné, jestli je to špeh – ale ve jménu milosrdné prozřetelnosti, nevodte ho ke mně.“

Sean se spokojeně zasmál. Jan Paulus opravdu neztratil svůj hlas. Bobrovo tiché argumentování, které mumlavě vysvětlovalo situaci, bylo proti tomu oázou klidu. Potom znovu příšerný řev.

„Ne! Nebudu! Běžte s ním pryč!“ To už bylo na Seana moc. Přiložil ruce k ústům a zakřičel do stanu.

„Hej, ty nemožný Holand'ane! Bojíš se se mnou zase setkat. Bojíš se, že ti vyrazím zuby jako posledně?“ Chvilka zmateného ticha, potom bouchnu-

tí převrácené židle a vchod do stanu se široce rozevřel. Mžouraje v náhlém proudu světla, zamračený, se zrzavými vlasy, které lemovaly jeho plešatou palici a které planuly jako oheň v buší, s rameny agresivně přihrbenými, vylezl Jan Paulus. Hlavu otáčel ze strany na stranu a hledal pramen urážky.

„Tady,“ zavolal Sean a Jan Paulus zůstal překvapeně stát. Nevěřící zíral na Seana.

„Ty!“ Udělal krok vpřed a vyhrkl: „Jsi to ty, Seane, že...“ A začal se smát. Jeho pravá ruka, kterou měl sevřenou v obrovskou pěst, se rozevřela a vyrazila vpřed.

„Seane! Ty d'áble! Seane!“

Svírali si ruce a šklebili se na sebe.

„Pojď do stanu. Pojď dál, člověče.“

První otázka už uvnitř stanu Jana Pauluse byla: „Kde je Katrina? Kde je moje sestřička?“

Smích se ze Seanových rtů okamžitě vytratil. Těžce se posadil na reim-pje – stoličku a sundal si klobouk, než odpověděl.

„Je mrtvá, Paule. Je mrtvá už čtyři roky.“

Výraz Jana Pauluse se pomalu měnil – ve smutný a strnulý.

„Jak?“ zeptal se.

Co mu mám odpovědět? uvažoval Sean. Můžu mu říci, že spáchala sebevraždu a že nikdo z nás neví proč?

„Malárie,“ řekl. „Ta nejhorší forma.“

„Nenapsal jsi nám o tom ani řádek.“

„Nevěděl jsem, kde tě najdu. Vaši rodiče...“

„Jsou taky mrtví,“ přerušil ho Jan Paulus stroze, odvrátil se od Seana a civěl do bílého plátna stěny stanu. Bylo ticho. Vzpomínali smutně na mrtvé a jejich naprostá bezmocnost byla tím bolestivější. Nakonec se Séan postavil a přešel ke vchodu do stanu.

„Dirku! Pojď sem.“

Mbejane postrčil chlapce dopředu. Dirk přišel k Seanovi a chytil ho za ruku. Vrátili se spolu do stanu.

„Kateřinin syn,“ řekl a Jan Paulus se k němu naklonil.

„Pojď sem, chlapče.“

Dirk k němu váhavě přistoupil a Jan Paulus si dřepł, takže měl oči na úrovni očí dítěte. Vzal Dirkův obličej do dlaní a pečlivě ho studoval.

„Ano, takového syna by porodila. Ty oči –“, hlas se mu zadrhl a muž se odmlčel. O vteřinu déle hleděl do Dirkových očí. Potom znovu promluvil.

„Buď hrdý,“ řekl a vstal.

Sean odhrnul závěs ve vchodu a Dirk vděčně vyběhl k Mbejanovi, který na něj venku čekal.

„A teď?“ zeptal se Jan Paulus.

„Chtěl bych projít přes frontu.“

„Chceš přejít k Angličanům?“

„Já jsem Angličan,“ řekl Sean a Jan Paulus přikývl. Předpokládal takovou odpověď.

„Máme spolu nějaké nevyrovnané účty,“ rozhodl. „Nezapomněl jsem na příhodu se slonem. Splatím ti tak svůj dluh.“

Přešel k přenosné lavici a namočil pero. Vestoje rychle něco načmáral, vysál pijákem inkoust a podal list Seanovi.

„Běž,“ řekl. „A dělej tak, abychom se znovu nepotkali, příště tě zabiju.“

„Nebo já tebe,“ odpověděl Sean.

Kapitola 9

To odpoledne vedl Sean svou skupinku po ocelovém železničním mostě přes Tugelu, pak přes opuštěnou vesnici Colenso a z ní zpět na otevřenou rovinu. Daleko před sebou, rozseté na travnaté planině jako lán bílých chudobek, spatřili stany velkého britského tábora na cllievelské vedlejší koleji. Ale ještě daleko před ním narazili na stanoviště hlídky, vedené seržantem a čtyřmi muži známého yorkshireského regimentu.

„Haló, kámo. Kde si, kruci, myslíte, že jste?“

„Jsem britský občan,“ informoval ho Sean. Seržant přejel pohledem jeho vous a zalátaný kabát. Zahleděl se na huňatého poníka, na kterém seděl, a potom vzal v úvahu směr, odkud Sean přijel.

„Řekněte to ještě jednou,“ vyzval ho.

„Jsem britský občan,“ opakoval Sean ochotně s akcentem, který yorkshireské ucho těžko nemohlo nepostřehnout.

„A já jsem rudý Japonec,“ souhlasil seržant srdečně.

„Dej nám svou zbraň, kolego.“

Dva dny Sean strávil ve vězení za ostnatými dráty, zatímco zpravodajské oddělení telegrafovalo a žádalo Ladyburg o registraci jeho narození a čekalo na odpověď. Dva dlouhé dny, během nichž Sean ustavičně přemýšlel, ne o potupě, která na něj byla uvalena, ale o ženě, kterou našel, zamiloval se do ní a opět rychle ztratil. Tyto dva dny vynucené nečinnosti přišly právě v nejhorší chvíli. Opakoval znovu a znovu ve svých představách každé slovo, které spolu pronesli, snažil se vyvolat každý pocit z dotyku jejích rukou a těl, obnovit v paměti každý detail jejího obličeje. Sean rozdmychal vzpomínku tak silně, že s ním byla po celé dva dny. Neznal vlastně ani její příjmení, ale určitě na ni nezapomene.

Potom ho s omluvami pustili a vrátili mu koně, zbraně, tašku s penězi a

zavazadla. Sean se ocitl v hluboké depresi, která mohla být zmírněna jedine alkoholem nebo naprostým fyzickým vyčerpáním. Vesnice Frere, první stanice jižně po směru pobřeží, slibovala oboje.

„Vem Dirka,“ rozdával Sean pokyny, „za městem vedle cesty založ tábor a rozdělej velký oheň, abych vás ve tmě našel.“

„Co budete dělat, Nkosi?“

Sean ukázal směrem k špinavé malé kantýně, která sloužila vesničanům k uhašení žízně.

„Jdu tam,“ odpověděl.

„Pojďte, Nkosizano.“

Zatímco s Dirkem pokračovali po ulici, uvažoval, jak dlouho se asi Sean zdrží. Už dávno Nkosi nesměřoval k baru tak rozhodně, ale chápal ho. Během několika posledních dní zažil příliš mnoho obtížných situací. Bude určitě pryč až do půlnoci, potřebuje to, rozhodl Mbejane. Bude se mu potom dobře spát. Sean zůstal stát ve dveřích a prohlížel si zařízení kantýny. Jediná velká místnost s barovým pultem a židličkami podél zadní stěny. Kantýna byla plná hlaholu lidí, alkoholového a cigaretového pachu. Sean, stále ještě ve dveřích, ponořil ruku do kapsy kalhot a kradmo počítal peníze – deset sovereignů mu bohatě stačilo na alkohol, který hodlal konzumovat. Když se tlačil skrze dav k baru, prohlížel si muže kolem. Většinou vojáci z tuctu různých regimentů. Koloniální a imperiální jednotky, převažovaly vyšší hodnosti, i když okolo stolu u protější stěny seděla společnost mladých důstojníků. Potom zde bylo několik civilistů. Odhadoval, že jsou to vozkové, podnikatelé a obchodníci, důstojníci se dvěma ženami, jejichž profese byla poněkud pochybná, a tucet černých číšníků.

„Co by to mělo být, zlato?“ zeptala se ho mohutná žena, když došel k pultu, a Seanovi se její kníry a oslovení pranic nelíbily.

„Brandy.“

Neměl náladu na lichotky.

„Chceš celou láhev, drahoušku?“ odhadla jeho potřebu.

„Pro začátek to bude stačit,“ souhlasil. Vypil tři velké brandy a zbaběle cítil, že to bude málo. protože jeho deprese se zostřila natolik, že před očima jasně viděl celý Ruthin obličej s každou podrobností – malý černý krásný flíček dole na bradě i způsob, jakým se oči v koutcích nadzvedly, když se smála. Měl by být aktivnější na své cestě k zapomnění. Opíral se oběma lokty o pult, držel v pravé ruce sklenici a ještě jednou si prohlížel lidi kolem sebe. Posuzoval každého z nich, aby se rozptýlil. Potom to vzdal a obrátil pozornost jinam. Skončil u malé skupinky okolo hracího stolu. Sedm hráčů hrálo poker, a jak si všiml z místa, odkud je sledoval, sázky byly skromné. Uchopil svou láhev, přešel místnost, aby se připojil ke kruhu

diváků, a zaujal místo za seržantem jízdního oddílu, který tloukl kartami do stolu. V dalším kole seržant táhl, aby doplnil svůj flush – nehodila se mu a vybuchl zklamáním, táhl podruhé, až ho dva páry z opačné strany stolu okřikly. Odhodil karty a procedil skrze zuby znechuceně: „To mě zničí –“ Posbíral několik mincí ze stolu a postavil se.

„Nemáš štěstí, Jacku. Chce si ještě někdo zahrát?“ Vítěz se rozhlížel po kruhu diváků.

„Pěkná malá kamarádská hra, sázky na stůl.“

„Zkusím to.“

Sean se posadil, umístil sklenici a láhev strategicky ke své pravé ruce a přisunul před hráče pět zlatých sovereignů.

„Ó, ten muž má zlato. Víťame vás!“

Sean vynesl první kartu, při další vyměnil dvě libry za tři královny a ve třetím tahu vyhrál pět liber. Bylo jasné, že má štěstí, hrál s ledovým klidem, a když vybíral kartu, vypadalo to, jako by si ji zhypnotizoval. Jak je to staré přísloví? „Neštěstí v lásce, štěstí ve hře.“

Sean se smutně zašklebil a doplnil malou přímou na pět srdcí, práskl na stůl třemi sedmami, přisunul si sázku nafoukaně k sobě a vytahoval se hromadou peněz. Téměř okolo třiceti nebo čtyřiceti liber. Začínalo se mu to líbit.

„Malá škola, pánové.“

Tři hráči během poslední hodiny přerušili hru a opustili zbývající čtyři u stolu.

„A co tak dát příležitost těm, kteří prohráli? Třeba se jim podaří vyhrát své peníze zpět!“

„Chcete zvýšit sázky?“ zeptal se Sean řečníka. Byl to jediný další vítěz kromě něho, velký muž s červeným obličejem, zapáchající koninou. Pravděpodobně vozka.

„Jasně, jestli budou všichni souhlasit. Minimální vklad pět liber.“

„To jde,“ broukl Sean a okolo stolu se ozývalo vzrušené mručení. Ve vzduchu teď byly velké peníze, takže zpočátku převládala opatrnost, pomalu se ale hra rozjela. Seanovo štěstí poněkud ochladlo, ale o hodinu později si vybudoval bank sérií výher až k sedmdesáti pěti librám. Potom dostal špatnou kartu. První vyvolávač po Seanově levici zvýšil sázku a obratem jeho sázku přebil muž s koňským zápachem. Trojka vyvolala a Sean vyložil karty na stůl. Povzneseně rozložil sedmičku, osmičku, devítku a desítku kříže s károvou šestkou. Docela pěkná přímá postupka.

„Tvých dvacet a ještě dvacet navrch,“ zahlásil a mezi přihlížejícími diváky jeho poznámka zvedla mírné vzrušení.

„Vyrovřádám.“

Hráči číslo jedna došly peníze „Jedničky došly peníze,“ opakoval koňský smradloch a jeho zlato zacinkalo na stole.

„Vzdávám to.“

Trojka složila své karty a odstrčila je. Sean se otočil k prvnímu hráči.

„Kolik karet?“

„Stačí.“

Sean pocítil první závan pohromy.

„A vy?“ zeptal se smradlocha.

„Taky jsem spokojen s tím, co mám.“

Dvě čisté proti jeho malé postupce. A podle jasného rozdělení karet Seanových křížů má jeden z nich určitě jeho barvu. S hazardním pocitem v žaludku Sean tušil, že je v koncích, věděl, že je v průšvihy, že asi prohraje. Rozbij postupku a vem si jinou kartu. To ti pořád ještě nezajišťuje výhru, ale to jediné stojí za pokus.

„Beru jednu.“

Odhodil károvou šestku do zmatku odhozených karet a přibral si z hromádky.

„Vsadím si.“

Obličej jedničky zářil sebevědomím.

„Zvedám na maximum – dalších čtyřicet. Bude vás to stát osmdesát liber, chlapi, abyste se mi mohli podívat na karty. Chci vidět vaše prachy.“

„Rád bych to zvedl, ale je to limit. Vyrovnávám.“

Výraz koňského smradlocha byl úplně neutrální, ale čelo se mu ve světle lesklo potem.

„Podívejme se, co tu máme.“ Sean zvedl karty a zpod ostatních čtyř vytlačil roh té, kterou si přibral. Byla černá – povytáhl ji ještě více černá šestka. Cítil, jak se mu pomalu zvedá tlak jako rozpálený kotel. Zhluboka se nadechl a úplně odkryl kartu.

„Vyrovnávám taky.“ Kurážně vydechl.

„Bezvadná kombinace,“ vykřikla jednička.

„Čtyři dámy – jsem lepší, syčáku!“ Koňský smradloch praštil vztekle kartami a jeho červený obličej se svraštil zklamáním.

„Doprdele – taková smůla. Měl jsem esový flush.“

Číslo jedna se vzrušeně zachechtalo a sáhlo po penězích.

„Kam ten spěch, kámo,“ ozval se Sean a vyložil karty na stůl.

„To je flush. Moje královská tě přebije,“ protestovala jednička.

„Počítej nahlas,“ Sean ukázal na každou z karet, když je jmenoval, šest–sedm–osm, devět a deset–všechno kříže jistá postupka, jsi až druhý.“

Odstrčil ruku jedničky z peněz, přisunul si je k sobě a začal je kupit na hromádky po dvaceti.

„Měl jsi zpekla štěstí,“ vyjádřil smrad'och svůj názor a stále se ještě kabonil zklamáním.

„Jo,“ souhlasil Sean.

„Dvě stě sedmdesát osm liber. To není špatné.“

„Neskutečný, jak ti to jde s tak velkejma rukama,“ pokračoval koňák.

„Obzvlášť, když rozdáváš. Cos říkal, že seš?“ Sean nezvedl hlavu a začal strkat hromádky sovereignů do kapsy. Maličko se usmíval. Je na čase skončit tenhle bezvadnej večer, rozhodl se. Spokojený s výhrou otočil svůj úsměv na smrad'ocha.

„Tak pojď, frajere,“ řekl.

„S radostí.“

Koňák odsunul židli a postavil se.

„Potěšení i na mé straně,“ souhlasil Sean. Smrad'och sešel dolů ze schodů na dvůr. Sean a všichni návštěvníci kantýny ho následovali. Koňák se na konci zastavil, poslouchal Seanovy kroky na dřevěných schodech – potom se prudce otočil a udeřil pěstí, vkládaje do úderu celou váhu těla. Sean rychle uhnul, ale rána ho zasáhla do spánku a odhodila do davu za ním. Když padal, viděl, jak smrad'och škubnutím vytáhl zpoza saka nůž. Stříbrně se zaleskl v odraze oken kantýny – nůž na stahování kůží, ohnutý, s čepelí dlouhou osm palců.

Dav diváků se rozprchl a nechal Seana ležet na schodech. Koňák hrozně stoupal nahoru s úmyslem zabít ho. Vydal ošklivý zvuk, nemotorné, primitivní zafunění, a zvedl nůž nad hlavu. Sean sledoval stříbrný naleštěný nůž s lehkým úžasem. Mužovo zápěstí vklouzlo s plesknutím do jeho otevřené levé dlaně. Koňák ležel na chvíli nahoře u Seanovy hlavy bezmocně s nožem v Seanově sevření, zatímco se lovec snažil odhadnout jeho sílu – a s údivem zjistil, že to není nic moc. Smrad'och byl sice dost velký, ale jeho břicho, namáčkuté na Seanovi, bylo ochablé a velké a zápěstí v Seanově ruce kostnaté a nepružné, bez šlach a svalů. Vozka začal zápasit, snažil se vykroutit svou ruku s nožem, pot mu stékal po tváři a pak začal kapat – měl olejnatý, nepříjemný zápach jako žluklé máslo, který se míchal s pachem koní. Sean stiskl mužovo zápěstí ještě silněji nejprve jen silou své paže po loket. –

„Aaa!“ Smrad'och přestal zápasit. Sean zesílil tlak celou paží, takže cítil, jak se mu svaly v rameni napjaly a zkroutily.

„Ježíši Kriste!“ vykřikl, když mu v zápěstí zapraskala kost, prsty se křevovitě rozevřely, nůž hlučně vypadl a klapavě klouzal po dřevěných schodech. Sean se posadil, a zatímco ho stále držel, zvedl se na nohy.

„Rozluč se s námi, kamaráde.“

Sean ho srazil do prachu na dvoře. Lehce oddychoval a stále cítil chlad a

pohrdání, když se podíval dolů na smrad'ocha, jak se škrábe na kolena a tře si poraněné zápěstí. Snad to byl mužův pokus o útěk, který Seana popudil, nebo to možná bylo tím pitím, které zamotalo jeho city, prohlubovalo pocit ztráty a nicoty a vyústilo v šílený výbuch nenávisti. Najednou se Seanovi zdálo, že to, co před chvílí leželo na zemi, bylo příčinou jeho bolesti – to byl muž, který ho okradl o Ruth.

„Ty mizero!“ zesiloval Sean hlas, ječel naplno z tohoto nového rozrušení. Poprvé v životě potřeboval zabít. Pomalu se posunoval k muži, jeho pěsti se rozevíraly a zase zatínaly, obličej měl zkřivený a slova, která vyrážel z úst, nedávala smysl. Na dvoře se rozhostilo ticho. Diváci uchvácení napětím stáli strnule ve stínu. Muž také znehybněl a z jeho otevřených úst nevycházel žádný zvuk, jako by ani nedýchal – a Sean se blížil kolébavými pohyby jako kobra vztyčená k útoku. V poslední chvíli se muž snažil uniknout, ale nohy měl malátné a ztěžklé strachem; Sean mu vrazil pěst do hrudníku. Ozval se zvuk, jako když se sekera zatne do kmene stromu. Jakmile spadl. Sean si mu obkročmo sedl na hrudník a z jeho nesouvislého řevu bylo možno rozeznat jen jedno slovo – jméno ženy, kterou miloval. V zuřivosti jen vnímal, jak se pod jeho pěstmi lámou kosti v mužově obličeji, cítil teplý proud krve, který mu stříkal do jeho vlastní tváře a na ruce, a slyšel výkřiky z davu.

„On ho zabije!“

„Vemte ho pryč!“

„Prokristapána, pomozte mi – je zatraceně silný jako vůl.“

Jejich ruce ho uvěznily, něčí paže obemkly krk zezadu, šok z toho, jak ho někdo praštil lahví, tlak lidských těl, jak ho obstoupili. Muži se na něj navěšeli, dva mu viseli na zádech. tucet dalších mu pevně svíralo ruce a nohy a snažilo se zvednout ho z dobitého koňáka.

„Vytáhněte jeho nohy.“

„Držte ho, hoši, držte ho.“

Sean trhl pažemi a muži se prudce srazili. S křečovitou námahou je roztočil, až ho pustili. Vykopl pravou nohu a uvolnil ji a levou vykročil a táhl muže za sebou. Sáhl dozadu přes ramena, odtrhl muže ze svých zad a zůstal stát sám, hrudník se mu zvedal a zase klesal, jak dýchal, krev ze šrámu od láhve mu crčela z vlasů dolů do obličeje a vsakovala se do vousů.

„Přineste pušku!“ někdo zaječel.

„Pod barem je brokovnice.“

Ale nikdo z kolemstojících se nepohnul a Sean na ně hleděl, oči mu divoce jiskřily ze zakrváceného obličeje.

„Vy jste ho zabil!“ obvinil ho něčí hlas. Ta slova Seana přenesla přes stav šílenství, tělo pomalu ochabovalo a snažil se otřít si krev dlaní ruky.

Vycítili, že nastala změna.

„Konečně už zchladl, frajer. Sranda je sranda, ale vražda, kruci...“

Sean se podíval dolů na tělo. Byl zmatený a najednou dostal strach. Muž byl mrtev – byl si tím jist.

„Můj Bože!“ zašeptal, odvrátil se a zbytečně si utíral oči a rozmazával krev.

„Vytáhl na vás nůž. Nemějte obavy, kamaráde, máte svědky.“ Nálada davu se změnila.

„Ne.“ zamumlal Sean. Nerozuměli. Poprvé v životě zneužil své síly, použil ji, aby zabil. Zabil pro potěšení, zabil jen ze zvyku, jako zabíjí leopard. Potom se muž lehce pohnul, hlava se mu skutálela na stranu a jedna noha se ohnula a zase narovнала. Seanovi srdce poskočilo nadějí.

„Žije.“

„Zavolejte doktora.“

Sean se opatrně přiblížil, klekl si vedle muže, odvázal si šátek z krku a otřel raněnému zakrvácená ústa a nosní dírky.

„Bude v pořádku, nechte to na doktorovi.“

Lékař, který dorazil, byl hubený a skoupý na slovo a žvýkal tabák. Ve žlutém světle pouliční lampy prohlížel a zkoumal raněného. Dav ho obstoupil a nakukoval mu přes rameno. Nakonec se lékař postavil.

„Dobře. Můžeme s ním pohnout. Odneste ho do mé ordinace.“

Potom se podíval na Seana.

„To jste mu udělal vy?“

Sean přikývl.

„Upozorňovali mě, abych si na vás dal pozor.“

„Nechtěl jsem – je to poprvé, co se mi to stalo.“

„Opravdu?“ Doktor vyplívl proud žlutých tabákových slin do prachu dvora. „Podívejme se na vaši hlavu.“

Stáhl Seanovu hlavu dolů na svou úroveň a opatrně odhrnul spečené černé vlasy.

„Pořezaná žilka. Nepotřebuje sešit. Umýt a trochu tinktury.“

„Kolik to bude stát, doktore – myslím tím mého soupeře?“ zeptal se Sean.

„Budete platit?“ Lékař se na něj tázavě podíval.

„Ano.“

„Zlomená čelist, zlomená klíční kost, asi dva tucty stehů a několik dní v posteli kvůli otřesu mozku,“ uvažoval a sečetl to.

„Řekněme dvě guineje.“

Sean mu dal pět.

„Postarejte se o něho. doktore.“

„Je to moje povinnost.“

A vykročil za muži, kteří vynášeli smradlocha ze dvora.

„Myslím, že se potřebujete napít, pane. Zvu vás na jednu,“ nabídl se někdo. Najednou celý svět miloval vítěze.

„Jo,“ souhlasil Sean.

„Potřebuju se vožrat.“ Sean vypil mnohem víc než jednu skleničku. Když si ho Mbejane přišel o půlnoci vyzvednout, měl velké problémy s tím, jak dostat Seana na koně. V půli cesty do tábora Sean sklouzl a klesl na cestu, takže Mbejane ho naložil nalezato – hlava a ruce mu visely z koňského hřbetu na jedné straně a nohy se klátily na druhé.

„Tuším, že zítra toho budete litovat,“ řekl mu Mbejane.

Kapitola 10

Za svítání si Sean opláchl obličej žínkou namočenou v konvici s horkou vodou a prohlížel se v malém zrcadle v železném rámu. Jediné, co mu poskytovalo slabé uspokojení, bylo dvě stě sovereignů, které vyhrál za nočního hýření.

„Jsi nemocný, tati?“ Dirkův značný zájem o otcovu kondici jeho náladu ještě zhoršil.

„Hele, jez a nemluv.“

Seanův tón signalizoval zlověstnou náladu a varoval před dalšími otázkami.

„Není co jíst.“

Mbejane se vcítil do důvěrné úlohy ochránce.

„Jak to?“ Sean na něj upřel oči červené jako angorák.

„Mezi námi je jeden, který si raději koupí chlast a ještě něco důležitějšího, než je jídlo pro vlastního syna.“

Sean vytáhl z kapsy saka hrst sovereignů.

„Běž!“ nařídil. „Kup jídlo a čerstvé koně. Vypadni rychle, tvoje moudré rady mi teď lezou šíleně na nervy. Vem si Dirka s sebou.“

Mbejane zkontroloval peníze a zašklebil se.

„Ta noc nebyla marná.“

Vydali se zpět k Frere, Dirk klusal vedle mohutného Zulana do půl pasu nahého, a jeho hlas se ztrácel s přibývajícím vzdáleností. Sean si nalil další hrnek kávy. Sevřel ho v dlaních, posadil se a zíral do popela a růžových uhlíků ohně. Věděl, že Mbejanovi může věřit, peníze zbytečně neutratí. Měl obchodního ducha vlastního své rase. Byl by schopen věnovat celé dva dny koupí jediného vola. To teď Seana nezajímalo. Místo toho v duchu probíral události předcházející noci. Stále ohromený smrtonosným vztekem

snažil se ospravedlňovat sám před sebou. Bral v úvahu to, že ztratil téměř všechno, co měl, počítal roky těžké práce, které jako by se vymazaly během jediného dne, těžkosti a nejistotu, které následovaly. A nakonec došel k bodu vyvrcholení, když pití a poker napjaly nervy, chňaply po jeho poslední rezervě a přeměnily to vše v tak prudký výbuch. Ale to nebylo všechno. Věděl, že se musí zbavit hlavního problému. Ruth.

Jak se k ní vracel, vlna beznadějně touhy ho drtila, přemáhala ho něžná marnost, kterou nikdy předtím nepoznal. Zavzdychal hlasitě a zvedl oči k ranní hvězdě, která bledla na horizontu zružovělém vycházejícím sluncem. trochu déle tonul v něžnosti svého citu, vzpomínal na způsob její chůze, na tmavé jasné oči a ústa, když se usmála, a na hlas, když zpívala, snil, dokud se do jeho zorného pole nedostal oblak prachu. Vyskočil na nohy a neklidně vykročil do trávy vedle ohně. Musíme opustit toto místo, odejet – rychle. Musím si něco najít, nějaký způsob, jak se zbavit těch vzpomínek, které teď bolí, když ji nemůžu obejmout. Po cestě na sever do Colensa ho mýjela dlouhá kolona pěchoty. Zastavil se a díval se na ně. Každý muž se prohýbal pod svou výstrojí a na rameni měl ještě zbraň. Ano, pomyslel si, půjdu pak za nimi. Možná že teď pochodují tam, kde budu moci najít to, co jsem našel v noci. Pojedeme rychle domů do Ladyburgu, koně budou čerství, budeme tam brzy.

Nechám Dirka matce a vrátím se zpět, bojovat. Začal se znovu netrpělivě procházet. Kde je, k čertu, ten Mbejane? Z výšky se Sean podíval dolů na Ladyburg. Vesnice se rozprostírala v úhledném kruhu kolem jehlanu kostela. Pamatoval si na ten jehlan jako na měděný maják lesknoucí se novotou, ale za těch devatenáct let měď, vystavená povětrnostním podmínkám zkorodovala a zhnědla. Devatenáct let. Nezdálo se to tak dlouho. Kolem stanice teď vybudovali nádvoří na nakládání, nový betonový most přes Baboon Stroom, blahovičníky na záhonech před školou byly vyšší, a ohnivě kvetoucí květiny, které lemovaly hlavní ulici, už tam nebyly.

Se zdrženlivým váháním Sean otočil hlavu a podíval se doprava přes Baboon Stroom proti svahu, kde stálo rozlehlé holandské stavení Theunis-kraalu se žlutou doškovou střechou a s okenicemi ze žlutého dřeva. Bylo tam, ale ne takové, jak si je pamatoval. I na tu vzdálenost si všiml, že ze stěny se odlupují a drolí vlhké kousíčky. Došky byly porostlé mechem jako kožich airedala. Jedna z okenic se vykláněla z rozbitého pantu, trávníky byly hnědé a neupravené, prosvítala holá zem. Kravín za domem zchátral, střecha se rozpadala a zbytky jejích stěn trčely opuštěně do výšky mužských ramenou.

„Ten ničema!“ Seanova zlost prudce vzplanula, když spatřil škody, které jeho bratr – dvojče – napáchal na milovaném starém domě.

„Je tak líný, že by nevylezl ani z postele, do které se počural.“

Pro Seana to nebyl jen obyčejný dům. Bylo to místo, které vybudoval jeho otec, které Seanovi poskytlo přístřeší v den jeho narození a během jeho dětství. Když otec zemřel pod zulskými oštěpy v Isandlwaně, polovina domu a fauny připadla Seanovi. Seděl za nocí v pracovně u krbu s plápolajícími poleny. Nad ním visela hlava buvola, která házela stíny na strop. I když se vzdal svého podílu – stále to byl jeho domov. Garry, jeho bratr, neměl žádné právo nechat ho tak tu zcházet a rozpadnout na kousky.

„K čertu s ním!“ Sean svou myšlenku vyslovil nahlas – potom ho téměř okamžitě pokáralo svědomí. Garry byl mrzák, neměl dolní končetinu – utrl mu ji výstřel zbraně, se kterou kdosi neopatrně zacházel. A ten kdosi byl Sean. Nikdy se snad nezbavím té viny, jak dlouho bude ještě trvat mé pokání? protestoval proti výčitkám svědomí. To není jen prohřešek proti tvému bratru, připomínalo mu uvědomí. Kdo zplodil dítě, které Garry nazýval svým synem? Čí bedra zasela sémě chlapce, kterého nosila pod srdcem Anna, žena tvého bratra.

„To už bylo dávno. Nkosi.“

Mbejane zpozoroval výraz jeho obličeje, jak Sean hleděl k Theuniskraalu a vzpomínal na ty příhody minulosti, na které měl už dávno raději zapomenout.

„Ano,“ povzbudil se Sean a narovnal se v sedle. „Dlouhá cesta a mnoho roků. Ale teď jsme zase doma.“

Otočil se zpět k vesnici, prohlížel si čtvrt' pod hlavní ulicí a hledal očima střechu malého domku na ulici Protea. Když ji našel, jak prosvítá skrze vysoké načechrané stromy blahovičníku, nálada se mu zvedla, nové vzrušení. Jestlipak tam ona ještě bydlí? Jak asi vypadámala šedá jistota, jestlipak ji hluboce poznamenalo jejích padesát let, jestlipak s ní nakládali se stejnými ohledy, které ona rozdávala každému, s kým se stýkala? Promine mu, že odjel bez rozloučení? Promine mu ta dlouhá léta, co o sobě nedal nic vědět? Rozuměla důvodům, pro které jí nikdy nenapsal – slovo ani zprávu, kromě anonymního dárku deseti tisíc liber, které převedl na její bankovní konto. Deset tisíc mizernejch libříček, které téměř nezaznamenal mezi všemi těmi miliony, které získal a ztratil už hodně dávno během těch dnů, kdy byl jedním z majitelů witwatersandských zlatých dolů. Znovu ho přepadla výčitka svědomí. Ale jak věděl s tak naprostou jistotou, že ona musí porozumět, že ona musí odpustit? Taková byla Ada, žena, jeho nevlastní matka – kterou miloval přirozenou láskou, jakou mnoho jiných dlužilo své matce vlastní.

„Jedeme dolů,“ řekl a kopl koně do slabin.

„Jsme doma, tati?“ křičel Dirk, když klusal vedle něho.

„Ano, můj chlapče. Toto je domov.“

„Bude tam babička?“

„Já doufám,“ odpověděl Sean a potom tiše dodal: „Nepřeji si nic jiného.“

Sean, Dirk a Mbejane s mezky, naloženými zavazadly, vjeli na most přes Baboon Stroom, kolem ohrady pro dobytek podél železnice, kolem staré železné staniční budovy s šedivým, původně ovšem černobílým nápisem „Ladyburg, nadmořská výška 2,256 stop nad mořem“, zabočili vlevo na prašnou hlavní ulici, která byla tak široká, že tudy mohlo projet plné spřežení volů, a dolů po ulici Protea. Na rohu Sean zpomalil a ještě několik minut se soustředil. Pak zastavili před vrátky u bílého plotu, který obklopoval domek. Zahrada působila úhledně, vesele, zelenala se a na záhonech kvetly sedmikrásky a modré rododendrony. Dům se zvětšil, na protější straně byl přistaven nový pokoj a stavení svítilo barvou bílou jako sníh. Zlatý nápis na zeleném podkladě hlásal:

Maison Ada. Oděvy vysoké kvality. Sean se zašklebil.

„Z naší stařenky se stala Francouzka, můj Bože.“

Potom řekl Dirkov: „Zůstaň tady!“ Seskočil z koně, podal chlapci uzdu a prošel brankou. Ve dveřích se ještě jednou zastavil a upravil si nákrčník. Prohlédl si přísně tmavé sako z vlněného sukna a nové boty, které koupil v Pietermaritzburgu, setřepal prach z jezdeckých kalhot, upravil si vousy, nakroutil kníry a zaklepal na dveře. Otevřela mu mladá dáma. Sean ji neznal. Ale děvče reagovalo okamžitě, lehce se zardělo, pokoušelo se upravit si vlasy – přendávalo šití z ruky do ruky a všemožně dávalo najevo, že není vdané a vítá neočekávaného a nenadálého, vysokého, pěkně oblečeného a atraktivního muže. Ale Sean ji jen politoval, když se podíval na její ustrašený nehezský obličej, plný červených pupínků akné. Sean zvedl klobouk.

„Je tady paní Courtneyová?“

„Je v dílně, pane. Koho mám ohlásit?“

„Nic jí neříkejte – je to překvapení,“ usmál se na ni Sean a dívka zvedla ruce, aby si zakryla obličej, protože si uvědomila sama sebe.

„Nepůjdete dál, pane?“ Odchýlila hlavu na stranu, ostýchavě – jako by ji chtěla skrýt.

„Kdo je to, Mary?“ Sean sebou škubl, když se z vnitřku domku ozval hlas... vůbec se nezměnil – a roky se vytratily.

„Je to nějaký gentleman, teto Ado. Chce vás vidět.“

„Už jdu. Řekněte mu, aby si sedl a přineste nám, prosím, kávu“

Mary se s ulehčením vytratila a nechala stát Seana samotného v malém obývacím pokoji. Žmoulal klobouk ve velkých snědých rukou a upřeně hleděl na daguerrotypii Waita Courtneye nad krbem. Netušil, že obličej

jeho otce na obrázku je téměř shodný s jeho vlastním stejné oči pod hustým černým obočím, stejná arogance v ústech, dokonce i identické, nepřístupné čelisti pod hustým vousem – a velký zahnutý courtneyovský nos. Dveře dílny se otevřely a Sean k nim rychle otočil hlavu. Vstoupila usměvavá Ada Courtneyová. Když ho spatřila, zastavila se, úsměv jí ztuhl na rtech a zbledla. Nevěřicně zvedla ruku k hrdlu a vydala tichý polekaný zvuk.

„Můj Bože,“ zašeptala.

„Mami.“

Sean nemotorně přešlápl.

„Ahoj, mami. Jsem rád, že tě vidím.“

„Seane.“

Barva se jí vrátila do tváří.

„Na chvíli jsem si myslela – jsi tak podobný otci. Ó, Seane!“ A vrhla se k němu. Odhodil klobouk na pohovku a chytil ji kolem pasu.

„Čekala jsem na tebe. Věděla jsem, že se vrátíš.“

Sean ji vytáhl nahoru a políbil ji. Smála se a radovala, celá zmatená, točil s ní a smál se taky.

„Postav mě na zem,“ popadla nakonec Ada dech; a když to udělal, přitiskla se k němu. „Věděla jsem, že se vrátíš. Nejprve byly o tobě nějaké zprávičky v novinách a lidi mi o tobě vyprávěli – ale v poslední době jsem o tobě neslyšela nic, vůbec nic.“

„Promiň,“ řekl Sean vážně.

„Jsi protiva.“

Jiskřila vzrušením, její vlasy vypadly z drdolu a pramínek jí visel na tváři.

„Ale – to je tak dobře, že tě mám zpátky –“ a najednou začala plakat.

„Neplač, mami, prosím tě, neplač.“

Nikdy předtím ji neviděl plakat.

„To jenom proto, že... To jenom to překvapení.“ Otírala si netrpělivě slzy. „To nic.“

Sean zoufale hledal něco, čím by ji utěšil.

„Hej!“ zvolal s úlevou. „Mám pro tebe další překvapení.“

„Později,“ protestovala. „Zatím to stačí.“

„To nemůže čekat.“

Vedl ji ke dveřím a ven na přední verandu s rukou kolem ramen.

„Dirku,“ zavolal. „Pojď sem.“

Cítil, že stojí velmi tiše, když se dívali na Dirka, jak prochází zahrádkou.

„To je tvoje babička,“ představil je.

„A proč pláče?“

Dirk si ji prohlížel s upřímným zájmem. Později seděli u stolu v kuchyni, zatímco Ada a Mary je zahrnuly jídlem. Ada Courtneyová věřila, že první věc, kterou musí pro muže udělat, je nakrmit ho. Mary byla stejně vzrušená jako Ada. V přestávce, kdy se matka se synem vítali, si učesala vlasy a převlékla se do veselé nové zástěry. Snažila se zakrýt strašné znetvoření kůže pudrem, ale nepomohlo to, spíše akné ještě zdůraznila. Sean si jí raději příliš nevšímal a Mary to poznala. Ostýchavě se snažila získat alespoň Dirkovu pozornost. Točila se kolem něj a Dirk ji přirozeně akceptoval. Zatímco jedli, Sean vyprávěl Adě o své práci, obešel opatrně smrt Dirkovy matky a další věci, na které neměl důvod být pyšný. Dovyprávěl.

„A teď jsme tady. Domov je ostrov, kam se námořník vrací z plavby, a lovec se vrací domů z kopců. Dírku, necpi se tolik a nemlaskej.“

„Jak dlouho tu zůstaneš? Mary, podívej se, jestli jsou tam ještě nějaké koláče – Dirk má ještě pořád hlad,“ řekla Ada.

„Bude mu z toho špatně. Nevím, asi ne moc dlouho – je válka.“

„Chceš se přidat?“

„Ano.“

„Oh, Seane, musíš?“

Věděla, že musí. Zatímco si vybíral doutník z krabice Sean ji poprvé studoval zblízka. Měla šediny, tušil, že je bude mít, skoro stejné množství šedin jako černých vlasů. Dlouhé vrásky na skráních, povrch pokožky zestárl, ztratil vláčnost mládí, vyschl, takže byl pod očima pomačkaný a napínal se na rukou a ukazoval vyčnívající klouby a modré žíly pod ním. Ztloustla, její poprsí bylo plné a oválné, každé ňadro ztrácelo svou jedinečnost a obě splývala dohromady. Přesto ostatní vlastnosti, které ve své paměti tak dlouho uchovával jako poklad, stále ještě přetrvávaly, dokonce se zdálo, že se věkem prohloubily. Vyrovnanost, která vyzařovala z klidu jejích rukou a těla, kolem úst jí spočíval utajený humor, hluboké, soucitné oči plné porozumění ke všemu, na co se dívaly. Vyzařovala z ní nedefinovatelná svatozář – když se na ni díval, znovu cítil, že za tím moudrým pohledem by nemohlo být nic špatného, i když toho už prožila mnoho. Sean si zapálil doutník, a zatímco kouř zahalil jeho tvář, promluvil.

„Ano, mami. Musím.“ Ada, jejíž manžel taky bojoval a nevrátil se domů, nemohla zastřít smutek, který se jí na chvíli objevil v očích.

„Ano, myslím, že musíš. Garry už šel – a Michael by ho chtěl následovat.“

„Michael?“ vypálil Sean otázku.

„Garryho syn – narodil se chvíli potom, co jsi odejel z Ladyburgu. Letos v zimě mu bude osmnáct.“

„Jak vypadá?“ Seanův hlas byl podezřele dychtivý. Michael – takže tak

se jmenuje můj syn. Můj prvorozený. Bože můj, můj prvorozený, a já neznal jeho jméno až do jeho plnoletosti. Ada na něj hleděla S otazníky v očích.

„Mary, vem Dírka do koupelny, prosím. Buď tak hodná, ať si umyje pus od jídla.“

Když odešli, s otazníky v hlase promluvila.

„Je to vysoký chlapec. vysoký a štíhlý. Tmavý po matce, ale vážný hoch. Příliš se nesměje. Vždy premiant třídy. Mám ho moc ráda. Často sem chodí.“

Na chvíli ztichla, potom začala: „Seane...“

Sean jí rychle skočil do řeči.

„A co Garry?“ Tušil, na co se chce zeptat.

„Garry se příliš nezměnil. Neměl v životě mnoho štěstí... Ubohý Garry, na farmě to příliš nešlo. Stádo napadl dobytčí mor, musel si půjčit peníze z banky.“

Na chvíli se odmlčela.

„A teď hrozně pije. Nemůžu tomu uvěřit – nikdy nechodil do hospody a nikdy jsem ho neviděla opilého. Ale asi to tak musí být.“

„Vyhledám ho, až přijedu do Colensa.“

„Nebude těžké najít ho. Garry je důstojník generálního štábu. Minulý týden byl povýšen na plukovníka a byl mu udělen řád za statečnost, dostal Viktoriin kříž. Je ve styku s říšskými a koloniálními vojsky. Kruci!“ Sean byl ohromený.

„Garry a plukovník!“

„Generál Buller má o něm vysoké mínění. Generál taky nosí Viktoriin kříž.“

„Ale,“ protestoval Sean, „víš dobře, jak Garry získal to vyznamenání. Stala se chyba. Jestli je Garry v generálním štábu – potěš Pánbůh britskou armádu!“

„Seane, nesmíš o svém bratrovi takto mluvit.“

„Plukovník Garrick Courtney.“

Sean se hlasitě zachechtal.

„Nevím, co mezi sebou máte, ty a Garry. Ale je to něco velmi ošklivého – nechci to ve svém domě.“

Adin tón byl prudký a Sean se přestal smát.

„Promiň.“

„Než uzavřeme tu záležitost, chci tě varovat. Prosím, jednej s Garrym velmi opatrně. Cokoliv se stalo mezi vámi dvěma – Garry tě stále nenávidí. Jednou nebo dvakrát se pokoušel o tobě mluvit, ale zarazila jsem ho. Ale vím to od Michaela – chlapec je naočkovaný otcem. Je tím téměř posedlý.

Dej si na Garryho pozor.“

Ada se postavila.

„A teď k Dirkovi. Je to moc milý chlapec, Seane. Ale obávám se, žeš ho trochu zkazil.“

„Je to rváč,“ připustil Sean.

„Do jaké školy chodil?“

„No – trochu umí číst.“

„Takže mi ho tady necháš. Dám ho zapsat, až začne škola.“

„Chtěl jsem tě o to poprosit. Nechám ti tu nějaké peníze.“

„Před desíti lety se na mém kontě v bance objevil velký a tajemný vklad. Nebyl můj – takže jsem z něj nevybrala ani cent.“

Usmála se na něj a Sean se zatvářil provinile.

„Můžeme ho teď použít.“

„Ne,“ řekl.

„Ano,“ odporovala.

„A teď mi řekni, kdy odjedeš.“

„Brzy.“

„Kdy to je, brzy?“

„Zítra.“

Kapitola 11

Sean a Mbejane spolu v plném slunci vyjeli na hlavní cestu Pietermaritzburgu. Spojovalo je pevné pouto, utvrzené časem a nesnázemi, a smíchem zakrývali dojetí – takže teď byli nejšťastnější dvojicí na světě. Vtipy byly staré a reakce na ně automatické – ale vzrušení mezi nimi bylo nové tak, jak je nové slunce každý den. Protože jeli do války, do dalšího setkání se smrtí, všechno ostatní ztrácelo smysl.

Sean se cítil volný, myšlenky na minulost a staré vztahy s lidmi, které ho tolik tížily za poslední měsíc, zmizely. Jako šíp připravený k výstřelu spěchal s novou nadějí, že dostane šanci. V tu chvíli se na sebe díval nestranně a šklebil se tolerantně na svou vlastní nezralost. Bože, jsme jako dvojice kluků za školou. Když tak o tom uvažoval, pocítil vděčnost za ten pocit. Byl vděčný za to, že je to tak, jak to je. Vděčný za to, že stále ještě může zapomenout na všechno ostatní a vrátit se chvíli myšlenkami do téměř dětské dychtivosti. Hrdost z vlastního růstu osobnosti se prodírala kupředu: už nejsem mladý a už jsem se mnohému naučil, strádal cihlu k cihle na cestě poznání. stmeloval je cementem a stavěl z nich zdi. Zdi pevnosti mé dospělosti ještě nejsou dostavěné, ale co jsem už postavil, je silné. Přesto účelem té pevnosti je chránit a držet v bezpečí věci, které jsou ti

vzácné. Jestli během stavby muž ztrácí a ničí hodnoty, které chtěl chránit, potom pevnost nikdy nedostaví.

Neztratil jsem všechno, jen jsem něco vyměnil. Trošku jsem obchodoval s vírou, abych taky poznal ďábla, trošku se vysmíval smrti, svobodně a nezávisle zplodil dva syny (což by nebylo tak špatné) – ale pořád něco chybí. Mbejane po jeho boku vytušil Seanovo rozpoložení a snažil se všemožným způsobem znovu ho obveselit.

„Nkosi, musíme spěchat, jestli chcete navštívit hospodu ve Frere.“

Sean usilovně odehnal myšlenky a zasmál se. Cválali směrem na sever a třetího dne dorazili do Chievelv. Sean si vzpomněl na svůj nevinný úžas, když se jako mladík přidal ke koloně lorda Chelmsforda v Rokersově linii na začátku zulské války. Myslel si, že nikde jinde nemůže být tolik mužů na jednom místě. Teď se díval přes val britské armády před Colensem a usmál se. Chelmsfordův malý oddíl by se ztratil mezi dělostřelectvem a vojenskými sklady. Za nimi se rozkládaly asi na dvě míle vojenské stany. Řada za řadou bílých plátěných kuželů, mezi nimi řady koní – a v týle tisíce systematicky rozestavěných dopravníků a tažná zvířata, která se roztroušeně pásala na rovině přímo před očima. Byl to působivý pohled nejen ve své ohromnosti, ale také v úhlednosti a systematickém rozložení. Tady cvičily šiky vojáků, přesně, jak se na vojáky sluší, jejich bajonety se hromadně zatřpytily vždy, když se otáčeli a pochodovali a znovu udělali čelem vzad. Když vjel Sean do tábora, a přečetl si jména regimentů na záhlaví každé řady stanů. Jejich názvy zněly slavně. Ale nové khaki uniformy a těžké prilby ze všech dělaly jednolitou masu. Jen jízdní oddíly okouzlovaly, s praporky třepotajícími se vesele na špičkách kopí. Eskadra kolem něj proklusala a Sean si závistivě prohlížel jejich koně.

Velká naleštěná zvířata s arogantními veliteli na svých hřbetech. Sehraná dvojice, kůň a jezdec, která kolem sebe v boji rozsévala nelidskou hrubost štíhlým, ostře zašpičatělým kopím, které nesla. Několikrát se Sean zeptal: „Kde najdu velení?“ Když mu odpovídali v manchesterském nebo lancashirském nářečí s jasným skotským a irským přízvukem, všechny odpovědi měly jedno společné – všechny byly k ničemu. Jednou se zastavil, aby se podíval na výcvik při zacházení s novým kulometem – maximum.

Nemotorný, rozhodl, obyčejná puška je lepší. Později si vzpomněl na tuhle kritiku a cítil se trošku hloupě. Celé dopoledne se plahočil po táboře s Mbejanem v patách a v poledne byl unavený, celý zaprášený a špatně naložený. Rozvědka natalského armádního sboru byla prostě záhadou. Stál na kraji tábora a díval se po otevřené rovině. Zvažoval další směr průzkumu. Půl míle přes travnatou planinu zachytil pohledem tmavý kouř. Vycházel z

hustého křoví, které většinou lemovalo potok nebo řeku. Kdokoliv vysílal tento oblak k táboru, určitě věděl, jak si udělat ve stepi pohodlí. Ve srovnání s pustým okolím hlavního tábořiště tam musí být ráj – chráněný před větrem, blízko lesa a vody, dál od pozornosti starších důstojníků. Tam by to mohlo být. Sean se zašklebil a rozjel se přes planinu. Jeho domněnka se ukázala být správnou – mezi stromy se hemžila spousta vojenských sluhů.

Toto mohla být jediná koloniální jednotka, každý oficír se svým vlastním nevolníkem. Také vozy byly postaveny do kruhu kolem tábora. Suverénně, jako by tu byl doma, se Sean dal do hovoru s prvním bělochem, kterého uviděl. Ve smaltované sedací vaně ve stínu mimózy seděl tento gentleman po pás ve vodě, zatímco sluha doléval horkou vodu z velké černé konvice.

„Nazdar,“ pozdravil ho Sean. Muž vzhlédl od knihy, vytáhl doutník z úst a odpověděl na pozdrav.

„Hledám tady rozvědku.“

„Vaše hledání je u konce, milý příteli. Posad'te se.“

Potom nařídil sluhovi: „Přineste Nkosimu kávu.“ Sean se vděčně posadil na reimpje stoličku blízko vany a natáhl před sebe nohy. Jeho hostitel odložil knihu stranou a začal mydlit svůj chlupatý hrudník a paže, zatímco Seana přátelsky studoval.

„Kdo tady velí?“ Zeptal se Sean.

„Chcete se s ním vidět?“

„Ano.“

Muž otevřel ústa a zaječel.

„Hej! Time!“

„Co chceš?“ Odpověď přicházela z nejbližšího vozu.

„Tady kamarád by tě chtěl vidět.“

„Co chce?“

„Říká, že si s tebou chce promluvit o své dceři.“

Potom bylo dlouhé ticho, muž ve voze asi uvažoval, než se zeptal: „Jak vypadá?“

„Je to korba, má zbraň.“

„Děláš si srandu!“

„Hovno dělám. Říká, že jestli nepřijdeš, zajde si pro tebe.“

Plátno plachty u vozu se opatrně zvedlo a ve škvíře se objevilo oko. Následoval zuřivý řev. Plátno se rozletělo a z vozu se vyhoupl důstojník pověřený velením. Postupoval k Seanovi a držel přitom ruce jako zápasník. Sean na něj chvíli civěl, potom odpověděl stejným řevem a příkrčil se k obraně.

„Yaaa!“ Muž zaútočil a Sean se s ním střetl – hrud na hrud' a obemkl ho

rukama.

„Time Curtisi, ty mizernej ničemo,“ řval smíchy a bolestí, protože Tim mu rval vousy i s kořínky.

„Seane Courtneyi, ty d'áblův zkurvysynu,“ ječel Tim, jako by mu Sean vyrazil všechen dech z plic.

„Pojďme se napít“ šťouchl ho Sean „Jdem pro láhev.“

Tim ho chytil za uši a zatočil s ním. Konečně přestali zápasit a zůstali se smíchem stát, šťastní, že se zase potkali. Sluha se vrátil se Seanovou kávou a Tim ho znechuceně odpálkoval slovy: „Co je to za bryndu! Přines láhev brandy z mé bedny.“

„Předpokládám, že vy dva se znáte,“ přerušil je muž ve vaně.

„Prý že se známe! Ježíši, pět let jsem pro něho dělal!“ funěl Tim. „Kopal jeho špinavý zlato ze země. Nejhorší šéf, jakého jsem kdy měl.“

„No, tak máš teď šanci. Můžeš mi to oplatit, teď bych chtěl dělat já pro tebe.“

„Slyšels to, Saule? Ten idiot se chce přidat.“

„Mazeltov.“

Saul uhasil konec doutníku ve vodě, odhodil ho a postavil se. Nabídl Seanovi umytou ruku.

„Vítám vás v legii ztracených. Jmenuji se Saul Friedman. Už jsem slyšel vaše, Seane Courtneyi. Tak, a kde je teďta flaška? Musíme oslavit váš příjezd a připít si na přátelství.“

Rozruch vyhnal z vozů i ostatní a Sean byl každému představen. Uniformu rozvědky zřejmě tvořila vojenská blůza bez odznaků a řádů, klobouk se sklopenou střechou a jezdecké kalhoty. Bylo jich deset. Skupina vypadala houževnatě, Seanovi se líbila. Nahý, jen s ručníkem kolem beder, se Saul chopil své funkce. Všichni si sesedli do kruhu k pití. Tim Curtis je seznamoval prvních dvacet minut se Seanovým životopisem a kariérou a Saul k tomu přispíval poznámkami. Každá byla doprovázena salvami smíchu. Bylo jasné, že Saul je vtipálkem této společnosti. Svou funkci vykonával opravdu dokonale. Byl ze všech nejmladší, asi pětadvacetiletý, a vzrůstem nejmenší. Měl tenké, chlupaté tělo a v příjemném slova smyslu byl přišerně škaredý. Seanovi se ale líbil. O hodinu později, když už je brandy dostalo do stavu melancholie, která předchází divokostí a neřízené rozmařilosti, se Sean zeptal: „Kapitáne Curtisi...“

„Poručíku, prosím, nezapomínej na to,“ opravil ho Tim.

„Tedy poručíku. Jaká je naše náplň práce a kdy někam vyrazíme?“

Tim se zamračil na svou prázdnou sklenici, potom se podíval na Saula.

„Řekni mu to,“ nařídil.

„Jak jsem již naznačil, jsme legie ztracených. Lidé na nás pohlížejí s lí-

tostí a jemnými rozpaky. Přecházejí na druhou stranu ulice, když nás vidí, křížují se a mumlají modlitby, aby odvrátili ďábla. Žijeme tady v naší malé malomocné kolonii.“

„Proč?“

„Nu, v první řadě nám velí nejmizernější pahýl celé natalské armády. Důstojník, který navzdory strašné okázalé řadě metálů nedokáže nadchnout důvěrou sbor mladé krve. Je to vůdce důstojníků pro koloniální sbory v generálním štábu. Podplukovník Garrick Courtney, vyznamenaný řádem za statečnost a Viktoriínským křížem.“

Saul chvilku přestal a jeho výraz se změnil.

„Doufám, že s tebou nemá nic společného?“

„Ne,“ zalhal Sean bez výčitek svědomí.

„Chvála Bohu,“ pokračoval Saul.

„Nicméně proto nás lidé litují. Nesnáze vyvěrají z faktu, že nikdo si nás zatím oficiálně nevšiml. Dokonce i přídělky musí být doprovázeny procedurou komického operního dialogu mezi Timem a proviantním důstojníkem. Ale protože nám říkají rozvědka, každý předpokládá, že odtud vyrazíme a začneme konečně bojovat. Takže v jakémisi čarovném slova smyslu neúspěch generála Bullera, který získal během tří měsíců jen sto yardů, leží i na našich hlavách.“

Saul si nalil.

„No nic, ještě jsme nedopili brandy.“

„Myslels tím, že nebudeme dělat nic?“ zeptal se Sean nedůvěřivě.

„Jíme, spíme a pijeme.“

„Občas jdeme na návštěvu,“ doplnil Tim.

„Teď je líp než kdykoliv předtím.“

„Koho navštěvujete?“

„Teď je tady velmi podnikavá ženská, asi pět mil odtud. Vlastní pojízdný cirkus – čtyřicet vozů a čtyřicet děvčat. Jezdí po hlavní armádě a zpříjemňuje vojákům život. Pojd'me, pobavíme se. Když teď začneme, předběhneme větší pohlaváry – kdo dřív přijde, ten dřív mele.“

„Nechám to na vás,“ Saul se postavil a odpotácel se.

„Je to dobrý chlapec,“ poznamenal Tim, když sledoval, jak odchází.

„Je to proti jeho víře?“

„Ne. Ale je ženatý a bere to vážně. A co ty?“

„Já ženatej nejsem.“

„Fajn, takže jdem.“

Pozdě v noci se za svitu měsíce vraceli domů, oba spokojeně melancholičtí milováním a alkoholem. Dívka, kterou Sean dostal ve voze, bylo přátelské děvče s mohutnými mateřskými ňadry.

„Líbíte se mi, pane,“ řekla mu potom.

„Taky se mi líbíš,“ pravdivě odvětil. I když se Sean nestyděl ani necítil vinu po uspokojení svých tělesných potřeb, věděl, že půlhodina s cizinkou v posteli ve voze byla velmi ubohá. Začal si pobrukovat melodii, kterou Ruth zpívala za té krásné bouřlivé noci.

Kapitola 12

Podplukovník Garrick Courtney si sundal sako uniformy a pověsil je opatrně na věšák vedle stolu. Způsobem, jakým žena pyšná na svou domácnost věší obrázky na stěnu, dotkl se bledě nachového hedvábí, na kterém byl připevněn těžký bronzový kříž, a narovnával ho tak dlouho, až visel k jeho plné spokojenosti. Jeho rty se pohybovaly, znovu četl nápis „Za statečnost“ a usmál se. Šampaňské, které pil během oběda, ovlivnilo jeho mozek a cítil ho v lebce jako velký diamant, ostrý, těžký a jasný. Posadil se, posunul židli ke stolu a natáhl nohy před sebe.

„Pust ho dovnitř, okamžitě!“ zařval a upřel pohled na své boty. Nemůžeš říct, že je každá jiná, rozhodl. Nikdo nemůže říct, když se na ně podívá, která z nich je zdravá pod naleštěnou kůží – nebo která noha je dřevěná s rafinovaně pohyblivým kotníkem.

„Pane.“

Hlas ho přerušil. Skrčil provinile nohy a schoval je pod židli.

„Curtisi!“ Zvedl oči k muži, který stál před jeho stolem. Tim stál toporně v pozoru, civěl tupě přes Garryho hlavu a Garry ho nechal stát. Cítil uspokojení, že tento neohrabaný ničema musí stát na těch dvou silných zdravých nohou, aby tak vyjádřil respekt k němu, Garrymu Courtneyovi. Nechá ho stát. Čekal a díval se na něj. Nakonec se Tim jemně zavrtěl a odkašlal si.

„Klídek!“ Nebylo pochyb, kdo je tady svrchovaný vládce. Garry uchopil nůž na papír ze stolu a obracel ho v ruce, když mluvil.

„Určitě se divíte, proč jsem pro vás poslal.“ Výbušně se zasmál. „Nu, proč asi, že jo – mám pro vás konečně práci. Obědval jsem dnes s generálem Bullerem.“

Odmlčel se, aby nabral dech.

„Probírali jsme ofenzívu. Chce, abych se vyjádřil k určitým plánům, které vymyslel.“

Garry uvázl.

„Nicméně, uvidíme. Chci, abyste vy a vaši muži prozkoumali řeku na obou stranách Colensa. Podívejte se.“

Garry rozložil mapu na stole před ním.

„Toto jsou brody, tady a tady.“ Bodal nožikem do mapy.

„Najděte je a zaznačte je podrobně do mapy. Zkontrolujte mosty – obě železnice a most s hlavní cestou, ujistěte se, jestli jsou neporušené. Udělejte to dnes v noci. Chci od vás hlášení zítra ráno. Můžete jít.“

„Ano, pane.“

„Ehm, Curtisi –,“ Gattry ho zastavil a Tim se ztuhl ve východu ze stanu, „nezklamte. Najděte ty brody.“

Plátěné křídlo dveří za Američanem zapadlo, Garry otevřel zásuvku stolu a vytáhl stříbrnou lahvičku vyrobenou z karnelionu. Odšrouboval ji a přičichl si k obsahu, než se napil.

Za svítání se urousané dvojice rozvědčků vracely do tábora. Sean a Saul byli poslední. Slezli z koní, předali je sluhům a připojili se ke skupině kolem ohně.

„Tak co?“ Tim zvedl hlavu z místa, kde dřepěl s hrnkem kávy v dlaních. Jeho oblečení bylo promočené a vypařovalo se, jak se vysoušelo horkem plamenů ohně.

„Vyhodili železniční most – ale most s cestou je ještě v pořádku.“

„Jseš si jistý?“

„Projížděli jsme kolem.“

„Přece jenom něco,“ brumlal Tim a Sean skepticky zvedl obočí.

„Když myslíš. Nezdá se ti, že opustili most, protože chtěli, abychom přes něj přejeli?“ Žádná odpověď a Sean unaveně pokračoval: „Když jsme kontrolovali mosty, Saul a já jsme trochu zabrousili na druhou stranu. Právě pod železničním mostem je řada malých pahorků. Plazili jsme se tam.“

„A?“

„Je tam víc Búrů než ostnů dikobraza. Kdokoliv se pokusí přejet ty mosty ve dne, jede do jámy lvové.“

„Zajímavé!“ zabručel Tim.

„Kouzelné, že? Když o tom déle uvažuji, je mi z toho na blití. Co jste našli vy?“

„Spoustu vody.“

Tim pohlédl na své mokré oblečení.

„Hluboké vody.“

„Žádný brod,“ předjímal Sean zachmuřeně.

„Žádný. Ale našli jsme převozní člun na břehu a na jeho dně díru. To bude asi důvod, proč nejsou ty brody zaznamenané na mapě.“

„Takže teď můžeš jít a předat našemu milovanému plukovníkovi radostnou zprávu.“ Saul se zašklebil.

„Ale jedna ku pěti, že ho to nebude zajímat. Sázím se, že Buller zaútočí na Colenso během dvou dnů. Pokud by byl schopen převést přes ten most

dva tisíce mužů, pak bychom měli šanci.“ Tim ho hloubavě pozoroval.

„A rozvědky půjdou jako první. No nazdar. Vrchní rabíne, značně jste zmenšil cílovou plochu – ale co my?“

„Ale na mapě ty brody jsou,“ protestoval podplukovník Garrick Courtney. Skláněl hlavu, takže Tim viděl růžovou kůži na hlavě prosvítající skrze řádky, které zbyly po hřebení v písečně hnědých vlasech.

„Viděl jsem na mapách i zaznačené mořské příšery, pane,“ odpověděl Tim. Garry k němu ledově vzhlédl a propichoval ho bledě modrýma očima.

„Nejste placen za to, abyste ze sebe dělal komedianta, Curtisi.“

„Promiňte, pane,“ a Garry se zamračil. Curtisi vyslovil slovo „pane“ urážlivým způsobem.

„S kým jste šel?“ vyzvídál.

„Sám, pane.“

„Nemusel jste si jich ve tmě všimnout.“

„Kdyby tam byl brod, vedla by k němu cesta nebo aspoň pěšina. Určitě bych je našel.“

„Ale ve tmě jste se mohl splést,“ trval na svém Garry. „Možná, že jste neviděl něco, co by bylo za bílého dne samozřejmé.“

„No, pane...“

„Dobře.“ Garry rychle pokračoval. „A teď – co mosty? Říkáte, že jsou v pořádku?“

„Jen silniční most, ale...“

„Ale co?“

„Muži, které jsem poslal na průzkum, tvrdí, že pahorky pod řekou jsou obsazeny vojskem. Skoro jako by byla u mostu nastražena past.“

„Curtisi.“

Garry rozvážně podržel nožík nad mapou před Timem. Jeho nos byl příliš velký pro prostor mezi očima, a když takhle našpulil rty, Tim si pomyslel, že vypadá jako pták – vrabec, malý hnědý vrabec.

„Curtisi,“ opakoval Garry tiše. „Zdá se mi, že pro tuto akci nejste nijak nadšen. Pošlu vás, abyste vykonal svou povinnost, a vy se vrátíte s dlouhým seznamem výmluv. Myslím, že jste nepochopil, jak je váš úkol důležitý.“

Čim čarara – malý vrabečku. Tim se v duchu zasmál a Garry vybuchl.

„Například. Koho jste poslal na průzkum těch mostů – doufám, že spolehlivé muže?“

„Ano, pane. Friedmana.“

„Oh! Toho malého židovského advokáta. Rozumné, Curtisi, opravdu rozumné.“

Garry zafuněl a zvedl nožík. Je to možné! žasl Curtis. Tento malý vrabec si dobírá taky Židy, má opravdu všechny přednosti.

„Koho jste poslal ještě?“

„Jednoho nováčka.“

„Nováčka? Nového vojáka!“ Garry odhodil nůž a zvedl prosebně ruce.

„Náhodou jsem pro něj před válkou dělal. Dobře ho znám, pane. Je to muž první třídy. Věřil bych mu jako nikomu jinému. Ve skutečnosti jsem vás hodlal požádat, jestli byste mu neudělil hodnost seržanta.“

„A jak se jmenuje ten vzor dokonalosti?“

„Je to dost legrační, pane, jmenuje se jako vy. I když mi řekl, že nejste příbuzní. Jmenuje se Courtney. Sean Courtney.“

Pomalou, velmi pomalou se měnil výraz Garryho obličeje. Byl teď klidný, neutrální a taky bledý jako bez života, průsvitná bledost obličeje mrtvol. Všechn život v jeho očích uhasl – pohlédl zpátky. Otáčel tajné stránky minulosti. Temné stránky. Viděl malého chlapce, jak šplhá do kopce. Šplhal nahoru přes hustou buš, mladý a silný. Šplhal ve stínu s vůní stromů a za tichého bzukotu hmyzu, potil se v srdci natalského letního rána, oči upínal přes hustou zelenou fólii na antilopy; které lovili. Pes dychtivě táhl na vodítku a ta samá dychtivost pulsovala v jeho hrudi. Pes jednou štěkl a okamžitě kůže a pohyb velkého těla před ním, cvaknutí kopyt o skálu, potom úprk. Výstřel, tupý výbušný zvuk a antilopí samec zabečel bolesti. Praštil sebou do trávy a Seanův hlas, vysoko a nezkratný: „Mám ho, dostal jsem ho jednou ranou! Garry! Mám ho! Mám ho!“

Pes ho táhl v záři slunce. Sean divoký vzrušením běžel k němu dolů ze svahu s puškou stále v ruce, najednou upadl, puška mu vyletěla z rukou, rána druhé střely a výbuch, který Garrymu utrlh nohu. Ted' seděl v trávě a s hrůzou hleděl na nohu. Malé bílé štěpiny kostí v rozervaném mase a vystříkující tmavá krev, mocná a hustá jako krém.

„Ježíšmarja nechtěl jsem... Bože, Garry, to jsem nechtěl. Uklouzl jsem. Čestně, uklouzl jsem.“

„Garry se zachvěl hrůzou, mocnou, téměř smyslovou křečí celého těla a noha pod stolem sebou škubla.“

„Je vám něco, pane?“ V Timově hlase byl náznak starosti.

„Jsem úplně v pořádku. děkuji. Curtisi.“

Garry si uhladil vlasy na skráních dozadu. Vpředu už měl plešaté kouty a jeho pěšinka byla prořídlá a nepravidelná.

„Prosím, pokračujte.“

„No, jak jsem už řekl. Vypadá to jako léčka, Opustili ten most, aby...“

„Vaší povinností je získat informace, Curtisi. Hodnocení je povinností generálního štábu. Takže to je všechno? Dobrá, můžete jít.“

Musí se teď napít, ruku měl už téměř v zásuvce.

„Oh, Curtisi.“

Hlas zakrákal, protože v hrdle bylo sucho, ale přesto pokračoval.

„To povýšení, o kterém jste mluvil, se povoluje. Udělejte toho muže seržantem.“

„Dobře, pane.“

„Samozřejmě v případě čelního útoku na mosty půjde v přední linii.“

„Pane?“

„Bude tam potřebný, že?“ Tim u něj nikdy neslyšel tento lichotivý tón. Skoro jako by chtěl od Tima souhlas. Jako by chtěl omlouvat své rozhodnutí.

„Myslím tím, že zná ty mosty. Už tam byl. Je jediný, kdo je zná, ne?“

„Ano, pane.“

„A nakonec – vždyť je seržant. Myslím tím, že musíme poslat někoho s hodností – nemůžeme poslat jen tak někoho.“

„Mohl bych jít já, pane.“

„Ne. Ne. Potřebujeme vás k brodu.“

„Jak si přejete.“

„Nezapomenete, že? Pošlete jeho, že?“ Skoro teď prosil.

„Pošlu ho,“ souhlasil Tim a vylezl ze stanu. Garry škubnutím otevřel zásuvku a prsty spěšně hráblý po láhvi.

Kapitola 13

Generálu Siru Redversu Bullerovi, nositeli Viktoriina kříže

Vrchní velení Natalská britská průzkumná armáda

V Chieveley 19. prosince 1899

Pane, mám tu čest podat zprávu ve shodě s rozkazem k průzkumu, provedeným důstojníky a muži natalské armádní rozvědky v noci 18. prosince. výsledky jsou uvedeny níže: Brod označen „A“ na přiložené mapě: I když brod vypadá nadějně pro přechod velkého počtu mužů, je obtížné provést jej ve tmě a noční přechod se nedoporučuje. Most označený „B“ na přiložené mapě: Toto je most železné konstrukce. V současnosti není zničen, pravděpodobně pro svou pevnou konstrukci odolal zničení nepřítelem. Most označený „C“ na přiložené mapě: Toto je železniční most také železný, ale zničený nepřítelem. Obecně: omezený počet průzkumníků jednotek N.B.A. na území za řekou Tugelou odhalil přítomnost nepřítele za pahorky označenými „D“ a „E“. Nicméně nebyla zpozorována přítomnost dělostřelectva nebo nadměrných sil.

Courtney G., podplukovník
Polní velení N.B.R.A.

VÝSLEDKY BOJOVÉHO ROZKAZU GENERÁLA SIRA REDVER- SE BULLERA, NOSITELE VIKTORIINA KŘÍŽE

„Jednotky pod velením brigádyra Lytteltona budou posíleny a přepadnou vesnici Colenso. Poté se zmocní železného mostu a vyženou nepřítele schovaného za pahorky na protější břeh (Viz přiložená mapa).“

Kapitola 14

Leželi v trávě bok po boku a rosa jim na zádech prosakovala do vojenských blůz. Noc byla klidná a tichá, pádné mraky na obloze a velké hvězdy byly velmi jasné. Stříbrné světlo Mléčné dráhy před nimi házelo siluety Tugelských hor a dávalo jim nádech vznášející se hrozby. Saul hlasitě zívá a Sean to po něm okamžitě zopakoval. I když tu noc nespali, nebyli unavení – ale napětí nervů si s nimi přece jen pohrávalo, když měli před sebou vyhlídku búrských zbraní.

„Ještě další hodina a půl, než se rozední,“ zašeptal Saul a Sean zamručel. Nebyl důvod počítat hodiny. Za třináct minut sedm vyjde slunce a v tu chvíli vyrazí britská armáda na hnědou travnatou planinu. Ještě jednou si Sean klekl a přejel pohledem zemi, kterou měl před sebou. Pomalu sledoval břeh Tugely, hledal náznak ocelového mostu sto kroků před nimi, pozoroval každý kousek buše na břehu a znovu klesl dolů.

„Kruci, to je zima!“ Cítil, jak se Saul vedle něho zachvěl.

„Brzy ti bude teplo,“ zašklebil se Sean ve tmě, když odpovídal. Čistá noční obloha předznamenala ochlazení proti včerejšku, tráva byla mokrá a oblečení také, dokonce ocel na jejich puškách až bolestně studila, když se jí dotkli – ale Sean se už dávno naučil překonávat nepohodlí. Když bylo třeba, dokázal ležet úplně nehybně, zatímco si na jeho šíji sedaly mouchy tse tse a bodaly své dlouhé červené sosáky do měkké kůže za uchem. Nicméně i jemu se ulevilo, když se objevilo svítání a byl čas se pohnout.

„Jdu na to,“ zašeptal.

„Drž se, brácho – až se vrátíš, bude už snídaně na stole.“

Dostal úkol, určený jednomu muži. Úkol, který se Seanovi nezamlouval. Museli se ujistit, že na této straně řeky nejsou žádní nepřátelé teď, v posledních minutách, kdy už pro Búry bylo příliš pozdě měnit pozice – někdo

musel přejít přes most a zjistit, jakou silou ho kontrolují, zda párem búrských maximů umístěných na krátký dostřel, nebo dokonce demoličními rozbuškami připravenými okamžitě vybuchnout. Znamenalo by to, že naděje na úspěch neexistuje. Prostě že jen tak snadno neproklouznou. Sean si přehodil pušku přes rameno a začal se plazit v trávě. Dvakrát se zastavil a ostražitě se zaposlouchal, ale měl málo času – za hodinu bude úplné světlo. Doplazil se k mostu, lehl si do jeho velkého stínu a civěl na protější břeh. Nic se nehýbalo. V prvních náznacích svítání se pahorky rýsovaly jako hřbety velryb v travnatém moři. Čekal pět minut – dostatečně dlouho na to, aby se nepřátelská hlídka alespoň zavrtěla – pořád nic.

„Tak co je,“ pronesl polohlasně a najednou dostal strach. V tom okamžiku si nevšiml toho strašného potupného pocitu, který zakusil jen dvakrát nebo třikrát v životě, a to k němu měl horší důvody. Přihrčil se vedle ocelových trámů mostu se slabostí v nohou a břichem plným mastnoty. Jako by cítil tu chuť v hrdle, chuť rybího tuku smíchaného se zvratky něčeho shnilého. Věděl, co to je. Mám strach. První reakcí bylo překvapení, které se rychle změnilo v poplach. Prostě dostal strach. Věděl, že se to stává i jiným mužům. Slyšel, jak si o tom vyprávějí u ohně, vzpomněl si na ta slova a bylo mu jich líto.

„Jo, jeho společník ho pak odvedl spět do tábora. Třásl se jako člověk s horečkou a plakal. Myslel jsem, že je raněný...“

„Danieli,“ řekl jsem, „Danieli, co se stalo?“

„To je konec,“ řekl a slzy mu stékali do vousu. „Něco mi prasklo v hlavě, slyšel jsem to. Zahodil jsem pušku a utekl.“

„Napadl tě, Danieli?“ Zeptal jsem se.

„Ne, člověče. Ani jsem ho neviděl, slyšel jsem jenom, jak žere blízko trávu. Potom mi prasklo v hlavě a já utekl.“

„Nebyl zbabělec. Lovil jsem s ním mnohokrát, viděl jsem ho, jak dobíjí slona tak z blízka, že se ho mohl dotknout puškou. Potom to najednou prasklo v hlavě. Už pak nelovil. Prostě ho přemohl strach. Strach se v něm nahromadil, jako když stará loď sbírá námořníky s úmyslem naházet je pod mořskou hladinu. Teď mě to taky zlomí uvažoval Sean. Věděl taky, že jestli teď uteče, jako utekl starý lovec, už nikdy nebude schopen lovit.

Sean se krčil ve tmě, potil se ve studeném svítání strachem a chtělo se mu zvracet. Byl fyzicky nemocný, těžce dýchal otevřenými ústy, horká mastnota v jeho břiše se snažila vyvrhnout, byl tak slabý tím vším, že se mu začaly třást nohy a musel se zachytit jednoho železného nosníku, aby se podepřel. Minutu, která se zdála být věčností, takto stál. Potom proti tomu začal bojovat, chtěl to porazit, nutil své strnulé nohy, aby se pohnuly kupředu. Tvrději ovládal své ochabnutí svěracích svalů – tak daleko

došel ve svém nejzazším ponížení. Teď věděl, že starý vtip o poseroutkách je pravdivý a že teď ho pocítil na vlastní kůži.

Pokračoval dál k mostu. Rozvážně zvedal obě nohy, posunoval je kupředu a vkládal na ně celou váhu těla. Opatrně dýchal, vdech a výdech na povel mozku. Nevěřil vlastnímu tělu, že teď vykoná i tu nejjednodušší úlohu – nemohl, když ho tak obludně zradilo. Kdyby byli čekali na mostě to ráno, Búrové by ho jistě zabili. Bez cíle pomalu kráčel do středu mostu, velký, těžce se pohybující, a jeho kroky zvonily na železe. Kov pod nohama byl vystřídán šterkem. Přešel. Pokračoval v chůzi dále doprostřed cesty, pak udělal vznešenou zatáčku k tmavým pahorkům. Posunoval se ochromený hrůzou, která mu zněla v hlavě jako řev mořských vln. Řemen pušky mu sklouzl z ramene a zbraň klapla o cestu.

Stál téměř minutu, než se posbíral a zvedl ji. Pak se otočil a šel zpět. Pomalu našlapoval, počítal kroky, vyměřoval je – jeden každou vteřinu – opatrně je zadržoval a zabraňoval tak tomu, aby se rozběhl. Kdyby začal utíkat, věděl, že by to byl konec. Taky by už nikdy nelovil.

„Jsi v pořádku?“ Saul už na něj čekal.

„Ano.“

Sean klesl vedle.

„Viděls něco?“

„Ne.“

Saul na něj civěl.

„Jsi si jistý, že ti nic není?“

Sean si vzdychl. Předtím se bál. Strach už ho několikrát zasáhl svými šípky, ale vždycky se ho zbavil, a když přišel později, zanechal další jizvu a zase ho úplně opustil. Doufal, že ho stejným způsobem opustí za řekou, ale tentokrát si ho přinesl zpět. S jistotou věděl, že už ho nikdy neopustí. Vždycky bude blízko. Musím ho zkrotit, myslel si. Musím mu nasadit opratě a udidla.

„Jo, jsem v pořádku,“ odpověděl Saulovi.

„Kolik je hodin?“

„Půl šesté.“

„Pošlu teď Mbejana zpět.“

Sean se postavil a šel k Mbejanovi, který čekal u koní. Podal mu malý čtvereček zelené látky, který byl smluveným signálem, že ani most, ani město nejsou obléhány. Červený čtvereček si zastrčil do náprsní kapsy.

„Přijedu zpět,“ řekl Mbejane.

„Ne,“ zavrtěl Sean hlavou.

„Není to nic pro tebe.“

Mbejane odvázel koně.

„Takže mnoho štěstí.“

„Tobě taky.“

Sean byl vděčný, že Mbejane nebude svědkem jeho zbabělosti. Ne, nemám se dát, rozhodl se. Dnešní den je zkouškou. Jestli vydržím celý den, možná že ho zkrotím. Vrátil se k místu, kde ve tmě čekal Saul, a společně si lehli a sledovali nadcházející svítání.

Kapitola 15

Tma ustupovala a každou minutou se jejich zorná pole rozšiřovala. Teď vystoupily horní části mostu, pěkný geometrický model proti temné velikosti hor. Potom uviděli obrysy tmavé buše proti bledé trávě a skalám. Nové světlo zkreslovalo vzdálenost, vysoká země se zdála daleká a už ne tak nepřátelská. Hejno volavek letělo vysoko v dlouhé formaci nad tokem řeky ke slunci. Vypadalo jako hejno ptáků jasu, zářící zlatě ve stínu. A svítání s sebou přinášelo malý studený vánek, jehož šumění v trávě se míchalo s hučením řeky. Potom slunce zasáhlo vrcholky – jako požehnání armádě republiky. Mlha v průvrvách se kroutila v agonii vřelosti, zvedala se ve větru a mizela. Okraj slunce se vyhoupl nad horizont a přicházel jasný a čistý den plný rosy. Dalekohledem Sean studoval hřeben vysoké země. Ve vzdálenosti sta kroků uviděl náznak kouře, jako když búrská armáda chystá kafe.

„Myslíš, že nás zpozorovali?“ zeptal se Saul. Sean zavrtěl hlavou, aniž by sundal dalekohled. Dva malé keře a tlustá stěna z trávy, kterou vybudovali během noci, je bezpečně maskovala.

„Určitě jsi v pořádku?“ zeptal se Saul ještě jednou. Z výrazu Seanova obličeje usoudil, že má těžkostí.

„Žaludeční potíže,“ broukl Sean.

„Ať už to začne, prosím vyrazme už, čekání je to nejhorší.“

Potom se země pod jeho hrudí otřásla, slabá vibrace, a Sean cítil, jak jím projela úleva.

„Konečně, jedou děla,“ řekl, zvedl trs trávy, aby se kryl, postavil se a podíval za sebe.

V jednotném šiku ve velmi přesných vzdálenostech od sebe jela děla. Přijížděla rychle, stále drobounká v té vzdálenosti, ale rychle rostoucí. Střelci, kteří seděli rozkročmo na vedoucích koních každého družstva, je pobízeli. Stále se přibližovali, takže Sean viděl, jak se paže velitelů zvedají a zase klesají v povelích, slyšel hlomoz a rachot vozíků a slabě i křik jezdců v předvoji. Šestnáct děl, sto padesát koní, kteří je táhli, a sto mužů, kteří je obsluhovali. Ale v ohromnosti velké roviny před Colensem kolona vypa-

dala malá a bezvýznamná. Sean se podíval dolů a uviděl řady vojáků, které je následovaly, řada za řadou jako tyčky u plotu, tisíce jich táhlo přes planinu. Sean pociťoval, jak se ho zmocňuje staré divoké vzrušení. Věděl, že se armáda blíží uprostřed značek, které on a Saul rozmístili předešlé nocí a že oni dva budou první, kteří překročí most. – První z těch všech tisíců. Hleděl na siluety mužů a děl, které se objevovaly na hnědém hracím stole – žetony vsazené kdo s koho – zda vyhraje, nebo jsou beznadějně ztraceni na kostce boje. Věděl také, že je také jedním z těch žetonů, a pocit strachu se střídal se strašnou radostí z toho, co bude. Děla teď byla blízko. Rozuměl už smyslu křiku, rozeznal postavy mužů, a dokonce jejich výraz tváří, který byl stejný, jako měl on sám. Blízko, možná příliš blízko. Sean se neklidně otočil zpět na zapovězené kopce za řekou a odhadoval dostřel. Asi dva tisíce yardů, dlouhá střela z ručnice. A děla stále pokračovala.

„Ježíšmarjá! Zbláznili se?“ zeptal se Sean polohlasně.

„Ted' musí zaútočit.“

Saul taky upozoroval to nebezpečí.

„Blíže už k nim nemůžou jít.“

A děla stále pokračovala. Zvuk jejich pohybu byl silnější než bouřka. Oblak prachu ze suché země se za nimi nepříjemně zvedal. Koně se širokými a zpěněnými pysky táhli za postraňky.

„Ted' jsou v dostřelu. Musí se zastavit, musí!“ hekal Sean. Potom se konečně kolona roztáhla a děla na kolečkách odbočovala střídavě doleva a doprava, stále v plném trysku. Klátila se přímo před čekajícími búrskými zbraněmi.

„Bože můj! Bože můj!“ mumlal Sean rouhavě v agonii, jak se na to díval.

„To bude masakr.“

Střelci se zvedali v třmenech, otáčeli se zpět a kontrolovali vozy. Kapitáni u děl seskakovali ze svých pozic, nechali koně tryskem uhánět dál a sami běželi, aby odpojili děla a namířili. Nějakou chvíli se muži hemžili okolo děl, vytlačovali jejich obrovskou hmotnost a zaměřovali je. Koně se stále plašili a ržáli. Než vojáci stačili vyložit granáty a nakupit je na hromadu – zbraně Búrů zaútočily. Zvuk výstřelů, který přinášel smrt, byl podivně nebojovný. Némé, vzdálené výstřely stovky strun ohňostrojí – nejprve neměly žádný účinek. Tráva byla dostatečně hustá, aby tlumila úder kulky, střelný prach navlhlý rosou byl příliš líný. Potom to dostal kůň. Vykopl a stáhl s sebou i druhého zapřaženého koně na kolena. Dva muži je běželi uvolnit, ale jeden z nich už nedoběhl. Najednou se posadil do trávy s uraženou hlavou. Další dva koně klesli, jiný se splašil a tloukl divoce kopyty ve vzduchu s jednou přední nohou visící na šlachách tam, kde kulka přeťala

kost nad kolenem.

„Vypadněte!“ řval Sean.

„Mazejte pryč, dokud je čas,“ ale jeho hlas se k posádkám děl nedonesl, nemohl překřičet střelbu a řičení raněných koní. Uslyšel další zvuk, který Sean nedokázal identifikovat, zvuk podobný krupobití na plechové střeše, nejprve jednotlivě, potom častěji, dokud to nevypadalo, jako by společně stovka kladívek tloukla v pravidelném rytmu. Byl to zvuk kulek, které narážely na kovová děla. Viděl, jak se dělostřelec vrhl zpět, aby nabil závěr děla, než ho našla kulka. Pustil kouli, kterou nesl, a toporně se podlomil v kolenou, než upadl, a zůstal tiše ležet. Jeden kůň utrlh opratě, splašeně uháněl přes planinu a táhl za sebou smotaninu utržených postraňků. Hejno divokých bažantu se společně zvedlo z trávy blízko baterií a zatočilo pryč podél řeky, pak dolů na svých tuhých zakrnělých křídlech do úkrytu. A za děly se v úhledných řadách klidně posunovala pěchota ke skupince opuštěných domků, kterými bylo Colenso. Potom se zem zachvěla výbuchem a šestnácti dalšími, provázenými modrým dýmem – začala pálit děla.

Sean zaměřil dalekohled na hřeben právě ve chvíli, kdy na něm uviděl první výbuchy granátů. Ve slunečním svitu rychle rozkvétaly d'ábelské květy zelenavě žlutého lyditového kouře, olejově hustá mračna unášena větrem. Děla vypálila znovu a znovu – každá salva drsnější než předcházející, dokud nesplynuly v souvisle rachotící lomoz kladiv. Pevný obrys hřebene se ztratil v dýmu a lyditových výbuších. Všude byl kouř, jeho šedivá mlha se nakupila podél vrcholků – dým tisíců zbraní. Sean rychle zaměřil dalekohled na leemedfordce na tisíc yardů a začal slepě střílet do kouře na vrcholech. Saul vedle něj střílel taky. Sean dvakrát vyprázdnil zásobník a otočil se zpět na děla. Rychlost jeho střelby ochabla. Většina koní ležela v trávě. Mrtví muži byli přehození přes lafety děl a těžce ranění se svíjeli a krčili za pahorky a tam, kde dříve obsluhovalo dělo šest mužů, byli teď čtyři nebo jen tři, kteří nesli náboj, nabili a vystřelili.

„Ti hlupáci, ti příšerní hlupáci,“ šeptal Sean a začal znovu pálit, soustředoval všechnu pozornost na pravidelné mačkání kohoutku, posunoval ho dopředu v pravidelných intervalech, mířil do mlhy kouře střelby a páлил. Nepočítal střely a pokaždé, když zmáčkl naprázdno, hrábl po dalším zásobníku z pásu na náboje a nabil. Leskl se potem a cítil, jak mu stéká po pažích, uši měl zalehlé otřesy pušky a rameno ho začínalo bolet. Postupně ho přemohl pocit nesmyslnosti, způsobený povykem a hlukem zbraní a pachem střelného prachu. Zdálo se, že všechno, co kdy udělal, bylo lži a výstřelem nikam, výstřelem do vzduchoprázdna. Skutečnost najednou zmizela, takže všechno, co existovalo, byla vidlice věčka a muška zbraně, kterou pevně mířil do mlhy. Ta mlha neměla žádný tvar. V uších mu šumělo ne-

smírné ticho, které odneslo všechny ostatní zvuky boje. Byl sám, pokojný, těžký a otupělý hypnotickým proudem kouře a opakovanou činností nabíjení a střelení. Najednou se ovzduší změnilo. Uslyšeli něco jako šumění obrovských křídel, potom výbuch, jako by satan práskl dveřmi pekla. Sean sebou škubl, zvedl pohled a uviděl míč svítivého bílého kouře, který se zastavil ve vzduchu nad zbraněmi, točil se a rozšiřoval, rostl na nebi jako květina.

„Co to...“

„Šrapnel,“ zachrochtal Sean.

„Ted' nemají šanci.“

Potom výbuch a výbuch znovu, jak Búři pálili své vlněné květiny kouře nad planinu, ničili všechno a vojáci stále stříleli s ohlušující syčivou bouří ocele. Pak uslyšeli hlasy. Popletený a bojem omámený Sean dlouho uvažoval, kdo to může být. Zapomněl na pěchotu.

„Držte se u sebe.“

„Napravo, v jedné řadě! Udržujte ji!“

„Neutíkejte. Klid, chlapi. Neběžet!“ Dlouhé řady mužů, šiky, které se vydouvaly a zpoužďovaly a znovu vyrovnaly na rozkaz důstojníků. Rovnoměrně rozestoupeny se tiše, namáhavě posunovaly vpřed se zbraněmi na prsou. Minuly děla. Za sebou zanechávaly khaki rance ležící v bolesti. Některé hromádky ležely tiše, ale jiné se svíjely a sténaly. Když se v řadách objevily trhliny, rychle je muži doplnili s monotónním „Držte se. Držte se v řadě“.

„Míří k železničnímu mostu.“

Sean cítil první výstrahu pohromy.

„Snad vůbec nevědí, že je zničený.“

„Musíme je zastavit.“

Saul se vyškrábal na nohy vedle Seana.

„Proč ti hlupáci nesledují naše značky?“ řval rozhněvaně Sean, ale nikdo neodpověděl. Chtěl tak získat čas, aby odložil tu chvíli, kdy musí opustit bezpečnou skrýš travnatého přístřeší a vyjít na otevřené prostranství, kde šrapnely a mauserovky pustošily zemi. Strach se vrátil tak silně, že Sean nechtěl vylézt ven.

„No tak, Seane. Musíme je zastavit.“

A Saul se rozběhl. Vypadal jako hubená malá opice, která poskakuje k vojenským křídům. Sean se zhluboka nadechl, chvíli dech zadržel a následoval ho. Dvacet yardů před první řadou pěchoty, s tasenou šavlí v jedné ruce, pochoduje bryskně na dlouhých nohách, šel důstojník.

„Hej, vy!“ zařval na něj Sean a mával kloboukem, aby na sebe upozornil. Měl štěstí. Důstojníkovy modré oči, které vypadaly jako pár bajonetů,

si ho všimly a voskované špičky knířů sebou škubly. Kráčel k Seanovi a Saulovi.

„Vedete je ke špatnému mostu,“ ječel na něj Sean. Hlas mu přeskakoval vztekem a zrudl v obličejí.

„Ten most přece strhli, nikdy se přes něj nedostanete.“

Důstojník k nim došel a srovnal krok.

„A kdo vy, k čertu, jste, že jsem tak zvědavý“

„Jsme z průzkumu...“, začal Sean a vyskočil do vzduchu, protože kulka mauserovky se zabořila do země před jeho nohama.

„A dejte tu příšernou šavli pryč – žádný z Búrů u Tugely s vámi nechce šermovat.“

Důstojník, podle hvězdiček na ramenou plukovník, se na Seana utrl.

„Správná forma oslovení, seržante...“

„Do prdele s tím!“ řval na něj Sean.

„Stáhněte své vojáky na druhý most.“

Ukázal rozčileně na kovovou konstrukci mostu, která se zvedala na levé straně skrze zlámané větve stromů.

„Jestli budete pokračovat, rozstřílejí vás na cucky.“

Chvilíčku déle plukovník propichoval Seana svýma bajonetovýma očima, potom zvedl stříbrnou píšťalku ke rtům a pronikavě zapískal.

„K zemi,“ křičel.

„K zemi!“ A první řada okamžitě padla do trávy. Další řady za nimi ztratily svou pevnost, muži váhali.

„Utíkejte do města,“ řval hlas.

„Schovejte se mezi domy.“ Tisíce mužů se dalo na útěk, strkalo do sebe, závodilo do bezpečí domů Colensa. Vojáci vběhli do jednotlivých ulic, naskákali do dveří a oken. Během třiceti vteřin byli všichni v bezpečí.

„A co teď s tím vším?“ uvažoval plukovník a obrátil se zpět na Seana. Ten si znepokojeně uvědomoval, jak tak stál v otevřeném prostoru, že když chybí další vojenské složky. Búrové se budou zaměřovat především na pěchotu.

„Jste si tím jist?“

„Kruci! Jasně, že jsem. Most je zničený, zpřetrhali všechny ostnaté dráty a hodili je do řeky. Nikdy tudy neprojdete.“

„Pojďme.“

Plukovník se zastavil před nejbližším domkem a Sean šel vedle něj. Později nemohl uvěřit tomu, jak mohl těch sto yardů tak klidně přejít a nedat se do běhu.

„Pro Boží smilování, dejte tu šavli pryč,“ zabručel na plukovníka, když šli a kulky kolem nich lítaly sem a tam.

„Jste nervózní, seržante?“ A plukovník se poprvé zašklebil.

„Máte zatracenou pravdu, jsem.“

„Já taky. Ale muži by to neměli vidět, že?“ Chytil pochvu po svém boku a zastrčil do ní šavli.

„Jak se jmenujete, seržante?“

„Sean Courtney, rozvědka natalského armádního sboru. A jak vy?“

Sean instinktivně uhnul, když mu kulka proletěla kolem hlavy. Plukovník se znovu důvěrně usmál.

„Acheson. John Acheson. Druhý prapor, příslušník střeleckého pluku.“

A došli do domku. Sean, neschopen se dále udržet, vpadl vděčně do kuchyňských dveří a našel tam taky Saula. Podal Seanovi doutník a podržel mu zapálenou zápalku.

„Ty seš teda bláznivej frajer!“ poznamenal Saul. „A vy jste stejně praš-
tější jako von – vykračovat si uprostřed bojiště.“

„Dobře, Courtneyi.“

Acheson ho následoval do kuchyně.

„Pojďme probrat situaci.“

Poslouchal tíše, zatímco Sean vysvětloval detaily. Musel zvýšit hlas, aby překřičel výbuchy búrské artilerie a řev tisíců pušek, které Búřům odpovídaly z oken a dveří vesnice. Kuchyň sloužila jako stanice první pomoci a sténání a kvílení raněných kolem nich doplňovalo hluk bitvy. Když Sean skončil, Acheson se otočil a kráčel k oknu. Vykoukl a podíval se k železniční trati, kde stála děla. Byla seřazena přímo do vzorné přehlídkové formace. Ale teď byla zticha. Dělostřelci, kteří přežili, táhli raněné zpět k okraji hluboké strže – nebo strouhy – v týlu.

„Ubozí bastardi,“ zašeptal Sean, když uviděl, jak jednoho z ustupujících vojáků zasáhla kulka do hlavy, takže měl helmu posunutou na stranu a z ní se mu řinul hustý proud krve. Byl mrtev. Zdálo se, že ten obrázek pohnul i Achesonem.

„Dobře,“ řekl.

„Postoupíme k silničnímu mostu. Jdeme na to, Courtneyi.“

Někdo za ním vykřikl a Sean uslyšel, jak něco spadlo. Ale neotočil se. Viděl most před sebou. I když nohy se pod ním pohybovaly mechanicky, zdálo se, že vypovídají službu. Polámané stromy byly tady vedle řeky hustější a malinko je chránily před nemilosrdností zaměřovačů na protějším břehu. Muži stále stříleli a šrapnely zuřily a vybuchovaly.

„Pojďte, přejdeme. Najděte na druhé straně nejlepší místa,“ zakřičel Saul vedle něho.

„Jdeme na to,“ souhlasil Sean a společně se rozběhli. Byli na mostě první, Acheson chvíli za nimi. Kulky zanechávaly jasné škrábance na sedě

natřeném kovu. A potom najednou zcela zázračně byli na druhé straně. Přešli na druhý břeh Tugely. Odvodňovací příkop vedle cesty byl nejlepší skryší a hned do něj vběhli a oba těžce oddychovali. Sean se otočil. Na most se vlévalo obrovské množství khaki uniforem, všichni bez rozdílu řádů se nacpali do úzkého prostoru mostu a snažili se přejít – a Búrové do nich pálili. Velitelé na druhé straně se rozptýlili podél řeky, přikrčili se pod svahek břehu, zatímco krveprolití na mostě za nimi pokračovalo. Bojující masa prokletých, běžících, rozhněvaných, zděšených a umírajících mužů.

„To jsou krvavá jatka,“ pomyslně si Sean zděšeně, když na to hleděl. Mrtvé a raněné muže házeli přes nízké zábradlí a hnědý tok Tugely je unášel, potom buď klesli pod hladinu, nebo naráželi nemotorně o břehy. Ale plynulý proud mužů na zemi přecházel a pokračoval ve dvou hlubokých drenážních kanálech nebo pod svahek břehu řeky. Seanovi bylo jasné, že útok ztratil svou energii. Jak muži skákali dolů do kanálů, viděl jejich obličej, a způsob, jakým se přikrčili v úkrytu, jasně říkal, že ztratili všechnu chuť k boji. Zkouška na mostě zničila všechnu disciplínu, která držela jejich pevnou víru v tyto pečlivě kontrolované šiky. Důstojníci a vojáci byli nenapravitelně zmatení, unavení a hlavně příšerně zděšení. Mezi skupinami v drenážních kanálech a těmi, kteří leželi v úkrytu břehu řeky, nebyl žádný kontakt bylo už málo místa pro muže, kteří proudili z mostu a chtěli se schovat. Búrská střelba byla jistá a most teď byl zablokován spadajícími těly, takže každá nová vlna je musela přelézt, šlapala po mrtvolách a raněných, zatímco bouře výstřelů z búrských zbraní do nich páčila jako déšť unášený větrem. Potůčky čerstvé jasné krve stékaly dolů po nosnicích mostu v děsivém kontrastu s šedým nátěrem a hladina řeky byla potřísněna jejím čokoládově hnědým mrakem, který stékal po proudu. Tady a tam a všude se zvedalo ve zmatku nesouvislých výkřiků a stenů zoufalé volání po novém sešikování.

„Tady je dvacátý první. Ke mně, dvacátý první.“

„Samostatný oddíl. Na kopci. Rychle sem.“

„Nosítka!“

„Bille. Kde jsi, Bille?“

„Ježíši Kriste! Ježíši, to je hrozné!“

„Vstávejte, chlapi! Dejte se dohromady!“

„No tak, dvacátý první. Nasadit bajonety.“

Někteří s hlavami a rameny vytaženými ven z kanálu vraceli Búřům střelbu, jiní hltali ze svých polních lahví. Seržant, který zápasil s ucpanou puškou a potichu klel, ani nevěděl, že voják vedle něj se zády opřel o stěnu kanálu, jeho nohy zůstaly rozhozené a oči otevřené, zatímco mu z rány v břiše tryskala krev. Sean se postavil a cítil vítr pleskajících kulek proti své

tváři, zatímco se dole v žaludku vinul slizký had strachu. Začal se šplhat do svahu kanálu.

„Dělejte!“ řval a dal se do běhu ke kopcům. Byl na otevřeném prostranství jako na louce a před ním se prohýbal starý ostnatý drát plotu na zpráchnivělých žerdích. Doběhl k němu, zvedl nohu a vykopl patou. Tyčky plotu praskly až k zemi, drát se roztrhl. Přeskočil ho.

„Nejdou za námi,“ křičel Saul vedle něj a Sean se zastavil. Ti dva byli samotní uprostřed pole – a búrské pušky je posedle hledaly.

„Utíkej, Saule!“ Sean křičel a strhl klobouk.

„Pojďte, vy mizerové.“

A mával na vojáky za sebou. Kulka ho minula tak těsně, že se zapotácel ve větru, jak proletěla.

„Tudy! Vpřed! Pobězte za námi!“ Saul ho neopustil. Tancoval vzrušením a plácal rukama.

„Pojďte zpátky,“ donesl se k ním Achesonův hlas. Stál v drenážní stoce, bylo ho vidět jen po pás.

„Vraťte se, Courtney!“ Útok skončil. Sean to tentokrát věděl jistě a cítil, že Achesonovo rozhodnutí je rozumné. Další výpad na otevřenou louku pod kopci by byl sebevraždou. Rozhodnutí, které ho zaneslo tak daleko, se zhroutilo a jeho zděšení zlomilo bič, který nad ním držel. Slepě utíkal zpět, vzlykal, nakláněl se dopředu, jeho lokty rázovaly pravidelně v běhu poháněném strachem. Potom najednou Saula vedle něj zasáhla kulka. Dostal to do hlavy, odhodilo ho to dozadu, puška mu vypadla z rukou, zaskuhral jako zvíře bolestí, překvapeně padal a břicho si odřel o zem. A Sean běžel dále.

„Seane!“ Saulův hlas zůstával za ním.

„Seane!“ Strašný nářek volající o pomoc a Sean, jako by neslyšel, pádil v před k bezpečí kanálu.

„Seane. Prosím tě!“

Zabrzdl, stál nejistě, mauserovky mu štekaly nad hlavou a kulky se zarývaly do země kolem něho. Kašli na něj, ječelo Seanovo zděšení. Nech ho být. Utíkej! Utíkej! Saul se plazil k němu, krev na tváři a oči hypnotizovaly Seanovu tvář.

„Seane!“ Nech ho. Nech ho. Ale v tom ubohém obličejí umazaném krví bylo tolik naděje a prsty Saulových rukou škrábaly a zachycovaly se tenkých stébel trávy jak se snažil dostat kupředu. Bylo rozhodnuto. Sean se pro něj vrátil. Přes všechny ostny hrůzy našel Sean sílu se vzchopit a utíkat i s raněným. Nenáviděl ho, tak jako nenáviděl nikoho předtím, Sean klopýtal k odtokovému kanálu a táhl Saula. Zrychlení, které mu rozkazoval mozek, se zpomalilo v klus, někdy v chůzi, takže se zdálo, že ke kapálu nikdy nedojde.

„Do háje s tebou!“ mumlal a nenáviděl Saula.

„Do pekla s tebou, kruci!“ Slova z jeho úst vycházela lehce, neartikulo-
vaný výraz jeho zděšení. Potom ztratil zemi pod nohama a spadl. Společně
sklouzli do kanálu a Sean se od něj odkutálel. Ležel na žaludku, tlačil obli-
čej do země a třásl se, jako kdyby měl horečku. Pomalu se vracel zpět z
toho místa, kam ho zahnal strach, a zvedl hlavu. Saul seděl proti břehu
kanálu. Obličej měl upatlaný krví a špínou.

„Dokázali jsme to!“ zakrákal Sean a Saul se na něj tupě podíval. Tady
na slunci to pálilo a bylo velmi horko. Sean odšrouboval zátku polní lahve
a podržel ji u Saulových rtů. Hltal namáhavě a voda vytékala z koutků jeho
úst dolů na bradu a na blůzu. Potom se napil Sean, přestal oddychovat a
cítil se příjemně.

„Podívejme se teď na tvoji hlavu.“

Zvedl Saulovi klobouk z hlavy a krev, která se nahromadila kolem zpo-
ceného okraje, se vylila v čerstvém proudu dolů na Saulovu šíji. Sean roz-
hrnul nasáklé černé vlasy a našel rýhu v mase jeho skalpu.

„Škrábla tě,“ zabručel a tápal po polní lékárnice v kapse Saulovy blů-
zy. Zatímco obvazoval neúhledný turban kolem Saulovy hlavy, všiml si, že
se po planině rozhostilo strašné ticho, ticho zdůrazněné spíše než přerušené
mumláním hlasů vojáků kolem nich a náhodným výstřelem zbraně z kopců
nad nimi. Bitva skončila. Aspoň jsme se dostali přes řeku, pomyslně si hoř-
ce. Jediný problém, který ho teď zajímal, byl, jak se zase dostat zpátky.

„Jak se cítíš?“ Namočil kapesník a utřel krev a prach ze Saulovy tváře.

„Díky. Seane.“

Najednou si Sean všiml, že Saulovy oči jsou zalité slzami, a uvedlo ho
to do rozpaků. Odvrátil se stranou.

„Děkuji ti za... za to, že ses pro mě vrátil.“

„Zapomeň na to.“

„Nikdy na to nezapomenu. Nikdy v životě.“

„Udělal bys to samé.“

„Ne, myslím, že ne. Nebyl bych schopen. Byl jsem tak vylekaný, tak
jsem se bál, Seane. Nevěřil bys. Ty to neznáš, jaké to je, když máš hrozný
strach.“

„Zapomeň na to, Saule. Nech to být.“

„Musím ti to říct. Jsem ti zavázán – od teďka mám u tebe dluh... Kdyby
ses nevrátil, já bych... byl bych tam ještě pořád. Jsem ti nesmírně vděčný.“

„Zavři už, kruci, hubu!“ Viděl, že Saulovy oči jsou jiné, panenky se
zmenšily na drobounké černé špendlíkové hlavičky a třásl hlavou bezmysl-
lenkovitým idiotským způsobem. Kulka jím otřásla. Ale to nezabránilo
Seanově zlosti.

„Drž hubu,“ zavrčel.

„Ty si myslíš, že neznám strach. Byl jsem tak podělanej, že jsem tě nenáviděl. Slyšíš? Nenáviděl jsem tě!“ A potom Seanův hlas zjemněl. Musel to vysvětlit Saulovi i sobě. Musel mu o tom říct, ospravedlnit ten strach a zařadit ho bezpečně do schematu toho všeho, co se stalo. Najednou se cítil velmi starý a zkušený. Držel ve svých rukou klíč k tajemství celého života. Bylo mu to teď tak jasné, že poprvé pocítil, že může vše vysvětlit. Seděli spolu blízko sebe na slunci, oddělení od mužů kolem sebe, a Seanův hlas se ztišil v naléhavý šepot, jak se snažil, aby Saul porozuměl, snažil se podat mu všechno, co věděl a co obsahovalo celou pravdu. Vedle nich ležel kaprál střeleckého pluku. Ležel na zádech mrtvý a mouchy se hemžily okolo jeho očí a kladly vajíčka. Vypadala jako malinká zrníčka rýže nakupená v chomáčcích na řasách kolem těch otevřených mrtvých očí. Saul se těžce opíral o Seanovo rameno a potom zatřásl zmateně hlavou, když poslouchal Seana. Poslouchal Seanův hlas, který klouzal a zadržoval se, spěchal ve svém vyprávění, aby nepřerušil myšlenku a nezničil ji, slyšel zoufalství v tom hlase. když se Sean snažil nedat alespoň několik úryvků všeho toho, co prožil několik minut předtím. Poslouchání ho vyčerpalo, a když zjistil, že už jeho zachránce domluvil, obklopilo ho ticho a soucit.

„Nevím,“ podotkl Sean nakonec. Potom promluvil Saul, jeho hlas byl těžkopádný a oči se nemohly přesně soustředit, když hleděl na Seana zpod turbanu obvazů nasáklých krví.

„Ruth,“ řekl.

„Mluvíš jako Ruth. Někdy v noci, když nemůže spát, snaží se mi vyprávět. Většinou rozumím, většinou na to přijde a přestane. Nevím, řekne nakonec. Já opravdu nevím.

„Sean sebou škubl a zahleděl se mu do obličeje.

„Ruth?“ zeptal se tiše.

„Ruth – moje žena. Líbila by se ti, Seane – a ty by ses jí líbil taky. Tak statečná – přišla za mnou přes búrské linie. Celou cestu z Pretorie – jela sama. Přijela za mnou. Nemůžu tomu uvěřit. Celou cestu. Prostě jednou vešla do tábora a řekla, „Ahoj, Saule. Tak jsem tady! Prostě jenom tak! Bude se ti líbit, až ji uvidíš, Seane. Je tak pěkná, tak vyrovnaná...“

A bylo to zase tady. V říjnu, když poleví silné větry, konečně nastane klid. Nejprve je horko a sucho asi tak měsíc, potom cítíš, jak z dálky jemně začíná foukat. Hukot větru trošku nabývá na síle, prach se hnědě točí ve větru a stromy se pod jeho silou ohýbají, větve praskají a lámou se. Víš, že přichází, ale všechny tvé přípravy jsou k ničemu. Udeří. Ohromný řev a prach tě zahálí a ty jsi omráčený a slepý jeho silou. Stejně tak Sean cítil, jak přichází. Hromobití. Bylo stejné jako vražedný vztek, který nedávno téměř

zabil muže v hospodě, ale stále na něj nebyl připraven. A najednou to bylo tady a jeho řev zaplnil Seanovu hlavu a zúžil představy, takže všechno, co teď mohl před sebou vidět, byl obličej Saula Friedmana. Měl jeho obličej v profilu, když jeho pohled směřoval zpět přes planinu Colensa k anglické frontě. Sean zvedl pušku mrtvého kaprála a položil si ji přes klín. Tiše odjistil, opatrně, aby si Saul toho pohybu nevšiml.

„Je v Pietermaritzburgu, dostal jsem od ní minulý týden dopis,“ mumlal a Sean přehodil pušku na klíně na druhou stranu, takže hlaveň mířila na jednu stranu Saulova hrudníku pod paži.

„Poslal jsem ji do Pietermaritzburgu. Žije tam teď se svým strýcem.“

Saul zvedl ruku a dotkl se hlavy. Sean ovinul prst kolem spouště.

„Přál bych si, aby ses s ní seznámil, Seane. Budeš se jí líbit.“

Podíval se do Seanova obličej a jeho oči byly plné patetického vděku.

„Až jí napíšu, určitě se zmíním o dnešku – o tom, cos udělal.“

Sean uvolnil prst na spoušti až tehdy, když cítil její odpor.

„Oba ti dlužíme –,“ Saul se zastavil a ostýchavě se usmál. „Chci ti jen říct, že na to nikdy nezapomenu.“

Zabij ho, řvalo v Seanově hlavě. Zabij ho teď – rychle ho zabij. Nenech ho mluvit. Byl to první vědomý rozkaz, který mu dával jeho instinkt. Ted'! Udělej to, ted'! Ale jeho prst na spoušti odpočíval. Toto je všechno, co stojí mezi tebou a Ruth. Udělej to teď. Řev v jeho hlavě se zmínil. Velký vítr ustal a cítil ústup. Zvedl pušku a pomalu ji zajistil. V klidu po bouři najednou věděl, že Saul Friedman je teď jeho zvláštní břemeno. Vyjevil mu svůj strach, svěřil se mu a Saulův život se tak stal věcí cti. Odložil pušku a unaveně zavřel oči.

„Budeme raději uvažovat, jak se odtud dostat,“ řekl tiše. „Jinak se možná nikdy s tvou kráskou nesetkám.“

Kapitola 16

„Hart se dostal do pěkné šlamastyky!“ Hlas generála sira Redverse Bullera se hodil k okázale nafouklému pupku. Naklonil se proti těžkému teleskopu, který držel u očí.

„Co myslíte, Courtney?“

„Nu, určitě ještě nedorazili na bojiště, pane. Případá mi, jako by se utopili v zátočině řeky,“ souhlasil Garry.

„K čertu s takovými vojáky! Moje rozkazy byly jasné,“ bručel Buller.

„Jak to vypadá s děly? Vidíte něco?“ Dalekohled každého důstojníka štábu se otočil zpět k místu, kde vykukovaly nejasně skrze kouř a prach nad zlomenými stromy plechové střechy Colensa.

„Nemůžu...“, začal Garry, potom nekontrolovaně poskočil, protože námořní dělo 4.7 zahřmělo ze stanoviště vedle nich. To ráno Garry poskočil pokaždé, když dělo vystřelilo. Kdybych aspoň věděl, kdy vystřelí, pomyslel si a znovu poskočil, když vypálilo.

„Nikdo u nich není“, jeden z ostatních důstojníků štábu se zamíchal do hovoru a Garry mu záviděl jeho vyrovnanost a klid v hlase. Vlastní ruce se mu třáslly, takže musel pevně držet oběma rukama dalekohled a zaměřovat na město. Pokaždé když námořní dělo vypálilo, odskočilo a kolem nich se zvedl prach. Také slunce bylo prudké a měl žízeň. Myslel na láhev ve své tašce u sedla a další výstřel děla ho úplně vyvedl z míry. Tentokrát obě jeho nohy opustily zemi.

„... souhlasíte, Courtney?!“ Bullerův hlas, neslyšel začátek otázky.

„Úplně, pane.“

„Dobře.“

Generál se otočil ke svému pobočníkovi.

„Pošlete jezdce k Hartovi. Řekněte mu, aby se stáhl, než dojde k příliš velkým ztrátám. Tak rychle, jak je to jen možné, Clery.“

V tu chvíli Garry učinil pozoruhodný objev. Za nevyzpytatelným výrazem obličejů s obrovskými stříbrnými kníry, za vypouklýma, nevýraznými očima objevil, že generál Sir Redvers Buller byl každým coulem tak rozrušený a nejistý jako Garry Courtney. Jeho nepřetržité obracení se na Garryho po podpoře to dosvědčovalo. Garry totiž nenacházel jinou příčinu, proč se Buller obrací raději stále jen na něj než na ostatní důstojníky štábu. On byl jednou čtvrtinou, na kterou se Buller mohl zaručeně spolehnout. Na všechny jeho otázky odpovídal kladně.

„Mám starost o levé křídlo.“

Buller se přesvědčoval o správnosti svého rozhodnutí, když zkoumal pravou stranu, zaostřoval nízký okrouhlý obrys Hlangwanského pahorku v zorném poli dalekohledu.

„Dundonald udržel svou pozici.“

Předtím slyšeli pustošivé zbraně a automatické výstřely z pravého křídla. Teď bylo ticho.

„Ale střed...“

Jako by odkládal tu chvíli, Buller nakonec obrátil pozornost na zkázu Colensa, obklopeného prachem, plameny a šrapnely.

„Pojďme dál.“

Uchopil dalekohled pevněji.

„Musíme se podívat blíže na to, co provedli.“

A vedl štáb zpět ke koním. Rychle, aby si nikdo nepřisvojil místo po generálově pravici, Garry se belhal k němu. U hlavního stanu vrchního

velitelství lytteltonské brigády, rozložené v hluboké rokli půl míle před prvními roztroušenými budovami města, zabralo Bullerovi půl minuty, než zjistil, čeho bylo dosaženo. Polekalo ho to.

„Obsadili jsme město, pane. Tři setniny se posunuly na železniční most a zmocnily se ho. Ale nemůžeme počítat s tím, že ho udržíme. Poslal jsem jezdce s rozkazem, aby se stáhli do města.“

„Ale proč nestřílejí? Co se stalo s plukovníkem Longem?“

„Zbraně musí být potichu. Dlouhé ticho těžce zraňuje nepřítele.“

Zatímco Buller pomalu, neohrabaně nasedal na koně, seržant artilerie Transvaalských států škulb lanem své rychlopalné nordentfeldtky a vypálil střelu, jež britský neúspěch změnila v ozvučenou porážku, která se opakovala jako echo po celém světě. Od členitého skalnatého komplexu kopců na jižním břehu se patrona odrazila nahoru. Přes řeku s hladinou zčeřenou dohněda šrapnely, střelami a krví, vysoko nad opuštěná děla obsluhovaná už jen mrtvolami. Ječela nad hlavami přežilých dělostřelců, kteří se krčili v řevu raněných, přinutila je uhnout tak, jak uhýbali už tisíckrát nacpaní na svahu za městem Colenso, kde čekali unavení muži, dolů přes spadlý strom a mimózu a hnědou travnatou pláň pokrytou mrtvými muži. Nakonec spadla z výšky z prachu a kouře doprostřed štábu generála Bullera. Garryho kůň upadl, svalil se na bok a nebýt toho, že na straně pádu byla připnutá u sedla dřevěná noha, byla by Garryho druhá noha rozdrcená. Cítil, jak mu prosakuje krev přes blůzu a šplouchá na obličej a ústa.

„Dostal jsem to. Pomozte mi, Bože, pomozte mi, jsem raněn.“

A svíjel se a válel v trávě a utíral si krev v obličej. Drsné ruce uvolnily jeho nohu a odtáhly ho od koně.

„Ne. Jste v pořádku. To není vaše krev, to je jeho.“

Garry civěl na všech čtyřech s hrůzou na plukovního lékaře, který stál vedle něj a který ho zachránil před smrtí. Šrapnel mu utál hlavu a krev stále stříkala z krku jako z hadice. Muži kolem něj krotili své zpanikařené koně, kteří se stavěli na zadní a řičeli. Buller seděl sklíčeně a svíral si jednu stranu hrudníku.

„Pane, pane. Je vám něco?“ Pobočník držel uzdu a hlídal Bullerova koně. Dva důstojníci běželi ke generálovi a pomohli mu sesednout. Stál mezi nimi, obličej zkřivený bolestí a jeho hlas byl roztřesený, ale drsný, když promluvil.

„Opusťte pozice, Lytteltone! Opusťte celou vaši frontu!“

„Pane,“ protestoval brigádýr.

„Držíme městečko. Nechte mě, až děla zahálí tma, budeme schopni obnovit jejich činnost v našem...“

„K čertu, Lytteltone. Poslouchejte mě. Nažehněte své lidi ihned zpět. Útok zklamal.“

Bullerův dech sípal v krku a stále svíral oběma rukama jednu stranu na hrudi.

„Opustit bojiště teď by znamenalo připustit největší ztráty, které jsme kdy utrpěli. Artilerie nepřátel je dobře rozložená...“

„Nažehněte je zpět, slyšíte mě!“ Bullerův hlas zesiloval až do křiku.

„Děla...“

Lyttelton se pokoušel znova, ale Buller se už otočil na svého pobočníka.

„Pošlete jezdce k oddílu lorda Dundonalda. Musí okamžitě ustoupit. Jak při tom bude opatrný, to už záleží na něm, ale musí se ihned vyprostit a opustit bojiště. Řekněte mu... řekněte mu, že útok na levém křídle a ve středu zklamal, řekněte mu, že děla jsou ztracena a že je nebezpečí, že bude obklíčen. Jedťte. Jedťte rychle!“ Ve štábu nastalo mumlání. Důstojníci byli ohromení, když poslouchali takové rozkazy. Většina očí se nešťastně otočila na Lytteltona, v tichosti s ním sdíleli účast, protože byl současný služebně nejstarší důstojník.

„Generále Bullere.“ Mluvil tiše, ale naléhavě, což upoutalo Bullerovu pozornost, kterou předtím otupil šok z ostřelování jeho štábu.

„Žádám, nechte mě obnovit činnost děl. Nemůžeme je jen tak nechat být. Nechte mě, seženu dobrovolníky...“

„Já půjdu, pane. Prosím, chtěl bych to zkusit.“

Mladý nižší důstojník šťouchl Garryho dychtivě loktem. Garry věděl, kdo to je. Všichni věděli, že kromě toho, že byl jedním z nejoblíbenějších mladíků Bullerova velení – byl to také syn legendárního lorda Robertse. Za asistence svého pobočníka Buller poodstoupil do stínu mimózy a těžce se opřel zády o drsnou kůru kmene. Vzhlédl k mladému Robertsovi, nechápavě, bez zjevného zájmu.

„Dobře, Bobbie, Lyttelton ti dá muže. Zmizni už.“

A když vyslovoval ty věty, jako by měl smrt na jazyku, Roberts se rozčileně zasmál a utíkal vesele ke koni.

„Myslím, že se všichni potřebujeme občerstvit. Dám si chlebiček a skleničku šampaňského, budete mi dělat společnost, pánové?“ Buller pokynul pobočníkovi, který spěchal, aby přinesl jídlo a pití z kapsy na sedle. Zbloudilá střela se zabořila kousek od nich a rozprášila hlínu. Buller netečně setřepal kousek suché trávy z vousů a vybral si chlebiček s uzeným lososem.

Kapitola 17

Sean se plazil dolů drenážním kanálem proti břehu řeky. Do svahu stoky

se zaryla střela a zvedla obláček prachu za jeho zády. Zastavil se, aby si vytáhl trs kořenů trávy z vousů a pokračoval k plukovníku Achesonovi, který dřepěl na svých hýždích a horlivě konverzoval s kapitánem střelectva.

„Hej, plukovníku Achesone. Vy mě už nepotřebujete, že?“

Kapitán se překvapeně podíval na Seana, udivilo ho jeho oslovení, ale Acheson se jen zašklebil.

„Právě přijel posel. Dostali jsme rozkaz stáhnout se.“

„Jaká škoda!“ Sean zabručel sarkasticky.

„Právě, když jsme knokautovali starého bratra Búra,“ a všichni tři se sklonili, protože kulomet vystřeloval hroudy hlíny z břehu nad jejich hlavami. Potom Sean pokračoval ve své řeči tam, kde ho palba přerušila.

„No, v tom případě vás opouštím.“

„Kudy půjdete?“ podotkl kapitán podezíravě.

„Určitě ne přes most.“

Sean vytáhl špačka doutníku z úst a ukázal s ním na šedou konstrukci pruhovanou strašným nátěrem.

„Mám s sebou raněného. Nevím, jestli to zvládne. Máte zápalky?“ Kapitán automaticky vytáhl krabičku voskových zápalek z náprsní kapsy.

„Díky. Hodlám s ním plavat po proudu a najít lepší místo, kde bychom přešli.“

Sean si znovu zapálil doutník, vypustil oblak kouře a vrátil kapitánovi zápalky.

„Bylo mi potěšením poznat vás, plukovníku Achesone.“

„Dovoluji vám opustit nás, Courtneyi.“

Vteřinu déle se zahleděli jeden druhému do očí a Sean pocítil silnou touhu potrást rukou tohoto muže, ale místo toho se začal plazit zpět v kanále.

„Courtneyi!“ Sean se zastavil a pohlédl přes rameno.

„Jak se jmenuje ten druhý rozvědčík?“

„Friedman, Saul Friedman.“

Acheson něco rychle načmáral do notesu a pak ho zastrčil zpátky do kapsy.

„Ještě o dnešku uslyšíte – mnoho štěstí.“

„Vám taky, pane.“

Sean bajonetem zachytil zelenou větev, která se nakláněla nad hnědou vodou Tugely, a ulomil ji.

„Pojď,“ a Saul sklouzl po pás do mazlavého bláta břehu vedle Seana.

„Nech tady pušku.“ Saul ji poslušně pustil do vody.

„Na co ta větev?“

„Přikryjeme si s ní hlavy.“

„Na co čekáme?“

„Jak Achesona rozpráší, až bude chtít přejít most.“

V tu chvíli někdo pronikavě hvízdal na břehu nad jejich hlavami. Okamžitě se zvedl déšť střel, které chránily skupinu khaki oděných postav, jež dupaly po mostě.

„Ted“, broukl Sean. Vklouzli společně do vody horké krví, jen hlavy, schované v listí, měli vystrčené nad hladinu. Sean se jemně odrazil a proud je zachytil. Ani jeden nepohlédl zpět na příšerný masakr na mostě, když je proud unášel pryč. O dvacet minut později a půl míle dolů po proudu se Sean přiblížil ke zbytkům železničního mostu, který visel jako zlomený padací most do řeky. Nabízel dokonalý přístup k jihu a násep mostu byl dobrým úkrytem, až budou utíkat přes planinu. Sean se dotkl nohama blátivého dna, potom potichu jako kuřátka pod křídly kvočny čekali pod prohnutým mostem. Nechal větev odplout a táhl Saula ke břehu mezi nosníky mostu.

„Pět minut odpočinku“, řekl mu a dřepl si k němu, aby upravil obvaz, který mu spadl na uši. Blátivá voda stékala z nasáklých uniforem a Sean lítostivě pomyslel na doutníky v náprsní kapse. Vedle vysokého nánosu náspu železnice byl další drenážní kanál. Přihrbeně se jím vydali, Sean požduchoval Saula před sebou, zasyčel na něj pokaždé, když se pokoušel napřímit se a ulehčit bolesti v zádech. Jednou z pahorku za nimi záškodník zaryl kulku do země blízko Seanovy hlavy a Sean hněvivě zaklel, klesl na kolena a téměř se nosem zaryl do země. Ale Saul si toho ani nevšiml. S mokřýma nohama před Seanem vrávorál, až nakonec spadl a zůstal ležet v lepkavém, špinavém blátě na dně kanálu. Sean ho kopl.

„Krucinál, vstávej!“

„Ne, Ruth. Nebuď mě ještě. Je svátek. Nejdu dneska do práce.“

Saul vzhlédl na Seana a mluvil zcela jasně, rozumně, přesvědčivým tónem, ale jeho oči byly matné a panenky malé jako špendlíkové hlavičky.

„Vstávej! Vstávej!“ Vyslovení Ruthina jména Seana popudilo. Chytil Saula za rameno a cloumal jím. Saulova hlava se bezvládně zatřásla a čerstvá krev prosákla skrze obvaz. Sean ho okamžitě kajícíně položil opatrně do trávy.

„Saule, prosím tě. Musíš to zkusit. Ještě kousek!“

„Bez komentáře“, šeptal Saul. „To se nedá komentovat. Nechci to.“

A zavřel oči, zduřelé rty zůstaly otevřené a dech skrze ně sípal v drobounkých bublinách slin. Dusivá beznaděj přepadla Seana, když se díval na Saulův obličej. Oči zapadaly do tmavých, švestkově zbarvených očních důlků, kůže se přes líce a vyzáblý kostnatý nos napínala. Ne proto, že jsem ho málem zabil, ne proto, že jsem mu to byl dlužen. Ale protože – ale pro-

tože? Jak můžeš definovat svůj vztah k jinému muži? Jediné, co můžeš říci, je – protože je to můj kamarád. Tedy, protože je to můj kamarád – nemůžu ho tu nechat.

Sean se sklonil a zvedl bezvládné tělo do sedu, obtočil si Saulovu paži okolo ramene a postavil se. Saul na něm visel, hlava se uvolněně klátila na jeho hrudi a Sean se podíval kupředu. Uviděl ty, kteří přežili na mostě, jak bojují na své cestě zpět k vesnici a táhnou raněné s sebou. Přes celou šíři pláně po jednom, ve dvojicích a trojicích, popohánění šrapnelem, zbití, polámaní, ustupovali vojáci Bullerovy hlavní armády. Ani ne stovku yardů od místa, kde se Sean krčil v drenážním kanále, stála seřazena v trávě polní děla, opuštěná, ubohá. Sean od nich rychle odvrátil pohled a začal se těžce vléci dál od řeky. Přes rameno měl Saulovo zápěstí, jeho volná ruka obemylkala Seanův pas. Pachtil se pomalu, musel být opatrný, protože střelba z búrských zbraní znovu zesílila. Výstřely, které pálily bezhlavě do ustupujících vojáků, se začaly zaměřovat na plochu přesně před Seanem. Výstřely zbraní za ním, které pálily křečovitě na kopcích, teď mohutněly, ozýval se ustavičný praskot jako oheň v zeleném lese buše. Sean se opřel o svah kanálu a civěl před sebe skrze stromy mimózy a kouř prachu a výbuchů. Viděl koně, dvě zapřažená spřežení, která poháněli muži. Tryskem pádila přes polámané stromy, zvedala za sebou oblaka prachu, který se vířil spolu s prachem výstřelů. Daleko před nimi tryskem cválala postava na velkém nablýskaném hnědáku.

„On se směje. S údivem Sean hleděl na prvního jezdce, který zmizel za vysokým stínem prachu a třaskavin – aby se znovu vynořil a zabočil se svým koněm jako hráč póla. Měl otevřená ústa a Sean zachytil záblesk jeho bílých zubů.

„Ten hlupák snad smíchy pukne!“ A najednou ho Sean divoce povzbuzoval.

„Jed', člověče, jed'“ křičel a jeho hlas se ztrácel v řevu a výbuších dělostřelecké palby.

„Přišli, aby odvezli děla,“ skučel Sean. „Saul, oni přišli pro děla.“

Ani nevěděl, co dělá, šilený vzrušením z toho všeho, Sean se najednou ocitl venku ze stoky, běžel s novou silou, běžel se Saulovou bezvládnou váhou těla přes svá ramena, běžel po trávě kupředu – k dělům. Když dorazil k baterii, první skupina už tam byla. Muži dole se snažili odtáhnout koně zpět k vozu děla číslo jedna. Sean spustil nehybné tělo z ramenou a položil ho do trávy. Dva z mužů se snažili zvednout vlečku polního děla, ale tento úkol potřeboval nejméně čtyři muže.

„Uhněte z cesty!“ zařval na ně Sean a postavil se obkročmo přes dlouhou rozeklanou vlečku z ocele. Obemkl ji rukama a páčil nahoru. Zvedl ji

vysoko.

„Dejte tam podvozek.“

Rychle přikutáleli oddělitelnou nápravu a kola a připevnili je pod vlečku. Sean poodstoupil a těžce oddychoval.

„Dobrý!“ Mladý důstojník se naklonil dopředu ve svém sedle a zakřičel na Seana.

„Vylezte na podvozek.“

Ale Sean se otočil, utíkal k Saulovi, zvedl ho a klopýtal s ním k podvozků.

„Držte ho!“ zabručel na dva vojáky, kteří už byli na podvozků. Chytili Saula z každé strany a vytáhli ho na vůz.

„Už tu pro tebe není místo, frajere. Sedni si na místo Taffyho – na koně napravo!“ zakřičel na něj dolů jeden z nich a Sean zjistil, že má pravdu. Jezdci vylezli nahoru a jedno sedlo zůstalo prázdné.

„Postarejte se o něj,“ řekl muži, který držel Saula.

„Nebojte se, držím ho,“ ujistil ho dělostřelec a potom ho naléhavě pobídl: „Raději nasedejte, odjíždíme.“

„Dejte na něj pozor,“ opakoval Sean a chystal se nasednout. V tu chvíli ho štěstí, které ho doprovázelo po celé dopoledne, opustilo. Uslyšel výstřel. Necítil žádnou bolest, ale pravá noha zůstala pod ním a klesl na kolena. Snažil se postavit, ale tělo ho nechtělo poslechnout.

„Kupředu!“ zařval nižší důstojník a podvozek děla se dal do pohybu, nabíral rychlost, začal kodrcat a poskakovat, jak jezdci švihali koně. Sean uviděl dělostřelce, který držel Saula, jak za ním hledí z podvozků, obličej zkřivený bezmocností.

„Dejte na něj pozor!“ křičel Sean. „Slibte mi, že se o něj postaráte.“

Dělostřelec otevřel ústa, aby odpověděl, ale přilétla další střela, která rozhodila oblak prachu a ten obklopil vůz. Tentokrát Sean ucítil, že mu střepina šrapnelu roztrhla maso. Zaštípalo to, jako by se řízl břitvou a klesl na stranu. Když padal, zahlédl, že důstojník byl taky zasažen. Viděl ho, jak zvedl ruce a spadl dozadu přes slabiny svého koně, vypadl ze sedla, udeřil ramenem o zem, jednu nohu zachycenou v třmeni, takže byl vlečen po nerovné zemi, dokud pásek třmene nepraskl a nezůstal ležet. Jeho kůň cválal bezhlavě pryč od povozu, splašený výstřelem. Sean se vlekl za ním.

„Dejte na něj pozor,“ křičel. „Proboha, dávejte pozor na Saula.“

Ale nikdo neslyšel ten křik, který se za nimi nesl v prachu výstřelů, které je doprovázely jako tlupa hnědých démonů. Sean se stále ještě plazil za nimi. Používal při tom jednu ruku, aby se hýbal kupředu, bořil prsty do země a celým tělem se plazil po břiše trávou vpřed. Druhou ruku táhl po svém boku a cítil, že pravou nohu má bezvládnou. Nakonec se někde za-

chytila a bránila mu v pohybu. Zápasil s ní, ale špička se zachytila v trsu drsné trávy a nemohl ji uvolnit. Překulil se na bok a zvedl se na své poraněné ruce, aby se podíval, co má s nohou. Na zvalené trávě byla spousta krve, stopy těžkého klouzavého pohybu, jak se tělo táhlo po zemi a krvácelo. Ale necítil žádnou bolest, jen se mu točila hlava a měl ji těžkou. Nohu měl zkroucenou v komickém úhlu pod trupem a ostruhy na botě byly směšně vztyčené. Chtělo se mu smát při pohledu na tu nohu, ale úsilí bylo příliš velké, a tak zavřel oči před paprskem slunce. Uslyšel, jak kousek od něho někdo sténá, chvíli si pomyslel, že to musí být Saul. Potom si uvědomil, že Saul je v bezpečí – byl to mladý důstojník. Se zavřenýma očima Sean ležel a poslouchal, jak umírá mládí. Bylo to odporné.

Kapitola 18

Generál Jan Paulus Leroux, velící bitvě, stál na vrcholku nad Tugelou a sundal si plstěný klobouk. Byl plešatý, jen kolem uší a v týlu měl zrzavé prořídle vlasy. Kůže jeho hlavy byla jemná a krémově bílá tam, kde ji klobouk chránil před sluncem, ale obličej měl ošlehaný větrem a zdrsnělý vlivem přírodních živlů, takže vypadal jako odštěpek červeného kamene.

„Přiveď mi koně Hennie,“ nařídil mladíkovi, který stál vedle něj.

„Ja, Oom Paule.“

A pospíchal k protějším svahu, kde byli přivázáni koně. Ze zákopů pro střelce vykoul jeden z Paulusových bojovníků.

„Bůh vyslyšel vaše modlitby, Oom Paule. Pomohl nám k velkému vítězství.“

Jan Paulus těžce přikývl, a když odpovídal, měl hluboký a skromný hlas bez známek radosti.

„Ja, Fredeviku. Ve jménu Boha jsme zvítězili.“

Poslední oškubané zbytky Britů mizely z dosahu střelby kanonů, téměř z dosahu holého pohledu, v šedivé vzdálenosti. Kdyby tak počkali, uvažoval hořce. Vysvětlil jsem jim to přece, a oni se na mě vykašlali. Celá jeho taktika se točila kolem mostu. Kdyby jeho vojáci na pahorku pod kopci se střelbou ještě chvíli počkali a nechali je projít, potom by k nim Bůh přivedl místo stovek tisíce nepřátel. Kdyby jeho artilerie zlikvidovala most za nimi, s řekou za zády by nikdo z nich neutekl. Smutně se podíval dolů na past, kterou tak pečlivě nastražil. Shora viděl jednotlivé zákopy, zamaskované a tak mazaně překryté, že by zběsilá střelba lehce vyčistila travnatou plochu kulečníku, do kterého doufal, že přiláká britskou pěchotu. Léčka, kterou by nikdo nikdy neodhalil, protože by se z ní nikdo nikdy nevrátil zpět. Hennie se vyšplhal k němu i s koněm a Jan Paulus rychle nasedl.

„Pojď, sjedeme dolů.“

Ve svých dvaadvaceti letech byl Jan Paulus velmi mladý na to, aby velel tak důležitým akcím. Když šel starý Joubert do důchodu, při jeho jmenování stála proti němu v Pretorii celá opozice. Prezident Kruger s ní jednoduše zatočil a přinutil zákonodárný sbor unie, aby ho schválili. Deset minut před přijetím mu Jan Paulus poslal telegrafickou zprávu, ve které ohodnotil takovou důvěru. Jeho masivní tělo s dlouhýma nohama v třmenech uvolněně odpočívalo v sedle, sjambok mu visel na zápěstí a klobouk s širokým okrajem stínil ošlehaný obličej. Jan Paulus sjížděl dolů, aby zjistil, co v boji získali. Když dojel k pahorkům a vjel mezi ně, jeho bojovníci vylézali ze zákopů na svazích a provolávali slávu. Jejich hlasy se míchaly v divokém pokřiku, který se odrazil od kopců jako ozvěna vítězného řevu lva, který ulovil kořist. Jan Paulus apaticky sledoval jejich obličej, když je míjel. Byly červené a ožehnuté kouřem a pot jimi stékal v černých potůčcích přes úsměvy. Jeden muž použil zbraně jako berly, aby se mohl i přes své zranění zvednout, a kolem úst měl hrubé vrásky bolesti, když provolával slávu. Jan Paulus zastavil koně.

„Lehni si, nebuť hloupý, člověče!“ Muž se bolestivě zašklebil a zavrtěl hlavou.

„Nee, Oom Paule. Jedu s vámi pro děla.“

Jan Paulus drsně pokynul mužům, kteří stáli vedle raněného.

„Vemte ho. Odvezte ho k lékaři.“

A odcválal k veliteli van Wykovi, který na něj čekal.

„Jasně jsem vám říkal, že máte se svými muži čekat, až nepřítel přejde most,“ vytknul mu a van Wykův úsměv zmizel.

„Ja, Oom Paule. Ale nemohl jsem je udržet. To začali mladí. Když uviděli děla zrovna před svými nosy – nemohl jsem je udržet.“

Van Wyk se otočil a ukázal přes řeku.

„Podívejte se, jak byli blízko,“ pohlédl přes řeku. Děla stála na planině tak blízko a promítala se tak lehce na křížku dalekohledu, že mohl spočítat paprsky kola a vidět lesk mosazného kování závěru děla.

„Bylo to fakt velké pokušení,“ podotkl van Wyk zlomeně.

„No, už se stalo, slovy to nespravíme.“

Jan Paulus chmurně naznačil, že tento člověk už nebude nikdy velet.

„Pojďte, odklidíme je.“

Na mostě Jan Paulus zastavil dlouhou kolonu jezdců, která jela za ním. Nikdo z nich na sobě nedal znát nevolnost, která jim svírala žaludky při pohledu, který se jim naskytl.

„Odstraňte je,“ nařídil a třicet bojovníků slezlo z koní a postupovalo kupředu, aby vyklidilo most. Ještě za nimi zavolał: „Zacházejte s nimi opa-

trně, zvedněte je – netahejte je jako pytle mouky. Byli to lidé. Stateční lidé.“

Chlapec vedle něj, Hennie, zcela otevřeně plakal. Slzy klouzaly a padaly na jeho zalátané tvídové sako.

„Neplač, chlapče,“ mumlal Jan Paulus něžně. „Brečí jenom baby.“

A popohnal koně do úzké pěšiny mezi mrtvými. Když mu slzy vhrkly do očí, řekl si vztekle, že je to tím prachem a sluncem a lyditovými výpary, které podráždily sítnici. Tiše, bez triumfálních projevů vzrušení, přikročili k dělům a obstoupili je. Najednou se ozval osamocený výstřel. Jeden bojovník se zapotácel a chytil se kola podvozku děla, jako by se chtěl opřít. Jan Paulus otočil koně a přikrčil se na jeho šíji. Popohnal ho k rokli pod děly, odkud zazněl výstřel. Další výstřel sykl kolem jeho hlavy, ale to už byl téměř u rokle. Přinutil koně k plnému trysku k úkrytu, seskočil ze sedla a vyrvál zbraň z něčích rukou. Pak chytil zákeřníka pod límcem a vytáhl ho ven.

„Ty blbče, už se snad zabíjelo dost.“

Klopýtavou angličtinou, s jazykem ztvrdlým zuřivostí, řval vojákovi do obličeje.

„Je konec. Vzdejte se!“

Dlouho se ani jeden nepohnul, potom se pomalu jeden po druhém postavili a vyškrábali z rokle. Zatímco skupina Búrů odváděla zajatce a další se zabývali vytlačováním děl a vozů s municí, mezi stromy mimózy se začali objevovat britští nosiči raněných. Postavy v khaki uniformách se vmísily mezi búrské bojovníky – hledali své raněné jako lovečtí psi. Dva z nich, snědí Indiáni z nemocničního sboru, našli muže, který ležel na levém břehu. Měli s ním problémy a Jan Paulus předal uzdu svého koně Hennie-mu a krácel k nim. Raněný muž napůl v bezvědomí přišerně klel a odporoval všem pokusům Indiánů, kteří mu chtěli upevnit nohu do dlahy.

„Nechte mě, vy pancharti,“ a jeho pěst vyletěla a zasáhla jednoho z nich. Jako opilý Sean otočil hlavu a snažil se zaměřit na Pauluse svůj pohled.

„Kdo je zas tohle? Kdo jsi? Běž pryč, do prdele.“ Jan Paulus neodpověděl. Díval se na rány a dřepł si vedle Seana.

„Vypadni!“ Sean na něj zaječel.

„Vím, co chceš udělat. Chceš ji uřezat!“

„Seane!“ Jan Paulus ho chytil za zápěstí a držel je, zatímco se Sean svíjel a klel.

„Zabiju tě, ty hnusnej mizero. Zabiju tě, jestli se jí dotkneš.“

„Seane, to jsem já. Podívej se na mě!“ Sean se pomalu uklidnil, oči se zaměřily.

„To jsi ty? Jsi to opravdu ty?“ šeptal.

„Nenech je... nenech je, aby mi vzali nohu. Nechci být jako Garry.“

„Uklidni se, nebo ti vlastnoručně utrhu tu tvoji hloupou kebuli,“ bručel Jan Paulus. Ruce měl svalnaté a červené, velké ruce s prsty mozolnatými jako klobásy, které ale teď pracovaly tak jemně, jako když matka zachází s nemluvnětem. Naposledy pohlédl na Seana a uchopil jeho kotník do rukou.

„Teď drž. Musím ho napravit.“

Sean se zašklebil, ale úšklebek ztuhl v obličejí, bledém pod vrstvou bláta z boje a zpoceném, jako by celá kůže na tvářích byla pokryta vyrážkou malých puchýřků.

„Nemluv, ty odporný Holanďane. Nemluv!“ Jedna kost zapraštěla o druhou v roztrhaném mase a Sean zasténal. Každý sval v jeho těle zachvátila křeč a potom ztichl, protože omdlel.

„Ja,“ broukl Jan Paulus. „Teď je to lepší,“ a poprvé se ve výrazu jeho obličeje objevil soucit. Zafačoval rány a několik vteřin ještě zůstal dřepět vedle Seanova bezvládného těla. Potom tiše zašeptal, tak, že mu nosiči nerozuměli: „Odpočiň si, můj bratře. Možná že Bůh tvou nohu ušetří.“

A postavil se, za kamenným výrazem tváře schovávaje lítost a smutek.

„Odneste ho,“ přikázal a čekal, až zvedli nosítka a potácivě odběhli. Šel ke svému koni a nohama brouzдал v trávě. Ze sedla se ještě jednou podíval k jihu, ale oba nosiči se svým nákladem už zmizeli mezi stromy. Kopl ostrohami koně do slabin a následoval dlouhou kolonu vozů, zajatců a děl zpět k Tugele. Jediným zvukem tohoto smutečního procesí bylo cinkání postrojů a melancholické dunění kol.

Kapitola 19

Garrick Courtney hleděl na šampaňské nalité v křišťálové číši. Bublínky se točily jako zlaté kapičky a zachycovaly světlo lampy. Kaprál ve společnosti ostatních oficírů zvedl sklenici, obratně zachytil kapku vína na ubrousku a posunul se za Garryho, aby naplnil sklenici brigadýra Lytteltona, který seděl vedle něj.

„Ne.“

Lyttelton položil ruku přes okraj své prázdné sklenice, aby ji uchránil před nalitím.

„Tak jedem, jedem, Lytteltone.“

Sir Redvers Buller se naklonil dopředu a podíval se přes stůl.

„To je vynikající víno.“

„Děkuji, pane, ale šampaňským se slaví vítězství – možná jsme měli vojáky poslat přes řeku.“

Buller si pomalu odffoukl a podíval se na svou vlastní sklenici. Strašné ticho se ještě jednou rozhostilo mezi účastníky. S úmyslem přerušit ho Garry promluvil.

„Myslím, že odsun byl proveden vynikajícím způsobem.“

„Ó! Co nejrdečněji souhlasím.“

Ledový sarkasmus lorda Dundonalda, sedícího na opačné straně stolu, dodal společnosti veselí.

„Ve vši počestnosti, plukovníku, vraceli jsme se opravdu lehce.“

Při tomto nepřímém odkazu na zanechaná děla se jeho pohled soustředil jen na Bullera – Dundonald naznačoval, jak hluboce pohrdá tímto notoriem. Jako člen štábního velení si to mohl dovolit, využíval tedy příležitost. Se zdvořilou nestoudností se zahleděl Bullerovi do očí a nějakou chvíli tak setrval, dokud generálovy bledé vyboulené oči nezakotily a nezačaly slzet.

„Gentlemaní,“ promluvil těžce Buller. „Byl to pro nás zkušební den a my všichni ještě budeme mít co dělat.“

Zahleděl se na svého pobočníka.

„Clery, budeš tak laskav a nabídneš nám královskou?“

Garry se osamoceně vybelhal z obrovského polního stanu. Menší stany, uvnitř osvětlené, byly nekonečným polem světélkujících kuželů a noc nad nimi byla jako černé saténové sukno poseté stříbrnými hvězdami. Víno, které Garry pil během večeře, mu hučelo v hlavě, takže teprve když přecházel přes tábor, začal vnímat skličující ticho, které se nad ním rozprostřelo. Když vstoupil do svého stanu, z polní sedačky vedle stolu se zvedl muž. Ve světle lampy byl hubený a únava vyzařovala z každého kousíčku jeho těla.

„Aha! Curtis.“

„Dobrý večer, pane.“

„Přišel jste podat hlášení?“

„Ano, pane. Hlavně to špatné.“

„Řekněte mi, Curtisi – kolik mrtvých?“ V otázce; kterou Tim shledal strašnou, se objevila dychtivost. Než odpověděl, zkoumavě sledoval Garryho obličej.

„Strašně jsme utrpěli, v propočtu čtyři z dvaceti byli zabiti, dva jsou pohřešováni a čtyři ranění – tři z nich vážně.“

„Udělalí jste seznam?“

„Ještě ne.“

„Nu, řekněte mi tedy, kdo to byl?“

„Zabiti byli Booth, Amery... Dále už to Garry nemohl vydržet a rychle vyhrkl: „A co seržant?“

„Myslíte tím Courtneye?“

„Ano, ano.“

A teď se netrpělivost smíchala s nečekaným strachem, který mu zvedl žaludek.

„Raněn, pane.“

A Garry pocítil, jak se mu ulevilo – tak intenzívně, že musel zavřít oči a nadechnout se, aby si ulevil. Sean stále žije! Chvála Bohu za to.

„A kde je teď?“

„Odvezli ho k raněným na železnici. Bude odeslán s první skupinou těžce raněných.“

„Těžce?“ Garryho úleva se okamžitě změnila v starost a nevrle se zeptal.

„Jak těžce? Jak těžce?“

„To je všechno, co mi řekli. Jel jsem do nemocnice, ale nepustili mě k němu.“

Garry klesl na židli a instinktivně sáhl po zásuvce, než se vzpamatoval.

„Dobře, Curtisi, můžete jít.“

„A zbytek mého hlášení?“

„Zítřka. Nechte to na zítřka.“

Když se mu horkost alkoholu rozlila břichem, Garry se v noci vydal k nemocnici. Teď mu bylo jedno, co plánoval a že doufal, že Sean zemře. Nedělal dále žádné závěry. Spěchal přes rozlehlý tábor, popoháněný zoufalstvím. Nepoznaná, ale silná v něm byla naděje, že možná znovu získá z tohoto zdroje pokoj a sílu, že bude zase takový jako dřív. Rozběhl se toporně, takže špička jeho boty se při každém kroku zaryla do prachu. Zoufale procházel nemocnicí a hledal Seana. Spěchal podél řad nosítek, díval se na každou z tváří raněných. Viděl bolest a zmrzačení a pomalu se vkrádající smrt jako rozlitý červený inkoust na bílých obvazech. Slyšel sténání a mumlání a šilený smích, cítil infekci, způsobenou potem agonie a těžkou nasládlostí rozkladu, a dezinfekci – ale téměř si toho nevšímal. Jednu tvář, chtěl jen jedinou tvář. Ale nenašel ji.

„Courtney.“ Lékař na rozkaz hledal ve svém seznamu, nakláněl se pod světlo lampy.

„Aha! Ano. Tady to je – podíváme se. Ano! Už odjel – odjel prvním vlakem asi před hodinou... Nemůžu říci, pane, pravděpodobně do Pietermaritzburgu. Tam postavili novou velkou nemocnici. Nemůžu vám to říci přesně, pane, ale v seznamu je vedený jako těžký případ... to je přece lepší než kriticky.“ Nasadil masku samoty jako pláštěnku a belhal se zpět k táboru.

„Dobrý večer, pane.“

Sluha už na něj čekal. Garry vždy vyžadoval, aby čekali. Byl nový,

rychle se měnili. Nikdy neměl vojenského sluhu déle než měsíc. Garrick se kolem něj protlačil a naplno spadl na polní lehátko.

„Opatrně, pane. Položím vás do postele, pane.“

Mužův hlas byl zákeřně podlézavý, takovým způsobem se mluví k opilcům.

„Nech mě.“ Švihl sevřenou pěstí muže do obličeje a odhodil ho. „Nech mě, vypadni a nech mě.“

Sluha si nevěřícně třel pohmožděnou tvář, ale vrátil se.

„Vypadni!“ zasyčel na něj Garry.

„Ale, pane –“

„Vypadni, kruci. Jdi do prdele.“

Muž vyšel ven a tiše za sebou spustil závěs vchodu. Garry k němu doklopýtal přes stan a zavázal tkanice. Obrátil se zpět. Zůstal sám. Teď mě nemůžou vidět. Teď se mi nemůžou smát. Nemůžou. Ó, Bože, Seane! Vrátil se od závěsu. Protéza zaškobrtla na hrbolaté podlaze a Garry upadl. Jeden z řemenů se uvolnil a noha pod něj podklouzla. Na všech čtyřech se plazil ke komodě na druhé straně stanu a protéza se pod ním groteskně šhubala a točila. Zastavil se vedle komody, odstavil čínskou mísu, sáhl do prostoru za ní a nahmátl láhev.

Měl příliš neohrabané prsty na to, aby vytáhl špunt, odšpuntoval tedy láhev zuby a rytmicky hltal. Troška brandy se mu vylila na košili a pokapala stuhu Viktoriina kříže. Střídavě obracel láhev a odpočíval, těžce dýchal, zasažený alkoholem. Potom se ještě jednou pomalu napil. Chvění rukou se uklidnilo. Dech se utišil. Zvedl se a uchopil sklenici z vrchní přihrádky komody. naplnil ji, potom postavil láhev vedle sebe na podlahu a posadil se pohodlněji, opřen o komodu. Před ním ležela umělá noha s utrženými řemínky v nepřírozeném úhlu pod kolenem. Zamyšleně ji pozoroval, srkal pomalu brandy a převaloval je na jazyku.

Ta noha byla středem jeho existence. Necitelná, bez pohybu, jako záblesk velké bouřky, kolem které se celý jeho zmatený život točil. Noha – vždycky noha. Vždycky a jenom noha. Teď, ukolébáný alkoholem, který vypil, se ohlédl z tichosti místa, kde noha ležela, za obrovskými stíny minulosti. Byly zachované, neporušené, nezkreslené nebo rozmazané časem, zcela zřetelné v každé podrobnosti. Zatímco se promítaly v jeho mysli, noc se zaklínila do sebe a čas ztratil svůj význam. Hodiny ubíhaly, i když se zdály být několika minutami, a hladina v láhvi se snižovala. Seděl vedle komody, uskrával ze sklenice a vzpomínal, zatímco noc plynula.

Za svítání se odehrávalo před jeho očima závěrečné a taky poslední drama. Sám na koni ve tmě a studeném jemném dešti jel k Theuniskraalu. V jednom okně svítilo žlutě obdélníkové světlo lucerny, zbývající, větší

část domu, byla temná. Záhadná výstraha přicházející hrůzy se kolem něj uzavírala studeně a jemně jako déšť, ticho přerušovalo jen klapání koňských kopyt na zemi během jízdy. Klapání protézy když stoupal do schodů, a mrazivá mosaz kliky v ruce, když ji stiskl, a její skřípání přerušilo ticho. Drmolil hlasem nepřírozeným pitím a strachem.

„Haló, kde jsou všichni? Anno, Anno! Vrátil jsem se!“ Modrý plamínek zápalek a pach spálené síry a parafínu, když rozsvítil lampu, potom naléhavý klapot protézy po chodbě, který se odrážel jako ozvěna.

„Anno, Anno, kde jsi?“ Anna, jeho nevěsta, ležela na posteli v temném pokoji napůl nahý, rychle se otočila, když rosvítil, ale uviděl mrtvolně bílý obličej s napučenými a pohmožděnými rty. Lampa ze stolu vrhala stíny na stěnu, když se sklonil a jemně stáhl spodničku, aby přikryl bělobu její spodní části těla, potom dlaní otočil její tvář ke své.

„Miláčku, och, Anno, můj miláčku. Co se stalo?“ Přes potrhanou halenku uviděl ňadra nalitá mlékem s tmavými bradavkami – byla těhotná.

„Ty jsi...? Kdo? Řekni mi, kdo ti to udělal?“ Ale přikryla si obličej a poraněné rty rukama.

„Miláčku, moje ubohá láska. Kdo to byl – sluha?“

„Ne.“

„Prosím tě. řekni mi, Anno. Co se stalo?“

Najednou ho objala rukama kolem krku a její rty mu šeptaly do ucha.

„Ty to víš, Garry! Ty víš, kdo to byl.“

„Ne, přísahám, nevím. Prosím řekni mi to.“

Promluvila hlasem přiškrceným a chraptivým nenávisť, vyslovila to slovo, to jedno neuvěřitelně strašné slovo.

„Sean!“

„Sean!“ řekl polohlasně ve svém zármutku. „Sean. Bože můj!“ a potom krutě: „Nenávidím ho. Nenávidím ho! Ať zemře – prosím tě, Bože, ať zemře.“

Zavřel oči, propadával se do neskutečna a cítil první pošetilou houpavou závrať, jak ho alkohol přemohl. Příliš pozdě, aby otevřel oči a zaměřil je na postel na druhé straně stanu, začaly závratě – teď nebude schopen je ovládnout. Horká, nakyslá chuť brandy se mu zvedla do krku a úst a nosu.

Kapitola 20

Když ho sluha našel, bylo téměř poledne. Garry ležel v posteli úplně oblečený a spal, řídké vlasy rozčuchané, uniforma pokapaná a špinavá a noha ležela opuštěně uprostřed podlahy. Sluha za sebou tiše zavřel vchod a pozoroval svého pána, nosní dírky nasávaly nahořklý zápach zvětralého brandy

a zvratků.

„Tos tu měl, sakra, pořádněj flám. Hej – cos tu vyváděl? Cvičil trojskok? mumlal našťvaně. Potom zvedl láhev a zkontroloval trochu alkoholu, která v ní zůstala.

„Tak na tvoje zasraný zdraví, ty ptáku,“ zasalutoval Garrymu a vyprázdnil láhev, mlaskl lahodně rty a znovu promluvil.

„Dobře! A teď vzhůru na úklid tady toho chlívku.“

„Nech mě být,“ zahekal Garry.

„Je jedenáct hodin, pane.“

„Nech mě. Vypadni a vykašli se na mě.“

„Vypijte to kafe, pane.“

„Nechci to. Nech mě.“

„Napustil jsem vám vanu, pane, a vyčistil vaši uniformu.“

„Kolik je hodin?“ Garry se vratce posadil.

„Jedenáct,“ odpověděl muž trpělivě.

„Co moje noha?“ Garry se bez ní cítil jako nahý.

„Jeden z postrojářů sešívá řemínky, pane. Bude to hotovo hned, jak se vykoupete.“

Dokonce i v klidu se Garryho ruce, které teď ležely na stole před ním, lehce trásly a okraje očních víček ho štípaly. Kůži v obličeji měl napjatou jako kůži na bubnu a vtíravá bolest mu tepala ve spáncích. Nakonec zavzdychal a sebral zprávu poručíka Curtise z tenkého štosu papírů, které čekaly na to, až je probere. Garry je tupě přelétl zrakem, několik jmen ze zprávy mu neříkalo vůbec nic. Uviděl Seanovo jméno hned jako první v seznamu raněných a pod ním jméno malého židovského advokáta. Spokojený tím, že zpráva neobsahovala nic, co by plukovníku Garricku Courtneyovi zkazilo pověst, udělal na ní paraфу a odložil.

Zvedl další dokument. Dopis adresovaný jemu jako důstojníku velícímu natskému sboru rozvědky od plukovníka Johna Achesona ze skotského dělostřelectva. Dvě strany úhledného, důrazného rukopisu. Právě ho chtěl odložit a dát ho k ostatní korespondenci, když jeho oči zachytily v textu jméno. Zpozorněl, naklonil se dopředu a rychle četl od začátku. potěšení, abych vás upozornil... vedený pozorností... pod záměrem nepřátelské palby... ještě jednou zahájil přesun... také raněný... nedbal vlastního nebezpečí... dva členové vašich průzkumníků. seržant Sean Courtney vojín Saul Friedman.... opravdu doporučuji... medaili za statečnost proti nepříteli... velká udatnost a schopnost velení. Garry odhodil dopis, opřel se o opěradlo židle a hleděl na papír jako na zprávu, která ho varuje před smrtí. Dlouho se nemohl pohnout, zatímco bolest ve spáncích se stupňovala. Potom dopis ještě jednou zvedl. Teď se mu trásly ruce tak silně, že se papír

třepal jako křídlo raněného ptáka.

„Všechno moje, všechno, co jsem kdy měl – všechno mi bere,“ a podíval se dolů na vyznamenaní na hrudníku.

„Nikdy jsem neměl... Teď toto, jediná věc.“

Vlhká kapka dopadla na papír a rozpila inkoust.

„Nenávidím ho,“ zašeptal a roztrhl papír v půli.

„Doufám, že zemře,“ a trhal znova a znova, rval papír na kousíčky a nakonec z nich umačkal svými neohrabanými prsty kuličku.

„Ne. Nevezmeš mi to. Je to moje – to jediné ti nikdy nedám!“ Mrštíł zmačkanou kuličkou proti plátnu stanu, opřel se lokty o stůl a chytil hlavu do dlaní. Vzlykal a při každém vzlyku se mu ramena zatřásla: „Neumírej. Prosím tě, Seane, neumírej.“

Kapitola 21

Dirk Courtney jednoduše chytil děvčátko za rameno, odstrčil je a uvolnil tak vchod, aby byl první dole a venku na slunci. Na školu se ani nepodíval a zamířil k díře v zadním plotu, ostatní ho následovali. Vrhli se za ním, zatímco odstraňoval klet-lat' z plotu.

„Dělejte,“ velel Dirk.

„Musíme být u řeky dřív než ostatní, ať zaujmeme lepší místa.“

Postupovali podél plotu, malí chlapci štěbetali jako houf rozrušených opic.

„Půjč mi nůž, Dirku.“

„Hej, podívej se na můj prut.“

Nick Peterson mával krátkou holí uřezanou v přístavu Jackson Willow. Šlehala s uspokojivým svištěním.

„To není prut.“ poučoval ho Dirk.

„To je lee-matfordka.“

Rozhlédl se po zbytku mužstva.

„Pamatujte si, odteďka jsem lord Kitchener a vy mě budete oslovovat ,Můj lorde.“

„A já jsem generál French,“ oznámil Nick. Nakonec, bylo to tak správné. Stal se Dirkovým hlavním poručíkem. Dirkovu to trvalo skoro dva týdny a stálo to pět krvavých pěstních střetů, než dosáhl své pozice neomezeného vládce.

„A já jsem generál Methuen!“ zaječel jeden ze zbývajících členů.

„A já jsem generál Buller!“

„A já jsem generál Gatacre!“

„Nemůžete být všichni generálové,“ rozohnil se Dirk.

„Jenom já a Nick jsme generálové. Vy jste jen vojíni a tak.“

„Krucí, Dirku! Proč nám to vždycky zakazuješ?“

„Zavři hubu, Briane.“

Dirk cítil pobouření a rychle odvracel pozornost.

„No tak, hoši, jdem pro střelivo.“

Dirk vybral dlouhou bezpečnou zadní uličku. Takto se vyhnul tomu, že by potkali některé z rodičů, kteří by je nutili k štipání dříví nebo zahradničení pod svou kontrolou.

„Broskve už jsou skoro zralé,“ komentoval Nick, když míjeli ovocný sad.

„Někdy jindy,“ souhlasil Dirk a plazil se skrze křoví van Essenovy plantáže, která se rozprostírala až k Baboon Stroom.

„Tak tady jsou! někdo vykřikl, když vylezli z křoví.“

„Búrové, generále!“ Napravo podél břehu řeky stála jiná parta malých postavíček – synové holandských rodin v okrese.

„Jdu a promluvíím s nimi,“ řekl Dirk.

„Běžte pro municí.“

Uháněli k řece a Dirk za nimi volal: „Hej, Nicku, přineste pořádnou hromadu jílů.“

„Rozkaz, můj lorde.“

Se vši důstojností generála, důstojníka a člena království se Dirk blížil k nepříteli a zastavil se v krátké vzdálenosti od něho.

„Hej, Piete, ještě nejste připraveni?“ zeptal se pyšně. Piet van Essen byl jeho druhý bratranec, dvakrát už se stěhoval. Pořádný pořízek, ale ne tak vysoký jako Dirk.

„Ja.“

„Stejná pravidla?“ zeptal se Dirk.

„Ja, stejná pravidla.“

„Žádné oblečení,“ varoval ho Dirk.

„A žádné házení kameny,“ štěkl Piet na oplátku.

„Kolik máš vojáků?“ Dirk začal podezíravě počítat nepřítel.

„Patnáct – stejně jako ty.“

„V pořádku,“ podotkl Dirk.

„Tedy jdem na to.“

Nick na něj čekal pod břehem. Dirk k němu seskočil a převzal velkou kouli modrého jílů, kterou mu Nick podal.

„Je to přesný, Dirku, ani není moc mokrá.“

„Bezva – takže se připravme.“

Dirk rychle shodil oblečení, vytáhl pásek z poutek na kalhotách a připnul si ho kolem pasu, za něj zastrčil náhradní oštěpy.

„Schovej oblečení, Briane,“ nařídil Dirk a prohlížel si své nahé válečnické. Skoro všichni ještě vypadali téměř žensky mladě. Nevyvinuté hrudníky, propadlé žaludky a tlusté bílé zadky.

„Přijdou k řece, jako vždycky,“ řekl Dirk. „Tentokrát na ně zaútočíme.“

Když mluvil, uhnětl z hroudy hlíny kouli a připevnil ji na konec prutu.

„Já a Nick počkáme tady – ostatní nahoře na břehu tam v tom křoví.“

Hledal terč, aby jim ukázal, kde budou čekat, a uviděl vodní želvu, která se snažila vyšplhat na protější břeh.

„Dívejte se na tu starou vykopávku.“

Zarazil se. Udělal krok dopředu, pravou rukou, ve které držel prut, napřáhl za sebe, potom s ní švihl kolem hlavy. Koule z hlíny vyletěla z konce prutu s hrozivým zahučením, rozplácla se na lesklém černém krupici silou, která zanechala plácanec ve tvaru hvězdy na tvrdé skořápce. Želva sebou škubla a vtáhla hlavu a končetiny dovnitř a skulila se zpět do potoka.

„Dobrá trefa!“

„Ted' já, zkusím to.“

„To stačí! Však se ještě nastrílíte.“

Dirk je zarazil.

„Ted' mě poslouvejte. Až přijdou, já a Nick je tady na chvíli zastavíme, potom budeme utíkat zpátky kolem řeky a oni nás budou pronásledovat. Počkejte, až budou pod vámi, a pak jim to nandejte.“

Dirk a Nick se přikrčili bok po boku těsně u břehu s nosy až u vody. Trsy rákosí je šlehal do tváří, a aby se jim lépe plížilo, zásoby hliněných koulí nechali ležet na suché zemi. Dirk ucítil, jak ho Nick pod vodou dloubl loktem do nahých žeber a opatrně kývl. Taky uslyšel šepot hlasů v záhybu řeky a čvachtání a plácání řídké země, vytlačované opatrnými kroky. Otočil se k Nickovi a odpověděl na jeho úšklebek jiným, ještě krvežíznivějším, potom vykoul z rákosí. Dvacet kroků před ním se objevila hlava, opatrně se pohybující v zátočině řeky, a výraz té tváře byl pozorný a nervózní – Dirk schoval svou hlavu zpět za trs rákosí. Dlouhé ticho nakonec přerušil hlas.

„Oni tady nejsou.“

Hlas měl pubertální zbarvení a napětí. Boetie bylo choulostivé dítě. Na svůj věk byl malý a ke hrám ho ostatní přibírali jen z lítosti. Další dlouhé ticho a potom zvuk masového, ale kradmého pohybu vpřed. Dirk se narovnal a popadl Nickovu ruku – nepřátelé vyběhli na otevřené prostranství – a zvedl ústa nad hladinu.

„Ted'!“ zašeptal a sáhli po prutech. Překvapení bylo přesné a ničivé. Když Dirk a Nick vylezli, mokří, s rukama plnými špinavého bahna, útočníci byli příliš sroveni. Nemohli ani utíkat dopředu, ani se vrátit, protože

jim v tom bránila sprcha blátivých koulí. Hliněné kuličky do nich pálily, rozstříkly se vždy hlasitě na holém mase, byly slyšet zvuky bolesti a šlehů, chladnokrevný zmatek.

„Nandejte jim to,“ řval Dirk a znovu hodil, nepáral se s nimi, slepě házel do změti rukou a paží a růžových zadků. Nick vedle něho pracoval s tichou zuřivostí – nabrat a hodit. Zmatek trval asi patnáct vteřin, než se z výkřiků bolesti stal zuřivý řev.

„To je jenom Dirk a Nick.“

„Dostanem je, jsou jenom dva.“

První koule zasáhla Dirkovo ucho, druhá mu prudce vrazila do prsou.

„Utíkej!“ vydechl přes bolest a vrhl se ke břehu. Nakloněny dopředu, jak se brodil proti proudu, byl nebezpečně zranitelný a zbloudilá kulka zasáhla jeho tělo s takovou silou, jakou jí nabízel. Zabolelo ho to, popohnalo z vody a do očí mu vhrkly slzy.

„Chyťte ho!“

„Na něj!“ Houf za nimi pelášil, koule jim svištěly kolem uší a pleskaly o ně, jak je po proudu odstřelovali. Než doplávali do další zátoky. Jejich záda a zadnice byly kropenaté škaredými červenými skvrnami, které se určité změny v modřinu. Bez váhání, určení během, křičící a smějící se, dali se útočníci do pronásledování a když oběhli břeh, dostali se do léčky. Dirk a Nick šlapali vodu a čekali, až je doženou, a najednou se břeh nad jejich hlavami naplnil ječením a tancováním. Nazí divoši házeli do klidného proudu nepřítelů munici. Chvilku zůstali překvapení, potom, úplně zničení, se vyškrábali z řečiště, koule je stále pronásledovaly a poháněly v panickém strachu do bezpečí plantáže. Jeden z nich zůstal pod břehem. Klečel v blátě a tiše vzlykal. Podle nepsaných pravidel, kterými se řídili, byl vyloučen z dalšího boje.

„To je jenom Boetie,“ křičel Nick.

„Nech ho. Pojd'! Musíme za ostatními!“ Škrábal se do svahu a nechal je za sebou. Ječící a vřískající vzrušením plavali skrze hnědou travu na Pieta van Essena, který se zoufale snažil zastavit prchající armádu na okraji plantáže, shromáždit ji a vyrobit další munici. Jeden z nich však zůstal pod břehem – Dirk Courtney. Byli tady teď dva. Díval se na ně jenom břeh. Byli tu úplně sami. Boetie zvedl oči a přes slzy uviděl, jak k němu Dirk pomalu postupuje. Spatřil prut v Dirkově ruce a výraz jeho obličeje. Věděl, že jsou tady sami.

„Prosím tě, Dirku,“ zašeptal.

„Vzdávám se. Prosím. Vzdávám se.“

Dirk se zašklebil. Nemilosrdně napíchl kulku na prut.

„Zítra ti dám celý svůj oběd,“ prosil Boetie. „Nejenom sladkostí. Dám ti

všecko.“

Dirk mrštil hlinou. Boetiho výkřik pronikl celým jeho tělem. Začal se třást příjemným vzrušením.

„Dám ti můj nový kapesní nožík.“

Hlas Boetiho byl zastřený vzlyky a rukama, kterými si chránil obličej. Dirk znovu nabil pomalu prut, vychutnával při tom sílu moci.

„Prosím tě, Dirku. Prosím, člověče, dám ti všechno, co –,“ a Boetie vykřikl znovu.

„Dej ty ruce z obličeje, Boetie.“

Dirkův hlas byl přiškrcený, nakřáplý vzrušením.

„Ne, Dirku. Prosím tě ne!“

„Dej ty ruce pryč a já přestanu.“

„Slib mi to, Dirku. Slib, že přestaneš.“

„Slibuji,“ šeptal Dirk. Boetie pomalu sundal ruce, byly tenké a úplně bílé, protože nosil dlouhé rukávy, aby ho chránily před spálením od sluníčka.

„Slibil jsi, že... Já jsem udělal, co jsi –,“ a hlína ho zasáhla do nosní přepážky, rozstříkla se, zvrátila mu hlavu dozadu. Okamžitě začal krváčet z nosu. Boetie si utíral obličej a rozmazával krev po tvářích.

„Slibils,“ říkal. „Slibils!“ Ale Dirk už hnětl další kouli.

Dirk se loudal domů sám. Šel pomalu, maličko se usmíval, jemné vlasy mu padaly dopředu na čelo a na tváři měl skvrnu modré hlíny. Mary na něj čekala v kuchyni v domku na ulici Protea. Hleděla z okna, zatímco proklouzl skrze křoví a přešel přes dvůr. Když přicházel ke dveřím, všimla si úsměvu v jeho tváři. Při pohledu na ten krásný obličej cítila něco, co se jí ani nemohlo vejít do tak malého prostoru v hrudním koši. Otevřela mu dveře.

„Ahoj, zlato.“

„Ahoj, Mary,“ Dirk ji pozdravil a jeho jemný úsměv byl tak neodolatelný, že ho k sobě přivinula.

„Můj Bože, jsi celý od bláta. Musíš se vykoupat, než se babička vrátí domů.“

Dirk se vyprostil z jejího objetí a spěchal ke krabici s pečivem.

„Mám hlad.“

„Jenom jeden,“ dovolila Mary a Dirk si nabral plnou hrst.

„Potom mám pro tebe překvapení.“

„Co je to?“ Dirk se více zajímal o sušenky. Mary pro něj měla překvapení každý večer a obvykle to bylo něco hloupého, jako například pár nových ponožek, který mu upletla.

„Řeknu ti to, až budeš ve vaně.“

„No dobře.“

S keksy v ústech se Dirk vydal do koupelny. Začal se svlékat už v chodbě. Nejprve odhodil košili a potom kalhoty a Mary, která šla za ním, všechno sbírala.

„Co je to za překvapení?“

„Oh, Dirku, zase jsi hrál tu příšernou hru.“

Mary si klekla vedle vany a jemně přejela mýdlem po jeho zádech a zadnici.

„Prosím tě, slib mi, že už ji nikdy nebudeš hrát.“

„Dobře.“

Otázka slibů byla pro Dirka jednoduchou záležitostí, jak jsme se mohli nedávno přesvědčit.

„Tak a teď, jaké překvapení?“

„Hádej.“ Mary se teď usmívala, její tajemný úsměv Dirka okamžitě zaujal. Pozoroval ten zjizvený obličej, škaredý, milující obličej.

„Bonbony?“ hádal, ale zavrtěla hlavou a hladila jeho nahé tělo žínkou.

„Ponožky ne!“

„Ne.“

Hodila žínku do mýdlové vody a přitiskla ho ke své hrudi.

„Ne, ponožky ne,“ šeptala. Pochopil.

„Je to...? Je to...“

„Ano, Dirku, je to o tvém otci.“

Okamžitě začal bojovat.

„Kde je, Mary? Kde je?“

„Nejprve do pyžama.“

„Je tady? Přijel domů?“

„Ne, Dirku. Ještě tu není. Je v Pietermaritzburgu. Ale brzy ho pojeděš navštívit. Velmi brzy. Babička šla dnes koupit lístky na vlak. Pojedete za ním zítra.“

Jeho horké mokré tělo se jí začalo třást v rukou, chvělo se vzrušením.

Kapitola 22

„Ve vši úctě, paní Courtneyová, dělali jsme, co jsme mohli, abychom se s vámi spojili už dříve.“

Major chirurg nacisty nacpal tabák do své dýmky a systematicky začal hledat po kapsách.

„Zápalky máte na stole,“ poradila mu Ada.

„Oh, ano! Děkuji vám.“ Zapálil si dýmku a pokračoval, „víte, váš syn byl přidělen ke zvláštní jednotce – o jeho přijetí nebyla žádná zpráva, a když ho přivezli k nám z Colensa před šesti týdny, byl, dalo by se říci, ne-

schopný informovat nás o vaší adrese.“

„Můžeme teď tatku vidět?“ Dirk nemohl déle vydržet, posledních pět minut se vrtěl a ošival na pohovce vedle Ady.

„Uvidíš svého otce za chvíli, mladý muži.“

A chirurg se otočil zpět na Adu.

„Tak se stalo, paní Courtneyová, že jste byla ušetřena mnoha starostí. Za prvé byly vážné pochybnosti, zda zachráníme vašemu synovi život, ponechme stranou jeho pravou nohu. Čtyři týdny visela na vlásku, když už o tom mluvíme. Ale teď –,“ a zářivě pohlédl na Adu s nadnesenou pýchou, „nu, uvidíte sama.“

„Je v pořádku?“ rychle, starostlivě zašeptala.

„Díky perfektní konstituci, kterou má váš syn, všem svalům a odhodláním,“ podotkl a stále se usmíval.

„Ano, je na dobré cestě k uzdravení. Na pravou nohu bude možná nepatrně napadat, ale když uvážíte, co se mohlo...“

Rozhodil výmluvně rukama.

„Teď vás k němu sestra zavede.“

„Kdy bude moci domů?“ zeptala se Ada ode dveří.

„Brzy, možná příští měsíc.“

Široká veranda, studená stínem a průvanem, který přicházel z nemocničních chodeb. Stovky těžkých kovových postelí podél stěn, v šedých flanelových nočních košilích stovky mužů, opírajících se o bílé polštáře. Někteří spali, pár jich četlo, jiní si potichu povídali nebo hráli šachy a karty na stolcích mezi postelemi. Ale jeden ležel stranou, netečně pozoroval párek ťuháků, kteří se nevlídně hašteřili o žábu na trávníku.

Vrchní sestra shledala jeho vousy nehygienickými, a tak mu je oholili, když byl příliš slabý na to, aby se mohl bránit. Výsledek byl docela dobrý, což i on sám musel tajně připustit. Kůži ve spodní části obličeje, která byla tak dlouho chráněná, měl jemnou a bílou jako chlapec. Obyčejná černá břitva oholila celých patnáct let. Teď vystoupilo husté obočí a naopak zdůraznilo jeho oči, tmavě modré jako mračna mlhy nad horskými jezery. Když zvažoval obsah dopisu, který držel v rukou, chvíli byly ještě tmavší. Dopis byl tři týdny starý a laciný papír byl už skoro protržený častým skládáním.

Byl to dlouhý dopis, většina z něho byla zasvěcena podrobnému popisu nepovedeného zápasu u řeky Tugely, kterého se teď Bullerova armáda účastnila. Obsahoval i poznámku o bolestech hlavy, kterými pisatel pravidelně trpěl a které byly důsledkem jeho zranění a potom také děkovné pasáže s poznámkami, za co všechno Seanovi hluboce vděčí. Poznámky o vděku Seana vždy vyvedly z míry, takže se pokaždé, když četl a narazil na

ně, zamračil a přeskočil je. Ale dopis obsahoval i jeden odstavec, ke kterému se Sean stále vracel a který četl pomalu, šeptal si ho tak, aby mohl vychutnat každé slovo: Vzpomínáš si, jak jsem ti vyprávěl o Ruth, mé ženě?

Jak už víš, utekla z Pretorie a je teď s příbuznými v Pietermaritzburgu. Včera jsem od ní dostal dopis a jsou v něm vynikající zprávy. V červnu budeme mít výročí – čtyři roky manželství, a teď se konečně dočkám výsledku našeho krátkého setkání v Natalu – budu otcem! Ruth říká, že to bude určitě dcera (i když jsem si jistý, že to bude syn!) a už vybrala jméno. Je velmi neobvyklé, zvláštní – myslím, že budu muset být velice diplomatický, abych ji přemluvil změnit ho. (Mezi jejími všemi ctnostmi je paličatost tvrdší než skála.) Chce to ubohé stvoření nazvat Storm – Bouřka – Storm Friedmanová – a ta představa mě děsí!

I když jsme odlišné víry, napsal jsem Ruth a požádal ji, aby souhlasila s tím, že budeš „sandekem“ – což je ekvivalent kmotra. Předpokládám, že Ruth nebude mít žádné námitky především proto, že jsme ti nesmírně zavázáni, a teď vše potřebuje jen tvůj souhlas. Dáváš ho? Taky jsem vysvětlil Ruth tvou současnou situaci a řekl adresu (to je nemocnice sv. Františka) a požádal ji, aby tě navštívila a aby ti osobně poděkovala. Upozorňuji tě, že ví o tobě to, co já – nejsem z těch, kteří umějí zakrýt nadšení! Ležel, dopis svíral v rukou a civěl přes trávníky k slunečnímu světlu. Pod nemocniční dekou, nafouklou jako břicho těhotné ženy, byl proutěný košík, na kterém se houpala jeho noha.

„Storm!“ šeptal, vzpomínal na blesky hrající modrou a na oslepující bělobu jejího těla.

„Proč nepřišla?“ Tři týdny na ni čekal. „Víš, že jsem tady, proč mě nenavštíví?“

„Návštěva pro vás.“

Sestra vedle něj se zastavila a narovnala nemocniční lůžkoviny.

„Kdo?“ Namáhavě se zvedl na svém zdravém lokti, s druhou rukou v klidu na pásce na hrudníku.

„Madam.“

A cítil, jak se v něm rozlila vlna radosti.

„A malý chlapec.“

Studená sprcha rozčarování, když zjistil, že to není ona. Potom okamžitě vina – Ada a Dirk, jak si mohl myslet, že to je někdo jiný Dirk otce bez vousů nepoznal, všiml si ho teprve, když byl deset kroků před ním. Potom vyrazil, čepici strhl z hlavy a jeho tmavé vlasy, navzdory lepkavě brilantně, vyskočily v kudrnách, jak běžel. Křičel nesouvisle, když doběhl k posteli, vyškrábal se na Seanova prsa a oběma rukama ho objal kolem krku. Už předtím si ho Sean mohl prohlédnout a srovnat, jak se změnil.

„No, chlapče,“ řekl a potom znovu, „no tak, můj chlapče.“

Divil se sám sobě, že nedá najevo před těmi všemi, jak toho chlapce miluje hleděly a šklebily se na ně stovky mužů – a Sean hledal pomoc v tom, že se otočil na Adu. Tiše čekala, vždyť polovinu života strávila čekáním, ale když se na ni podíval, něha se jí rozlila po obličejí.

„Seane.“ Odmlčela se a políbila ho. „Co se stalo s tvými vousy? Vypadáš tak mladě.“

Zůstali hodinu, většina pacientů se bavila Dirkovým monologem. V přestávkách, kdy se nadechoval, si Ada se Seanem mohli povědět novinky, které se mezitím nahromadily. Nakonec se Ada zvedla ze židle vedle Seanovy postele.

„Vlak odjíždí za půl hodiny a Dirk má zítra školu. Přijedeme z Ladyburgu každý víkend, dokud nebudeš schopen vrátit se domů.“

Odtáhnout Dirka z nemocnice bylo jako vyhodit vzpurného opilce z baru. Ada sama by to nezvládla a pro ten případ zavolala mužský nemocniční personál. Dirka, který kopal a zuřivě bojoval, snesli z verandy s křikem, který zněl Seanovi v uších ještě dlouho potom, co mu zmizel z dohledu.

„Chci tátu. Chci zůstat s tátou.“

Kapitola 23

Benjamin Goldberg byl vykonavatelem závěti svého bratra. Jeho majetek skýtal čtyřicet procent podílu Společnosti bratrů Goldbergů, s. r. o., společnosti, která vlastnila pivovar, čtyři malé a jeden velký hotel situovaný na Marine Parade v Durbanu, šestnáct řeznictví a továrnu na výrobu salámů, vepřových klobás, slaniny a uzené šunky. Poslední výrobky nadělaly Benjaminovi určité komplikace, ale jejich výroba byla příliš výhodná, a tak v ní pokračoval. Benjamin byl také předseda výboru Goldberg Brat. a šedesátiprocentní podílník. Přítomnost armády, dvaceti pěti tisíc žíznivých a hladových mužů v Natalu, zvedla spotřebu piva a slaniny. Ne že by to bylo Benjaminovi příjemné, byl to mírumilovný člověk. Ohromný zisk vynucený válkou ho trápil, a zároveň těšil. Stejně smíšené emoce vyvolala přítomnost neteře v jeho domě. Benjamin měl čtyři syny, ani jednu dceru. Jeho bratr Aaron zanechal jedinou dceru, kterou by s radostí vyměnil za kteréhokoliv ze svých čtyř synů. Ne proto, že by se jim nedařilo, všichni zastávali v obchodě velice dobrá místa. Jeden z nich vedl hotel v Natalu, starší řídil pivovar a ostatní se uplatňovali v masné výrobě. Ale – a tady Benjamin zavzdychal – ale Ruth! To byla žena pro staršího muže. Díval se na ni přes naleštěný jídelní stůl vykládaný stříbrem a slonovou kostí a znovu vzdechl.

„No tak, strejdo Bene. nezačínej zase. Prosím.“

Ruth si odhodlaně mazala topinku.

„No, no, vždyť jsem jenom řekl, že ho tady potřebujeme. Je na tom snad něco špatného?“

„Saul je advokát.“

„No a? To přece nevadí. Je advokát a my advokáty taky potřebujeme. Vyhazuju peníze, když platím ty ostatní schmoks!“

„Nechce spolupracovat s vaší společností.“

„Dobře. Víme, že nechce almužnu. Víme, že nechce, aby ho platily tvoje peníze. Víme všechno o jeho hrdosti, ale teď je za tebe odpovědný. Přece už musí myslet na tebe... a na dítě... nemůže stále myslet jen na sebe.“

Když připomněl dítě, Ruth se nepatrně zamračila. Benjamin si toho všiml, máločeho si taky nevšiml. Mladí lidé! Kdybys jim tak mohl říci. Znovu zavzdychal.

„Dobrá. Necháme toho, dokud se Saul nevrátí,“ těžce souhlasil. Ruth, která nikdy nebrala vážně strýcovy poznámky o tom, že Saula zaměstná, si na chvíli představila, že bude žít v Pietermaritzburgu dostatečně dlouho, aby byla vtažena do přílivových vln afektu, který vyzařoval ze strýce Benjamina, chytal jako drobounký hmyz v dusivé pavučině rodinných pout a svazků. Zděšeně na něj vybuchla.

„Jestli se o tom před Saulem jenom zmíníš, nikdy už na tebe nepromluví.“ Tváře jí zrudly a oheň vzplál v očích. I těžký pletenec tmavých vlasů ožil jako ocas rozzuřené lvice, švihal, když třepala hlavou. Oj, joj, joj! Benjamin zakrýval svůj obdiv pod poklicí. Jaký temperament! Jaká žena! S ní se člověk musí cítit pořád mladý. Ruth vyskočila od stolu. Teprve teď si všiml, že má na sobě jezdecký oblek.

„Kam jdeš? Ruth, dneska nejezdi na koni.“

„Ale ano, budu.“

„A co dítě?“

„Strýčku Bene, proč se raději nestaráš o svůj obchod?“ A vypochoďovala z pokoje. Ještě se na ní nepoznalo, že je těhotná, a pohybovala se půvabně, což opět divoce zahrálo na starcovy srdeční struny.

„Nemůžeš jí dovolovat, aby se tak k tobě chovala, Benjamine.“

Jemně jako vždycky promluvila jeho žena z protějšího konce stolu.

„To děvče něco trápí.“

Benjamin opatrně vytřel vejce ze svého kníru, položil ubrousek na stůl, podíval se na zlaté hodinky, které vytáhl z kapsičky na vestě a postavil se.

„Něco velkého. Pamatuj na má slova.“

Byl pátek. Strašné, jak se pátek stal stěžejním bodem, který zakončoval celý týden. Ruth pobídla kaštanového hřebce a on pod ní prodloužil krok,

dral se kupředu s takovou silou, že ho musela trochu zbrzdit a přinutit jen k lehkému klusu. Byla tam dříve. Čekala deset dlouhých minut v dubové aleji za nemocnicí jako spiklenec. Malá ošetrovatelka proklouzla skrze křoví.

„Máš to?“ ptala se Ruth nedočkavě. Děvče přikývlo, rychle se kolem sebe rozhlédlo a vytáhlo obálku ze své šedé ošetrovateľské pláštěnky. Ruth jí za ni dala zlatý sovereign. Dívka sevřela minci a vracela se zpět do křoví.

„Počkej,“ zastavila ji Ruth. Dívka byla jediným fyzickým kontaktem a nechtělo se jí jen tak brzy ji propustit.

„Jak se má?“

„Všechno je to tam, paní.“

„Já vím, ale řekni mi, jak vypadá. Co dělá a mluví,“ trvala Ruth na svém.

„Oh, teď už vypadá dobře. Chodil týden o holi s tím velkým černým divochem. První den spadl a to jste měla slyšet, jak klel. Pane na nebi!“ Obě se smály.

„Je to opravdu číslo, tady ten. Se sestrou se včera zase pohádali, když ho chtěla umýt. Nadával jí do nestydatých štětů. Dělal jí to ale dobře. Měla jste vidět, jak se jí to líbilo, a všem to teď vykládá.“

Brumlala a Ruth okouzleně poslouchala, dokud neřekla: „Potom včera, víte, co udělal, když jsem ho převlíkala?“ Začervenala se stydlivě.

„Štípl mě!“ Ruth cítila, jak se jí po těle rozlévá zlost. Najednou zjistila, že děvče je jistým vyzývavým způsobem docela hezké.

„A řekl...“

„Děkuji ti!“ Ruth zadržela ruku, která držela jezdecký bičik.

„Musím už jet. Dlouhá sukně jí obvykle překázela, když nasedala na koně, ale tentokrát se ocitla v sedle bez většího úsilí.

„Příští týden, paní?“

„Ano,“ a uhodila hřebce přes plece. Vyrazil vpřed tak prudce, že se musela chytit madla na sedle. Jela na něm jako nikdy předtím, pobízela ho bičem a ostruhami, dokud se na jeho slabínách neobjevily tmavé mapy potu a pěna z pysků nestříkala na jeho plece. Když došla k opuštěnému místu na břehu řeky Umgeni venku za městem, její žárlivost se zmírnila. Ruth se zastyděla. Uvolnila hřebcův popruh a chvíli se s ním pomazlila, než ho uvázala k jedné ze smutečních vrb a odešla. Pak pokračovala v cestě dolů k břehu ke své oblíbené kládě na kraji vody. Tady se usadila a otevřela obálku. Kdyby tak jen Sean věděl, kdo tak horlivě studuje jeho kartu teploty, zprávy o průběhu zranění, doporučení rodinného lékaře a obsah cukru v moči, pravděpodobně by se přidalo k jeho dalším nemocem protržení splínu. Nakonec Ruth poskládala stránky a strčila je zpět do obálky, kterou nacpala do svého kabátku. Bez vousů určitě vypadá jinak. Hleděla do tůně

pod sebou a zdálo se jí, že vidí ve vodě jeho obličej, který se na ni díval. Porušila hladinu špičkou jezdecké boty, na vodě se roztáhla kola a rozbila obraz. Byla sama, cítila se velmi osamělá.

„Nesmím jít za ním,“ šeptala, snažila se obrnit odhodláním, které ji od něho zdržovalo poslední týdny, od chvíle, kdy věděla, že je tady. Tak blízko – tak nebezpečně blízko. Rozhodně se podívala dolů do tůně a snažila se vyvolat představu obličeje svého manžela. Jediné, co zahlédla, byla žlutá ryba s šupinami na bocích, které vypadaly jako zuby pilníku. Tiše klouzala po písčném dně. Ruth hodila do vody oblázek a ryba vystřelila pryč. Saul. Veselý, malý Saul s opičím obličejem, kterému se smála jako se matka směje svému dítěti. Miluji ho, pomyslila si. A byla to pravda, milovala ho. Ale láska má mnoho podob: některá má podobu hory vysoká a skalnatá a velká. Zatímco ostatní mají podobu mraků, které nemají tvar, jsou neohraničené, tiše plují proti hoře, obklopují ji, mění se a proudí pryč, zatímco hora stojí pevně, netknutá. Hora stojí jednou provždy.

„Moje hora,“ zamumlala a znovu ho tak živě uviděla, vysokého, silného nad sebou v bouřce.

„Storm,“ zašeptala a pohládila dlaněmi své břicho, které bylo stále ještě ploché a pevné.

„Storm,“ zašeptala a cítila vroucnost, která ji hrála. Z jejího lůna vyvěrala horkost, zvyšovala se a rozpalovala pobláznění, které už nemohla kontrolovat. Se sukní vlající ve větru utíkaly k hřebci, ruce se chvěly na popruhu podbřišníku.

„Jenom jednou. přísahám! a potom zlomeně: „Nemůžu si pomoci. Snažila jsem se – ó, Bože, jak jsem se snažila.“

Vnímala rozruch a mumlání poznámek z postelí podél stěny, které ji doprovázelo, když hrdě vykračovala po nemocniční verandě. Ve způsobu, jakým držela sukně v jedné ruce, v rázném klepání staccata jejích podrážek na cementové podlaze, v šustění látky na bocích bylo něco pozoruhodně půvabného. Jiskry v očích a zvedající se poprsí na jejím vínově červeném kabátku byly bezuzdně dychtivé. Divoká jízda, kterou se sem dostala, jí namalovala tváře dočervena a rozcuchala lesklé a černé vlasy na skráně a na čelo. Tito nemocní a osamocení muži reagovali, jako by kolem nich procházela bohyně, chvěli se při pohledu na její krásu, stále zachmuření, protože byla nedosažitelná.

Nevšímala si jich, necítila jejich hladové oči na svém těle ani neslyšela bolestný šepot jejich hlasů, protože viděla Seana. Přicházel pomalu po trávníku k verandě, opíral se nemotorně o hůl a udržoval tak rovnováhu pokaždé, když přitáhl zraněnou nohu. Měl sklopené oči a vraštil zamyšleně čelo. Zadržela dech, když viděla, jak jeho tělo chřadne. Nepamatovala si ho

tak vysokého, s rameny vyzáblými a širokými jako dřevo kříže ukřižovaného Krista. Nikdy předtím si nevšimla kostnatých čelistí ani bledé jemnosti – jeho kůže, slabě modré na nově oholené tváři. Ale pamatovala si ty oči, lemované černým obočím, a jeho velký nos, zahnutý jako zobák nad širokými smyslnými ústy. Na okraji trávníku se zastavil, nohu měl stranou, stanovil bod opory hůlky mezi nohama a chystal se opřít se o ni oběma rukama, když zvedl oči a podíval se na ni.

Dlouhé vteřiny se nikdo z nich nepohnul. Stál a udržoval rovnováhu hůlkou, s rameny ohnutými a bradou zvednutou, jak na ni upřeně hleděl. Ruth ve stínu verandy, sukně stále držela v jedné ruce – ale druhou na svém hrdle, prsty se snažila zadržovat vzrušení, které se tady vzdouvalo. Postupně zvedl ramena a zůstal vzpřímeně stát. Odhodil hůlku stranou a napřáhl k ní obě ruce. Najednou běžela přes jemný zelený trávník na jeho hrud', do jeho rukou, chvěla se tichou touhou, zatímco ji držel. Oběma rukama objímala jeho pas a tváří se tiskla k hrudi. Cítila muže, cítila ho a cítila tvrdé svaly jeho rukou, jak ji pevně svíral – a věděla, že je v bezpečí. Dokud bude takto stát – nic, nikdo se jí nemůže dotknout.

Kapitola 24

Na svahu hory s plochým vrcholem, která se tyčila nad městem Pietermaritzburgem, je mýtina mezi stromy akácií. Je to tajné místo, kam se i bázlivá malá modrá antilopa chodí pást ve dne. Za tichých dnů můžete slyšet velmi slabě praskání bičů na vozech na dolní cestě nebo ještě dále hvízdání parní lokomotivy. Ale to je všechno, co proniká do tohoto divokého místa. Motýl přeletěl mýtinu nejistým třepotavým letem, vyletěl ze slunečního světla do pestrého stínu podél okraje a usadil se.

„Takové štěstí,“ zamumlal Sean líně a Ruth zvedla hlavu z vlněné deky, na které leželi. Motýl třepal křídly a jemně ji jimi ovíval. duhově zelené a žluté barvy zářily ve slunečním jasu tak, že pronikaly skrze listí a padaly k nim jako světlo reflektoru.

„To lechtá, řekla a hmyz se dal do pohybu jako živý klenot na jemné bílé kůži jejího břicha. Když dolezl k pupku, zastavil se. Potom vytáhl drobnouk úponek svého jazýčku a namočil ho do dobré svítivé vlhkosti, kterou na kůži zanechalo milování.

„Chce požehnat dítěti.“

Motýl vysál hluboký, křehce vydlabaný dolík a pokračoval směrem dolů.

„Myslíš, že kdyby byl jen trošku více vpředu – že by mu požehnal líp?“ zeptala se Ruth.

„Určitě ví, jak na to,“ odvětil Sean semnou ironií. Motýl pokračoval ve své cestě na jih, ale zarazil se o lesík tmavých chloupků, takže se pracně otočil a vrátil se několika krůčky zpět na sever. Ještě jednou obešel její pupek a potom namířil jistě k pěšince mezi řadry.

„Pokračuješ dobře, kamaráde, prohodil Sean varovně, ale motýl se na jednu otočil a šplhal do příkrého svahu, až se konečně triumfálně usadil na vrcholu. Sean se díval, jak chvěje křídly, plane v orientální nádheře na její bradavce, a cítil, jak ho to vzrušuje.

„Ruth.“

Jeho hlas byl opět naléhavý. Otočila hlavu, aby se mu podívala do očí.

„Leť si, motýlku,“ a smetla ho z prsou. Když se Ruth trochu prospala, vzbudila ho. Posadili se tváří v tvář proti sobě na dece s otevřeným košíkem mezi sebou. Zatímco Sean odzátkoval víno, vyprazdňovala košík a věnovala tomu veškerou svou pozornost. Díval se, jak krájí chleba a solí ho, natírá žlutým máslem, potom otevřela zavařovací sklenici naložených fazolí, cibule a řepy. Hlávka mladého salátu křehce šustila křehce, když trhala její listy do dřevěné mísy a polila je šťávou. Její vlasy, uvolněné z pletence, se rozprostřely jako černé vlny na mramoru jejích ramenou, potom se vlnily a kývaly se každým pohybem jejího těla. Hřbetem ruky je odhodila z čela, potom vzhledla a usmála se na něj.

„Nekoukej se. Nedělám to správně.“

Vzala si sklenici, kterou jí nabízel, a usrkla studené žluté víno, položila ji stranou a pokračovala v rozdělování tlustého kuřete. Předstíral, že ignoruje její tělo. Začala zpívat píseň lásky, kterou zpívala té noci za bouřky. Ostýchavě pokukoval po jejích řadrech, schovaných za záclonou hustých vlasů. Utřela si pečlivě prsty do lněného ubrousku, znovu zvedla sklenku s vínem a s lokty opřenými o kolena se nepatrně naklonila dopředu a vrátila mu zkoumavé pohledy se stejnou otevřeností.

„Jez,“ řekla.

„Za chvíličku. Chci se na tebe dívat.“

Přece jen měl hlad.

„Jíš stejně, jako miluješ – jako bys měl zítra umřít.

„Nepromarním žádnou příležitost.“

„Jsi zjizvený jako starý kocour, který se moc bije,“ naklonila se a dotkla jeho hrudi jedním prstem. „Co se ti to stalo?“

„Leopard.“

„A tady?“ dotkla se jeho paže.

„Nůž.“

„A tady?“ vzala ho za zápěstí.

„Výstřel brokovnice.“ Spustila ruku a pohladila čerstvou zarudlou jizvu,

která se vinula okolo jeho nohy jako nějaká groteskní cizopasná popínavá rostlina.

„Tuhle znám,“ zašeptala a v očích měla smutek, když se jí dotkla. Rychle, aby jí spravil náladu, promluvil.

„Tak, a teď jsem na řadě já, abych se ptal.“

Natáhl se napříč a položil svou otevřenou ruku na její žaludek. Do dlaně se mu vtlačil první náznak vzdouvajícího se břicha.

„Co se to tady stalo?“ vyptával se a ona se zachichotala, než odpověděla.

„Výstřel brokovnice – nebo to byl kanon“ Když balila košík, klekla si vedle něj. Ležel rovně na zádech, s dlouhým černým doutníkem mezi zuby.

„Měl jsi dost?“ zeptala se.

„Můj Bože, ano,“ a šťastně zavzdychal.

„No, já ne.“ Naklonila se nad něj, vytáhla mu doutník z úst a hodila ho do ostružin.

S prvními slabými náznaky nastávajícího večera na nebi přicházel z hor slabý vánek a rozšuměl listí nad nimi. Malé chloupky na pažích se jí naježily, naskočily na nich drobné pupínky husí kůže a tmavé a tvrdé bradavky se vztýčily.

„Nesmíš se opozdit do nemocnice, když tě zrovna dneska poprvé pustili na vycházku.“

Skulila se z něj a sáhla po oblečení.

„Představená mě oběsí, uškrtí a rozčtvrtí,“ souhlasil Sean. Rychle se oblékli a zase se od něj vzdálila. Všechn smích z jejího hlasu zmizel a obličej zůstal studený a bezvýrazný. Stál za ní, aby jí utáhl korzet. Nenáviděl, když musel utahovat to nádherné tělo, a chtěl jí to zrovna říct.

„Zítra přijede Saul. Odjede za měsíc.“

Mluvila zatrpkle. Jeho ruce znehybněly a zkameněly. Bylo to poprvé, co někdo vyslovil Saulovo jméno od té doby, co před měsícem navštívila Sean v nemocnici.

„Proč jsi mi to neřekla dřív?“ Jeho hlas byl taky drsný.

„Nechtěla jsem zkazit dnešní den.“

Neotočila se k němu, ale stála a zasněně hleděla přes mýtinu ke vzdáleným kopcům za městem.

„Měli bychom se rozhodnout, co mu řekneme.“

„Není, co bychom mu říkali,“ řekla otevřeně.

„Ale co budeme dělat?“ Teď měl přímo zlý hlas, s nádechem strachu a viny.

„Dělat, Seane?“ Pomalu se otočila a měla stále ledový a bezvýrazný obličej. „Nebudeme prostě dělat nic – vůbec nic.“

„Ale ty jsi moje!“ zakřičel v protestu.

„Ne,“ odpověděla.

„Dítě – je moje!“

Při těch slovech se jí rozšířily oči a sladká linie rtů ztvrdla hněvem.

„Ne, kruci, není! Není tvoje – i když jsi ho zplodil.“

Rozzlobila se na něj. Bylo to poprvé, co se neovládla. Seana to překvapilo.

„Dítě patří Saulovi – a já patřím Saulovi. Nic ti nedlužíme.“

Civěl na ni.

„To nemyslíš vážně,“ a plameny jejího ohně zmizely. Rychle se snažil využít příležitosti.

„Odejdemě spolu.“

„Myslíš – utečeme. Vykrademe se jako dvojice zlodějů. Co bychom si s sebou vzali, Seane? Štěstí člověka, který nás oba miluje a věří nám – to a ještě k tomu naši vlastní vinu. Nikdy bys mi neodpustil – a já tobě taky ne. I teď, když o tom jenom mluvíme, se mi nemůžeš podívat do očí. Dokonce mě začínáš trochu nenávidět...“

„Ne! Ne!“

„A já bych nenáviděla tebe.“ šeptala. „Přivolej mého koně, prosím.“

„Ty ho nemiluješ.“

Mučivá obžaloba ho trýznila, ale jako by nic neřekl. Pokračovala v oblékání.

„Bude tě chtít vidět. Polovinu dopisu píše vždycky jenom o tobě. Budu mu muset říct, že jsem tě navštívila v nemocnici.“

„Já mu to řeknu,“ řval Sean. „Řeknu mu všechno.“

„Ne, neřekneš,“ řekla mu klidně.

„Nezachránil jsi ho v Colensu proto, abys ho teď zničil. Zničil bys ho – a nás. Prosím, zavolej mého koně.“ Sean zapískal. Stáli vedle sebe, nedotýkali se, nemluvili, nedívali se dokonce jeden na druhého, dokud se Mbejane nevynořil z buše pod mýtinou s koněm.

Sean jí pomohl do sedla.

„Kdy?“ zeptal se tiše.

„Možná nikdy,“ odpověděla a obrátila koně. Neotočila se už na něj, Sean proto nikdy nespatrił slzy, které se jí koulely po tvářích. Tlumené bušení kopyt přehlušilo její vzlyky a snažila se netrhat zády a rameny, aby se to nikdy nedozvěděl.

Kapitola 25

Válečná porada skončila dlouho po setmění, a když velitelé nasedli na

koně a rozjeli se ke svým táborům mezi pahorky, Jan Paulus zůstal u ohně sám. Byl unavený, mozek měl jako studené a slabé tělo chobotnice a její chapadla se natahovala do každého konečku jeho těla. Byl sám. V čele pěti tisíc mužů – byl sám. Ještě nikdy se necítil tak hrozně osamocený v otevřené stepi. Vzpomněl si ve své samotě na Henriettu, která mu v posledních dvaceti letech dělala společnost.

Usmál se ve tmě a cítil, jak otupuje jeho odhodlání k boji. Chtěl bych se vrátit na farmu, jenom na týden. Jenom se podívat, jestli jsou všichni v pořádku. Chtěl bych jim číst z bible a dívat se na tváře dětí ve světle lampy. Chtěl bych sedět se svými syny na verandě a poslouchat hlasy Henrietty a děvčat, jak pracují v kuchyni. Chtěl bych...

Prudce se postavil. Ja, chtěl bys to a chtěl bys zase ono. Tak jdi! Dej si povolení k opuštění posádky Jak, ho dáváš všem ostatním. Sevřel čelisti, zakousl se do špičky fajfky. Nebo sed' tady a sni jako nějaká stará bába, zatímco dvacet pět tisíc Angličanů proniká přes řeku. Vykročil z tábora. Zamířil k hřebeni a začal šplhat do svahu. Zítra, uvažoval. Zítra. Bůh byl milostivý, že nezaútočili na hřeben před dvěma dny, když měl na obranu jen tři sta mužů. Ale teď má pět tisíc proti jejich dvaceti pěti – tak ať přijdou!

Když vystoupil na hřeben, rozprostíralo se pod ním údolí Tugely. V měsíčním světle se řeka tiše klikatila v zemi jako černá jizva. Zamračil se, když uviděl množství táborových ohňů, které lemovaly cestu k Trichardtově farmě.

Přešli. Můj Bože, odpusť mi, že jsem je nechal přejít, ale nemohl bych se s nimi střetnout a bojovat o most se třemi sty. Dva dny jsem čekal v hrůze na své oddíly, až urazí dvacet mil z Colensa. Dva dny, zatímco se kanony bořily dole v blátě. Dva dny, zatímco jsem hleděl na jejich kavalerii a stopy jejich vojáků a vozů, přejíždějících po cestě, a nemohl je zastavit. Teď jsou připraveni. Zítra k nám dorazí. Půjdou tudy, zkoušet jinou cestu by bylo šílenství, hloupost, kterou už udělali jednou. Doprava nepůjdou. Kdyby tudy chtěli projít, museli by přejít naší frontou. Nebyli by krytí a řeku by měli v zádech, odkryli by nám svá křídla na vzdálenost dvou tisíc yardů. Ne, nemůžou jít vpravo – dokonce ani Buller by nešel vpravo.

Pomalu otočil hlavu a podíval se doleva, kde se nad pohorím tyčily vysoké vrcholy. Pozemní masiv vypadal jako hřbet obrovské ryby. Jan Paulus stál na její hlavě – na poměrně mírném svahu Tabanvamy a vlevo vyrůstala hřbetní ploutev ryby. Byla to série vrcholů – Vaalkrans. Brankfontein, Twin Peaks. Conical Hill a nejvyšší a nejimpozantnější ze všech, Spion Kop. Ještě jednou zkoumal a hledal háčky pochybností, které ho trápily. Určitě by žádný muž, dokonce ani Buller, nevehnal armádu proti této stěně

přírodního masivu. Nemělo by to smysl, bylo by to, jako když moře vymrští svůj příboj proti žulovým skalám. Určitá pochybnost v něm však stále hlodala. Snad Buller, ten pěšák a předvídavý člověk. Buller, který se zdá nekonečně spojený s teorií frontálního útoku, možná tentokrát bude vědět, že svahy Tabanyamy jsou logicky také jediným bodem, skrze který může prorazit.

Možná že ví, že celá armáda Búrů tady na něj čeká se všemi svými zbraněmi. Možná že uhodne, že každý vrchol na levém křídle brání jenom dvacet bojovníků – že Jan Paulus si nemůže dovolit rozprostřít své řady tak hustě a riskuje všechno na Tabanyamě. Jan Paulus si povzdechl. Teď už bylo na pochybnosti pozdě. Už vydal rozkazy a zítra se přesvědčí, zda byly správné. Zítra, ještě jednou. Těžce se otočil a vykročil dolů k táboru. Měsíc se usadil za černým masivem Spion Kopu a jeho stín přikryl pěšinu. Vratká skála se mu zavíklala pod nohou. Jan Paulus uklouzl a málem spadl.

„Wies Daar?“ ozvala se hlídka za žulovým ohybem.

„Přítel.“

Jan Paulus teď uviděl muže, opíral se o skálu s mauserovkou na klíně.

„Řekněte mi, ke kterému velení patříte?“

„Wynbergři, pod Lerouxem.“

„Tak! Znáte Lerouxem?“ zeptala se hlídka.

„Ano.“

„Jakou barvu mají jeho vousy?“

„Červenou – červenou jako plameny pekla.“

Hlídka se zasmála.

„Řekněte Oom Paulovi, že mu vzkazuji, že až ho příště uvidím, uvážu mu na těch jeho vousech uzel.“

„Raději byste se měl nejdřív oholit – mohlo by se stát, že to samé udělá on vám,“ varoval ho Jan Paulus.

„Vy jste jeho přítel?“

„A taky jeho příbuzný.“

„To teda – no nazdar.“

Hlídka se znovu zasmála.

„Vypijete si s náma kafe?“

Pro Jana Pauluse to byla ideální příležitost vmíchat se mezi muže a zjistit, jak jsou odhodlaní zítra bojovat.

„Dankie.“

Přijal pozvání.

„Dobře.“

Hlídka se napřímila a Jan Paulus si všiml, že je to velký muž a plstěný klobouk, který měl na hlavě, ho dělal ještě větším.

„Karle, je ještě v konvici trochu kávy?“ zaječel do tmy pod skálou a ihned dostal odpověď.

„Pane Bože, musíš tak řvát? Tady jsi na válečný půdě, ne na nějaký politický schůzi.“

„Angličani jsou taky hluční. Slyším je celou noc.“

„Angličani jsou hlupáci. Musíš být stejný“

„Kvůli tobě, jen kvůli tobě. Hlídka klesla hlasem do hrobového šepotu a potom znovu zařval: „A co teda to proklaté kafe?“

Ten má ale kuráž, zašklebil se Jan Paulus pro sebe. Muž se stále ještě šťastně pochichtával, položil mu ruku kolem ramen a vedl ho mezi skály k prosvítajícímu ohni. Kolem něj dřepěli tři bojovníci s dekami přehozenými přes ramena. Hovořili mezi sebou, když je Jan Paulus s hlídkou docházel.

„Měsíc zapadne za půl hodiny,“ řekl jeden z nich.

„Ja. To nebude moc příjemné. Jestli Angličani naplánují útok na noc, potom začnou, až zapadne měsíc.“

„Kdo to s tebou je?“ zeptal se Karl, když se přiblížili k ohni.

„Přítel,“ odpověděla hlídka.

„Ze kterého oddílu?“

„Wynbergři,“ odpověděl Jan Paulus za něj a Karl přikývl a zvedl otlučenou smaltovanou konvici na kávu z ohně.

„Takže vy jste s Oom Paulem. A co si on myslí, jakou máme zítra šanci?“

„Takovou, jako když člověk s jednou kulkou čeká, až se z husté buše vyřítí buvol.“

„A dělá mu to starosti?“

„Jenom blázni neznají strach. Oom Paul se bojí. Ale snaží se – aby to nikdo nepoznal, protože strach by se roznesl mezi muži jako záškrta,“ odpověděl Jan Paulus, když dostal hrnek kávy a usadil se u skály dále od ohně, aby nepoznali tvář ani barvu jeho vousu.

„Dá to na sobě znát nebo ne.“ bručela hlídka – když si nalévala hrnek.

„Ale myslím si, že jedním okem je zpátky na farmě ve Wynbergu v manželské posteli se svou ženou vedle sebe.“

Jan Paulus cítil, jak se v něm bouří hněv, a když odpověděl, měl drsný hlas.

„Považujete ho za zbabělce?“

„Chtěl jsem tím jen říct, že bych taky raději stál na kopci tak míli od boje a posílal jiné muže na smrt,“ zachichotala se hlídka znovu, ale ve větě byl jízlivý tón.

„Slyšel jsem ho přísahat, že zítra bude v čele všude tam, kde se jen bude bojovat,“ zabručel Jan Paulus.

„To, to fakt řek? Možná – abychom bojovali radostněji? Ale když ti lee-metfordka roztrhne břicho – jak budeš vědět, kde je Oom Paulus?“

„Už jsem vám řekl, je to můj příbuzný. Když napadáte jeho, napadáte i mě.“

Hněv přiškrtl rudovousovo hrdlo, takže jeho hlas zněl ochraptěle.

„Dobře!“ Stráž se rychle postavila. „Tak to teď vyřešme ručně a stručně.“

„Jenom klid, vy hlupáci,“ promluvil Karl podrážděně.

„Šetřte si vztek na Angličany,“ a potom jemněji, „nikdo z nás nemá klid, vždyť uvidíme, co nám zítřek přinese. Nechte hádku hádkou.“

„Má pravdu,“ Jan Paulus souhlasil, i když se stále dusil vztekem.

„Ale až tě příště potkám...!“

„Jak mě poznáš?“ odpověděl protivník.

„Tady!“ Jan Paulus strhl široký klobouk terák z hlavy a mrštil jím pod mužovy nohy.

„Nos tenhle a dej mi na výměnu ten tvůj.“

„Proč?“ Hlídka zůstala zmatená.

„Potom, jestli ke mně někdy přijde člověk a řekne ‚Nosíš můj klobouk‘, odpovím mu: Jan Paulus Leroux je zbabělec!“ Muž se zašklebil, takže se mu ve světle ohně zasvítily zuby, potom hodil svůj vlastní plstěný klobouk Janu Paulusovi do klína a sehnul se, aby zvedl terák. V tu chvíli, nesměle po větru, tiše jako třeskot suchých větví, uslyšeli palbu.

„Mauserovky!“ zařval Karl a vyskočil na nohy, konvice vyletěla do vzduchu.

„Vlevo,“ zasténal Jan Paulus úzkostlivě.

„Můj Bože, pomoz nám! Zkoušejí levou stranu!“

Střelba zbraní se stupňovala, naléhavě zesilovala a teď se smíchalo ostré štěkání mauserovek s hlubokým řinčením lee-metfordek.

„Spion Kop! Jsou na Spion Kopu,“ a Jan Paulus běžel, skákal dolů z pěšiny k táboru s černým kloboukem naraženým přes uši.

Kapitola 26

Mlha ležela to ráno těžce na vrcholu Spion Kopu, takže svítání mělo podobu zkapalněného, perlivého světla. Jemné beztvaré nic, které kolem nich vířilo a sráželo se v droboučné kapičky na kovů jejich zbraní. Plukovník John Acheson zrovna snídal bohatě obložené šunkové chlebičky. Plášť přehozený přes ramena, a mrzutě přežvykoval.

„Žádné stopy po veselém starém Brírovi,“ hlásil kapitán vedle něj radostně.

„Ten zákop není dostatečně hluboký,“ vyštěkl Acheson k mělkému příkopu, který byl vyškrábán v kamenité půdě a který teď byl k prasknutí nacpán muži ve všech možných polohách odpočinku.

„Já vím, pane. Ale nic víc s tím nemůžeme udělat. Jsme dole až u skalního lože, a aby tohle kleslo aspoň o stopu, byl by třeba vagon dynamitu.“

Kapitán rozdělil chlebíčky a otevřel láhev.

„Nicméně všechny nepřátelské střely půjdou zespodu a ochranný val je zachytí.“

Podél předního okraje zákopu nakupili hromady hlíny a kamení do výšky dvou stop. Dojemná skrýš pro dva tisíce mužů.

„Byl jste už někdy na té hoře?“ zeptal se Acheson laskavě.

„Ne, pane. Samozřejmě ne.“

„No, a proč jste si tak zatraceně jistý, jak leží ta země? Přes mlhu to přece není vidět.“

„No, pane, jsme na hřebeni a to je přece nejvyšší...“ Ale Acheson ho popuzeně přerušil.

„Kde jsou ti prokletí průzkumníci? Proč tady ještě nejsou?“ Vyskočil a s rozevlátým pláštěm pochodoval podél zákopu. „Hoši. Nechcete tu stěnu tady výše?“

Několik mužů u jeho nohou se pohnulo a začalo jen tak naoko hromadit kamení. Byli vyčerpáni dlouhým nočním výstupem a potyčkami, kterými vyhnali búrskou posádku z hory, a Acheson je slyšel, jak reptají vzdorovitě za ním, když přecházel.

„Achesone!“ Z mlhy před ním se vynořila postava generála Woodgata, následovaného těsně jeho pobočníky.

„Pane!“ Acheson ho spěchal přivítat.

„Jsou vaši muži ukryti v zákopech?“

„Jak nejlépe dovedou.“

„Dobře. A co nepřítel? Podaly už vaše rozvědky hlášení?“

„Ne. Jsou ještě stále někde v mlze.“

A Acheson ukázal na kouřové clony, které ohraničovaly dosah jejich zorného pole na padesát stop.

„No, měli bychom být schopni udržet se, dokud nedostaneme posily. Vzpomeňte si na okamžik...“

Malá skupinka v se objevila v mlze za nimi a Woodgate se odmlčel.

„Co to je?“

„Moje rozvědka, pane.“

Saul Friedman začal podávat hlášení ze vzdálenosti dvaceti stop. Jeho obličej byl poznamenán vzrušením z cesty mlhou.

„Falešný hřeben! Jsme na falešném hřebeni. Opravdový vrchol je dvě

stě yardů před námi a na našem pravém křídle je vyvýšená země jako malý kopec, celý pokrytý aloe, který odkrývá celé naše postavení. Všude jsou Búrové. Hemží se po celé té zasrané hoře.“

„Dobrý Bože. chlapci! Jste si tím jisti?“

„Plukovníku Achesone,“ obořil se Woodgate, „otočte své pravé křídlo tvář k tomu kopci,“ a jakmile Acheson vykročil, vydechl, „jestli budete mít čas!“

Zmocnil se ho silný neklid, protože vítr začal rozfoukávat mlhu.

Kapitola 27

Jan Paulus stál vedle svého ponyho. Mlha orosila jeho vous a zářila v jiskřivých kapičkách červenozlatě. Táhl na obou ramenou těžké pásy s náboji a mauserovka v jeho mohutných chlupatých rukou vypadala jako dětská hračka. Spodní čelist měl vysunutou dopředu, jako by posuzoval své možnosti. Celou noc šval koně z tábora do tábora, celou noc řval, nařizoval a hnal muže do svahů Spion Kopu. A teď kolem něj hora šuměla, mumlala pěti tisíci čekajících bojovníků a v oblouku 120 stupňů pod ním stála jeho děla. Od Green Hillu severozápadně k opačným svahům Twin Peaksu na východě se krčili jeho dělostřelci v okopech u nordenfeldek připraveni dostřelit až na Spion Kop. Všechno je hotovo a teď musím makat, abych si vydobyl právo nosit tento klobouk. Zašklebil se a stáhl klobouk odhodlaněji přes uši.

„Hennie, odved' mého koně do tábora.“

Chlapec ho odvedl. Zahleděl se nahoru na poslední svah k vrcholu. Svit slunce zesílil, když šplhal nahoru, a bojovníci mezi skalami zpozorovali planoucí signál jeho vousu.

„Goeie Jag, Oom Paule“ a „Kom saam om die Rooi Nekke te skiet“, volali. Potom se k němu rozběhli dva bojovníci, aby ho přivítali.

„Oom Paule! Zrovna jsme byli u Aloe Knoll. Nejsou na ní žádní Angličani!“

„Jste si tím jisti?“ Takový dárek osudu se zdál příliš štědrý.

„Ja, pane. Všichni jsou vzadu za tou horou. Slyšeli jsme, jak tam kopou a povídají si.“

„Jaký jste oddíl?“ zeptal se Jan Paulus mužů, kteří ho obklopovali v mlze.

„Jsme z Caroliny,“ odpověděly hlasy.

„Pojďte,“ rozkázal Jan Paulus.

„Pojďte všichni. Jdeme na Aloe Knoll.“

Následovali ho. Pochodovali po hřebeni, stovky a stovky nohou šlapaly

trávou. Bojovníci spěchali tak, že se jim ve vlhkém vzduchu kouřilo od úst, dokud se před nimi nevztyčila příkrá temná mohyla Aloe Knoll. Rozprchli se po ní a zmizeli mezi skalami a puklinami jako roj mravenců vracejících se do svých mravenišť. Jan Paulus, leže na břiše, si zapálil dýmku, napěchoval žhnoucí tabák mozolnatým palcem, nasál kouř a civěl do hutné bílé opony mlhy. V děsivém tichu, které se vznášelo nad horou, mu hlasitě zakničelo v břiše. Vzpomněl si, že od předchozího poledne nic nejedl. V kapse saka měl kousek biltongu. Lev lépe loví s prázdným žaludkem, pomyslel si a znovu napěchoval dvorku.

„Začíná foukat,“ zašeptal hlas blízko něho a uslyšel zesilující šelest aloe nad svou hlavou. Aloe byly vysoké, rozvětvené, zelené svícny s mnoha rameny červeně a zlatě olistěných větví, které se jemně kývaly v ranním větru.

„Ja.“ Jan Paulus cítil hluboko v hrudi, že strach smíchaný s rozjařením ho unavil. „Už je to tady.“

Vyklepal dýmku, nacpal ji stále ještě horkou do kapsy a zvedl pušku ze skály před sebou. Vítr, jako by odhaloval památník, dramaticky rozfoukával mlhu. Pod kobaltově modrou oblohou ležel okrouhlý vrchol Spion Kopu, jemně zlatohnědý v ranním slunci. Dlouhá nerovná jizva pěti set yardů v červené zemi ho rozřezávala.

„Almagtig!“ vydechl Jan Paulus.

„A máme je.“

Nad hrubým ochranným valem zákopu, jako ptáci na příčkách plotu, tak blízko, že viděli řemínky pod bradami, knoflíky s korunkou, lesklé khaki helmy, jasné odlišné od tmavší hlíny a trávy. Pod valem, úplně odkryté od bot až po helmy, stály nebo se volně pohybovaly s municí a čutorami s vodou stovky anglických vojáků. Po dlouhé vteřiny bylo ticho. Bojovníci je se zbraněmi v rukou upřeně pozorovali. Angličané byli tak neuvěřitelně blízko, tak zranitelní, že Búrům prsty, které svíraly kohoutky, jako by zamrzly. Všeobecná nechuť držela mauserovky v klidu.

„Pal!“ řval Jan Paulus.

„Skiet, Kerels, Skiet, „ a hlas se donesl k Angličanům v zákopech. Uviděl, jak strnul veškerý pohyb, bílé tváře se otočily a civěly jeho směrem, a namířil opatrně na hrudník jednoho z nich. Zbraň poskočila proti rameni a muž spadl do trávy. Ten jediný výstřel přerušil váhání. Palba řvala v hysterických intervalech a zamrzlé khaki postavy v zákopu explodovaly do prudkého pohybu, když kulky létaly mezi ně.

V míření si většina bojovníků Jana Pauluse mohla být jista, že zasáhne čtyři běžící gazely pěti střelami. Během těch pár vteřin, než se Angličanům podařilo vnořit do zákopu, padlo asi padesát z nich, byli mrtví nebo ranění

a leželi rozvaleně na červené zemi. Teď byly pod valem jenom helmy a hlavy, do kterých se strefovali, a ty se pořád pohybovaly. Nořily se do zákopu, míhaly se a nadskakovaly, když Woodgatovi muži vystřelili a znovu nabíjeli. Sedmnáct set lee-metfordek se přidávalo k jejich hlasům v pekelné střelbě. Potom proletěl kolem hlav bojovníků první granát z děla z opačného svahu Conical Hillu a rozprskl se v oblaku kouře a červeného prachu padesát stop od anglického zákopu. Ticho.

Paulusovo heliografové mužstvo pod hřebenem signalizovalo baterii, aby opravila dostřel. Potom další výbuch střely pod zákopem. Další ticho. Potom třetí výstřel – plný zásah do zákopu. Z něj vyletělo vysoko tělo, nohy a ruce se točily jako paprsky kola vozu. Když se vzduch vyčistil, v ochranném valu zela díra a tucet mužů se snažil ji ucpat úlomky skály. Všechny zbraně Búrů začaly pálit najednou. Vytrvalé svištění velkých nábojů doplňovalo vzdorovité hvízdání rychlopalných děl. A ještě jednou mlha obklopila vrchol, tentokrát slabá loudavá mlha prachu a lyditových výparů, které zastíraly sluneční světlo a štípaly v očích a ústech mužů, pro které začal dlouhý, dlouhý den.

Kapitola 28

Podplukovníku Garricku Courtneyovi bylo příšerně. Na slunci bylo horko. Pot stékal dolů za blůzu a smáčel jeho pahýl, takže už ho měl odřený. Polním dalekohledem hleděl proti slunci přes řeku Tugelu k velkému pahorku čtyři míle vzdálenému. Záře vyvolávala bolest za očima, což byl pozůstatek nočního pití.

„Vypadá to, že se Woodgate drží. Měl by dostat brzy posily.“

Zdálo se, že sir Redvers Buller byl spokojen a nikdo ze štábu neměl žádné připomínky. Netečně stáli a civěli skrze dalekohledy na vrcholek, který teď stál v oblacích prachu a kouře z boje. Garrick byl znovu uveden do rozpaků nevyzpytatelnými cestami zplnomocnění, které stanovil Buller pro útok na Spion Kop. Velel sice, i když skutečným velitelem této akce byl generál Charles Warren, který měl své vrchní velitelství pod Trichardts Driftem, kam oddíl přešel. Warren byl naopak zodpovědný Bullerovi, který se usídlil na druhé straně řeky na příjemném malém kopci, který se jmenoval Mount Alice. Všichni ze štábu věděli, že Buller nenávidí Watrena. Garrick si byl jistý, že Warren velí operacím, které Buller považoval za velmi riskantní, takže v případě, že by prohrál, Warren by byl znemožněn a popohnán k rezignaci. Buller byl stále svrchovaným vládcem a důvěra k němu neustále narůstal. To byly také jednoduché důvody, proč Garrick s Bullerem sympatizoval. Kdyby byl na Bullerově místě, jednal by úplně stejně.

Toto tajemství dávalo Garrymu zadostiučinění, a když tak stál vedle Bullera na svahu Mount Alice, cítil k němu veškeré sympatie.

Zjistil, že doufá, že ze Spion Kopu budou brzy krvavá jatka a že Warren bude muset zahanbeně ustoupit za řeku. Pamatoval si i přes zmatek na tu situaci, když sir Charles poukazoval na Warrena jako na nenapravitelného a prokletého koloniálního podvodníka – a tak! Garryho prsty sevřely polní dalekohled a zahleděl se nahoru. Byl tak zahloubán ve svém pohoršení, že si skoro nevšiml telegrafisty, který utíkal od vozu s muly, sloužícího jako polní telegraf a spojoval Bullerův hlavní stan s Warrenovým za řekou.

„Pane! Pane! Zpráva od generála Warrena.“

Naléhavost jeho hlasu všechny vzpamatovala. Jako jeden muž celý generální štáb sundal dalekohledy z očí a otočil se k němu.

„Podívejme se na ni, pánové!“ Buller chňapl po archu papíru, vytrženém z poznámkového bloku, a pomalu četl. Potom vzhlédl ke Garrymu a v těch bledých vyboulených očích bylo něco jako záblesk spiklenectví, které Garryho pobavilo.

„Co si o tom myslíte, Courtney?“ Podal mu papír a čekal, až si ho Garry přečte.

„Zpráva od plukovníka Croftona ze Spion Kopu. Pošlete ještě posily, jinak je všechno ztraceno. Generál Woodgate mrtev. Co navrhujete. Warren: „Zdá se mi, pane,“ Garry mluvil pomalu, snažil se skrýt prudkou radost, kterou pocítil, „že sir Charles Warren je na pokraji zhroucení.“

„Ano, tak nějak to vypadá.“

Buller se teď otevřeně radoval.

„Navrhoval bych poslat zprávu... rozkaz neustupovat.“

„Ano, souhlasím.“

Buller se otočil k telegrafistovi a začal diktovat.

„Horu musíte udržet za každou cenu. Žádný ústup. Opakuji, neustupovat! Posily middlesexského dorsetského regimentu.“

Potom zaváhal a rozhlédl se po štábu.

„Co víte o tom chlápku Croftonovi? Dovedl by velet na vrcholu?“ Nikdo z nich se nesnažil návrhu odporovat, dokud nepromluvil Bullerův pobočník.

„Pane. Tam nahoře je jeden vynikající člověk – Acheson – plukovník John Acheson. Pamatujete si na jeho zásah v Colensu!“ Buller zamyšleně přikývl, otočil se zpět k telegrafistovi a pokračoval v diktátu.

„Na vrcholu bude velet jeden z opravdu dobrých vojáků. Podporuji návrh Achesona do funkce generálmajora.“

Tráva před zákopem byla zvalená opakovanými protiútoky, potřísněná krví. Muži se plazili zpět podél hřebene z dostřelu búrských zbraní a vráželi do zkroucených mrtvol těch, kteří už nestačili uniknout. Každou chvilku explodoval podél britské linie granát, rostl nepřetržitý pohyblivý les výbuchů a sykot šrapnelů, jako když obří mlátí cepem obilí. John Acheson se postavil, vyšplhal se na val a zařval: „Pojďte, chlapci. Tentokrát nás nezastaví!“ V zákopu pod ním leželi mrtví a ranění jeden na druhém, dva a tři na sobě, všichni pokrytí vrstvou červeného prachu. Stejný červený prach pokrýval obličej, které se k němu zvedly, když znovu zakřičel.

„Trubači, trub k útoku. Pojďte, hoši, kupředu. Bajonety berte s sebou.“

Trubač začal pronikavě a naléhavě troubit. Acheson seskočil jako vyžblý starý čáp z valu a mával šavlí. Za sebou uslyšel smích z tisíců hrdel, ne smích obyčejných mužů, ale zmrazený nesouzvuk nepřítelů.

„Za mnou, lancasteři! Za mnou!“

Hlas zesiloval v křik a vojáci se vyškrábali ze zákopu za ním. Zaprášené zjevy s očima podlitýma krví, s tvářemi olepenými prachem a vlastním potem. Jejich smích a jejich rouhání, smíchané s bubláním bolesti, stoupalo ve sboru divokého křiku. Acheson zakopl o mrtvolu a spadl. Zvrtl si kotník a nohou mu projela bolest, jíž se vzpamatovaly jeho otupělé smysly. Zvedl šavli, vyškrábal se nahoru a belhal se směšně proti opevnění z balvanů, které lemovalo hřeben. Ale tentokrát k němu ani nedolezli. Tentokrát útok odumřel už v polovině cesty. Marně Acheson mával, aby je popohnal kupředu, ječel, až mu hlas přeskakoval v sípavé krákání. Zpomalovali a potáčeli se, nakonec se vzdali a proudili zpět k zákopu po otevřeném svahu, přes který svištěly kulky. Se slzami vzteku, stékajícími na zaprášenou hrud', Acheson kulhal za nimi. Převalil se přes násep a zůstal ležet tváří dolů na mrtvolách, které lemovaly zákop. Ruka zkroucená v rameni ho přiměla se zvednout. Rychle se posadil a snažil se vyrovnat dech, který se mu chvěl v hrdle. Nejasně zaregistroval muže, kteří se krčili vedle něj.

„Co je to, Friedmane?“ těžce vydechl. Ale odpověď byla přehlušena další střelou a šílenými výkřiky muže raněného do břicha v zákopu vedle nich.

„Mluvte, človče!“

„Telegrafická zpráva od sira Charlese Warrena,“ křičel Saul.

„Byl jste navržen na generála. Jste pověřen velením akce na vrcholu.“

A potom s úšklebkem přes vrstvu prachu a potu podotkl: „Dobře vymyšleno, pane.“

Acheson na něj zděšeně civěl.

„A co generál Woodgate?“

„Před dvěma hodinami to dostal do hlavy.“

„To jsem nevěděl.“

Od rána nevěděl Acheson o ničem, co se děje mimo jeho malý úsek fronty. Celá jeho existence byla uzavřena ve sto yardech země rozryté šrapnely a kulkami. Teď se díval zblízka na zkázu kolem sebe a šeptal: „Rozkaz! Nikdo tady teda vlastně nevelé! Tomuhle boji velí d'ábel.“

„Sir Charles posílá další tři bataliony posily,“ zakřičel mu Saul do ucha.

„No, ještě že tak,“ zabručel Acheson a potom dodal: „Friedmane, vymkl jsem si kotník. Stáhněte mi prosím botu, jak nejpevněji dovedete – tu nohu budu ještě dneska potřebovat.“

Saul bez řečí poklekl a začal mu utahovat nohu. Jeden ze střelců na ochranném valu byl odmrštěn. Spadl do Achesonova klína a oba zalil obsah jeho lebky z rány na spánku. S výkřikem překvapení a odporu Saul odskočil a utřel si tvář. Potom se pohnul znovu kupředu, aby odtáhl tělo z Achesonových nohou.

„Nechte ho,“ zadržel ho Acheson ostře. „Hleďte si boty.“

Zatímco Saul pokračoval, Acheson uvolnil hedvábný šátek ze svého krku a přikryl rozdrcenou hlavu. Byla to rána, kterou ten den viděl pak ještě stokrát.

Kapitola 30

„Jsou už vyřízení, zničme je!“ Jan Paulus s pěti sty bojovníky opustili úkryt Aloe Knollu a razili si cestu kupředu, plazili se po břiše dolů mezi skály a teď se už krčili v šiku podél záhybu smrtící země, podél falešného hřebene. Dvacet yardů před nimi byl konec pravé strany anglického zákopu. Nemohli ho vidět, ale jasně slyšeli nesouvislé výkřiky raněných, výkřiky „Nosiči! Nosítka! a „Chlapci, municí, tady! a nad tím bubnování ručnic, ustavičný kovový rachot závěrů, jak nabíjeli.

„Musíte dát signál dělům, Oom Paule,“ připomněl mu bojovník vedle.

„Ja,“ Jan Paulus sundal klobouk z hlavy a mával s ním na tlustý vrchol Aloe Knollu nad nimi. Viděl, jak ihned signál zaregistrovali, a věděl, že baterie bleskově obdržely rozkaz ustát s palbou. Napjatě čekali na signál k útoku, dlouhá řada mužů. Jan Paulus je rychle přehlédl a viděl, že každý muž hledí soustředěně před sebe. Většina tváří byla porostlá vousy padesáti rozdílných odstínů, ale tady a tam čekali chlapci, mladí, příliš mladí na takovou práci, příliš mladí na to, aby zakryli strach. Chvála Bohu, že mému nejstaršímu ještě není dvanáct, byl by tady taky.

Zastavil provinile běh myšlenek a soustředil veškerou pozornost na rozsah střelby, která zarachotila právě před nimi. Prudce ustala, náhlé ticho

znělo strašně pokořeně. Jan Paulus nechal uběhnout několik pomalých vteřin, počítal tiše do desíti, než se nadechl a z plna hrdla zařval: „Vrystaat! Vzhůru do boje, občané svobodných států!“

Jeho výkřik se opakoval jako echo, ječel divoce, jeho bojovníci vyrazili vpřed přes hřeben na anglické křídlo. Byli tak těsně vedle sebe, že zpod anglického valu vypadali jako jednolitá stěna, a moment útoku je zanesl mezi řady lancasterů, vyčerpaných palebným šokem a vydaných příšerné trýzni. Palba se těžce zvedla, a i když se v předních řadách útoku rozpoutalo několik ojedinělých šarvátek – většina Angličanů reagovala okamžitě výkřiky „Vzdáváme se! Vzdáváme se!“ Odhazovali pušky a znaveně se zvedali ze zákopu s rukama vysoko nad hlavou.

Rozjásaní búrští bojovníci je obklopili a tlačili přes val a dolů ze svahu k Aloe Knollu. Velká křičící tlačenice bojovníků a vojáků se rozšířila na padesát yardů od zákopu.

„Rychle!“ Jan Paulus křičel do zmatku. „Chyťte je a odved'te.“

Správně se obával, že toto je jen velice omezené vítězství možná jen nad desítkami nepřátel. Výkřiky jako „Lanceři se vzdávají!“, „Kde jsou důstojníci?“, „Zpátky, chlapi!“ se ozývaly podél anglického šiku. Zasel mezi ně choroboplodný zárodek porážky, teď ho musí rozšířit, než budou schopni zaujmout znovu pozice. Horečně signalizoval pro posily z búrských pozic podél hřebene, stovky bojovníků už běžely kupředu od Aloe Knollu. Dalšíh pět minut a vítězství se vymotá ze zmatku.

„Krucinál, pane! Co myslíte, že děláte?“ Hlas za ním byl plný autority, nepochybně nějaký vyšší důstojník. Jan Paulus se otočil a stál tváří v tvář vysokému a rozzuřenému starému gentlemanovi, jehož zakroucené šedé licousy se chvěly vztekem. Mrtvičnaté zbarvení tváře se hrozivě bilo s červeným prachem z boje.

„Odvádím vaše muže, kteří se vzdali.“

Jan Paulus zápolil usilovně s cizími slovy.

„Jděte do háje, to neuděláte, pane.“

Důstojník se opíral těžce o rameno vyzáblého tmavovlasého muže, který ho podpíral. Pohnul se kupředu a pohrozil prstem před Paulusovým obličejem.

„Na této hoře nikdo nekapituluje. Laskavě odved'te vaši sebranku z mého zákopu!“

„Sebranku, no tohle!“ zařval Jan Paulus. Búři a Britové kolem nich zastavili veškerou činnost a pobaveně přihlíželi. Jan Paulus se otočil k nejbližším bojovníkům: „Vat hulle weg! Odved'te je!“ Jeho gesto, které doprovázelo rozkaz, bylo jasné.

„Nedostanete ani jednoho, pane!“ Acheson ho provrtával očima, než

vydal svůj rozkaz.

„Chlapi, padejte zpátky, dejte se do kupy u devonshirovců. Hod'te sebou. Jedem, jedem.“

„Hej!“ Jan Paulus zvedl ruku.

„To jsou moji...“ Vybíral slovo. „Moji zajatci.“

„Pane.“

Acheson se pustil Saulova ramene, hrozivě se vztyčil a zahleděl se upřeně do obličeje Jana Pauluse.

„Dávám vám pět minut na opuštění tohoto zákopu – jinak se stanete mým vězněm. Dobrý den.“

A belhal se přes trávu. Jan Paulus nevěřícně civěl za ním. Po padesáti krocích se Acheson otočil, složil ruce na prsou a čekal vztekle na uplynutí pěti minut. Kolem sebe shromáždil hrstku vojáků, unavených bojem, a bylo jasné, že miní záměr provést pomocí této ubohé malé tlupy zcela vážně. Janu Paulusovi z toho bylo do smíchu – vyzáblá stará koza. Ale zděšeně zjistil, že většina z jeho zajatců se uvolňuje a spěchá za Achesonem. Musí něco udělat, ale co? Celá situace se obrátila ve frašku.

„Zastavte je!“ křičel na bojovníky.

„Držte ty muže – vždyť se vzdali. Ted' už nemůžou zpátky.“

Náhle vývoj zaznamenal prudký obrat. Na obzoru za Achesonem a jeho chudobnou skupinou se objevil pevný šik čerstvých postav v khaki uniformách. Tři bataliony posil poslaných z úpatí hory sirem Charlesem Warrenem nakonec dorazily. Acheson pohlédl přes rameno a uviděl je, jak se hrnou kupředu. Hnědý pergamen jeho obličeje se příčně roztrhl v široký a zlý úšklebek.

„Nasadit bodáky!“ zakřičel a vytáhl šavli.

„Vojáci, braňte se. Do boje, chlapi! Do boje!“ Vedl je, kulhaje a klopýtaje jako čáp se zlomenou nohou. Za ním blýskavý hřeben vln, řada bajonetů pádila dolů k zákopu. Búrští bojovníci nenáviděli boj s obnaženou ocelí. Bylo jich pět set proti dvěma tisícům. Rozprchlí se, rozptýlili jako kouř v silném větru. Jejich zajatci běželi s nimi. Jan Paulus dorazil k hřebeni a skočil za balvan, kde se už schovávali tři muži.

„Zastavte je! Tady běží!“ lapal po dechu. Zatímco vlna Britů zpomalila a roztahovala se proti řadám ukrytých mauserovek, zatímco padali k zemi, když je šrapnel ještě jednou potrestal – Jan Paulus věděl, že už se toho dne do britského zákopu znovu nedostanou.

Vycítil mezi bojovníky malomyslnost. Věděl, že zbabělci už proklouzli zpět ke svým koním na úpatí hory. Věděl, a těžce to nesl, že ztratil Spion Kop. b! Dobře, Angličané za to draze zaplatili, po vrcholu musí být roztroušeno nejméně patnáct set mrtvých a raněných, ale i v jeho řadách uděla-

li trhlínu. Ztratil Spion Kop. Obával se, že touto trhlínou pronikne dvacet pět tisíc mužů, aby osvobodilo Ladysmith. Vytlačí jeho bojovníky z Natalu do Transvaalu. Jsou ztraceni. Je konec.

John Acheson se snažil ignorovat bolest ve své oteklé noze, snažil se nevnímat pronikavý nářek raněných, žadonících o vodu. Na vrcholu není voda. Odvrátil pohled od zákopu, kde leželi a spali na tělech mrtvých a umírajících kamarádů muži, vyčerpaní a hluší z bouře bombardování, která nad nimi stále hřměla. Místo toho se zahleděl na slunce. Krvavá koule lehce pronikala dlouhými paprsky skrze mrak. Za hodinu bude tma – a věděl, že prohrál. Zpráva, kterou držel v rukou, to potvrzovala, podivné hromady mrtvých vojáků, které ucpávaly zákop, to dokazovaly. Znovu namáhavě četl hlášení. Jeho pohled sebou trhal a plaval v závratí.

„Jestli nevydržíte do zítřka, odvolávám vás do výslužby. Buller.“

Zítřka. Co může přinést zítřek, když ne opakování dnešní hrůzy. Prohráli. Sestoupili z hory. Prohráli. Zavřel oči a opřel se o kostrbatou stěnu valu. Nerv v oku, který mu začal ustavičně škubat, nemohl utišíť.

Kapitola 31

Kolik jich asi padlo? Asi polovina. Nevím. Polovina mužů odjela, celou noc jsem slyšel kopyta koní a klapot a rachot rozjíždějících se vozů a nemohl jsem je zastavit. Jan Paulus hleděl za svítání na horu, osvětlenou vycházejícím sluncem.

„Spion Kop.“

Zamumlal jméno váhavě, ale její obrys byl rozmazaný a oči nemohly zaostřit. Víčka měl červená a v každém rohu měl usazenou hrudku žlutého hnisu. Jeho tělo vypadalo, jako by se scvrkávalo, vysušené jako tělo starodávné mumie. Hrbil se ztěžka v sedle, každý sval a nerv na jeho těle křičel po odpočinku. Po trošce spánku. Oh Bože, po spánku! S tuctem loajálních velitelů se celou noc pokoušel zastavit dezertéry, jejichž útěk odsuzoval armádu na smrt. Jezdil od tábora k táboru, prosil, snažil se je zahanbit. U mnoha uspěl, ale u dalších ne – a jednou byl dokonce sám zahanben. Vzpomněl si na starce s bílým dlouhým vousem, který bujel na jeho žluté scvrklé tváři, oči slzící žalem a hněvem.

„Dal jsem vám dnes už tři syny, Jane Paulusi Lerouxi. Moji bratři šli na tu vaši zatracenou horu prosit Angličany o jejich těla. Tři syny! Tři dobré syny! Co ode mě ještě chcete?“ Stařec se namáhavě postavil a přehodil si deku přes ramena.

„Říkáte, že jsem zbabělec, Lerouxi. Říkáte, že jsem zbabělec.“

Zastavil se, chvílku bojoval s dechem, a když pokračoval, měl ochraptě-

lý hlas.

„Je mi sedmdesát osm let a vy jste první člověk, který mě takto nazval – jestli je Bůh milostivý, jste také poslední.“

Znovu se zarazil.

„Sedmdesát osm! Sedmdesát osm, a vy mě takto špiníte! Dívejte se, Leroux! Dívejte se dobře!“ Spustil deku a Jan Paulus ztuhl v sedle, protože uviděl krvavé obvazy, které měl stařec ovinuty kolem hrudníku.

„Zítřka ráno už budu u svých synů.

154 155

Ted' na ně ještě čekám. Dejte nám na hrob nápis, Leroux! Nadepište „Zbabělci na náš hrob!“ A skrze staré rty vytryskla pěna růžových bublinek. Ted' Jan Paulus hleděl zarudlýma očima k hoře. Vrásky únavy, hanby a porážky byly vyryty hluboko okolo nosních dírek a úst. Až mlha ustoupí, uvidí na hřebeni Angličany a s polovinou bojovníků na ně znovu půjde. Bodl koně ostruhami a vyrazil do svahu. Slunce pozlatilo mlhu na hoře, vířila zlatě a začínala se trhat. V ranním větru uslyšel slabé provolávání slávy a zamračil se. Angličané se radují příliš brzy, pomyslel si. Snad si nemyslí, že se tak lehce vzdáme? Popohnal koně nahoru, ale jak pony našlápl na uvolněnou skálu a kamínky, zavrával nejistě v sedle a byl nucen přimknout se k němu. Síla jásotu stoupala a Jan Paulus nechápavě civěl na hřeben nad sebou. Obzor byl posetý postavami, které tancovaly a mávaly klobouky, a znenadání byl k němu pronikly hlasy.

„Odešli.“

„Hora je naše. Chvála Bohu, vyhráli jsme. Angličani odešli.“

Muži obklopili jeho koně a stáhli ho ze sedla. Cítil, jak se pod ním podlomily nohy, ale drsné a chlupaté ruce ho podepřely a napůl ho vlekly a napůl nesly nahoru na vrchol. Jan Paulus seděl na balvanu a díval se, jak odklízejí velké ztráty boje. Nemohl ještě spát, dokud to nebylo hotovo.

Kapitola 32

Saul Friedman se netrpělivě zavrtěl. Ve své nedočkavosti přijel o půl hodiny dříve, než jsou návštěvní hodiny, a teď se zpovídal ve smutné čekárně šedivé nemocnice. Seděl zamyšleně na židli s rovným opěradlem, točil prstíkem v prstech a civěl na velký nápis na protější straně: „Gentlemen, prosíme nekouřit.“

Prosil Ruth, aby šla s ním, ale bolela ji hlava. Nějakým záhadným způsobem byl Saul rád. Věděl, že její přítomnost by překážela při jeho setkání se Seanem Courtneyem. Nechtěl se zdvořile bavit o počasí o tom, jak se teď cítí, nehledě na to, že se nemusí vracet domů tak brzy, stačí až na veče-

ři. Nemohl odpřisáhnout, kdy se vrátí – a z Ruthina hlediska by jistě pozdní návrat nebyl nic příjemného.

Včera, hned první den návratu, mluvil nadšeně o Seanovi. Kolikrát ho navštívila? Jak se má? Kulhá moc? Co myslíš, Ruth, není to bezvadnej člověk? Dvakrát odpověděla ano, není špatný, jo, je docela fajn. Teprve potom Saul pochopil. Ruth Seana nemá ráda. Nejprve tomu nemohl uvěřit. Snažil se pokračovat v rozhovoru. Ale každá z jejich jednoslabičných odpovědí potvrdila jeho první podezření. Samozřejmě, neřekla to, ale bylo to tak jasné. Něco způsobilo, že nemá Seana ráda, něco, co se jí ošklivilo. Teď Saul seděl a meditoval nad příčinou. Vyloučil možnost, že ji Sean urazil.

Kdyby Sean na Ruth působil sympaticky, jistě by o něm vyprávěla vesele a se zájmem. Ne, rozhodl Saul, bylo v tom něco jiného. Jako plavec, který se chce ponořit do ledové vody, se zhluboka nadechl a ponořil se do nezmapovaného moře ženských myšlenkových procesů. Byla Seanova mužnost tak neodolatelná, či útočná? Nevěnoval jí dostatečné množství, komplimentů (Ruth byla zvyklá na extravagantní reakce na svou krásu)? Mohlo by to být, že...? Nebo naopak Sean...? Saul se těžce zmítal, když najednou jako potápějící se bárka, kterou v poslední chvíli zachránila velká loď se spuštěnými čluny, došel k řešení. Ruth žárlila!

Saul se opřel o židli, ohromený hloubkou svého vlastního postřehu. Jeho krásná, temperamentní žena žárlila na přátelství mezi Seanem a ním! Jemně se usmál a začal plánovat, jak Ruth uchlácholí. Nesmí před ní Seana tolik vychalovat. Musí je dát dohromady a za Seanovy přítomnosti se více věnovat Ruth. Musí... Potom myšlenky odbočily jiným směrem. Začal přemýšlet o Ruth. Jako vždycky, když na ni tak intenzívně myslel, pochoval omámení stejné jako když ubožák vyhraje spoustu peněz v loterii.

Potkal ji v Johannesburgu v dostihovém klubu na velké letní slavnosti a zamiloval se do ní na první pohled, takže když jí byl představen, jeho obvykle svižný jazyk ležel jako kus těžkého železa v ústech, kroutil se a byl zticha. Přátelský úsměv, kterým ho obdarovala, rozzářil jeho obličej jako rozsvícenou lampu, hrál ho, dokud necítil, že má husí kůže. Té noci, v samotě svého bytu, si naplánoval postup výpravy. K jejímu provedení potřeboval pět set guinejí, což byla přesně polovina jeho úspor. Následujícího rána začal se svým inteligentním plánem a o týden později nashromáždil obrovské množství informací.

Bylo jí osmnáct let a přijela na návštěvu k příbuzným v Johannesburgu, návštěva byla odhadována asi na šest týdnů. Pocházela z bohaté natalské rodiny majitelů pivovaru a hotelů, ale byla sirotek v péči svého strýce. Zatímco v Johannesburgu jezdila na koni každý den, navštěvovala divadla nebo tančila každý večer se spoustou průvodců, v pátek chodila do staré

synagogy na ulici Jeppe.

Jeho otevřený manévr spočíval v tom, že si najal koně a počíhal si na ni, když jela kolem se svým bratrancem. Nepamatovala si ho a pokračovala by dále, ale konečně jeho jazyk, vytrénovaný třemi lety praxe u johannesburského soudu, přišel k životu. Během dvou minut se smála a o hodinu později už ho pozvala na čaj s příbuznými.

Následujícího večera pro ni přijel ve velkolepém kočáře, jeli na večeři do Candyina hotelu a pokračovali do Baletu ve společnosti Saulových přátel. O dva dny později s ním šla do baru na ples asociace a zjistila, že je výborný tanečník. Zářil v nových značkových šatech, jeho nehezský obličej se pohyboval a měnil výraz, byl jen o palec vyšší než ona, ale důvtipem a inteligencí si vydobyl široký okruh přátel – byl přesný fleret pro její krásu. Když ji odvážel domů, Ruth měla zamyšlený a zasněný výraz v očích.

Následujícího dne navštívila soud a naslouchala jeho úspěšné obhajobě muže obžalovaného z napadení osoby s následkem ublížení na zdraví. Učinił na ni velký dojem, takže byla přesvědčena, že ve svém zaměstnání dosáhne vyššího postavení. O týden později Saul znovu zkoušel umění mluveného slova, tentokrát ve vášnivém vyznání lásky.

Měl oblek soudce a cítil se vážně a potom jenom zbývalo informovat rodinu a rozeslat pozvánky. Teď, konečně po čtyřech letech, čekají dítě. Saul se při té vzpomínce šťastně zašklebil.

Zítra se bude snažit přemluvit Ruth, aby dítěti nedávala jméno „Storm“. Bude určitě těžké zvítězit, i když má takový talent. V předcházejících čtyřech letech Saul poznal, že jakmile jednou Ruth zakousne své malé bílé zuby, je jako buldok. Bylo třeba velkého množství důvtipu, aby bez vyprovokování k vzteku uvolnila stisk. Saul měl děsivý respekt před zlostí své ženy.

„Jsou čtyři hodiny.“

Malá blondátá sestřička strčila hlavu do čekárny a usmála se na něj.

„Můžete už jít dovnitř. Najdete ho na verandě.“

Saulova dychtivost se vrátila naplno. Musel se ovládnout, aby se na verandu nevrátil příliš divoce. Ihned uviděl Seanovu mohutnou postavu, oděnou do khaki uniformy, jak se elegantně naklání v židli s rákosovým opěradlem a povídá si s muži v řadě postelí před ním. Postavil se dozadu za židli.

„Nevstávejte, seržante. Jen mi zasalutujte na místě, kde sedíte.“

„Saule!“

Škubl sebou v křesle a otočil se lehce na své chromé noze. Sean popadl překvapením obě Saulova ramena po starém způsobu. Radost, která vzplála v Seanově výraze, byla pravá, nefalšovaná a to Saulovi stačilo.

„Rád tě vidím, stará vojno.“

Vrátil Seanovi úšklebek. Nevšiml si, jak rychle Seanova radost zase zmizela a byla vystřídána nejistým, nervózním úsměvem.

„Napij se,“ byla první slova, která Seana napadla. Musí získat čas, aby se ujistil, uhořel, zda snad Ruth Saulovi něco neřekla.

„Vodu?“ ušklíbl se Saul.

„Gin,“ zašeptal Sean. Vina ho dělala žvanivým a pokračoval v nemotorném pokusu o humor.

„Džbánek na vodu je plný ginu. Jen to, proboha, neříkej představené. Propašoval jsem ho dovnitř. Hádám se se sestrou, kdykoliv chce vodu vyměnit a říká ‚Voda je odstátá‘, musí se vyměnit! Já říkám ‚Odstátá voda, blahorečená odstátá voda, léčí všechny případy zranění nohou!‘“

„Dej mi taky odstátou vodu,“ smál se Saul. Zatímco naléval, představil Sean Saula muži na vedlejší posteli Skotovi, který souhlasil s tím, že odstátá voda je nejlepší lék i na zranění hrudníku, způsobené šrapnelem, lék, který mu příšerně chyběl. Všichni tři se pohroužili do procesu intenzivní léčby. Na Seanovu prosbu Saul začal dlouze líčit boj o Spion Kop. Vyprávěl o něm velice zábavně. Potom pokračoval v popisu posledního průniku v Hlangwane, Bullerovy pomoci Ladysmithu a jeho opatrného pronásledování Lerouxovy armády, která teď byla na ústupu do Transvaalu. Diskutovali o útoku lorda Robertse, namířeném z Kapska, o tom, jak pomohl Kimberleyovi a pokračoval, aby zabral Bloemfontein a teď čeká na poslední výpad skrze břicho Transvaalu do Pretorie, která byla jeho srdcem.

„Během tří měsíců bude po všem,“ vyjádřil Skot svůj názor.

„Myslíte?“ Sean se na něj trochu ušklíbl a vyprovokoval tak spor, jehož plamínky byly okořeněné ginem. Jak hladina ginu ve džbánu klesala, čas pro střízlivou a vášnivou diskusi minul a stali se sentimentálními. Saul jemně zkoumal jejich zranění. Skota převevou lodí přes moře domů a při myšlence na loučení zesmutněli. Sean se vrací následujícího dne do Ladyburgu na rekonvalescenci. Jestli budou lékaři spokojeni s tím, že kousky v jeho noze jsou uspokojivě nacystovány (dvě slova, která Sean vyslovoval s obtížemi), vrátí se nakonec do služby. Slovo ‚služba‘ vzedmulo vlnu jejich vlastenectví a Sean a Saul, objímající se rukama kolem ramen, přísahali, že se společně, kamarádi na život a na smrt, pokrevní bratři, dočkají konce války. Nezastaví je ani nebezpečí, ani potíže, společně půjdou na nepřítele. K jejich náladě ještě chyběla vhodná píseň a Skot jim navrhl „Divokého koloniálního chlapce“. Jeho oči byly zvlhlé a hlas se mu chvěl vzrušením. Hluboce dojatí, ale v situaci ne zcela přiměřené, zazpívali Sean a Saul „Dubové srdce“ jako duet, potom všichni tři spustili živou interpretaci „Jsi vzhůru, Johnny Cope?“ Představená dorazila uprostřed třetího sboru a s jejím příchodem by Cope a ani nikdo jiný na sto yardů určitě nespál.

„Pánové, návštěvní doba končí v pět hodin.“

Byla to žena nahánějící hrůzu, s hlasem jako regiment vojáků. Saul nejprve prosil a potom zahnal soudkyni neohroženě do defenzívy.

„Madam,“ začal svůj proslov lichotkou. „Tito muži – nuže, budu mluvit pravdu – tito hrdinové se obětovali ve jménu svobody. Jejich krev tekla jako gin ve jménu těchto slavných ideálů – Svoboda! Všechno, o co vás žádám, madam, je, aby jim byla poskytnuta alespoň troška tohoto skvostného materiálu. Madam. Ve jménu cti, slušnosti a vděku na vás apeluji.“

Skončil s jednou pěstí sevřenou na srdci a s hlavou tragicky skloněnou.

„Pitomost, mnichu!“ Dva hrdinové vybuchli ve spontánní a srdečný potlesk, který u představené vyvolal mrazivý závoj podezření. Zvedla trošku nos a začmouchala.

„Vy jste opilí!“ obvinila je vztekle.

„Ó, tak odporná urážka. Ó, obludná lež!“ Saul se vrátil rychle do své úlohy.

„Dobře, seržante.“

Otočila se vztekle na Seana.

„Kde je?“

„Co?“ Sean byl nevinnost sama.

„Flaška!“ Odhrnula prostěradlo a začala hledat. Saul uchopil přílbu, zasalutoval za jejími zády a po špičkách se vydal dolů z verandy.

Kapitola 33

Seanův pobyt v Ladyburgu rychle ubíhal, až příliš rychle. Mbejane zmizel s tajemným poselstvím do země Zulů. Sean tušil, že to má spojitost se dvěma ženami a jejich potomky, které Mbejane narychlo poslal do osady svých rodičů, když oba dva opustili Ladyburg před tolika lety. Dirka každé ráno uvěznila do školy, a tak byl Sean volný a mohl se potulovat po kopcích a po stepi, která obklopovala město.

Většinu svého času strávil prohlídkou obrovského opuštěného ranče, kterému říkali Lion Kop a který se rozkládal nad úbočím. Po měsíci znal směr každého potůčku a každého záhybu a svahu země. Noha cvičením zesílila. Už nebolela a jizva ztratila svou zarudlou barvu, zbledla a ztrácela se v barvě jeho vlastní kůže. Ale jak se mu vracela síla a přibíral v ramenou a ve vyzáblém obličejí, neměl už stání. Jeho denní putování na ranč Lion Kop se stalo posedlostí. Potuloval se po prázdných místnostech staré usedlosti a představoval si, jak by mohli opravit starou doškovou střechu a zabránit tak protékání vody při dešti a opravit rozdrobenou omítku a pěkně tady vymalovat.

Stál před prázdným zakouřeným černým krbem a uvažoval, jaký žár a teplo asi vydává. Dupal po zaprášené podlaze a klepal na fošny ze žlutého dřeva, jak zní ty masivní trámy, které podepírají krovy. Potom pátral po zemi, sklonil se, zdvihl plnou hrst hlíny a cítil její bohaté složení. V květnu roku 1900 odešel na Magistrát do kanceláře pro registraci dokumentů a tajně si prohlédl majetkové listiny. Zjistil, že patnáct tisíc akrů ranče Lion Kopu získala Ladyburská banka & kartel s. r. o. z majetku zesnulého Stephana Johanna Erasma. Transakce byla podepsána panem Ronaldem Pyem, tehdy ředitelem banky. Sean se ušklíbl. Ronny Pye byl jeho nejmilovanější dětský nepřítel. Mohlo by to být zajímavé.

Sean se zabořil do hlubokého naleštěného koženého křesla, měkkého jako hnízdo, a rozhlížel se všetečně po vyzdobené kanceláři.

„Nějaké změny od té doby, cos tu byl naposledy? Hej, Seane!“ Ronny Pye dokonale vyčetl jeho myšlenky.

„Nějaké.“

Ladyburská banka & koncern prosperovala dobře, odhadoval podle nábytku. Určitá prosperita vyzařovala i z postavy jejího ředitele. Spousta masa pod zlatým řetízem na hodinky, drahým tmavým sakem, které kontrastovalo s výstřední vestou, botami ručně šitými za patnáct guinejí. Všechno moc pěkné, ale nesmíte se podívat na tvář. Bledá, takže pihy vystupovaly jako nepravidelné zlaté mince, chamtivé oči, uši jako netopýr – to se příliš nezměnilo. I když byl Ronny jen o dva roky starší než Sean, v jeho zrzávých licousech byla spousta šedin a kolem očí drobné starostlivé vrásky.

„Už jsi byl v Theuniskraalu navštívit švagrovou?“

V Ronnyho výraze byla lživost.

„Ne.“

„Ne, samozřejmě, a ani nenavštívíš,“ Ronny chápavě přikývl a snažil se tak vyjádřit, že starý skandál je už bezesporu zapomenut. Sean pocítil odpor, který ho vytočil v křesle. Malý zrzavý knír zvyšoval Ronnyho podobu s krysou z buše. Sean chtěl teď ten obchod rychle ukončit a vrátit se zpět na čerstvý vzduch.

„Poslouchej, Ronny. Trošku jsem studoval papíry Lion Kopu. Ty jsi teď jeho majitelem,“ začal ostře.

„Lion Kop?“

Předcházejícího rána úředník z registrace spěchal za panem Pyem se zajímavou zprávou, aby si vydělal sovereign. Taký se k němu donesly další zprávy o tom, že už měsíc navštěvuje Sean denně ranč. Ale teď – jako by zapomněl – musel Ronny pátrat v paměti.

„Lion Kop. Aha, ano! Stará Erasmove usedlost. Ano, věřím, že ji dosta-

neme z toho polozbořeného stavu. Obávám se, že do toho budeme muset dost vrazit.“

Tady rezignovaně vzdychl.

„Ale můžeme počkat dalších deset let, až na to budeme mít. Nespěchám s prodejem.

„Chci ho.“

Sean zkrátil úvod a Ronny se krátce zasmál.

„Ty jsi ale dobře. Polovina farmářů v Natalu ho chce, ale nikdo na to nemá.“

„Kolik?“ Stanovená cena pastvin v Ladyburském okrese byla jeden šilink a šest pencí za akr. Před deseti minutami se Ronny rozhodl žádat dva šilinky. Ale teď pohlédl Seanovi do očí a vzpomněl si na první rozbitý nos a chuť vlastní krve. Uslyšel znovu Seanův arogantní smích, který ho doprovázel, když mu nabízel své přátelství. Ne, pomyslel si nenávislně. Ne, ty velký nafoukaný mizero, teď mi za to zaplatíš.

„Tři šilinky,“ řekl. Sean zamyšleně přikývl. Rozuměl. Potom se najednou zašklebil.

„Bože můj, Ronny, slyšel jsem o tobě, že jsi pěkně vestrej byznysmen. Ale musel jsem snad špatně slyšet. Jestli jsi zaplatil za Lion Kop tři šilinky, pořádně tě teda nabrali.“

A Ronny se začervenál. Sean hluboko zasáhl jeho hrdost.

„Zaplatil jsem devět pencí,“ chytil se. „Ale prodávám za tři šilinky.“

„Změň cenu na 2,250 libry a já to vezmu.“

Do prdele! K čertu s tím! Ronny potichu klel. Ten by snad zaplatil i pět.

„To je jen za pastviny. Extra 1000 liber za melioraci.“

„Ještě něco?“ zeptal se Sean.

„Ne.“

Sean to všechno rychle spočítal, s poplatkem za převod by mohl ušetřit několik set.

„Pořád to беру.“

Ronny na něj hleděl, zatímco mozek mu našeptával jako had. Netušil jsem, že ten ranč tak strašně chce – mohl bych mít i jeho duši! „Samozřejmě, moje rada projedná prodej. Záleží samozřejmě i na ní.“

Ronnyho ředitelská rada se skládala z něho samého, jeho sestry Audrey a jejího manžela Dennise Petersena. Ronny vlastnil osmdesát procent podílu a Sean to věděl. Pročetl si stanovy společnosti, které byly uloženy v registraci.

„Poslouchej, drahý příteli mého mládí.“ Sean se naklonil a uchopil těžkou stříbrnou krabicí na doutníky. „Udělal jsi nabídku. Přijímám ji. Budu tady ve čtyři hodiny dnes odpoledne s penězi. Žádám, aby byly dokumenty

připraveny.“

Sean zvedl krabici v dlani a stiskl ji. Svaly v jeho paži se svinuly jako klubko stočených hadů, v krabici to zapraskalo a rozletěla se ve švech. Sean postavil zkroucenou hroudu kovu na pijákovou kolíbkou před Ronnyho.

„Doufám, žes mi rozuměl, Seane.“ Ronny se nervózně zašklebil a odtrhl oči od krabice. „Jsem si jist, že budu schopen radu přesvědčit.“

Kapitola 34

Následujícího dne byla sobota. Dirk neměl školu a Sean ho vzal s sebou na projížďku k ranči. Dirk jel vedle něho radostně, že je se svým bohem sám, potom popohнал koně vpřed a v plném trysku ho otočil, aby se vrátil k Seanovi. Smál se vzrušením, švitořil chvíli v extázi, potom se nemohl déle ovládnout a cválal zase vpřed. Než Sean dojel k rozcestí pod svahem, potkal malou karavanu cestujících, přijíždějících z opačné strany. Sean pozdravil slavnostně vůdce.

„Vidím tě, Mbejane.“ Mbejane měl jankovitý a zesláblý pohled kocoura, který se vrací z únavné noci.

„Vidím vás také, Nkosi.“

Potom bylo dlouhé, rozpačité ticho. Mbejane vzal špetku šňupacího tabáku a zahleděl se na nebe nad Seanovou hlavou. Sean si prohlížel Mbejanovu cestovní společnost. Byly tady dvě ženy středního věku, což pro Zulany znamená věk asi třiceti pěti let. Obě měly vysoké účesy spleené jílem, který zdůrazňoval postavení hospodyně. I když měly hrdé, vztyčené držení těla, jejich řadra byla ovislá a prázdná a kůže na břicho visela nad krátkými zástěrami a byla popraskaná z doby těhotenství.

Byly tady taky dvě dívky právě vyrostlé z puberty s tváří měsíce, kůže zářila mládím, byly rovné a svalnaté, zadky jako zralé melouny a pevná kulatá prsa. Klopily hlavy a ostýchavě se hihňaly.

„Možná že bude v noci pršet,“ poznamenal Mbejane.

„Možná.“

„To je tak dobré pro dobytek.“

Mbejane ryl dále paličatě.

„Kdo, kruci, jsou ty ženy?“ Sean nemohl dále potlačit svou zvědavost a Mbejane se zamračil na takové porušení etikety. Poznámky o počasí a dobytku by pokračovaly dalších pět minut.

„Nkosi, ty dvě jsou moje ženy.“

Ukázal na hospodyně.

„Ty další dvě jsou tvoje dcery?“

„Ne.“

Mbejane se odmlčel a potom rozpačitě pokračoval: „Nehodí se, aby muž v mém věku měl jen dvě ženy, které jsou na práci a vychování dětí příliš staré. Koupil jsem dvě mladší manželky.“

„Vidím,“ řekl Sean a úšklebek mu zůstal na rtech. Mbejane investoval velké procento svého kapitálu.

„A co předpokládáš, že se všemi tvými ženami bude, přece víš, že se budeme muset brzy vrátit do boje.“

„Až přijde čas, vrátí se do kraalu svých otců a počkají tam na mě,“ vybíral Mbejane šetrně slova.

„Vezmu je všechny s sebou, dokud si nebudu jistý, že jsem zastavil měsíc každé z nich.“ Zastavit ženský měsíc bylo zulské vyjádření pro přerušení menstruačního cyklu. Mbejane tedy určitě neinvestoval do nudné záležitosti.

„Tam na kopci je farma,“ vypadalo to, že Sean mění předmět rozhovoru.

„Nkosi, vy a já jsme o ní už mnohokrát hovořili.“

Mbejane rozuměl a oči mu zářily očekáváním.

„Je to dobrá farma?“ Sean ho chvilku napínal.

„Je to opravdu bezvadná a překrásná farma. Voda je sladší než šťáva cukrové třtiny, země bohatější než maso mladého vola, tráva na ní tak hustá a tak plná naděje jako ženské přirození.“

Ted' Mbejanovi svítily oči štěstím. Představoval si farmu jako místo, kde muž sedí na slunci se džbánkem jáhlového piva před sebou a naslouchá zpěvu svých žen na poli. Znamenalo to pro něj dobytek, jediné opravdové bohatství, a mnoho malých synů, kteří ho ženou na pastvu. Znamenalo to konec dlouhé namáhavé cesty.

„Vem si své manželky a najdi si místo, kde si chceš postavit svůj kraal.“

„Nkosi.“

V zulštině neexistuje žádný ekvivalent pro děkuji. Mohl by říci velebím vás, ale to nebylo to, co Mbejane cítil. Nakonec našel slovo.

„Baaete! Nkosi, Bayete!“ Vzdal poctu svému králi. Dirkův pony byl přivázán k zábradlí před usedlostí. Dirk napsal uhlíkem velkými kostrbatými písmeny své jméno na jednu stěnu. I když bude muset celý dům dostat novou omítku a bude se natírat, Sean cítil, jak jím projela zlost. Seskočil z koně, řval a máchal sjambokem a Dirk zmizel za rohem domu. Když se Sean uklidnil, sedl si na schody verandy a radoval se ze svého vlastnictví. Pak dorazil Mbejane. Chvilku si povídali a potom Mbejane odvedl své ženy. Sean věděl, že postaví své úlovité domky kraalu na nejbohatší zemi Lion Kopu. Poslední dívkou v řadě byla Mbejanova nejmladší a nejpěknější žena. Balancovala s velkým rancem na hlavě, rovná, s nahým zadkem

přikrytým proužkem látky, který zakrýval jen puklinu. Kráčela s tak vznešeným půvabem, že si Sean okamžitě vzpomněl na Ruth. Jeho povznesená nálada klesla. Vstal a vzdálil se od starého domu. Bez Ruth tento dům nebude nikdy domovem. Se samotou v srdci se posadil na svah kopce. Znovu vzpomínal na Ruth. Toto místo bylo tak podobné jejich tajné mytíně – jen ty akácie tady chyběly.

Kapitola 35

„Akácie!“ zvolal Ronny Pye a hleděl na svou sestru a švagra.

„Sean tam zasadí akácie.“

„Na co?“ zeptal se Dennis Petersen.

„Na kůru, člověče. Kůra! V ní je budoucnost. Dvacet liber za tunu!“

„Na co se používá?“

„Výtažek se používá na vyčiňování kůží.“

„Když je to tak dobré, proč to nemají jiní lidé –,“ začal Dennis. ale Ronny ho odstrčil netrpělivě stranou.

„Důkladně jsem si to prošel. Lion Kop je ideální místo pro akácie, vysoké a mlhavé. Jediné další opravdu dobré místo v okrese je Mahobův ranč a Theuniskraal. Chvála Bohu, že vlastníš Mahobův ranč! Protože tam zasadíme akácie my.“ Podíval se na Dennise, ale neviděl ho, protože pokračoval.

„Mluvil jsem s Jacksonem v Natalské akáciové společnosti. Prodá nám mladé stromky, stejně velké, jaké dodal tomu mizerovi Courtneyovi, a koupí naši kůru – každou sklizeň s garancí dvaceti liber za tunu. Najal jsem dva lidi, kteří dohlédnou na sadbu. Pracovní síla bude naším největším problémem, Sean shrábl každého domorodce v okruhu dvaceti mil. Má jich tam celou armádu.“

Najednou se Ronny zastavil. Všiml si výrazu Dennisova obličeje.

„Co ti je?“

„Mahobův ranč!“ mumlal Dennis.

„Ó, Bože! Ó můj Bože!“

„Co tím myslíš?“

„Minuly týden mě navštívil. Sean... Chtěl si ranč předplatit na pět let dopředu.“

„Snad jsi mu to nedal!“ zaječel Ronny.

„Nabídl mi tři šilinky za akr – je to šestkrát víc, než jsem za to zaplatil. Jak jsem mohl odmítnout?“

„Ty pitomče! Ty užvaněný blbý pitomče! Během pěti let bude ta země mít cenu...,“ Ronny polkl, „bude mít nakonec cenu deseti liber!“

„Ale to mi nikdo neřekl!“ Dennis bědoval nářkem člověka středního věku, lamentování těch, kteří nikdy nejsou spokojeni.

„Seanovi to taky nikdo neřekl.“

Andrey poprvé tiše promluvila a v hlase měla něco, co přinutilo Ronnyho podívat se nepřátelsky na svou pěknou sestru.

„Dobře – všichni víme o tobě a o Seanovi. Ale není tady ještě dostatečně dlouho, abys ho na něco nechytil, co?“ Ronny se zastavil a provinile hleděl na Dennise. Už před lety se Andrey vzdala všech nadějí na Seanův návrat do Ladyburgu a podlehla Dennisovu dobrotivému, ale umíněnému namlouvání. Teď Dennis mrzutě zakašlal a podíval se na své ruce na stole před sebou.

„Nu, každopádně,“ zamumlal, „Sean má ranč a nic už s tím neuděláme.“

„Neuděláme – k čertu!“ Ronny před něj hodil poznámkový blok a otevřel ho.

„Tak to vidím já. Půjčil si těch deset tisíc od své matky víte o penězích, které jsme chtěli, aby investovala do Burleyova obchodu.“ Všichni si vzpomněli na Burleyův obchod a vypadali trochu zahanbeně. Ronny si pospíšil.

„A dluží dalších pět tisíc akáciové společnosti – Jackson to zatím nechal tak.“

Ronny pokračoval ve svých propočtech.

„Pan Sean Courtney chodí po tenkém ledě, ale ten led se jednou prolomí. Jen jedno uklouznutí, jedna malá chybička – křach!“ Udělal krouživý pohyb s otevřenou rukou.

„Můžeme počkat!“ Vytáhl doutníky z cigaretové krabice, přemístil je do stříbrné a jeden si zapálil, než pokračoval znovu.

„Mimochodem – věděli jste, že ještě nebyl propuštěn z armády? Potřebují určitě zdatné muže v situaci, kdy válka pokračuje. Myslím, že nohu už má skoro v pořádku. Možná slovíčko našeptat do správného ucha – trošku to někde potlačit.“

Ronny se teď spokojeně usmíval. Doutník mu chutnal výborně.

Kapitola 36

Lékaři pozvali Seana do nemocnice na poslední prohlídku týden před Vánocemi. Posoudili jeho neschopnost zhruba na jedno procento, slabé kulhání, když byl fyzicky unaven. Neměl nárok na penzi válečného invalidy, byl uschopněn a měl se vrátit do armády. Týden po Novém roce 1901 došel první dopis z armády, aby se hlásil okamžitě hlavnímu veliteli natalského jízdního střeleckého pluku, který teď pohltil starý sbor průzkumu.

Válka v jižní Africe vstoupila do nové fáze. Všude v Transvaalu a Svobodném oraňském státu začali Búrové partyzánskou válku, silnou a mohutnou. Boj už byl rozpoután a Seanova přítomnost byla nevyhnutelná, měl doplnit armádu části britského vojska rovnou v poli. Začal psát žádost o odklad termínu nástupu, ale dostal odpověď výhrůžku, že bude považován za dezertéra, jestli nebude do 1. února v Johannesburgu. Poslední dva týdny vyplnil šílenou aktivitou. Rozhodl se dokončit práce na výsadbě deseti tisíc akří akácií, která začala v loňském květnu.

Vypůjčil si další velkou částku od Natalské akáciové společnosti, aby mohl zaplatit za ošetřování svých stromků. Oprava usedlosti Lion Kopu byla hotová a Ada se tam přestěhovala z domku na ulici Protea, aby zde sehrála úlohu vychovatelky a správkyně majetku v době Seanovy nepřítomnosti. Teď když seděl na koni a jel sám po své zemi s náladou loučení, měl příležitost uvažovat o jiných věcech. Nejdůležitější z nich byla jeho dcera.

Jeho první a jediná dcera. Byly jí teď dva měsíce. Jmenovala se Storm a ještě nikdy ji neviděl. Saul Friedman napsal dlouhý šťastný dopis z fronty, kde se k němu Sean brzy přidá. Sean poslal srdečné blahopřání a pak se pokusil znovu navázat kontakt s Ruth. Bezvýsledně jí napsal a nakonec zanechal práce na Lion Kopu a jel do Pietermaritzburgu. Čtyři dny čekal, volal ráno a odpoledne do Goldbergova sídla – a pokaždé byla Ruth buď pryč, nebo indisponována. Zanechal jí hořkou zprávičku a jel domů. Hluboce zasmušilý jel přes své plantáže.

Dlouhé řady malých stromků, rovné nekonečné řady pokrývaly kopce Lion Kopu. Starší akácie, zasazené deset měsíců před jeho odjezdem, vypadaly jako opasek tvořený hustými zelenými korunami okolo pahorku. Byl to úspěch téměř nadlidské síly, deset měsíců ustavičné tvrdé práce dvou tisíc domorodých pracovníků. Teď bylo vše hotovo. Ponechal si skupinu padesáti Zulanů, kteří měli pracovat pod Adiným dozorem, plít půdu mezi řadami a chránit pole před ohněm. To je všechno, co mohli dělat. Čtyři roky čekání, dokud stromy nedosáhnou správného věku a nebudou připraveny k oloupání.

Tyto myšlenky ho tak zaujaly, že si ani nevšiml, že dojel k pomezí Lion Kopu a pokračoval v jízdě podél úpatí svahu. Přejel cestu a železniční koleje. Mumlání Bílých vodopádů vepředu se míchalo s šepotem větru v trávě. Letmo pohlédl na proud vody, který v kaskádách padal dolů z vysoké skály ve slunečním svitu. Stromy akácií byly v rozkvětu, pokryté zlatou mlhou svých květů nahoře a ponuré ve stínu dole.

Přebrodil řeku pod jezerem vodopádů. Břeh se před ním příkře zvedal, pokrytý tmavým houštím buše. Skály se vypínaly do výše alespoň tisíc

stop, takže zastínily slunce. Jezírko bylo místem kapradin a zeleného mechu a skály černé a vyhlazené vodou. Studené místo bez slunce – a voda řvala v oponě padající bíle jako kouř. Sean se zachvěl chladem a jel dál, pokračoval krokem nahoru do svahu. Pochopil, že ho na ta místa vedl instinkt. Ve svém zármutku se vrátil do svého prvního domova, který kdy měl. To pod jeho nohama byla Courtneyova země. Rozprostírala se dolů a vpřed k Tugele. Zachvátila ho nostalgie, která ještě zesílila, když šplhal nahoru až na hřeben, postavil se a díval dolů na celý Theuniskraal. Vyhledal očima hraniční kameny. Domov se stájemí a kolonií pro sloužící, ohrazené výběhy s koňmi, odírajícími svá záda o klády a švihajícími ocasy, koryta mezi stromy – a všechno mělo spojitost s nějakou vzpomínkou, která se mu vybavila.

Sean slezl z koně a posadil se do trávy. Zapálil si doutník, myšlenkami se vrátil do minulosti a vybíral útržky ze spousty zážitků. Minula hodina, a potom druhá, než se vrátil do současnosti, vytáhl hodinky z přední kapsičky své vesty a zkontroloval čas.

„To to uteklo!“ zvolal a postavil se, aby oprášil své kalhoty a nasadil si klobouk, než začal sestupovat ze svahu. Místo toho, aby překročil řeku v jezírku, zůstal u Theuniskraalu a držel se výšiny s úmyslem projít cestu na této straně mostu. Náhodou projel okolo dobytka, který se zde pásł v nepočetném stádu. Zvířat bylo méně než tucet. Byla dobře živená, ztloustlá z nové trávy a to ještě země nevydala všechno ze svého bohatství. Když projížděl, zvedla hlavy a hleděla na něj s prázdným, tupým výrazem. Les zhoustl, potom najednou skončil a před ním ležela jedna z malých bažinatých proláklín, která vybíhala z řeky. Když se díval ze svahu, byla tato země porostlá stromy, takže až teď si Sean všiml osedlaného koně přivázaného na protějším okraji bažiny.

Sean rychle hledal jezdce a našel ho v močále – trčela z ní jen jeho hlava nad blýskavým zeleným lánem papyrusové trávy. Mužova hlava se znovu ztratila a v trávě se něco zazmítalo. Divoké mlácení a následný panický posedlý řev zvířete. Sean rychle oběhl břeh bažiny a dostal se ke koni. Hlava a ramena muže v bažině se znovu objevily, celé od bláta.

„Co se děje?“ zakřičel Sean a hlava se k němu otočila.

„Ta bestie je v močálu.“

„Držte se, podám vám ruku.“

Sean shodil sako, vestu a košili a pověsil je společně s kloboukem na větev nad sebou. Brodil se po kolena v blátě, které bublalo a chrlilo plyn, když do něj šlápl, oběma rukama odhrnoval drsné spleti rákosí a smuteční trávy a konečně k němu došel. To zvíře byla stará černá kráva. Měla zadek úplně ponořený do díry v bahně a předníma nohama bezmocně zmítala pod

hrudí.

„Je s ní konec,“ řekl muž. Sean se na něho podíval a viděl, že to není muž, ale mladík. Vysoký na svůj věk, ale dobře stavěný. Tmavé vlasy, ostříhané nakrátko a velký nos. Byl to Courtney. Všechno uvnitř v něm zatrnulo a zadržel dech. Sean věděl, že se dívá na svého syna.

„Co čumíte,“ obořil se na něj chlapec. Byl pokrytý od hrudníku dolů lesknoucí se a páchnoucí vrstvou bláta, pot mu stékal po obličeji a rozpouštěl skvrny bahna na čele a tvářích, dýchal těžce otevřenými ústy a hrbil se nad zvířetem s hlavou nad povrchem.

„Musíš ji pevně obejmout,“ řekl Sean.

„Vytáhni jí hlavu.“

Tlačil krávu za hýždě a bláto mu bublalo mazlavě okolo pasu. Vrazil paže dolů pod zvíře – tápal po uvězněných nohou. Seanovy ruce zachytily jen mohutné kosti a šlachy nohou. Zašklebil se a naklonil, táhl nahoru, postupně vkládal do tahu plnou sílu těla, až cítil, že něco v jeho břicho by se mohlo další námahou roztrhnout. Pokračoval stejnou silou, celý obličej zkroucený, ústa široce rozevřená, dech mu sípavě rachotil nahoře v hrdle, obrovské svaly na hrudi a pažích uzamkl v železném sevření. Minutu, dvě minuty takto táhl, zatímco hoch na něj hleděl se smíšenými pocity úzkosti a údivu. Potom najednou bahenní tráva začala čvachtavě klouzat kolem Seanova hrudníku a zvíře se začalo hýbat. Nejprve se pomalu nahoře objevila vyvýšenina jeho zadku – potom rychleji, když už krávu bahno netáhlo dolů, nakonec s úlevným chrčením a funěním zahučela – Sean jí pomohl držet nohy nad povrchem a zůstala vyčerpaně ležet na boku.

„Do příc!“ vydechl chlapec s otevřeným úžasem. Zvíře na chvíli leželo a odpočívalo, potom zjistilo, že má volné nohy, začalo sebou házet, mlátit doširoka a chtělo se zvednout.

„Drž hlavu,“ křičel Sean a vrhl se na bok, chytil zvíře za ocas a předešel tomu, aby se postavilo. Když zvíře znovu zklidnělo, začal ho táhnout a posunovat dozadu na pevnou zem. Kráva klouzala jako boby po bahnitém koberci a ničila rákosí, než došla na pevnou zem. Potom Sean rychle odskočil, zatímco se kráva zvedla, chvíli stála a potom se vrátila vratce mezi stromy. Sean a jeho syn stáli špinaví vedle sebe, těžce oddychovali, stále po kotníky v bahně a dívali se, jak kráva mizí.

„Díky. Nikdy bych to sám nedokázal, pane. Forma oslovení a chlapcův tón Seana hluboce zasáhly.

„Bylo na to třeba dvou,“ souhlasil.

„Jak se jmenuješ?“

„Courtney, pane. Michael Courtney.“

Podával Seanovi ruku.

„Jsem rád, že tě poznávám, Miku.“

Sean ruku uchopil.

„Já vás znám, pane, že? Určitě jsem vás už viděl – nemůžu si vzpomenout, kde.“

„Nemyslím.“

Sean se usilovně snažil zakryt něhu v hlase a v obličeji.

„Já... Dal bych na to krk, že znám vaše jméno.“

Když Michael mluvil, přepadla je oba nedůvěra. Co mu můžu říct? pomyslel si Sean. Nesmím lhát – a nemůžu mu ani říct pravdu.

„Bože můj, my vypadáme,“ zasmál se místo toho.

„Smrdíme, jako bychom byli nejméně deset dní na onom světě.“ Michael jako by si všiml svého ubohého vzezření poprvé.

„Mamku klepne pepka, až mě uvidí,“ taky se zasmál, potom vybídl: „Pojďte k nám. Není to daleko. Najíte se s námi a můžete se umýt sluhové vám vyperou oblek.“

„Ne.“ Sean zavrtěl hlavou. „Musím se vrátit do Ladyburgu.“

„Prosím. Chtěl bych, abyste poznal mou matku. Otec tady není – je ve válce. Prosím pojďte se mnou domů.“

„Miku,“ promluvil pomalu, vybíral správná slova. „Je to teď všechno hrozně složité. Nemohu přijmout tvé pozvání. Ale rád bych tě viděl znovu a budu o tom určitě uvažovat. Pojedeme teď?“

„Ja!“ Michael nezakrýval své zklamání. „No nic, vyprovodím vás až k mostu.“

„Dobře.“

Sean sundal košili a vytřepl nalepené bláto, zatímco Michael odvazoval koně. Jeli pomalu, nejprve beze slova, stále opatrně. Potom se rozpovídali a bariéry mezi nimi byly brzy zlomeny. Sean cítil, jak se mu pýcha rozlévá po těle, když zjistil, jak pohotově se chlapec vyjadřuje, neobvykle na takové mládí, a jak vyspělé jsou jeho názory. Byl na něj hrdý, i když v této situaci to bylo směšné. Mluvili o Theunískraalu.

„Je to dobrá farma,“ promluvil Michael hrdě.

„Patří mé rodině od roku 1867.“

„Nejste příliš movití,“ zabručel Sean.

„Táta měl hroznou smůlu. Dobytek zasáhl mor, ale vychovali jsme nové stádo a uvidíte dům – počkejte a uvidíte.“

Chvilku byl zticha a potom vysvětlil: „Táta vlastně není farmář, místo toho, aby vložil peníze do majetku, kupuje koně – jako například tady Beauty.“

Poplácá po šíji svého nádherného zlatého hřebce.

„Snažil jsem se ho přesvědčit, ale...“ Potom si uvědomil, že se příliš

naklonil na ošemetnou stranu neloajálnosti, zarazil se a pokračoval spěšně: „Doufám, že mi rozumíte, můj otec je zvláštní člověk. Zrovna teď je v armádním štábu – plukovník, pravá ruka generála Bullera. Nosí Viktoriin kříž za statečnost a dostal vyznamenání za to, co teď dělá.“

Ano, pomyslel si Sean, domlouval jsem Garrymu taky. Velmi často. Až dosáhneš mého věku, bude to taky tolikrát. S porozuměním změnil téma konverzace. Mluvili o budoucnosti: „Takže se chceš stát farmářem?“

„Miluji tohle místo. Narodil jsem se tady. Pro mě to není jen kus země a dům. Je to část tradice, ke které patřím – založená mužem, na kterého jsem hrdý. Po tátovi budu jediný, který v ní bude moci pokračovat. Nechci zklamat, ale...“

Dojeli ke svahu nad cestou, Michael se zastavil a podíval se na Seana, jako by chtěl říci, jak se moc potřebuje svěřit cizímu člověku.

„Ale?“ Sean ho jemně pobídl. Ještě chvilku na něj Michael hleděl, snažil se vysvětlit si náklonnost k tomuto muži – a přesvědčit se, že jemu může jako jedinému na světě důvěřovat. Měl pocit, jako by ho znal celý život, vytvořilo se mezi nimi něco tak... tak pěkného a silného, skoro hmotného jako pouto.

„Ale,“ vrátil se k přerušené konverzaci, „to není všechno. Chci něco, co není jen země a dobytek. Je to těžké vysvětlit. Můj dědeček byl velký člověk. Pracoval s lidmi, ale i se zvířaty. Měl... rozumíte mi, že?“

„Myslím, že ano,“ přikývl Sean. „Cítíš, že si musíš vybojovat své místo v tomto systému světa.“

„Ano, to je ono. Chci rozhodovat nejen o tom, kdy dojit a kdy cejchovat nebo kdy udělat nový vodojem.“

„Co s tím teda uděláš?“

„No, jsem už třetím rokem na univerzitě. Letos na Vánoce dostanu akademický titul.“

„A potom?“

„Ještě nevím, něco si najdu.“

Pak se Michael usmál.

„Nejprve se musím hodně učit. Někdy zjišťuji, že mi to nahání hrůzu.“

Zatím sjeli na koních dolů k cestě, tak plně sebou zaujati, že si nevšimli, že k nim od Ladyburgu přijíždí kočár a že už je skoro u nich. Potom ho Michael spatřil.

„Hej! To je moje matka. Teď se s ní můžete seznámit.“

Sean hrůzou ztuhl. Zjistil, že je v pasti. Nebylo úniku – kočár byl skoro padesát yardů před nimi a už mohl vidět Annu, jak sedí nahoře za barevným kočím a hledí na ně. Michael zakřičel.

„Ahoj, mami!“

„Michaeli, co jsi prosím tě dělal? Podívej se na sebe!“ měla nepěkný, hašteřivý hlas. Roky Annu poznamenaly, jak si zasloužila. Zostřily její rysy a zdůrazňovaly kočičí pohled jejích očí. Otočila ty oči na Seana a zamračila se. Ta grimasa v obličeji vyřezala na čele hluboké vrásky a ukázal se podbradek.

„Kdo to s tebou je?“ zeptala se Michaela.

„Přítel. Pomáhal mi vytáhnout krávu z močálu. Pojd' se s ním seznámit, mami. Úplně lehce ji zvedl z bahna.“

Sean si všiml, že má na sobě drahé šaty, příliš okázalé na farmářovu ženu v pracovním dni. Sametová róba s pštrosími pery – ty perly na krku musely Garryho stát spoustu peněz. Kočár byl nový, natřený černým lakem kombinovaným s červenou barvou a mosaznými doplňky – hodné dalších několika set liber. Setin přejel pohledem koně. pár hnědáků. tedy zatraceně dobré plemeno! – pomyslel si. Anna se na něj stále mračila, poznání a obavy se smíchaly v jejím výrazu. Začala se červenat, rty se jí chvěly.

„Ahoj, Anno.“

„Seane!“ vyprskla to slovo.

„Už je to tak dlouho. Jak se máš?“

Její oči se jedovatě přivřely. Téměř nehýbala rty, když štekla na Michaela: „Ihned jdi od toho člověka!“

„Ale...“

Zmatený pohled z Michaelovy tváře ranil Seana jako kopí.

„Udělej, co ti matka říká, Michaeli,“ řekl mu Sean.

„Jste... jste můj strýc Sean?“

„Ano.“

„Běž od něho pryč, ječela Anna. „Nikdy už s ním nemluv. Slyšíš mě, Michaeli Je to ďábel – ďábel! Nepouštěj si ho k tělu. Zničí tě.“

Anna lapala po dechu, trásla se vztekem a nenávisť, žvanila jako šílená.

„Vypadni z naší země. Seane Courtneyi. Vypadni z Theuniskraalu a už se tu nikdy neobjevuj.“

„Dobře, Anno, už jdu.“

„Michaeli. Nasedni na koně!“ kvílela. „Dělej. Běž od něho.“

Michael se vyšvihl do sedla.

„Jed' už. Jed' už, rychle,“ řvala na kočího. Zapráskal bičem, hnědáci vyrazili kupředu a Anna byla stržena dozadu na vycpaná sedadla.

„Pojed', Michaeli. Ihned domů!“ Michael se, podíval za Seanem. Byl zmatený, nejistý.

„Já... Nevěřil jsem, že vy...“

„Promluvíme si spolu ještě někdy, Miku.“

A najednou se Michaelův výraz změnil, koutky úst mu spadly a oči

ztmavly vzdorem, protože to, co našel, zase tak brzy ztratil.

„Ne,“ řekl, zvedl ruku v gestu rozloučení a popohnal koně. Přikrčil se na hřebcově šíji a dal se do divokého stíhání kočáru.

„Michaeli, zavolal za ním Sean, ale zdálo se, že chlapec neslyší.

Kapitola 37

A tak se Sean vrátil do boje. Loučení se stalo těžkou zkouškou. Ada byla statečná tak, že s ní chtěl Sean zatřást a zakřičet na ni: „Breč, krucinál! Vyplač se!“ Dirk předvedl jeden ze svých divadelních záchvatů. Přimkl se k Seanovi a téměř se dusil. Než se vlak rozjel, Sean byl tak prudce rozhněván, že s ním lomcoval vztek ještě čtyři hodiny, až do chvíle, kdy dorazili do Pietermaritzburgu.

Rozhněvaně vstoupil do nádražního výčepu a uklidňoval se půl tuctem odlivek brandy. Potom pokračoval v cestě mezi davy na nástupišti a hledal prázdné kupé v expresu k severní hranici. Mbejane ho následoval se zavazadly. Protože všechna doprava byla jen na vojenské propustky, jeho spolucestující byli oblečení výhradně v khaki. Ohromná, žlutohnědá tlačeníce s jasnými skvrnami barev.

Ženy, které posílaly muže do války, a byly proto nešťastné. Zvuk pláče se míchal s řevem silných hlasů velitelů, mužský smích s nářkem dítěte. Přes to všechno Sean posléze zaslechl, jak někdo zavolal jeho jméno. Rozhlížel se kolem a uviděl ruku zoufale mávající nad všemi hlavami zástupu.

„Seane! Hej Seane!“ Saulova hlava nadskakovala a potom zase mizela ve výhledu, jak poskakoval nahoru a dolů. Sean si k němu razil cestu a radostně si potřásl rukama.

„Co tady, k čertu, děláš?“ vyptával se Sean.

„Mírím zpátky do služby – a ty?“

„Týdenní dovolená právě skončila. Přišel jsem se podívat na dítě. Můj Bože, jaké štěstí, že jsem na tebe natrefil!“

„Je tady Ruth?“ Sean nemohl zadržet otázku.

„Čeká v kočáře před nádražím.“

„Chci jen mrknout očkem na to mrně.“

„Samozřejmě. Pojdme nejdřív najít pár sedadel a uložíme zavazadla, pak budeme mít ještě dvacet minut, než vlak odjede.“

Sean ji uviděl ihned, jakmile vyšli jen pár kroků před železniční budovu. Seděla v otevřeném kočáře a barevný kočí nad ní držel slunečník. Byla oblečená v holubí šedi s velkými růžovými krajkovými rukávy a v obrovském klobouku s růžovými růžemi. Její obličej byl natočen z profilu, když se naklonila dopředu přes balík bílých krajek na klíně. Zastavil se a zašep-

tal: „Můj Bože, je tak krásná,“ a Saul vedle něj se pyšně usmál: „A počkej, až uvidíš mou dceru!“ Neviděla, že přistoupili ke kočáru, byla příliš zaujata dítětem.

„Ruth, mám pro tebe překvapení,“ překypoval Saul štěstím. Vzhledla a Sean se na ni zahleděl. Ztuhla překvapením, civěla na něj, zatímco všechna barva z jejího obličeje zmizela.

„Ahoj, Ruth.“ Neodpověděla hned. Sean viděl, jak jí zkameněla tvář bledou apatií.

„Ahoj, Seane. Překvapils mě.“

Saul si nevšiml mezihry jejích emocí. Vydrápal se za ní do kočáru.

„Pojď, podívej se.“ Teď opatrně odhrnul krajkovou peřinku, naklonil se nad nemluvně a jeho obličej zářil pýchou. Sean v tichostí vylezl do kočáru a posadil se proti ním.

„Ať si ji Sean vezme na klín, Ruth,“ usmál se Saul. „Ať se podívá na nejkrásnější holčičku na světě.“

A nevšiml si způsobu, jakým Ruth znovu ztuhla a ochrannitelsky sevřela dítě.

„Vem si ji, Seane. Slibuji, že tě moc nenamocí, i když může být trošku počuraná,“ pokračoval šťastně Saul. Sean natáhl ruce k nemluvněti a díval se Ruth do obličeje. Byl v něm vzdor, ale i strach.

„Prosím,“ řekl. Zdálo se, že barva jejích očí ještě více ztmavla, byly teď tmavě modrošedé. Tvrdé linky kolem úst zmizely a její rty se chvěly, růžové a vlhké. Naklonila se a položila svou dceru na jeho klín.

Kapitola 38

Do Johannesburgu byla dlouhá, pomalá cesta – cestování přerušované nekonečnými zastávkami. Na vedlejší koleji se vlak často zastavoval, někdy stál půl hodiny, cestou zastavil asi třikrát –příležitostně, bez zjevného důvodu. Cestující zasténali při každé zastávce uprostřed stepi.

„Krucí, co se zase děje?“

„Někdo zastřelil strojvedoucího.“

„Zase?“

Rozzlobené hlavy, které vyčnívaly z oken každého vagonu, vykřikovaly protesty a poznámky. A když průvodčí klusal podél šterkového náspu k lokomotivě, doprovázel ho sbor nadávek a pískání.

„Prosím buďte trpěliví, pánové. Musíme zkontrolovat kanály a mosty.“

„Vždyť už je po válce.“

„Čeho se bojíte?“

„Veselý starý Búr musí tak rychle utéct, že nemá čas starat se o mosty.“

Muži sestupovali z vozů mezi koleje a postávali v malých netrpělivých skupinkách, dokud se neozvala píšťalka. Pak se rychle škrábali do vlaku, protože sebou pohnul a začal se znovu plazit kupředu. Sean a Saul seděli spolu v rohu přečpaného kupé a hráli klabrias.

Protože většina přijímala studený čistý vysokohorský vzduch se stejným zděšením, jako by to byl smrtonosný kyanidový plyn, okna byla těsně zavřená. Kupé bylo modré kouřem z dýmek a smrduté pachem tuctu neumytých těl. Konverzaci se nikdo nevyhnul. Omezený počet mužů a malý prostor a během desíti minut toho měli všichni dost. Společnost, která se tady sešla, měla široké zkušenosti s pornografií.

Seržant sloužil tři roky v Bangkoku, ale trvalo mu dvě hodiny, než přesvědčil své posluchače, že než poloha horizontální, přirozená, je ve skutečnosti mnohem lepší vertikální. Hájl svůj názor, až se vypravil na chodbu a vrátil se s dalším starým čínským praktikem. Tento expert přinesl fotografickou dokumentaci, kterou několik minut studovali a velmi podrobně posuzovali. To také připomnělo kaprálovi, který sloužil v Indii, jeho návštěvu chrámu Konarak.

Téma, o kterém se diskutovalo další hodinu a připravovalo cestičku jemnému vstupu do rozhovoru o známém Sloním domě v Šanghaji. Bavili se o něm od poledne až do večera. Saul už dávno ztratil zájem o fotky, vytáhl z tašky knihu a začal číst. Sean se nudil. Vyčistil si pušku. Potom strčil zápalku do pusy a hleděl z okna na malá stáda antilop, která se pásla podél kolejí. Poslouchal podrobný součet slastí, který nabízí Sloní dům, a rozhodl se, že jestli někdy navštíví Šanghaj, určitě se tam zastaví.

„Co to čteš?“ zeptal se nakonec Saula.

„Co?“ Saul zmateně vzhlédl a Sean opakoval otázku.

„Westminsterský systém vlády.

„Saul podržel knihu tak, aby si Sean mohl přečíst titul.

„Ježíši!“ zabručel Sean. „K čemu ti to prosím tě je?“

„Zajímám se o politiku, Saul vysvětloval obranně a vrátil se ke čtení. Sean se na něj chvíli díval a potom se zeptal: „Máš nějakou jinou knížku?“

Saul znovu otevřel tašku.

„Zkus tuhle.“

„Blahobyť národů „. Sean uchopil pochybovačně knihu. „O čem to je?“

Ale Saul už zase četl. Sean otevřel těžký svazek a hleděl znuděně na první stranu. Vzdychl rezignovaně, protože už dávno nic nečetl kromě dopisu nebo zprávy z banky – potom jeho oči začaly běhat tam a zpět po stránce jako člunek tkalcovského stavu. Bez toho, že by to uměly, tkaly v továrně vlákna pro jeho nahou duši. Po hodině se na něj Saul podíval.

„Co na to říkáš?“ zeptal se.

Sean zabručel, aniž by vzlhl. Byl úplně pohlcen. Kniha byla zajímavá. Jazyk Adama Smithse měl jistý vznešený půvab. S některými jeho závěry Sean nesouhlasil, ale úvahy ho provokovaly k přemýšlení, stimulovaly, aby mohl myšlenky rozvíjet dopředu a předvídat – někdy správně, ale často se na problém díval příliš široce tam, kde autor byl konkrétní. Četl rychle, věděl, že se k té knize vrátí a bude ji číst znovu, protože to byla jediná možnost dozvědět se něco z oblasti neznámé ekonomiky. Zrakem stále upnutým na stránky tápal v kapse své blůzy, našel špalek tužky a podtrhl pasáž, ke které se chtěl vrátit. Potom toho nechal a pokračoval ve čtení. Teď používal tužky častěji.

„Ne!“ napsal na okraj jedné strany.

„Dobré,“ na další. Saul znovu vzlhl a zamračil se, když zjistil, že Sean ničí knížku. Potom si všiml Seanova výrazu, uviděl zkoumavé soustředění a zaujatý obličej. Hleděl pozorně na Seana zpod skloněných řas. Jeho vztah k tomuto muži svalů a nálad a neočekávaně zranitelných míst i jeho cit přesáhl míru a teď se dostával do stavu patolízalství.

Nevěděl, proč Sean nad ním rozprostřel ochranná křídla ani proč se o něj stará. Ale bylo příjemné tiše sedět, nečíst a dívat se na obličej tohoto mohutného muže, který mu byl víc než přítelem. I když seděli uprostřed davu, byli opuštěni.

Vlak se vlekl na sever přes louky, vypouštěl za sebou dlouhý ocas stříbrošedého kouře a slunce vyčerpaně klesalo k povrchu země a schovávalo se za mraky. Potom se náhle rychle setmělo. Muži jedli maso z konzervy, namazané čepelí bajonetu. V kupé nebylo světlo, takže po jídle si sesedli dohromady, zabalení v dekách, a potmě si vyprávěli.

Všechno hovor kolem nich utichl a nahradilo ho oddychování spících vojáků. Sean otevřel jedno okno a studený sladký vzduch vyčistil mysl a vzpomatoval je, takže si potichu povídali. Mluvili o lidech a zemi a jejich přátelství a národech. A jak mají národy vládnout. Mluvili trošku o válce a více o míru, který bude následovat. O vybudování toho, co bylo zničeno, a vytvoření něčeho silnějšího. Diskutovali o hořkosti, která kvete jako dáb-lův plevel, zaléváný krví a hnojený těly mrtvých, a probírali způsoby, pomocí nichž by ten plevel mohli odstranit, než zaplaví drahocennou flóru země.

Nikdy předtím takto nemluvili. Saul si přehodil deku přes ramena a naslouchal Seanovu hlasu ve tmě. Jako většina jemu podobných byl citlivý a vnímavý, takže postřehl nový cíl, nový smysl života tohoto muže.

Podal jsem mu ruku, pomyslí si s hrdostí. Je to býk, divoký býk, napadá všechno, co se hýbe. Napadá bez cíle, potom se v běhu zarazí a otáčí se za něčím novým. Používá svou sílu ke zničení, protože ji nikdy nepoužil k

něčemu jinému, popletený a zuřivý, řve s šípy ve svých zádech. Loví všechno a nechytí nic. Možná mu pomůžu já, ukážu mu cíl a způsob, jak se dostat z arény. A tak pokračovali v nočním rozhovoru.

Tma dodávala jejich existenci jinou dimenzi. Neviděli se, jejich fyzické dispozice je nedělaly rozdílnými a způsobilo to, že se mohli svobodně vyjadřovat a poznávat se ve tmě, kombinovat z množství slov, kterými vyslovovali každou myšlenku.

Náhle se celá důvěrná chvíle rozbila a zmizela v otřesech dynamitu a sykotu unikajících par, v rachotu zlámaných trámů a rozbitého skla a padajících batohů. Spící těla se k sobě prudce skulila, jak vlak svištivě zabrzdil a vagony na sebe narazily a vypadly z kolejí. Téměř okamžitě se ke všem donesl zvuk – rachot pušek v těsné blízkosti a nepřetržité bušení kladiva automatické zbraně.

Sean byl v úplné tmě beznadějně přišpendlen, nemohl dýchat pod ohromnou tíhou. Divoce zápasil, škubal muže a zavazadly nad sebou s nohama zamotanýma v dekách. Konečně se uvolnil natolik, že se mohl zhluboka nadechnout, a koleno vymrštil ke své tváři s takovou silou, že si roztrhl ret a krev mu prosakovala do úst. Rozpráhl se a ucítil v paži bolestivé bodání rozbitého skla. Muži ve tmě řvali hrůzou a bolestí, příšerný sbor stenů a klení a střel. Sean se vytáhl, uvolněný z tlaku, a když vstával, ucítil pod sebou praskot lidských těl. Teď mohl slyšet opakované tříštivé praskání kulek do dřevěné stěny mnohem silněji než zvuk střelby.

Někdo se proti němu motal a Sean ho chytil.

„Saule?“

„Nech mě, pust'. Cizinec, Sean ho pustil.

„Saule, Saule. Kde jsi?“

„Seane.“

„Jsi raněn?“

„Ne.“

„Pojďme odtud.“

„Moje puška.“

„Do prčic s puškou.“

„Kde je okno?“

„Zavřené.“

Nakonec Sean zjistil, co se stalo. Vagon byl převrácený na bok s okny u země a celá hromada mrtvých a pohmožděných mužů ležela na nich. Dveře byly nad nimi, pravděpodobně zablokované.

„Konečně, otvor.“

Znovu dychtivě zvedl ruku a ucítil zlomený trám.

„Jedno prkno je prasklé.“

Těla ve tmě se okamžitě začala pohybovat, ruce ho začaly škrábat, jak půl tuctu mužů hledalo otvor.

„Dejte pokoj, pitomci.“

Sean vymrštil obě pěsti a cítil, jak zasáhly. Lapal po vzduchu a cítil, jak mu pot stéká po zádech. Vzduch byl ztěžklý pachem těl a dechem zděšených mužů.

„Zůstaňte tak, já to zkusím.“

Zatlačil rukama a vyrval uvolněnou desku. Okamžik bojoval s pokusem vmáčknout tvář do úzké šterbiny a nasát čistý vzduch. Potom sevřel rukama další prkno, vzepřel se nohama proti střeše a napjal se celou silou. Ani trochu se nepohnulo. Cítil, jak se ho zmocňuje panika.

„Najděte mi někdo pušku,“ zakřičel do zmatku.

„Tady. Saulův hlas a někdo mu podal pušku do rukou. Vrazil hlaveň do otvoru a použil ji jako páčidla. Slyšel, jak se třísť dřevo, pohnul hlavní a znovu zatáhl. Prkno se uvolnilo, Sean ho odstranil a pokračoval na dalším.

„Dobře. Po jednom. Saule, ty první.“ Hladina paniky se snížila a Sean strkal každého muže bez ohledů do roztržitého otvoru. Jeden tlustý och uvízl a Sean ho botou zatlačil do zadnice. Muž vyjekl a vypadl jako zátka šampaňského.

„Je tam ještě někdo?“ zakřičel do tmy.

„Seane,“ Saulův hlas z venku, „Teď vylez ty.“

„Kryj se,“ zařval na něj Sean. Búrské zbraně stále ostřelovaly vykořejený vlak. Potom se znovu zeptal.

„Je tam ještě někdo?“ a u jeho nohy zasténal muž. Sean ho rychle našel. Těžce raněný, hlava zkroucená. Sean odstranil hromadu zavazadel z jeho těla a narovnal ho. Nemůže s ním hýbat, rozhodl. Bude tady v bezpečí, dokud nepřijde pomoc. Opustil ho a klopýtl o dalšího.

„Doprdele,“ zaklel ve své strašné úzkosti, musel se dostat ven. Tenhle byl mrtvý. Cítil plazivou lepkavost smrti na jeho kůži. Nechal ho být a škrábal se ven do otevřené noci. Po naprosté tmě osvětlovaly kupé hvězdy perlivým světlem a on uviděl ve výšce mlhy páry nad lokomotivou a hlavní vozy syčící na náspu, zaklíněné jeden do druhého a ostatní předkloněné a zkroucené v nepřirozenou plastiku zkázy. V intervalech slabě odpovídalo několik pušek podél řetězu búrské střelbě, která stále pálila.

„Seane,“ zavolal Saul, přikřčený vedle převráceného vozu. Sean k němu běžel a zvedl hlas, aby překřičel hluk.

„Zůstaň tady. Jdu zpět hledat Mbejana.“

„Nikdy ho v tom zmatku nenajdeš. Byl u koní – poslouvej.“

Z nákladních vozů pro koně v zadní části vlaku vycházel zvuk, který by Sean už nikdy potom nechtěl slyšet. Dvě stě zavřených a šílených zvířat –

to bylo mnohem horší než sténání mužů uvězněných ve vraku.

„Můj Bože!“ zašeptal Sean. Potom v něm vzpěnil hněv víc než strach.

„Svině,“ zaskřípal zubama a pohlédl na kopec nad sebou. Búrové si vybrali místo, kde se dráha zatáčela podél břehu řeky. Vodní tok znemožňoval na té straně útěk a na druhé straně se země zvedala příkře ve dvojitém záhybu země tak, že ovládala železniční trať po celé její délce. Na prvním leželo asi dvě stě střelců, odsuzovalo je intenzitou své palby k smrti, zatímco nad nimi na vrcholu hřebene bledly a znovu vzplály záblesky hlavně kulometu, když střely přelétaly neúprosně vzadu a vpředu podél vlaku. Sean se chvíli dychtivě díval, potom zvedl pušku, kterou ještě stále nesl, nabil zásobník a vypálil na kulomet. Záblesky se okamžitě zmnožily, otočily se zpět, aby ho našly, a vzduch kolem Seanovy hlavy se naplnil svištivou palbou stovky výstřelů. Sean se sklonil, znovu nabil a potom se zase postavil, aby vystřelil.

„Vy kurvy,“ řval na ně. Hlas teď musel doletět až ke střelcům, protože palba ho ustavičně vyhledávala. Byli už velmi blízko. Sean se znovu přikrčil a Saul vedle něj také střílel.

„Odkud máš pušku?“

„Zašel jsem si pro ni.“

Saul zakončil svou odpověď střelou a Sean se zašklebil, protože prsty znervózněly nabíjením.

„Jednou to dostaneš,“ řekl.

„Učil mě, jak na to,“ odsekl Saul. Ještě jednou Sean bezvýsledně nabil zásobník. Zpětný náraz pušky v něm vyprovokoval staré velké šílenství. Potřeboval vedle sebe jen Mbejana, aby ho vypustil úplně.

„Nkosi.“

„Kdes, k čertu, byl?“ zeptal se Sean.

„Ztratily se mi oštěpy. Ve tmě jsem je dlouho hledal.“

Sean byl chvíli tiše a upřeně hleděl k hřebeni. Vlevo byla v řadě střelců díra. Vedla tudy úzká rokle a směřovala dolů k železnici. Malá skupinka by tudy mohla projít a dostat se přes búrskou palebnou pozici. Odtud by byl samotný maxim na hřebeni velmi zranitelný.

„Vem si své oštěpy, Mbejane.“

„Kam jdeš?“ zeptal se Saul.

„Hodlám oddělat ten automat. Zůstaň tady a snaž se odpoutat pozornost tam těch pánů.“

Sean vyrazil podél vlaku k průchodu v rokli. Urazil padesát yardů a zjistil, že nejen Mbejane, ale i Saul je s ním.

„Kam myslíš, že jdeš?“

„S tebou.“

„Jdi do háje!“

„S radostí.“

V Saulově hlase byl zvláštní nádech paličatosti, které si Sean musel všimnout, ale nebyl čas na hádky. Pokračoval v běhu, dokud nebyl na druhé straně rokle, kde znovu hledal vhodné místo na závětrné straně převráceného vozu a dělal poslední odhad pozice. Rokle byla úzká, ale hluboká a drsné křoví, které ji vyplňovalo, je přikryje před vrcholem, ve kterém byla v búrském šiku trhlina.

„To bude dobrý,“ rozhodl polohlasně a potom houkl na ty dva: „Půjdu první, potom vy za mnou, Saule, a koukej na ty svý obrovský hnáty.“ Byl si neurčitě vědom toho, že mezi těmi, kteří přežili ve vraku, se něco organizuje. Slyšel, jak důstojníci velí, a teď stovka pušek vracela Búrům palbu.

„Dobře. Už nás nevidí.“

Sean se postavil.

„Běžte za mnou, jakmile přeběhnu.“

V tu chvíli na ně zavolal nový hlas.

„A co vy tam nahoře?“

„Co jste zač?“ Sean bleskově vypálil.

„Jsem důstojník,“ a potom Sean poznal hlas a vychrtlou postavu s obnaženou šavlí v jedné ruce.

„Acheson!“ Vteřina váhání, než ho Acheson poznal.

„Courtneyi. Co tady děláte?“

„Chci se roklí dostat k maximu a zaútočit na něj.“

„Myslíte, že to zvládnete?“

„Můžu to zkusit.“

„Chlapík – tedy běžte. Budeme připraveni vás podpořit, jestli to dokážete.“

„Nashle na vrcholu,“ řekl Sean a vyběhl k srázu rokle. Pohybovali se tiše za sebou nahoru a střelba a křik přehlušovaly jemné šustění jejich pohybů. Sean už rozeznával hlasy bojovníků nad nimi, přibližovaly se a zesilovaly – teď byly velmi blízko – na jedné straně rokliny právě nad jejich hlavami – potom za nimi. Prošli. Rokle tady byla mělká, a čím více se blížili k hřebeni, tím víc se začínal zplošťovat. Sean zvedl hlavu nad svah a vyhlédl. Za sebou mohl rozeznat jen hroudovité siluety Búrů v trávě, ale když se podíval nad ně, jejich zbraně házely dlouhé oranžové proudy světla – zatímco britské odpovědi byly spíše jako špendlíkové hlavičky kolem temného zmatku vagonů. Potom se Sean vší silou zaměřil na maxim a pochopil, proč ho nemohl zasáhnout zespodu. Byl umístěn právě pod hřebenem na protější vypouklině svahu a před ní byla nakupená skála a země, takže byl chráněný. Tlustá hlaveň, obalená nepromokavým plátnem, trčela z úzké

šterbiny a tři muži, kteří ji obsluhovali, se krčili nízko za stěnou.

„Tak pojďte,“ zašeptal Sean, vykulil se z rokle na břicho a kradl se k mužům. Jeden ze střelců ho uviděl, když byl několik yardů od zbraně.

„Magtig! Pasop daarsn –, „ a Sean pokračoval se zbraní v obou rukou a muž už nikdy varování nedokončil. Mbejane a Saul ho teď následovali a několik vteřin bylo stanoviště vyplněno bojující změtí těl. Potom bylo po všem a všichni tři těžce oddychovali.

„Víš, jak tuhle věcičku obsluhovat, Saule?“

„Ne.“

„Já taky ne.“

Sean si dřepl za zbraň a položil ruce na dvojitou pažbu, prsty automaticky přimknuté ke kohoutku.

„Wat makeer julle daar bo? Skiet, man, skiet.“

Búr křičel zespodu a Sean zakřičel zpět: „Wag maarn omblik – dan skiet ek bedonderd.“

„Wies dar? Kdo je to?“ zeptal se Búr a Sean zmáčkl kohoutek. Bylo příliš temno na to, aby namířil, proto dal hlavní neurčitý cíl a zmáčkl spoušť. Jeho ramena se zatřásla, jako by se probíjel sbíječkou skrze skálu a byl ohlušen hroznými údery zbraně, ale komíhal hlavní v nízkém, prudkém oblouku přes hřeben pod sebou. Podél búrského šiku se zvedla vlna palby a výkřiků protestu a Sean se zasmál s krutým potěšením. Búrská střelba na vlak odumírala, jak muži vyskočili a rozprchli se pod sprchou kulek. Většina z nich pádila zpět tam, kde na ně čekali pod hřebenem jejich koně. Drželi se statečně v palbě maximu, zatímco řada povzbuzené britské pěchoty je pronásledovala od vlaku – a podporovala kulomet, jak Acheson slíbil.

Jen malá, ale odhodlaná skupinka Búrů vylézala nahoru na svah proti Seanovi, ječela zuřivě a střílela. Pod stanovištěm byl mrtvý bod, ze kterého je Sean maximem nemohl zasáhnout.

„Mazejte odtud. Utíkejte za svah,“ křičel Sean dozadu na Saula a Mbejane, když zvedal těžkou zbraň na skalní stěnu před sebou, aby zvětšil její pole dostřelu. Ale pohyb zamotal pás munice a po první střele se zbraň beznadějně zablokovala. Sean ji zvedl nad svou hlavu, stál tak okamžik a potom ji mrštil mezi muže pod sebou. Srazil dva bojovníky do trávy. Sean popadl kámen velikosti dýně z vrchu skalní stěny a poslal ho za zbraní – a další a další. Skučel smíchem smíchaným se strachem a vzrušením a poléval je sprchou kamenů. Až to vzdali. Většina z nich se otočila ze svahu a připojila se ve všeobecném spěchu ke koním. Jen jeden muž pokračoval proti Seanovi, velký muž, který šplhal rychle a tiše. Sean se třemi kameny netrefil a potom už byl muž příliš blízko – ani ne deset stop. Zastavil se a zvedl zbraň. I v té tmě se z takové vzdálenosti těžko mohl netrefit, a proto

Sean skočil z vršku skály. Chvíli padal volně a potom s hrůzou, která přepadla oba dva, narazil na bojovníkův hrudník. Kutáleli se dolů ze svahu, kopali a škrábali se po skalnaté zemi, dokud se nezastavili u malého trnitého křoví.

„Ted', ty zavšivený Holand'ane.“ skuhral Sean. Věděl, že je jediné možné východisko z tohoto souboje. Sean uchopil mužovo hrdlo a s nejasným pocitem zjistil, že má pás sevřený tak, že mu praskají kosti.

„Kom, ons slaat aart,“ bojovníkova ústa byla jen palec od Seanova ucha a hlas byl tak jasný.

„Jan Paulus?“

„Seane!“

Šok z poznání na chvíli uvolnil jeho sevření a Sean povolil ruku. Jen jednou v životě Sean potkal muže, jehož síla se mohla srovnat s jeho – a ted' spolu znovu zápasili. Posunul hřbet své pravé ruky nahoru pod Paulusovu bradu a donutil ho otočit hlavu dozadu proti obtočené levé ruce. Mohl by zlomit Janu Paulusovi vaz. Místo toho Jan uzamkl své paže kolem Seanovy hrudi pod úroveň paží – a stiskl. Během vteřiny Sean cítil, jak mu obličej natéká a překrvuje se s otevřenými ústy a jazykem vyplazeným mezi zuby. I bez dechu stále pokračoval v tlaku na Jan Paulusův krk, cítil, jak se láme, a věděl, že ještě kousek a pohyb zlomí páteř.

Zdálo se mu, že se země pod ním naklání a otáčí, věděl, že vidiny, které se mu zjevovaly, byly skvrnami pohyblivých kousků nejtemnější tmy – to vědomí mu dávalo o něco větší sílu. Vší silou se soustředil na Paulusovu šíji. Stisk povolil.

Jan Paulus vydal divoký tlumený výkřik a pustil ze sevření Seanovu hrud'. Ještě, říkal si Sean, ještě. A sbíral všechny své síly, které mu ještě zbyly, k závěrečnému chvatu. Než to udělal, Jan Paulus se pod ním rychle pohnul, změnil své sevření, zvedl Seana úplně svým hrudníkem. Potom koleny vyrazil pod Seanovu pánev a křečovitě posunul Seanovu spodní část těla dopředu a dále – přehodil ho, takže Sean byl nucen pustit Jan Paulusův krk a zachraňovat se rukama od vlastního pádu.

Uhodil se do kříže a bolest jím projela jako blesk na letní obloze. Nejasně uslyšel výkřiky britské pěchoty velmi blízko, viděl, jak se Jan Paulus narovnal a hleděl dolů ze svahu na trpytivé bajonety, a viděl, jak vystartoval nahoru k hřebeni. Sean se zvedl na nohy a snažil se ho pronásledovat, ale bolest v zádech byla silná a Jan Paulus dolezl k hřebeni deset kroků před ním. Ale jak běžel, objevila se z boku jiná tmavá silueta, běžící, jako když dobrý pes stopuje prchajícího srnce. Byl to Mbejane a Sean uviděl v jeho rukou dlouhou ocel, jak ji zvedá a míří na záda Jana Pauluse.

„Ne!“ zakřičel Sean. „Ne, Mbejane! Nech ho! Nech ho!“ Mbejane zavá-

hal, zpomalil běh, zastavil se a otočil na Seana. Ten se dobelhal k němu, rukama svíral záda a jeho dech sípal v hrdle. Pod nimi z temného pozadí svahu hřebene uslyšeli klapání kopyt jednoho běžícího ponyho. Zvuky útěku Jana Pauluse mizely v dáli a oni byli pohlceni řadami mužů s bajonety, kteří se sem dostali od vlaku. Sean se otočil a vbelhal se mezi ně.

Kapitola 39

Za dva dny dojeli s velkou slávou do Johannesburgu.

„Předpokládám, že bychom měli někomu podat hlášení,“ podotkl Saul, když všichni tři stáli na nástupišti vedle malé hromádky zavazadel, kterou se jim podařilo zachránit z vaku vykojeného vlaku.

„Běž a podej hlášení, jestli chceš,“ odpověděl mu Sean.

„Co se týče mě – jdu se tu porozhlédnout.“

„Nejsme ještě ubytovaní,“ protestoval Saul.

„Následuj svého strýčka Seana.“

Johannesburg je ďáblově město, nenasyté, plné zlata. Ale v jeho ovzduší je také rozmařilost, křehké vzrušení a shon. Když v něm nežiješ, můžeš ho nenávidět – ale když se vrátíš, ihned se nakazíš. Jako teď Sean. Vedl je mezi portály železniční budovy do ulice Eloff a šklebil se, když se rozhlížel po známých cestíčkách. Byly plné lidí. Kočáry se tlačily za sebou stejně jako tramvaje tažené koňmi. Na chodnících pod vysokými tří a čtyřpodlažními budovami se uniformy tuctu různých regimentů vydávaly na procházku, doprovázené motýlími barvami ženských šatů.

Sean se zastavil na nádražních schodech a zapálil si doutník. V tu chvíli se zvuky kol kočárů a lidských hlasů utápěly v žalostném nářku sirény a okamžitě se připojily další, ohlašující poledne. Sean automaticky sáhl po svých kapesních hodinkách, aby zkontroloval čas, a všiml si stejného všeobecného pohybu na přeplněné ulici. Znovu se zašklebil. Joburg se moc nezměnil – stále ty staré zvyky, stejné pocity z nich. Doly těžily víc, než si pamatoval, několik nových budov, pár starších a pár pěkných –, ale pod tím vším stále stejná špína.

A tady na rohu Komisařské ulice, naparáděný jako svatební dort, se svým fantastickým kovovým zdobením a římsami na střeše, stál Candyin hotel. S puškou a batohem, přehozeným kolem obou ramen, se Sean prodíral skrze dav na chodníku se Saulem a Mbejanem v patách. Došel k hotelu a vstoupil do otáčivých skleněných dveří.

„Skvělý.“

Rozhlížel se po foyeru, když spustil batoh na tlustý koberec. Křišťálové lustry, sametové závěsy protkané stříbrem, palmy a bronzové dózy, mramo-

rové stoly, objemné plyšové židle.

„Co myslíš, Saule? Zkusíme tenhle hotýlek?“ Jeho hlas se nesl přes foyer a ztišil tlumenou kultivovanou konverzaci.

„Nemluv tak hlasitě,“ upozornil ho Saul. Vysoce postavený důstojník se zvedl z jedné z plyšových židlí a pomalu otočil hlavu, aby na ně zaměřil sklo monoklu, zatímco jeho pobočník se naklonil a zašeptal: „Kolonisté.“

Sean na něj mrkl a přešel k pultu recepcce.

„Dobrý den, pane,“ přivítal je ledově recepční.

„Mám zde rezervovány pokoje pro velení štábu a mě.“

„Na jaké jméno, pane?“

„Lituji, na tuto otázku nemohu odpovědět. Cestujeme inkognito,“ řekl mu Sean vážně a v mužově obličejí se objevil výraz beznaděje. Sean posunul svůj hlas na spikleneckou úroveň.

„Neviděl jste tady muže, který nesl bombu?“

„Ne.“

Muži se trochu zablýsklo v očích.

„Ne, pane. Ne, neviděl.“

„Dobře.“

Sean předstíral, že se mu ulevilo.

„V tom případě si vezmeme viktoriánské apartmá. Pošlete nám tam zavazadla.“

„Viktoriánské apartmá má generál Caithness, pane.“

Recepční začínal být zoufalý.

„Co?“ zařval Sean. „Jak jste se mohl opovážit!“

„Já jsem... Neměli jsme...“ Recepční se s koktáním otočil k Seanovi zády.

„Zavolejte majitele,“ rozkázal Sean.

„Ano, pane.“

A recepční zmizel ve dveřích s nápisem „Private“.

„Zešlel jsi?“ Saul byl zneklidněný komplikacemi. „Nemůžeme si dovolit zůstat tady. Pojďme odtud.“

Pod zkoumavými pohledy každého hosta ve foyeru si byl vědom toho, jak mají uniformy špinavé a potřhané cestováním. Než mohl Sean odpovědět, skrze dveře „Private“ prošla žena, velmi pěkná, ale velmi rozhněvaná, s očima, které svítily stejně jako modré safíry na jejím krku.

„Jsem paní Rautenbachová-majitelka. Chtěl jste mi něco?“

Stačilo, aby se na ni Sean jen usmál, a její hněv se pomalu ztrácel. Začínala ho poznávat pod špinavou blůzou a bez vousů.

„Pořád mě miluješ, Candy?“

„Sean?“ Ještě stále si nebyla jistá.

„Kdo jiný?“

„Seane!“

A rozběhla se k němu. Za půl hodiny byl generál Caithness vystěhován a Sean a Saul se pohodlně usadili ve viktoriánském apartmá. Čerstvě vykoupáný, jen s ručníkem kolem pasu, Sean téměř ležel opřený v křesle, zatímco holič se potýkal s jeho tři dny neholenými vousy.

„Je libo trochu šampaňského?“

Candy z něho nespustila oči už skoro deset minut.

„Díky.“

Naplnila sklenici, podala mu ji do pravé ruky a potom se dotkla obrovského svalu na paži.

„Stále tvrdé,“ mumlala. „Už roky se držíš.“

Prsty se pomalu posunuly k hrudníku.

„Jen trochu šedin tady a tady ale sluší ti to,“ a potom se obrátila k holiči: „Ještě jste neskončil?“

„Ještě chvilku, madam.“

Znovu stříhl na Seanově spánku, poodstoupil a studoval své mistrovské dílo – potom se skromnou pýchou podal Seanovi zrcadlo, aby se podíval.

„Perfektní. Děkuji.“

„Teď můžete jít. Podívejte se na gentlemana ve vedlejším pokoji.“ Candy už dost dlouho čekala. Jakmile se dveře za holičem zavřely, otočila klíčem. Sean se zvedl ze židle a tak hleděli na sebe přes pokoj.

„Bože můj, ty jsi velký.“

Měla ochraptělý hlas, nestydatě lačný.

„Bože můj, ty jsi krásná,“ odpověděl jí Sean a oba se k sobě pomalu blížili, až se setkali uprostřed pokoje.

Později tiše leželi, zatímco se do pokoje vkradla tma. Nastal večer. Candy posunovala svá ústa po jeho rameni a způsobem, jakým kočka líže svá kořata, začala jemně olizovat dlouhé červené škrábance na krku. Když byla v pokoji naprostá tma, Candy rozsvítila jednu z plynových lamp se stínítkem a poslala dolů pro zákusky a láhev šampaňského. Seděli společně na zmuchlané posteli a povídali si. Ze začátku byli k sobě ostýchaví kvůli tomu, co se před chvílí mezi nimi stalo, ale brzy bázlivost minula a seděli dlouho do noci.

Muži se stává zřídka, že má přítelkyni i milenku v jedné osobě – ale s Candy to bylo možné. Mohl jí svobodně říci všechno, s čím se uzavíral do sebe, a žena ho v tom povzbuzovala. Řekl jí o Michaelovi a o strašném poutu mezi nimi. Řekl jí o Dirkovi a narazil na pochybnosti o tomto chlapci. Mluvil o válce a o tom, co bude dělat, až skončí. Vyprávěl jí o Lion Kopu a svých akáciích. Ale jednu věc jí říci nemohl. Nemohl mluvit o Ruth

ani o muži, který byl jejím manželem.

Kapitola 40

Za několik málo dní Sean a Saul podali hlášení vrchnímu velení oblastního velitelství a nedostali ani ubytování, ani úkoly. Teď když přicestovali, zdálo se, že o ně nikdo nemá zájem. Bylo jim řečeno, že se mají denně hlásit a pak se zase volně pohybovat. Vrátili se do Candyina hotelu a trávili většinu dní hrou v kulečnick nebo v karty a většinu večerů jídlem a pitím a žvaněním. Uplynul týden a Sean se začínal nudit. Cítil se jako plemenný hřebec. Dokonce i celková dieta andělské šťávy z jasanu začínala po čase ztrácet účinek – takže když ho Candy požádala, aby ji doprovodil na recepci a na party, na niž lord Kitchener oslavoval své jmenování nejvyšším velitelem armády v jižní Africe, Sean s potěšením přijal.

„Vypadáš jako nějaký bůh,“ řekla mu Candy, když vstoupil do jejího pokoje přes skryté dveře, které spojovaly její vlastní ložnici s viktoriánským apartmá. Když mu ukázala tento diskrétní tajný panel a předvedla, jak se pomocí dotyku posune tiše stranou, Sean měl pokušení zeptat se jí, kolik jiných už tohoto vchodu použilo. Bylo nesmyslné pohoršovat se na bezejmenného hosta, který prošel tímto vchodem a naučil Candy všem těm trikům, kterými teď jemu poskytovala rozkoš.

„Nevypadáš taky špatně.“ Byla oblečená do modrého hedvábí v barvě svých očí a na krku měla diamantový náhrdelník.

„Jak jsi galantní!“ Přistoupila k němu a uhladila stříbrné výložky na jeho nově ušitém večerním saku.

„Přála bych si, aby sis připnul své medaile.“

„Nemám žádné.“

„Ó, Seane! Ty musíš mít! Máš po sobě tolik jizev z kulek – ty přece musíš mít medaile.“

„Bohužel, Candy.“

Sean se ušklíbl. Někdy byla velmi vzdálená té jiskrné sofistické ženě – světačce. I když byla o rok starší než on, čas nezničil hebkost její kůže a vlasů, kterou většina žen ztrácí tak brzy. Její tělo nebylo obézní ani rysy nezhrubly.

„Nevadí – i bez medailí budeš dnes večer nejpeknějším mužem.“

„A ty nejkrásnějším děvčetem.“

Když kočár projížděl dolů po Komisařské ulici ke Grandhotelu, Sean se opíral o opěradlo z měkké koženky. Z jeho doutníku upadl palec rovného hutného šedého popele, brandy, kterou vypil, než vyjeli, pálila pod naškrobenou náprsenkou košile – a Candyina ruka spočívala lehce na jeho noze.

Všechny tyto podněty v něm vzbuzovaly hlubokou spokojenost.

Uvolněně se zasmál Candyinu švitoření a nechal kouř doutníku proudit skrze rty – šlukoval téměř s dětinským potěšením. Když kočár zastavil před vstupem do hotelu a zahoupal se vznešeně na svém nádherném pérování, slezl dolů a postavil se u velkého zadního kola, aby zachytil Candyinu sukni, když sestupovala. Potom, zavěšení do sebe, vystupovali nahoru po hlavním schodišti a vešli skleněnými dveřmi do hotelového foyeru. Výzdoba místnosti se nemohla rovnat Candyinu hotelu. Ale byla dostatečně působivá stejně jako řada personálu, která na ně čekala. Zatímco se prodírali mezi čekajícími, aby pozdravili nejvyššího velitele, Sean byl tiše představen pobočníkem.

„Můj lorde, dovolte, abych vám představil pana Courtneye a paní Raubenbachovou.“

Lord Kitchener vypadal zlověstně. Ruce měl ledové a tvrdé a byl i tak vysoký jako Sean. Oči, které chvíli hleděly do Seanových, byly neklidné a přísné. Potom se otočil ke Candy a jeho výraz na chvíli změkkl, když se skláněl nad její ruku.

„Je od vás velmi milé, že jste přišla, madam.“

Potom je opustil a ponořil se mezi naparáděné uniformy a samet a hedvábí. Celkově dominovaly nachově červené obleky gardy a příslušníků střeleckého pluku, ale byly tady taky modré se zlatými střapci husarů, zelené myslivců a skotské sukně tuctu jízdních regimentů, takže Seanův černý oblek byl nápadně konzervativní. Mezi třpytem řádů a dekorace svítila bižuterie a bílá plet' žen.

Tady se sešel výkvět obrovského stromu, kterým bylo britské impérium. Strom vyrostl do mohutnosti, čněl vysoko nad ostatními stromy lesa. Vyživovala ho dvě staletí vítězství ve válce, dvě stě milionů lidí byly jeho kořeny, které čerpaly z pokladů poloviny světa a posílaly je po lodích do šedého města nad Temží, které bylo jeho srdcem. A tady tuto bohatou mizu zažívali a měřili muži. Byli to muži, jejichž lenivé tempo a opatrná bezstarostnost odrážela strojenost a aroganci, pro kterou je nenáviděl a bál se jich dokonce i kmen obrovského stromu, který jim dával květy. Zatímco menší stromy vyrostly těsně vedle sebe a jejich kořeny vybíhaly, aby načerpaly pro sebe trochu výživy, dřevo pod kůrou gigantu podléhalo první nákaze. Amerika, Indie, Afghánistán a jižní Afrika už začaly hnít a jednoho dne zkrachují silou, která roztrhne jejich velikost na malinké kousky, jako by to nebyly týkové stromy, ale měkké smrky. Díval se na ně, ale cítil, že je od nich na míle vzdálený, že jsou mu bližší duše a mozky těch mužů, jejichž mauserovky stále zuřivě vyzývaly k boji v široširé hnědé stepi.

Protože takové myšlenky by mu mohly zkazit náladu, odvrhl je, vyměnil

prázdnou sklenici za jinou, naplněnou bublinkami žlutého vína, a pokusil se připojit k žertující skupince mladých důstojníků, kteří obklopili Candy. Dosáhl jen toho, že pocítil palčivou touhu praštit pěstí jednoho z nich mezi jeho jemné kníry. Vychutnával tu myšlenku se vzrůstajícím požitkem, když se někdo dotkl jeho paže.

„Nazdar, Courtneyi. Zdá se, že vás najdu všude, kde je buď bitka, nebo chlást zadarmo.“

Sean se překvapeně otočil a zahleděl se do přísné tváře s mžikajícíma očima generálmajora Johna Achesona.

„Ahoj, generále. Všiml jsem si, že lovíte často ve stejných vodách.“

Sean se na něj ušklíbl.

„Příšerné šampaňské. Starý K. musí šetřit.“

Potom očima přelétl Seanův neposkvrněný večerní oblek.

„Těžko říci, zda jste obdržel vyznamenání, na které jsem vás navrhl.“

Sean zavrtěl hlavou.

„Stále seržant. Nechtěl jsem obtěžovat generální štáb mými hodnostními prýmky.“

„Aha!“ Achesonovy oči se lehce přivřely.

„Musí být někde nějaká překážka. Podívám se na to.“

„Ujišťuji vás, že jsem svým způsobem docela šťastný.“

Acheson přikývl a změnil téma.

„Seznámil jste se už s mou ženou?“ To byl projev přízně na nejvyšší úrovni. Sean se neměl dozvědět, že Acheson si ho váží pro jeho osobní šťastné kouzlo. Jeho rychlé povýšení bylo datováno dnem jejich prvního setkání. Sean zamrkal překvapením, než odpověděl.

„Ještě jsem neměl tu čest.“

„Pojďte k nim.“

Sean se omluvil Candy, která ho propustila klepnutím vějíře, a Acheson ho vedl skrze tlačenicí ke skupince na konci místnosti. Tucet kroků od ní se Sean prudce zastavil.

„Stalo se něco?“ zeptal se Acheson.

„Ne. Nic.“

Sean znovu vykročil, ale teď měl oči fascinovaně upřené na jednoho z mužů, který stál stranou skupinky, ke které mířili. Štíhlá postava v tmavě modré uniformě natalských jízdních střelců. Ryšavé vlasy sčesané hladce dozadu z čela, nos příliš velký nad ústy a bradou pod nimi, slabě kulatá záda, ale s nejvyšším vyznamenáním za statečnost na nachové stužce s bronzem vedle proužku s významným řádem za služby ve vojsku na hrudi, zatímco stříbrné korunky a prýmky na jeho ramenou mu dávaly hodnost plukovníka. Pomalu, s novým probuzením viny, Sean pohledem sklouzl k

mužovým nohám. Nechápatě na ně hleděl, jak jsou perfektně srovnané, obuté v naleštěné černé kůži. Jen když se muž lehce pohnul a přenesl váhu, Sean uviděl těžkopádnost v jedné z nich a pochopil.

„Má drahá, chtěl bych ti představit pana Courtneye. Myslím, že jsem ti už o něm vyprávěl. Byl se mnou v Colensu a před několika týdny také u toho vlaku.“

„Jistě. Pane Courtneyi, je mi velkým potěšením.“ Byla baculatá a přátelská, ale Sean byl stěží schopen zamumlat správnou odpověď, byl si vědom ostatních očí na své tváři.

„A toto je major Peterson z mého štábu.“

Sean přikývl.

„Plukovníku Courtneyi, pravděpodobně víte – vidím, že nosíte stejné jméno, a nemusím vám připomínat, že on je váš velící důstojník. Poprvé po devatenácti letech Sean pohlédl do obličeje muže, kterého zmrzačil.

„Ahoj, Garry,“ řekl a podával mu ruku. Přihrbil se a jeho hlava se vrtěla ze strany na stranu. Podej ji, Garry. Prosím tě podej mi taky ruku. Sean se snažil potichu ho pobídnout. Byl si vědom bratrova odmítavého výrazu ve tváři. Sean se přinutil k úsměvu. Ten úsměv byl nejistý, chvěl se trochu v koutcích úst. Na odezvu se Garryho rty uvolnily a Sean na okamžik zahlédl v bratrových očích strašnou výčitku.

„Už je to dávno, Garry. Strašně dávno.“

Sean nabízel svou otevřenou pravou dlaň. Uchop ji. Och, Bože, prosím tě udělej to. Potom se Garry narovnal. Jakmile to udělal, špička jeho pravé boty jemně nemotorně zašoupala, na mramorové podlaze. Nahá touha z jeho očí zmizela, koutky úst se zvedly nahoru k opovrhlivému úsměvu.

„Seržante,“ jeho hlas byl příliš hlasitý, příliš vysoký. „Seržante, jste nevhodně oblečen!“

Potom se otočil na umělé noze a odbelhal se pomalu skrze zástup. Sean stál s rukou stále napřáhnoutou a úsměv mu ztuhl na rtech. To jsi nám neměl dělat. Oba jsme to chtěli – vím, že jsi to chtěl stejně jako já. Sean spustil prázdnou ruku podél těla a zatál ji v pěst.

„Vy ho znáte?“ zeptal se Acheson jemně.

„Můj bratr.“

„Aha,“ zamumlal Acheson. Najednou mu bylo všechno jasné hlavně důvod, proč má Sean Courtney ještě stále hodnost seržanta. Major Peterson zakašlal a zapálil si doutník. Paní Achesonová se dotkla generálovy ruky.

„Drahý, Daphne Langfordová včera přijela. Je tamhle s Johnem – musíme je vzít na večeři.“

„Samozřejmě, drahoušku. Vezmeme je dnes večer.“

Obrátili pozornost jeden na druhého, dali Seanovi čas, který potřeboval,

aby se vzpamatoval z té urážky.

„Vaše sklenička je prázdná a moje taky, Courtneyi. Navrhuji pokračovat v něčem silnějším, než je to vodové šampaňské.“ Brandy, ohnivě kapské brandy, velmi odlišné od té mýdlové břechky, kterou vyrábějí ve Francii. V jeho současném stavu to bylo nebezpečné pití. Po tom, co mu Garry udělal, byla možná jediná nálada – ledová, vražedná. Obličej měl apatický, zdvořile reagoval na šarm paní Achesonové, jednou se usmál na Candy na druhé straně místnosti, ale stále do sebe házel brandy za brandy, aby se nažral hněv, který se usadil v jeho břiše. Oči sledovaly postavu v tmavě modré barvě, jak se belhá od skupinky ke skupince.

Pobočník, který dělal zasedací pořádek u stolu, nemohl vědět, že Sean je jen seržant. Byl hostem paní Rautenbachové, a tudíž vydedukoval, že patří k vlivným osobám, a umístil ho na předním místě u stolu, mezi Candy a paní Achesonovou, dále seděl major Peterson, brigádýr a dva plukovníci na protější straně. Jedním z těch plukovníků byl Garrick Courtney. Sean na něj hleděl téměř nepřetržitě, Garryho to znervóznělo a začal být užvaněný. Už se nikdy znovu nestřetl se Seanovým očima. Mířil pohledem výše nad stůl a bronzový kříž, který měl pověšený na krátké stužce nachového hedvábí, se rozhoupal na jeho hrudi pokaždé, když se naklonil. Doufal, že nikomu neušlo, jaké vážnosti se mu dostává od důstojníků a generálů.

Jídlo bylo vynikající. Mořští humři, kteří utekli zpod železných rukavic búrské blokády z Kapska, tučný mladý bažant, zvěřina, čtyři druhy pití – šampaňské bylo dokonce kvalitnější. Ale Sean jedl málo, místo toho ustavičně zaměstnával číšníka s vínem, který se potuloval za jeho židlí, aby mu doléval.

„A tak,“ řekl Garrick, když vybíral doutník v krabici z cedrového dřeva, která mu byla nabídnuta, „nemůžu se už dívat na válku, která by měla skončit a místo toho pokračuje další tři měsíce.“

„Souhlasím s vámi, pane,“ major Peterson přikývl. „Na sezonu už snad budeme zpět v Londýně.“

„Blbina!“ Sean udělal první poznámku k diskusi. Bylo to slovo, kterému se naučil teprve nedávno – ale líbilo se mu. I když byly přítomny dámy. Petersonův obličej vystřídal barvy, které se přesně hodily k červené barvě jeho saka, Acheson se začal smát, potom si to rozmyslil, Candy se zavrtěla očekáváním, protože se začínala příšerně nudit, a mrazivé ticho se rozhostilo kolem stolu.

„Prosím?“ Garry se na něj poprvé podíval.

„Blbina,“ opakoval Sean a číšník přistoupil, aby dolil šampaňské do křišťálové číše, činnost, kterou opakoval nejméně tucetkrát během večera, ale tentokrát byla doprovázena pozorným sledováním celé společnosti.

„Ty se mnou nesouhlasíš?“ zeptal se Garry vyzývavě.

„Ne.“

„Proč?“

„Protože v poli je pořád osmnáct tisíc Búrů, protože mají stále organizovanou armádu, protože nejednou nás rozhodně porazili – ale především pro charaktery těch osmnácti tisíc, kteří ještě zbyli.“

„Nemůžeš –,“ Garryho hlas byl nedůtklivý, ale Acheson ho jemně přerušil.

„Promiňte, plukovníku Courtneyi.“

Potom se otočil k Seanovi.

„Předpokládám, že ty lidi znáte –,“ zaváhal a pak pokračoval, „dokonce jste jejich příbuzný – byl jste ženatý...“

„Můj švagr řídí wyndberské velení,“ potvrdil Sean. Ten staroušek ví více o jeho minulosti, než předpokládal – musel ho špehovat. Seanovi to zalichotilo a hrubost vyprchala z jeho hlasu.

„Kam, podle vašeho názoru, bude směřovat jejich další akce?“ Acheson pokračoval v tématu a Sean vychutnával šampaňské, zatímco zvažoval jeho dotaz.

„Rozptýlí se – rozdělí do svých tradičních bojových přepadových jednotek, vytvoří komanda.“ Acheson přikývl, že své pozice generálmajora a člena štábu věděl, že se to už stalo.

„V takovém případě s sebou nepotáhnou zásobovací oddíl. Jakmile jednou začne období dešťů, pro tyto malé jednotky skončí problémy s koňmi.“

„Ano.“

Sean si všiml, že teď všichni poslouchají. Uvažoval rychle, ale proklínal víno, které mu otupovalo mozek.

„Vyhnou se bitvě, utečou z ní, oběhnou křídla, aby je zničili, a pak zase utečou.“

„A co zásoby?“ zeptal se brigadýr.

„Step je jejich zásobárna, každá farma na ní je rájem.“

„Munice, zbraně, oblečení?“ trval na svém brigadýr.

„Každý britský voják, kterého zajmou nebo zabijí, jim dá zcela novou lee-madfordtku a stovky pásů nábojů.“

„A jak dlouho takhle vydrží žít?“ promluvil Garry shovívavě. „Jak daleko pak mohou utéct?“ Rozhlédl se po ostatních a hledal podporu, ale každý hleděl na Seana.

„Jak ohromná je step – tak daleko mohou utéct.“ Sean se k němu otočil, bodal svým tónem hlasu. „Bože můj, vždyť je znáš. Vždyť víš, jak tvrdým životem žijí. Jejich heslem je hrdost.“

„Maluješ pěkný obrázek,“ usmál se Garry shovívavě. „Je neobvyklé na-

jít takové porozumění hlavní strategie mezi velením a obyčejným vojákem.“

Potom se ještě jednou podíval výše nad stůl s důležitostí, která vyloučila Seana z konverzace.

„Tak jak jsem řekl, generále Achesone, věřím...“

„Chvilíčku prosím, plukovníku.“ Acheson zase na oplátku přerušil jeho a dal Seanovi otázku. „Kdyby všechno probíhalo, jak jste řekl, jaký plán akce byste přijal?“

Přes stůl Garrick Courtney zakašlal způsobem, který měl informovat společnost, že jeho bratr ze sebe asi udělá hlupáka. Seana to nevzrušilo.

„Problém se točí kolem jednoho důležitého faktu – pohyblivosti nepřítele,“ konstatoval ponuře.

„Tvůj postřeh ti dělá dobrou pověst,“ zamumlal Garry.

„Naším prvním problémem je zadržet ho a potom ho utahat,“ pokračoval Sean a snažil se ignorovat bratrovy poznámky.

„Zadržet?“ vystřelil brigádýr otázku.

„Držet ho v ohraničeném území,“ vysvětloval Sean.

„Jak?“

„Řekněme sériemi jakéhosi opevnění,“ navrhl Sean.

„Oprav mě, jestli se pletu – ale navrhuješ rozdělit celou step na ohrazené pastviny a chovat nepřítele jako dobytek v ohradě?“ Garry se stále usmíval.

„Nové bunkry podél tratě železnice by mohly být účinné. Bylo by možné rozprostit je po otevřené stepi. Pokaždé, kdy je nepřítel bude muset obejít, by posádka střílela a my bychom okamžitě stanovili jeho pozice.“

„Náklady by byly obrovské,“ namítl Acheson.

„Ne tak velké jako zásobovat milionovou armádu v poli dalších pět let,“ Sean smetl námitku stranou. Byl pohroužen do toku svých myšlenek.

„Potom by mohly na těch ohraničených územích působit malé skupinky mužů s dobrými koňmi – bez doprovodu zásobovacích vozů a artilerie – a udeřit na Búry v neúspěšných sériích útoků a pastí. Přivést je k řadám bunkrů, utahat jejich koně, nedat jim šanci odpočinout si, zaměstnat přesně jejich taktiku šarvátkami. Proti komandům použít protikomanda.“

Acheson zamyšleně přikývl.

„Pokračujte,“ řekl.

„Potom, vyčistit farmy,“ Sean pokračoval bezstarostně.

„Odvést ženy a starce, kteří komanda zásobují. Přinutit je působit ve vzduchoprázdnu.“

Už léta byl Sean nucen odhánět impuls, který mu našeptával vyslovit tyto myšlenky. Možná by Kitchener spálil tu zemi bez Seanova návrhu, mož-

ná neměl nikoho, kdo by mu navrhl takový plán soustředěných táborů. Sean by musel strávit zbytek života s výčitkami a snažit se žít sladce. Vždycky by si to vyčítal. Byl opilý a rozhněvaný – když si to později uvědomil, moc ho to nepotěšilo.

Ted' se najednou cítil prázdný, jako by ho něco varovalo, že zasel nestvůrné sémě, a upadl do zadumaného ticha, zatímco ostatní rozebírali jeho myšlenky tam a zpátky, stavěli na nich, téměř začínali plánovat. Když večere skončila a odebrali se ke kávě, Sean se pokusil ještě jednou prolomit bariéru mezi sebou a bratrem. Přistoupil k němu a hrdě mu nabídl ruku.

„Minulý měsíc jsem byl v Ladyburgu. Všechno je tam v pořádku. Ada psala, abych ti řekl...“

„Dostávám dopisy každý týden nejen od své manželky, ale i nevlastní matky a svého syna. Jsem plně informován o nejnovějších zprávách z domova. Děkuji.“

Garry hleděl přes Seanovo rameno, když odpovídal.

„Garry...“

„Promiň.“

Garry stroze přikývl a odbelhal se, aby oslovil blízkého důstojníka. Otočil se k Seanovi zády.

„Pojďme domů, Candy.“

„Ale, Seane...“

Tu noc spal Sean velmi málo.

Kapitola 41

Štáb generálního velitelství východního sektoru byl výhodně situován v pivovarnické společnosti na ulici Plein. Major Peterson už na Garryho čekal, když dorazil.

„Poslal jsem pro vás přede dvěma hodinami, pane.“

„Byl jsem indisponován,“ řekl mu Garry.

„Starý Ach dnes nemá moc dobrou náladu – raději bychom už ho neměli nechat déle čekat. Pojd'te.“

Peterson ho vedl dolů do průchodu, odkud zněly rozkazy až ke dveřím na úplném konci. Jednou klepl a potom je otevřel. Acheson vzhlédl od listin.

„Plukovník Courtney je tady, pane.“

„Děkuji, Petersone. Pojd'te dál, Courtneyi.“

Peterson zavřel dveře a nechal Garryho opuštěného stát na tlustém perském koberci před Achesonovým stolem.

„Poslal jsem pro vás už před dvěma hodinami, Courtneyi.“

Acheson ho pokáral stejně jako Peterson a Garry posunul nervózně svou nohu.

„Nebylo mi ráno moc dobře, pane. Musel jsem zavolat lékaře.“

Acheson si pohrával se svým bílým knírem, když studoval tmavé kruhy pod Garryho očima a křídovou barvu jeho obličeje.

„Sedněte si,“ nařídil. Acheson ho potichu sledoval. Garry se vyhýbal pichlavému pohledu. Cítil se zesláblý po pitce předchozí noci, kůži měl vysušenou a citlivou a zavrtil se na židli, svíraje a rozevíraje ruku, která mu ležela v klíně.

„Chci jednoho z vašich mužů,“ promluvil nakonec Acheson.

„Samozřejmě. pane,“ přikývl Garry.

„Toho seržanta – Courtneye. Chci mu dát nezávislé velení.“

Garry seděl velmi zticha.

„Víte, koho myslím?“ trval Acheson na svém.

„Ano, pane.“

„Musíte,“ zamumlal Acheson suše. „Osobně jsem vám ho doporučil při dvou příležitostech k povýšení,“ zatřepal mu listy papíru před očima.

„Ano, pane.“

Garryho pravá ruka se znovu otevřela a zase zavřela.

„Zjistil jsem, že jste mé doporučení zřejmě nevzal na vědomí.“

„Ne, pane.“

„Mohu se zeptat, proč?“

„Neměl jsem... Nemyslel jsem si, že ty akce byly tak záslužné.“

„Takže jste si myslel, že můj návrh je chybný“ zeptal se Acheson zdvořile.

„Ne, pane. Samozřejmě že ne,“ odpověděl rychle Garry.

„Nu, potom?“ Achesonovy bledě modré oči byly ledové.

„Mluvil jsem s tím mužem. Blahopřál jsem mu. Po Colensu jsem mu dal dovolenou.“

„Velmi chvályhodné – když vezmeme v úvahu zranění, která tam utržil.“

„Nechtěl jsem... Víte... je to můj bratr. Bylo to těžké... rozumíte, protěckce. Nemohl jsem opravdu nic dělat.“

Garry se v židli naklonil na stranu, ruce se zvedly a hrábly doprázdna, jako by odtamtud vybíraly slova.

„Váš bratr?“ vyzvídal Acheson.

„Ano, můj bratr. Znáám ho, znám ho – vy ne, nemůžete mít stejný názor.“

Garry cítil, jak se model jeho myšlenek rozpadá, hlas zněl v jeho vlastních uších pronikavě. Musel vysvětlit, musel to Achesonovi říct.

„Moje noha,“ ječel, „moje noha. Vidíte ji. Podívejte se na ni. To udělal on, on mě zmrzačil. Vy ho neznáte. Je to ďábel. Je to ďábel, ďábel. Říkám vám, je to ďábel.“

Achesonův výraz se nezměnil, ale jeho oči byly studenější. ostražitější. Garry k němu musel přijít a vysvětlit mu.

„Anna.“

Garryho rty byly mokré a odulé.

„Moje žena Anna. On jí to udělal. Všechno, čeho se dotkne... nemůžete vědět, jaký je. Já vím. Je to ďábel. Snažil jsem se, doufal jsem, že v Colensu... ale je neznichitelný. Spíše on zničí vás.“

„Plukovníku Courtneyi!“ Achesonův hlas ťal do tirády a Garry sebou trhl při tom prásknutí. Přikryl si rty prsty a pomalu klesl na židli.

„Chtěl jsem vám jen vysvětlit... Vy nerozumíte!“

„Myslím, že rozumím,“ Acheson sekal slova krátce a ostře.

„Zaručuji vám, že vás definitivně pošlu do výslužby.“

„To nemůžete udělat – nerezignuji ze svého jmenování.“

„Neprosil jsem se vás o to,“ odsekl Acheson. „Pošlete papíry dnes odpoledne do hotelu. Zítřka ráno můžete odjet na jih.“

„Ale – ale, pane...“

„To je všechno, Courtneyi. Děkuji vám.“

Acheson obrátil pozornost zpět k dokumentům.

Kapitola 42

To odpoledne strávil Sean s Achesonem dvě hodiny, potom se vrátil do Candyina hotelu a našel Saula v místnosti s kulečným. Sean si vybral tágo. Saul položil obě koule na protější sametovou stranu a narovnal se.

„Tak co?“ zeptal se, když Sean nakřídával špičku tyče.

„Nebudeš tomu věřit.“

„Řekni mi to a nech mě, abych ti řekl svůj názor. Sean se tajemně zasklebil, dvakrát vystřelil a zasáhl červenou.

„Od seržanta bez papírů k majorovi a nezávislému veliteli v plném rozkvětu,“ oznámil.

„Ty?“

„Já.“

Sean mlaskl, protože netrefil kouli.

„Museli se zbláznit.“

„Zbláznit nebo nezbláznit. Odtěďka budeš stát po mém boku a mluvit se mnou uctivým tónem – a netrefil ses.“

Saul se netrefil.

„Jestli jsi důstojník a gentleman, proč se tak nechováš a nedržíš hubu, když hraju.“

„Ty jsi taky změnil hodnotu.“

„Jak?“

„Jsi poručík,“ informoval ho Sean.

„Ne!“

„S gongem.“

„Gongem?“

„Medailí, ty vole.“

„To není možné. Já snad omdlím.“

Nakonec Saul přestal hrát a začal se chechtat. Tenhle zvuk se Seanovi líbil.

„Jaký druh gongu – a za co?“

„Vyznamenání za vedení akce – za tu noc u vlaku.“

„Ale, Seane, ta...“

Sean ho přerušil.

„Ano, taky mi dali jednu. Starý Acheson se docela zbláznil. Začal rozdávat vyznamenání všemu, co se hýbe, se stejnou zasvěcenou laskavostí jako lepič plakátů, který lepí reklamu na bordely. Kruci, připíná medaile skoro každému, a ještě mu k tomu nechá přinést kafe.“

„Tys měl kafe?“

„Jo, a doutník,“ odpověděl Sean. „Bylo mu jedno, kolik do mě vrazí. Byli jsme jako dva milenci na schůzce. Ustavičně mě oslovoval Můj drahý příteli.“

„A co to velení, kterým tě pověřil?“ Sean odložil tágo a přestal se smát.

„Ty a já máme velet jednomu z prvních kontrakomand. Malé, lehce vybavené jednotky, které pojedou na Búry. Mučte je, zničte je, štvěte jejich koně až do roztrhání a hoňte je, dokud nedoběhnou k jednomu z našich velkých oddílů.“

Následujícího rána vyjeli s majorem Petersonem, aby si prohlédli doslova tlupu dobrovolníků, kterou pro ně vyčlenili.

„Smíchanina, obávám se, Courtneyi. Posbírali jsme jich tři sta patnáct.“

Peterson pod omluvou trochu zaryl. Stále ještě nezapomněl na tu blbinu.

„Muselo to být obtížné,“ souhlasil Sean.

„Mohli jste vybírat jen ze čtvrt milionu. A co důstojníci?“

„Lituji. Jen tady Friedman. Ale dal jsem vám absolutní klenot. Staršinu. Ukradl jsem ho Dorsetům. Jmenuje se stejně jako aténští eklésiasti. První třída, absolutně první třída.“

„A Tim Curtis – ten, co jsem vás o něj žádal?“

„Znovu lituji, zase otevřeli zlaté doly. Všichni inženýři opustili vojsko a

pracují tam.“

„Do háje, chtěl jsem ho. A co automatické zbraně?“

„Čtyři maximy. Měl jsem zpekla štěstí, že jsem je dostal.“

„Koně?“

„Trošku starší... ale můžete si přijít vybrat náhradní.“

Sean pokračoval neúprosně v poznámkách a otázkách během jízdy k Randfonteinu. Jeho vzrušení z této hazardní akce stále stoupalo, když se dohadovali a povídali si. Nakonec všechno pojal vážně. Vyslovil poslední a rozhodnou otázku, když klusali kolem hlídky do velkého vojenského tábora na předměstí Johannesburgu.

„Rozhodl už Acheson, ve které oblasti budeme působit?“

„Ano.“

Peterson klesl hlasem.

„Jihovýchodní Transvaal.“

„Tam je Leroux!“

„Správně. Chlapíci, kteří napadli váš vlak.“

Znovu Jan Paulus!

„Jsme tady, Courtney!“

Trošku stranou od hlavního tábora stály tři řady bílých plátěných stanů. Polní kuchyně kouřila na opačném konci a kolem ní se rojili Seanovi svěřenci.

„Bože můj, Petersone. Říkal jste smíchanina! Okradl jste armádu o kuchaře a pucfleky. A co je tohle – námořníci, ježíšmarjá!“ Peterson se slabě usmál a posunul se v sedle.

„Vlastně jsme je odvedli násilím. Dělostřelecká drobnůstka z minulosti,“ odvětil.

„Á, tady přichází staršina.“

Eccles přistoupil ke skupince. Statný jako býk, černý knír, několik palců nad šest stop vysoký a celé tělo toporně vzpřímené. Peterson je představil a muži se navzájem prohlíželi.

„Máme tady ubohou chátru, pane.“

„Něco s nimi uděláme, Ecclesi.“

„To budeme muset, pane.“

„Takže – začneme.“

A hleděli na sebe se vzájemným respektem a zalíbením. O týden později byli připraveni vyrazit. Saul je pojmenoval „Courneyovi udatní průzkumníci“. Všichni měli dobré koně, i když u některých byl evidentní zajímavý styl jízdy – především mezi příslušníky královského námořnictva. Donucením dosáhl Sean u proviantního důstojníka standardních stejnokrojů, podobných jako má britská lehká jízda. Dostali klobouky se sklopenými stře-

chami, khaki blůzy a jezdecké kalhoty, pásy s náboji, ovinovačky a vycházkové boty. Měli čtyřicet tlustých a zdravých mulů na nošení batohů, čtyři automatické zbraně a Eccles je naučil s nimi zacházet.

Acheson schválil Seanův návrh, aby se Charlestown stal jejich základnou. Zorganizoval železniční transport na jih k této chudobné vesničce u natské hranice, slíbil zásoby z velkých oddílů v oblasti a informoval Seana, že od něj očekává něco velkého. Znělo to jako výhrůžka.

Kapitola 43

„Ale, miláčku, vždyť ti nedali ani opravdickou uniformu. Vypadáš tak posraně.“

Candy, která se na něj dívala z široké postele, jak se obléká, otevřeně vyjádřila svůj názor na to, jak má vypadat opravdová uniforma. Měla by mít prýmký a šťapce, a řekněme, hvězdu na sytě červeném podkladě.

„Podívej se na ty knoflíky – ani se nelesknou.“

„Búrové mají rádi to, co se třpytí – dobře se jim na to míří, když svítí sluníčko.“

Sean na ni přes rameno pohlédl. Její vlasy byly rozčepýřené jako zlaté vrabčí hnízdo a modrý župan, místo aby ji zahaloval, byl provokativně rozevřený. Sean se spěšně vrátil pohledem na vlastní odraz v obrovském zrcadle a sčesal si vlasy na spáncích dozadu. Byly v nich i šediny. Docela zajímavé, pomyslel si. Škoda toho nosu. Chytil ho mezi prsty a rovnal, do prdele s nosem, ale když uvolnil sevření, vrátil se okamžitě do napůl kohoutí pozice.

„No, teď tě opustím,“ řekl a Candy se rychle postavila. Smích z jejích rtů se vytratil. Oba se jemně chvěli.

„Sejdu s tebou dolů.“

Rychle si upravila župan.

„Ne.“

„Ano. Mám pro tebe dárek na rozloučenou.“

Za hotelem, přivázaný za čtyřmi tlustými muly, stál skotský vozík. Vedla Seana k němu a zvedla nepromokavé plátno.

„Několik věcí, který, myslím budeš potřebovat.“

Před zimou ho bude chránit její ovčí kožich, šest dobrých vlněných dek a hedvábná prachová příkrývka, dva pérové polštáře a matrace, bedna pití Courvoisier a bedna šampaňského Cliquot Veuve. Proti hladu tady byl naložený losos, jahodový džem, kaviár v malých skleněných zavařovacích sklenicích, konzervované lahůdky, všechno pečlivě zabalené v dřevěných krabicích. Pro zdraví bedna léků, doplněná sadou chirurgických nástrojů.

Proti Búrům tady byla toledská ocelová šavle v kožené pochvě zdobené stříbrem a pár revolverů koltů v mahagonovém pouzdře s věnováním.

„Candy...“ pohoršil se Sean.

„Nevím, co na to říct.“

Malinko se usmála, vzala ho za ruku a sevřela ji.

„Je tady ještě něco.“

Kývla hlavou na jednoho sluhu, který se hned ztratil ve stáji a vyvedl plnokrevného arabského hřebce s anglickým loveckým sedlem na hřbetě.

„Bože můj!“ zvolal Sean a hřebec začal tancovat a vyhazovat nohama, takže paprsky ranního slunce se zatřpytily na jeho slabinách. Vyfrkával velkými růžovými nozdrami a koulel očima. Najednou hluboce zaržál a smýkl sluhou.

„Candy, miláčku,“ opakoval Sean.

„Na shledanou, Seane.“

Zvedla rty, aby ji políbil, a potom ho opustila. Do hotelu téměř utíkala. Zatímco Sean koni sprostě nadával, Mbejane a čeledín drželi jeho hlavu. Sean nasedl na hřebce, oba pomocníci ho pustili a Sean se snažil koně uklidnit. Nakonec to přece jen vypadalo, že má Sean vše pod kontrolou. Kůň zahrabal kopytem, zvedl svou šíji a nádherným cupitavým krokem vyjeli ke generálnímu ředitelství johannesburské železniční stanice. Eccles hleděl apaticky před sebe, když dorazil.

„Čemu se, do prdele, smějete, staršino?“

„Nesmál jsem se, pane.“

Sean seskočil z koně a s uspokojením dal svého hřebce opatrovat dvěma svým vojákům.

„Pěkný kus, pane.“

„Co proti němu máš?“

„Hodláte ho prodat, pane?“ Eccles nemohl zakrýt úlevu.

„Máš kruci pravdu. Hodlám. Ale je to dárek, takže prodávat se nebude tady v Johannesburgu.“

„No, plukovník Jordan v Charlestownu by určitě věděl, co s tak pěkným koníkem dělat. Myslím, že vám ho prodám, pane. Uvidíme, co se dá dělat.“

Plukovník Jordan vykupoval nejen hřebce, ale také pušky a šavle. Sekretariát charlestownské důstojnické posádky měl pěnu u huby nadšením, když Eccles odhrnul plachtu z vozíku. Když Seanův oddíl vyjel do otevřené hnědé zimní stepi k rozeklaným vrškům Dračích hor, malý vozík kodrcal vedle, plně naložený maximy a tuctem pásů s municí.

První noc byla zima. Hvězdy svítily brilantově, jasně a velmi vzdáleně. Ráno byla pláň pokryta bílým a křehkým mrazem. Každé stéblo trávy, každý proutek a spadlý lístek se změnil v bílý kouzelný klenot. Mohutná vrstva ledu pokryla tůň, vedle níž se oddíl utábořil. Mbejane a Sean spolu dřepěli na bobku. Mbejane s přehozem z opičí kůže přes ramena a Sean v ovčím kožichu zapnutém až ke krku.

„Dnes v noci se utáboříme pod tou horou.“ Sean ukázal k západu na modrý kužel, který se odrážel za svítání na modré obloze.

„Tady nás najdeš.“

„Nkosi,“ Mbejane přikývl nad svým šňupacím tabákem.

„Tady ti,“ Sean kývl bradou ke skupince čtyř domorodců, kteří potichu čekali s oštěpy vedle tůně.

„Jsou dobří?“ Mbejane pokrčil rameny.

„Znám jenom některé. Myslím, že s tím nejlepším jsem mluvil. Ale pracují, jen když dostanou zlato – nevím, jestli jim jejich srdce něco řeknou.“

Než pokračoval, prohlédl si jejich oděv. Oblečení z cárů evropských svršků, které všude nahrazovaly tradiční kroje.

„Oblékli se hrozně. Ale je možné, že pod těmi hadry jsou to opravdoví muži.“

„Je to všechno, co máme, takže s nimi musíme být stejně spokojeni. Je to lepší, než kdyby to byli nějací tlustoší vykrmení manželkami.“

Mbejane se usmál. Před týdnem dostal tajnou zprávu a věděl, že ti dva, Hlubi a Nonga, se v tuto chvíli snaží shodit kila navíc, protože jsou na cestě na sever, odjeli ze svých kraalů podél řeky Umfolozi. Brzy sem dorazí.

„Budeme lovit takhle,“ řekl mu Sean. „Tvoji muži se rozptýlí před námi, a budou hledat stopy. Koně těch, které hledáme, nebudou mít podkovy. Jestli ty stopy budou čerstvé, sledujte je, dokud vám nebude jasné, kam jedou. Pak se urychleně vraťte.“

Mbejane přikývl a vtáhl špetku ze své krabičky tabáku.

„Když budete hledat, zastavte se v kraalech, na které po cestě narazíte. Promluvte si s lidmi. Je jasné, že jestli jsou Mabune tady, ti lidi o tom budou něco vědět.“

„Jak si přejete, Nkosi.“

„Vychází slunce.“

Sean vzhlédl na sluneční svit nad vysokými skalami, zatímco údolí byla modrá, ve stínu.

„Mnoho štěstí, Mbejane. Mbejane složil svůj přehoz a převázal ho kouskem kůže. Zvedl svůj špičatý oštěp a přehodil velký oválný válečný štít na rameno.

„Mnoho štěstí, Nkosi.“

Sean se díval, jak promlouvá k ostatním bojovníkům, poslouchal libozvučnému zvedání a zase klesání Mbejanova hlasu. Pojďme se rozptýlili, odklusali do stepi, ztráceli se, až byli úplně pryč.

„Ecclesi.“

„Pane.“

„Snídaně je u konce?“

„Ano, pane.“

Muži se postavili ke svým koním, srolované příkrývky a karabiny na sedlech, klobouky naražené do očí a límce jejich obrovských kabátů zvednuté proti mrazu. Někteří ještě jedli a měli bajonety umazané od hovězí konzervy.

„Tak, jdem na to.“

Oddíl vyrazil ve čtyřstupu, muli se zavazadly a vozík uprostřed, předvoj rozprostřený vpředu, aby měl náskok a bránil ostatní v případě napadení. Byl to malý oddíl, dlouhý ani ne sto padesát kroků i se zvířaty na bagáž, a Sean se usmál, když si vzpomněl na obrovskou patnáctimílovou kolonu, která pochodovala z Colensa do Spion Kopu. Přesto to stačilo, aby byl hrdý. Courtneyovi udatní průzkumníci. Jejich úkolem teď bylo dokázat, že každé slovo tohoto názvu si zaslouží. Saul zahákl nohu přes sedlo a udržoval na ní v rovnováze svůj notes, a zatímco jeli, plánovali se Seanem důkladnou reorganizací oddílu. Když se v poledne zastavili, plán byl hotov. Skupina deseti mužů byla pověřena úkolem starat se o muly, pro tuto povinnost vybral Sean ty, kteří byli tlustí, staří nebo neobratní v sedle. Tito muži se budou také starat o koně, když ostatní půjdou do útoku po svých. Z námořníků Sean vybral střelce, ze kterých vytvořil čtyři týmy k maximum. Střelce rozdělili do skupin po deseti, nejlepší z nich byli povýšeni na vůdce skupinek – seržanty – a jejich pravomoci zaznamenány do Saulova malého notesu. Bylo dobře po půlnoci, když tu noc odstrojili koně pod temným masivem hor. Mbejane se svými muži na ně čekal vedle malého, dobře ukrytého ohně.

„Vidím tě, Mbejane.“

„Vidím vás, Nkosi.“

Ve světle ohně byly Mbejanovy nohy pokryty prachem až po kolena a obličej měl zešedlý únavou.

„Co nového?“

„Staré stopy. Možná před týdnem mnoho mužů tábořilo dole u řeky. Dvacet ohnišť, ale ne v řadách, jak je dělají vojáci. Nenechali žádné konzervy, jak nechávají vojáci, když je vyprázdni a vyhodí. Žádné stany, ale postele z nasekané trávy – mnoho postelí.“

„Kolik?“ Byla to zbytečná otázka, protože Mbejane neuměl počítat jako

bílí muži. Pokrčil rameny.

„Tolik postelí, jako je našich mužů?“ vymyslel Sean porovnání.

„Možná tolik – ale ne více než tolik.“

Pravděpodobně pět set mužů, hádal Sean.

„Kam odjeli?“

Mbejane ukázal na jihozápad. Zpět k Vryheidu a schovali se za Dračí horu. Ano, to byla bezpochyby část wynberského komanda.

„A co nového v kraalech?“

„Mají strach. Trošku mluvili, ale nic zajímavého.“

Mbejane se nesnažil ukrýt hnus, pohrdání, které Zulan cítí ke každému jinému kmeni v Africe.

„Dobrá práce, Mbejane. Odpočinite si teď, vyrazíme před svítáním.“

Čtyři další dny směřovali na jihozápad, Seanovi vojáci prohledávali zem deset mil na každé straně cesty a nenašli nic. Dračí hory se tyčily na jižním horizontu jako vroubkovaná záda prehistorické obludy. Na vrcholcích byl sníh. Sean zkoušel své muže z obrany před náhlým útokem. Střelci funěli, když slézali v šiku z koní, aby divoce pádili k nejbližší vyvýšenině země a obklopili se maximy. Čeledíni chytali uvolněné koně a chvátali se schovat do nejbližší rokle nebo za pahorek. Ten manévř opakovali znovu a znovu. Sean je proháněl, dokud se v sedlech nenakláněli dopředu, aby chvíli odpočinuli rozbolavělým zádům, a proklínali ho během jízdy.

Dohnal je na pokraj vyčerpání a potom do nové tělesné kondice. Rašily jim vousy, opálené tváře zčervenaly a loupaly se, potom ztmavly, uniformy ztmavly taky, ale špínou. Teď už ho neproklínali. Byla mezi nimi nová nálada, více se smáli a seděli pevně v sedlech, v noci hluboce spali i přes zimu a vstávali dychtivě. Sean byl docela spokojen. To ráno desátého dne Sean se dvěma svými vojáky šel dopředu oddílu na výzvědy. Právě sesedli z koní, aby si odpočinuli mezi hromadami kamení, když Sean zahlédl vpředu na planině pohyb. S divokým očekáváním se seškrábal z balvanu, na kterém seděl, a běžel ke koni pro dalekohled.

„Doprčic!“ vyjádřil jadrně své zklamání, když uviděl čepele kopí, které zářily v oblouku zkrácené perspektivy dalekohledu.

„Kavalerie.“

O půl hodiny později potkali malou patrolu lancerů jednoho z velkých oddílů, které projížděly na jih od linie bunkrů. Mladý důstojník dal Seanovi doutník a podal poslední zprávy z bojů. De la Rey a Smuts řádili severně od Johannesburgu v Magaliesbergu se čtyřiceti tisíci muži. pronásledovali jejich tři tisíce. Na jihu ve Svobodném státě další velký lov De Weta byl v plném proudu. Ale tentokrát ho nechytí, ujistoval Seana důstojník. Padesát tisíc nohou a koní hnalo jeho oddíly do úhlu mezi linií bunkrů a rozvodně-

nou řeku Riet. Na východě bylo klidněji. Komandům tady chybělo velení. Nacházely se nahoře v horách kolem Komatipoortu.

„Vypadá to, jako by tu byl taky klid, pane. Ale nelíbí se mi to. Ten člověk Leroux je zatraceně prohnáný a chytrý muž. Tak dalece, že omezil svou činnost jen na několik útoků. Před desíti dny asi pět set jeho mužů napadlo jeden z našich zásobovacích oddílů blízko Charlestownu. Vytřel zrak hlídce a posbíral spoustu munice, takže mohla vzplanout pořádná bitva. Potom zase utekl do hor.“

„Ano,“ přikývl Sean rozšklebeně.

„Našli jsme jeden z jeho táborů.“

„Od té doby po něm ani stopa, pane. Pročistili jsme zemi, ale dosud bezvýsledně.“

„A jak je na tom s vojáky?“ zeptal se Sean.

„Může shromáždit tři tisíce, říká se. Já odhaduji, že čeká na něco opravdu velkého.“

Tu noc přijel Mbejane do tábora až po půlnoci. Sean spal pod vozíkem a Mbejane k němu přistoupil se dvěma muži.

„Nkosi.“

Sean se otočil na bok, okamžitě vzbuzený dotykem.

„Mbejane?“ Vyplazil se zpod vozíku a postavil se. Měsíc svítil, stříbrný, kulatý a jasný. V tom světle poznal muže s Mbejanem a zvolal potěšeně: „Bože! Hlubi! Nonga!“ Potom si vzpomněl na jejich zvyky: „Vidím vás.“

Vykročil kupředu s širokým úšklebkem, aby je objal kolem ramen. A každý odpověděl, když vraceli jeho objetí.

„Vidím vás, Nkosi.“

„Jak se máte?“

„Já se mám dobře. Jak se máte?“ Katechismus zulského pozdravu by mohl pokračovat tak dlouho, jak to jen čas dovoloval. Více než rok uplynul od té doby, kdy je Sean propustil ze svých služeb na okraji Pretorie, a proto se jich Sean musel zeptat na otce, bratry, stáda a cestu, kterou vykonali, než mohl vyslovit svou osobní otázku.

„Jeli jste přes Ladyburg?“

„Ano, jeli,“ přikývl Hlubi.

„Viděli jste Nkosanova Dirka?“

Ted' poprvé se oba dva usmáli, bílé zuby zasvítily ve světle měsíce.

„Seděli jsme na schůzi Nkosizany,“ pokrčil Hlubi rameny.

„Roste jako býk. Už nosí jizvy z bitev, jedno oko má přikryté černou páskou.“

„Roste taky jeho moudrost,“ Nonga se chvástal.

„Vykládal nahlas věci, které jsou psány v knize.“

Hlubi pokračoval: „Posílá pozdravy Nkosimu, svému otci, a prosil nás, abychom mu vzkázali, že by chtěl opustit školu a přidat se k nám, aby mohl otce vidět. Prý už umí číst z knih a počítat číslice.“

Sean se zasmál.

„A co Nkosikazi, moje matka?“ zeptal se.

„Je v pořádku. Posílá vám tuto knihu.“ Hlubi předložil cestovní obálku ze svého bederního oděvu. Sean ji zastrčil do kabátu, aby si ji později přečetl.

„Ted’.“ Pravidla zdravení už byla dokonána, Sean se mohl vrátit do přítomnosti.

„Co nového od Mabuny? Našli jste stopy?“ Mbejane si dřepl na bobek a položil vedle sebe oštěp a štít. Ostatní ho následovali. Porada mohla začít.

„Mluv,“ rozkázal Mbejane Hlubimu.

„Jeli jsme přes hory, je to kratší cesta,“ vysvětloval Hlubi.

„V kopcích pod horami jsme našli cestu ušlapanou koňmi, mnoha koňmi. Stopovali jsme ji a dojeli jsme na plošinu obklopenou skálou. Mabunu jsou tady s dobyt看 a vozy.“

„Jak daleko je to místo?“ Sean se dychtivě zeptal.

„Cesta dlouhá jeden den.“

Třicet mil.

„Kolik Mabunů?“ zeptal se Sean a Mbejane vysvětloval, „Tolik, kolik jich tábořilo, jak jsem vám říkal předtím.“

To má smysl, rozhodoval se Sean. Jan Paulus musel rozdělit své síly do menších jednotek kvůli zásobování a úkrytu do té doby, než je bude potřebovat.

„Jedeme,“ řekl a postavil se. Eccles se rychle vzbudil.

„Staršino. Hlídky našly malé búrské komando v táboře pod horami. Ať muži nasednou na koně.“

„Pane!“ Ecclesův knír, pomačkaný spánkem, se zachvěl jako vousy loveckého psa. Zatímco kolem něho nastal pohyb, jak muži nasedali na koně, Sean odkopl větev do ohně a ve žluté kmitavé záři vytrhl list ze svého poznámkového bloku a naslinil konec tužky. Všem britským vojskům v poli: Navázal jsem kontakt s komandem pěti set mužů. Pokuste se obklíčit je a rozhodnout vašim příjezdem bitvu v náš prospěch. Posel vás k nim zavede. S. Courtney (Major). 5. srpna, 1900. Čas 00.46 h.

„Hlubi!“ zavolal.

„Nkosi!“

„Vem ten papír, podal mu list.“

„Tam jsou vojáci.“ Natáhl paži k jihu. „Dej jim to.“

Sevření v pevné koloně s pěkným malým vozíkem, který skákal a kodrcal v týlu, Courtneyovi udatní průzkumníci klusali na jih hnědou zimní trávou, která kartáčovala jejich třmeny. Sean se Saulem vedle sebe a Zulany předsunutými vpředu jako s loveckými psy jel na křídle. Nedbale seděl v sedle a snažil se Adin dopis studovat oběma rukama, protože se ve větru jízdy třepotal. Bylo těžké číst laskavá uklidňující slova ve chvíli, kdy spěchá do boje.

V Lion Kopu bylo všechno v pořádku. Akácie rychle rostou – chráněné před ohněm, suchem nebo nákazou. Najala správce, který pracuje jen odpoledne. Dopoledne musí navštěvovat ladyburskou školu. Dirk si pohádkově vydělává dva šilinky a šest pencí za týden a zdá se, že se mu práce líbí. Školní docházka pro tohle období končí o Velikonocích a bude příležitostí pro nějaký obchod. Jeho průměrně špatné známky v každém předmětu jsou doprovázeny poznámkami ‚Mohl by umět mnohem lépe‘ nebo ‚Nepozorný‘. Ředitel to celkově shrnul: Dirk je vysoce živý a oblíbený chlapec. Ale musí se naučit ovládat svůj temperament a upotřebit ho spolu s pílí v těch předmětech, které nemá rád. Dirk nedávno vybojoval heroický pěštní souboj s Petersenovým chlapcem, který je o dva roky starší, a dorazil zkrvavený a potlučený, ale vítězný.

Tady Sean odhalil nádech hrdosti po Adině první kritice. Následovalo půl strany zpráv nadiktovaných Dirkem, ve kterých hojně zdůrazňoval protesty synovské lásky a povinností a žádosti o koně, pušku a povolení ukončit školní kariéru. Ada pokračovala uhlazeně, aby naznačila, že se Garry nedávno vrátil do Ladyburgu, ale ještě se jí neozval. Nakonec mu nařizovala, aby si bral spodky, že je to zdravé, vyzývala Všemohoucího, aby ho chránil, očekávala jeho brzký návrat do Lion Kopu – končila s láskou.

Sean opatrně poskládal dopis a zastrčil ho zpátky. Potom nechal myšlenky odlétnout, houpal se v sedle, zatímco hnědé míle ustavičně ubíhaly pod kopyty koně. Bylo tolik uvolněných nebo spletených nitek, ve kterých musí pokračovat – Dirk a Ada, Ruth a Saul, Garrick a Michael – toho všeho mu bylo líto. Potom se konečně podíval po očku na Saula a vzpřímil se v sedle. Teď nebyl čas na takové myšlenky. Vjeli do chřtánu jednoho údolí, které se před nimi svažovalo z Dračích hor a pokračovalo řekou. Její břehy se spouštěly deset stop do vody, která ve svém korytě bublala a zvonila přes vyhlazené kulaté balvany.

„Jak daleko ještě, Nongo?“ zavolal.

„Už blízko, Nkosi.“

V jiném údolí, které se paralelně táhlo s tím, do kterého vjel Sean se svou skupinkou, odděleném jen dvěma hřebeny skály, se mladý Búr zeptal úplně stejně.

„Jak daleko ještě, Oom Paule?“ Ale než odpověděl, generál Jan Paulus Leroux se uvolnil v sedle, otočil se a rozhlédl po komandu jednoho tisíce bojovníků, který vedl na sraz do svého tábora v horách. Jeli ve stmelené mase, která vyplnila dno údolí, vousatí muži v pestrých, domácí vyroběných uniformách, na ponících chundelatých v zimních kožších – Jan Paulus cítil, jak ho hrdost šimrá v hrudníku, když se na ně díval. Tito byli poslední, veteráni půl stovky bojů, muži ukutí a zkalení v peci bojů, ostří jako břitva a pružní jako nejlepší ocel. Potom se podíval na chlapce vedle sebe – chlapec byl mladý, jen v jeho očích bylo stárí a moudrost.

„Teď už blízko, Hennie.“

„Ecclesi, tady zastavíme. Napojte koně. Uvolněte popruhy, ale nesundávejte sedla. Žádný oheň, ale muži si mohou odpočinout a najíst se.“

„Dobře, pane.“

„Jdu napřed a podívám se na ten tábor. Když budu pryč, chci, abyste zajistil extra stovku pásů munice každému muži. Zkontrolujte maximy. Měl bych být zpátky asi za dvě hodiny.“

„Kdy to bude, pane?“

„Vyrázíme kupředu za soumraku. Chci zaujmout pozice k útoku, než vyjde měsíc. Můžete to teď říct mužům.“

Když Sean a Nonga opustili oddíl a šplhali se pěšky nahoru po svahu, z hřebene je sledovali dva muži. Leželi na břiše mezi skalami. Oba byli vousatí. Jeden z nich měl pásek britského důstojníka přes zalátané kožené sako, ale puška, která odpočívala na skále vedle něj, byla mauserovka.

„Posílají špehy do tábora,“ zašeptal a jeho kamarád odpověděl v afrikánštině.

„Jo, našli ho.“

„Běž! Jeď rychle k Oom Paulovi a řekni mu, že tu máme tři sta khaki lidí a že bychom je měli přepadnout.“

Druhý Búr se zašklebil, otočil se dozadu a utíkal k obzoru. Když byl pod ním, přispěchal k poníkovi, a než nasedl, odvedl ho do trávy, která ztlumila klapání jeho kopyt.

Za hodinu se Sean vrátil z průzkumu.

„Máme je, Ecclesi,“ spokojeně se zašklebil na Saula a Ecclese.

„Jsou asi dvě míle odtud v pánvi ukryté mezi kopci.“

Dřepl si a vyčistil kousek země dlaní ruky.

„No, tak tady je údolí.“

Rychle kreslil proutkem v prachu.

„To je naše údolí. Tady jsme my. Toto je tábor, kopce tady, tady a tady. Tady je vstup do pánve. Takže dva maximy se stovkou mužů umístíme tady, za a před nimi. Asi takhle. Chci, abyste –“ Najednou jeho pozemní mapa explodovala, špína mu vletěla do očí a otevřených úst.

„Co to, doprdele –,“ huboval, když si třel obličej, ale zbytek jeho věty byl pohlcen rachotem mauserovek. Skrze slzící oči Sean vzhledl k hřebeni.

„Och, Bože můj!“ Clona z kouře zbraní přes něj proudila jako mořská sprcha ve větrném dni. Vyskočil na nohy.

„Do řeky. Žeňte koně do řeky.“

Utíkal dolů na konec oddílu, křičel na muže, kteří zápasili, aby vytáhli pušky zaháknuté v pouzdrech, viděl řvoucí a řehtající koně. Búrská palba je bičovala, odhazovala ječící muže a koně do trávy. Uvolnění koně splašeně pobíhali po údolí, ocasy zvednuté a prázdné třmeny skákající na slabinách.

„Nechte toho! Nechte je, utečte! Skočte do vody!“ Dva ranění muli spadli, kopali v postraňcích vozíku. Sean roztrhl jednu nepromokavou plachtu a vytáhl maxim. Kulka roztržila pažbu pod jeho rukama.

„Ty!“ zakřičel na jednoho námořníka.

„Seber to!“ Podal mu zbraň a muž s ní utíkal, rozhoupal ji v rukou a skočil z břehu řeky. Se zásobníkem pod každou paží ho Sean následoval. Vypadalo to, jako by utíkal po pás ve vodě, každý krok táhl s bolestivou rozvahou a cítil, jak ho zaplavuje strach. Kulka posunula jeho klobouk dopředu přes oči, zásobníky s municí ho stahovaly dolů a klopýtal stížený panikou k řece.

Zemský povrch náhle zmizel pod nohama, upadl a pustil zásobníky, pak se s bolestí v páteři vrhl dopředu, shrábl je a spadl tváří dolů do ledové vody. Okamžitě se vynořil, a stále svíraje municí pro maxim, zamířil zmiřavě ke strmému břehu. Nad ním práskala a zpívala búrská střelba a koryto řeky bylo přeplněno jeho vojáky. Z břehu ještě padali a skákali další, aby se připojili k tlačenci. Lapaje po dechu, ležel Sean na břehu a sbíral všechny své síly. Voda mu stékala z oblečení, proudění zachráněných v korytu řeky přestalo, zastavilo se.

Búrská palba se také zajíkala a po bitevním poli se rozprostřel poměrný klid, přerušovaný pouze sténáním a klením raněných. Seanova první souvislejší myšlenka byla spojena se Saulem. Našel ho, jak opatruje dva muly pod břehem s Nongou a Mbejanem, kteří drželi další páry vedle sebe. Poslal Saula, aby převzal velení na opačném konci šiku.

„Staršino!“ zařval Sean a s úlevou uslyšel Ecclesovu odpověď velmi blízko.

„Tady, pane.“

„Roztáhněte muže podél břehu. Obsad'te palebné posty.“

„Dobře, pane,“ a okamžitě začal.

„Hej, vy tam, slyšeli jste majora! Zvedejte zadky!“

Během deseti minut lemovalo břeh dvě stě pušek a maxim byl umístěn a obsazen muži za nánosem kamení a hlíny. Ti muži, kteří ztratili své zbraně, ošetřovali raněné. Tato ubohá malá skupinka našla své útočiště uprostřed šiku. Byli opření o břeh, seděli po pás v blátě a jejich krev barvila vodu růžovohnědě. Sean se vyšplhal k jednomu palebnému postu vedle Ecclese a vystrčil hlavu, aby se opatrně podíval přes břeh. Na obraz před ním byl ořesný pohled. Mrtví muli a koně s roztrhanou bagází, deky a zásoby rozházené v trávě. Raněná zvířata sebou bezmocně zmítala nebo tiše stála se svěšenými hlavami.

„Je tady snad ještě někdo živý?“ zavolal Sean, ale mrtví vojáci mu neodpovídali. Kulka záškodníka z hřebene se zaryla do země před Seanovým obličejem, a proto se rychle schoval.

„Většina z nich se rozhodla skočit do řeky, pane. Těm, kteří to neudělali, je líp tam venku než v blátě tady.“

„Kolik jsme jich ztratili, Ecclesi?“

„Asi tucet mrtvých, pane, a dvakrát tolik raněných. Vyvázli jsme z toho ještě dobře.“

„Ano,“ přikývl Sean.

„Většina z jejich prvních střel šla příliš vysoko. Je to chyba i toho nejlepšího střelce, když střílí z kopce dolů.“

„Myslím, že jsme měli všichni v kalhotách, když začali střílet,“ uvažoval Eccles a Sean postřehl kritiku v jeho tónu.

„Vím. Měl jsem nechat hlídky na hřebeni,“ souhlasil. Nejsi Napoleon, řekl si, a každá zkouška má své oběti.

„Kolik jich nemá zbraně?“ zeptal se.

„Máme dvě stě deset pušek a jednoho maxima, pane. Já jsem zajistil extra stovku pásů každému muži ještě před útokem.“

„Mělo by to stačit,“ rozhodl Sean.

„Teď všechno, co nám zbývá, je vydržet, dokud můj domorodý průvodce nepřivede posily.“

Půl hodiny už trvala přerušovaná střelba z úkrytu na hřebeni a Sean se procházel podél řady a mluvil s muži.

„Tak co, jak je, námořníku?“

„Moje stará máti by mi dala co proto, pane. Georgi, řekla by, sedět v blátě není dobré na ledviny.“

Muž byl postřelen do žaludku a Sean se násilně hrdelně zachechtal.

„Mohl bych si zakouřit, myslím, mohl bych.“

Sean pro něj našel vlhký doutník v kapse a pokračoval dál. Mladík, jeden z kolonistů, tiše plakal. Na hrud tiskl zkrvavený uzel obvazů. To byla jeho ruka.

„Bolí tě to?“ zeptal se Sean něžně. Chlapec se na něj podíval, slzy stékaly po tvářích.

„Běžte pryč,“ šeptal. „Prosím vás odejděte.“

Sean šel zamýšleně dál. Měl jsem nechat na hřebeni hlídky, pomyslně si opět. Měl jsem...

„Bílý prapor na hřebeni, pane,“ muž vzrušeně vykřikl a Sean se vyšplhal vedle něj. Okamžitě se v řadách ozývala spousta poznámek.

„Věší prádlo!“

„Ty mrchy chtějí kapitulovat. Vědí, že by to stejně prohráli.“

Sean se vydrápál z koryta řeky a zamával kloboukem k bodu bílého plátna, které plápolalo na hřebeni, a muž na koni začal cválat směrem k nim.

„Middag, Menheer,“ pozdravil ho Sean. Obdržel jen kývnutí jako odpověď a převzal zprávu, kterou mu muž nabídl: Menheer každou chvíli očekávám příjezd hotchkissova děla. Vaše postavení není bezpečné. Navrhuji vám složit zbraně a předejít tak dalšímu zabíjení. J. P. Leroux, vrchní generál, wynberské komando Zpráva byla napsaná spisovnou holandštinou na oškubaném útržku balicího papíru.

„Moje pozdravení generálovi, Menheer, ale zdržíme se tady o něco déle.“

„Jak si přejete,“ Búr trpce přikývl, „ale nejprve se musíte podívat, jestli žádný z těch –,“ ukázal na khaki postavy, které byly roztroušeny mezi mrtvými muly a koni „Musíte se podívat, jestli některý z nich není ještě živý. A musíte zastřelit raněná zvířata.“

„To je od vás laskavé, Menheer.“

„Samozřejmě, nebudete se snažit sbírat zbraně nebo munici.“

Búr stál s nimi, zatímco Eccles a půl tuctu mužů prozkoumávalo bitevní pole likvidovalo zmrzačená zvířata a kontrolovalo ležící vojáky. Našli jednoho muže, který ještě žil. Vzduch syčel jemně z jeho proseknuté průdušnice a pěna z bublinek krve se nahromadila kolem rány. Na příkrývcе ho zanesli dolů do koryta.

„Jedenáct mrtvých, pane,“ podával Eccles Seanovi hlášení.

„Ecclesi, jakmile příměří skončí, pokusíme se obnovit činnost dalšího maximu a získat dvě bedny munice.“

Stáli vedle vozíku a Sean vytočil hlavu a posunkem ukázal na objemnou modrou kovovou zbraň, která vykukovala zpod tarpaulinového plátna.

„Dobře, pane.“

„Chci, aby byli čtyři muži připraveni pod okrajem břehu. Zkontrolujte, jestli má každý muž nůž, aby mohl rozřezat provázky na balíku.“

„Ano, pane.“

Eccles se zašklebil jako hravý mrož a odtáhl zpět k řece a Sean vykročil k Búrovi na koni.

„Skončili jsme, Menheer.“

„Dobře. Jakmile překročím obzor tamhle nahoře – potom znovu začneme.“

„Souhlasím.“

Sean pomalu kráčel zpět k řece, obcházeje mrtvé. Už tady byly mouchy, zelené a kovově lesklé, vzlétaly jako stěhovavý roj včel, když je míjel, potom se znovu usadily. Sean došel ke břehu a Saul se pod ním přikrčoval v čele skupinky neozbrojených mužů. Za nimi stál zamračený Eccles, knír se třásl zklamáním. Sean okamžitě pochopil, co se stalo – Saul použil své vyšší hodnosti k tomu, aby velel dobrovolníkům.

„Co to, doprdele, děláš?“ zeptal se ho Sean a Saul mu bez mrknutí oka zatvrzele odpověděl.

„Ty zůstaneš, kde jsi. Je to rozkaz!“ Otočil se k Ecclesovi: „Jdem na to, staršino!“ A Eccles se ušklíbl. Nebyl čas na hádky. Búrský jezdec už byl v polovině cesty k hřebeni. Sean zesílil hlas a zakřičel na dlouhou řadu mužů pod břehem.

„Poslouchejte všichni. Nikdo nevystřelí, dokud to neudělá nepřítel. Takhle to snad trochu déle protáhneme.“

Trošku ztišil hlas a promluvil k Ecclesovi.

„Neutíkej, prostě jen běž.“

Sean seskočil z břehu a postavil se mezi Ecclese a Saula. Všichni tři hleděli k hřebeni a pozorovali Búra, který dojel k hřebeni, zamával kloboukem a zmizel.

„Jděte!“ řekl Sean a všichni vyšli. Eccles, čtyři dobrovolníci a Saul. Sean ohromeně civěl za všemi šesti, jak jdou k vozíku. Vzplál v něm hněv. Ten pitomý malý mizera – a šel taky. Dostihl je, když dorazili k vozíku a v napjatém tichu přerušeném bouří zařval na Saula: „Za to tě ukřižuju!“ a Saul se triumfálně zašklebil. Na hřebeni bylo stále rozpačité ticho, ale netrvalo dlouho. Saul a Sean společně řezali provazy, které držely plátno, a Sean ho odhodil a sáhl po zbrani.

„Vemte to.“

Podal ji muži za sebou. V tu chvíli nad jejich hlavami proletěla varovná střela.

„Chyťte každý jednu a upalujte!“ Od hřebene a řeky prolétala střelba ja-

ko dlouhé bubnování bubnů, a tak se rozběhli, zatížení břemeny, zpět k řece. Muž nesoucí maxim střemhlav spadl. Sean odhodil bednu s municí, kterou nesl. Dopadla blízko u břehu, převrátila se dopředu a skulila se přes okraj. Prudce zabrzdil, zastavil se, sebral spadlou zbraň a pokračoval. Před ním nejprve Eccles, potom Saul vskočili do bezpečí a Sean je následoval se třemi vojáky, kteří přežili. Bylo po všem, Sean seděl po pás v ledové vodě s kulometem přimknutým k hrudi a všechno, na co teď mohl myslet, byla zlost na Saula. Sevřel bolestivě jeho rameno a vytáhl ho na nohy.

„Ty...“ Nemohl najít slova, kterými by ho ranil. Kdyby tady Saula zabili, Ruth by nikdy nevěřila, že to nebyla Seanova chyba.

„Ty blbče“, řekl a málem ho uhodil, ale zmátly ho výkřiky z palebného postu vedle něho.

„Ten ubožák!

„Je nahoře!“

„K zemi, pro milost Boží, k zemi.“

Sean pustil Saula, přiskočil k platformě a hleděl skrze střílnu v opevnění z kamení a hlíny. Tam nahoře stál voják, který nesl maxim. Pohyboval se, jako by ho, někdo dal do klatby, kolébal se zvláštní chůzí idiota, rukama komíhal podél boků. Z hřebene se do něj strefovali. Vojáci zparalizovaní hrůzou civěli a nikoho nenapadlo jít mu na pomoc. Při každém zásahu búrské zbraně se zakymácel, zakolísal, vrávoravě se otočil od řeky. Potom ho konečně dobili a spadl na obličej. Střelba ustala a muži v řečišti se začali v tichosti pohybovat a vyprávět si o všedních věcech, vyhýbali se očima pohledům, zahanbení tím, co viděli, intimní nahou věcí, jakou je lidská smrt. Seana hněv opustil a nahradila ho provinilá vděčnost, že tam ten člověk nahoře nebyl Saul.

Kapitola 46

Následovalo dlouhé období klidu. Sean a Saul seděli opření o břeh, a i když mluvili málo, starý smysl pro přátelství se obnovoval. Se svištěním a rachotem zčeřil vzduch nad jejich hlavami první výstřel děla a Sean a všichni ostatní se instinktivně příkrčili. Granát vybuchl ve vysokém hnědožlutém oblaku na protějším svahu. Podél řeky vypuklo zděšení.

„Proboha, mají dělo!“

„Kup mi lístek na další vlak, kamaráde!“

„Ničeho se nemusíte bát, chlapci,“ křičel Sean přesvědčivě. „Nemůžou na nás s takovým dělem.“

A další granát vybuchl na okraji břehu a sprchoval je hlínou a kamením. Jeden granát za druhým. Stáli omámení a kašlali v kouři a při dalším vý-

buchu se vrhli k břehu jako tlupa soutěžících hrobníků. Prach z jejich pohybů se zvedl v hnědavé mlze nad řekou a zmátl Búry na hřebeni. Téměř před přiletem dalšího granátu si každý muž vykopal malý podzemní bunkr, do kterého se mohl vmáchnout. Búrští dělostřelci byli panicky nesoustředění. Dvě nebo tři střely přeletěly divoce nad hlavami a vybuchly v otevřené stepi. Další dopadla plošně do řeky a rozstříkla bláto a vodu vysoko do vzduchu. Když se to stalo, po jásotu, který z hřebene slabě přinášel vítr, následovala dlouhá přestávka – pravděpodobně v tu chvíli dělostřelci přijímali blahopřání od svých kamarádů. Každé bombardování bylo doprovázeno uspěchaným provoláváním slávy, které nepříteli zeslabovalo, a následovala další dlouhá přestávka, ve které každý odpočíval. Během jednoho takového intervalu Sean zíral skrze hledáček. Z tuctu bodů podél břehu se zvedaly bledé sloupky kouře.

„Mají přestávku na kafe, Ecclesi.“

„Podle toho, jak válčí, můžeme očekávat další bílý prapor a dvojici mladíků, kteří nám přinesou kafe.“

„Pochybuj,“ zašklebil se Sean.

„Ale nicméně myslím, že je můžeme čekat, že k nám sjedou dolů.“

Sean předložil svůj názor.

„Teď je půl páté. Dvě hodiny do západu slunce. Leroux se musí rozhodnout před setměním.“

„Jestli přijedou, přijedou zezadu,“ prohlásil Saul a ukázal ke svahu země, který se jim zvedal za týlem.

„Abychom se s nimi tady střetli, museli bychom obsadit protější břeh a vystrčit svoje záda, abychom mohli střílet z úkrytu.“

Sean chvíli zvažoval problém.

„Kouř! To je ono!“

„Prosím, pane? „Ecclesi, ať muži udělají ohniště z kamení podél koryta a naloží na ně trávu a větve, aby byly připraveny, až je zapálíme.“ rozkázal Sean. „Jestli opravdu přijedou zezadu, zakryjeme se kouřem.“

Během patnácti minut zuřivé aktivity dokončili práci. Ve vzdálenostech deseti kroků podél řečiště postavili obrovské mohyly kamení, které se zvedaly nad hladinu vody. Na každé byla nakupena vysoká hromada trávy a větví divokého bolehlavu, posbíraných z břehů řeky až odtud, kam dosáhli. Leroux zaútočil se svými jezdci na řeku chvílku před západem slunce, v době stínů a klamného světla, kdy se v tichém studeném vzduchu začínala zvedat mlha. Sean slyšel hlasitý dusot kopyt, jako by v dálce jel vlak. a vyskočil na nohy.

„Už jedou!“ někdo zakřičel.

„Ti prevíti jedou zezadu.“

Se sluncem v zádech, které před ně házelo velké zkroucené stíny, mihli se v dlouhém šiku od západu.

„Zapalte ohně!“ hřměl Sean. Búrové leželi přimknutí na hřbetech svých koní, pět set bojovníků v plném trysku, a jakmile dorazili, ihned stříleli.

„Maximy!“ křičel Sean.

„Otočte maximy! Mužstva táhla mohutné, těžkopádné zbraně ze stanovišť a zmítala se s nimi přes proud vody. Z každého ohně doutnal modrý kouř a zvedal se. Muži kašlali a kleli a cákali při zaujímání nového palebného postavení. Mohutný zuřivý výbuch z hřebene rozstříkl řeku, to mezi ně polní dělo pálilo granát za granátem.

„Palte, pro vůli Boží!“ křičel Sean. „Střílejte je, kurvy. Střílejte do nich. Nešetřte je.“

Rachot byl hrozivý, granáty a palba pušek, bušení maximu, výkřiky, bojové rozkazy a sténání, dusot zběsilých kopyt, výbuchy plamenů. A nad tím vším hustá mlha, kouř a prach. S lokty opřenými o kostrbatý povrch břehu Sean namířil a vystřelil. Kůň spadl na zem a jezdec a zbraň se vymrštily vysoko a zřetelně. Ani nezvedl pažbu z ramene, znovu nabíl a vystřelil. Zásah! Jezdec zakolísal a zkroutil se v sedle. Spadni, ty mrcho!

Konečně – sklouzl dopředu a spadl. Výstřel znovu a znovu. Prázdný zásobník. Zásah každou ranou. Lodní důstojník vedle něj střílel s maximem v dobře uváženém rachotícím oblouku. Když nabíjel, nervózně tápal kolem sebe a Sean pozoroval maxim, jak ničivě kosí kruh kolem sebe, nechává za sebou jatka spadlých koní a bojujících mužů a najednou se jeho palba zastavila. Námořník se naklonil, aby vytáhl z dřevěné krabice nový pás. Kulka z hřebene, vystřelená jen tak poslepu do kouře, ho zasáhla do týlu. Spadl dopředu, přikryl zbraň, krev se proudem řinula z otevřených úst po obalené hlavni. Jeho končetiny sebou škubaly a trhaly ve smrtelné křeči.

Sean odhodil pušku a odtáhl námořníka ze zbraně, posunul pomocí páky první náboj pásu a vrazil své palce dolů na knoflíky. Teď byli blízko. Sean se snažil vydržet, táhlo ho to dolů na rukojeti, aby začal pálit, mířil na plece koní. Námořníková krev se spékala a syčela na horké hlavni a tráva před jejím ústím se ohýbala a chvěla v ustavičné palbě. Mohutné kožichy koní se nad ním rýsovaly proti ztemnělému nebi, muži na nich pálili své kulky do přeplněného řečiště. Zranění koně klouzali dolů z břehu a váleli se a vykopávali v blátě.

„Dolů z koní! Slezte! Běžte na ně!“ ječel starý bojovník s pěkným žlutým vousem. Sean otočil zbraň tak, aby křiklouna dostal. Muž ho uviděl v kouři, ale pravou nohu měl vytaženou z třmene, pušku držel v levé ruce a bezmocně seskakoval z koně. Sean viděl, jak nebojácné jsou jeho šedé oči, když se díval dolů do ústí hlavně maximu.

Střela ho zasáhla do hrudníku, ruce se roztočily jako větrný mlýn, levá noha chycená v třmeni, jak padal dozadu. Poník se dal do běhu a táhl ho pryč. Útok se zastavil. Búrská palba ochabovala, poníci pádili zpátky ukrýt se zpátky mezi kopce. Starý bojovník, kterého Sean zabil, jel s nimi, tažený na zádech, hlava mu bezvládně poskakovala po kostrbaté zemi a zanechávala dlouhou kluzkou stopu na zmačkané trávě. Muži kolem Seana výskali a smáli se a provolávali slávu. Ale v blátě bylo mnoho takových, kteří nemohli oslavovat. Otřesený Sean si provinile uvědomil, že stojí na mrtvém těle námořníka, který zemřel u maximu.

„To je pořád dokola, takoví!“ Eccles zářil. Bez sentimentu mezi mrtvými, jak jen starý voják může být.

„Ano,“ souhlasil Sean. Na planině se těžce zvedl kůň. Stál a třásl se, jednu nohu měl zlomenou. Raněný bojovník v trávě začal kašlat, dusit se a popadat dech. Dusil se svou vlastní krví.

„Ano, Ecclesi, teď je řada na nás. Zvedni prapor. Musí sejít dolů a posbírat své raněné.“

Když hledali a sbírali raněné a zabíjeli koně, svítili si k tomu v temné nocilucernou.

„Nkosi, tam, kde se řeka stáčí a břehy jsou nízké, nasadili muže,“ hlásil Mbejane, když se vrátil z průzkumu, na který ho Sean poslal.

„Nemůžeme tudy utéct.“

„Taky si myslím,“ přikývl Sean a podal Mbejanovi otevřenou konzervu hovězí roštěné.

„Jez,“ řekl.

„Co říkal, pane?“ zeptal se Eccles.

„Obsadili dole řeku.“

Sean si zapálil jeden z doutníků, který vytáhl ve tmě ze sedla na svém mrtvém koni.

„Tady v tom blátě se nachladíme,“ podotkl Eccles.

„Klídek, staršino,“ usmál se Sean.

„Dáme jim pokoj do půlnoci. Do té doby budou všichni na druhé straně hřebene a budou si u ohýnku dávat kafe.“

„Chcete zaútočit na hřeben, pane?“ Eccles to samozřejmě jen schvaloval.

„Ano. Řekněte to mužům. Tři hodiny odpočinku a potom napadneme hřeben.“

„Dobře, pane.“

Sean ležel na zádech se zavřenýma očima. Byl velmi unavený, oči ho štípaly z kouře a prachu, spodní část těla měl mokrou a ledovou, boty těžké, plné bláta. Z lyditových výparů ho příšerně rozbolela hlava. Měl jsem dát

na hřeben hlídky, znovu si pomyslel. Bože můj! Udělal jsem obrovskou chybu. Velím poprvé a už jsem ztratil skoro všechny koně a nejméně polovinu mužů. Měl jsem dát na hřeben hlídky.

Kapitola 47

Napadli hřeben několik minut po půlnoci, v klidu, téměř bez odporu. Několik búrských hlídek odpočívalo na protějším svahu a Sean hleděl dolů na búrský tábor. Táborové ohně světélkovaly v nepravidelné řadě podél údolí. Muži stáli kolem nich a hleděli nahoru na hřeben. Sean je rozprášil tuctem varovných výstřelů a potom zařval: „Přestaňte střílet. Ecclesi, zaujměte s muži postavení. Ztraceně brzy dostaneme návštěvu.“

Búrové postavili podél hřebene obranný val, který ušetřil Seanovým mužům mnoho práce a během deseti minut byly maximy na místech a Seanových dvě stě zdravých mužů čekalo za stěnami rozeklané skály, než uplyne chvíle, vynucená spěšnou válečnou poradou v údolí pod nimi. Konečně uslyšeli, jak se kradmo přibližují první útočníci.

„Tady, už jdou, staršino! Začněte pálit prosím.“

Bojovníci opatrně šplhali nahoru, a když Sean uslyšel jejich hlasy šeptající mezi skalami, rozhodl, že jsou dostatečně blízko, a zastrašoval je další pozorností střelby pušek a všech maximů. Búrové zuřivě odpovídali a na oplátku se z údolí připojilo hotchkissovo dělo. Jeho první granát proletěl jen několik stop od Seanovy hlavy a vybuchl v údolí za ním. Druhá a třetí střela dopadly omylem mezi útočící búrské střelce a rozpoutaly takový řev protestů, že se dělostřelci, jejichž snaha nebyla doceněna, stáhli stranou a zbytek noci strávili uraženě v tichosti. Sean očekával rozhodující noční útok, ale brzy bylo jasné, že Leroux si je vědom nebezpečí těsného boje, kdyby jeho jednotka byla vystavena napospas nepříteli skrytému ve tmě. Spokojil se s tím, že bude Seana udržovat v bdělém stavu po celou noc.

Jeho bojovníci na oplátku vylezou nahoru a budou udržovat střelbu na krátký dostřel a Sean začínal mít obavy, zda bylo rozumné útočit. Svítání je zastihne na skalnatém hřebeni tváří k mnohonásobně větší síle, s šikem nezajištěným a krátkým, takže bude snadno napadnutelný z boku. Vzpomněl si na Lion Kop – a ty vzpomínky byly nepříjemné. Jednou z alternativ bylo skočit zpátky do řeky, ale při tom pomyslení se mu zjezily chlupy. Jestliže brzy nepřijde pomoc, určitě prohrají – lépe prohrát tady na vysoké hoře než dole v blátě.

Zůstaneme, rozhodl se. Za svítání nastal klid, ale i když se palba ztišila v příležitostný výstřel nebo záblesk na svahu pod nimi, Sean stále cítil, že Búrové něco ustavičně dělají. Zlověstný šum a tlumené zvuky pohybu na

křídlech potvrdily jeho obavy. Ale teď už bylo příliš pozdě na návrat do řeky, protože siluety hor už prosvítaly v nadcházejícím úsvitu. Zdály se být velmi blízko, tak blízko a tak nepřátelské jako neviditelné zástupy nepřítele čekající na světlo, aby naposledy zaútočily. Sean se postavil.

„Přeberte zbraň,“ zašeptal muži vedle sebe, když opouštěl maxim. Celou noc bojoval s tou zatracenou neohrabanou zbraní a teď měl na rukách puchýře, jak ji pevně svíral a páčil, a ramena měl nesnesitelně rozbolavělá. Cvičil s nimi, když se procházel podél šiku, zastavoval se, aby poklábosil s muži, kteří leželi na břiše pod valem, a pokoušel se, aby jeho přesvědčivá slova vyzněla povzbudivě. V jejich odpovědích cítil respekt, se kterým na něj pohlíželi jako na zkušeného bojovníka. Byl to víc než respekt – spíše tolerance, stejný pocit, jako vyvolával starý generál Buller mezi svými muži. Dělal chyby, za jeho velení padlo mnoho mužů, ale měli ho rádi a oddaně šli za ním. Sean došel na konec řady.

„Jak to jde?“ zeptal se Saula měkce.

„Docela to ujde.“

„Starý Búr se neukázal?“

„Jsou docela blízko – před několika minutami jsme je slyšeli mluvit. Odhaduji, že jsou stejně tak připraveni jako my.“

„Už bychom to měli skončit.“

Skončit to! To by bylo i jeho přání. Když začal ten masakr, kolik toho musel vytrpět, než volali o milost a stáli s rukama vzhůru v nejhanebnějším se všech postojů.

„Měl by ses raději schovat, Seane. Světla rychle přibývá.“

„Kdo se, ksakru, stará o koho,“ zašklebil se na něj Sean.

„Nechci od tebe žádné další hrdinství,“ řekl a přešel rychle ke svému stanovišti na druhém křídle. Noc kvapně zmizela a rychle, jak to může být jen v Africe, nastalo ráno. Hotchkissovo dělo bylo pryč. Búrský tábor byl pryč. Sean věděl, že dělo a koně Búrů byli převedeni zase za nový hřeben, ke kterému teď byli otočeni tváří. Věděl taky, že skalnatá země pod ním je teď poseta nepřítelem, že jsou na jeho místech a pravděpodobně i v týlu. Pomalu, způsobem, jakým muž, který vyjíždí na dalekou cestu, hledá svůj směr, se Sean rozhlédl kolem sebe na hory, oblohu a údolí. V jemném světle byly překrásné. Shlédl dolů do údolí na úzkou cestu k travnatým pláním vysočiny. Hlava mu škusbla překvapením. Cítil vzrušení, které zaplavovalo jeho tělo od vlasů až po konečky prstů. Ústí údolí bylo zablokováno temnou masou. V neskutečném světle to mohla být plantáž košatých akácií – obdélníková a pravidelná a černá na bledé trávě. Ale ta plantáž se pohybovala, měnila tvar, prodlužovala se. Birnam Wood k Dunsinaně. První pa-prsky slunce přetály hřeben pahorku a osvětlily špičky kopí v záři tisíce

pablesků.

„Kavalerie!“ zařval Sean.

„Ježíši, podívej se na ně.“

Křik se zvedal nahoru a táhl se podél šiku, ječel, chvěl se divoce, zatímco pálili dolů na malinké hnědé postavy, které pelášily pryč. Tam se setkaly s búrskými hlídkami, které pádily přes dno údolí, každý z nich za sebou táhl tucet koní. Potom přes provolávání slávy a palbu, přes bušení kopyt a panické výkřiky začala zpívat polnice, ostře a jasně a naléhavě svolávala k útoku. Seanovy zbraně ztichly. Provolávání slávy se začínalo vytrácet a nakonec utichlo. Muž po muži se vojáci zvedali, aby se podívali. Jak řady lancerů postupují kupředu. Chůzí. Klusem. Tryskem. Hlavy lancerů klesly. Před mohutnými temnými šiky ve výši břicha poletovali bojovníci jako světlušky. Ten strašný pohled strhl dolů motanici mužů a šílených bojujících koní. Někteří z Búrů teď byli nahoře, kličkovali, prchali jako štvaná zvěř před lovci.

„Bože můj!“ vydechl Sean a nutil se nevykřiknout, jak byl tím útokem hluboce zasažen. Ale byl slyšet jen dusot kopyt – nikdo neoblomí, nikdo nepřemluví temné eskadry, které vjížděly mezi Búry. Objely přesně údolí a vracely se zpět. Zlomená kopí odhodily stranou a vytasily lesklé a dlouhé šavle. Sean hleděl na bojovníka. Beznadějně uhýbal jezdcí, který ho nemilosrdně pronásledoval. Viděl, jak se v poslední chvíli otočil, přikrčil se a rukama si chránil hlavu. Kavalerista se postavil ve třmenech a švihl šavlí. Bojovník spadl. Jako hráč póla otočil voják koně a klusal zpět k Búrovi, vyklonil se dolů ze sedla, aby klečícího v trávě znovu ťal.

„Milost!“ mumlal Sean, jeho hlas se pronikavě zvedal v hrůze a hnusu. „Dejte jim milost. Proboha, smilujte se nad nimi!“

Ale kavalerie se nesmilovala. Masakrovali chladnokrevně s přesností vojenské přehlídky. Sekali a řezali, otáčeli se a dupali, dokud jejich čepele nezrudly krví – dokud nebylo údolí poseto těly pobodaných a posekaných mužů. Sean odvrátil pohled a uviděl zbytky Lerouxova komanda, rozprášené na rozryté zemi v místech, kde je velcí koně kavalerie nemohli pronásledovat.

Sean se posadil na skálu a ukousl konec doutníku. Chut' kouře mu pomohla vyčistit ústa od hořkostí z vítězství. Za dva dny vedl Sean svůj oddíl do Charlestownu. Posádka je přivítala nadšeně a Sean se zašklebil, když uviděl, jak jeho muži reagovali. Půl hodiny předtím se kodrcali, nešťastně shrbení na půjčených koních. Teď seděli vzpřímeně a plní života, kochali se potleskem a slávou. Potom úšklebek ze Seanova obličejce zmizel, když poznal, že jeho tlupa je vyčerpaná, a otočil se na patnáct plně naložených vozů, které vezly raněné. Kdybych tak postavil na hřeben hlídky.

Acheson naléhavě povolal Seana k sobě. Chytil expres na jižní hranici dvacet minut po příjezdu do Charlestownu, nenáviděl Saula za horkou koupel, kterou si dával, když odjížděl, a za uniformu, kterou mu na Mbejanovu přímlovu tlustý Zulan vypral a vyžehlil, nenáviděl ho stále více za to, že byl pozván jako host do důstojnické společnosti tu noc – a věděl, že se Saul zhluboka napije Veuve Cliquotu a Courvoisieru, které kdysi patřilo Seanovi.

Když Sean dojel do Johannesburgu následujícího rána, byl začouzený kouřem z lokomotivy a ten pach pouze doplňoval nepříliš vábnou vůni nasbíranou za dva nemyté týdny ve stepi. Ale byl tady rozkaz přijet a dostavit se do Achesonova apartmá v Grandhotelu. Major Peterson byl očividně vyveden z míry Seanovým vzezřením, hleděl vyjeveně na skvrny, roztrhané cáry a uschlé bláto s uhlazenou štitivostí v protikladu k přepychové snídani na stole s křišťálem, bílým nádobím a spoustou stříbra. Strašný Seanův zápach ničil Petersonův apetit, a tak se lehce dotkl nosu svým hedvábným kapesníkem. Zdálo se, že Acheson nic nezpozoroval, měl báječnou náladu.

„Kruci, to byl ale boj, Courtneyi. Ó, d'ábelsky pěkný. Váš plán vyšel dokonale. Nebudeme teď už mít s Lerouxem žádné problémy, to vám zaručuji. Chcete ještě vajíčko? Petersone, podejte mu slaninu.“

Sean dojedl a nalil si hrníček kávy, než vyslovil svou prosbu.

„Chci být zproštěn tohoto velení, udělal jsem spoustu chyb.“

Oba – Acheson a Peterson – vzhlédli zděšeně od talířů: „Bože můj, Courtneyi. Dosáhl jste vynikajícího úspěchu – největšího z mnoha měsíců boje.“

„Šťěstí,“ přerušil je Sean drsně. „Ještě další dvě hodiny a smetli by nás.“

„Důstojníci, kteří mají štěstí, mají pro mě větší cenu než chytří důstojníci. Vaše prosba se zamítá, plukovníku Courtneyi.“

Takže už plukovník, no to mě podrž! Sean byl mírně pobaven. Zaklepání na dveře přerušilo Seanovy případné protesty, důstojnický sluha vstoupil do místnosti a podal Achesonovi zprávu.

„Naléhavá zpráva z Charlestownu,“ zašeptal. Acheson od něj převzal papír a zacházel s ním jako s dirigentskou taktovkou, zatímco ještě hovořil.

„Získal jsem pro vás tři mladé důstojníky, kteří doplní vaše ztráty. Vezmete si je a vycvičíte pro mou kavalerii. To je vše, co po vás chci. Jakmile budete mít chvílku, oddíly se chystají začít série nových jízd. Tentokrát se chystáme vyčistit každý palec země mezi řadami bunkrů. Chceme

zničit úrodu a dobytek, zapálit farmy, sebrat ženy, muže a děti z té země a zadržet je v táborech. Až budeme hotovi, nebude tam nic, jen holá step. Přinutíme je, aby působili ve vzduchoprázdnu, zatímco my je vyčerpáme neúprosnými sériemi útoků a jízd.“

Acheson bouchl do stolu, takže nádobí poskočilo.

„Vyčerpát, Courtneyi. Odteďka to je boj o vyčerpání!“

Ta slova na Seana zapůsobila nepříjemně. A najednou se mu v myšlenkách vybavil smutný obrázek. Viděl zemi – svou zemi zčernalou ohněm a domy stojící beze střech v troskách. Hvízdání větru v prázdnotě po stepi bylo nářkem sirotků a protestem mrtvých a nezvěstných.

„Generále Achesone –,“ začal, ale Acheson dočetl zprávu.

„Krucí!“ procedil.

„Hromy a blesky! Znovu Leroux. Představte si, že se vrátil zpět s posilou a napadl oddíl stejných kavaléristů, kteří ho předtím rozprášili. Zlikvidoval je a zmizel v horách.“

Acheson položil zprávu na stůl před sebe a civěl na ni.

„Courtneyi,“ řekl, „jed'te zpět a tentokrát ho chyt'te!“

Kapitola 49

„Snídaně je hotova, Nkosi.“

Michael Courtney vzhlédl od knihy a podíval se na sluhu.

„Děkuji, Josefe, už jdu.“

Tyhle dvě hodiny, kdy každé ráno studoval, vždycky tak rychle uběhly. Podíval se na hodiny na polici nad postelí – už je půl sedmé –, zavřel knihu a postavil se. Zatímco si česal vlasy, díval se na svůj odraz v zrcadle bez zájmu. Jeho mysl byla zcela zaujata událostmi, které ho dneska očekávaly. Bylo mnoho práce. Znovu se na sebe podíval smutnými šedými očima, které vzhlížely z tváře, jejíž hubené lícní kosti doplňoval velký courtneyovský nos a černé nepoddajné vlasy. Odhodil hřeben, a zatímco se soukal do koženého saka, rozevřel znovu knihu, aby si ověřil jednu pasáž. Přčetl si ji pozorně, potom se otočil a vyšel na chodbu. Anna a Garrick Courtneyovi seděli na protějšcích koncích dlouhého jídelního stolu Theunis-kraalu, a když vstoupil, oba zvedli hlavy s očekáváním.

„Dobré ráno, tati.“

„Ahoj, chlapče.“

Garry byl oblečen do plné uniformy, doplněné korunkami a ozdobami, a Michael cítil vlnu podráždění. Bylo to tak odporně okázalé. Taky mu to připomínalo, že je mu devatenáct let a že sedí doma, zatímco kolem zuří válka.

„Jedeš dneska do města, tati?“

„Ne, hodlám dnes psát své paměti.“

Michael letmo pohlédl na uniformu a otec se jemně zarděl a obrátil se ke svým medailím.

„Co tvoje studia, miláčku?“ přerušila Anna ticho.

„Docela dobrý, dík, mami.“

„Doufám, že se závěrečnými zkouškami budeš mít tak málo problémů jako s těmi předešlými.“

Anna se na něj spiklenecky usmála a naklonila se, aby se dotkla jeho ruky. Michael se rychle odtáhl a položil vidličku.

„Mami, chci si s tebou promluvit o – chci se nechat naverbovat.“

Anně zamrzl smích na rtech. Garry na konci stolu se napřímil v židli.

„Ne,“ odsekl s neobvyklou prudkostí. „Už jsme o tom přece mluvili. Stále jsi ještě nezletilý a uděláš, co jsem ti řekl.“

„Miláčku, válka už je skoro u konce. Prosím tě, mysli na otce a na mě.“

Znovu to samé. Další z těch dlouhých promlouvání do duše, další prosebné argumenty, ze kterých bylo Michaelovi špatně od žaludku a které ho ničily. Prudce se postavil a odešel z pokoje. Osedlaný kůň čekal na dvoře. Vyskočil na něj, zamířil k bráně, rozrazil ji a rozprášil kuřata, když vyrazil. Pádil zuřivě odtud směrem k hlavnímu vodojemu. Ti v jidelně slyšeli dusot odjíždějících kopyt a pak nastalo ticho. Garry se postavil.

„Kam jdeš?“ obořila se na něj Anna.

„Do své pracovny.“

„K flašce brandy ve tvé pracovně,“ opravila ho pohrdavě.

„Anno!“

„Anno, „ opakovala posměšně. „Prosím tě, Anno. Jenom to umíš říct?“ Její hlas ztratil uhlazené vyjadřování, na které kladla takový důraz. Teď obsahoval všechnu nahromaděnou hořkost dvaceti let.

„Prosím tě, Anno. Slibuji ti, že mu nedovolím odejít.“

„Ty ho tak zastavíš!“ zasmála se. „Jak ho hodláš zastavit? Zachrastíš před ním svými metály? Jak ho zastavíš – ty, který jsi v životě ještě neudělal nic užitečného?“ Znovu se pronikavě zasmála. „Proč mu neukážeš svou nohu a neřekneš ‚Prosím tě neopouštěj svého ubohého zmračeného tatíčka‘.“

Garry se nadechl. Jeho obličej byl velmi bledý.

„On mě poslechne. Je to můj syn.“

„Tvůj syn!“

„Prosím tě, Anno...“

„Tvůj syn! Jaká troufalost! On přece není tvůj syn. Je Seanův.“

„Anno.“

Pokoušel se ji zastavit.

„Jak bys ty mohl mít syna?“ Znovu se zasmála a on už to nevydržel. Vyrázil ke dveřím, ale její hlas ho pronásledoval, sekal do dvou nejcitlivějších míst v jeho duši: jeho zmrzačení a jeho impotence.

Vklopýtal do pracovní, práskl dveřmi a zamkl je. Potom rychle přešel k mohutnému sekretáři, který stál vedle pracovního stolu. Nalil sklenici do poloviny a vypil ji najednou. Pak sjel do židle, zavřel oči a znovu sáhl po láhvi vedle sebe. Zase si opatrně nalil a zašrouboval víčkem láhev. Tuhle musí jen pomalu srkat, zabere mu to asi hodinu. Už se naučil, jak si udržet dobrou náladu. Rozepnul si knoflíky a sundal blůzu, postavil se a pověsil ji přes opěradlo židle, pak se znovu usadil, usrkl ze sklenice, naklonil se k hromadě ručně popsaných archů a přečetl si první shora.

„Colenso: soupis výprav v Natalu pod velením generála Bullera.“

Napsal plukovník Garrick Courtney, nositel Viktoriina kříže a vyznamenání za statečnost.

Odložil papír na stranu a začal číst pokračování. Už to četl tolikrát, že v to začínal věřit. Věděl, že je to dobré. To si taky myslel messieur William Heinemann v Londýně, kterému poslal konspekt prvních dvou kapitol. Chtěl vydat jeho knihu, jak nejrychleji to bude možné. Pokračoval s klidem a šťastně celé odpoledne. V poledne starý Joseph přinesl jídlo do studovny. Studené kuře a salát na čínský způsob a láhev bílého kapského vína, zabalenou ve sněhově bílém ubrousku. Pracoval i při jídle. Ten večer, když pozměnil poslední odstavec na závěrečné straně a položil pero do kalamáře, se usmál.

„Tak, teď se půjdu podívat na svého miláčka.“

Mluvil polohlasně, když si oblékal blůzu. Usedlost Theuniskraal se rozkládala na hřebeni svahu pod valem. Velká budova s bíle natřenými stěnami, došky a holandské štíty. Před ní se rozkládaly terasovité záhony, lemované záhony azalek a modrých rododendronů, na jedné straně ohraničené výběhy pro koně: dva velké výběhy pro chovné kobyly a jednoročky. Tady se Garry zastavil vedle nízkého ohrazení a díval se na hříbata, jak rýpou čumáky do kobylich cecíků. Potom se belhal podél plotu k menšímu výběhu s devítistopým plotem z houští gumových tyčí, kde se ladně procházel jeho chovný hřbec.

Gypsy už na něj čekal, kýval hlavou, která vypadala téměř jako hadí, a jeho hřívá zářila zlatě v pozdním slunečním světle. Napřímil uši, potom jimi zastříhal a netrpělivě zatancoval.

„Hej, kluku. Hej, tady, Gypsy,“ zavolal Garry a hřbec vrazil svou hlavu mezi dva kůly, aby jemně štípal měkkými pysky Garryho do rukávu.

„Chtěl bys cukřík?“ Garry se spokojeně pochichtával a nabídl mu z dla-

ně, zatímco hřebec labužnický natahoval pysky.

„Cukr, moje zlatíčko,“ šeptal Garry ve smyslovém potěšení z dotyku jemného pysku na své kůži a Gypsy nastražil uši a naslouchal jeho hlasu.

„To je všechno. Víc už nemám.“

Hřebec mu okousával jeho hrud' a Garry hladil rukama jeho šíji, mazlil se s teplou hedvábnou srstí.

„To je všechno, ty moje potěšení. A teď utíkej. Chci se dívat, jak běháš.“

Poodstoupil a silně tleskl rukama.

„Utíkej, chlapče, utíkej.“

Hřebec vytáhl hlavu zpět z kůlů a vzepjal se na zadních nohou, řehtal a frkal a kopal předními kopyty do vzduchu. Žíly na břicho a na slabínách u zadních výběžků šourku se napjaly. Rychle, prudce a mocně běhal po výběhu.

„Utíkej, jen kvůli mně!“ křičel Garrick. Hřebec přešel do plného trysku po trati udusané jeho kopyty, pádil okolo ohrady volným nádherným letem a se světlem tancujícím na srsti, když se na nohou vypjaly mohutné svaly.

„Utíkej.“

Garry na něj hleděl, opřený o kůly plotu, s výrazem strašlivé touhy. Když se kůň opět zastavil s prvními stopami potu na plecích, Garry se napřímil a zakřičel přes dvůr ke stájím.

„Zamo, přiveď ji teď.“

Dva čeledíni vedli na dlouhé uzdě chovnou klisnu dolů k ohradě. Gypsyho nozdry se roztáhly v temné růžové díry a zakoulel očima, až se ukázala bělma.

„Počkej, můj miláčku,“ šeptal Garrick hlasem ochraptělým vlastním vzrušením.

Kapitola 50

Michael Courtney seskočil z koně mezi skalami na nejvyšším vrcholu srázu. Týden bojoval s nutkáním vrátit se na toto místo. Vypadalo to všechno nějak jako zrada – neloajálnost vůči oběma rodičům. Daleko pod ním v lese prosvítal drobný obrys Theuniskraalu. Mezi stromy se zatáčela dolů železnice k širokému pravidelnému obrysu střech. To byl Ladyburg. Ale Michael se na tu stranu nedíval. Stál se svou klisnou a civěl podél linie holých kopců ke gigantické pokrývce stromů, které je zakrývaly na severu. Akácie teď byly vysoké, takže cesta mezi domy se za nimi ztrácela. Byly kouřově tmavě zelené, vlnily se jako příboj ledového moře. Ještě nikdy nebyl tak blízko Lion Kopu.

Byla to zakázaná země jako kouzelný les z pohádky. Vytáhl z kapsy na sedle svůj dalekohled a zkoumal ji pozorně, dokud nedohlédl na střechu stavení. Nová došková střecha, zlatá a neporušená, se tyčila nad akácie. Babička je tady. Mohl bych ji jet navštívit, nikomu tím neublížím. On tam není. On je pryč, bojuje. Pomalu strčil dalekohled do kapsy sedla a věděl, že nepojede do Lion Kopu.

Byl spoután slibem, který dal své matce. Jako tolika jinými sliby, které udělal. S tupou odevzdaností si vzpomněl na argumenty ráno u snídani a věděl, že znovu zvítězili. Nemohl je teď opustit, věděl, že bez něho by chřadli. Nemohl jet za ním do boje. Usmál se ironicky, když si vzpomněl na představy ve své mysli. Útočil s ním v bitvě, po večerech s ním hovořil u táborového ohně, vrhal se kvůli němu před bajonety. Každý den posledních vánočních prázdnin hleděl Michael hodiny ze svahu a čekal, že alespoň na chvilku zahlédne Seana Courtneye.

Provinile si vzpomněl na radost, kterou zažíval, když dalekohledem spatřil tu vysokou postavu a pronásledoval ji až do chvíle, než zmizela mezi nově zasazenými řadami akácií. Ale teď je pryč. Nebylo by to od něj nepoctivé, kdyby jel navštívit babičku. Nasedl na nádhernou zlatou klisnu a seděl hluboce zamyšlen. Nakonec vzdychl, otočil její hlavu zpět k Theunis-kraalu – a vzdaloval se od Lion Kopu. Nesmím už se sem nikdy znovu vrátit, rozhodl se definitivně, hlavně ne tehdy, až se vrátí on.

Kapitola 51

Jsou unavení, unavení až do morku kostí. Jan Paulus Leroux hleděl na netečnost svých bojovníků, když odstrojovali koně a hřebelcovali je. Jsou unavení třemi lety útěků a bojů, nemocní a unavení jistotou porážky, vyčerpaní zármutkem o muže, které pohřbívali, a zármutkem o děti a své ženy v táborech. Jsou utrápení pohledy na své hořící domy, rozprášené i s kostmi svých stád. Možná že už bude konec, pomyslel si a zvedl starý terák z hlavy. Možná že bychom si měli přiznat, že je konec, a vzdát se jim. Utřel si obličej šátkem. Barva jeho šatů vybledla ustavičnou mastnotou potu a prachu suché země. Nacpal si šátek do kapsy saka a díval se na trosky domovů, zčernalé ohněm na útesu nad řekou. Požár se rozšířil do gumovníků a větve byly zvadlé, žluté a mrtvé.

„Ne, řekl si nahlas. „Ještě není konec – ještě jednou to zkusíme, naposledy,“ a přikročil k nejbližší skupince svých mužů.

„Ja, Hennie, jak to jde?“ zeptal se.

„Není to špatné, Oom Paule.“

Chlapec byl velice hubený, ale vždyť všichni byli hubení. Rozložil při-

krývku na trávu a lehl si na ni.

„Dobře.“

Jan Paulus přikývl a dřepł si vedle něj. Vytáhl dýmku a nasál z ní. Stále v ní byla ještě chuť tabáku, i když byla prázdná.

„Vezmete si ode mě, Oom Paule?“ Jeden z mužů si přisedl a nabídl pytlík z gazelí kůže.

„Nee, dankie.“

„Odvrátil pohled od pytlíku a zarazil své pokušení.“

„Schovej si to, a až přejedeme Vaal, zapálíš si.“

„Nebo až vjedeme do Kapského Města,“ vtipkoval Hennie a Jan Paulus se na něj usmál. Kapské Město bylo od nich vzdálené tisíc mil a tam se právě chystali.

„Ja, schovám si ho do Kapského Města,“ souhlasil a úsměv na jeho rtech zhořkl. Kulky a porážka ho nechala s šesti sty muži na koních, napůl mrtvých vyčerpáním, aby dobyli provincii velikostí Francie. Snad už to je naposledy. Potom se znovu rozpovídal.

„Jannie Smuts se svým velkým komandem už je v Kapském Městě. Pretorius už taky přešel Oraňsko, De la Rey a De Wet budou další a Zietsmann na nás čeká, abychom se k němu připojili u řeky Vaal. Tentokrát s námi kapšší bojovníci musí zvítězit. Tentokrát...“

Mluvil pomalu, nakláněl se dopředu s lokty na kolenou, vyzáblá troska obra s nečesaným zrzavým vousem plným prachu, žlutě šedým kolem úst. Manžety rukávů na zápěstí byly poskvrněné hnisem stepních boláků. Muži z ostatních skupin přišli blíže a dřepłi si v kruhu kolem něho, aby poslouchali a uklidnili se.

„Hennie, přines mi Bibli ze sedla. Něco si z ní přečteme.“

Slunce zapadalo, když zavřel knihu, a rozhlédl se kolem sebe. Hodina uplynula v modlitbách, možná že mohli užitečněji strávit odpočinek, ale když se podíval do jejich tváří, věděl, že nečetl zbytečně.

„Ted' spěte, Kerels. Vyrazíme brzy ráno.“

Pokud nás v noci nenapadne nepřítel, zapochyboval v duchu. Ale nemohl spát. Seděl opřený o sedlo a už postě četl Henriettin dopis. Byl datován před čtyřmi měsíci a trvalo to šest týdnů, než se k němu dostal řetězcem špehů a komand, která vozila poštu. Henrietta byla nemocná, měla úplavici a obě mladší děti, Stephanus a miminko Paulus, byly mrtvé. Tábor zadržených byl plný této nemoci a Henrietta se obávala o bezpečí jejich starších dětí. Setmělo se, takže nemohl číst dál. Seděl s dopisem v rukou. Když jsme zaplatili takovou cenou, svými dětmi, musíme přece vyhrát. Možná že máme ještě šanci. Možná.

„Na koně! Na koně! Přijíždějí khaki.“

Varování se neslo z hřebene nad řekou, kde umístili hlídky. V poklidném večeru se neslo pronikavě.

„Na koně! Přijíždějí khaki.“

Křik se rozléhal táborem. Jan Paulus se naklonil a zatřásl chlapcem vedle sebe, který byl tak hluboce vyčerpán, že nic neslyšel.

„Vzbud' se, Hennie. Musíme zase utíkat.“

O pět minut později vedl své komando před hřeben, jižně do noci.

Kapitola 52

„Jedou stále na jih,“ poznamenal Sean.

„Tři dny jízdy a ještě nezměnili směr.“

„Vypadá to, jako by měl Leroux v něčem prsty,“ souhlasil Saul.

„Zastavíme na půl hodinky a napojíme koně.“

Sean zvedl ruku a oddíl za ním se roztrousil. Muži seskakovali z koní a odváděli je stranou. I když celá jednotka dostala náhradní koně, i ti už ztráceli síly dlouhými hodinami jízdy, ke kterým byli nuceni. Nicméně, muži byli v dobré kondici, štíhlí a tvrdí. Sean poslouchal jejich vtipkování a díval se, jak se smějí a pohybují. Vybudoval z nich houževnatou bojovou jednotku, která se od fiaska před rokem předvedla už tucetkrát. Tenkrát v horách je Leroux dostal. Sean se zašklebil. Zasloužili si jméno, pod kterým bojovali. Předal koně Mbejanovi a posunul se toporně ke stínu mimózy.

„Nenapadá tě, proč Leroux směřuje tím směrem?“ zeptal se Saula, když mu nabízel doutník.

„Mohl by jet ke kapské železnici.“

„Mohl by,“ souhlasil Sean, když s povděkem dosedl na plochý kámen a natáhl nohy před sebe.

„Bože můj, je mi z toho už nanic. Proč si, kruci, nepřiznají, že to je konec – proč ještě pokračují a pokračují?“

„Mají tuhý kořínek.“

Saul se suše usmál.

„Ale myslím, že teď už je blízko chvíle, kdy to všechno skončí. Jsou na dně.“

„Mysleli jsme si to už před šesti měsíci,“ odpověděl mu Sean, potom se na něj podíval.

„Ano, Mbejane, co se děje?“ Mbejane prošel rituálem, který podle zvyklostí jeho kmene předchází vážné řeči. Přišel a dřepl si půl tuctu kroků od Seana, položil oštěp opatrně vedle sebe na trávu a vytáhl šňupací tabák.

„Nkosi.“

„Ano?“ Sean ho povzbudil a čekal, zatímco Mbejane chytil do prstů

trošku tmavého tabáku.

„Nkosi, tahle kaše má divnou chuť,“ potáhl a kýchl.

„Ano?“

„Zdá se mi, že se stopa změnila.“

Mbejane setřepal zbytek tabáku z nosu růžovou dlaní.

„Mluvíš v hádankách.“

„Ti muži, které pronásledujeme, jedou na koních jinak, než jeli předtím.“

Sean si to pomyslel už před několika vteřinami. Ano! Měl pravdu. Tam, kde Lerouxovo komando jelo roztažené a dupalo trávu cestou patnáct stop širokou, od dnešního rána jeli ve dvou řadách jako pravidelný dvojstup kavalerie.

„Jedou tak jako my, Nkosi, takže kopyta koní dopadají na stopy těch, které je vedou. Takto bude velmi těžké určit, kolik mužů vlastně pronásledujeme.“

„Víme, že jich je asi šest set... Podrž mě! Myslel jsem, už vím, co chceš...“

„Nkosi, myslím si, že už před námi není šest set mužů.“

„Bože můj! Mohl bys mít pravdu.“

Sean vyskočil a začal se procházet sem a tam.

„Rozdělil znovu komando. Přešli jsme tucet skalnatých míst, kde mohl odvelet malé skupinky svých lidí. Do večera budeme pronásledovat možná míň než padesát mužů – když se to stane, rozprchnou se jednotlivě, nechají nás ve tmě a na domluvené rande se dostanou odděleně.“

Praštil pěstí do dlaně druhé ruky.

„Tak je to, Bože!“ Zvrtl se na patě tváří k Saulovi.

„Pamatuješ si na ten potok, který jsme přejeli asi míli zpátky – to by bylo ideální místo.“

„Budeš hrozně riskovat,“ varoval ho Saul.

„Jestli teď pojedeme zpět a ukáže se, žeš měl pravdu – pak je nadobro ztratíš.“

„Mám pravdu,“ odsekl Sean.

„Vím, že mám. Ať nasednou na koně, jedeme zpátky.“

Sean se postavil s koněm na břeh potoka a díval se dolů na čistou vodu, která zurčela přes štěrky a malé okrouhlé oblázky.

„Půjdou dolů po proudu, jinak by bláto, které rozšlapou, znečistilo vodu přes brod.“

Otočil se k Saulovi.

„Hodlám si s sebou vzít padesát mužů, abychom příliš nezvedali prach. Nech mi hodinku náskok a pak jeďte se zbytkem mužů za námi.“

„Mazeltov.“

Saul se na něj ušklíbl. Se zulským stopařem na každém břehu Sean, Eccles a padesát mužů jeli po proudu k severu. Dračí hory za nimi se tyčily na obloze jako nepravidelná světle modrá clona a kolem nich se rozkládala hnědá zimní zvadlá step, složená z celistvosti hřebenů a mělkých údolí. Ve skalnaté zemi podél hřebenů rostly skrčené malé rostlinky aloe, zvedaly své mnohačetné květy jako karmínový mnohoramenný svícen, zatímco v údolí podél toku potoka se choulilo zakrnělé trnité křoví. Vysoký studený mrak zatemnil oblohu. Bledé sluneční světlo nedávalo žádné teplo a ostrý vítr doplňoval chlad. Dvě míle pod brodem se Sean starostlivě předklonil v sedle a kontroloval zemi, kterou Mbejane už předtím prozkoumal. Jednou z volal: „Mbejane, jsi si jistý, žeš nic nepřehlédl?“ Mbejane se narovnal a pomalu se otočil, aby věnoval Seanovi důstojný ledový pohled. Potom přesunul svůj válečný štít na druhé rameno, ani neráčil odpovědět a vrátil se k průzkumu. O padesát yardů dál se narovnal znovu a informoval Seana.

„Ne, Nkosi, nepřehlédl jsem je.“

Ukázal svým asagajem na hluboce rozrytý břeh nahoře, tam koně šplhali, a na podupanou trávu, která utřela bláto z jejich kopyt.

„Máme je!“ radoval se Sean spokojeně. Za sebou slyšel, jak ta věta vyvolala vzrušení mezi muži.

„Dobrá práce, pane.“

Ecclesův knír se divoce zachvěl, když se zašklebil.

„Kolik, Mbejane?“

„Dvacet, ne více.“

„Kdy?“

„Bláto uschlo.“

Mbejane zvažoval otázku, zastavoval se, aby se dotkl země a určil její složení.

„Byli tady dnes ráno v polovičním slunci.“

Uprostřed rána, měli náskok pět hodin.

„Je ta stopa dostatečně jasná, abychom je mohli sledovat?“

„Je, Nkosi.“

„Potom běž, Mbejane.“

Stopa směřovala k západu, potom se stáčela a ustálila se ve stejném vytrvalém jižním směru a Seanův oddíl se sevřel a klusal za Mbejanem. Jižně, stále na jih. Sean zvažoval problém – co si ten Leroux myslí, že dokáže se šesti sty muži? Ledaže! Seanův mozek začala sužovat nejasná myšlenka. Ledaže by měl v úmyslu proklouznout skrze oddíly pěchoty a kavalerie, které ležely před ním, a pokoušet osud. Železnice, jak odhadoval Saul? Ne, rychle ji zavrhl. Jan Paulus by neriskoval celé své komando za tak nízkou

cenu. Co potom? Kapsko? Můj Bože, to je ono – Kapsko! Bohatá a krásná země pšeničných lánů a vinogradů. Ta klidná a bezpečná země, která si hová v bezpečí už po sta let pod britskou nadvládou – a stále osídlená lidmi stejné krve, jako je Leroux a de Wet a Jan Smuts. Smuts už dokonce převedl své komando přes Oranžovou řeku. Jestli jede Leroux za ním, jestli de Wet jede za ním, jestli kapští bojovníci porušili svou nelehkou neutralitu a hodlají se připojit ke komandům – Seanovi při tom pomyslení zůstal rozum stát. Zanechal širší uvažování a vrátil se k podrobnostem. Teda dobrá, Jan Paulus směřoval ke Kapsku jen se šesti sty muži? Ne, musí jich mít víc. Musí jet na setkání s jedním nebo více komandy. Kým? De la Reyem? Ne, De la Rey byl v Magaliesbergu. De Wetem? Ne, de Wet byl příliš daleko na jihu – motal se a odtahoval od oddílů, které ho rušily. Zietsmann? Aha, Zietsmann! Zietsmann s patnácti tisíci muži. To je ono. Kde by se mohli setkat? Samozřejmě u řeky, musí mít přece vodu pro dva tisíce koní. Oranžová řeka byla příliš nebezpečná – takže to musí být Vaal, ale kde na Vaalu? Musí to být místo, které dobře poznají. Jeden z brodů? Ne, brody používají kavalerie. Soutok dvou řek. Ano, tak to bude. Sean vzrušeně odepnul přezku na sedle a vytáhl z ní těžkou plátěnou mapu. Podržel ji rozevřenou před sebou na stehnech, otočil se v sedle a studoval ji.

„Teď jsme tady,“ mumlal a ukazoval prstem jižně.

„Řeka Padda!“

„Nerozuměl jsem vám, pane.“

„Padda, Ecclesi, Padda!“

„Správně, pane,“ souhlasil Eccles s tupým výrazem, který vyjadřoval jeho zmatek. V temném údolí pod nimi krátce vzplanul osamocený oheň, potom uhasl a zbyl z něj jen tenký plamínek.

„Správně, Ecclesi,“ zašeptal Sean.

„Pane!“ Bez zvednutí hlasu Eccles dvojslabičným slovem zdůraznil souhlas.

„Jdu teď dolů.“

Sean odolával nutkání opakovat své předcházející pochvaly. Chtěl říct ještě jednou, jak důležité bylo, že tenkrát v údolí nikdo z nich neutekl. Sám se to dozvěděl od Ecclese. Nakonec místo toho zašeptal: „Poslouchejte, až dám signál.“

Búrové měli jen jednu hlídku. Byli si jisti, že svou strategií ztratili pronásledovatele, a bezpečně spali kolem nepříliš krytého ohně. Sean a Mbejane potichu proběhli dolů a dřepli si do trávy dvacet kroků od vysoké skály, na které seděla hlídka. Mužova silueta se temně rýsovala proti hvězdám a Sean se na něj intenzivně díval po celé minuty, než se rozhodl.

„Spí taky.“

Mbejane broukl.

„Potichu ho zlikviduj,“ zašeptal Sean. „A dej pozor, ať mu nevypadne puška a nenadělá hluk.“

Mbejane se pohnul a Sean mu položil ruku na rameno, aby ho zarazil.

„Nezabíjej ho – není to nutné.“

A Mbejane vyrazil tiše jako leopard ke skále.

Sean čekal, napínaje oči do tmy. Vteřiny se vlekly – a konečně už Búr na skále neseděl. Zaslechl jen sípavý dech a jemný zvuk klouzání a ticho. Sean čekal a Mbejane se vrátil zpátky tak tiše, jak ho před tím opustil.

„Hotovo, Nkosi. Sean dal zbraň stranou a přiložil ruce ke rtům, nadmul tváře a vydal dlouhé klokotavé hvízdání nočního ptáka. Jeden ze spících u ohně se zavrtěl a zamumlal. Kousek dál zadupal kůň a jemně zafrkal nozdrami. Potom Sean uslyšel klapnutí kamínku a obezřetné šustění nohou v trávě, jemné zvuky, které odnášel vítr.

„Ecclesi.“ zamumlal Sean.

„Pane.“

Sean se postavil a obklíčili tábor.

„Vstávejte, gentlemani, snídaně je hotová.“ Sean zakřičel v afrikánštině a každý bojovník, když se probudil, měl vedle sebe muže a na sobě hlavě le-metfordky, která mu tlačila na prsa.

„Rozdělte pořádný oheň,“ rozkazoval Sean. „Vemte jim zbraně.“

Bylo to tak lehké, mluvil drsně v podráždění antiklimaxu.

„Mbejane, přitáhni toho ze skály – chci se podívat, jak jemně jsi s ním zacházel.“ Mbejane ho přitáhl ke světlu ohně a Seanovy rty se sevřely při pohledu na muže, jehož hlava se houpala a ruce bezvládně visely.

„Je mrtvý,“ obvinil Sean Mbejana.

„Spí, Nkosi,“ zapíral Mbejane. Sean si k němu klekl a otočil obličej ke světlu: Ještě ne muž, mladík s hubeným svraštělým obličejem a jemným chmýřím, imitací vousu na tvářích. V koutku oka prasklo ječné zrno a zalepilo zavřené řasy žlutým hnisem. Dýchal. Sean vzhlédl k ostatním zajatcům. Byli nahnání do houfu daleko z doslechu.

„Vodu, Mbejane.“

A Zulan vzal konvici z ohně, zatímco Sean zkoumal nateklé místo na chlapcově spánku.

„To bude dobrý,“ broukl Sean a ohrnul znechuceně rty při pomýšlení, co musí udělat, jakmile se chlapec probudí. Nalil si vodu do dlaní a vchrstl ji chlapci do obličeje. Mladík popadal dech a překulil hlavu.

„Vstávej,“ pobízel ho Sean klidně v afrikánštině.

„Vstávej.“

„Oom Paule?“ Búr zamumlal.

„Vstávej.“

Mladík se usilovně snažil posadit.

„Kde... Vy jste Angličan!“ Když uviděl uniformu.

„Ano,“ odsekl Sean.

„Jsme Angličani. Jste teď našimi zajatci.“

„A Oom Paul?“ Chlapec se divoce rozhlížel kolem sebe.

„Nestarej se o něj. Bude s tebou na lodi při cestě na Svatou Helenu. Leroux a Zietsmann byli včera oba chyceni u Vaalu. Čekali jsme na ně u Paddy a oba dva vpadli do léčky.“

„Oom Paula chytili!“ Chlapcovy oči se rozšířily údivem, stále pomatené a nesoustředěné.

„Ale jak jste na to přišli? Musel být mezi námi zrádce – někdo vám to musel říct. Jak jste věděli o místě, kde se mají setkat?“ Prudce se zarazil, jeho mozek předháněl jazyk.

„Ale vždyť... Oom Paul ještě nemůže být u Vaalu, odpojili jsme se od něj teprve včera.“

Potom nešťastně pochopil, co udělal.

„Vy jste mě podvedl,“ zašeptal. „Vy jste mě podvedl.“

„Promiň,“ řekl Sean prostě. Postavil se a přešel k místu, kde Eccles zabezpečoval zajatce.

„Až přijede kapitán Friedman, řekni mu, ať vezme oddíl do pevnosti ve Vereeningu, a počkejte tam na mě. Jedu se sluhou napřed,“ řekl stroze, potom zavolal na Mbejana. Nikomu by nesvěřil tak důležitý úkol, jako je doručit Achesonovi hlášení.

„Mbejane, vem si mého koně.“

Následující odpoledne Sean dojel ke kolejím železnice, chráněné bunkry, a vyčerpaně klesl do vlaku na sever. Následujícího rána vystoupil s očima zanícenýma od sazí, unavený a špinavý, na johannesburském nádraží.

Kapitola 53

Jan Paulus zkontroloval svého koně a zbytek komanda shromážděného za sebou a všichni hleděli dychtivě vpřed. Vaal je široká hnědá řeka s písčitými břehy, kterými si vyplavila své vlastní koryto. Břehy jsou strmé a porostlé několika ošklivými nuznými trnitými stromy, které nemohou poskytnout úkryt armádě tří tisíc mužů a koní. Ale Leroux vybral to místo velmi starostlivě. Tady se klikatila cínová řeka Padda dolů mezi komplexem malých pahorků, aby se spojila s Vaalem, a mezi těmito pahorky by se mohla armáda schovat – ale jen jestli si dá dobrý pozor. Což Zietsmann

nedělá. Kouř tuctu ohňů zamlžoval dlouhou bledou skvrnitou step, koně se napájeli na jedné z písečných mělčin uprostřed řeky, stovka mužů se hlučně koupala nedaleko od břehu, zatímco vyprané prádlo viselo na polámaných stromech.

„Ten hlupák,“ procedil Leroux mezi zuby, kopl poníka a přinutil ho k běhu. Vjel hřmotně do tábora, seskočil vztekle z koně a řval na Zietsmanna.

„Menheer, musím protestovat.“

Zietsmannovi bylo skoro šedesát let. Jeho vous byl úplně bílý a visel k pátému knoflíku na kazajce. Byl to duchovní, ne generál, a jeho komando přežilo tak dlouho proto, že bylo tak bezvýznamné, že Britům nestálo za to ztrácet na něm své síly. Jen velký tlak De la Reye a Leroux ho donutil začlenit se do jejich divokého plánu. Během posledních tří dnů, kdy čekal na Leroux, až se k němu připojí, ho sužovaly pochybnosti a obavy. Tyto pochybnosti způsobovala jeho žena, protože byl jediným generálem, který měl ještě stále s sebou na bitevním poli svou manželku. Teď se zvedl z místa u ohně a civěl na toho obrovského Leroux, jehož obličej s červeným voussem byl zkřivený zuřivostí.

„Menheer, „ zavřel. „Prosím, uvědomte si, nejen že mluvíte se starším, než jste vy, ale také s představeným kostela.“

A tak byl dán tón dlouhých diskusí, které vyplnily následující čtyři dny. Během té doby Leroux zjistil, že jeho odvážný plán se utápí ve zmatku triviálností. První den, který probíhal ve znamení modliteb, jim nezazlival, dokud nezjistil, že náboženství je podstatou tohoto oddílu. Bez božího požehnání a aktivního modlení prohrají, takže ceremonie, které se vzdal to odpoledne, trvala dvě hodiny. Text, který vybral, byl z Knihy soudců – „Mohu jít znovu do boje proti dětem Benjaminovým a Pán řekl, „Běžte, zítra je odevzdávám do vašich rukou.“

Zietsmann prodloužil modlitby o dobrých čtyřicet minut. Ale potom, jak poukázali Lerouxovi muži, Zietsmann byl profesionál, zatímco Oom Paul jen nevysvěcený kazatel. Další a nejkritičtější otázkou byla volba nejvyššího velitele pro vymyšlenou akci. Zietsmann byl starší o třicet let, argument, který – vyzníval v jeho prospěch. Také k Vaalu přivedl šestnáct set mužů proti Lerouxovým šesti stům. Ale Leroux byl zase vítěz z Colensa a Spion Kopu a do té doby bojoval ustavičně a s nemalým úspěchem, včetně napadení dvou vlaků a vyhlazení čtyř britských zásobovacích oddílů.

Zietsmann jako druhý velel u řeky Modder, ale od té doby neudělal nic, jen udržoval své komando v poslušnosti. Debata pokračovala po tři dny a Zietsmann zarputile odmítal uspořádat volby, dokud necítil, že se karta obrací na jeho stranu. Leroux chtěl velet. Nejen pro osobní uspokojení, ale taky proto, že věděl, že stařec je tak tvrdohlavý, že by nanejvýš šťastně

překročili Oranžovou řeku a pak by ve svém úsilí dostat se do Kapska zůstal sám.

Karta, která zvítězila, patřila Zietsmannovi a bylo ironií osudu, že ji získal tak lehce, i když v předcházejících osmnácti měsících neprojevil žádnou aktivitu. Když lord Roberts vpochoďoval do Pretorie před dvěma lety, jeho vstup se setkal se slabým odporem a vládní vojsko Jihoafrické republiky ustoupilo podél východní železnice ke Komatipoortu. S nimi šla plná pretorijská pokladnice, která obsahovala dva miliony liber ve zlatých Krugervých soveřinech. Později, když prezident Kruger odejel do Evropy, část toho pokladu si vzal s sebou, ale zbytek rozdělil mezi vůdce komand, jakmile se zjistilo, že válka bude pokračovat. Už dávno většina Lerouxova podílu padla na nákup zásob od domorodých kmenů, na munici od portugalských pašeráků zbraní a na výplaty pro jeho muže.

Během zoufalé noční akce s jedním z britských jezdeckých oddílů ztratil zbytek svého podílu u hotchkissova děla, dvacet svých nejlepších mužů a stovku nenahraditelných vynikajících koní. Nicméně Zietsmann přijel na setkání s muly naloženými třiceti tisíci soveřiny. Úspěšná invaze na Kapsko bude závislá jen na jeho zlatě. Večer čtvrtého dne byl náležitě většinou zvolen velitelem a během dvanácti hodin předvedl, jak je vybaven pro tento těžký úkol.

„Tedy, začneme ráno,“ broukl jeden z bojovníků vedle Leroux.

„Dost času,“ komentoval jiný. Snídali biltong – pruhý tvrdého sušeného masa –, protože Leroux přemluvil Zietsmanna, že rozdělat ohně je příliš nebezpečné.

„Žádná stopa po Van der Bergových mužích?“ zeptal se Leroux.

„Ještě ne, Oom Paule.“

„Asi je s nimi ámen, nebo tady už možná byli před několika dny.“

„Ano, je s nimi ámen,“ souhlasil Leroux. „Museli potkat jeden z oddílů.“

Dvacet dobrých mužů, řekl si měkce a Hennie byl s nimi. Měl moc rád toho chlapce, všichni ho měli rádi. Stal se maskotem komanda.

„No, nakonec, jsou z toho už venku – šťastlivci.“

Muž promluvil neuváženě a Leroux se na něj otočil.

„Můžeš se taky Britům vzdát, nikdo tě nebude přemlouvat.“

Měkkost jeho hlasu nemohla zakrýt zuřivost v očích.

„Nemyslel jsem to tak. Oom Paule.“

„Tak to neříkej,“ zavrčel a pokračoval by, ale křik hlídky na pahorku nad nimi je všechny zvedl na nohy.

„Přijíždí jeden zvěd!“

„Kudy,“ Leroux zařval před sebe.

„Podél řeky. Jede k pahorkům!“

A následné ztišení hlasů a pohybu bylo jediným zřejmým znamením strachu, který je všechny přepadl. Pádící jezdec v tyto dny přinášel jen d'áb-lovo poselství. Dívali se na něj, jak cáká přes mělčiny a klouže ze sedla, aby přeplaval vedle koně hlubokou tůň. Potom kuň a jezdec, oba úplně mokří, vylezli na nejbližší břeh a namířili k táboru.

„Khaki,“ křičel muž.

„Jdou khaki!“ Leroux přiběhl, uchopil hlavu koně a vyhrkl.

„Kolik?“

„Velký oddíl.“

„Tisíc?“

„Víc. Mnohem víc – šest sedm tisíc.“

„Krucí!“ zaklel Leroux.

„Kavalerie?“

„Pěchota a děla.“

„Jak blízko?“

„Budou tady před polednem.“

Leroux ho opustil a běžel dolů ze svahu k Zietsmannovu vozu.

„Slyšel jste, Menheer?“

„Ja, slyšel.“ Zietsmann pomalu přikývl.

„Musíme nasednout na koně,“ spěchal Leroux.

„Možná že nás nenajdou. Možná že nás objedou.“ Zietsmann mluvil váhavě a Leroux na něj civěl.

„Zbláznil jste se?“ zašeptal a Zietsmann zavrtěl hlavou – popletený stařec.

„Musíme nasednout a mazat na jih.“

Leroux chytil klopý Zietsmannova kabátu a zoufale jím zatřásl.

„Ne, na žádný jih – je konec. Musíme jet zpět,“ mumlal stařec, potom postupně nacházel cestu ze zmatku.

„Musíme se modlit. Pán nás ochrání před Filištínskými.“

„Menheer, žádám vás...,“ začal Leroux, ale další zoufalé varování zaznělo z pahorku a přerušilo ho.

„Jezdci! Z jihu! Kavalerie!“ Leroux se rozběhl k jednomu z koní a vyhoupl se na neosedlaný hřbet, rukama se chytil hřívý, obrátil ho k pahorku a kopal a sjížděl po uvolněných kamenech. Když dorazil k vrcholu, a seskočil vedle hlídky.

„Tam!“ ukázal bojovník. Jako kolona tropických mravenců, tenká a těžko rozeznatelná v hnědé trávě a na otevřeném nebi, stále ještě ve vzdálenosti asi čtyř až pěti mil se táhly skvadrony roztroušeně přes jižní svahy.

„Tudy ne. Nemůžeme jet tudy. Musíme jet zpátky.“

Otočil se k severu.

„Musíme jet tam.“

Potom uviděl na severu oblak prachu a cítil, jak se mu udělalo nevolno od žaludku. Prach se zvedal nízko, byl tak jemný, že vypadal jen jako opar z vedra nebo prach projíždějícího d'ábla – ale Leroux věděl, že to tak není.

„Tam jsou taky,“ šeptal.

Acheson vedl úder svého oddílu ze čtyř směrů. Nebylo úniku.

„Van der Bergh!“ šeptal Leroux trpce.

„Vzdal se Angličanům a práskl nás.“

O něco déle upřeně hleděl na prach, potom rychle přizpůsobil plán obrany.

„Řeka je naše jediná záchrana,“ mumlal.

„S jedním křídlem na pahorku a dalším tam. Obrátil pohled zpět k malému údolí řeky Paddy, snažil se pečlivě zapamatovat si břeh a terén, ukládal v paměti každý z vybíhajících útesů, rozmísťoval ukořistěné maximy, vybíral útočiště pro koně v kopcích a na březích řeky, rozhodoval se, kde schovají rezervy.

„Pět set mužů může bránit jižní pahorek, ale potřebujeme ještě tisíc pro řeku.“

Vyskočil na koně a zavolal dolů na hlídku: „Zůstaň tady. Pošlu ti sem muže. Musí postavit násep podél hřebene – tam a tam.“

Potom se spouštěl s koněm dolů ze svahu, klouzal na jeho slabinách až na pevnou zem.

„Kde je Zietsmann?“ zeptal se.

„Ve svém voze.“ Pádil k němu a trhl plátnem ve vchodě.

„Menheer, „ začal a zase přestal. Zietsmann a jeho manželka seděli na posteli ve voze vedle sebe. Bibli měli rozevřenou na klíně.

„Menheer: máme málo času. Nepřítel nás obklíčil ze všech stran. Bude tady nejpozději za dvě hodiny.“

Zietsmann zvedl hlavu, podíval se na něj a z nepřítomného výrazu jeho očí Leroux poznal, že ho neslyší.

„Ti, jejichž duše se nezalekly šípu letícího za bílého dne ani hrůzy, která přichází v noci,“ mumlal nesrozumitelně.

„Přebírám velení, Menheer; „ zabručel Leroux. Zietsmann se vrátil zpět ke knize a jeho žena mu položila ruku kolem ramen. Můžeme se udržet dneska a možná zítra, uvažoval Leroux na nejvyšším pahorku. Nemohou hnát kavalerii proti takovým kopcům, musí na nás přijít s bajonety. Nejvíce se budeme bát děl a potom bajonetů.

„Martinusi Van der Berghu,“ řekl polohlasně. „Až tě příště potkám, zabiju tě jako prvního.“

A díval se, jak baterie sundávají děla v dostřelu za řekou a tvoří přesné geometrické formace na hnědé travnaté planině.

„Nou skiet hulle, „ zabručel bojovník vedle něj.

„Ja,“ souhlasil Leroux.

„Ted' budou střílet,“ a z hlavně jednoho z děl vyletěl kouř na otevřenou planinu. Granát zlověstně vybuchl na nižších svazích a lyditový kouř chvíli tancoval jako žlutý přízrak, vířil a točil se, než ho vítr zanesl k nim nahoru. Rozkašlali se štiplavými výpary. Další granát vybuchl na hřebeni, rozehnal kouř a hlínu a kamení vysoko do vzduchu. Zbytek baterie vystřelil okamžitě najednou. Leželi za svými spěšně zkonstruovanými hliněnými pevnostkami a výbuchy granátů bušily do hřebene. Šrapnel zašuměl, zahučel a udeřil jiskřivě o skály, země pod jejich břichy se chvěla mohutnými otřesy a ohlušovala je, takže téměř neslyšeli nárek raněných. Velký mrak prachu stoupal pomalu k obloze nad nimi. Mrak byl tak vysoký, že ho mohl vidět i Sean Courtney, který se svým oddílem čekal patnáct mil severně od Vaalu.

„Vypadá to, že je Acheson dostal,“ zamumlal Saul.

„Ano, dostal je,“ souhlasil Sean a potom měkce dodal: „Ubozí mizervé.“

„Jediné, co mohli udělat, bylo nechat nás zabíjet,“ zabručel staršina Eccles. Vzdálený rachot děl vyvolal jeho touhu po boji a velký knír se mu třásl nedočkavostí.

„Mně se to moc nelíbí, když už starého Búra pronásledujeme rok a půl – měli nechat nás, ať je porazíme.“

„Jsme chráněni děly, Ecclesi. Generál Acheson se snaží je dostat na jih ke své kavalerii, ale jestli se některý z těch ptáků dostane přes jeho nadháněče, potom je náš,“ vysvětloval Sean.

„No, stejně se mi to nezdá spravedlivé,“ opakoval Eccles, potom si na jednu uvědomil na své chování a podotkl: „Promiňte, pane.“

Kapitola 54

Generál Acheson triumfálně natočil svůj dalekohled ke skupince pahorků. Skrze prach a kouř mohl nejasně zaměřit na hřebeny.

„Krásné kopce, pane!“ Ušklíbl se Peterson.

„Opravdu, krásné,“ souhlasil Acheson. Museli zesílit hlasy, aby překřičeli hromobití děl a zneklidněné a rozechvělé koně pod sebou. Posel vyjel nahoru, zasalutoval a podal Petersonovi zprávu.

„Co je to?“ zeptal se Acheson, aniž sundal dalekohled.

„Oba, Nichols a Simpson, by mohli zaútočit. Zdá se jim, že jsou vázáni vaším rozkazem, pane.“

Potom se Peterson podíval nahoru na zkázu z prachu a plamenů na kopcích.

„Budou rádi, když tam zůstane někdo, s kým by bojovali.“

„Zůstanou,“ ujistil ho Acheson. Neklamala ho zdánlivá zuřivost bombardování. Když přežili už Spion Kop...

„Necháte je zaútočit, pane?“ Peterson jemně naléhal. Další minutu hleděl Acheson na kopce, potom sundal dalekohled a z náprsní kapsy vytáhl hodinky. Čtyři hodiny – tři hodiny do západu slunce.

„Ano!“ řekl.

„Pošlete je tam.“

A Peterson naškrábal rozkaz a podal ho Achesonovi k podpisu.

„Hier Kom Hulle.

„Leroux uslyšel výkřik v nepřetržitém řevu granátů. slyšel, jak se zvedá a nese se nad hlavami jeho bojovníků.

„Tam jedou!“

„Pasop! Přijíždějí.“

Postavil se a ztěžkl mu žaludek. Otrávený lyditovými výpary bojoval s nevolnostmi, a když se ovládl, pohlédl k řece. Na vteřinu se opona prachu otevřela, takže spatřil cínové řady khaki, razící si cestu vpřed ke kopcům. Ano, přibližovaly se. Běžel dolů ke svým mužům u řeky a křičel v běhu.

„Čekejte, až budou blízko! Nestřílejte, dokud nedojedou ke značkám!“ Z tohoto úhlu na pahorku mohl přehlédnout každý kousek bitevního pole.

„Ja, myslím, že mám pravdu!“ zamumlal.

„Přijdou ze dvou stran, budou nás chtít obklíčit.“

Stejně řady cínových postav se posunovaly v předním úseku fronty řeky. Šiky se vyduly a zase narovnaly a zase vyduly, ale stále se přibližovaly, pomalu, zlověstně. Vedoucí řada byla už téměř na tisícijardové značce, v dalších pěti minutách budou v dostřelu.

„Odhadli to dobře,“ reptal Leroux, když přebíhal očima po značkách. Zatímco většina jeho mužů si vybudovala pevnůstky z hlíny podél pahorků a řeky, ostatní si odměřili před svými úkryty dostřel kroky. Každých dvě stě padesát yardů postavili malé mohyly z kamení a na každé rozetřeli šedobílé bláto z řeky. Byl to trik, který by Britové nikdy nepochopili, a když se přiblíží, búrské zbraně budou moci dostřelit téměř na yard přesně.

„Řeka je bezpečná,“ rozhodl.

„Nemůžou tudy projít,“ a dovolil si malý úšklebek. „Nikdy se to nenaučí. Vždycky zaútočí na špatnou stranu.“

Potom zpozorněl a zaměřil se na útok na levém křídle. Tenhle byl nebezpečný, tady musí velet osobně. Běžel zpátky na své původní místo, za-

tímco kolem něj a nad jeho hlavou řvala stále silná bouře šrapnelů a lyditu. Vrhł se na břicho mezi dva své bojovníky, posunul se dopředu, aby odepnul pás s náboji na hrudníku a přehodil ho přes balvan vedle sebe.

„Mnoho štěstí, Oom Paule,“ zavolal bojovník.

„Tobě taky, Hendriku,“ odpověděl, když zaostřil zadní hledí mauserovky na tisíc yardů, potom si položil zbraň na skálu před sebe.

„Už jsou blízko,“ zamumlal bojovník vedle.

„Velmi blízko. Tak, hodně štěstí a střílej přesně!“ Najednou se zvedla bouře a bylo ticho. Nesmírné bolavé ticho, otřesnější než burácivý, skučivý řev děl. Kouř a prach z hřebene zmizel a po jejich skličujícím zatemnění vysvitlo na kopcích a zlatožluté pláni slunce, jiskřilo a třpytilo se na čisté vodě Vaalu a oslnilo každou tenkou khaki postavu tak jiskřivou intenzitou, že se jejich stíny temně odrážely na zemi. Došli k řadě značek. Leroux zvedl zbraň. Z řady výstoupil jeden muž, který šel trochu vpředu. Sean viděl, jak se dvakrát zastavil, jako by chtěl zakřičet rozkaz na ty za sebou.

„Ty budeš první, kamaráde,“ a vzal si důstojníka na mušku, skrze hledí zamířil na jeho trup. Jemně uvolnil spoušť a odraz pažby ma vrazil do ramene. Mauserovka třeskla charakteristicky hlučně, výstřel až bodal v ušních bubínkách, Leroux hleděl na muže, jak padá do trávy.

„Ja!“ řekl a nabil znovu. Nebojovali v simultánních výstřelech ani v ustavičné divoké palbě, kterou bojovali v Colensu – ale opatrně, jistými jednotlivými výstřely, které svědčily o tom, že každá střela byla namířena – búrské zbraně začaly lovit.

„Konečně se to naučili,“ zamumlal Leroux, když nabíjel zásobník, a prázdnou krabici odhodil mezi skály.

„Naučili se to dobře,“ a zabil dalšího muže. Na dvou místech na hřebeni začaly pálit maximy jako bušící kladiva. Než došli k druhému pásmu značek, první řada pěchoty už neexistovala, ležela v trávě, úplně zničená strašnou přesností búrských střel. Teď k nim přicházela odhodlaně druhá řada.

„Podívejte se, jdou,“ zakřičel bojovník až na konci řady. I když už takovou situaci zažili tucetkrát, všechny ty otrhané búrské farmáře naplnila hrůza z pasivního, neosobního postupu britské pěchoty.

„Ti muži nebojují proto, aby žili, ale aby zemřeli!“ mumlal muž, který ležel vedle Leroux.

„Takže jim pomozme zemřít,“ zařval Leroux. A pod ním na pláni se pomalé neúprosné řady pohnuly směrem k třetí řadě značek.

„Střílejte, Kerels. Střílejte přesně,“ řval Leroux, protože teď uviděl bajonety. Naplnil zásobník a hřbetem ruky setřel lepkavé kapky potu z obočí, postrčil pušku dopředu a sejmul čtyři muže dalšími šesti střelami. Potom upozoroval změnu. Na jednom místě se řada vydula a muži začali spěchat

kupředu, zatímco na křídlech zakolísala a rozpadla se, protože ostatní zůstávali pozadu nebo se krčili za ubohým nedostatečným úkrytem.

„Vzdávají se!“ Leroux zaskučel vzrušeně. „Nedojdou ani ke svahům!“

Pohyb kupředu klopýtal, neschopný dále snášet ten masakr, muži se otáčeli zpět nebo padali k zemi, zatímco jejich důstojníci běhali kolem řad a nutili je k chůzi. Tímto způsobem dokazovali Búrům, že jsou důstojníky a že řady dlouho nepřežijí.

„Jsou v koncích!“ křičel Leroux a mohutný výbuch provolávání slávy proběhl podél hřebene, zatímco búrská střelba zesílila, mlátila do zdrcené vřavy poražené útočící pěchoty.

„Odpráskněte je, Kerels. Pokračujte ve střelbě.“

Následující řada předběhla své vůdce, potom se klopýtavě otočila a prořídla pod palbou maximů a mauserovek. Na pláni začala naříkat polnice, a když zatroubila. poslední křečovitý pohyb útoku se zastavil a zbytky vojáků pádily zpět přes mrtvé a raněné. Osamocený granát proletěl kolem hlav, vybuchl v údolí a děla okamžitě, jakoby ze zmařené zuřivosti, začala znovu odstřelovat pahorek. Ale v hřmotu a výbuších granátů pět set Búrů provolávalo slávu, smálo se a mávalo zbraněmi za ustupující pěchotou.

„Co se stalo na řece. Leroux překřikoval hluk a po chvíli dostal odpověď.

„K řece neprorazili. Prohráli taky.“

Leroux zvedl klobouk z hlavy a utřel si pot a prach z obličeje. Potom se podíval na západ slunce. Všemohoucí Bože. Děkujeme ti za tento den. Prosíme tě o milosrdenství a o to, abys nás v těchto a nastávajících dnech vedl. Granáty teď odstřelovaly kopce jako příboj rozbouřeného moře až do noci. Potom ve tmě uviděli ohně britských táborů, které vzplály jako zahrada žlutých květů na planině kolem nich.

Kapitola 55

„Dnes v noci musíme odjet.“

Leroux se podíval přes oheň na Zietsmanna.

„Ne.“

Stařec mluvil tiše a nedíval se na něj.

„Proč“ vyzvídal Leroux.

„Ty kopce můžeme udržet. Nevyženou nás odtud.“

„Ja! Můžeme je udržet do zítřka – dva dny, týden – ale potom je konec. Ztratili jsme dnes padesát mužů.“

„Oni ztratili mnoho tisíc. Pán je zničil a oni zemřeli.“

Zietsmann se teď na něho podíval a jeho hlas nabíral sílu.

„Zůstaneme tady a budeme se obírat o víru Boží.“

Ti, kteří poslouchali, souhlasně zamručeli.

„Menheer,“ Leroux si na chvíli přikryl oči, vtláčil do nich své prsty, aby v nich utišil strašnou bolest. Bořely ho z lyditu a byl unavený, unavený k smrti duše. Bylo by jednodušší zůstat. Nebylo by v tom nic nečestného, vždyť bojovali, jak snad nebojoval ještě nikdo. Další dva dny a bylo by po všem beze cti. Sundal ruku z obličejů.

„Menheer, jestli toto místo neopustíme dnes v noci, neuděláme to nikdy. Do zítřka už nebudeme mít síly.“

Zastavil se, protože slova mu z úst vycházela pomalu, spojoval je rozvážně s mozkiem otupělým z lyditu a bušení velkých děl. Podíval se na své ruce a uviděl hněsivé boláky na zápěstí. Nezůstali by beze cti. Bojovali by naposledy a pak by všechno skončilo.

„Ale to není věc cti,“ zamumlal. Potom se postavil a oni se na něj tiše podívali. Hodlal pronést řeč. Natáhl ruce, aby si zjednal klid a zář ohně osvětlila jeho obličej zespodu, takže oči zůstaly ve stínu, temné jamky jako oční důlky lebky. Stál chvíli a hadry visely volně na vyzáblém hynoucím těle.

„Bojovníci...,“ začal. Ale nenacházel slov. Nebylo nic kromě potřeby pokračovat v boji. Rozhodil rukama.

„Já jedu,“ řekl jednoduše.

„Až zajde měsíc, já odjedu,“ a odešel od ohně. Jeden po druhém se muži zvedali a následovali ho. Všichni ti muži byli z jeho komanda. Šest mužů dřepělo v kruhu kolem ohně a dívalo se, jak se měsíc dotkl kopců. Koně za nimi byli osedláni a zbraně schované v pouzdrech. U každého z šesti set koní ležel bojovník úplně oblečený, zabalený do deky a pokoušel se usnout. I když koně dupali a ustavičně se pohybovali, nikomu z nich to nevadilo, protože všichni se pečlivě zachumlali.

„Řekneme si to ještě jednou. Ať každý z nás ví, kde je jeho místo.“

Leroux se rozhlédl po kruhu.

„Pojedu první se stem mužů podél řeky na východ. Kam máš jet ty, Hendriku?“

„Do svítání projet mezi kavalerií, potom otočit směrem k horám.“

Leroux přikývl a zeptal se dalšího muže: „A vy?“

„Na západ podél řeky.“

„Ja, a vy?“ Zeptal se všech, a když už všichni odpověděli, připomněl: „Místem setkání je starý tábor u hory Inhlozany. Souhlasíte?“

A potom čekali, dívali se na měsíc a naslouchali šakalímu štěkotu za britskými sbory na planině. Měsíc zašel za kopce a Leroux se odhodlaně postavil.

„Totsiens, Kerels. Všem přeji mnoho štěstí.“

Uchopil uzdu svého koně a vedl ho dolů k Vaalu, zatímco stovka mužů vedla v tichosti koně za ním. Když míjeli osamělý vůz vedle Paddy, starý Zietsmann už čekal a šel jim naproti s naloženým mulem.

„Jedete?“ zeptal se.

„Ja, Menheer. Musíme.“

„Bůh s vámi.“

Zietsmann napřáhl ruce a prudce se objali.

„Mul je naložený. Vemte s sebou peníze. Nebudeme je tady potřebovat.“

„Děkuji, Menheer“ Leroux naznačil jednomu z mužů, aby převzal mula.

„Mnoho štěstí.“

„Mnoho štěstí, generále. Zietsmann poprvé použil jeho titul a Leroux vyrazil k hranici jejich obrany a ven do stepi, kde čekali Britové. S prvními bledými náznaky svítání na obloze bylo celé komando pryč. Dvakrát během té noci se ve tmě rozsvítila záře výbuchů za jejich zády, ale ne všechny skupiny Búrů měly takové štěstí.

Kapitola 56

Sean a Saul stáli vedle malého vozíku a Mbejane jim přinesl kávu.

„Bože můj, je taková zima, že nám snad umrznou koule.“ Sean obemkl rukama teplý plechový hrnek a hlasitě srkl.

„Ty máš aspoň kapuci, můžeš si zahřát hlavu. Raději bychom se měli pohybovat, než všichni na zemi zmrznou.“

„Za hodinu nastane svítání,“ souhlasil Sean.

„Je čas, abychom vyjeli.“

A zavolal na Mbejana.

„Uhas oheň a přiveď koně.“

Ve dvoustupu, s vozíkem kodrcajícím podél řady, vyjeli. V posledních čtyřech dnech už projeli tuto zemi nesčetněkrát, projížděli ji křížem krážem po cestách, které jim určoval Acheson. Tráva zkrhlá jinovatkou křupala pod koňskými kopyty. Zatímco zulští stopaři před nimi čenichali jako lovečtí psi a vojáci se zimomřivě choulili ve svých velkých kabátech, Sean a Saul se zabrali do nekonečné diskuse, kterou nedokončili předcházejícího večera. Už se dostali tak daleko do budoucna, že teď mluvili o federaci se společnou zodpovědnou vládou, která by obsáhla všechna území na jih od Zambezi.

„Tohle navrhoval Rhodes před deseti lety,“ poukazoval Saul.

„Nechci žádnou almužnu od toho lstivého mizery,“ promluvil Sean dů-

razně.

„Bude nás udržovat navždycky pod pantoflem Bílého domu – raději od něho dál, lepší je Milner, říkám já.“

„Ty se chceš osvobodit od imperialistické nadvlády?“ zeptal se Saul.

„Samozřejmě, skončíme tu válku a pošleme všechny zpět za moře. Umíme se o sebe postarat sami.“

„Plukovníku, mně se zdá, že bojujete na špatné straně,“ poznamenal Saul a Sean se zachichotal.

„Ale vážně, Saule...“ Už nedokončil. Mbejane vyjel ze tmy s tichými novinami. Když Sean kontroloval jeho koně, cítil, jak pod kůží nohou pulsují napjaté nervy.

„Mbejane?“

„Mabuna!“

„Kde? Kolik?“ Vyslechl Mbejanovo spěšné vysvětlení, potom se prudce otočil tváří k seržantu Ecclesovi, který těžce sípavě dýchal.

„Vaši ptáci, Ecclesi. Stovka nebo tak nějak jich je, jen míli před námi a přijíždějí rovnou k nám.“

Seanův hlas byl přiškrcený stejným vzrušením, které zkroutilo Ecclesovy svaly na klidném oválu jeho obličeje jako podrážděnou housenku.

„Jedou v jednom šiku. Přijedou ve tmě právě k nám.“

„Máme slézt z koní, pane?“

„Ne,“ odpověděl Sean.

„Zaútočíme, jakmile se objeví. Ale pro vůli Boží, držte jim huby.“

Sean uklidnil svého koně vedle Saula a za každým z nich se postavila řada vojáků. Nemluvili. Bylo slyšet jen klapání podkov kopyt na skále, šustění mužů, bojujících s těžkými vojenskými kabáty, a jemné chrastění a šramocení, když otevírali a zavírali závěry.

„Ještě jednou do boje, drazí přátelé,“ zašeptal Saul, ale Sean neodpověděl, protože dostal strach. Dokonce i ve studeném svítání byly jeho ruce vlhké. Utřel si je do nohavic kalhot a vytáhl pušku z pouzdra.

„Co maximy?“ zeptal se Saul.

„Není čas je rozmístit.“ Sean věděl, že má zastřený hlas a odkašlal si, než pokračoval.

„Nebudeme je potřebovat – je nás šest na jednoho.“

Rozhlédl se po ztichlé řadě svých mužů. Temný šik na bledé trávě za svítání. Viděl, jak se každý z jeho vojáků naklání v sedle dopředu s puškou položenou přes klín. Napětí bylo v pološeru téměř hmatatelné, dokonce i koně se nakazili, přešlapovali netrpělivě pod svými pány, posunovali svá těla, kývali nedočkavě hlavami. Prosím tě, Bože, ať teď žádný z nich nezklame. A upřeně hleděl před sebe do svítání, vpřed a od středu lehce vle-

vo. Po několika vteřinách to Sean uviděl. Pohybovalo se to pomalu jako stín stromu ve svitu měsíce na otevřené stepi.

„Jsi si jistý, že to byli Búři?“ zašeptal Saul a Seana přepadly pochybnosti. Zatímco váhal, stín se prodloužil až k nim a teď zaslechl kopyta. Jsou to Búrové? Zoufale hledal nějaké znamení, které by mu dovolilo uvolnit napětí. Jsou to Búrové? Ale nebylo žádné znamení – jen tlumené kroky a jejich slabé zvuky, klapot a skřípání v nastávajícím svítání. Teď byli blízko, i když se to v té tmě nedalo říci s určitostí, zdálo se, že k nim přijíždí pohyblivá masa.

„Seane...,“ Saulovo šeptání bylo přerušeno pronikavým nervózním zařetáním jeho koně. Ten zvuk byl tak nečekaný, že Sean uslyšel, jak muž vedle něj hlasitě vydechl. Téměř okamžitě přišlo znamení, na které Sean čekal.

„Wies daar?“ Výzva vpředu byla v hrdelní afrikánštině.

„Útok!“ zaječel Sean a kopl koně patami. Okamžitě celá jeho řada vyrazila vpřed na Búry. Vpřed na bušících kopytech, vpřed za výkřiků a ustavičného rachotu palby, která jiskřila podél řady – strach ho už dávno opustil –, Sean pádil na ně. Zachytil pevně pažbu své zbraně pod pravou paží a slepě střílel. Spolu s ostatními šesti sty křičel a jel v čele uprostřed šiku. Zaútočil na Búry s celým svým oddílem. Vzdali se ještě před útokem. Museli se vzdát, nemohli doufat, že jejich obrana k něčemu bude. Otočili se a hnali své vyčerpané koně zpět na jih.

„Zarazte je!“ řval Sean.

„Ucpěte díry!“ Řada se zkrátila, takže útočili bok po boku jako pevná stěna mužů a koní a pušek, ještě než mohli Búrové uprchnout v divokém zoufalství. Zrovna v Seanově dráze ležel těžce raněný kůň a pod ním uvězněný jezdec. Zablokoval útok a nemohl se pohnout.

„Nahoru, chlapče!“ křičel a zvedal koně koleny a rukama, snažil se uvolnit zmatek kolem sebe a zapotácel se, když se zvedli. Potom znovu kupředu v naléhavém cvalu k útoku.

„Vyhráváme!“ kvílel Saul.

„Tentokrát je dostaneme.“

Potom koně vedle něj zasáhla kulka. Podlomily se mu přední nohy, spadl jako podřátý. Vojáka to vysoko vyhodilo, a když padal, dělal ve vzduchu kotrmelce. Řada se stáhla, aby vyplnila díru a pádila dále na otevřenou travnatou pláň.

„Před námi je pahorek,“ křičel Sean, když spatřil kostrbatý obrys proti obloze za úsvitu, „nenechte je tam dojet!“ A zabodl ostruhy do koňských slabin.

„Nechytíme je,“ varoval Saul.

„Vjedou mezi skály.“

„Krucí! Aby to čert spral!“ hřímal Sean. Před několika minutami světlo zesílilo. V Africe svítá rychle. Jasně mohl vidět, jak první Búrové vjeli mezi skály, seskočili z koní a zmizeli v úkrytu.

„Rychleji!“ ječel Sean jako pominutý.

„Rychleji!“ Viděl, že příležitost k rychlému úspěchu mu klouže z rukou. Mauserovky už odpovídaly střelbou z nižších svahů pahorku a poslední bojovníci už slézali z koní a utíkali do skal. Uvolnění poníci se divoce vmíchali do jeho řad, prázdné třmeny jim tloukly do boků, oči měli vytřeštěné hrůzou nutili jeho muže narážet do sebe, uhýbat, a síla útoku se vytratila. Ztracený mul s malým koženým batohem na zádech se šplhal mezi skalami, až ho zasáhla zbloudilá kulka a skutálel se do hluboké průrvy. Ale nikdo neviděl, že tam padá. Sean cítil, jak sebou kůň pod ním škubl, a odhodilo ho to s takovou silou, že třmenové řemínky praskly jako nit a on vyletěl nahoru a stranou, chvíli bolestivě zavěšený, potom padal stěmhlav dolů a dopadl na zem hrudníkem a ramenem a na jednu stranu obličeje. Zatímco ležel v trávě, útok na pahorku se vyčerpал, vířil a točil se ve zmatku. Otopělý Sean si uvědomoval kopyta, která vykopávala nad jeho hlavou, zvuky mauserovek a výkřiky mužů, které odstřelovali.

„Slezte z koní! Seskočte a pronásledujte je.“

Saulův hlas a jeho tón Seana vyburcoval. S rukama pod hrudníkem se namáhavě vydrápal do sedu. Jedna tvář mu hořela, kůže na ní byla sedřená, krvácel z nosu a krev se měnila na jeho rtech v krupičnatou kaši. Levou ruku měl necitelnou až k rameni a ztratil pušku.

Omráčeně se snažil otřít ústa, civěl na chaos před sebou a snažil se udělat si o něm úsudek. Zatřásl hlavou, aby probudil apatický mozek, zatímco muži v zorném poli mauserovek padali kolem něj mrtví.

„Slezte z koní! Slezte z koní!“ Naléhavost Saulova hlasu zvedla vrávoravě Seana na nohy.

„K zemi, vy hlupáci!“ snažil se vykřiknout.

„K zemi a střílejte.“

Z boku o něj zavadil kůň. Zavrával, ale udržel rovnováhu. Voják sklouzl z hřbetu pomoci Seanovi.

„Jste v pořádku, plukovníku?“ Držel svého velitele tak dlouho, až stál pevně, ale jeho samotného zasáhla kulka do hrudníku pod zvednutou ruku a klesl okamžitě mrtev. Sean civěl dolů na tělo a cítil, jak se mu rozjasnilo v hlavě.

„Ty svině,“ zavrčel a chňapl po mužově zbrani, potom zařval: „Jdeme na to!“

„Za mnou!“ a vedl své vojáky kolem kopajících koní do skal. V další

půlhodině bojovali krutě a nemilosrdně ze všech sil, aby vyhnali Búry až nahoru na pahorek. Každý výběžek skal byl terčem, který museli napadnout a dobýt, aby nepřítel zaplatil za prolitou krev. Na předních možná dvou stech yardech se stal útok sérií izolovaných šarvátek, kterým Sean nemohl velet.

Posbíral ty muže, kteří byli blízko něho, a balvan po balvanu se probíjávali k vrcholu, zatímco bojovníci před ním udržovali své pozice do poslední chvíle a potom skočili na další. Vrchol pahorku byl plochý jako talíř s padesáti stopami strmé nekryté země, padající na všech stranách. Šedesát bojovníků nakonec dolezlo na tuto přírodní pevnost a snažilo se ji udržet. Ti muži věděli, že bojují naposledy. Dvakrát shodili Brity z okraje talíře a poslali je, drápající se a klouzající, zpět do otvoru v puklé skále pod vrcholem. Když podruhé odrazili Búrové útok, na pahorku se rozhostilo těžké, nepřírozené ticho. Sean si sedl a opřel se zády o skálu a uchopil polní láhev, kterou mu nabídl kaprál. Vypláchl si zakrvavená ústa, nahromadil v nich sliny a vyplivl růžovou hmotu na zem vedle sebe. Potom obrátil láhev a dvakrát si lokl s očima labužnický přivřenýma intenzívním požitkem z pití.

„Díky.“

Podal mu zase láhev.

„Ještě?“ zeptal se kaprál.

„Ne.“

Sean zavrtěl hlavou a stočil pohled dolů ze svahu. Slunce bylo už teď nahoře, házelo dlouhé stíny za koňmi, kteří se pádí v dáli ve stepi pod nimi. Na úpatí svahu ležela mrtvá zvířata, většina z nich na bocích s nohama ztuhle napjatýma. Srolované roztrhané příkrývky, poházené po trávě, byly patetickým majetkem mrtvých mužů kolem. Muži v barvě khaki a hnědé byli v trávě tak nenápadní jako hromady suchého listí. Většinou Britové, ale sem tam mezi nimi ležel nepřátelský bojovník, ve smrti se srovnali.

„Mbejane.“

Sean tiše promluvil k velkému Zulanovi, který dřepěl vedle něj.

„Najdi Nkosiho Saula a přiveď ho ke mně.“ Díval se na domorodce, jak se plazí pryč. Mbejana na začátku tohoto divokého trysku nechali vzadu, ale před půlkou cesty k pahorku se Sean otočil se a našel ho, jak klečí dva kroky za ním, nachystaný s pásem munice ve chvíli, kdy ji Sean potřeboval. Do této chvíle nikdo z nich nepromluvil. Slova mezi nimi byla málokdy potřebná. Sean se prsty dotkl odřeniny ve tváři a poslouchal mumlavou konverzaci mužů kolem sebe. Dvakrát jasně uslyšel hlasy Búrů z talíře nad sebou a jednou zaslechl bojovníkův smích. Byli velmi blízko a Sean se neklidně pohnul proti skále. Během chvilky byl Mbejane zpátky se Saulem,

plazícím se za ním. Když uviděl Seana, Saulův výraz se rychle změnil.

„Tvoje tvář! Jsi v pořádku?“

„Škrábl jsem se při holení,“ zašklebil se Sean. „Posaď se. Udělej si pohodlí.“

Saul se doplazil posledních několik yardů a opřel se zády o Seanovu skálu.

„No a teď mluv,“ řekl.

„Deset minut odpočinku, potom jdeme znovu nahoru,“ řekl mu Sean. „Ale tentokrát se budeme více snažit. Chci, abys s polovinou mužů obešel pahorek zezadu. Eccles půjde s tebou. Napadneme je všichni najednou. Až budeš na místě, rychle za sebou třikrát vystřel, potom počítej do dvaceti. Já tě budu jistit z této strany.“

„Dobře.“

Saul přikývl.

„Chvilku mi to potrvá, než obejdu pahorek – vydržte.“

A usmál se, když se zvedal na kolena, a naklonil se, aby se dotkl přítelova ramene. Sean si ho bude vždycky takto pamatovat: velká ústa zvednutá v koutcích, směřujícího se, s bílými zuby skrze tři dny neholené vousy, ohnutý klobouk stažený dozadu hlavy, takže mu vlasy padaly vpředu do čela, a opálená kůže, která se na špičce nosu loupala. Skála za nimi byla prasklá. Kdyby se Saul nenaklonil dopředu při tomto gestu přátelství, neodkryl by se. Záškodník na hřebeni uviděl okraj jeho klobouku nad skálou a zamířil. Ve chvíli, kdy se Saul dotkl Seanova ramene a jeho hlava se objevila v puklině, Búr vystřelil. Kulka zasáhla Saula do pravého spánku, proletěla šikmo skrze hlavu a vyletěla pod levým uchem. Jejich obličejy byly jen patnáct palců od sebe a Sean se na Saula usmíval ve chvíli, kdy ho kulka zasáhla.

Saulova celá hlava se zásahem zkřivila, otekla a praskla jako balon. Jeho rty natekly, takže chvíli byl jeho úsměv ohyznou gumovou věcí a potom ho to už unášelo a padal dolů ze srázu. Dopadl a zastavil se s hlavou a rameny přikrytými soucitným trsem drsné šedé trávy, která rostla mezi skalami, ale jeho trup se třásl a nohy tancovaly a křečovitě sebou škubaly. Co by do deseti pomalu počítal, Sean se ani nepohnul, ani nezměnil výraz. Trvalo mu dlouho, než uvěřil v to, co viděl. Potom se jeho tvář zkrabatila jako zmačkaný papír. Měl obličej samou vrásku.

„Saule!“ hlas mu zakrákal. „Saule!“

Čím dál více chápal, co se stalo, a hlas se zesiloval a zostřoval. Pomalu si klekl na kolena. Teď bylo Saulovo tělo klidné, velmi klidné a nehybné. Sean znovu otevřel ústa, ale zvuk, který vydal, neměl slova. Jako když starý býk řve při ráně do srdce, takový zvuk měl Seanův žal. Tichý zoufalý

pláč hrůzy se nesl k mužům ve skalách okolo něj a k Búrům na talíři nad nimi. Nesnažil se Saula dotknout. Jen na něj upřeně hleděl.

„Nkosi.“

Mbejane byl zděšen tím, co uviděl v Seanově obličeji. Blůzu měl naškrobenou svou vlastní uschlou krví. Odřenina na tváři byla nateklá, zanícená a zkropená bledou mízou. Ale to, co zneklidnilo Mbejana nejvíce, byly oči.

„Nkosi.“

Mbejane se snažil podržet ho, ale Sean neslyšel. Jeho oči byly lesklé šílenstvím, které vystřídal žal. Hlava mu klesla dolů na ramena a vrčel jako zvíře.

„Na ně! Na ty kurvy!“ Zvedl se a potácivě přeskočil skálu s bajonetem na hrudi.

„Kupředu!“ řval a běžel nahoru do svahu tak rychle, že ho žádná kulka nezasáhla. Nezastavily ho a už byl za okrajem, řval a bil kolem sebe a píchal bajonetem. Čtyři sta mužů ze skály se vyrojilo nahoře nad ním a vykyplelo přes okraj talíře. Ale než doběhli k Seanovi, stál tváří v tvář Janu Paulusovi Lerouxovi. Tentokrát nebyl žádný zápas. Jan Paulus byl vyčerpaný a nemocný. Z muže zbyla vyzáblá kostra. Pušku měl prázdnou a šátral po ní, aby nabil. Podíval se vzhůru a poznal Seana. Viděl ho vysokého a potřísněného krví. Viděl bajonet v jeho ruce a šílenství v jeho očích.

„Seane!“ řekl a zvedl prázdnou zbraň, aby se s ní dotkl bajonetu. Ale nemohl ji udržet. Se Seanovou váhou se bajonet odrazil od pažby a pokračoval. Jan Paulus cítil, jak mu studená ocel pronikavě vjíždí do hubeného masa a převrátil se naznak s bajonetem v noze.

„Seane,“ vykřikl. Sean se nad něj postavil a vytáhl bajonet. Zvedl ho vysoko oběma rukama, celé tělo připravené, znovu ho vrazit do hubené vyzábliny. Hleděli jeden na druhého. Britský útok už je dávno minul a byli sami. Jeden muž raněný v trávě a druhý raněný nad ním s šílenstvím a bajonetem. V trávě poražený, který bojoval a trpěl a zachraňoval životy těch, které miloval. Nad ním vítěz, který bojoval a trpěl a zachraňoval životy těch, které miloval. Válka byla hrou. Cenou za vítězství byla země. Trestem za prohru byla smrt.

„Maak dit Klaar.“

„Skonči to!“ řekl mu Leroux tiše. Šílenství v Seanovi vyhaslo jako plamínek svíčky. Spustil bajonet a nechal ho spadnout. Přepadla ho slabost ze zranění, sevřel rukama rány a svalil se dolů vedle Jana Pauluse. Boj na talíři skončil.

„Jsme hotovi, můžeme vyrazit, pane.“

Eccles stál za vozíkem a díval se dolů na Seana. Značně zakaboněný obličej upoutal jeho pozornost.

„Jste v pořádku?“ Sean ignoroval otázku.

„Kdo je zodpovědný za pohřební záležitosti, Ecclesi?“

„Smith, pane.“

„Řekl jste mu o Saulovi – o kapitánu Friedmanovi?“

„Ano, pane. Pohřbí ho odděleně.“

Sean se rozbolavěle zvedl na lokty a na chvíli hleděl na dvě skupiny, které po pás nahé kopaly společné hroby. Za nimi ležely řady balíků zabalených v příkrývkách. Bezva práce pro tento den, pomyslně si hořce.

„Vyjedeme, pane?“ zeptal se Eccles.

„Tlumočil jste Smithovi mé rozkazy? Búrští bojovníci ať jsou pohřbeni se svými kolegy – naši muži zase společně.“

„Všechno je zařízeno, pane.“

Sean si lehl zpátky na lůžko, vystlané na dně vozíku.

„Prosím, pošlete ke mně sluhu, Ecclesi.“

Zatímco Sean čekal na Mbejana, pokoušel se nedívat se na muže, kteří leželi vedle něj na vozíku. Věděl, že Jan Paulus ho pozoruje.

„Seane – Menheer, kdo pronese řeč k mým mužům?“

„Nemáme kněze.“

Sean se na něj nepodíval.

„Mohl bych ji pronést já.“

„Generále Lerouxi, to budou další dvě hodiny zdržení. Jste raněný a je mou povinností dovést tento oddíl spolu s ostatními raněnými zpět do Vereenigingu, jak nejrychleji dovedu. Teď zanechme pohřebních starostí. Až budou s prací hotovi, dohoní nás.“ Sean mluvil, ležel na zádech a hleděl na oblohu.

„Menheer, žádám – ,“ začal Jan Paulus, ale Sean se k němu rozzlobeně otočil.

„Poslouchej, Lerouxi. Už jsem ti řekl, co hodlám udělat. Hroby budou pečlivě označené a kněze pošle komise pro vojenské pohřební záležitosti později.“

Ve vozíku bylo velmi málo místa a oba byli velcí. Teď, když hleděli jeden druhému do očí, měli obličejy jen kousek od sebe. Sean chtěl ještě něco dodat, ale když otevřel ústa, zranění ve střevech ho rozbolelo a zasyčel. Pot mu vyrazil v kapičkách po čele.

„Jsi v pořádku?“ Jan Paulus se polekal.

„Budu se cítit určitě lépe, až dorazíme do Vereenigingu.“

„Ja, máš pravdu. Musíme vyjet,“ souhlasil Leroux. Eccles se vrátil s Mbejanem.

„Nkosi, poslal jste pro mě?“

„Mbejane, chci, abys tady zůstal a označil místo, kam pohřbí Nkosiho Saula. Pamatuj si to dobře, protože později mě sem budeš muset zavést,“ mumlal Sean.

„Nkosi!“ Mbejane odešel.

„Velmi dobře, Ecclesi. Můžete vyrazit.“

Byla to dlouhá kolona. Za předvojem jeli zajatci, bylo jich mnoho, dva na jednom koni. Potom následovali ranění, každý v nosítkách z tyčí a dek, tažených koněm, za nimi vozík a nakonec Eccles a dvě stě vojáků na zadním voji. Jejich postup byl pomalý a skličující. Ve vozíku nikdo už znovu nepromluvil. Leželi v bolesti, přivázaní proti nárazům a kymácení, a slunce na ně nemilosrdně pálo. Ve stavu podobném snu, způsobeném bolestí a ztrátou krve, Sean přemýšlel o Saulovi. Chvillemi měl pocit, že se to nestalo, cítil, jak se mu úleva rozlévá po těle, jako by se probudil z nějakého strašného snu a zjistil, že to není realita. Saul byl přece živý. Potom se jeho mysl jasně zaostřila a Saul byl opět mrtvý. Saul zabalený v dece, s hlínou nad sebou, a všechno, co spolu naplánovali, bylo s ním tam dole pod zemí. Potom se Sean znovu pral se svou nezodpovědností.

„Ruth!“ plakal polohlasně, takže Jan Paulus se vedle něj neklidně zavrátil.

„Jsi v pořádku, Seane?“ Ale Sean ho neslyšel. Teď tady byla Ruth. Teď byla Ruth sama. Pociťoval radost ve svém zármutku, radost rychle vystřídal vina. Na chvíli byl rád, že je Saul mrtvý, jeho proradnost ho však pálila a bolela jako kulka ve vnitřnostech. Ale stále tady byla Ruth a Saul byl mrtvý. Nemůžu to tak brát. Nesmím tak uvažovat! A zápasil s bolestí, až se s přemáháním vytáhl do sedu a přilepil se k jedné straně vozíku.

„Lehni si, Seane,“ řekl mu Jan Paulus jemně.

„Zase krvácíš.“

„Ty!“ Sean na něj křičel. „Tys ho zabil!“

„Ja, „přikývl Leroux svým červeným vousům na hrudi.

„Zabíjel jsem je a ty taky – všichni jsme zabíjeli. Ja zabili jsme je.“

A přisunul se, vzal Seana za ruku a stáhl ho zpět na deku.

„Teď klidně lež, nebo tě taky pohřbíme.“

„Ale proč, Paule, proč?“ zeptal se Sean tiše.

„Záleží na tom, proč? Jsou mrtví.“

„A co se teď stane?“ Sean zavřel oči před sluncem.

„My budeme žít dál. To je všechno, budeme jen pokračovat.“

„Ale co z toho máme? Proč jsme bojovali?“

„Nevím. Jednou si to všechno vyjasním, ale teď jsem to zapomněl,“ odpověděl Leroux. Byli dlouho zticha a potom znovu začali mluvit. Tápatě spolu hledali věci, které musí zaujmout své místo v událostech posledních tří let. Dvakrát to odpoledne se kolona krátce zastavila, aby pohřbila raněné, kteří zemřeli během cesty. A každá z těch smrtí – ať už bojovníka, či vojáka – udávala směr rozhovoru ve vozíku. Večer potkali patrolu, která jela na výzvědy před velkou kolonou vracující se od řeky Paddy. Mladý důstojník přišel k vozíku a zasalutoval Seanovi.

„Mám pro vás zprávu od generála Achesona, pane.“

„Ano?“

„Ten chlapík Leroux nám od Paddy unikl. Zietsmann, druhý búrský velitel, byl zabit, ale Leroux ujel.“

„Toto je generál Leroux,“ řekl mu Sean.

„Můj Bože!“ civěl na Leroux. „Vy jste ho chytili. Musím říct dobrá práce, pane. Fakt, dobrá práce.“

Za poslední dva roky se Jan Paulus stal pro Brity legendou, takže důstojník ho teď zkoumal s upřímnou zvědavostí.

„A co vaše hlášení?“ obořil se Sean.

„Promiňte, pane.“

Mladík odvrátil oči z Jana Pauluse.

„Všichni búrští velitelé jsou shromážděni ve Vereenigingu. Máme se bezpečně spojit s posádkou. Generál Acheson po vás chce, abyste se zkusili skontaktovat s Lerouxem – ale teď to nebude nic těžkého. Bezvadná práce, pane.“

„Děkuji, důstojníku. Prosím, vyřídíte generálu Achesonovi, že zítra budeme ve Vereenigingu.“

Dívali se, jak patrola odjíždí a ztrácí se za kotlinou ve stepi.

„Tak!“ broukl Leroux. „Tedy kapitulace.“

„Ne,“ odpořoval Sean. „Je mír!“

Kapitola 58

Základní škola ve Vereenigingu byla upravena na důstojnickou nemocnici. Sean ležel na svém polním lehátku a prohlížel si obraz prezidenta Krugera na protější stěně. Tímto způsobem odkládal chvíli, kdy musel pokračovat v psaní dopisu. Zatím napsal adresu, datum a oslovení: „Moje drahá Ruth.“

Uběhlo deset dní od chvíle, kdy se kolona vrátila ze stepi. Deset dní také od chvíle, kdy ho chirurgové otevřeli a sešili ty části jeho zářivacího traktu, které kulka roztrhala. Napsal: V této chvíli jsem teď na dobré cestě k

uzdravení z malého zranění, které jsem utrpěl před dvěma týdny blízko řeky Vaal – takže si prosím tě nevšímej mé současné adresy. (Začal nový odstavec.) Bůh ví, že bych si přál napsat ti za méně bolestivějších okolností pro nás oba. Dostaneš teď oficiální oznámení o Saulově smrti, takže není nic, co bych dodal, kromě toho, že zemřel s velkou osobní statečností. Vedl útok bajonetů, byl zasažen a na místě mrtev. Víím, že budeš chtít být se svým žalem samotná. Za několik týdnů mi lékaři dovolí cestovat. Až dorazím do Pietermaritzburgu, doufám, že už budeš dostatečně silná, abys mi dovolila zatelefonovat ti v naději, že ti budu moci poskytnout útěchu. Věřím, že malá Storm roste jako z vody a do krásy. Těším se, až tě zase uvidím. Dlouho zvažoval závěr a nakonec se rozhodl pro ‚Tvého opravdového přítele‘. Podepsal dopis, poskládal do obálky a položil na truhlici pro poštu vedle své postele. Potom se položil zpět na polštáře a pohroužil se do pocitu bolestivé ztráty a tupé bolesti v břiše.

Po chvíli fyzická bolest převládla. Rozhlédl se kradmo po nemocničním pokoji, zda tam není nějaká sestra. Potom zvedl prostěradlo, vytáhl svou noční košili a začal šťourat do obvazů, dokud se neobjevil okraj rány s černými stehy z žíní, které trčely nad ránou jako trny ostnatých drátů. Ta komická ošklivost ohrnula jeho rty. Sean nenáviděl nemoci – a obzvláště je nenáviděl ve svém vlastním těle. Hnus pomalu zatlačoval beznadějný vztek, když zíral na ránu.

„Necháš toho, starý Seane. Raději se na to neřívej.“

Sean byl tak zaujat příšernou jizvou na žaludku, že neslyšel řečníkův příchod. Navzdory hůlce a noze, kterou táhl za sebou, Leroux se pohyboval na tak velkého muže velmi tiše. Stál teď vedle postele a smál se rozjařeně dolů na Seana.

„Paule!“ Sean se provinile přikryl.

„Ja, Seane. Jak je?“

„Docela dobře. A co ty?“

Leroux pokrčil rameny.

„Řekli mi, že tohle budu potřebovat dlouho, než budu moci chodit.“

Klepl kováním hole o podlahu.

„Mohu si sednout?“

„Samozřejmě.“

Sean se posunul, aby mu na kraji postele udělal místo, a Leroux si podřep, sedl si a natáhl zmrzačenou nohu před sebe. Měl čerstvě vyprané oblečení a manžety saka zalátané. Záplaty na loktech a dlouhá trhlina na koleně jezdeckých kalhot byla přišitá k sobě hrubými mužskými stehy. Měl upravený a přistřížený vous. Otevřené vředy na jeho zápěstí byly omotané obvazy namočenými v jódu. Červená hříva sahala až k límci jeho saka a

kosti na čele a tvářích tvořily drsné úhly pod kůží, která byla vysušená a opálená sluncem.

„Tak!“ řekl Sean.

„Tak!“ odpověděl mu Leroux a podíval se dolů na své ruce. Potom byli oba – on i Sean – zticha, rozpačití, protože ani pro jednoho nebylo snadné najít slova.

„Zakouříš si, Paule?“ Sean sáhl po doutnících na truhlici.

„Děkuji.“

Prošli obřadem výběru a zapalování doutníků, potom je znovu obklopilo ticho a Leroux se zamračil na špičku doutníku.

„To je dobrý tabák,“ broukl pochvalně.

„Ano,“ přikývl Sean a prohlížel si svůj doutník se stejnou zuřivostí. Leroux zakašlal a přehodil si doutník mezi prsty do druhé ruky.

„Toe mnar, jen jsem si pomyslel, že bych tě měl jít navštívit,“ řekl.

„Jsem rád, že ses rozhodl.“

„Takže už jsi v pořádku? Ano?“

„Ano. Je mi dobře,“ přikývl Sean.

„Dobře, přikývl Leroux moudře.

„Tedy, potom!“ Pomalu se postavil.

„Raději už půjdu. Za hodinu se mám setkat s Jannie Smutsem. Přijel z Kapska.“

„Slyšel jsem.“

I v nemocnici se proslýchalo, co se stalo s velkým polním stanem, postaveným na cvičišti blízko stanice. Za předsednictví starého prezidenta Steyna búrští velitelé diskutují o své budoucnosti. Byl tam de Wet a Niemand a Leroux. Botha tam byl a Hertzog a Strauss a další, jejichž jména se během posledních dvou let ozývala po celém světě. A teď přijel i poslední z nich Jannie Smuts. Opustil své komando, obléhající malé městečko Okiep v severním Kapsku, a přemístil se k železnici, kterou drželi Britové. Teď už byli všichni. Kdyby byli nezískali nic v těchto posledních beznadějných letech, získali by u búrských občanů alespoň uznání jakožto vůdci. Tato malá skupinka unavených a válkou nemocných mužů jednala s představiteli největších vojenských sil na povrchu zemském.

„Ja, slyšel jsem to,“ opakoval Sean a impulzivně napráhl ruku. „Mnoho štěstí, Paule.“

Leroux ho uchopil za ruku a pevně ji stiskl s ústy staženými dojetím.

„Seane, musíme si promluvit. Musíme si promluvit!“ opakoval.

„Posaď se,“ řekl mu Sean a Leroux uvolnil ruku a klesl zpět na postel.

„Co mám dělat, Seane?“ zeptal se. „Porad'. Ne ti... ti co žijí za mořem.“

„Už ses viděl s Kitchenere a Milnerem.“

To nebyla otázka, protože Sean věděl o jejich setkání.

„Co po tobě chtěli?“

„Chtěli všechno.“

Leroux mluvil hořce.

„Žádali absolutní kapitulaci.“

„Souhlasils s tím?“

Chvilí byl Leroux zticha a potom zvedl hlavu a pohlédl Seanovi přímo do tváře.

„Dosud jsme bojovali o život,“ řekl a to, co Sean uviděl v těch očích, nikdy nezapomene. „Ale teď budeme bojovat, abychom zemřeli.“

„A čeho tím dosáhnete?“ zeptal se Sean měkce.

„Smrt je pro nás lepší než žít jako otroci.“ Lerouxův hlas se ostře zvedal.

„Toto je moje země,“ vykřikl.

„Ne,“ řekl Sean hrubě. „Je to taky moje země a krev mých synů je taky tvou krví.“

„Ale ti ostatní – ten Kitchener, ten ubožák Milner.“

„To jsou lidé, kteří se nepočítají,“ řekl Sean.

„Ale bojuješ na jejich straně!“ obvinil ho Leroux.

„Udělal jsem spoustu hloupostí,“ souhlasil Sean. „Ale naučil jsem se to od nich.“

„Co to říkáš?“ zeptal se Leroux a Sean v jeho očích uviděl jiskřičky naděje. Musím mluvit opatrně, pomyslnil si Sean, musím být velmi opatrný. Dlouze se nadechl, než promluvil.

„Jak to teďka vypadá, tvoji lidé jsou rozprášení, ale živí. Jestli budeš pokračovat v boji, Britové zůstanou, dokud vás úplně nevyhladí, což asi chceš. Jestli teď zastavíš válku, brzy odjedou.“

„Odjedeš?“ zeptal se Leroux hrubě.

„Ne.“

„A ty jsi Brit! Britové zůstanou – ty a takoví jako ty.“

Potom se na něj Sean zašklebil. Ten úšklebek byl tak nečekaný a neodolatelný, že vyvedl Leroux z míry.

„Vypadám snad a mluvím jako rooinek, Paule?“ zeptal se v taalštině.

„Který můj syn je napůl bojovník a napůl Brit?“ Dlouho na něj Leroux vyjeveně hleděl, zmatený tímto hadím útokem. Potom sklopil oči a pohrával si s doutníkem.

„No tak, člověče,“ řekl mu Sean. „Udělej těm hloupostem konec. Ty i já máme spoustu jiné práce.“

„Ty a já?“ zeptal se Leroux podezíravě.

„Ano.“

Leroux se zasmál. Náhlý hrubý břišní smích.

„Ty jsi slint Kerel,“ zařval. „Musím popřemýšlet o tom, co jsi řekl.“

Zvedl se z postele a zdálo se teď, jako by byl větší. Jeho vyzábělé rysy se naplnily smíchem a nakrčil nos. „Budu o tom muset velmi vážně uvažovat.“

Znovu podal ruku a Sean ji uchopil.

„Přijdu a znovu si s tebou pohovořím.“

Prudce se otočil a odbelhal se z nemocničního pokoje. Hlasité klapání jeho hole se rozléhalo nemocniční chodbou ještě dlouho po jeho odchodu. Jan Paulus dodržel slovo. Navštěvoval Seana denně, hodinu nebo víc, vždy ve stejnou dobu, a hovořili spolu. Dva dny po búrské kapitulaci přivedl s sebou dalšího muže. Jan Paulus byl o dobré čtyři palce vyšší, ale návštěvník ho předčil mohutností.

„Seane, to je Jan Christian Niemand.“

„Možná jsem měl docela štěstí, že jsem se s vámi nesetkal dříve, plukovníku Courtney.“

Niemandův hlas byl vysoký, ostrý a autoritativní. Mluvil perfektní angličtinou, kterou se naučil na oxfordské univerzitě.

„Co myslíte, Oubas?“ Tituloval Jana Pauluse přezdívkou, která byla obvyklým žertem jejich soukromého rozhovoru, a Jan Paulus se zachechtal.

„Měls velké štěstí. Jinak by mohl znovu použít bodák.“

Sean si se zájmem prohlížel Niemandu. Během těžkých let války jeho tělo zmohutnělo, chodil jako voják, ostrý blondatý vous lemoval tvář učence. Pleť měla mladistvou pružnost, byla téměř dívčí, ale oči měl pronikavě modré, řezavě modré jako žiletka z toledské oceli. Uvažoval stejně pružně a po dlouhé minuty musel Sean používat všechn svůj důvtip, když poslouchal a odpovídal na otázky, které mu Niemand kladl. Bylo jasné, že podstupuje jakýsi druh testu. Na konci hodiny bylo rozhodnuto: prošel.

„A teď – jaké jsou vaše plány?“

„Musím domů,“ odpověděl Sean.

„Mám farmu a syna – a brzy možná i ženu.“

„Přeji vám mnoho štěstí.“

„To ještě není tak jisté,“ namítl Sean. „Musím ji nejdříve požádat o ruku.“

Jannie Niemand se usmál.

„Nuže, potom vám přeji, aby vás neodmítla. A mnoho síly do nového života.“

Najednou zvažněl.

„My taky musíme vybudovat znovu všechno, co bylo zničené.“

„Pro budoucnost potřebujeme dobré lidi.“

Niemand podal Seanovi ruku.
„Ještě se setkáme. Počítejte s tím.

Kapitola 59

Vlak uháněl kolem velkých bílých důlních skladišť a Sean se nakláněl, opřený o okno vagonu, a hleděl dopředu, uvažoval, jestli ho toto nepěkné město ještě donutí se sem vrátit. Byl s ním spojen jako s elastickou pupeční šňůrou, která je dostatečně dlouhá a dovoluje pohyb i v delší vzdálenosti. Ale když dosáhne svou mez, škusne s ním zpět.

„Dva dny,“ slíbil sám sobě.

„Dva dny tady zůstanu. Dostatečně dlouho, abych předal starému Achesonovi svou formální rezignaci a řekl Candy na shledanou. Potom zamířím na jih do Ladyburgu a opustím toto město, abych se neudusil v jeho vlastní ďábelské šťávě.“ Blízko na jedné straně zahoukala siréna poledne z jednoho z dolů a k jejímu poplašenému ječení se okamžitě připojily odpovědi z dalších. Znělo to, jako by v údolí lovila smečka hladových vlků, vlků lačných po zlatě. Ty doly, které byly během války nuceně zavřeny, teď obnovily svou těžbu a černý kouř z jejich komínů špinil oblohu a táhl se v kalném oparu přes hřbet hřebene. Vlak zpomalil a nečekaný klapot a naklonění návěští přerušilo rytmus jízdy. Potom klouzavě přibrzdl podél nástupiště na johannesburském nádraží. Sean sundal zavazadla ze sítě nad hlavou a podal je oknem Mbejanovi. Při zvedání a nošení ho už zraněné vnitřnosti nebolely. Kromě nepravidelné jizvy u pupku byly úplně zahojené. Když kráčel z nástupiště k východu, šel vzpřímeně, nezastavoval se, aby odlehčil žaludku. Drožka tažená koněm ho dovezla k chodníku před Achesonovým hlavním štábem a Sean nechal Mbejana, aby hlídal zavazadla, a sám on se prodíral zaplněným vestibulem a vystoupil po schodišti do prvního poschodí.

„Dobré odpoledne, plukovníku.“ Důstojnický sluha ho ihned poznal a vyskočil do pozoru s takovou čilostí, že převrátil židli.

„Dobré, Thompson,“ řekl mu Sean. Pocty jeho hodnosti ho stále uváděly do rozpaků. Thompson si dal pohov a tázal se s víc než formálním zájmem: „Jak se máte, pane? Je mi líto, pane, co se vám stalo s břichem.“

„Děkuji vám, Thompson, už jsem v pořádku. Je tam major Peterson?“ Peterson byl potěšen, když ho uviděl. Při hlasitém zakručení Seanových vnitřností se opatrně dotazoval, protože porucha byla často jednou z nepříjemných následků zranění žaludku. Sean ho uklidnil a Peterson pokračoval: „Vemte si čaj. Starý je teď zaneprázdněný, ale rád se s vámi setká za deset minut,“ a zavolal na Thompsona, aby přinesl čaj. Pak se vrátil k tématu

Seanova zranění.

„Velká jizva, starý brachu“ zeptal se. Sean uvolnil pásek Sama Browna, rozepjal blůzu a vytáhl košili z kalhot. Peterson obešel stůl a zblízka si prohlížel Seanovu jizvu na chlupatém břiše.

„Velmi pěkné. Zatraceně dobrou práci udělali ti doktoři.“

Peterson se vyjadřoval zkušeností experta.

„Mám jednu z Omdurmanu – jeden z těch chlupatých felčarů mě zaflokoval svou špinavou velkou jehlou.“

A otočil se a částečně odhalil svůj bledý holý hrudník. Z pouhé zdvořilosti byl Sean nucen kvokat a vrtět hlavou nad malou trojúhelníkovou jizvou na Petersonových prsou, i když na něj ve skutečnosti nijak nezapůsobila. Pozornost přešla k Petersonově hlavě.

„Mám ještě jednu – taky to pekelně bolelo!“ odepnul pásek a spustil kalhoty dolů, když se otevřely vnitřní dveře.

„Doufám, že jsem vás v něčem nevyrušil, pánové?“ zeptal se zdvořile generál.

Následovalo několik minut zmatku. Pokoušeli se obléci a přesně vojensky zasalutovat. Peterson měl učinit nejpěknější pozdrav z celé války, který válečná pravidla nezachycovala. Byl to jeden z historických okamžiků, kdy divizní velitel dostal návštěvu staršího polního důstojníka, stojí strnule v pozoru s kalhotami kolem kotníků. Major Peterson si liboval v téměř otřeseném červeném flanelovém spodním prádle. Najednou Acheson pochopil důvod této nevázanosti v oblékání mezi důstojníky a svádělo ho pokušení přidat se k tomuto exhibicionismu, protože byl také majitelem pěkných jizev, ale ihned se zarazil. Zavedl Seana do zadní místnosti a nabídl mu cigaretu.

„Nu, Courtneyi, doufám, že jste nepřišel hledat práci.“

„Naopak – chci vypadnout z toho pekla tady, pane.“

„Myslím, že to můžeme zařídit. Intendant bude rád.“ Acheson přikývl.

„Nařídím Petersonovi, aby dal do pořádku vaše papíry.“

„Chci odjet zítra,“ naléhal Sean a Acheson se usmál.

„Zatraceně spěcháte. Dobře. Peterson vám je může poslat na váš podpis – vaše jednotka už byla rozpuštěna, takže není důvod, abyste tady ještě srážel paty.“

„Dobře!“ Sean očekával odpor, a proto se zasmál.

„Jsou jen tři další detaily,“ pokračoval Acheson a Sean se zamračil v předtuše.

„No?“

„Za prvé, dárek na rozloučenou od Jeho Veličenstva. Vyznamenání za chycení Leroux – příští týden bude slavnostní ceremoniál. Lord K. by rád,

kdybyste se zúčastnil osobně.“

„Krucí, ne! Měl bych zůstat v Johannesburgu – to já nechci.“

A Acheson se zachechtal.

„Překvapující nedostatek vděčnosti! Peterson vám ho taky může poslat poštou. Za druhé, snažil jsem se trochu ovlivnit Ministerstvo vyrovnání válečných ztrát. I když vláda ještě neposlala směnku, pracovala na vaší věci a schválila vaši náhradu.“

„Dobrý Bože!“ Sean byl ohromen. Na Achesonovu radu nahlásil náhradu deseti tisíc liber, svůj vklad ve volkskaaské bance, kterého se Búrové zmocnili, když vypukla válka. Nic už od toho neočekával a zcela už na něj zapomněl.

„Nedostal jsem to všechno, že?“

„Nebud'te naivní, Courtney.“ Acheson se uchichtl. „Jen dvacet procent proti možnému pozdějšímu vyrovnání, když jde jednou směnka přes sněmovnu. Ale dva tisíce jsou lepší než modrý monokl od rány do oka. Tady je šek. Máte to jen podepsat.“

Sean zkoumal ústřížek papíru s rostoucím potěšením. Mohl by z nich nějakým způsobem splatit půjčku natalské společnosti akácií. Rychle vzhlédl.

„A třetí detail?“ zeptal se.

Acheson rozprostřel malý čtvereček mapy na stůl.

„Má mapa a pozvání na návštěvu ke mně. Můžete zůstat, jak dlouho budete chtít, kdykoliv budete v Londýně.“

Postavil se a natáhl ruku.

„Mnoho štěstí, Seane. A doufám, že se nevidíme naposledy.“

V slibném stavu povznesenosti, způsobeném svobodou a vyhlídkou na rozloučení s milující Candy Rautenbachovou, zastavil Sean drožku nejprve na nádraží, aby si rezervoval místo na následující ráno ve vlaku k jižní hranici a zatelegrafoval Adě o svém příjezdu. Potom pokračoval na Komisařskou ulici a do recepcce Candyina hotelu, aby si vyžádal majitelku.

„Paní Rautenbachová odpočívá, pane, a nesmí být rušena,“ informoval ho recepční.

„Dobrý člověče!“ Sean mu podal půl guineje a ignoroval jeho výkřiky protestu, když vycházel nahoru po mramorovém schodišti. Vstoupil tiše do Candyina apartmá a přešel k její posteli. Chtěl ji překvapit. A nebylo pochyb, že se mu to podařilo nad jeho divoké očekávání. Candy Rautenbachová neodpočívala. Ve skutečnosti byla čile zaměstnána gentlemanem, jehož blůza byla pověšená přes opěradlo jedné z pozlacených červených sametových židlí a který vypadal jako nižší důstojník z jednoho z oddílů Jeho Veličenstva.

Seana podporovala v jeho následující aktivitě hypotéza, že Candy je jen jeho výjimečný majetek. V záplavě upřímného rozhořčení, které ho zachvátilo, nebral na vědomí skutečnost, že jeho návštěva byla gestem rozloučení, že jeho vztah k Candy byl více než neurčitý a střídavý a že následujícího rána odjíždí, aby nabídl manželství jiné ženě. Všechno, co viděl, byla kuřačka v hnízdě. Takže žádná reputace nemohla odradit důstojníka, který cítí svůj regiment. Musíme brát v úvahu, že jeho znalost Candyina běhu domácnosti, kromě její anatomie, byla nedokonalá. Byla mu představena jako paní Rautenbachová a teď v té strašné chvíli, když se vrátil do reality, měl za to, že ten velký a vzteklý muž, který se skláněl nad postelí a řval jako raněný býk, byl jedinec a jen pan Rautenbach, který se vrátil domů z války. Snažil se vyklidit bojiště, a to tak, že začal rychle sestupovat z vysoké čtýřmatracové postele na opačnou stranu od Seana.

S naprosto zjitřenou myslí, způsobenou nadbytečným adrenalinem v krvi, se důstojník začal stydět, nahý se přece nemohl ukázat před zraky veřejnosti. Bylo zjevné, že vyhazov paní Rautenbachové nabývá na intenzivním imperativu a konečně že pan Rautenbach měl na sobě uniformu s prýmkou opravdového plukovníka. Tato poslední úvaha ho tížila nejvíc, protože pocházel ze staré a vážené rodiny s osobitým rekordem ve vojenské službě a uvědomoval si mravopochestnost a pravidla společnosti, v níž jedno ze zakázaných bylo spojení s manželkou důstojníka, který má vyšší hodnost.

„Pane, řekl a povznesl se, aby vyjádřil úctu.

„Myslím, že to můžu vysvětlit.“

„Ty malý pindoure!“ odpověděl mu Sean tónem, který napovídal, že vysvětlování nebude k ničemu. Sean, který si k němu razil nejkratší cestu, vylezl na postel. Candy byla v těch prvních několika minutách nejprve zaujata tím, že přes sebe něco přehazovala, a nepodílela se aktivně na krocích proti příchozímu. Teď zaječela a zvedla hedvábnou přikrývku tak, že spadla na Seanovy boty, když se přes ni nakláněl, a zamotala se do jeho ostruh. Seanův hřmotný pád zverboval celou budovu a polekal hosty ve spodním foyeru. Ležel chvíli strnule s nohama na posteli, s hlavou a rameny na podlaze.

„Vypadni! křičela Candy na důstojníka, když se Sean začal nemotorně vyprošťovat. Potom uchopila plnou náruč ložního prádla a hodila ho na Seana, zavinovala ho do něj a dusila ho.

„Dělej. Pro smilování Boží, dělej!“ zapřísahala ho, když její přítel hopsal s jednou nohou v nohavici.

„Roztrhá tě na cucky.“ A vrhla se na zápasící klubko, které proklínalo hromadu prostěradel a přikrývek. „Kašli na boty.“

Důstojník je vrazil pod paží, hodil si blůzu přes ramena a nasadil si

přilbu na hlavu.

„Děkuji, madam,“ řekl potom galantně, „opravdu se omlouvám za nepříjemnosti, které jsem vám způsobil. Prosím omluvte mě i u vašeho manžela.“

„Vypadni, ty hlupáku,“ prosila, přilepená zoufale na Seanovi, který se zvedal a klel. Jakmile milenec utekl, postavila se a počkala, až se Sean vynoří.

„Kde je? Zabiju ho. Zavraždím toho malého prevíta!“ Sean odhodil ložní prádlo, vyškrábal se na nohy a rozhlížel se divoce kolem sebe. Ale první, co uviděl, byla Candy a Candy se otřásala smíchy. Na Candy bylo hodně toho, co se mohlo třást, a většina toho byla bílá a baculatá a jemná, a i když byl smích trošku hysterický, byl na ni opravdu příjemný pohled.

„Proč jsi mě zastavila?“ hudoval Sean, ale brzy odvrátil svůj zájem od důstojníka ke Candyinu poprsí.

„Myslel si, že jsi můj manžel,“ popadala dech.

„Ten malý mizera!“ broukl Sean.

„Byl tak sladký.“ A najednou se přestala smát. „A kdo tě sem, do prčic, pustil, jen tak mimochodem? Myslíš si, že celý svět a všechno v něm je tvoje?“

„Ty patříš mě.“

„Hovno patřím!“ fandy explodovala. „Vypadni odtud, ty velký tupý vole.“

„Obleč si něco.“

Situace se nepředvídaně obrátila. Sean očekával, že se hříšnice bude chovat provinile a kajícně.

„Vypadni odtud,“ ječela a začal se jí zvedat tlak. Sean ji nikdy takovou neviděl a mohl udělat jen to, že začal bojovat o velkou vázu, kterou ho chtěla praštit do hlavy. Rozzuřená zvukem rozbité čínské keramiky popadla Candy další předmět, ozdobné zrcadlo, které se rozbilo o stěnu za Seanem. Její budoár byl zařízen ve skvostném viktoriánském stylu a nabízel téměř neomezené zásoby střeliva. I přes svižnou práci nohou nemohl Sean zůstat bez úrazu navzdory a nakonec ho zasáhl obraz nějakého bezejmenného důstojníka v pozlaceném rámu. Candina záliba ve vojácích se odrazila poněkud těžkopádně.

„Ty děvko!“ zařval Sean bolestí a vrhl se do protiútoků. Candy prchala nahá a ječící, ale chytil ji ve dveřích, zvedl na rameno a kopající odnášel do postele.

„Ted', moje holčičko, bručel, když jí uložil růžovým zadečkem nahoru přes svůj klín. „Já tě naučím slušnému chování.“

První plácnutí zanechalo jasnou červenou stopu ruky na jejím baculatém

zadečku a uklidnilo její zápolení. Druhé plácnutí bylo značně slabší než předešlé a třetí – předstírané plesnutí. Ale Candy žalostně vzlykala. S pravou rukou zvednutou Sean zděšeně zjistil, že poprvé v životě vztáhl ruku na ženu! „Candy!“ promluvil nejistě a byl ohromen, když se Candy otočila a sedla si mu na klín, objala ho kolem krku a přitiskla se k němu vlhkou tváří. Slova se mu vylévala z hrdla, slova omluvy, prosby za odpuštění ale jeho šestý smysl mu zabraňoval je vypustit a místo toho se chraptivě zeptal: „Omlouváš se za své chování? Candy polkla a roztřeseně přikývla.

„Prosím tě odpust mi, miláčku. Zasloužila jsem si to.“

A její prsty se ho lehce dotkly na hrdle a rtech. – „Prosím tě, odpusť mi, Seane. Je mi to tak strašně líto.“

Ten večer večereli v posteli. Brzo ráno se Sean čvachtal lenivě ve vaně a horká voda ho pálila na škrábancích na zádech. Povídali si.

„Candy, ráno odjízďím domů. Chci být na Vánoce doma.

„Ó, Seane. Nemůžeš zůstat – alespoň pár dní?“

„Ne.“

„Kdy se vrátíš?“

„Nevím.“

Než promluvila znovu, bylo dlouhé ticho.

„Takže to chápu tak, žeš mě nepřibral do svých plánů do budoucna...?“

„Jsi moje kamarádka, Candy,“ protestoval.

„Tedy, to není moc pěkné.“ A postavila se. „Objednám snídani.“

V ložnici se odmlčela a pozorovala se v dlouhém zrcadle. Modré hedvá-
bí jejího župánku se hodilo k modři jejích očí, ale v této denní hodině byly na jejím krku tenké vrásky. Jsem bohatá, pomyslila si, nemusím zůstat sama. A pokračovala ve zhlížení v zrcadle.

Kapitola 60

Sean procházel pomalu po štěrkové cestě ke Goldbergovu obchodu. Kráčel alejí Hrdost Indie. Kolem něj vystupovaly zelené trávníky v sériích teras k rokokové fasádě a holubi v aleji ospale vrkali. Za orientálním křovím uslyšel tlumený zvonivý smích. Zastavil se a zaposlouchal do toho zvuku. Najednou byl opatrný, neměl chuť potkat ji teď – nebyl si jist, jak by ho přivítala, protože mu neodpověděla na dopis. Nakonec opustil cestičku, překročil koberec trávníku a dorazil k okraji amfiteátru. V míse pod ním stála miniaturní replika parthenonského chrámu. Čisté bílé mramorové sloupy v sluneční záři a kruhový rybníček jako hradní příkop kolem. Mohl vidět obrys ryby, klouzající pomalu v zelené vodě pod listy lilí. Květy lilie

byly bílé a zlaté a purpurové. Ruth seděla na vyvýšeném mramorovém okraji rybníčku. Byla celá v černém od krku až po špičky bot, ale paže měla holé. Napřáhla je a zavolala: „Pojď po nožičkách, pojď ke mně, Storm.“

Deset kroků od ní, se zadečkem pevně přikovaným na trávníku, pozorovala Storm Friedmanová vážně svou matku zpod hustých tmavých vlasů.

„No tak, zlatíčko,“ pobízela ji Ruth a dítě se velmi opatrně naklonilo dopředu. Pomalu zvedlo svůj buclatý zadeček, až byl vztyčený přímo ke sluníčku, rozestřelo široké nohavičky kalhotek, olemovaných krajkami a prýmký, pod krátkou sukýnkou. Setrvalo tak několik vteřin a potom velmi usilovně udělalo několik krůčků a zastavilo se, aby nejistě udrželo rovnováhu na svých tlustých růžových nožkách. Ruth zatleskala se spontánní radostí a Storm se triumfálně usmála a ukázala čtyři velké bílé zoubky.

„Pojď sem, pojď za maminkou,“ smála se Ruth a Storm dokončila tucet nejistých krůčků, než uznala tuto formu pohybu za velmi nepraktickou. Klesla na ručky a kolínka a dokončila svou dráhu po čtyřech.

„Ty podvodnice!“ hrozila jí Ruth a vyskočila, aby dcerku chytila pod paže a vysoko ji vyhodila do vzduchu. Storm zaječela v extázi.

„Estě!“ nařizovala. „Estě!“

Sean se chtěl smát s nimi. Chtěl se k nim rozběhnout a chytit je obě do náručí, protože najednou pochopil, co je celým smyslem života... Žena a dítě. Jeho žena a jeho dítě – díky tomu, že existují. Ruth zvedla oči a spatřila ho. Ztuhla s dítětem na hrudi. Její tvář byla bez výrazu, když se dívala, jak kráčí do amfiteátru.

„Ahoj.“ Zastavil se před ní a točil neohrabaně kloboukem v prstech.

„Ahoj, Seane,“ zašeptala, potom se koutky jejích úst zvedly do ostýchaového, nejistého úsměvu a vybuchla.

„Kdes byl tak dlouho? Už jsem myslela, že nepřiješ!“

Široký úsměv roztáhl Seanovu tvář. Vykročil kupředu, ale v tu chvíli Storm, která na něj koukala s velebným zájmem, začala sérii křečovitých poskoků doprovázených ječivým: „Pán! Pán!“ Její nohy objímaly Ruthin žaludek a to jí umožnilo natáhnout se. Naklonila se k Seanovi, aby na něj dosáhla, a Ruth překvapeně hleděla. Sean odhodil klobouk a chytil Storm dříve, než spadla.

„Estě! Estě!“ ječela Storm a pokračovala ve skákání v Seanově náručí. Jedna z mála věcí, kterou Sean věděl o malých dětech, byla, že mají na hlavičkách měkký pulsující otvor, který je velmi zranitelný, takže svíral svou dceru s hrůzou, že ji pustí, a se stejnou hrůzou, že jí ublíží. Když se Ruth přestala smát, zbavila ho bříme a řekla: „Pojď, přišel jsi právě na čaj.“

Pomalou přecházeli trávník, každý z nich držel Storm za ruku, takže dítě už se nemuselo soustřeďovat na rovnováhu a mohlo věnovat pozornost

fascinujícímu obrazu, ve kterém se její nožky střídavě objevovaly a zase pod ní mizely.

„Seane. Je tu jedna věc, na kterou bych se tě chtěla zeptat především.“

Ruth se dívala dolů na dítě, ne na něj.

„Mohls...“ Odmlčela se. „Saul – mohls zabránit tomu, co se mu stalo? Myslím tím, nemohls...“

Hlas se jí zadrhl.

„Ne, nemohl,“ řekl přiškrceně.

„Přisahej, Seane. Jestli věříš v Boha, přisahej,“ prosila.

„Přisahám. Přisahám na...“

Hledal slova, na co – ne na svůj vlastní život, ten byl dostatečně silný.

„Přisahám na život naší holčičky.“

A ulehčeně vydechla.

„Proto jsem ti neodpověděla na dopis. Nejprve jsem musela vědět.“

Chtěl jí potom říct, že si ji chce vzít s sebou, chtěl jí vyprávět o Lion Kopu a obrovském prázdném domě, který čekal na ni, až z něj udělá jejich domov. Ale věděl, že teď ještě není ta správná chvíle – ne okamžitě po tom, kdy mluvili o Saulovi.

Musí počkat. Počkal a zatím byl představen Goldbergově rodině. Ruth ho s nimi ponechala a odvedla dítě do domu, aby je předala chůvě. Vrátila se, během čaje trošku konverzovali a Sean se snažil, aby si nevšimli, že se Ruth dívá do očí. Čekal, dokud opět nezůstali na trávníku sami, a potom vyhrkl: „Ruth, ty a Storm se mnou pojedete domů.“

Zastavila se za keřem růží a utrhla krémový květ, potom s mírně zamračeným obličejem odtrhla každý červený osten z lodyhy a podívala se na něj.

„Opravdu, Seane?“ zeptala se nevinně, ale diamantové jiskřičky v jejích očích ho varovaly.

„Ano,“ řekl. „Můžeme se vzít za několik dní. Déle nebude trvat vyřízení náležitostí a tobě balení. Pak si vás odvezu do Lion Kopu – řekl jsem ti o...“

„Krucinál,“ řekla měkce. „K čertu s tvojí ješitností a ještě větší nadutostí.“

Sean na ni překvapeně civěl.

„Potloukáš se s bičem v ruce, jednou práskneš a čekáš, že zaštekám a přeskočím obruč.“ Ted' začínala zuřit. „Nevím, jaké zkušenosti máš se svými předcházejícími milenkami – ale já určitě nebudu jednou z těch děvek a nechci, aby se se mnou takto zacházelo. Přišlo ti na mysl alespoň jednu vteřinu, že bych tuto laskavost, kterou mi chceš poskytnout, nemusela přijmout? Jak dlouho ti trvalo zapomenout, že jsem teprve tři měsíce

vdova? Který nejvyšší nedostatek postřehu ti dovolil věřit, že uteču od hrobu jednoho muže a vrhnu se do blahosklonného náručí druhého?“

„Ale Ruth, já tě miluji,“ snažil se přerušit její výbuch, ale zakřičela na něj.

„Tak to dokaž, kruci. Dokaž to tím, že budeš něžný. Dokaž to tím, že se budeš ke mně chovat jako k ženě a ne jako k majetku – s porozuměním. Teď její projev vyvolal prudký vztek v každém jeho nervu a na oplátku na ni zakřičel.

„Tenkrát v té bouřce jsi nebyla tak zatraceně výmluvná – nebo potom!“

Jako by ji uhodil, udělala krok vzad a zmrzačené poupátko vypadlo z jejích rukou.

„Ty mrcho,“ zašeptala. „Vypadni a už se nevracej.“

„K vašim službám, madam.“

Narazil si klobouk na hlavu, otočil se prudce a kráčel pryč přes trávník. Když došel na šterkovou cestičku, zpomalil chůzi a zastavil se, vzteklý a hrdý. Potom se pomalu otočil. Trávník byl prázdný, pokrytý jen jemnou zelení. Odešla. Ruth utíkala nahoru po širokém mramorovém schodišti, ale když dorazila k oknu své ložnice, chtěla se znova rozběhnout zpět k cestičce. Z druhého poschodí se postava zdála ohromnou a jeho tmavý oblek kontrastoval s bledým šterkem chodníku. Prošel brankou a zastavil se. Nakláněla se toužebně přes okenní římsu, aby ji mohl spatřit, až se pro ni vrátí. Viděla, jak si rozvážně zapaluje dlouhý černý doutník, odhazuje zápalku, upravuje si klobouk na hlavě, narovná ramena a odchází.

Nevěřicně hleděla na zdvojená dvířka branky a tmavě zelené hlohové křoví, za kterým zmizel. Potom pomalu odstoupila od okna, přešla k posteli a posadila se. Proč mi nerozuměl?“ zeptala se tiše. Věděla, že později v noci bude plakat. Tehdy bude opravdu sama.

Kapitola 61

Sean se vrátil do Ladyburgu uprostřed mlhavého natalského zimního dne. Když vlak supěl kolem okraje náspu, stál na plošině vagonu a díval se na nedozírnou zelenou skvrnu na kopcích Lion Kopu. Ten pohled ho dojal, ale jeho povznesená nálada byla podbarvená temnými barvami. Tohle je jen půl cesty. Letos mi bude jednačtyřicet. Přes všechnu námahu a pošetlost musím něco udělat. Zkusím spočítat veškerý svůj majetek. Na hotovost mám něco přes dva tisíce liber (kompliment rady válečných náhrad). Mám patnáct tisíc akrů pozemků a naději na další roční zisk. Mám deset tisíc akrů osazených akáciemi, které v příštích letech budeme moci loupat. Moje půjčky jsou proti tomu velké, ale ne skličující, takže jsem bohatý

člověk.

Co se týče mě samotného, mám množství šedin, pěknou sbírku jizev a zlomený nos. Ale stále dokážu zvednout a udržet dvousetlibrový pytel mouky pod každou paží, dokážu sníst půl mladé ovce na posezení, bez dalekohledu nebo brýlí spočítat v houfu antilop hlavy na vzdálenost dvou mil a Candy, která mě zná v posteli, si na mou výdrž nikdy nestěžovala. Nejsem ještě starý. Kromě toho mám syna, který mi patří (a syna a dceru, kteří mi nepatří). I když jsem ztratil nejlepšího, mám ještě přátele – možná více přátel než nepřátel. Ale nejdůležitější ze všeho je, že jsem konečně našel cestu, jak žít. Vím, co chci. To je můj majetek. To všechno je moje, může to používat a těšit se z toho. A jaké mám dluhy? Půjčené peníze, nenávisť jednoho syna a bratra a Ruth. Ruth je pryč! Ruth je pryč! klapala kola pod vagonem. Ruth je pryč! Ruth je pryč! posmívala se mu. Sean se zamračil a zamyšleně změnil slova.

„Vítr je naděje! Vítr je naděje!“ Následující měsíce se Sean vší silou pohroužil do rozvoje Lion Kopu. Naplánoval sdírání standardní kůry a rozhodl sklidit jednu třetinu rok před dozráním a další třetinu každé následující dva roky. Ty dva tisíce liber nevyužil na to, aby zaplatil své dluhy, ale aby osadil zbytek své země akáciemi. Když to bylo hotovo, stále byl v jednom kole. Koupil si theodolit a instrukční knížku základů vyměřování a zmapoval své pozemky, zakreslil bloky stromů, vykolíkoval nové cesty pro přístup k plantážím a mezitím začalo ořezávání. Když zase tak jednou neměl co dělat, jel navštívit Dennise Petersena a strávil dlouhý den diskusí o výnosu Mahobova ranče, na který koupil cenné papíry. Neměl u sebe peníze a Jackson a Natská akáciová společnost odmítli poskytnout další půjčku. Když Dennis odmítl prodloužit termíny splátek, Sean zatelefonoval Ronnymu Pyovi do ladyburské banky & úvěrů. Byla to ubohá šance a Sean byl opravdu překvapen, když mu Ronny nabídl šálek kávy a doutník, potom laskavě vyslechl jeho nabídku.

„Sázíš všechno na jednoho koně, Seane,“ varoval ho Ronny.

„V tomto závodě je jen jeden kůň. Nemůže prohrát.“

„No dobře,“ přikývl Ronny.

„Takže ti chci říci, že ti půjčím peníze na koupi celého Mahobova ranče, plus dalších deset tisíc liber na to, abys ho dal do pořádku. Na oplátku mi dáš jednak dlužný úpis na Mahobův ranč a potom úpis na Lion Kop po splacení půjčky Natské akáciové společnosti.“

Sean to vzal. O týden později zavolal Ronny Jacksonovi do Pietermaritzburgu. Po počátečním opatrném oťukávání se ho zeptal: „Jsi spokojený těmi úpisy, které jsi dohodl s Courtneyem?“

„Záruka je dobrá,“ váhal Jackson.

„Ale zdá se mi trochu divokej.“

„Možná že je od tebe budu chtít,“ naznačil Ronny opatrně a Jackson se zahloubaně zadlouhal v nose, aby zakryl úlevu. Sean šťastně přesunul svou armádu Zulanů na panenské pastviny Mahobova ranče. Dělal mu radost dlouhé řady potících se, zpívajících černochů, když ryli bohatou červenou hlínu a sázeli křehké malé stromky.

Dirk dělal v těchto dnech Seanovi neustále společnost. Jeho návštěvy školy se staly sporadickými. Sean byl přesvědčen, že z Dirka nebude nikdy učenec a tiše mu odpouštěl žaludeční potíže, kvůli kterým Dirk každé ráno opouštěl školu, ale doma se mu o několik minut později již udělalo zcela dobře, takže mohl otce následovat na plantáže. Dirk napodoboval Seanův postoj, polohu v sedle a jeho dlouhou kolébavou chůzi. Pozorně naslouchal Seanovým slovům a později je opakoval a nezapomněl ani na klení.

K večeru lovíli křepelky a bažanty a guinejské slípky na stráních pod svahem. V neděli, když Sean odjel ke svým přátelům na lov antilop nebo na poker nebo vesele popíjel brandy a vyprávěl, Dirk jel s ním. Přes Seanův protest se Ada vrátila se svými děvčaty do domku na ulici Protea, takže ohromné stavení Lion Kopu zůstalo prázdné. Sean a Dirk používali jen tři z patnácti pokojů a i ty byly velmi skromně zařízeny.

Žádné koberce na podlaze ani obrázky na stěnách. Několik židlí vyplétaných kůží, železné postele, prosté hladké stoly a jeden nebo dva sekretáře. V jednotlivých rozích byly naskládány knihy a rybářské pruty, dvě pušky a brokovnice na polici vedle krbu. Žlutá dřevěná podlaha byla zaprášená a pokrytá kousky chmýří pod židlemi a postelemi, tmavými skvrnami, které zanechala štěnata loveckého psa, a v Dirkově pokoji, který Sean nikdy ne navštívil, byla hromada starých ponožek a zablácených košil, školních sešitů a trofejí z lovu. Sean se o dům nestaral. Sloužil mu jen k tomu, aby se tam najedl a vyspal, měl střechu nad hlavou a krb, aby měl teplo a světlo, takže mohl dát volný průchod své nové chuti ke čtení. S brýlemi na nose, které mu půjčil jeden z obchodních cestujících, trávil Sean večery tím, že se zabíral do četby politických a cestopisných knih, do ekonomiky a objevitelských cest, matematiky a medicíny, zatímco Dirk předstíral přípravu na vyučování, seděl proti krbu a otce chtivě sledoval. Někdy když se Sean zahloubal do korespondence, zapomněl, že je tady Dirk, a chlapec s ním seděl až do půlnoci.

Sean udržoval korespondenci s Janniem Niemandem a Janem Paulusem Lerouxem. Ti dva se teď dostali na politickou scénu v Transvaalu a oba na Seana jemně tlačili. Chtěli, aby založil ekvivalent jejich jihoafrické strany a aby ji vedl v Natalu. Sean se tomu vyhýbal. Ještě ne, možná později, sliboval. Jednou měsíčně dostával dlouhý dopis od Johna Achesona a odpovídal

na něj. Acheson se vrátil do Anglie, do své vlasti. Byl teď lordem Caisterbrookem a z pozice člena Sněmovny lordů mohl Seana informovat o náladě a temperamentu anglických občanů a záležitostech Států.

Někdy, mnohem více než je zdrávo, myslel na Ruth. Potom se na sebe rozhněval a posadil se, beznadějně opuštěný. Pomalu se to v něm hromadilo, když nemohl usnout, a v tom případě sešel v noci k přátelské vdově, která bydlela rovněž sama v jednom z domků vedle železničních kolejí. Přesto se považoval za šťastného – až do dne na začátku srpna roku 1903, kdy obdržel ozdobnou pohlednici. Říkala jednoduše: Slečna Storm Friedmanová prosí o potěšení ze společnosti plukovníka Seana Courtneye, nositele medaile a řádu za statečnost. Goldbergovi, údolí Štvanice Pietermaritzburg V pravém dolním rohu byl inkoustový obtisk prstíku velikostí třípencové mince.

Kapitola 62

24. srpna odjel Sean vlakem do Pietermaritzburgu. Dirk se vrátil za Adou do svého starého pokojíku v domku na ulici Protea. Tu noc ležela Mary vzhůru a poslouchala, jak Dirk pláče pro tatínka. Oddělovala je jen tenká překližková příčka. Adin domek byl upravený jako dílna a zároveň noclehárna pro děvčata. Vyřešila problém tím, že zrušila širokou zadní verandu a rozdělila ji tak, aby se do každého vzniklého pokojíku vešla postel; sekretáře umývací kout. Jeden z těch pokojíků byl Maryin a dnes v noci v pokojíku vedle ní spal Dirk.

Ležela a poslouchala téměř hodinu, jak roní slzy, modlila se potichu, aby se uklidnil a usnul. Dvakrát si myslela, že už se tak stalo, ale pokaždé ticho trvalo jen několik vteřin a pak slzavé údolí a vzlyky začaly znovu. Každý vzlyk vyvolal žalostnou bolest v jejím hrudníku, jako by ji píchla jehla, takže ležela v posteli se zaťatými pěstmi, dokud ji nezačaly bolet. Dirk se stal středem její existence. Byl jedinou jasnou hvězdou v její opuštěnosti. Milovala ho s posedlou oddaností, protože byl tak krásný, tak mladý, čistý a nezkažený. Milovala, když se mohla dotknout jeho kůže a neposlušného hedvábí vlasů. Když se dívala na Dirka, její vlastní obličej ji netrápil. Její vlastní zjizvená ruina obličeje jí nevadila. Měsíce, kdy byla od něho daleko, byly pro ni agoníí a temným obdobím samoty. Ale teď byl zase tady a potřeboval její útěchu. Sklouzla z postele a stála napjatě a zamilovaně, celé její držení těla vyjadřovalo její soucit. Měsíční svit, který pronikal do místnosti oknem se sítí proti moskytům, s ní zacházel se stejným soucitem. Ztlumil skvrnitě zjizvení, které její tvář dělalo hrubou, a předvedl, jak by obličej bez něj vypadal. Dvacetileté tělo v tenké noční košili bylo

štíhlé, ale poprsí plné, nevinné, na rozdíl od znetvořeného obličeje. Mladé tělo, měkké tělo, oděné do bílého měsíčního světla jako tělo anděla. Dirk znovu vzlykl. Přistoupila k němu.

„Dirku,“ zašeptala, když si klekla vedle jeho postele. „Dirku, prosím tě, neplač, prosím tě, miláčku.“

Dirk hlučně popotáhl a otočil se na bok zády k ní a přikryl si tvář rukama.

„Psst! Můj miláčku! Už je to dobrý.“

Začala hladit jeho vlasy. Ten dotyk vyvolal nový výbuch žalu, ničivý dusivý žal, který tekla a chvěl se v temnotě.

„Dirku, ó, prosím tě...“

A vlezla za ním do postele. Pokrývka byla teplá a vlhká tam, kde ležel. Objala ho, přitiskla jeho horké tělo ke svým nadržům a začala ho houpat v náručí. Její vlastní samota ji nakonec přemohla. Hlas měla ochraptělý, když na něj šeptala. Tlačila se na něj – její potřeba rostla rychleji než jeho. Ještě jeden poslední křečovitý vzlyk a Dirk ztichl. Cítla napětí, které vycházelo z jeho zad a tvrdého okrouhlého zadku, který vlačoval do jejího klína. Ještě těsněji se k němu přitiskla, její prsty sklouzly dolů z tváře na krk, aby ho hladily. Dirk se k ní otočil, její ruce ho stále objímaly. Cítla, jak se mu vzdouvá a klesá hrudník při dechu a jeho hlas se dusil zármutkem.

„On mě nemá rád. Odjel a nechal mě tu.“

„Já tě mám ráda, miluji tě, Dirku,“ šeptala. „Miluji tě – všichni tě milujeme, miláčku.“

A políbila ho na oči a tváře a ústa. Chuť jeho slz byla horká a slaná. Dirk si opět vzdychl a sklonil hlavu až na její poprsí. Cítla, jak obličejem zaryl do měkkostí, a rukama znovu hladila jeho hlavu a tiskla ji ještě těsněji.

„Dirkie...“

Hlas jí vyschl strašným novým návaem. Ráno se Dirk pomalu probouzel s úžasným pocitem. Chvilí ležel a přemýšlel o tom, neschopen nejprve zařadit někam ten zmatený příjemný pocit z toho, že je mu dobře a že něco vlastní. Potom uslyšel, jak se za přepážkou pohybuje Mary. Bublání a šplouchání vody, přelévající se ze džbánu do vany, nakonec zašustění oděvu, zvuk otevírání a zavírání dveří a její kroky ke kuchyni. Události minulého večera se k němu vrátily, křehké a jiskřivé v každé podrobnosti. Nepochopil docela, ale nejasně se rýsovaly v jeho myšlenkách nad vším ostatním. Uslyšel přibližující se kroky. Rychle se přikryl přikrývkou a předstíral spánek. Mary tiše vstoupila a postavila hrnek kávy a suchary na noční stolek. Dirk otevřel oči a díval se na ni.

„Ty jsi vzhůru,“ řekla.

„Ano.“

„Dirku...“ začala a potom zčervenala. Na rozpukané kůži na tváři se objevily skvrny. Její hlas se ztišil v šepot, skřípavý studem.

„Nesmíš o tom nikomu vykládat. Musíš na to zapomenout... na to, co se stalo.“

Dirk neodpovídal.

„Slib mi to, Dirkie. Slib mi to.“ Pomalu přikývl. Nedůvěřoval teď svému hlasu, věděl, že ona nad ním panuje. „To bylo něco špatného, Dirkie. Byla to hrozná věc. Nesmíme už na to více ani pomyslit.“

Přešla ke dveřím.

„Mary.“

„Ano.“

Zastavila se, ale neotočila, celé její tělo udržovalo rovnováhu jako pták, který chce vzlétnout.

„Nikomus nic neřeknu – jestli dnes v noci přijdeš zase.“

„Ne,“ zasyčela prudce.

„Potom to řeknu babičce.“

„Ne. Dirkie. Neuděláš to.“ Ted' byla znovu vedle postele, klečela a chytala ho za ruku. „Nesmíš – nesmíš. Slíbils mi to.“

„Přijdeš?“ zeptal se tiše. Hleděla mu upřeně do obličeje, do klidné dokonalosti jeho teplé hnědé kůže a zelených očí s černým hedvábím vlasů a kudrnami na čele.

„Nemůžu – je to hrozné, hrozné, co jsme udělali.“

„Tak to řeknu,“ řekl. Postavila se a pomalu kráčela z pokoje, ramena pokleslá v postoji kapitulace. Věděl, že přijde.

Kapitola 63

V najatém kočáře dorazil Sean ke Goldbergově rezidenci přesně. Přijel jako výprava cirkusových umělců. Na sedadlech kočáru spousta barevných balíků. Seanovy omezené vědomosti o rozmarech tříleté dívky se odrazily ve výběru dárků. Každý balík obsahoval panenku. Byly tady velké čínské panenky, které mrkaly očima, když se naklonily, malé hadrové panenky s blondatými copy, panenka do vody, panenka, která broukla, když se jí zmáčklo břicho, Panenky v tuctu národních krojů a panenky zavinuté jako miminka.

Mbejane jel za kočárem a táhl dárek, který Sean považoval za mistrovský a originální. Byl to černobílý shetlandský poník, doplněný ručně vyrobeným anglickým sedlem a tenkou otěží s uzdou. Štěrková cesta byla plná kočárů. Sean byl nucen posledních sto yardů dojít s plnou náručí dárků

pěšky. Za těchto podmínek byla navigace poněkud ztížena. Upjal se na škaredou ozdobnou střechu sídla, kterou s těžkostmi viděl přes vršek svého nákladu, a vydal se slepě přes trávníky. Uvědomoval si ustavičný pronikavý křik, který byl stále hlasitější, když postupoval kupředu, a nakonec ucítil naléhavé zaškubání za pravou nohavici. Zastavil se.

„Jsou to všechno moje dárky?“ zeptal se hlas odněkud zespodu u jeho kolenou. Natáhl krk na jednu stranu a podíval se dolů do zvednutého obličej malého madony. Velké jiskřivé oči na ovále nevinné čistoty, lemovaném lesklými tmavými kadeřemi. Seanovo srdce zaplesalo.

„To záleží na tom, jak se jmenuješ,“ ohradil se.

„Jmenuji se slečna Storm Friedmanová z rodu Goldbergů, údolí Štvaniče, Pietermaritzburg. Takže – jsou to moje dárky?“

Sean se ohnul v kolenou a pomalu si dřepł s obličejem téměř na úrovni madony.

„Všechno nejlepší k narozeninám, slečno Friedmanová,“ řekl.

„Prima!“ Vrhla se na dárky, třásla se vzrušením, zatímco z hloučku patnácti dětí, které byly pozvány, pokračovaly výkřiky neméně velkou silou. Storm zdemolovala balíčky velmi rychle a tam, kde prsty nestačily, použila zubů. Jeden z jejích malých hostů se pokusil jí pomoci, ale pustila se do něj jako panterů kotě s výkřikem „To jsou moje dárky!“ Zahanbeně se vzdal. Nakonec se posadila do hromady papírů a panenek a ukázala na poslední zbývající balíček v Seanových rukou.

„A ten?“ zeptala se. Sean zavrtěl hlavou.

„Ne, ten je pro tvou maminku. Ale jestli se podíváš za sebe, možná že ještě něco najdeš.“

Mbejane s širokým úsměvem držel shetlanda. Storm několik vteřin převrácením nemohla promluvit, potom zapištěla jako hvizd parostroje a vyskočila na nohy. Opustila své adoptované děti a běžela k poníkovi. Skupinka děvčátek se opatrně posadila k panenkám jako supi, když lev opustí kořist.

„Zvedni mě! Zvedni mě!“ Storm poskakovala šílená netrpělivostí. Sean ji zvedl a teplé, kroutící se malé tělíčko v jeho rukou znovu zasáhlo jeho srdce. Opatrně ji posadil do sedla, podal jí uzdu a vedl poníka k domu. Jako královna, řídící svůj stát a následovaná armádou svých dvořanů, došla Storm k horní terase. Ruth stála vedle delikátně prostřeného stolu na podstavcích s rodiči Storminých hostů. Sean předal uzdu Mbejanovi.

„Dej na ni dobrý pozor,“ a přešel terasu, velmi si vědom mnoha dospělých očí, které ho sledovaly, vděčný za hodinu, kterou strávil to ráno v obchodě s panenkami a za starostlivost, se kterou se oblékl – značkový nový oblek z drahého anglického obchodu, boty vyleštěné, pevný zlatý řetízek od

hodinek přes břicho a bílý karafiát v knoflíkové dírcce. Zastavil se před Ruth a sundal si klobouk. Natáhla ruku dlaní dolů. Sean věděl, že neočekává, že jí tou rukou potřepé.

„Seane, to je dobře, žes přijel.“

Sean vzal jemně její ruku. Byla to zkouška jeho citů, když se skláněl a dotkl se jí rty – gesto, které považoval za francouzské, fintivé a ponižující.

„Bylo od tebe pěkné, žes mě pozvala, Ruth.“

Vytáhl zpod paže krabičku a podal jí ji. Beze slova ji otevřela a tváře se jí rozjasnily radostí, když uviděla krásné růže s dlouhými stonky.

„Ó, to je od tebe milé!“ A Seanovo srdce si s ním opět zahrálo, když se mu usmívala do očí a vklouzla rukou pod jeho paži.

„Chtěla bych, aby ses seznámil s některými mými přáteli.“

Ten večer, když všichni hosté odjeli a Storm, nervově a fyzicky vyčerpanou, odnesli do postýlky, Sean zůstal s Goldbergovými na večeři. Od této chvíle se oba, matka i otec Goldbergovi, plně obávali toho, že Seanův zájem o Ruth se netýkal jen předcházejícího přátelství se Saulem.

Celé odpoledne doprovázel Sean Ruth po trávnících jako obrovský bernardýn s chováním uhlazeného pudla. Během večere byl Sean sám se sebou nesmírně spokojen. Ruth, Goldbergovi a život vcelku se mu líbil, byl schopen nalézt zalíbení v máti Goldbergové i v Benu Goldbergovi, přestože ho docela hloupě považoval za nemajetného dobrodruha.

Během pití brandy a kouření doutníků Sean a Ben diskutovali o událostech v Lion Kopu a Mahobově ranči. Sean byl zcela otevřený na tenkém laně finančních záležitostí, po kterém chodil, a Ben byl ovlivněn obrovitostí riskantní hry a Seanovým chladnokrevným hazardováním s penězi. Takhle nějak Ben Goldberg začínal – a kde je dnes. Nostalgicky si zavzpomínal na minulost a upadl do neurčité sentimentality starých časů, takže když se vydali za dámami, plácal Seana po paži a oslovoval ho „Můj chlapče“. Zatímco se chystal na hlavních schodech k odjezdu, zeptal se: „Mohu ti zítra zase zavolat, Ruth?“ a ona odpověděla: „Budu moc ráda.“

Ted' pro Seana začalo něco, co by se dalo nazvat romantickými námluvami. Ke svému překvapení se mu to docela líbilo. Každý pátek večer nastoupil do vlaku do Pietermaritzburgu a ubytoval se v hotelu U bílého koně. Z této základny vedl svou kampaň. Účastnil se večírků buď u Goldbergů nebo u Ruthiných přátel nebo v jedné z místních hospůdek, kde vystupoval v roli granda.

Byly plesy a tancovačky, dny plynuly, pikniky a jízdy na koních po okolních kopcích, se Storm na poníkovi mezi sebou. Za Seanovy nepřítomnosti v Ladyburgu se Dirk přestěhoval do domku na ulici Protea a Sean byl rád, že se stěhování obešlo bez většího křiku. Čas běžel a první lány akácií

byly připraveny na osekání. Sean rozhodl, že to bude důvod k tomu, aby dostal Ruth do Ladyburgu. Při jeho návrhu Goldbergovi ztuhli, a roztáli, až když Sean poprosil Adu o písemné pozvání, ve kterém Ruth žádá, aby byla týden jejich hostem.

Sean musel vysvětlovat, že je to na oslavu sklizně jeho prvních akácií, která začne na konci týdne, a proto nemůže několik měsíců odjet z Ladyburgu. Máti Goldbergová, která byla tajně ráda, že bude mít malou Storm celý týden jen pro sebe, se snažila důvtipně ovlivnit Bena a on dal nakonec svůj souhlas, i když s velkou nechutí. Sean se dušoval, že bude s Ruth zacházet jako s královnou – svrchované vyvrcholení ucházení se o její ruku.

Kapitola 64

Jako jeden z největších majitelů pozemků v okrese a pro své válečné zásluhy se Sean dostal v komplikované sociální struktuře Ladyburgu na přední místo. Proto přípravy na Ruthinu návštěvu vyvolaly epidemii vzrušení a zvědavosti, která napadla celý ladyburský okres. Zátopa pozvánek, které rozeslal, přiměla ženy pátrat ve svých šatnících a košíčkách s šitím, zatímco vzdálení farmáři žebrali o pozvání od svých příbuzných a přátel blízko města, další vyjeli k Lion Kopu s nabídkami zaplnit program v ty tři dny v týdnu, které Sean nechal prázdné. Sean souhlasil neochotně – měl na ty tři dny své osobní plány. Ada a její děvčata byly zaplaveny objednávkami na nové oblečení, ale nechaly si jedno odpoledne volné a přijely do Lion Kopu vyzbrojeny hadry a smetáky a lahvičkami leštěnek.

Seana a Dirka vyhodily z domu. Strávili to odpoledne tím, že objížděli Seanovy svahy a hledali antilopy pro lov, který se měl stát vyvrcholením celého týdne. Mbejane s bandou Zulanů osekali džungli křoví kolem stavení a vykopal jámy pro rožeň. Vesnická správa společně s tajnou konklávou, nakažená všeobecným vzrušením a vyzbrojená přesnými instrukcemi svých manželek, anonymně hlasovala pro veřejné přivítání Ruth na nádraží a formální ples na večer.

Dennis Petersen, který měl za úkol opékání na rožni večer po Ruthině příjezdu, dostal slib, že bude moci místo toho pronést krátkou řeč na uvítanou na nádraží. Sean zatelefonoval Ronnymu Pyovi a byl opět udiven, když Ronny radostně souhlasil s další půjčkou jednoho tisíce liber. Ronny podepsal šek s uspokojením pavouka, který chytí poslední oběť do své sítě, a Sean okamžitě odjel do Pietermaritzburgu, aby navštívil klenotníka. Vrátil se domů o pět set liber lehčí a s těžkou náprsní kapsou, která obsahovala obrovský čtyřhranný diamant, zasazený do kroužku z platiny.

Dirk byl na nádraží a čekal ho. Sean na něj jedním okem mrkl a poslal

ho k místnímu holiči. Tu noc před Ruthiným příjezdem Sean a Mbejane vzali Dirka útokem a zatáhli ho protestujícího do koupelny. Sean byl ohromen obrovským množstvím špíny, kterou vytáhl Dirkovi z uší, a tím, že Dirkovo opálení ihned zmizelo, když ho namydli.

Následujícího rána, když vagon skřípavě zastavil před železniční budovou, Ruth pohlédla dolů ze schůdků na spoustu cizích lidí, kteří obklopovali prostor ohraničený provazy přede dveřmi. Jen rodina chyběla v tom davu mladých dam a gentlemanů v kostelních uniformách ladyburské vysoké školy. Stála nejistě na plošině vagonu a naslouchala hukotu poznámek a spekulací. Ruth už nenosila černý smuteční oděv, měla širokou růžovou stuhu kolem dýnka klobouku, růžové rukavice a průsvitný růžový závoj, který jí tajemně zahaloval tvář podle módy. Bylo to velmi efektní. Přesvědčena, že došlo k nějakému nedorozumění, se Ruth chtěla stáhnout zpět do vozu, když si všimla delegace, která se blížila po neohrazené cestičce.

Vedl ji Sean. Všimla si příšerně zamračeného výrazu jeho očí – výrazu prudkých rozpaků. Pocítila nevysvětlitelné nutkání propuknout ve smích, ale rozhodla se utlumit ho v úsměv, když Sean vylezl za ní na plošinu a vzal ji za ruku.

„Ruth, strašně se omlouvám. Tohle jsem nenaplánoval – věci se mi poněkud vymkly z rukou,“ spěšně zašeptal, potom mumlavě představil Dennise Petersena, který se těžkopádně vyšplhal za ním.

„Dámy a pánové, občané Ladyburgu, přátelé –,“ začal a způsob, jakým začal, ujistil Seana, že to bude tak ještě na další půlhodinku. Pohlédl kradmo na Ruth a uviděl, že se usmívá. Překvapeně zjistil, že se tím vším dokonale baví. Trošku si oddychl.

„Mám velikou čest přivítat v našem krásném městě tuto krásnou dámu, přítelkyni jednoho z našich proslulých...“

Ruthiny prsty tajně našly cestu k Seanově dlani a Sean si oddychl ještě více. Uviděl široký okraj Adina klobouku trochu stranou od davu a usmál se na ni. Opětovala úsměv se souhlasným přikývnutím na Ruth. Nějakým podivným překroucením námětu proslovu teď Dennis mluvil o novém vodním filtračním zařízení a jeho prospěchu pro město.

„Ale přátelé, to je jen první ze série projektů naplánovaných naší správou.“

Významně se odmlčel.

„Slyšte, slyšte,“ vskočil Sean do řeči hlasitě a tleskl rukama. Jeho tleskání nakazilo dav kolemstojících a Sean poodstoupil k zábradlí plošiny.

„Jménem paní Friedmanové a svým ti děkuji za přátelství a pohostinství.“

Potom, opouštěje Dennise, který dělal na plošině spěšné pohyby a oteví-

ral a zavíral ústa, Sean sebevědomě odváděl Ruth pryč, běžel s ní za prudkých výbuchů vítání a potřásání rukama, přibral s sebou Adu a Dirka a naložil je do kočáru. Zatímco Sean a Mbejane tahali zavazadla, Ruth a Ada si rovnaly sukně a upravovaly si klobouky, než se jejich oči opět setkaly.

„I když mě Sean upozorňoval, neočekávala jsem, že budete tak krásná,“ řekla Ada. Ruth se začervenala radostí a úlevou a naklonila se impulzivně, aby se dotkla její paže.

„Toužila jsem poznat vás, paní Courtneyová.“

„Jestli mi slíbíte, že mi budete říkat Ado, potom já vám mohu říkat Ruth.“

Sean se vyškrábal do kočáru, rozčilený a zpocený.

„Jeďme už, sakra, odtud.“

Na ten týden určitě nikdy nezapomenou. Obvyklé oslavy Vánoc se tomu nemohou rovnat. Vdané paní se předháněly zuřivě v chystání jídel, spousty jídla, připravovaného z tajných receptů kuchařských knih. Během vaření propukaly staré spory a začínaly nové a klevetilo se o dcerách. Mladíci soutěžili na loveckém poli a ve vodním pólu a pak zase na tanečním parketu. Dirk Courtney vyhrál juniorskou soutěž ve stavění stanu. Potom se stal kapitánem ragbyového mužstva proti hostujícímu mužstvu pietermaritzburské koleje s neslavným výsledkem porážky 30:0.

Mladé dámy soutěžily se stejnou zuřivostí za stálého chichotání a červenanání se. Spousta zasnoubení a skandálů během týdne byla vyvrcholením celého jejich úsilí. Starší muži se nejprve shovívavě usmívali a pak posilnění alkoholem odložili svou škrobenost a poskakovali a lapali po vzduchu na tanečním parketě. Odehrály se tři pěstní souboje – ale to bylo mezi starými nepřáteli a žádný z nich nestál za podívanou.

Jen jedna rodina stála stranou oslav. Mnoho mladých dam zde postrádalo Michaela Courtneye. Během jedné ze vzácných přestávek toho týdne se Sean rozhodl odvést Ruth Adě a vzít ji nahoru do stavení Lion Kopu. Po-
hybovala se tiše po prázdných místnostech, měřila každou rozšířeným, přemýšlivým očima, zatímco Sean se úzkostlivě potuloval za ní, jistý, že její mlčení je znamením nesouhlasu. Ve skutečnosti byla Ruth v extazi. Kostra, velkolepá kostra domu, beze stopy přítomnosti jiné ženy, čeká jen na ni, aby jí poskytla přístřeší. Přesně si představovala závěsy, které chtěla, perské koberce, které jí poslal strýc Isaak z Pretorie a které jsou teď ve skladu, jak by se vyjímalý právě tak, jak si to představovala, na žluté naleštěné podlaze. Kuchyň, samozřejmě, musí úplně předělat – s novými dvojí-
tými kamny. Ložnice. Sean už nebyl schopen déle čekat. Vyhrkl: „No, líbí se ti?“ Pomalu se k němu otočila, odraz myšlenek jí zmizel z očí.

„Ó, Seane. To je nejkrásnější dům na celém světě.“

V tom okamžiku plném citu Sean vyslovil nabídku, kterou plánoval na ten večer.

„Ruth, vezmeš si mě?“ A Ruth, která původně chtěla dělat drahoty a požádat o chvilku času na rozmyšlenou, okamžitě odpověděla: „Ó ano, prosím tě!“

Prsten ji hluboce dojal.

Kapitola 65

Závěr celého týdne tvořil lov na antilopy Seana Courtneye. Za svítání Sean a Dirk dorazili do domku na ulici Protea. Byli oblečení v loveckých šatech a kožená pouzdra na pušky ležela pod Seanovým nohama na podlaže vozu taženého mulem. Trvalo to téměř patnáct minut, než Sean přivedl Ruth, Adu a její děvčata z domku do kočáru. Stejně jako když člověk shání hejno kuřat do kurníku. Všechny je pomalu hnal před sebou dolů po cestičce ke kvočně kvokající a povykující. Téměř už u kočáru najednou jedna z nich lehce vykřikla a otočila se zpět k domku pro zapomenutý slunečník nebo košík a opět se všeobecný pohyb zastavil. Když se to stalo potřetí, Sean pocítil, že mu něco projelo hlavou. Zařval. Mezi dámami se rozhostilo nesmírné ticho, vypadalo to, že dvě z nich se rozpláčou.

„No tak, nelekejte se, drahé,“ snažila se je Ada upokojit.

„Nechci vás strašit.“

Seanovi se hlas chvěl úsilím o ovládnutí.

„Ale jestli někdo nebude v kočáru, než napočítám do deseti – asi odjedu bez vás.“

Všechny se usadily, než napočítal do pěti, a vyjel k základně jako rozčepýřený kohout. Kočáry a vozy tažené muly, kteří dopravovali celé osazenstvo ladyburského okresu, čekaly ve zmatku na poli vedle základny. Sean proklusal vedle nich za mumlání pozdravů a poznámek. Jeden z čekajících kočárů se otočil do zástupu za něj a dlouhý konvoj mohl vyrazit k Mahobovu ranči. Velký hon začal. Uprostřed kolony někdo začal hrát a zpívat. Zpěv se přenášel z kočáru na kočár a ztrácel se ve skřípání kol, dusotu kopyt a smíchu. Postupně se Seanovo podráždění vytratilo. Adina děvčata na zadních sedadlech zpívala Boland Se Nooinenthe. Dirk seskočil z kočáru a s půl tuctem mladíků z městečka jel v čele kolony. Ruthina ruka se nejistě dotkla Seanovy nohy, a když se otočil a ušklíbl se na ni, uviděl v úsměvu, kterým mu odpověděla, úlevu.

„Jak nádherný den, Seane.“

„Vidíš a málem jsem ho pokazil –“, odpověděl.

„Oh, to nic!“ přitulila se k němu a najednou byl šťastný. Všechny ty

přípravy byly k něčemu dobré. Ruth vedle něj se měkce zasmála.

„Čemu se směješ?“ Sean se naklonil a chytil ji za ruku.

„Ničemu. Jen jsem cítila, že se musím zasmát,“ odpověděla.

„Podívej, jak je všechno zelené.“ Řekla to, aby ho zmátla, aby se podíval kolem sebe a mohla pozorovat jeho tvář-. Úskok jí vyšel.

„Země teď vypadá tak mladá.“

V těch očích, které tak dobře znala, se objevila něha. Až dosud dokázala rozeznat mnoho jeho nálad a naučila se, jak vyvolat nebo změnit každou z nich. Byl tak prostý a na té prostotě byla založena jeho síla. Je jako hora, pomyslí si. Ví, co bude se sluncem brzy ráno. Ví, že když vítr je na jihu, hřeben zakryje mlha a po večerech budou stíny házet na svahy určité tvary a rokle budou tmavé a modré. Taky ví, že podoba hory je neměnná, že se nedá předčítat.

„Hej? Miluji tě, můj muži,“ zašeptala.

„Já tebe taky.“

A teď – je tak zmatený. Oh, Bože, mohla bych ho sníst! Kdybych se naklonila, mohla bych ho přede všemi políbit...! Tajně vychutnávala tu myšlenku.

„Jakou čertovinu to kuješ?“ zeptal se zvědavě. Nepředpokládala, že by ji měl tak pečlivě přečtenou. Hleděla na něj vyvedená z rovnováhy. Najednou hora ukázala, že přesně rozumí tomu pohledu, kterým se na něj dívala.

„Nic,“ zapírala zmateně. „Nebyla jsem...“

Než zjistila, co hodlá udělat, otočil se napůl k jejímu sedadlu a zvedl ji mocně na klín.

„Seane, ne!“ popadala dech a potom udusil její protesty. Uslyšela smích Adiných děvčat, hulákavé povzbuzování a potlesk z ostatních kočárů a kopala a zápasila, bušila pěstí do jeho hrudníku a snažila se chytit druhou rukou jeho klobouk. Po chvíli ji posadil na sedadlo vedle sebe, vlasy spadly dozadu, klobouk taky a tváře a uši jí červeně hořely. Dlouze ji políbil.

„Dobrá střela, Seane!“

„Násilník! Násilník!“

„Zatkněte toho muže!“

Výkřiky a smích podporovaly její rozčilení.

„Ty jsi strašný!“ Ruth si sundala klobouk a zakrývala jím rudou barvu v obličejí. „Před všemi těmi lidmi!“

„Alespoň nebudeš moci vymýšlet další neplechy, miláčku!“

A najednou si nebyla jistá pevností své hory. Jezdci odbočili z hlavní cesty na kostrbatou pěšinu, přebrodili potok, vyšplhali na protější břeh a rozptýlili se mezi stromy. Sluhové, kteří zde čekali už od předešlého rána, běželi ke koním svých pánů, když zastavili. Z každého vozu se vyhnul

hlučný proud dětí a psů a potom povýšenější skupinka dospělých. Ženy bez váhání vykročily ke dvěma ohromným stanům, které se tyčily mezi stromy, zatímco muži vytahovali zbraně z pouzder a začali je dávat do pořádku. Sean stále seděl na předním sedadle vozu s otevřeným koženým pouzdrém na nohou. Jeho ruce automaticky zaklaply hlaveň a pažbu pušky, dovolil si přípravu bez jakéhokoliv uspokojení.

Vybral si toto stanoviště nejen pro svěží porost stromů syringa, jejichž stín ho ukrýval před sluncem, a pro měkký koberec spadaného listí, ne kvůli tomu, že v sousedství zvonil potůček, kde se mohla napájet všechna zvířata, ale také proto, že bylo položeno téměř patnáct minut chůze od prvního nadháněče. Před několika dny tlupa Zulanů s Mbejanem v čele vyčistila všechn porost pod stromy, postavila polní stany a stoly na podstavcích, vykopala jámy na rožeň a dokonce postavila dvě latríny se stěnami z trávy, diskrétně, daleko od hlavního tábora. Pod kuchyní bylo nastaveno obrovské ohniště z polen, až dohoří, zbudou z nich jen žhavá spálená kola. Stoly na podstavcích, kolem kterých už ženy začaly přípravu, byly plné jídla. Od stolů byl v té chvíli slyšet ruch velkých příprav – většina žen si při nich vyprávěla.

Muži z ostatních vozů se k nim přibližovali, opásaní pásy s náboji, zatížení puškami, povídali si mezi sebou ve snaze ukrýt své rozrušení. Podle Seanových instrukcí sehnal Dirk skupinu mladíků, kteří byli jak příliš mladí na to, aby mohli lovit, tak zase příliš staří na to, aby zůstali se ženami. Tihle neusilovali zakrýt své vzrušení. Vyzbrojeni sikelnými (zulskými bojovými oštěpy) předváděli na každém kroku, že by se mohli vymknout kontrole. Jeden malý chlapec už plakal a masíroval si šrám, který obdržel od hravé sikely.

„No, dobře – držte už všichni huby,“ zakřičel Sean.

„Dirk vás vezme nahoru k nadháněčům. Ale pamatujte! Když jednou začne hon, držte se v řadě a poslouchajte, co se děje. Jestli chytím někoho, kdo běhá jinam nebo moc spěchá – osobně mu zmaluju zadek načerno. Rozuměli jste?“ Byla to dlouhá řeč, kterou musel Sean křičet a dokončil ji se zuřivým zasípěním. To také dodalo jeho řeči váhu a výsledkem byla sborová odpověď plná respektu: „Ano, pane Courtneyi.“

„Tak teda běžte.“

Pokřikující, závodíce mezi sebou, zmizeli mezi stromy a nad táborem se rozhostil relativní klid.

„Bože můj, ti kluci nadeženou slona, buvola nebo lva, stížené panickou hrůzou, a ne antilopy,“ poznamenal Dennis Petersen suše.

„A co naše místa, Seane?“ Z obav, že ještě všichni nedávají pozor, Sean chvíli čekal.

„Pojedeme nejprve k Elandově Kloofu,“ oznámil.

„Mbejane a dvě stě Zulanů čeká u úpatí hory na signál. Střelci zaujmou místa na ocase Kloofu.“

Sean se odmlčel.

„Co naše pozice?“

„Trpělivost. Trpělivost,“ huboval je Sean.

„Vím, že nemusím opakovat bezpečnostní pravidla, ale...,“ a znovu jim zopakoval pravidla bezpečnosti.

„Žádné brokovnice, jen pušky. Budete střílet v oblouku 45 stupňů přesně před sebe – žádné střely mimo, někam do stran. Hlavně vy, reverende!“ Gentleman, který notoricky miloval kohoutek, vypadal dostatečně zahanbeně.

„Když písknu, znamená to, že nadháněči jsou příliš blízko – všechny zbraně nahoru a ihned odjít.“

„Stmívá se, Seane.“

„Pojďme už na to.“

„Dobře,“ souhlasil Sean.

„Budu střílet uprostřed.“ Následovalo souhlasné zamručení. Bylo to dost fér, nejlepšímu muži, který organizoval lov, nemohl nikdo závidět.

„Na levém křídle v tomto pořadí: reverend Smiley – než Všemohoucí obrátí hru na svou stranu, musím z toho něco shrábnout.“

Výbuch smíchu, když Smiley zavrával zděšením z toho rouhání a radostí ze svého vlastního štěstí.

„Potom Ronny Pye, Dennis Petersen, Ian Vermaak, Gerald a Tony Erasmové (vy dva lovte jako opravdoví bratři), Nick...“

Sean četl seznam, který držel v ruce. Byl to podle věkového pořadí přesný sociální rejstřík Ladyburgu, přesná a určitá rovnováha bohatství a vlivu, popularity a věku. Kromě toho, že sebe umístil uprostřed řady, se Sean příliš nezabýval přípravou seznamu – Ada docela správně nevěřila jeho smyslu pro sociální vnímání a se seznamem mu pomohla.

„To se týkalo levého křídla.“

Sean vzhlédl od seznamu. Byl tak zaujat četbou, že necítil vzduch naplněný napětím a očekáváním, které zajalo posluchače. Osamocený jezdec přešel potok a vjel se svým nádherným plnokrevníkem do tábora. Tiše seskočil z koně a sluhové ho odvedli. Teď kráčet se zbraní v ruce k Seanovu vozu. Sean zvedl hlavu a uviděl ho. Civěl překvapeně, zatímco se v něm pomalu probouzela dobrá nálada. Roztáhl rty v radostný úsměv.

„Garry, to je dobře, žes přijel!“ zvolal spontánně, ale Garryho obličej se nepohnul. Stroze přikývl na pozdrav. Konečně přišel, radoval se Sean. To je teprve předehra. Teď je to na mně.

„Můžeš být první na pravém křídle, Garry.“

„Díky.“

Ted' se Garry usmál, ale byla to zvláštní; studená grimasa. Otočil se, aby se dal do řeči s prvním mužem vedle sebe. Davem proběhl malý záchvěv zklamání. Čekali, že se stane něco zajímavého. Všichni věděli o sváru mezi Courtneyovými bratry a tajemství, které ho obklopovalo. Ale teď s pocitem zklamání obrátili svou pozornost zpět k Seanovu seznamu. Sean skončil a seskočil z vozu a dav se hned pohnul dál. Sean hledal Garricka a uviděl ho daleko vpředu téměř v čele dlouhé kolony mužů, která se roztahovala podél cestičky vedoucí k Elandově Kloofu. Řada se hýbala rychle, jezdci dychtivě postupovali kupředu, a Sean věděl, že i kdyby běžel, nebyl by schopen předejet muže před sebou a dostat se ke Garrymu. Počkám, až dojde k náhonu, rozhodl se. Bože můj, jak nádherný konec týdne.

Mám Ruth, kdybych tak jen mohl dostat zpět svého bratra a s ním taky Michaela! Z ramene soutěsky se podíval dolů k Elandovu Kloofu. Hluboké údolí, dvě míle dlouhé a pět set yardů široké na konci, které se pomalu zužovalo směrem nahoru, dokud neztratilo svůj tvar ve vysoké zemi. Celá jeho délka byla ucpaná temně zelenou buší, vypadala jako neproniknutelná masa, nad kterou se tyčilo několik vysokých stromů v beznadějném pokusu dosáhnout na slunce. Jako tykadla obrovského brouka se zvedaly popínavé rostliny a révy z temné buše, aby ji podmanily a stáhly dolů. Tady na rameni byl vzduch suchý a zdravý směrem dolů chytal zápach vlhké půdy a tlející vegetace.

Váhavě, jako by najednou nebyli ochotní sestoupit do vlhkého nepohodlí Kloofu, shromáždili se lovci na rameni. Stínili si oči před sluncem, hleděli ke vchodu do soutěsky, kde nadháněči tvořili řadu temných teček proti zelené jarní trávě.

„Tam jdou, hoši,“ někdo podotkl. Dirk vedl svou tlupu podél vysoké země nad Kloofem. Sean se přidal ke svému bratru – dvojčeti.

„No, Garry, co je nového v Theuniskraalu?“

„Všechno při starém.“

„Čtu tvou knihu – myslím, že je vynikající. Určitě si zaslouží tu pochvalu z Londýna. Lord Caisterbrook mi napsal, že tvoje závěrečná kapitola dává válečnému úřadu hodně k zamyšlení. Dobrá práce, Garry.“

„Díky.“

Ale v Garryho odpovědi nebylo nic teplého. Nesnažil se pokračovat v konverzaci.

„Michael s tebou dnes nepřijel?“

„Ne.“

„Proč ne, Garry?“

A Garry se poprvé usmál ledovým, zlomyslným úsměvem.

„Nechtěl.“

„Ale!“ Odpověď Seana ranila a projevilo se to na chvíli i v jeho obličeji. Potom se otočil k mužům kolem sebe.

„Dobře, pánové, jedeme dolů.“

Připravená řada mužů v šeru stála tiše a stísněně ve stoupajícím rozrušení. Soused vedle souseda byl viditelný jen jako nedefinovatelný obrys mezi listím a révou a spadlými stromy. Jen několik tvarů obrys okraje klobouku, odraz nahodilého paprsku slunce na kov zbraní, lidská ruka zarámovaná v díře tmavě zelených listů. Ticho bylo těžké stejně jako vzrušení doplňované nahodilým zapraskáním větve, nervózním dusivým kašlem, klepnutím zbraně zadovky. Sean zahákl prst za oba kohoutky pušky a natáhl je, zvedl dvojitou hlaveň vzhůru ke koruně stromu a vystřelil rychle za sebou. Uslyšel dunivou melodii zbraně, která se odrazila od stěn údolí jako echo a lámala se, jako by ji někdo odhodil zpět. Potom je znovu obklopilo ticho. Stál bez hnutí a napíнал sluch, jak jen to bylo možné, ale odměnou bylo tenké zabzučení hmyzu a drsný polekaný výkřik papouška v buši. Zachvěl se, ještě dvě míle daleko a hustá vegetace úplně přikryje výkřiky nadháněčů a klapot jejich tyčí, jak mlátí do stromů. Ale teď přicházeli, tím si byl jistý, museli slyšet jeho signál z pušky. Představoval si, jak se přibližují k řadě, dvě stě černochů s malými bílými chlapci, vykřikující stále stejnou otázku, která byla tak stará jako hon samotný.

„Éyapi?“ opakovali znovu a znovu, pronikavý přízvuk na první polovině slova.

„Éyapi? Kam jdete?“ A mezi ním a nadháněči, v tom klíně spleteného houští, uslyší první neklidný pohyb. Ladná těla s šedými skvrnami, vyplášená z tajných úkrytů ve spadlém listí. Kopyta, ostrá a špičatá, klopýtala a zapadala do měkké listnaté zeminy silou napjatých svalů. Uši ostrážitě zdvižené, oči jako mokrá černá satén, lesklý vlhký čenich, který se chvěl a věřil, spirálovité rohy pokryté černou. Celé zvíře bylo připraveno dát se do vzletného běhu. Sean zahájil hon výstřelem z pušky a prázdné náboje křehce vypadly, zacinkaly a zadovka se vyprázdnila. Vybral dvě nové patrony a spustil je do hlavně, zaklapl zbraň a znovu natáhl kohoutek.

Ted' by měly vyběhnout. Nejprve srny, rezavě hnědé a skvrnitě stejně jako srnci, klouzaly ladně dolů do údolí s dlouhonohými koloušky vedle sebe. Potom srnci, inkonka, černí a velcí a tiší jako stíny. Hrbili se v běhu, rohy hladké. Utíkali pryč od těch vzdálených výkřiků a rozruchu, vedli své družky a mláďata pryč od nebezpečí – dolů proti čekajícím puškám.

„Něco slyším!“

Hlas reverenda Smileye zněl, jako by ho někdo škrtl psím obojkem.

„Zavřete hubu, pitomče!“

Sean prohrál v této nadávce nadějí na spasení, ale nadějí na Boží zalíbení odehlnaly dvě rány Smileyovy pušky – tak hlasitě a úplně nečekané, že Sean poskočil.

„Dostal jste ho?“ zeptal se Sean, hlas se mu mírně třásl leknutím. Žádná odpověď.

„Reverende, dostal jste nějakého?“ znovu se Sean zeptal. Neviděl nic a neslyšel nic. co by mohlo být nejvšeobecnější nadsázkou fantazie, která by někoho vedla k tomu, aby pochyboval o přítomnosti antilopy.

„Můj Bože, mohl bych přísahat...“ Smileyho odpověď zazněla jako ze záhrobí. „Ó, vážení, asi jsem se netrefil.“

Takže, jdeme na to znovu, pomyslel si Sean rezignovaně.

„Až budete chtít vystřelit. dejte mi vědět,“ zavolal měkce a ušklíbl se Smileyho uraženému mlčení. Střely asi otočí zvěř zpět k nadháněčům, bude teď kličkovat, jako by hledala cestu k úniku. Možná že se dá směrem ke křidlům. Potvrzením Seanovy úvahy byl výstřel, který zaduněl zleva, potom další, potom ještě další dva vpravo. Přestávala legrace. V naprostém tichu teď slyšel nadháněče, jejich vzrušené výkřiky, zastřené, ale naléhavé. Temný pohyb před ním za oponou větví, jen kmitnutí tmavě šedé. Strhl pušku a vystřelil, pažba ho udeřila do ramene, potom žuchnutí a zápas a válení se a kopání v křoví.

„Mám ho!“ zajásal Sean. Stále kopající samec. Hlava a hrud' napůl vzrostlého zvířete se vynořily zpod ostružinového křoví. Byl zasažen. Pysky rozevřené, krvácel, škrábal se na nohy a zanechával za sebou stopu ve spadaném listí. Znovu rána, milosrdná – a už ležel tiše. Hlava s dírami po dvou střelných ranách, řasy se smrtelně chvěly a rychlý proud krve vytékal z nozder. Lomoz střelby všude kolem, výkřiky nadháněčů a palba střelců, která odpovídala, běh stížený panikou a praskot v křoví před nimi. Inkonka, velký, černý jako ďábel, třikrát zatočené rohy, jiskrné oči, udělal náhlý výpad na mýtinu, potom se zastavil s hlavou zvednutou a předníma nohama široce rozkročenýma, uhoněný, s tlukoucím srdcem, divoký hrůzou. Sean se naklonil se zbraní dopředu, zamířil a vystřelil. Náraz pušky a dlouhý modrý výbuch kouře. Srazil ho na zem přesnou ranou na krátkou vzdálenost. Čistě, rychle, bez pohybu.

„Mám ho!“

Další, zabloudila přesně před řadu pušek, slepá panikou vyrazila z křoví téměř před Seanem. Srna s kolouškem u svých kopyt – nechám ji jít. Srna ho uviděla a zabočila vlevo do mezery mezi Seanem a Garrickem. Když se vrhla kolem nich, Sean se otočil a uviděl bratra. Garrick opustil své místo a blížil se k Seanovi. Byl mírně přikrčený, zbraň držel v obou rukou, kohou-

tek natažený – a jeho oči hleděly na Seana jako v hypnóze.

Garrick na začátku lovu tiše vyčkával. Kmen stromu, na kterém seděl, byl měkký a zpráchnivělý, pokrytý mechem a oranžovými a bílými špendlíky houby. Z náprsní kapsy vytáhl stříbrnou lahvičku vykládanou karneolem. První doušek mu vernal slzy do očí a umrtvil jazyk, ale polkl ho, otrásl se a spustil lahvičku dolů. Vzal jsi všechno, co pro mě mělo cenu. Moji nohu. Garry se na ni podíval dolů. Přilepila se před ním toporně s podpatkem zabořeným do měkké zeminy. Znovu se rychle napil. Brandy ho páčila v hrdle, přivřel oči. Mou ženu. V temné červení za zavřenými víčky ji znovu uviděl tak, jak ji Sean nechal, ležící v roztrhaném oblečení s pomohžděnými, nateklými rty.

Moji mužnost. Protože po té noci, co to Anně udělal, mu nikdy nedovolila dotknout se svého těla. Do té doby ještě byla naděje. Ale teď je mi dvaačtyřicet a jsem panic. Je příliš pozdě. Moje postavení. Ten ničema Acheson by mě nebyl býval nikdy vyhodil – ale zase kvůli Seanovi. A teď mi veme i Michaela. Znovu si vzpomněl na pocit, který ho varoval, když Anna referovala, jak našla Michaela a Seana společně u Theuniskraalu. Potom to začalo, jeden incident za druhým. Ten den, kdy Michael hleděl na vybledlý, ale výrazný rukopis ve svazku z kůže.

„To je písmo strejdy Seana?“ To prokleté sedlo, které Michael našel na půdě nad stájem. Zamilovaně ho vyleštil, pospravoval švy, dal nové kožené třmeny a používal pak snad rok. Dokud si Garry nevšiml hrubých iniciál vyrytých do kůže na madle. S.C. Tu noc vzal Garry sedlo a hodil ho do kamen pod kotlem s horkou vodou. Před osmi měsíci, na Michaelovy jedenadvacáté narozeniny, si ho Garry zavolał do své pracovny v Theuniskraalu a neochotně ho informoval o tom, co mu Sean odkázal. Michael poslouchal velmi pozorně a četł papír, tiše pohybuje rty. Potom konečně vzhledl a přiškrceným hlasem se zeptal.

„Strýc Sean mi dal polovinu podílu Theuniskraalu, ještě než jsem se narodil. Proč, tati?“ A Garry mu nemohl odpovědět. Poslední týden byl vyvrcholením všeho. Anna i Garrick ovlivňovali a zapřísahali Michaela, aby ho uchránili před pozváním, které mu Sean poslal. Potom zulský chlapec, jehož úkolem bylo sledovat Michaela a přijít za Garrickem okamžitě, jakmile Michael překročí hranice Theuniskraalu, podal zprávu, že každý večer Michael zajíždí na kopec, sedí tam až do setmění a upřeně hledí ve směru ranče Lion Kopu. Ztrácím ho. Je to můj syn, i když ho Sean zplodil. Ale on je můj syn, a jestli něco neudělám, Sean mi ho veme taky. Jestli něco neudělám. Zvedl lahvičku znovu ke rtům a překvapeně zjistil, že je prázdná. Zašrouboval víčko a vrátil lahvičku do kapsy. Kolem něho začala palba a výkřiky.

Z klády vedle sebe zvedl pušku a nabil ji. Potom se postavil a natáhl kohoutek. Sean ho uviděl, jak pomalu přichází, trochu kulhá, krčí se a nesnaží se odhrnovat větve, které ho švihaly do obličeje.

„Nepřibližuj se, Garry. Zůstaň na svém místě, necháváš za sebou mezeru v řadě.“

Potom si všiml Garryho výrazu. Vypadalo to, jako by se kůže napínala přes lícní kosti a nos, takže okraje nosních dírek byly bílé. Jeho čelisti nervózně přežvykovaly a po čele mu stékaly kapičky potu. Vypadal jako nemocný nebo na smrt vyděšený.

„Garry, jsi v pořádku?“ Sean k němu poplašeně vykročil – ale najednou se zastavil. Garry zvedl pušku.

„Promiň, Seane, ale nemůžu ti ho nechat,“ řekl. Všechno, co Sean v tu chvíli spatřil, byly dvě temné díry hlavní a pod nimi Garryho klouby bílé tlakem, jak svíral pažbu. Jeden prst měl zaklesnutý za spouští. Sean dostal strach. Stál bez hnutí, nohy měl ztěžklé a tuhé.

„Musím.“ Garryho hlas krákal. „Musím to udělat – jinak mi ho vezmeš. Taky ho zničíš.“

S nohama ztěžklýma a pomalýma strachem se Sean rozvážně otočil a vrátil se zpět na své místo. Svaly na zádech a zadnici měl stažené očekáváním, stažené tak těsně, že ho bolely. Nadháněči teď byli blízko, slyšel, jak křičí a mlátí do buše před sebou. Zvedl ke svým rtům píšťalku a třikrát pronikavě zapískal. Křik okamžitě ustal a v poměrném tichu za sebou Sean uslyšel zvuk, zvuk připomínající zpola vzlykání a napůl žalostný pláč. Seanovi se začaly třást nohy a stehenní svaly sebou křečovitě škubaly. Sklouzl dolů a posadil se na koberec z měkkého vlhkého listí. Když si zapaloval doutník, musel použít obou rukou, aby ustálil roztřesený plamínek zápalky.

„Tati! Tati!“ Dirk příjížděl a lámal husté křoví.

„Kolik jsi zasáhl?“

„Dva,“ řekl Sean.

„Jenom dva?“ A Dirkův hlas klesl zklamáním a hanbou.

„Dokonce reverend Smiley tě předběhl. Dostal čtyři!“

Kapitola 66

Ruth se vrátila do Pietermaritzburgu následující odpoledne po honu. Sean trval na tom, že ji doprovodí domů. Ada, Dirk a tucet přátel, které si Ruth během týdne získala, se s ní přišlo rozloučit na nádraží. Sean se pokoušel zachránit Ruth před horlivou diskusí, do které všechny ženy upadly během závěrečného slavnostního večera. Jeho opakované „Měla bys raději odjet za hranice, má drahá“ a „Už zdvihli semafor, Ruth“ všechny ženy

záměrně ignorovaly. Nakonec zjistil, že bude nutné vzít Ruth za ruku a posadit ji do vagonu. Její hlava se okamžitě objevila v okně, aby pokračovala v rozhovoru tam, kde ji Sean přerušil. Ten ji chtěl právě následovat, když uviděl Dirka. Provinile si uvědomil, jak ho příšerně zanedbával během celého týdne.

„Ahoj, Dirkie,“ zavolal Sean bodře a chlapec mu skočil kolem krku a pevně ho objal. „No tak, Dirku. Zítra ráno budu zpátky.“

„Chci jet s tebou.“

„Zítra máš školu.“

Sean se pokoušel uvolnit z Dirkova objetí. Ženy teď tiše hleděly a Sean cítil, jak rudne rozpaky. Bože můj, vždyť už není dítě – je mu skoro patnáct. Snažil se zakrýt podráždění v hlase, když zašeptal: „Ihned přestaň. Co si ti lidé o tobě pomyslí?“

„Vem mě s sebou, tati. Prosím tě, vezmi mě,“ a Dirk se třásl. Zapískala píšťalka, ženy se ulehčeně otočily k odchodu a začaly znovu hovořit.

„Myslíš si, že jsem na tebe hrdý, když mi tohle děláš?“ zasyčel Sean na chlapce. „Ted' se chovej slušně a náležitě podej ruku.“

Dirk sevřel ruce v pěst se slzami v očích.

„Okamžitě přestaň!“ Sean se prudce otočil a vklouzl do vozu, protože vlak sebou trhl a začal pomalu opouštět nástupiště. Dirk za ním udělal několik nejistých kroků a potom se zastavil, škubal rameny, jeho oči stále upřeny na Seanův obličej, který se objevil v okně.

„Tvůj táta zítra přijede zpátky, Dirkie.“

Ada položila konejšivě ruku Dirkovi na rameno.

„On mě nemiluje,“ šeptal Dirk.

„Nikdy mě...“

„Samozřejmě že miluje,“ Ada ho rychle přerušila.

„To bylo jen proto, že byl tak...“

Ale Dirk nečekal na to, až dokončí větu. Odstrčil její ruku, otočil se a skočil slepě z nástupiště na koleje, podlezl pod plotem z ostatných drátů a běžel přes pole zastavit vlak, který dělal první dlouhou zatáčku kolem náspu. Běžel se zkřiveným obličejem a drsná tráva ho šlehala po nohou, běžel, pohybuje rukama v pravidelném rytmu svého běhu – a vlak před ním truchlivě zahvízdal a plazil se podél van Essenovy plantáže. Přejížděl její přední část, stále padesát yardu vpředu, pomalu nabíral rychlost, aby vyjel na svah. Nedoběhne ho – i kdyby byl Seanův vůz poslední před vagonem průvodčího – nedoběhne. Zastavil se, lapal po dechu, těkal divoce očima a hledal za oknem otce – ale okno kupé bylo tmavé.

„Táto!“ Mával divoce oběma rukama nad hlavou.

„Tati! To jsem já. Já – Dirk.“

Seanovo kupé projelo pomalu přes jeho zorné pole. Na několik krátkých vteřin nahlédl dovnitř. Sean stál bokem u okna, byl skloněný dopředu a měl Ruth v náručí. Hlavu měla zakloněnou dozadu, klobouk jí spadl z hlavy a tmavé bohaté vlasy se jí rozcuchaly. Smála se bílými zuby a rozzářenýma očima. Sean se předklonil a přimkl se rty k jejím otevřeným ústům. A potom byli pryč. Dirk stále stál se zvednutýma rukama.

Potom mu pomalu klesly dolů. Dychtivost v jeho rtech a kolem očí zmizela. Všechnen výraz se vytratil. Stál a díval se za odfukujícím a zatáčejícím vlakem, který se šplhal nahoru do svahu, dokud nevypustil poslední triumfální výbuch páry, který se rozptýlil na obzoru. Dirk přešel koleje a našel cestičku, která vedla nahoru do kopců. Zvedl ruce a setřel si slzy z tváří. Potom se netečně zastavil a sledoval skarabea u svých nohou. Byl velký jako lidský palec, leskle černý, tykadla měl jako ďábel. Zápasil s koulí kravského hnoje třikrát větší, než byl sám. Stál na zadních nohou, tlačil předníma nohama a dokonalou koulí z trusu válel před sebou. Ničeho si nevšímal, myslel jen na naklazení vajíček a na tajné místo, kam kouli ukryje, pracoval s tichou houževnatostí. Dirk odstrčil kuličku špičkou boty do trávy. Brouk zůstal nehybně stát, oloupen o celý smysl své existence. Potom začal hledat. Tam a zpět, cvakal a škrábal lesklým krunýřem po tvrdé holé hlíně pěšiny. Dirk se nevzrušeně díval na broukovo šílené hledání klidným a pěkným obličejem.

Zvedl botu a ironicky přitlačil brouka podpatkem. Cítil pod ním broukovo svíjení, dokud se krunýř s křupnutím nerozpadl a nerozstříkl hnědě jako tabáková šťáva. Dirk ho překročil a pokračoval do kopce. V noci zůstal hoch sám. Pažemi objímal nohy a čelo odpočívalo na kolenou. Šípy měsíčního světla pronikající skrze baldachýn akáciových větví byly studené a bílé, podobné náladě, která způsobila Dirkovu ztuhlost. Zvedl hlavu. Měsíční světlo zalilo chlapcův obličej shora, zdůraznilo dokonalost jeho rysů. Jemné široké čelo, lesklé temné linky obočí, položené u velkého, ale vybraně formovaného kořene nosu. Ale ta ústa – teď byla plná bolesti, studené, bílé bolesti.

„Nenávidím ho.“

Bolest z linky jeho rtů se nevytratila, ani když šeptal slova, „a nenávidím ji. Už na mě kašle – myslí jen na tu ženu.“

Zlomyslné zasyčení dechu, které vydal, bylo výrazem zoufalství.

„Vždycky se snažím mu dokázat... Nikomu jinému, jenom jemu, ale jemu je to jedno. Proč mě nechápe – Proč? Proč? Proč?“ A horečnatě se zachvěl. „On mě nechce. Je mu to jedno.“

Chvění ustalo a výraz jeho rtů se změnil – už nebyl bolestivý, ale nenávistný.

„Já mu ukážu. Jestli mě nechce – pak mu ukážu.“

A další slova vyplivl jako sliny z úst, „Nenávidím ho.“

Větve kolem něj šelestily ve větru. Vyskočil na nohy a utíkal, pronásledovaný cestou zalitou měsícem, hlouběji do plantáží Lion Kopu. Meerkat, lovící osamoceně u cesty, ho uviděl a vpádil mezi stromy jako malá šedá fretka. Ale Dirk pokračoval v běhu rychleji, protože ho poháněla nenávist, a jeho dech se zajíkal v rytmu nohou. Běžel se suchým západním větrem v tváři – potřeboval vítr. Jeho pomsta proběhne ve větru.

„Tak, teď uvidíme,“ zakřičel najednou v běhu. „Ty mě nechceš tak měj tohle místo mě.“

A akácie a vítr mu odpovídaly zvuky, které připomínaly mnoho lidských hlasů v dálce. Na druhé přístupové cestě odbočil vpravo a běžel k srdci plantáží. Běžel dvacet minut, a když se zastavil, divoce dýchal.

„K čertu – běžte všichni k čertu.“

Hlas mu rozhodně vycházel z vysušených úst.

„Běžte do prdele.“

A sešel z cesty a dal se ke stromům. Byly dva roky staré, ještě příliš slabé a větve se proplétaly přes cestu jako ruce snažící se ho chytit, malé beznadějně ruce se ho chytaly, tahaly ho za oblečení, jako by prosily – jako žebráci. Ale odhrnoval a lámal je, dokud nebyl hluboko mezi nimi.

„Tady!“ řekl drsně a vrhl se na kolena do měkkého praskajícího klestí malých větviček a suchého listí, které pokrývalo hlínu. Shraboval ho prsty a stavěl pyramidu ze suchého roští, vzlykal, když pracoval, takže jeho mumlání bylo přerušované a bez souvislostí.

„Suché, je to suché. Tak ti teda ukážu – nechceš mě – všechno, co jsem udělal, jsi... Nenávidím tě... Táto! Proč Proč jsi? Co jsem ti udělal?“ A krabička se zápalkami zachrastila. Dvakrát škrtl a dvakrát se mu zápalka zlomila v prstech. Potřetí vzplanula modře, vyprskla tenké jiskry síry páchnoucí štiplavě a rozhořela se v malý žlutý plamínek v dlaních.

„Tady máš, místo mě!“ A hodil plamínek do nakupeného roští. Zatřásl se, téměř uhasl a potom vzplanul znovu, když se rozhořela otýpka trávy. Tráva byla okamžitě pohlcena a plamínek téměř uhasl, ale potom oheň vyskočil v suchém listí, oranžové plamínky mezi větvičkami. První tenké vlčí máky se rozhořely do stran, hořící listí zavířilo nahoru. Dirk poodstoupil, protože plamen vzplál radostně do jeho obličeje. Teď už nevzlykal.

„Tati,“ zašeptal a plameny začaly rychle okousávat zelené listy na větvičkách. Náraz větru je rozfoukl a rozhodil jiskry a zlatě oranžové plameny k sousednímu stromu.

„Tati.“

Dirkův hlas byl nejistý, postavil se a nervózně si utřel ruce o košili.

„Ne.“

Trásl hlavou ve zmatku a mladé stromky rozkvetly v oheň a oheň tiše šeptal.

„Ne.“

Dirkův hlas zesiloval.

„Nemyslel jsem to vážně...“, ale jeho křik se ztrácel v praskotu plamenů a šepotu, ze kterého se teď stal hučivý řev.

„Zastavte to,“ křičel.

„Oh, Bože, nemyslel jsem to tak. Ne! Ne!“ A vyskočil proti ohni do žáru, do jasné sálající záře, kopal divoce do hořícího roští a rozhazoval ho, takže když dopadlo, chytilo znovu na dalších místech.

„Ne, zastavte to. Prosím, zastavte to!“ A drápal se na hořící stromy, dokud ho žár nevyhnal zpět. Běžel k jinému stromku a ulomil z něj větev se zeleným listím. Vrhł se do ohně, bil do něj, znovu se zalykal kouřem a plameny. Oheň, vesele rozfoukávaný západním větrem, řval červeně a oranžově a černě, rozhořel se mezi stromy a opouštěl je v kouři a vířivém popelu.

„Ó, tati! Nezlob se, nezlob se – nemyslel jsem to tak.“

Kapitola 67

Vítr lehce přibouchl okenici, ale to nebyl důvod, proč Michael Courtney nemohl spát. Cítil se jako v pasti, spoutaný synovskými sliby, které nemohl porušit. Skličovala ho temná velikost domova Theuniskraalu, která ho obklopovala. Vězení, místo hořkostí a nenávisti. Neustále sebou házel v posteli a okenice bouchala a bouchala. Strhl ze sebe přikrývku a prkna na podlaze zavržala, když se postavil.

„Michaeli!“ Hlas z vedlejšího pokoje byl pronikavý ostrý.

„Ano, máti.“

„Kam jdeš, drahoušku?“

„Uvolnila se okenice. Jdu ji zavřít.“

„Obleč si něco, zlato. Ať se nenachladíš.“

Začal se potit nervozitou. Věděl, že musí odejít z toho domu – za svobodou větru a noci. Rychle, ale tiše se oblékl, potom se s botami pod paží plížil dolů dlouhou chodbou a ven na přední verandu. Našel uvolněnou okenici a zabezpečil ji, potom se posadil na schodiště a obul si boty. Znovu se postavil a vykročil přes trávníky. Stál na spodní terase zahrady Theuniskraalu a západní vítr kolem něj skučel a ohýbal stromy. Neklid větru zvýšil i jeho neklid, takže musel vyrazit z údolí – vyrazit k vysokému svahu. Vykročil, spěchal kolem výběhů ke stájím. Na dvoře před stájami najednou

zpomalil, jeho dlouhé štíhlé nohy teď zkrátily krok. Na vzdálených kopcích Lion Kopu uviděl plameny, jemně oranžové plameny. Rozběhl se a křičel, když míjel domky čeledínů. Vrhł se do napůl otevřených dveří jedné ze stájí, popadl uzdu z hřebíku a běžel ke svému koni. Rukama nemotornýma spěchem nacpal udidlo zvířeti mezi zuby a zapnul popruh u pysků. Když ho vyváděl ven na dvůr, dva z čeledínů už tady stáli, zmatení a ospalí.

„Oheň!“ Michael ukázal ke kopcům.

„Seberte všechny a vemte je na pomoc.“

Vyskočil na neosedlaný hřbet koně a podíval se na ně dolů.

„Vemte s sebou všechny lidi z usedlosti, naložte je do vozu, jak nejrychleji to půjde.“

Potom zabořil paty klisně do slabin a vyjel s ní ze dvora, nakloněný dopředu po celé délce jejího hřbetu. O dvacet minut později s ní Michael zamířil k hřebeni svahu. Těžce odfrkovala, když ji koleny nutil k plnému trysku. Stále ještě pět mil před nimi plápolal uzavřený kruh ohně, zářící dokonce i v záři měsíce na temných plantážích Lion Kopu. Nad ním černý mrak, který stoupal a rozptyloval se ve větru a zakrýval hvězdy.

„O, Bože – strejdo Seane!“ Zvolání, které se Michaelovi vydralo z hrdla, bylo výkřikem přirozeného zoufalství a opět popohnal klisnu kupředu. Hnal ji bezohledně přes brod Baboon Stroomu, takže voda vystříkla jako vybuchlá tráva, potom vyšplhali na protější břeh a nahoru do kopců. Klisna v trysku zavrávala, když ji Michael přinutil vběhnout vraty na dvůr stavení Lion Kopu. Už tu byly vozy a mnoho černochů, nesoucích sekery –. Michael přitáhl kobyly za uzdu tak divoce, že skoro spadla.

„Kde je Nkosi?“ zakřičel na velkého Zulana, o kterém předpokládal, že je to Seanův osobní sluha.

„Odjel do Pietermaritzburgu.“

Michael sklouzl z koně a nechal ho volně odklusat.

„Pošli muže do vesnice pro pomoc.“

„Už se stalo,“ odpověděl Zulan.

„Musíme přestěhovat všechna zvířata z výběhů na kopcích, vyvést koně ze stájí – vítr může oheň zanést i sem,“ pokračoval Michael.

„Poslal jsem všechny ženy, aby to udělaly.“

„Jseš dobrej. Takže jedme.“

Zulané se nahrnuli do vozů, svírajíce sekery s dlouhými násadami. Michael a Mbejane utíkali k přednímu vozu. Michael uchopil opratě. V tu chvíli vjeli tryskem na dvůr dva jezdcí. Nemohl je ve tmě poznat.

„Kdo je to?“ zařval Michael.

„Broster a van Wyk!“ Nejbližší sousedi.

„Díky Bohu! Budete řídit další vozy?“ Seskočili z koní a utíkali kolem

Michaela. Ten s rozkročenýma nohama a rameny široce rozevřenými ucho- pil bič a práskl jím nad ušima tažných mulů. Vyrázili v postraňcích kupře- du a vůz poskočil a skřípavě vyjel ze dvora. Když pádili v zuřivé koloně k hlavní přístupové cestě vedoucí k plantážím, potkali zulskou ženu s dětmi z usedlosti, jak se vrací ke stavení, jejich slabé hlasy volaly na pozdrav a pospíchaly k mužům, když je mýjeli. Ale Michael je stěží slyšel, stál s oči- ma upřenýma na polštář červeného plamene a kouře, který se zvedal ze srdce Seanových stromů.

„Je to mezi stromy, které jsme zasadili před dvěma lety.“

Mbejane vedle něj promluvil.

„Ale požár už je blízko dalšího bloku starších stromů. Nevěřím, že ho tam zastavíme.“

„Kde tedy?“

„Na té straně, kde jsou mladší stromky a široká cesta. Můžeme to tam zkusit.“

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se Michael.

„Mbejane.“

„Já jsem Michael. Nkosiho synovec.“

„Já vím,“ přikývl Mbejane, potom pokračoval, „zabočte tam, kde se sbí- hají dvě vedlejší cesty.“

Přijeli ke křižovatce. V úseku před nimi byly mladé stromky – deset stop vysoké, tlusté jako lidská ruka, husté tmavé listoví a propletené větve. Poněkud dále pod nimi ve vysokém dorostlém proutí plápolaly v řadě pla- meny. Nad nimi ve vysoké stěně vítr rychle rozfoukával jiskry a temný kouř. Jestli to tak půjde dál, oheň u nich bude během hodiny. Takový oheň by bez problémů mohl postoupit i o třicet stop – musí se posekat mladé akácie a zvětšit tak mezeru aspoň na šedesát stop. Michael vybočil s vozem z cesty a zastavil muly. Seskočil, aby počkal na ostatní vozy, které dojíždě- ly.

„Pokračujte ještě dvě stě yardů – potom začněte s chlapci sekat stromky směrem k ohni – musíme rozšířit mezeru. Já začnu s mou tlupou tady,“ křičel na van Wyka.

„Dobře.“

„Pane Bostere – pokračujte až na konec lánu a dělejte směrem ke mně – vysekejte stromy dalších třicet stop.“

Broster už na nic nečekal a vyrazil. Tito dva muži, dvakrát tak starší než Michael, ho bez diskusí uznali za velitele. Michael vytrhl sekeru nejbližší- mu Zulanovi a začal plnit rozkazy, běžel k první mladé akácii. Muži chvátali za ním. Michael vybral strom, zaujal postoj a zaťal sekeru oblou- kem z jedné strany. Stromek se zatřásl a spustil na něj uvolněné listy a kvě-

ty. Pevně sevřel dlouhé topůrko sekery a začal znovu z druhé strany. Ostří proniklo do měkkého dřeva, strom se těžce prohnul a zasténal, když klesal k zemi. Překročil ho k dalšímu stromku. Zulané kolem něj se rozptýlili podél cesty a noc zvonila údery seker. Čtyřikrát během další půlhodiny dorazily v trysku další vozy, vozy naložené muži, které poslali Seanovi sousedé, takže téměř tři sta mužů osekávalo Seanovy milované plantáže a starostlivě ošetřované akácie. Bok po boku, sekající v mlčenlivém šílenství, šlapající po spadáných stromcích, razili si cestu kupředu. Jeden z mužů bolestivě vykřikl. Michael zvedl hlavu a uviděl, jak dva Zulané táhnou dalšího zpět k cestě s nohou zraněnou neopatrným sklouznutím sekery z kmene. Temná krev ve světle měsíce. Jeden ze sousedů přispěchal na pomoc raněnému a Michael se obrátil zpět k akáciím. Zatnout, uvolnit a znovu zatnout, slušná rána! a stromek se skácel. Odhodit ho a probíjet se skrze propletenec větví k dalšímu. Zatít znovu a cítit vůni sladké krvácející mízy, cítit bolest v ramenou a štipání roztržených puchýřů na dlaních. Potom najednou další štiplavý pach po větru. Kouř. Michael se zastavil a zvedl hlavu.

Muži na obou jeho stranách se zastavili taky a světlo z ohně zatancovalo na jejich nahých, zpocených tělech, když se opírali o sekery a dívali se, jak se blíží. Požár se valil dolů k nim v šíři čtyř set yardů. Ne vybuchujícím bílým žářem hořícího jehličnatého lesa, ale ve strašném vznešeně oranžovém a tmavě červeném točícím se proudu jisker. Zvuky úderů v řadě postupně ztichly. To se muži zastavovali a hleděli na tu děsivou zář, která se k nim valila. Ozařovala jim jasně obličej a odhalovala bázeň, která je teď přepadla. Cítili jeho žár, mohutné výbuchy, které scvrkávaly něžné rostliny v plamenech. Najednou zrudlý vítr poslal na svah černý kouř, který se vlnil k nehybné řadě mužů a zahalil jednotlivé postavy, takže se navzájem neviděli. Rozptýlil se tak rychle, jak přišel, a opustil je, kašlající a lapající po dechu.

„Zpátky! Vraťte se k cestě!“ kvílel Michael a výkřik se nesl podél řady. Tlačili se zpět přes hustou vegetaci vysokou do pasu a shromažďovali se v malých pokořených skupinkách na cestě. Stáli bezmocně s nečinnými sekerami v rukou, obličejé ustrašené z toho kouře a plamenů.

„Usekněte větve, zkusíme s nimi oheň udusit!“ Michael je vytrhl z apatie. „Rozptylte se po svahu.“

Běžel po cestě, tlačil je zpět do řady, tahal je a proklínal svůj vlastní strach.

„Pojďte, plameny odpadnou, až dohoří k skáceným stromům. Přikryjte si obličejé – dejte si na ně košile. Hej, ty – nestůj jako sloup!“ S novou odvahou se každý muž vyzbrojil zelenou větví a znovu se postavil do řady.

Tiše stáli ve světle plamenů – černé apatické obličejce, bílé, ohořelé žářem a zkřivené znepokojením.

„Myslíte, že budeme schopni...“ začal Michael, když došel ke Kenu Brosterovi a potom se zastavil. Na otázku, kterou předhodil, nedostal odpověď. Místo toho řekl: „Už jsme ztratili tři tisíce akrů – ale jestli to tady zastavíme...!“ Bezděčně se oba otočili zpět na vysoké dospělé akácie za sebou.

„Zastavíme ho tady,“ oznámil Broster jistě, ale uvnitř si příliš jist nebyl.

„Doufám, že máte pravdu,“ zašeptal Michael, potom najednou Broster zařval: „Kristepane – podívej se!“ Michael byl na chvíli oslepen červeným výbuchem a ztracen v kouři. Požár hořel nestejnoměrně. Na některých místech se natáhl kupředu ve velkých vybíhajících trojúhelnících plamenů a zůstával za stojícími akáciemi, které byly ohořelé a hnědé žářem. Zezadu jedné skupiny akácií, v hustém koberci spadáných a polámaných větví, se potácel člověk.

„Kdo k čertu...,“ začal Michael. člověka nešlo rozeznat. Jeho košile byla otrhaná větvemi, které také rozškrábaly dokrvava jeho obličej. Ploužil se směrem k cestě, dva malátné vyčerpané kroky, než spadl a zmizel v listí.

„Nkosana.“

Mbejanův hlas vykřikl nad hřmějícími plameny.

„Dirk! To je Dirk Courtney!“ Michael se vrhl kupředu. Žár ho pálil v obličej. Kolik síly musí vložit do své cesty k ležícímu Dirkovi. Plameny dychtivě vybuchovaly dopředu, jako kdyby věděly, že pozbydou svou kořist, a vítězoslavně ho chtěly pohltit. Kdokoliv by je chtěl oloupit, setká se s jejich běsněním. Michael se ponořil do mlází arazil si cestu k místu, kde Dirk omdlel, obklopen smrtícím objetím plamenů – a žár ho přišel přivítat výbuchem nových plamenů. Mbejane utíkal vedle něj.

„Vraťte se zpátky,“ křičel Mbejane.

„Stačí, když půjde jen jeden z nás. Ale Michael mu neodpověděl, a tak se prodírali bok po boku skrze křoví, závodili s ohněm a ten, který vyhraje, dostane Dirka. Mbejane doběhl jako první. Zvedl ho a otočil se zpět k cestě. Udělal jeden krok, pak spadl a znovu se vrávoravě postavil v hustých větvích. Dokonce i jeho ohromná síla byla k ničemu v tom žhavém pekle. Ústa měl otevřená, široce rozevřený růžový otvor v lesklém oválu jeho obličejce a hrudník se mu namáhavě zvedal, jak lapal po vzduchu. Místo něho se nadechl pálícího žáru. Michael se vrhl proti žáru, aby ho zvedl. Bariéra červeného svítivého žáru byla téměř hmotná. Michael cítil, jak se stupňuje a vysušuje vlhkost z očních bulv.

„Vezmu ho za nohy,“ zachřel a chytil Dirka. Kousek hnědé se jako malý div objevil na rukávu jeho košile – místo sežehnuté plameny, jako by

bylo neopatrně vyžehlené. Žár pod ním vypálil do masa mučivou ránu. Společných půl tuctu kroků s Dirkem mezi sebou. pak Michael klopýtl, spadl a strhl Mbejana. Dlouho se zvedali, jejich pohyby byly čím dál pomalejší – a když se konečně postavili, byli obklíčení. Když dvě vidlice plamenů dosáhly prostor malých stromků po obou jeho stranách, zpomalilo je to a zmenšilo jejich prudkost. Náhlá změna větru a žáru je však znovu vmísila do sebe. Vystřkovaly rohy plamenů před Michaela a Mbejana a uzavřely je do tančící, poskakující palisády plamene.

„Problěhni!“ zaskřehotal Michael, hrdlo měl spálené a nateklé.

„Musíme problěhnout.“

A proráželi si cestu skrze hořící stěnu. Nejasně a neskutečně přes ni viděli muže tlukoucí do plamenů – zkroucené přízraky, snažící se otevřít jim cestu z plamenů. Mbejane měl na sobě jen látku opásanou kolem beder, žádné nohavice, kabát nebo boty, aby ho chránily tak jak Michaela. Byl na pokraji svých sil. Ted' hleděl na Michaela přes tělo chlapce, kterého nesli, a uviděl zvláštní věc. Michaelovy vlasy se zkroutily a začínaly se pálit. Doutnaly jako starý pytel. Michael zakvílel hrůzou, příšerný zvuk, který se nesl nad řevem a praskáním plamenů. Ale ta hrůza byla klíčem, který odemkl poslední zbytky jeho sil. Jako hadrovou panenku popadl Dirkovo tělo z Mbejanova sevření, zvedl ho oběma rukama na svá ramena a vrhl se do ohně. Plameny mu sahaly po pás, lačně ho olizovaly, jak běžel, a kouř vířil a točil se kolem něj – ale proběhl.

„Pomozte Mbejanovi!“ zakřičel na zulské hasiče a potom už byl na cestě. Shodil Dirka a tloukl se do oblečení holýma rukama. Boty měl zuhelnatělé a oblečení mu na mnoha místech hořelo. Vrhł se na zem a divoce se válel v prachu cesty, aby uhasil oheň. Dva Zulané běželi na pomoc Mbejanovi. Dva bezejmenní černoši, dva dělníci – dva znamenití lidé. Žádný z nich neměl boty. Oba chytili Mbejana, když se k nim zesláblý dobelhal. Z každé strany ho přidržovali a namáhavě táhli zpět k cestě. V té chvíli se Michael vydrápal na cestě na kolena a navzdory své vlastní bolesti se na ně fascinovaně díval. Vedli Mbejana mezi sebou, jako by byl slepcem, klopýtalí bosýma nohama v plamenech a zanechávali za sebou velký mrak jisker. Potom je obklopil kouř a byli pryč.

„Mbejane!“ zaskřehotal Michael a donutil se postavit na nohy, aby se k němu dostal. „O Bože – díky Bohu.“

Mbejane a jeden ze Zulanů vklopýtali z kouře do náručí jednoho z čekajících mužů. Pro druhého domorodce se už nikdo nevrátil. Nikdo už se pro něj nevrátil, až za dvě hodiny, kdy svítání vše přerušilo a požár se zastavil u cesty a dospělé akácie byly zachráněny. Potom Ken Broster vedl malou skupinu povzbudivě do spouště pokojného doutnajícího popele, do černé

pouště. Našli ho, obličejem dolů. Ty části těla, které zůstaly na zemském povrchu, patřily kdysi lidské bytosti.

Kapitola 68

„Za dvacet minut jsme v Ladyburgu, pane Courtneyi. Průvodčí vstrčil hlavu do dveří kupé.

„Děkuji, Jacku.“

Sean vzhlédl od knihy.

„Vyčetl jsem z dnešních novin, že se hodláte ženit?“

„Správně.“

„Nu potom, mnoho štěstí, žádné rány pod pás – bojujte spolu čistě – a ještě jednou, mnoho štěstí oběma.“

Sean se zašklebil a muž prošel uličkou. Sbalil knihu do kufříku, vstal a šel za ním. Na plošině vagonu se zastavil a zapálil si doutník, potom se opřel o zábradlí a díval se do dáli na step, kde se kmitala první známá místa Lion Kopu. Měl to ve zvyku, kdykoliv se vracel do Ladyburku. Toho rána byl tak šťastně naložen jak ještě nikdy ve svém životě. Včera večer po poradě s mamá a papá Goldbergovými Ruth stanovila datum jejich sňatku na březen příštího roku. Do té doby Sean dokončí svou první sklizeň kůry a potom stráví měsíc líbánek v Kapsku. Teď má konečně všechno, co by si mohl muž přát, pomyslel si a v tu chvíli uviděl kouř. Narovnal se a odhodil doutník.

Vlak se doplazel k okraji svahu a s rostoucí stoupáním zpomaloval. Dojel na hřeben a Seanovi se otevřel celý výhled na ladyburské údolí. Sean uviděl velké nepravidelné skvrny mezi stromy, tenké šedé proužky kouře, unášené větrem pryč za kopce. Otevřel dveře plošiny a za jízdy vyskočil. Uhodil se, sklouzl a skutálel se po šterkovém náspu. Seděl si kůži z kolennou a odřel si dlaně. Potom už byl na nohou a utíkal. Na cestě, u které se oheň zastavil, čekali muži. Tiše seděli nebo rozptýlení leželi a vyčerpaně spali, všichni byli pokryti popelem a sazemí. Oči měli zanícené kouřem a těla rozbolavělá únavou. Ale čekali, zatímco černé skvrny doutnaly a chmurně kouřily – jestli zase zafouká vítr a probudí plameny k životu. Ken Broster zvedl hlavu z dlaní a rychle se narovnal.

„Sean je tady!“ řekl. Muži kolem něj se rozrušeně zvedali a pomalu vstávali. Viděli Seana, jak přichází, šel unavenou, klopýtavou chůzí člověka, který celých pět mil běžel. Sean se zastavil kousek od nich a jeho dech sípěl a vzdouval se v krku.

„Jak? Jak se to stalo?“

„Nevíme, Seane.“

Ken Broster soucitně odvrátil pohled ze Seanova obličeje. Nehled' tak vyjeveně na člověka, který se trápí. Sean se opřel o jeden z vozů. Nemohl se posbírat a podívat se znovu na ohromnou rozlohu doutnající spouště s torzy kmenů stromů, které stály jako zkroucené a opálené prsty artritické ruky.

„Jeden z tvých mužů zahynul,“ řekl mu Ken měkce. „Jeden z domorodců.“

Zaváhal – potom odhodlaně pokračoval.

„Další byli ranění, těžce ranění.“

Sean neodpovídal, zdálo se, že slovům nerozumí.

„Tvůj synovec a tvůj chlapec – Dirkie.“

Sean na něj stále tupě zíral.

„Mbejane taky.“

Tentokrát se zdálo, že se Sean přihrbeně odtáhl.

„Poslal jsem je domů – doktor je tam.“

Stále žádná Seanova odpověď, ale teď si dlaní utřel ústa a oči.

„Michael a Dirk na tom nejsou tak špatně, mají popáleniny – ale Mbejanovy nohy jsou spálené.“

Ken Broster teď mluvil rychle.

„Mladý Dirk byl v plamenech. Michael a Mbejane ho šli zachránit... Plameny je obklíčily... spadli... zvedli ho... snažili se pomoci... zbytečně... těžce popálení... maso z jeho nohou...“

Sean si stále nedokázal spojit souvislosti, slova nedávala smysl. Opíral se o vůz. Byl zviklaný, zkouška vůle. To už bylo příliš. Nech to být. Ať jde všechno do prdele.

„Seane, jsi v pořádku?“ Broster mu položil ruku na rameno. Sean se těžce narovnal a znovu se kolem sebe rozhlédl.

„Musím jet za nimi. Půjč mi koně.“

„Jed' napřed, Seane. Zůstaneme tady a budeme za tebe hlídat. Neměj strach, pořádně to tady zkontrolujeme, aby znovu nezačal.“

„Díky, Kene.“

Potom se rozhlédl po kruhu na znepokojené, soucitné tváře.

„Děkuji vám, řekl znovu. Sean pomalu vjel na dvůr před stáje Lion Kopu. Bylo tady mnoho vozů a sluhů, černošek a dětí. Když ho poznali, ztichli. Hrubá nosítka, obklopená ženami, ležela blízko protější stěny dvora a Sean k nim přešel.

„Nazdar, Mbejane.“

„Nkosi.“

Mbejane měl spálené řasy a to dávalo jeho obličeji jemný a křehce rozpačitý výraz. Ruce a nohy měl volně zabandážované v oslnivě bílých obva-

zech, přes které prosakovala žlutá mast a náplasti. Sean si vedle něj dřepěl. Nemohl mluvit. Mbejane se rozpačitě naklonil a dotkl se Seanova ramene.

„Je to špatný?“ zeptal se potom Sean.

„Ne, Nkosi. Není to tak zlé. Přišly si pro mě moje manželky. Až mi bude dobře, vrátím se.“

Potom si spolu chvilku povídali a Mbejane mu vyprávěl o Dirkovi a o tom, jak přišel Michael. Potom zamumlal: „Tato žena je manželka toho, co tam uhořel.“

Sean si jí všiml teprve teď. Seděla osamoceně na přeplněném dvoře na dece a opírala se o stěnu. Vedle ní stálo dítě. Naklánělo se dopředu, nahé, drželo jedno z velkých černých prsou v obou rukou a krmilo se. Seděla netečně s nohama zkříženými pod sebou, plášť z okrové kůže volně přehozený přes ramena, ale vpředu odepnutý kvůli dítěti. Sean k ní vykročil. Dítě ho sledovalo tmavými velkými očima, ale nepustilo bradavku z úst a koutky mělo vlhké mateřským mlékem.

„To byl člověk,“ uvítal ženu. Sklonila rozpačitě hlavu.

„Ano, byl to člověk!“ souhlasila.

„Kam půjdeš?“ zeptal se Sean.

„Domů, ke svému otci.“

Vysoký účes vyztužený a zabarvený červenou hlínou zvyšoval klidnou důstojnost její odpovědi.

„Vyber si dvacet kusů dobytka z mého stáda a vem si je s sebou.“

„Ngi Yahonga – velebím vás, Nkosi.“

„Buď v pokoji.“

„Žijte v pokoji.“

Postavila se, zvedla dítě a pomalu vyšla bez ohlédnutí ze dvora.

„Teď půjdu já, Nkosi,“ promluvil Mbejane z nosítek. Barva jeho kůže byla šedivá bolestí.

„A až se vrátím, zasadíme nové akácie. To byl jenom malý oheň!“

„Byl to jenom malý oheň,“ přikývl Sean.

„Běž v pokoji, můj příteli. Pij hodně piva a ztloustni. Navštívím tě.“

Mbejane se jemně zachechtal a přivolał ženy na svá místa u nosítek. Zvedly ho, mladé ženy, zesílené prací na poli.

„Žijte v pokoji, Nkosi.“

Mbejane se s bolestí položil na záda na měkkou kožešinovou podložku a ženy ho vynesly ze dvora. Začaly zpívat, když procházely vraty, kráčely ve dvou řadách na každé straně nosítek, důstojné a vysoké, jejich holá záda svítila olejem, stehna se třepala pod krátkou plátěnou látkou a jejich hlasy se nesly vysoko a hrdě v starodávné písni přivítání bojovníků vracejících se z boje. Na svahu Lion Kopu se shromáždilo mnoho sousedů a jejich man-

želek, přicházeli se soucitem a nabídkami pomoci. Ada už na něj čekala, když Sean vystupoval do schodů.

„Dirk?“ zeptal se.

„Je v pořádku, teď spí. Laudanum.“

„Michael?“

„Čeká na tebe. Odmítl lék. Uložila jsem ho v tvém pokoji.“

Na cestě chodbou se Sean zastavil u Dirkova pokoje a nahlédl dovnitř. Dirk ležel na zádech s obvázanýma rukama položenýma na hrudníku. Obličej měl nateklý a tam, kde ho větve akácií poškrábaly, pruhovaný škaredými červenými šrámy. Na židli vedle jeho postele seděla Mary v trpělivém bdění. Podívala se na Seana a chtěla se zvednout. Sean zavrtěl hlavou.

„Ne. Vrátím se, až bude vzhůru.“

Pokračoval po chodbě do svého pokoje. Tři Adina děvčata obletovala Michaelovu postel a štěbetala jako ptáčci, jejichž hnízda jsou v nebezpečí. Uviděla ho a přestala štěbetat. Všechna Adina děvčata chovala k Seanovi nevysvětlitelnou úctu. Sean přešel k posteli.

„Ahoj, Miku. Hlas mu ztvrdl, když uviděl puchýř, který natékal na Michaelově tváři jako bledý grapefruit.“

„Ahoj, strejdo Seane.“

Otevřené rány na obličejích a rtech měl namazané žlutou masťou. Sean se opatrně posadil na okraj postele.

„Děkuji ti, Michaeli,“ řekl.

Kapitola 69

Ronny Pye se ozval brzy ráno následujícího dne. S ním přišel Dennis Petersen a oba byli v oblecích.

„Fantastický obrat,“ přivítal je Sean.

„Obchodně, nebo společensky?“

„Nu, řekněme, trochu z každého.“

Ronny se zastavil na posledních schodech verandy.

„Můžeme dovnitř? Sean je zavedl na konec verandy a nejprve se usadili, než kdokoli z nich znovu promluvil.“

„Slyšel jsem o tom ohni, Seane. Strašné. Slyšel jsem, že zemřel jeden domorodec a Dirk a Michael byli popáleni. Strašné.“

Ronny zavrtěl soucitně hlavou.

„Slyšel jsi taky, že jsem ztratil čtyři tisíce akrů stromů?“ zeptal se Sean zdvořile.

„To jsme taky slyšeli,“ Ronny vážně přikývl.

„Strašné. Dennis a Ronny na sebe kradmo pohlédli a potom sklonili hla-

vy a dívali se na ruce.

„Velmi nepříjemné,“ opakoval Ronny a nastalo ticho.

„Ještě něco vás trápí?“ tázal se Sean opět zdvořile.

„No, teď, když jsi nám to vysvětlil –,“ Ronny sáhl do náprsní kapsy saka a vytáhl dlouhou složenou listinu převázanou červenou stužkou.

„Myslím, že dneska bychom o tom neměli diskutovat. Neodložíme to na později, až se budeš cítit lépe?“

„Mluv!“ zabručel Sean.

„Klauzule osm.“

Ronny rozložil listinu mezi hrnky s kávou na stole.

„V případě tak řečené záruky jmenovitě určitého lánu akácií známého jako lán číslo 2 majetku Lion Kopu o rozloze přibližně...,“ Ronny zaváhal.

„Domnívám se, že nemá smysl to číst celé. Víš, co klauzule říká. Ty akácie byly částí záruky na tvoji půjčku.“

„Kolik mi dáváte na to, abych splatil prachy?“ zeptal se Sean.

„Nu, Seane, chápeš, že ve smlouvě není žádná zmínka o odkladu splátky. Myslím, že bys to měl dát do pořádku.“

„Potřebuji měsíc,“ řekl jim Sean.

„Měsíc! Ronny zvolal šokován a raněn takovou troufalostí.

„Podívej se, Seane. Já čestně nechci – chci tím říci, určitě máš peníze. Na co potřebuješ měsíc. Jen nám vypiš šek.“

„Vy víte zatraceně dobře, že je nemám.“

„Zdá se mi –,“ Ronny namítl uhlazeně, „zdá se mi, jestli je nemáš teď, není příliš velká šance, že je budeš mít za měsíc. Neuraz se, Seane, ale musíme se na to dívat z obchodního hlediska. Jestli mě chápeš.“

„Chápu tě,“ přikývl Sean. „A chci ten měsíc.“

„Dej mu ho,“ vyhrkl Dennis Petersen svůj první příspěvek a Ronny se k němu okamžitě otočil s tváří zamračeně staženou. Boj, který vedl sám se sebou, vyhladil jeho rysy, vrátil hlas na správnou úroveň a slušný tón trval plných pět vteřin.

„No, teď, Dennisi,“ zamumlal. „Tak se na to nemůžem dívat. Myslím...“

„Mluvil jsem s Audrey, než jsme sem jeli. Slíbil jsem jí...“

V každém případě oba souhlasíme.“

Dennis hleděl upřeně ven do stepi, neschopen podívat se svému partnerovi do očí. Najednou se Ronny Pye zachechtal. Bože! Bude to tak lepší dívat se na tohoto velkého arogantního mizeru, jak prosí na kolenou s kloboukem v ruce. Sean půjde nejprve k Jacksonovi a Ronny telefonoval Jacksonovi předešlé odpoledne. Taký telefonoval Nicholsovi do Komerční banky. Od této chvíle se zpráva ponese rychle po síti jihoafrických bankov-

ních kanálů. Sean Courtney si sotva půjčí na živobytí.

„Dobře tedy, Seane. Jen tobě – dávám ti měsíc.“

Potom zmizel úsměv z jeho obličeje a naklonil se ze židle.

„Máš přesně třicet dní. Potom, s Kristovou pomocí, vydražím tvůj majetek.“

Když odešli, Sean zůstal sedět sám na široké verandě. Slunce na kopcích bylo jasné a horké, ale ve stínu bylo chladno. Slyšel, jak se Adina děvčata chichotají někde uvnitř stavení, potom se jedna z nich pronikavě zahihňala. Ten zvuk Seana popudil, sraštil zamračeně čelo. Vytáhl z kapsy zmačkanou obálku a uhlazoval ji na opěradle židle. Chvilku zamyšleně seděl a okusoval špalek tužky. Potom napsal: ‚Jackson. Natská akáciová společnost‘. A znovu ‚Komerční banka‘. Potom ‚Ben Goldberg‘. Zarazil se a zvažoval poslední jméno na seznamu. Potom polohlasně broukl a dvěma čarami jméno vyškrtl. Ne, od Goldbergů ne. Ušetří je toho. Napsal znovu rychle, načmáral jednotlivá slova – ‚Candy‘ a pod tím ‚Tim Curtis‘. To bylo všechno. John Acheson byl v Anglii. Trvalo by dva měsíce, než by dostal odpověď. Potom si zapálil doutník, opřel se o opěradlo a pohodlně se usadil s nohama na nízké zdi před sebou. Odjedu ranním vlakem – uvažoval. Okna za ním byla otevřená. Michael Courtney ležel za nimi v Seanově pokoji a slyšel každé slovíčko jejich konverzace. Teď vstal z postele a zasyčel bolestí, ale začal se oblékat. Vyšel zadním vchodem a nikdo ho neviděl, jak odjíždí. Jeho klisna byla ve stáji. Na půjčeném sedle se vracel zpět k Theuniskraalu. Anna ho viděla, jak přijíždí, a vyběhla ven na dvůr, aby ho přivítala.

„Michaeli! Ó, Michaeli. Díky Bohu, že jsi v pořádku. Slyšeli jsme...“

Potom uviděla surové a napuchlé popáleniny na jeho obličeji a ztuhla. Michael pomalu slezl z koně a jeden z čeledínů vzal uzdu.

„Michaeli, miláčku. Tvůj ubohý obličej.“

A rychle ho objala.

„To nic není, máti.“

„Nic!“ Odtrhla se od něj, rty vztekly stažené.

„Utekl jsi uprostřed noci proto... proto... Potom si přijedeš za několik dní domů s tváří a rukama v přišerném stavu – to není nic?“

„Promiň, máti. Babička se o mě postarala.“

„Věděl jsi, že budu napůl mrtvá strachem, budu tady sedět a představovat si všechno možné. Neposlals mi ani slovo, nechals mě jen...“

„Mohlas přijet do Lion Kopu,“ řekl měkce.

„Do domu toho ďábla? Nikdy!“ A Michael od ní odvrátil pohled.

„Kde je otec?“

„V pracovně jako obvykle. Ó, drahoušku, ani nevíš, jak se mi stýskalo.“

Řekni, že mě miluješ. Michaeli.“

„Miluji tě,“ opakoval automaticky a opět ho přepadl pocit, že se udusí.

„Musím vidět tátu. Je to hrozně důležité.“

„Zrovna jsi přijel. Počkej chvílku, nachystáme ti něco k jídlu ukaž mi tu spálenou pusu.“

„Musím hned za tátou. Promiň.“

A opustil ji a vykročil k domu. Garry seděl u svého psacího stolu, když Michael vstoupil do místnosti. Michael ten pokoj nenáviděl. Nenáviděl ten vysoký zakouřený strop, skličující temnotu stěn, obrovské lovecké trofeje, nenáviděl dokonce i koberce a pach starého papíru a prachu. Z tohoto pokoje vycházely zákazy a nařízení, které omezovaly a předurčovaly jeho život. Tento pokoj byl symbolem všeho, z čeho si přál uniknout. Teď se po něm vzdorovitě rozhlížel, jako by to bylo něco živého – přišel jsem zpět, abych z tebe vytáhl, co mi dlužíš, pomyslí si. Máš u mě dluh, teď mi ho zaplat! „Michaeli!“ Garrickova bota zašoupala po dřevěné podlaze, když se postavil, aby ho přivítal, a Michael sebou při tom zvuku škubl.

„Ahoj, tati.“

„Tvoje matka a já, měli jsme o tebe starost. Proč jsi nám o sobě nedal vědět?“ Garrickův hlas zněl ukřivděně. Michael otevřel ústa, zažitý pocit viny ho nutil omluvit se, ale slova vycházela jiná, než hodlal pronést.

„Měl jsem práci. Nebyla příležitost.“

„Posaď se, můj chlapče.“ Garrick ukázal na jedno z naleštěných kožených křesel. Sundal si brýle v železné obroučce z nosu, ale na Michaelův znetvořený obličej se znovu nepodíval. Nebude myslet na to, že Sean a Michael byli spolu.

„Jsem rád, že ses vrátil. Právě jsem začal úvodní kapitolu nové knihy. Je to historie naší rodiny od doby, kdy tvůj velký prapradědeček přijel do Kapska. Rád bych si poslechl tvůj názor. Nesmírně mi na něm záleží. Vážné zamyšlení absolventa jihoafrické fakulty.“

Past byla nastražena. Bylo jasné, že by měl nadšeně zareagovat. Zdálo se mu, že na něj stěny padají. Začal protestovat: „Tati, musím s tebou mluvit.“

Ale Garrick už si nasadil brýle, zašustil papíry na stole a rychle promluvil.

„Myslím, že se ti to bude líbit. Mělo by tě to zajímat.“

Garrick vzhledl a usmál se na Michaela s dychtivostí dítěte, které přebírá dárek.

„Takže jdem na to. Začnu od začátku. Musíš brát v úvahu, že to je první hrubý konspekt. Ještě jsem to nedotáhl.“

A začal číst. Na konci každého odstavce čekal na Michaelův souhlas,

usmíval se v očekávání. Dokud to už Michael nedokázal snést, dokud na jednou nevykřikl uprostřed věty.

„Chci, abys mi vyplatil můj podíl z Theuniskraalu.“

V Garrickově četbě následovala chvíli přestávka, jen zachvění v hlase, když bral na vědomí Michaelovu prosbu, a potom vytrvale pokračoval, ale hlas ztratil své zbarvení a byl teď monotónní, bez života. Dokončil odstavce, odložil arch stranou, sundal si brýle a strčil je do pouzdra. Víko při zavírání klaplo napětím pružiny a Garry pomalu zvedl hlavu.

„Proč?“

„Potřebuju peníze.“

„Na co?“

„Potřebuju je.“

Garry se postavil a přešel k oknu. Zůstal před ním stát a ruka sevřela jeho rám. Zelené trávničky se rozkládaly dolů k plotu, který lemoval zahrady, a nad nimi houští poinsetie tvořilo syté nachové skvrny. Pod nimi se země zvedala do prvního dlouhého valu, zlaté trávy a roztroušeného lesa, pod nímž se pásł dobytek, nad nimi masivní stříbrné mraky.

„V noci bude pršet,“ zamumlal Garrick, ale Michael neodpověděl. „Potřebujeme déšť. Tři týdny sucha a pastviny jsou vysušené.“

Stále žádná odpověď a Garry se vrátil ke stolu.

„Slyšel jsem, že na Lion Kopu včera v noci hořelo.“

„Ano.“

„Říká se, že tvůj strýc je v koncích. Říká se, že ho oheň zničil.“

„Ne!“ Michael to rychle popřel. „To není pravda.“

„Proto chceš peníze, Michaeli?“

„Ano.“

„Chceš je dát Seanovi?“

„Chci koupit podíl z akácií Lion Kopu. Nechci nic darovat – bude to obchodní nabídka.“

„A co Theuniskraal – je to tvůj domov. Tady ses narodil.“

„Prosím tě, tati. Už jsem se rozhodl.“

„Navrhl to Sean?“

„Ne. Nic o tom neví.“

„Potom je to tvůj nápad. Rozhodl ses zcela ve svůj prospěch. Hodláš mu prodat své vlastní rodiče. Můj Bože, čím tě dostal, že bys byl schopen to pro něj udělat?“

Michael zrudl, odkopl židli a vyskočil na nohy.

„Vyznělo to jako zrada.“

„Přesně tak to je!“ křičel Garrick. „To je Jidášova práce. Tvoje matka a já – zahrnuli jsme tě vším. Dřeli jsme, abychom tě mohli poslat na univer-

zitu, celý svůj život jsme obětovali. Pracovali jsme celé dny, aby ses vrátil sem do Theuniskraalu a...“

Zastavil se, lapal po dechu a setřel si z brady bublinu slin, která vyprskla z jeho rtů.

„Místo toho utečeš, abys potkal toho... tu svini. Jak myslíš, že se nám to líbí? Nemyslíš, že nám to rve srdce? Ze všech těch lidí zrovna ty musíš jít za ním! A teď, teď mu chceš dát polovinu Theuniskraalu jako dárek koupit jeho...“

„Přestaň!“ varoval ho Michael ostře. „A než budeš pokračovat, vzpomeň si, odkud mám svou polovinu Theuniskraalu. Vzpomeň si, od koho jsem ji dostal darem.“

Uchopil klobouk a jezdecký bičík a vykročil ke dveřím.

„Michaeli.“

Strašná prosba v Garryho hlase ho zarazila.

„Co je?“

„Tvůj podíl – není to příliš mnoho. Nemohl jsem ti to říct dříve ale tenkrát byla doba – kdy jsi byl ještě moc mladý. Dobytčí mor. Musel jsem –,“ nemohl pokračovat.

„Co se mi to pokoušíš namluvit?“

„Sedni si, Michaeli. Sedni si a já ti něco ukážu.“

Neochotně, s bázní, co zase uslyší, se Michael vrátil a postavil se vedle židle.

Garry vyhledal z kroužku na řetízku hodinek klíč a otevřel vrchní zásuvku svého stolu. Vybral srolovanou listinu, sundal z ní stužku, která ji zabezpečovala před rozevřením, a podal ji bez řečí synovi. Michael ji rozprostřel a přečetl si nápis na záhlaví.

„Listina na hypotéku.“

S svíravým pocitem v žaludku obrátil stránku. Nepřečetl to všechno. Slova a skupiny slov byly vytištěné dost výrazně a byly dostatečně srozumitelné: Ladyburská úvěrová & bankovní společnost... Určitá část země o rozloze přibl. 25 000 hektarů situovaná v okrese Ladyburg, autoritativní oddělení Pietermaritzburg, známá jako farma ‚Theuniskraal‘... Všechny budovy, stavby a užitkové prostory na tomto... Plus zainteresovanost na osmi a půl procenta.

„Chápu.“

Michael podal otci listinu a postavil se.

„Kam jdeš?“

„Zpět na Lion Kop.“

„Ne!“ zašeptal Garry.

„Ne, Michaeli. Prosím tě, synu můj. Ne – ó, Bože– Ne!“ Michael opustil

pokoj a zavřel za sebou tiše dveře. Když Anna vstoupila do pokoje, Garry seděl za stolem, seděl tiše, s pokleslými rameny.

„Tys ho nechal odejít!“ zasyčela. Garry se nepohnul, zdálo se, že neslyší.

„Odešel. Odešel k tvému bratrovi – a tys ho nechal.“

Měla velmi hluboký hlas, ale teď zesiloval a zaječel.

„Ty ožralé zvíře, ty budižkničemu. Sedíš tady a hraješ si se svými knížečkami. Nebyl jsi dost mužem, abys ho zplodil – Tvůj bratr to musel udělat za tebe! Nechals ho jít. Vzal jsi mi syna!“ Garry seděl bez hnutí. Neviděl nic. Neslyšel nic. Měl v hlavě měkkou, zamlženou šed' a mlha zakryla všechno, zrak i sluch. Bylo teplo v té mlze – teplo a bezpečí. Nikdo na něj nemohl, protože ho zahálila a chránila. Byl v bezpečí.

„To je všechno, k čemu jsi dobrý.“

Anna popadla plnou hrst jeho popsaných archů ze stolu před ním.

„Tvoje kousky papírků. Tvoje sny a příběhy jiných chlapů – opravdových mužů.“

Trhala stránky, znovu a znovu, potom je na něj mrštila. Kousky papíru poletovaly a vířily, potom dopadly jako spadané listy na jeho ramena a vlasy. Nepohnul se. Těžce dýchajíc ve svém zármutku a vzteku, uchopila to, co zůstalo z rukopisu a roztrhala to také na kousky. Rozhazovala malé bílé útržky po pokoji.

Kapitola 70

Ti dva stáli na nádraží na nástupišti. Nemluvili. Většinu předcházejícího dne a noci prodiskutovali a teď už nebylo co říci. Stáli spolu, tiší přátelé – a cizinec procházející kolem nich určitě okamžitě pozná, že je to otec a syn. I když Michael nebyl tak vysoký a byl štíhlý na rozdíl od Seana – zbarvení pleti a barva vlasů byly stejné. Oba měli velký courtneyovský nos, široká ústa a plné rty.

„Zatelefonuju okamžitě, jakmile narazím na zlato.“

Sean vysvětlil Michaelovi do podrobností finanční strukturu Lion Kopu. Řekl mu, jak hodlá získat peníze, které ho zachrání před zkázou.

„Budu se tady o to starat.“

Bylo teď na Michaelovi, aby začal se sklízní akácií, které přežily požár. Projížděli předcházející odpoledne po plantážích a označovali lány, které byly dorostlé k ořezání.

„Mnoho štěstí, strýčku Seane.“

„Když teď budeme spolu pracovat, Miku, navrhuji, abys vynechal to ‚strýčku‘. Je to příliš dlouhé, když to máš denně používat.“

Michael se zašklebil.

„Mnoho štěstí, Seane.“

„Díky, Miku.“

Podali si ruce, pevně je stiskli, potom Sean nastoupil do vagonu. Jackson byl přátelský, ale neústupný a Nichols v Komerční bance velmi zdvořilý a plný sympatií. Sean chytil vlak na sever do Johannesburgu, aby vystřelil své dvě poslední kulky.

„Plukovníku Courtneyi. Jsem rád, že vás vidím.“

Recepční v Candyině hotelu obešel pult, aby se přivítal se Seanem.

„Zrovna minulý týden jsme o vás mluvili. Vítám vás opět v Johannesburgu.“

„Ahoj, Franku. Trochu jsi přibral, že?“ Sean píchl do jeho kazajky a muž se zachechtal.

„Řekni mi, Franku, je Candy... je paní Rautenbachová tady?“

„Ehm! Od té doby, co jste odjel, pane, se tady leccos změnilo.“

Recepční se s trochou zlomyslnosti zašklebil.

„Ted' už to není paní Rautenbachová. Ne, pane. Paní Heynssová – žena pana Jocka Heynse!“

„Dobrý Bože, ona si vzala Jocka!“

„Ano, to udělala. Před dvěma týdny – největší svatba v Johannesburgu od konce války. Dva tisíce hostů.“

„Kde je teď?“

„Na vodě. Do Anglie a Evropy, šest měsíců líbánek.“

„Doufám, že bude šťastná,“ Sean měkce zamumlal a vzpomněl si na stesk v jejích očích, když odjížděl.

„Se všemi těmi penězi pana Heynse? Jak jinak by se mohla mít?“ zeptal se recepční s upřímným překvapením.

„Zůstanete, plukovníku?“

„Jestli máš pokoj.“

„Vždycky máme pokoj pro naše přátele. Jak dlouho, pane?“

„Dva dny, Franku.“ Tim Curtis byl hlavním inženýrem městských hlubinných dolů. Když s ním Sean hovořil o půjčce, dal se do smíchu.

„Kristepane! Seane, já tady jen pracuju – ty mizerný doly nejsou moje.“

Sean povečeřel s ním a jeho manželkou, kterou si Tim vzal před dvěma lety. Na jejich naléhání si Sean prohlédl jejich novorozeně a tajně si pomyslel, že vypadá jako neodstavený buldok. Sean prodloužil pobyt v Johannesburgu a navštívil banky. Obchodoval s nimi už dlouho předtím, ale personál se změnil, takže ho zmátlo, když to při jeho vyslovené žádosti vypadalo, jako by o něm každý ředitel banky už slyšel.

„Plukovník Courtney. Aha, nejste vy náhodou plukovník Courtney z Li-

on Kopu, majitel akácií dole v Natale?“ A když přikývl, všiml si, že sklopili oči, jako opatrný hospodář zabarikáduje okna před lupiči.

Osmého dne si nechal přinést do svého apartmá alkohol – dvě plné láhve brandy. Pil vytrvale a zoufale. Brandy neutiší prudký zápas v jeho mozku, ale jako by ho popohnala, zkreslovala jeho problémy a prohlubovala melancholii. Ležel sám, dokud svítání nepřemohlo žluté světlo plynové lampy. Brandy mu hučela v hlavě, měl závratě a toužil po klidu, klidu, který nalézal jen v nezměrném tichu a prostoru stepi. Najednou se mu před očima objevil obrázek osamocené hrobu pod malým kopcem. Slyšel hučení větru kolem něj a viděl hnědou rozfoukanou trávu. Tam byl klid. Vratce se posadil.

„Saule,“ řekl a přepadl ho nesmírný smutek, protože pouť, kterou si kdysi slíbil, nesplnil.

„Tady to skončilo. Musím tam jet, a postavil se. Dostal závrať a přimkl se k tyčce u čela postele, aby nespádl.

Kapitola 71

Poznal pahorek už na čtyři míle. Jeho tvar byl do paměti nesmazatelně vryt. Symetrický svah, po stranách obklopený balvany, které se tupě odrážely v slunečním světle jako šupiny hada, zploštělý vrchol lemovaný příkrou skálou, vysoký oltář, na kterém se odehrálo ukřižování z lačnosti a hlouposti. Už zblízka rozeznával rostliny aloe na svazích, masité větve tvořily korunu ozdobenou nachovými květy. Na pláni pod pahorkem v krátké hnědé trávě stála dlouhá řada bílých bodů. Sean jel k nim, a když dojížděl, každý bod se přeměnil v mohylu bílých kamenů a na každé stál kovový kříž. Sean, ztuhlý celodenní jízdou, pomalu slezl. Svázal koním nohy, sundal sedlo a zavazadla z jejich hřbetů a nechal je, aby se volně pásli. Zůstal sám, zapálil si doutník, najednou neměl chuť přiblížit se k řadě hrobů.

Vznešené ticho pusté stepi na něj padalo, ticho nepřerušované, ale naopak zvyšované hvízdáním větru na planině. Hlasité šustění suché hnědé trávy pod jeho nohama vypadalo na tomto místě jako rouhání, ale vytrhlo Seana z jeho zamyšlení. Kráčel k dvojité řadě hrobů a zastavil se u jednoho z nich. Na kovu kříže byla hrubě vytesaná slova Tady leží statečný bojovník. Kráčel podél řady křížů a na každém četl jména. Na některých z nich bylo tesání nepravidelné, na jednom bylo místo „v j“. Sean se zastavil a hleděl na to. nenáviděl muže, který ve své ukvapenosti a nesoustředěnosti urazil v epitafu mrtvého.

„Promiňte.“

Promluvil polohlasně, omlouvaje se muži, ležícímu pod ním. Potom zrozpačitě, rozhněval se na svou vlastní slabost. K mrtvým promlouvá nahlas jen šílenec. Vykročil dále k druhé řadě křížů.

„Vůdce Seaman W. Carter, královské námořnictvo.“

To je ten tlustoch.

„Kaprál Henderson, Courtneyovi udatní průzkumníci.“ Dvě do hrudníku a jedna do břicha. Kráčel podél řady a četl jejich jména. Někde to byla jen jména, další se mu vybavili okamžitě a živě. Viděl je rozesmáté nebo vyděšené, viděl jejich způsob jízdy, pamatoval si na zabarvení jejich hlasů. Tady ten mu ještě dluží guineu, vzpomněl si na sázku.

„Nech si ji,“ řekl a okamžitě se znovu zarazil. Pomalu došel na konec řady, jeho pohyb byl stále pomalejší, když docházel k hrobu, který stál stranou ostatních – tak jak rozkázal. Přečetl si nápis. Potom si pohodlně dřepel vedle něj a zůstal tady, dokud slunce nezačalo zapadat a vítr byl studený a žalostný. Teprve potom přešel k sedlu a odvázal srolovanou deku. Nerozdělal si oheň, spalo se mu dobře ve studené noci a ještě Jedovatějších myšlenkách. Ráno se znovu vrátil k Saulovu hrobu. Teď si teprve všiml, že tráva prorůstá mezi kameny mohyly a že kříž trochu padá na jednu stranu. Strhl ze sebe kabát a klesl na kolena, pracoval na hrobě jako zahradník, plel trávu loveckým nožem, aby se ujistil, že vytrhl i kořeny. Potom pokračoval vpředu, odstranil kameny kolem kříže. Vytrhl ho ze země a vykopal pro něj novou díru, znovu ho pečlivě zasadil, ucpal jámu kolem něj kamínky a hlínou a nakonec bílé kameny pevně uložil zpět. Poodstoupil, setřepal hlínu a šupinky bílého kamene z rukou a prohlédl si svou práci. Ještě pořád to nebylo ono, něco tam chybělo. Uvažoval o tom, hluboce zamračený, až konečně našel odpověď.

„Květiny,“ broukl a zvedl hlavu směrem k aloe na pahorku nad sebou. Vydal se do svahu, obcházel každý balvan k vrcholu. Nůž vklouzl lehce do měkkých tlustých stonků a míza pomalu vytékala z ran. S plnou náručí se vracel zpět ze svahu. Na jedné straně zachytil pohledem skvrnu barev, hrstku růžové a bílé mezi balvany. Vydal se k nim. Hotentotské sedmikrásky, každá vytrubovala svým růžovým krkem a křehkým žlutým jazýčkem. Dojat svým nálezem položil Sean stranou svou kytici květů aloe a vešel mezi ně. Skláněl se jako žnec a otrhával je až k okraji úzké strže, sbíral květiny do kytice společně s trávou. Nakonec dorazil k strži a narovnal se, aby odpočinul svým rozbolavělým zádům. Strž byla úzká, s trochou úsilí ji mohl přeskočit – ale byla hluboká.

Civěl dolů do ní bez velkého zájmu. Dno pukliny bylo pokryto pískem omývaným deštěm a jeho zájem se probudil, až když uviděl napůl pohřbené kosti velkého zvířete. To, co ho přimělo, aby slezl dolů do strže, nebyly

kosti, ale objemný kožený předmět, kterým byly omotány. Posledních pár stop sestupu sklouzl po své zadní části a byl na dně. Prohlížel si svůj nález. Kožený batoh pro muly, zdvojená brašna a přezky postroje téměř zrezavělé. Škubal celým batohem, aby ho uvolnil z písku a byl překvapen jeho tíhou. Kůže byla vysušená a křehká, vybledlá téměř doběla dlouhým působením přírodních živlů a zámky brašen byly důkladně zrezivělé. Nožem uvolnil záklopku na jedné brašně a z ní začal padat proud sovereignů. Padaly do písku, zvonily jeden o druhý v hromadě, která se třpytila šťastnými zlatými úsměvy. Sean na ně nevěřicně hleděl. Odhodil batoh a dřepł si k hromadě. Bázkivě zvedł jednu z mincí a prohlížel si portrét starého prezidenta, než ji zvedł k ústům a kousł do ní. Zuby sjely po měkkém kovu. Vytáhl ji z úst.

„No, to mě podrž,“ vyhrkl a dal se do hlasitého smíchu. Spadł dozadu na zadek a zvedł obličej k nebi, vykřičel jásavě svou radost a úlevu. Pokračoval ještě a ještě. dokud jeho smích pomalu neustal a nevystřízlivěl. Nabral si obě ruce plné zlatáků a zeptal se jich.

„No, odkud jste se tu, sakra, vzaly? A odpovědi mu byl úšklebek v obličej, kterým častoval každou minci. Búrske zlatáky.

„A komu patříte?“ Odpověď byla stejná, nechal mince padat mezi prsty. Búrske zlatáky.

„Houby, búrske!“ zabručel hněvivě.

„Počínaje touto minutou, to je courtneyovské zlato.“ A začal mince počítat. Jak pracovaly prsty, tak i jeho mozek. Obrňoval se proti svému vlastnímu svědomí. Dlužili mu stejně za vlak s vagony plnými slonoviny, dlužili mu jeho vklad ve Volkskaaské bance. Dluží mu za to, že mu jejich šrapnel poranil nohu, a za kulku v bříše, dlužili mu za tři roky utrpení a nebezpečí a dlužili mu za přítele. Když kupil sovereigny na hromádky po dvaceti, uvědomil si svou obranu a konstatoval, že je dobrá a vyzkoušená, ospravedlnil se jí a dal rozsudek svému vlastnímu prospěchu.

„Najdu pro to pojmenování,“ oznámil a soustředil celou pozornost na počítání. Za hodinu a půl je měl všechny spočítané. Na placaté akále, kterou použil jako stolu, byla obrovská hromada mincí. Zapálil si doutník a kouř, který vdechl do plic, ho omámil. Jeho svědomí bezpodmínečně kapitulovalo a vystřídalo ho pocit, že je život krásný. Hloubka deprese, kterou předtím prošel, všechno zveličovala.

„Sean Courtney přijímá od vlády někdejší republiky Transvaalu obnos dvaceti devíti tisíc dvou set liber v plném vyrovnání všech dluhů a nároků.“

Znovu se zachechtal a začal strkat zlato zpět do kožených brašen. S těžkým břemenem zavěšeným na rameni a rukama plnými polních květin Sean scházel ze svahu. Osedlal koně a naložil brašny na svého mula, než odnesl květiny na Saulův hrob. Květiny se na hnědé trávě nádherně vyjíma-

ly. Otálel další hodinu, truchlil nad svou květinovou výzdobou a bránil se nutkání poděkovat Saulovi. Protože teď byl přesvědčen, že zlato není jen darem republikánské vlády – ale také Saula Friedmana.

Tato myšlenka se také lépe přijímala. Konečně nasedl a odjížděl. Jak se muž a jeho koně zmenšovali doneurčita na rozlehlé hnědé pláni, z jihu přišel tančící ďábel prachu. Vysoký spředený sloup horkého vzduchu a prachu a kousíčků suché trávy se pletl a kýval k hřbitovu pod pahorkem. Na chvíli to vypadalo, jako by ho zdaleka obcházel, ale najednou změnil směr a vrhl se mezi zdvojenou řadu křížů. Chňapal po květinách na Saulově hrobě, zvedal je, trhal jejich okvětní lístky a rozfoukával je divoce po pláni.

Kapitola 72

Sean vystoupil z kolesky a s Michaelem, nesoucím cestovní brašnu, nejtěžší kus zavazadel, překročil chodník k úřadům Ladyburské bankovní & úvěrové společnosti.

„Á! Plukovník Courtney,“ nadchla se mladá dáma u recepčního pultu.

„Řeknu panu Pyovi, že jste tady.“

„Prosím nezlobte se. Tyhle dobré zprávy, co nesu, mu musím říct osobně.“

Ronny Pye poplašeně vzhlédl, když se dveře jeho kanceláře rozletěly a vstoupili do nich dva muži.

„Dobré ráno, Ronny,“ pozdravil ho Sean vesele. „Už jsi si dnes ráno pustil žilou, nebo je ještě příliš brzy?“

Ronny opatrně zamumlal odpověď a postavil se. Sean si vybral doutník z koženkové krabice na stole a přičichl si k ní.

„Teda, značka těchto kobyliců není špatná,“ poznamenal a odkousl konec. „Zápalku prosím, Ronny, jsem zákazník, kde jsou tvé způsoby?“

Ronny mu neochotně až podezíravě zapálil doutník. Sean se posadil a položil si nohy na stůl s kotníky pohodlně přehozenými přes sebe.

„Kolik že ti dlužím?“ zeptal se. Otázka zvedla Ronnyho zvědavost a očima se zastavil na cestovní brašně v Michaelových rukou.

„Myslíš dohromady? Kapitál a zainteresovanost?“

„Kapitál a zainteresovanost,“ potvrdil Sean.

„No, musím to vypracovat.“

„Dej mi to zaokrouhleně.“

„No, velmi hrubě, rozumíš, bylo by to kolem – och, já nevím – řekněme...“

Odmlčel se. Ta cestovní brašna vypadala překvapivě těžká. Na bocích byla vyboulená a všiml si napjatých Michaelových svalů, když ji držel.

„Řekněme, dvacet dva tisíc osm set a šestnáct liber.“

Když vyslovoval přesnou sumu, Ronnyho hlas klesl uctivým způsobem, jakým primitivní domorodec vyslovuje jméno svého boha. Sean sundal nohy. Naklonil se dopředu a smetl papíry, které na jedné straně ležely na stole.

„Velmi dobře. Zaplat' tomu muži, Michaeli.“

Michael slavnostně položil tašku na uvolněné místo. Ale když na něj Sean mrkl, všechen slavnostní ráz byl pryč a Michael se zašklebil. Ronny se ani nesnažil utlumit své rozčilení a ponořil obě ruce do ústí brašny a vytáhl dva pytlíky z rezného plátna. Uvolnil na jednom stažený provázek a vysypal zlato na stůl.

„Odkud to máš?“ zeptal se vztekle.

„Hádej hádej hadači.“

„Teda, v tom je budoucnost,“ vydechl Ronny, když vklouzl znovu do cestovní brašny. „Pěkně velká suma, připouštím.“

„Ale, ale... Ronny se hrabal v hromadě mincí, lovil tajemství jejich původu jako slepec červy. Nicméně Sean strávil týden v Johannesburgu a další dva dny v Pietermaritzburgu návštěvou všech bank a vyměňoval malé hrstky Krugerových mincí za viktoriánské a portugalské a mince půl tuctu dalších států. Sean se na chvíli díval na jeho výkon s úsměvem šťastného pohrádání. Potom se omluvil: „Půjdemě teď domů.“

Sean položil ruku Michaelovi kolem ramenou a vedl ho ke dveřím.

„Ulož zbytek na mé konto, mám tam dobrého kamaráda.“

Další protesty zamrzly na rtech a přes smíšené pocity porážky Ronny Pye hleděl oknem na majitele akácií Lion Kopu, jak nastupuje do kolesky, nasazuje si vážně klobouk, mává bičem v zdvořilém rozloučení a kluše klidně z jeho spárů. Celé to léto se na kopcích Lion Kopu ozývalo bouchání seker a zpěv tisíců Zulanů. Každý strom se kymácel a ohýbal za vrzání zatížených větví, muži s noži s rákosovými násadami postupovali kupředu a loupali tlustou kůru a svazovali ji do otýpek. Každý vlak, který odjížděl do Pietermaritzburgu, táhl náklad s kůrou do jisté továrny nebo dílny. Každým dnem, který trávili Sean a Michael spolu, se zesilovala jejich pouta. Objevili společný jazyk, pozoruhodný především ekonomikou slov.

Bez dlouhých diskusí se každý z nich ujal jedné z oblastí činnosti na Lion Kopu. Michael se stal zodpovědným za údržbu zařízení, náklad a odesílání, všechno papírování a objednávky materiálu. Sean zpočátku jeho práci ustavičně kontroloval, ale když v ní nenašel žádnou chybu, přestal o něm pochybovat. Rozloučili se vždy jen na konci týdne. Sean odjel do Pietermaritzburgu ze samozřejmých důvodů a Michael z povinnosti do Theuniskraalu. Michael nenáviděl tyto návraty domů, nenáviděl nekonečné Annino

obviňování z netečnosti k nim a její příležitostné záchvaty pláče. Ale ještě horší byly tiché výčitky v Garryho obličejí.

Brzy ráno každé pondělí s radostí, že je propuštěn, vyrazil na Lion Kop za Seanovým přivítáním: „A co tady ty mizerný násady, Miku?“ Jen po večerech si svobodně vyprávěli, seděli spolu na verandě usedlosti. Mluvili o penězích a o válce a politice a ženách a akáciích a mluvili tak podrobně, bez zatajování čehokoliv jako muži, kteří spolu pracují na společném cíli. Dirk seděl tiše ve stínu a poslouchal je. Bylo mu patnáct. Z celé duše nenáviděl a všechnu tu nenávist směřoval na Michaela. Seanův vztah k Dirkovi se nezměnil. Dirkova školní docházka byla stále křečovitá, coural se za Seanem po plantážích a plně se vcítil do hrubé přetvářky a ještě hrubší disciplíny – stále měl pocit, že vztah mezi Seanem a Michaellem příšerně ohrožuje jeho bezpečnost. Nedostatek zkušeností a vědomostí ho vyloučil z večerních diskusí na verandě. Jeho několik příspěvků bylo přijímáno se shovívavou pozorností, potom rozhovor pokračoval, jako by nic neřekl. Dirk tiše seděl a plánoval do děsných podrobností úkladnou vraždu Michaela.

Na Lion Kopu se to léto objevily malé krádeže a nevysvětlitelné skutky vandalismu, všechny postihovaly jen Michaela. Jeho nejlepší jezdecké boty zmizely, jedinou košili do obleku měl roztrženou na zádech, když si pro ni přišel, aby si ji oblékl na večírek, který se konal každý měsíc ve školní budově. čtyři štěňata z vrhu jeho fenky přežila jen týden, než je Michael našel mrtvé ve slámě ve stodole.

Ada a její mladé dámy se začaly připravovat na Vánoce roku 1904 uprostřed prosince. Ruth a Storm přijely jako hosté z Pietermaritzburgu po dvacátém a Seanovy časté absence v Lion Kopu zanechaly Michaelovi spoustu práce. V domku na ulici Protea byl vzduch prosycen slavnostními seance-mi. Sean byl přísně vyloučen z dlouhých sezení v Adiných soukromých pokojích, kam se ona a Ruth odebíraly, aby plánovaly svatební šaty, ale to nebylo jediné tajemství.

Bylo tu ještě něco jiného, co všechny mladé dámy udržovaly v záchvatech potlačovaného chichotání a vzrušení. Sean trochu slídl a vydedukoval, že to bude mít něco společného s Ruthiným vánočním dárkem. Nicméně Sean měl ještě jiné starosti, z nichž hlavní byla jeho pozice ve vášnivém souboji o přízeň slečny Storm Friedmanové. Znamenala těžké vydání za cukroví, které Storm dostávala bez Ruthina vědomí. Shetlandského poníka nechali v Pietermaritzburgu a Sean byl požádán o náhradu, což ho stálo důstojnost a zelená kolena na kalhotách. Za odměnu byl pozván každé odpoledne na čaj s jejími panenkami. Oblíbenou mezi všemi Storminými panenkami bylo miminko ženského pohlaví s lidskými vlásy a strnulým

úsměvem na velkém porcelánovém obličejí. Storm srdceryvně plakala, když zjistila, že má porcelánovou hlavičku roztržštěnou na tisíce kousků. Se Seanovou pomocí ji pohřbila na zadním dvoře, na hrobeček natrhali květiny z Adiny zahrady.

Dirk vzdorovitě pozoroval pohřeb. Storm teď byla úplně vyrovnaná se svou ztrátou a tak dokonale prožívala tuto ceremonii, že trvala na tom, aby Sean exhumoval tělíčko a začal znovu. Nakonec byla panenka pohřbívána čtyřikrát a Adina zahrada vypadala, jako by ji napadlo hejno sarančat.

Kapitola 73

Štědrý den začal pro Seana brzy. S Michaellem dohlíželi na porážku desíti volů pro zulské dělníky, potom rozdali výplaty a dárky. Každému muži khaki košili a krátké kalhoty a pro každou jejich manželku dvě plné hrsti korálků. Bylo tu mnoho zpěvu a smíchu. Mbejane, který se pro tu příležitost zvedl z lože, pronesl řeč vysoce dramatického obsahu. Neschopen vzepnout se na svých čerstvě zhojených nohou zatřásl kopím, sjednal si klid a zařval na ně.

„Bil vás?“

„Ai-bho!“ mrštili po něm zápornou odpověď.

„Nakrmil vás?“

„Zhe-bho!“ důrazné přikývnutí.

„Je naším otcem?“

„Je naším otcem.“

Všechno se to neodehrávalo příliš literárně a Sean se šklebil. Potom vykročil kupředu, aby přijal velký hliněný hrnec jáhlového piva, který mu starší Mbejanova manželka podávala. Jeho vyprázdnění do dna jedním tahem bylo věcí cti, která se oběma, Michaeli i Seanovi, podařila. Potom vylezli do čekající kolesky, Mbejane chytil opatř a s Dirkem vedle sebe na sedadle je odvezl dolů do Ladyburgu. Po prvním vzrušeném blahopřání všeho nejlepšího Ruth odvedla Seana na zadní dvůr a všichni ostatní je následovali. Stál tady velký předmět přikrytý nepromokavým plátnem, které bylo slavnostně sundáno, a Sean civěl na Ruthin dárek. Nátěr svítil vysokým leskem, kovové části a kožená čalounění se ve slunci blýskala – stál zde automobil. Sean už viděl ty d'ábelsky krásné stroje v Johannesburgu a teď byl z dárku velmi rozpačitý.

„Moje drahá Ruth, nenacházím slov, jak ti poděkovat.“

Srdečně ji políbil, aby oddálil chvíli, kdy se k té potvoře bude muset přiblížit.

„Opravdu se ti líbí?“

„Líbí? Je to nejnádhernější věc, kterou jsem kdy viděl.“

Seanovi se ulevilo, když uviděl, jak se Michael ujal stroje. Jako jediný přítomný, který rozumí strojům, inženýr se posadil za volant a autoritativně se obrátil k davu kolem sebe.

„Nastup“ rozkázala Ruth.

„Nech mě, nejdřív si ho prohlédnu.“

S Ruth pod paží obešel Sean rolls, ale nepřiblížil se k němu blíže než na půl tuctu kroků. Velká čelní světla na něj zlověstně koukala a Sean odvrátil pohled. Jeho rozpaky se pomalu měnily v opravdový strach, když zpozoroval, že se od něj očekává, že to monstrum bude nejen řídit, ale taky udávat směr a rychlost. Nedokázal déle otálet, přistoupil a poklepal na kapotu.

„Hej, ty tam!“ oslovil vůz směšně. S nezkroceným zvířetem musíš jednat mistrně od prvního kontaktu.

„Nastup!“ Michael byl stále uvnitř a Sean se podrobil. Ruth posadil do prostřed předního sedadla a sám si sedl co nejbližší ke dveřím. Storm na Ruthině klíně skákala a výskala vzrušením. Zpoždění, způsobené tím, že Michael detailně studoval příručku, Seana ještě více znervóznělo.

„Ruth, nemyslíš, že by bylo rozumnější nechat Storm vzadu – jen protentokrát?“

„O, nedělej si s ní starosti.“ Ruth ho pozorovala s trochou posměchu. „Je to opravdu docela bezpečné, miláčku.“

Přestože mu dodávala důvěru, Sean ztoporněl hrůzou, když se dal konečně motor s řevem do pohybu. Zůstal takto napjatý, hleděl upřeně před sebe během jejich celé triumfální jízdy po ulicích Ladyburgu. Občané a jejich sluhové vybíhali z domů k cestě a lemovali ji, aby tento zázrak radostně přivítali. Nakonec dojeli zpět na ulici Protea, a když Michael před domkem zastavil, Sean vyběhl z automobilu jako člověk, kterého probudil nějaký strašný sen. Odhodlaně odmítl návrh, že by mohla jet rodina autem i do kostela s tím, že je to nedůstojné a nevhodné. Reverend Smiley byl polichocen, že Sean zůstal během celého obřadu vzhůru, a ocenil Seanův starostlivý výraz, doufaje, že se konečně bojí o svou duši. Po obřadu odešel Michael do Theuniskraalu, aby spořádal štedrovečerní večeři se svými rodiči, ale vrátil se brzy odpoledne, aby začal Seana učit jezdit. Celá ladyburská populace byla obrácená naruby, aby se podívala, jak Sean a Michael objíždějí dům rychlostí chůze. K večeru Michael rozhodl, že Sean je připraven pro sólový okruh, a tudíž vystoupil. Sean zůstal za volantem sám, nervózně se potil, pohlédl na moře čekajících obličejů kolem sebe a uviděl Mbejana, jak se v pozadí pobaveně šklebí.

„Mbejane!“ zahřměl.

„Nkosi!“

„Pojed' se mnou,“ a Mbejanův úšklebek zmizel. Trošku couvl. Bylo to nepřirozené, jak se to vozidlo dobrovolně rozjíždí – a Mbejane se toho nechtěl účastnit.

„Nkosi, pořád mě ještě moc bolí nohy.“

V zástupu bylo mnoho zulských dělníků z Lion Kopu, kteří sešli dolů z kopců, když se jim doneslo o tom zázraku. Teď se jeden z nich zasmál takovým způsobem, jako by házel pochybnosti na Mbejanovu odvahu. Mbejane se vypjal do své plné výšky a spaloval muže očima, potom vykročil hrdě k rollsu, posadil se na sedadlo vedle Seana a zkrřížil ruce na prsou. Sean se hluboce nadechl a sevřel volant oběma rukama, přimhouřil oči a zamračil se před sebe na cestu.

„Chyt' ho!“ mumlal si pro sebe.

„Nastartuj! Odbrzdi! Plyn! Spojka!“ Rolls poskočil dopředu tak prudce, že oba, on i Mbejane, byli teměř přehozeni na zadní sedadlo. Po padesáti dalších yardech stroji naštěstí došlo palivo, náhodné štěstí, protože bylo nepravděpodobné, že si byl Sean schopen zapamatovat postup při jeho zastavení. Mbejane, šedivý v obličeji, s roztřesenými končetinami, vystoupil poprvé a naposledy z rollsu. Už do něho nikdy znovu nenasedne a Sean mu tajně záviděl jeho svobodu volby. Velmi se mu ulevilo, když zaslechl, že bude trvat týdny, než z Kapského Města pošlou zásoby paliva.

Kapitola 74

Tři týdny před Seanovou svatbou Ada Courtneyová jednou brzy ráno zašla do sadu, aby natrhala na snídani ovoce. Našla tady Mary, oblečenou v bílé noční košili, oběšenou na velkém stromu avokáda. Ada ji odřezala a poslala jednoho ze sluhů pro doktora Fastera. Nesli mezi sebou mrtvé děvče do jejího pokojíku a položili ji na postel. Zatímco doktor Faster udělal spěšnou prohlídku, Ada stála a upřeně hleděla dolů na obličej, který ve smrti vypadal ještě žalostněji.

„Jaká propast samoty ji k tomu dohnala,“ zašeptala a doktor Faster přikryl tělo mrtvé prostěradlem a podíval se přes něj na Adu.

„To nebyl důvod – přesto, bylo by pro ni lepší, kdyby nebyla tak samotná.“

Vytáhl svůj pytlík s tabákem a začal nacípávat dýmku.

„Měla nějakého chlapce, teto Ado?“

„Neměla.“

„Musela mít.“

„Proč to říkáte?“

„Teto Ado, to děvče bylo čtyři měsíce těhotné.“

Byl to malý pohřeb, jen Courtneyova rodina a Adina děvčata. Mary byla sirotek a neměla jiné přátele. Dva týdny před svatbou Sean a Michael dokončili sezonní sklizeň kůry a přesunuli Zulany, aby dosáhli lány stromků zničené požárem. Společně vypracovali náčrt příjmů a spočítali náklady. Dali dohromady začátečnické vědomosti z účetnictví a propočítávali dlouho do noci, nakonec se shodli, že z patnácti set akrů akácií museli ořezat čtrnáct set dvacet tun kůry, čímž získali celkově přes dvacet osm tisíc liber šterlinků. Ale tady shoda skončila. Michael trval na tom, aby zásoby na skladě a výdaje na osazení nových stromů byly převedeny, čistý zisk za rok bude dělat devět tisíc liber. Sean chtěl odepsat veškeré náklady proti příjmu a ukázal se zisk jednoho tisíce, takže skončili na mrtvém bodě a poslali všechny účetní knihy kvalifikovanému účetnímu do Pietermaritzburgu. Tento gentleman podpořil Michaela. Potom zvažovali vyhlídky na nadcházející sezonu a byli mile překvapeni zjištěním, že budou moci sklídit čtyři tisíce akrů proutí, od čehož mohli čekat zisk osmdesáti tisíc liber šterlinků – za předpokladu, že nenastane žádný požár. Ten večer, bez Seanova vědomí, napsal Michael dva dopisy. Jeden továrníku s těžkými strojírenskými výrobky v Birminghamu, jehož jméno a adresu Michael tajně opsal z jednoho z ohromných bojlerů v dílně Natalské akáciové společnosti. Druhý do Foylova knihkupectví na ulici Charing Cross v Londýně, ve kterém žádá o okamžité zaslání jakékoliv literatury o zpracování akáciové kůry. Michael Courtney zdědil po Seanovi povahu marnotratného snílka. Také však dokázal lstivě tyto sny obrátit v realitu.

Tři dny před svatbou Ada a její děvčata odjely vlakem do Pietermaritzburgu a Sean, Michael a Dirk jeli za nimi automobilem. Ti tři dojeli zaprášení a špatně naložení před hotel U bílého koně. Byla to únavná cesta. Sean ji oživoval ustavičnými výkřiky varování, předpisů a rouhání se na Michaelův účet, neboť ten řídil.

„Zpomal, pro milost Boží, zpomal! Chceš nás všechny zabít?“

„Dávej pozor! Vidíš tu krávu!“

„Nejed' tak blízko u kraje!“ Dirk se účastnil tím, že vyžadoval zastavovat, aby se vymočil, visel na stranách, šplhal se neúnavně mezi zadním a předním sedadlem a naléhal na Michaela, aby přidal a překročil tak rychlostní limit stanovený Seanem. Nakonec nechal rozzlobený Sean Michaela zastavit vůz a vykonal nutný tělesný trest prutem ze stromu melkbos, určeným u cesty. Při příjezdu Dirka čekala Ada a fňukajícího ho odvedla. Michael sebral rolls a zmizel směrem k továrně Natalské akáciové společnosti, kde chtěl strávit následující tři dny vesměs šmírováním a vyzvídáním, a Sean šel hledat Jana Pauluse Leroux, který přijel z Pretorie na Seanovo pozvání na svatbu. Do dne svatby Michael Courtney posbíral malý

svazek poznámek o pěstování akácií a Jan Paulus dal Seanovi podrobný součet záměrů a cílů jihoafrické strany. Ale reakcí na jeho naléhání byl jen Seanův slib, že o tom bude uvažovat.

Svatební ceremoniál dal každému mnoho k zamyšlení. I když Sean ze svatby strach neměl, stále vytrvale odmítal podstoupit malou bolestivou operaci, která by mu umožnila oženit se ve shodě s Ruthinou vírou. Jeho napůl zoufalý návrh, aby se Ruth obrátila na křesťanství, se setkal se strohým zamítnutím. Nakonec byl přijat kompromis a Ben Goldberg přesvědčil místního úředníka, aby vykonal občanskou ceremonii v jídelně u Goldů.

Ben Goldberg přivedl nevěstu a máti Goldbergová trošku plakala. Ruth byla úžasná v Adině výtvaru ze zeleného saténu a našitých perel. Storm měla na sobě přesnou miniaturu Ruthina oblečení a dávala podnět k menším hádkám mezi ostatními družičkami během obřadu. Michael jako družba vystupoval sebejistě. Utišil pozdvižení mezi družičkami, správně přinesl svatební prstýnky a napovídal svědkovi, když spletl svůj podpis na oddacím listě.

Hostiny na trávnících se účastnily ohromné davy Goldbergových přátel a obchodních společníků a polovina obyvatelstva Ladyburgu včetně Ronnyho Pye, Dennise Petersena a jejich rodin. Garrick a Ada Courtneyovi tady nebyli, ani nedali vědět, zda dostali pozvánku. Zlatavý sluneční svit požehnal tomu dni a trávníky byly měkké a zelené jako drahé koberce. Byly tady dlouhé stoly plné ovoce z kuchyně máti Goldbergové a výrobky pivovaru Bena Goldberga.

Storm Friedmanová chodila od skupinky hostů ke skupince, vytahovala si sukně, aby ukázala růžové stužky na svých pantalonech, dokud ji za to Ruth nevyplísnila. Dirk poprvé zjistil, jak dobrá je chuť šampaňského, a vypil ještě dalších šest sklenic za křovím z růží. Potom mu bylo velice špatně. Michael ho naštěstí našel dříve než Sean, tajně ho odnesl pryč do jedné z ložnic pro hosty a nechal ho tam odpočívat.

S Ruth v objetí Sean prohlížel došlé svatební dary a byl dojat. Potom poletoval mezi davem na trávníku, dokud nenarazil na Jana Pauluse a oba upadli do horlivé politické diskuse. Ruth je nechala a šla se převléci do cestovních šatů. Nejpěknější a nejblondatější z Adiných mladých dam dostala kytici. Ihned poté zachytila Michaelův pohled, zčervenala a konkurovala tak karmínovým karafiátům, které držela.

Uprostřed pochvalných poznámek a sněhobílých konfet se Ruth vrátila a jako královna, vystupující na trůn, zaujala své místo v rollsu. Vedle ní Sean, navlečený v plášti proti prachu a ochranných brýlích, mumlavě zaklel jako obvykle a ujal se velení auta. Stroj se vzepjal jako divoký kůň na zadních kolech a potom vyrazil po cestě, rozhodil štěrk a zaprášil hosty. Ruth

svírala zoufale velký klobouk s pštrosími pery a Sean křičel na rolls: „Ho-hó! Tak děvče!“ Namířili si to po cestě, která vedla přes údolí tisíců kopců do Durbanu a k moři a zmizeli ve vysokém oblaku prachu.

Kapitola 75

Za tři měsíce vyzvedli Storm u máti Goldbergové en passant a objevili se opět v usedlosti Lion Kopu. Sean přibral a oba měli ten samolibý spokojený výraz, který najdete jen ve tvářích šťastných dvojic vracejících se z úspěšných líbánek. Na přední verandě v přístěncích Lion Kopu byly naskládané proutěné koše a kufry, které obsahovaly svatební dary, Ruthin nábytek, koberce a závěsy, které dokoupili v Durbanu. Ruth se za Adiny asistence vrhla vesele do úkolu vybalování a stěhování. Mezitím začal Sean inspekční objíždku majetku, aby zjistil, jak jeho plantáže trpěly během jeho nepřítomnosti, ale cítil se zmateně podveden, když zjistil, že si Michael bez něho vedl velmi dobře. Plantáže byly řádně opatrované a vypleté, ohromná černá skvrna uprostřed byla téměř zahlazena čerstvě vysazenými řadami mladých stromků, pracovní síla byla víc než produktivní podle Michaelova platebního schematu, který nasadil po konzultaci s účetním. Sean udělal Michaelovi přednášku o tom, že by ‚neměl bejt tak mizerně chytřej‘ a ‚nejdříve by ses měl procházet, než se rozběhneš‘, kterou zakončil několika slovy pochvaly. Tak povzbuzen přišel Michael jednou večer za Seanem, když byl sám v pracovně. Sean byl hluboce spokojen, včetně abnormálně připálené svíčkové, kterou teď zažíval, a také z faktu, že Ruth nakonec souhlasila s jeho adopcí Storm a se změnou jejího jména z Friedmanové na Courtneyovou a s vyhlídkou na to, že se připojí k Ruth do gargantuovské manželské postele právě tak brzy, až vypije svou brandy a vykouří vlastnoručně utočené havanské cigáro.

„Pojď dál, Michaeli. Sedni si. Nalij si brandy.“

Sean ho srdečně přivítal a Michael téměř vzdorovitě přešel po perském koberci a položil před něj na stůl objemnou hromadu papírů.

„Co je to?“ usmál se na něj Sean.

„Přečti si to a uvidíš.“

Michael se vrátil pro židli přes místnost. Stále s úsměvem hleděl Sean na nadpis na vrchním archu.

„Předběžný odhad a půdní podklad pro navrhovanou továrnu na vyčiňovací výtažek. Statek Lion Kop.“ Úsměv zmizel. Sean otočil stranu, a když četl, mračil se čím dál víc. Když konečně dočetl, znovu zapálil své vyhaslé cigáro a seděl pět minut tiše, zatímco se vzpomínal na šoku.

„Kdo tě k tomu navedl?“

„Nikdo.“

„Kde budeš prodávat svůj výtazek?“

„Strana pět. Odbytiště jsou tam poznamenaná – a hlavní zisk za pět let.“

„Ta továrna potřebuje 20 000 tun kůry ročně – kdybychom vysadili akácie na každý kousíček Lion Kopu a Mahobova ranče, mohli bychom dodat jen polovinu.“

„Odkoupíme zbytek od nových statků v údolí – můžeme nabídnout výhodnější ceny než Jackson, protože nám to zajistí i přepravu železnicí do Pietermaritzburgu.“

„Kdo se bude starat o běh továrny?“

„Jsem inženýr.“

„Ano, na papíře,“ zabručel Sean. „A co voda?“

„Máme ji, zatraceně, Baboon Stroom nad vodopády.“

Hodinu se Sean šťoural a dloubal v plánu, hledal slabé místo. Když Michael klidně odpovídal na jeho pochybovačné otázky, ještě více ho to rozčílilo.

„Dobře,“ broukl Sean.

„Udělal jsi svůj domácí úkol. Ale teď mi pověz jedno. Odkud, k čertu, sebereš těch dvacet sedm tisíc liber, abys mohl tuhle sumičku zaplatit?“ Michael zavřel oči, jako by se modlil, jeho čelisti tvořily tvrdou, sevřenou linku. A Sean se divil, proč si nikdy nevšiml síly v tomto obličejí, neústupného, téměř fanatického odhodlání. Michael zase otevřel oči a měkce promluvil.

„Úvěr na Lion Kop a Mahobův ranč za dvacet pět tisíc, dlužní úpis notáři na zařízení ve stejné výši – a zbytek akcií veřejnosti.“

Sean vyskočil od stolu a zařval.

„Ne!“

„Proč ne?“ stále klidně a rozumně namítal Michael.

„Protože jsem strávil půlku svého života tady v dluzích!“ Sean se chytil za hrdlo. „Protože teď jsem konečně čistej a chci takovej zůstat. Protože vím, jaké to je pocit, když máš víc peněz, než potřebuješ, a já ten pocit nemám rád. Protože jsem šťastnej tak, jak to je teď – a já nechci chytat dalšího lva za ocas a točit s ním a vodhazovat vod sebe peklo.“

Zastavil se, těžce dýchal a potom vykřikl: „Protože určitá část peněz patří tobě, ale víc, než ty patříš k ní. Protože já nechci bejt znovu boháčem!“

Štíhlý a rychlý jako gepard se Michael zvedl ze židle a praštil nejprve sevřenou pěstí do stolu. Hleděl na Seana, červený zlostí pod svou snědou kůží, třásl se jako šíp.

„No to teda jo! Jediná tvá námitka na moji továrnu je, že to má šmrnc,“ vzplanul. Sean překvapeně zamrkal a potom se ušklíbl.

„Jestli se ti to povede, budeš nešťastnej!“ zahřměl a Michael vycítil příležitosti.

„Nech mě, ať to posoudím!“ V tu chvíli se dveře pracovny otevřely a na prahu stála Ruth a civěla na ně. Vypadali jako dvojice načepýřených kohoutů na bojišti.

„Co se to tu, proboha, děje?“ zeptala se. Oba, Michael a Sean, provinile zvedli hlavy, potom pomalu zchladli. Michael se posadil a Sean rozpačitě zakašlal.

„Právě tady o něčem diskutujeme, má drahá.“

„No, vzbudili jste Storm a právě chcete strhnout střechu.“

Potom se usmála a přešla, aby vzala Seanovu ruku.

„Proč to nenecháte na zítřek. Potom můžete ve svém souboji pokračovat na dvacet kroků od sebe a s pistolemi v ruce.“

Pygmejové z lesa Ituri loví slony malinkými šípy. Když se jednou osten zapíchne, pokračují tiše a vytrvale na cestě za zvířetem, táboří noc co noc na stezce, dokud konečně jed nedokončí svou cestu k zvířecímu srdci a nesklátí ho. Michael zapíchl svůj osten šípu do Seanova těla.

Kapitola 76

Ruth našla v Lion Kopu štěstí, které nečekala a o němž nevěřila, že existuje. Dosud byla její existence uspořádaná a určovaná roztomilým, ale přísným otcem a potom podobně Benem Goldbergem. Několik krátkých let se Saulem Friedmanem bylo šťastných, ale teď se zdály být tak neskutečné jako vzpomínky na dětství. Byla vždycky zabalena do zámostku bohatství, uzavřená sociálními zákazy a vážeností rodiny. Dokonce i Saul s ní jednal jako s choulostivým dítětem, jehož všechna přání musí být splněna.

Život byl klidný a uspořádaný, ale smrtelně nudný. Jen dvakrát se postavila na odpor, jednou, když utíkala z Pretorie, a znovu když jela za Seanem do nemocnice. Nuda byla jejím stálým partnerem. Ale teď se najednou stala paní složitého společenství. Pocit byl nejprve trochu podmanivý a ze zvyku Seana odvolávala, aby učinila padesát rozhodnutí, která každý den přinášel.

„Udělám s tebou obchod,“ odpovídal.

„Neříkej mi, jak pěstovat akácie, a já tě nebudu poučovat, jak vést domácnost – dej kruci příborník tam, kam uznáš za vhodné.“

Nejprve váhavě, potom s rostoucí odvahou a nakonec s jistotou a hrdosí udělala z Lion Kopu krásný a útulný dům. Drsná tráva a houští okolo stavení padlo, aby udělalo místo trávníkům a květinovým záhonům, vnější stěny Lion Kopu dostaly nový sněhově bílý kabát. Podlahy ze žlutého dře-

va se uvnitř svítily jako vyleštěný jantar, vyzdobený svěžími koberci a pověšenými sametovými závěsy. Po několika nešťastných pokusech začínala v kuchyni dosahovat úspěchů v přípravě jídel, kterými byl Michael unesen, a dokonce i Sean je považoval za jedlé.

S tuctem služek měla dost času na další věci. Četla si, hrála se Storm a jezdila na koni. Od Seana dostala svatebním darem zlatý náhrdelník. Byl čas i na dlouhé návštěvy a setkání s Adou Courtneyovou. Přátelství těch dvou se utužovalo stále silněji, byly si víc než matka s dcerou. Byl čas na tancovačky a opékání na rožni, byl čas na smích a dlouhé tiché večery, když se Seanem seděli sami na široké přední verandě nebo v pracovně a hovořili o spoustě věcí. Byl čas na milování. Její tělo, unavené z jízdy na koni a dlouhých procházek, bylo také zdravé a žhnoucí.

Byla jako socha zabalená do sametu, jen ji pomilovat. Její štěstí stínilo jen jedno temné místo – Dirk Courtney. Když začínala vést domácnost, a setkávala se s jeho zasmušilostí, a když její malá, zvláště pro něj uvařená jídla vytrvale odmítal, pátrala po příčině jeho nepřátelství. Vycítila horkou žárlivost, která rostla jako rakovina za těma krásnýma očima a překrásnou tváří. Mnoho dní si připravovala, co mu řekne. Potom našla příležitost, když vstoupil do kuchyně a byla tam sama. Uviděl ji a rychle se otočil k odchodu, ale zastavila ho.

„Ó, Dirku, prosím tě neodcházej. Chci si s tebou o něčem promluvit.“

Pomalů se vrátil zpět a opřel se o stůl. Všimla si, jak v posledním roce vyrostl, ramena mu vyspěle zmohutněla a jeho nohy, silné a kuželovité, vyrůstaly z úzkých boků, které vystrkoval dopředu ve vypočítavé nestoudnosti.

„Dirku...“, začala a odmlčela se. Najednou si sebou nebyla jistá. To už nebylo dítě, jak si představovala. V té překrásné tváři byla smyslnost, která ji zneklidňovala – držel tělo uvědoměle, pohyboval se jako kočka. Najednou dostala strach a polkla naprázdno, než pokračovala: „Vím, jak to pro tebe muselo být těžké – od té doby, co jsme Storm a já sem přijely, abychom tu žily. Vím, jak velice miluješ svého otce, jak mnoho pro tebe znamená. Ale...“

Mluvila pomalu, svou pečlivě připravenou řeč zapomněla, takže musela tápat po slovech vysvětlení. Snažila se mu ukázat, že o Seanovu lásku nesoutěží. Že všichni Ruth, Michael, Storm a Dirk – tvoří celek. Že jejich zájmy se nepřekrývají, ale že každý z nich dává Seanovi a dostává od něj různý druh lásky. Když konečně její hlas zeslábl a ztichl, věděla, že neposlouchal ani se nesnažil pochopit.

„Dirku, já tě mám ráda a chci, abys ty mě měl taky rád.“

Odrazil se zadkem od stolu a narovnal se. Usmál se potom a přejížděl ji

pomalu očima po celém těle.

„Můžu teď jít?“ zeptal se a Ruth strnula. Najednou jí bylo zcela jasné, že je zlý, a jestli prohraje ten zápas, zničí ji i její dítě. V tu chvíli už se nebála. Dirk jako kočka vycítil její změnu. Na chvíli si myslela, že vidí záchvův pochybností, nejistotu v jeho očích – potom se otočil a vyloudal se z kuchyně. Počítala s tím, že to přijde brzy, ale ne tak brzy. Každé odpoledne Ruth jezdila na plantáž se Storminým poníkem na šňůře vedle sebe. Hrály si na to, že hledají Seana a Michaela, jezdily labyrintem cestíček, které se křížovaly mezi lány stromů a vedly neurčitými směry k tlupám Zulanů, dokud je nakonec nenašly a nedodaly jim láhev s kávou a košík chlebičků. Potom si všichni čtyři dělali piknik na měkkém koberci suchého listí pod stromy. Toto odpoledne, oblečená v jezdeckém obleku, s košíkem v ruce, Ruth vyšla na dvůr před kuchyň. Mladá zulská chůva seděla ve stínu kuchyňské stěny a flirtovala s jedním z čeledínů. Storm nebyla nikde v dohledu a Ruth se ostře zeptala: „Kde je slečna Storm?“

„Odešla s Nkosanou Dirkem.“

A Ruth se zachvěla předtuchou nebezpečí.

„Kam šli?“ A chůva ukázala neurčitě směrem ke stájím a hospodářským budovám, které se rozkládaly dole na zadním svahu kopce.

„Pojď se mnou.“

Ruth odhodila košík a běžela se sukněmi nabranými v jedné ruce. Doběhla k první řadě stájí. Spěchala kolem nich, a když procházela, nakukovala do každého stání. Potom do místností na krmení s velkými betonovými koryty a pachem ovsu a melasy a vylité lucerny smíchaným s ostrou pachutí hnoje a oleje na kůži, znovu ven do slunečního světla a dál do stodoly.

Storm vykřikla hrůzou, jenom jednou, ale vysoko a bolestně, pronikavě, takže ticho se potom chvělo vzpomínkou na ten výkřik. Ve stáji s postroji. Ruth se otočila v běhu. Bože! Prosím tě! Ne! Nedopust' to! Prosím tě! Prosím tě! Doběhla k otevřeným dveřím postrojárny. Byla temná a studená, s tlustými kamennými zdmi. Scéna, kterou Ruth uviděla, jí na chvíli nedávala smysl.

Zády zaklíněná do protějšího rohu stála Storm s rukama zvednutýma, aby si chránila obličej – malé prstíky ztuhlé, široce roztahené, rozevřené jako špičky perí ptačího křídla. Její tělo se otrásalo tichými vzlyky. Před Storm dřepěl Dirk a nakláněl se dopředu s jednou rukou napřaženou, jako by nabízel dárek. Chechtal se. Potom Ruth uviděla, jak se věc v Dirkově ruce pohnula, a ztuhla hrůzou. Ta věc se rozvinula kolem jeho zápěstí a pomalu vyrazila ke Storm, hlava vztyčená dozadu s napůl stočeným tělem, drobný černý jazyk kmital mezi vyceněnými růžovými zuby. Ruth zaječela a Dirk vyskočil a otočil se tváří k ní s pravou rukou schovanou za zády.

Storm se vrhla z rohu přes místnost, zabořila obličej do Ruthiných sukní a žalostně vzlykala. Ruth ji zvedla a Storm se pevně přitiskla k jejímu rameni, ale na Dirka už se nepodívala.

„To je jen rooi-slang.“

Dirk se znovu zasmál, tentokrát nervózně.

„Jsou neškodní – jen jsem žertoval.“ Vytáhl hada za zády, hodil ho na kamenitou podlahu a vtlačil jeho hlavu pod podpatek svých jezdeckých bot. Odkopl ho ke stěně, potom s nesnášenlivým gestem smetl černé kudrny z čela a chystal se opustit místnost. Ruth vykročila, aby mu zablokovala cestu.

„Nannie, odved slečnu Storm zpět do domu.“ Ruth něžně předala dítě zulské pěstounce, zavřela za nimi dveře a zaklapla závoru. Teď byla v místnosti ještě větší tma, dva čtvercové sluneční paprsky plné rozvířených prachových částic dopadaly z vysokých oken a ticho bylo přerušováno jen Ruthiným zrychleným dechem.

„Jen jsem žertoval,“ opakoval Dirk a vzdorovitě se na ni šklebil. „Předpokládám, že to honem půjdete žalovat otcí.“

Stěny místnosti byly pobité dřevěnými klíny, na kterých byly zavěšeny postroje a sedla. Vedle dveří visely Seanovy biče ze surové kůže, osm stop spletené kůže zakončené pevným koncem. Ruth sundala jeden z kolíků a šlehla bičem tak, že žíla zůstala ležet na zemi mezi nimi.

„Ne, Dirku. Nemíním na tebe žalovat tvému otcí. Je to jen mezi mnou a tebou.“

„Co teda chcete dělat?“

„Dám to do pořádku sama.“

„Jak?“

Stále s úšklebkem si dal ruce v bok. Pod srolovanými rukávy se jeho paže měkce a hnědě vzdouvaly, jako by byly čerstvě naolejovány.

„Tak nějak.“

Ruth odhodila sukně stranou a vykročila dopředu. Švihla bičem v ruce a kroutící se žíla se ovinula Dirkovi kolem kotníků. Okamžitě jím trhla zpět. Vyveden úplně z rovnováhy Dirk spadl na záda. Hlavou uhodil o stěnu, když padal, a zůstal omráčeně ležet. Aby měla dost prostoru pro ovládání biče, Ruth se přesunula doprostřed místnosti. Její vztek byl studený a suše ledový, dával sílu pažím už dostatečně svalnatým z jízdy na koni a teď sežehl i všechen soucit.

Stala se teď zvířetem ženského pohlaví, bojujícím za přežití své i svého dítěte. Biče se naučila používat, vždyť to byla odbornice v jízdě na koni, a její první rána roztrhla Dirkovi košili od ramene až k pasu. Vykřikl zlostí a překulil se na kolena. Další rána ho zasáhla do krku, sjela podél páteře a

ochromila ho při vstávání. Další zezadu přes obě kolena mu podlomila nohy. Dirk na břicho sáhl po vidlích opřených o stěnu, ale spletená kůže práskla přes jeho pás. Znovu vykřikl a překulil se na bok, aby si přitlačil ruku na hrudník a překonal bolest.

Ruth ho uhodila a on se plazil po podlaze směrem k ní jako raněný leopard se zadními nohama roztržitěnými střelou z brokovnice. Krok po kroku Ruth před ním couvala a dlouhá žíla syčela a práskala. Nemilosrdně ho bila, dokud neměl košili roztrhanou na cucky od ramenou až po pás. Pod ní prosvítala bílá kůže pokrytá tlustými rudými pruhy.

Bila ho, dokud se jeho výkřiky neproměnily v ječení a nakonec vzlykání. Bila, dokud neležel a netřásl se, nesténal, jeho pohyby nezesláblly a jeho krev neposkvřnila temnými kapkami kamenem vydlážděnou podlahu kolem něj. Potom stočila bič v ruce a otočila se, aby otevřela dveře. Na dvoře před stájí byli v tiché zvědavosti shromážděni všichni čeledínové a sluhové. Ruth vybrala čtyři z nich.

„Vemte Nkosanu do jeho pokoje.“

Potom se otočila k jednomu z čeledínů.

„Jed' pro Nkosiho. Řekni mu, aby rychle přijel.“

Sean přijel rychle. Divoký úzkostí a spěchem téměř rozbil dveře Dirkova pokoje. Zůstal stát na prahu jako bez života a civěl zděšeně na Dirkova záda. Odstrojený do pasu Dirk ležel obličejem dolů na posteli a Ruth ho omývala houbou. Na stole vedle ní stála vypařující se lázeň a pronikavý zápach antiseptické látky zaplňoval pokoj.

„Dobrý Bože! Co se mu stalo?“

„Zbila jsem ho bičem,“ odpověděla mu Ruth klidně a Sean na ni civěl, potom upřel zrak na Dirka.

„Udělala to?“

„Ano.“

Vztekl zkrivil Seanova ústa.

„Ježíši Kriste! Vždyť jsi ho roztrhala na kousky. Napůl jsi ho zabila.“

A pohlédl na Ruth.

„Proč?“

„Bylo to nutné.“

Absolutní jistota a sebedůvěra v její odpovědi ho překvapila. Sean byl zmatený. Najednou si nebyl jistý svým vztekem.

„Proč jsi ho potrestala?“

„Nemůžu ti to říct. Je to něco osobního mezi námi. Musíš se zeptat Dirka.“

Sean přešel rychle k posteli a klekl si vedle ní.

„Dirku. Dirkie, můj chlapče, co se stalo. Cos udělal? A Dirk zvedl obli-

čej z polštáře a podíval se na otce.

„Byla to moje chyba. Není to důležité.“

Potom znovu zabořil obličej do polštáře a jeho hlas zněl hluše, takže Sean se musel dovtípit, ale stejně měl pocit, že asi správně nerozuměl.

„Co jsi to řekl?“ vyptával se a před Dirkovou odpovědí bylo krátké zaváhání, než pronesl zcela srozumitelně.

„Řekl jsem – byla to moje chyba.“

„To je to, co jsem si myslel, žes řekl.“

Sean se postavil, uvedený do rozpaků.

„No, nevím, proč jsi pro mě poslala, Ruth. Vypadá to, že máš situaci pevně v rukou.“

Přešel ke dveřím, podíval se zpět, jako by chtěl něco říct, potom si to rozmyslel, zavrtěl hlavou a vyšel. Tu noc zamumlal Sean do tichých, vyčerpaných minut před spaním proti její tváři: „Myslím, že jsi dnes udělala to, co jsem já měl udělat už dávno,“ a potom s ospalým zachichotáním. „Konečně nikdo nebude pochybovat o tom, kdo je paní na Lion Kopu.“

Kapitola 77

V Seanově přístupu k životu byla bezelstná jednoduchost, v jeho životní filosofii žádný problém. Jestli se zabouchneš do ženy, přeřízni ji. Jestli to nebude účinkovat, ožeň se s ní. Když budeš chtít kousek země nebo koně nebo dům nebo zlatý důl, zaplat' a vem si je. Když nebudeš mít peníze, vydej se na cestu a sežeň si je. Když si oblíbíš muže, ožer se s ním, zalovte si spolu. Když už ho budeš mít dost, kopni ho do prdele nebo se mu vysměj. Je mnoho jakýchkoliv způsobů, které nemusí mít s city nic společného. Když se ti syn vymkne z rukou, rozbij mu držku a potom mu dej drahý dárek, abys mu vyjádřil svou lásku. Teď připustil, že ve vztahu k Dirkovi byl liknavý a Ruth udělala práci za něj. Kdyby ho měl potrestat on, zavolal by si Dirka do pracovny a trochu na něj zakřičel.

Za týden se vrátil z cesty do Pietermaritzburgu a s rozpačitým mračením předvedl, co Dirkovi přivezl. První dárek byl mosazně okovaný kožený kufr, který obsahoval ručně vyrobenou pušku Greenera z Londýna. Stříbrná vykládaná práce, hladká ořechová pažba, zaměnitelné damascenské hlavně. Dalším darem byla dva roky stará kobyłka z hugenotského hřebčince ve Worcestru v Kapsku od Sun Lorda ze slavnosti Díkůvzdání. Sun Dancer bylo v Africe zvíře vynikající krve a neobyčejné krásy a rychlosti. Sean za ni zaplatil tisíc guinejí a považoval to za jednu z nejlepších svých koupí. Pokud byl informován, s Dirkem už nebyly žádné problémy a Sean mohl zasvětit všechnu svou energii podpoře tří hlávních hazardních podniků, do

kterých byl zapleten. Za prvé tady byla věc obdařit Ruth dítětem.

Spolupracovala s ním na této věci z celého srdce. Ale jejich úsilí, kromě toho, že jim poskytovalo cvičení pro zdraví a potěšení, bylo jednoduše k ničemu. Sean vzpomínal na úžasnou zručnost, kterou předvedl při jejich prvním střetnutí, a byl zmatený. Ruth navrhovala, aby pokračovali v tréninku, až začne období dešťů. Pověřivě věřila v sílu bouře. Na jednom z jeho výletů do Pietermaritzburgu Sean uviděl vyřezávanou sošku Thora v okně vetešnictví. Koupil ji pro ni a od té doby stál bůžek na jejich nočním stolku. Svíral kladivo a prohlížel si jejich hrátky s tak chytrým výrazem, že ho nakonec Ruth otočila tváří ke stěně. Potom tady byla Michaelova továrna na vyčiňovací výtažek.

Uchýlil se ke krokům podvodné ničemnosti, která Seana šokovala, a jak se vyjádřil, zabila jeho víru v podstatu lidské slušnosti. Michael navštívil všechny nové sadaře v údolí, muže, kteří pokračovali po Seanově vzoru v pěstování akácií, a poté, co přísahali, že budou mlčet, jim nabídl podíly ve společnosti. Byli nadšení a s Michaellem v čele navštívili Lion Kop. Setkání se odehrávalo za tak velkého množství slovních hromů a blesků, že velký bůh Thor by mohl předsedat. Nakonec jim Sean, který se zabýval tou myšlenkou všechny ty měsíce od chvíle, kdy ho Michael navštívil, a který byl teď stejně nadšený jako kterýkoliv z nich, dovolil, aby ho přemluvili.

Přimluvil se za sedmdesát procent podílu a bilanční hodnota byla rozdělena mezi ostatní sadaře. Zvolili Direktorium se Seanem jako předsedou a konto bylo zaneseno do registrace jako Ladyburské akáciové družstvo, s. r. o. Poprvé si Sean vyzkoušel většinové zvolení, když měl přesvědčit ostatní podílníky a jmenovat Michaela Courtneye hlavním inženýrem továrny. Aby nabrali zkušenosti a zajistili si vliv, poslali Michaela ještě se starším předsedou do Anglie s opravňujícím dopisem v kapse a Seanovým varováním a moudrými slovy v hlavě.

Sean vzpomínal, jak to bylo, když jemu bylo třiaadvacet, a rozhodl se, že je nutné poslat Michaela do Londýna na nákup strojů a aby rozšířil své znalosti o nich, ovšem ne aby doplnil populaci na britských ostrovech a ani aby si udělal výlet do jejich bordelů a heren. Od Jacksona v Natalské akáciové společnosti vzešla rychlá reakce. Jackson namítal, že smlouvy mezi sadaři z tugelského údolí a jeho společností nebude moci obnovit – a nemohl plnit velké poptávky a dále je zásobovat semeny nebo stromky. Ale Seanovy záhony teď Byly dobře osazené a dokázaly by uspokojit potřeby celého údolí a s trochou štěstí budou moci ořezávat stromky na začátku další sklizňové sezóny. Než se Michael a jeho garde vrátili, zarděli úspěchem své mise, Sean měl dalšího návštěvníka.

Jan Paulus Leroux, ztěžklý argumenty nasbíranými za tři roky, i když si

se Seanem po celou tu dobu dopisoval, přijel do Ladyburgu a vysvětlil, že zde hodlá pobýt až do té doby, dokud Sean nebude souhlasit s tím, že povede natalskou odnož jihoafrické strany a bude bojovat o ladyburskou židli v příštích legislativních volbách do sněmovny. O dva týdny později, když se Seanem ulovili a zabili spoustu perliček a antilop, zkonzumovali obrovské spousty kávy a střidmější množství brandy, mluvili spolu hrubě a odstranili poslední propast mezi sebou, Jan Paulus Leroux Seana opouštěl johannesburským vlakem se slovy na rozloučenou: „Toe Maar. Konečně je rozhodnuto.“

Programem jihoafrické strany byla federace Kapska, Transvaalu, Svobodného oranského státu a Natalu pod vládou odpovídající se Bílému domu. Byla odlišná od extremistického anglického a holandského názoru šovinistů, kteří křičeli „Ať žije král“, a republikánů, kteří chtěli, aby Všemohoucí nakládal s králem poněkud jinak. Po setkání s muži ze seznamu, který mu dal Jan Paulus, začal Sean s kampaní. Jeho první konvertorkou byla Ruth Courtneyová, kterou získal na svou stranu vyhlídkou na vzrušení spojené s bojem při volbách spíše než svou výřečností.

Ted' trávili týden nebo více z každého měsíce cestováním po Natalu, aby se účastnili politických shromáždění. Ruth opakovala se Seanem jeho řeč – měl jen jednu – dokud ji neuměl perfektně. Líbala děti a hrála hostitelku, tedy úkoly, které Sean příliš neovládal. Seděla vedle něj na pódiu a zdržovala ho od toho, aby sešel dolů k posluchačům, a podáním ruky tak přijal výzvu k souboji s provokatéry.

Způsob, jakým se usmívala, a způsob, jakým se procházela, určitě zaujal každého voliče jihoafrické strany. Lord Caisterbrook z Londýna slíbil svou podporu a vypadalo to, že Sean mohl počítat s dvaceti dvěma židlemi ze třiceti ve sněmovně. Na zemi pod svahek, zpevněné Baboon Stroomem, se rozkládaly stromy Ladyburského akáciového družstva. Pokrývaly deset tisíc akrů země a pod nimi byly v úhledných blocích postaveny domky zaměstnanců. I přes Michaelovy vehementní protesty se Sean přiklonil k přání svých ředitelů a zaměstnal pro konzultace inženýra do té doby, než budou stromy vhodné pro produkci. Bez něj by ztratili roční sklizeň kůry, a i když byl Michael posedlý a neúnavný, byl stále mladým mužem bez praktických zkušeností.

I s tímto starším člověkem po ruce byly stromy stále ještě daleko od toho, aby byly připraveny pro sezonní řezání. Když konečně začal vysoký stříbrný komín vyplivovat kouř a pece ozařovaly noc pekelným žářem, v otevřených skladištích kolem továrny ležely složeny tisíce tun kůry. Byla to nádherná sezona. Kůra byla nasáklá bohatou šťávou z dobrých dešťů, a když skončil rok, družstvo mělo zisk deseti tisíc liber v prvním roce své

činnosti – zisk Lion Kopu byl čtyřikrát větší. Sean byl zbaven dluhů a spokojen jako malý chlapec, který navštívil koupelnu, když ho poslali, aby si umyl obličej. Přes dobré deště to léto byly jen tři pořádné bouřky. Při každé z nich byl Sean obchodně pryč z Lion Kopu. Zatímco blesky skákaly přes kopce a hrom burácel přes údolí, Ruth stála u okna a lamentovala nad další promarněnou příležitostí.

Mbejane byl mnohem lepší všechno jeho sémě přineslo čtvero ovoce a tu sezonu se mu narodili čtyři tlustí synové.

Kapitola 78

Pro Dirka to byl taky rušný rok. Po své neslavné porážce bičem upadli s Ruth do stavu ostražitě neutrality – ale přece jen uznal její vládu v Lion Kopu. Storm Courtneyovou ignoroval, kromě chvilek, kdy byla na Seanově klíně nebo jezdila na jeho ramenou. Potom se na ně kradmo díval, dokud nenašel něco, čím by přerušil jejich hru nebo opustil Lion Kop. Absence ve škole se stávaly čím dál častějšími. Dělal si výlety do Piettermaritzburgu a okolních okresů, aby si zahrál pólo nebo ragby. V noci se vydával na záhadné výpravy do Ladyburgu a brzy ráno za svítání odjížděl na koni pryč – Sean věřil, že jezdí do školy, dokud nedostal lístek od ředitele, aby se s ním spojil. Poté, co mu ukázal záznamy školní docházky a kopii Dirkova závěrečného vysvědčení, se ředitel opřel o židli a čekal na Seanovy poznámky.

„Nic moc, že?“

„Souhlasím, pane Courtneyi. Není to moc dobré.“

„Nemohli bychom ho poslat do nějaké soukromé školy, pane Besant?“

„Ano, mohl byste to udělat,“ souhlasil Besant nejistě, „ale mělo by to skutečně význam – kromě toho, že mu poskytnou trenéra v ragbyovém družstvu?“

„Jak jinak se dostane na univerzitu?“ Sean byl ovlivněn tím, co udělalo vyšší vzdělání z Michaela. Považoval to za sovereignovou alchymii na všechny nemoci mládí.

„Pane Courtneyi...“ Ředitel ostýchavě zrozpačitěl. Slyšel o Seanově temperamentu a nechtěl ho zažít na vlastní kůži. „Někteří mladí muži se opravdu nehodí na univerzitní studia.“

„Já chci, aby Dirk studoval,“ zvolal Sean.

„Pochybují, že Stellenbosch nebo univerzity Kapského Města se budou chtít podílet na vaší ctižádosti.“

Školometské způsoby ředitele se na chvílku prodraly kupředu a Besant mluvil se suchým sarkasmem.

„Chcete tím říct, že je hlupák?“ vyšetřoval Sean.

„Ne, ne.“ Beasant ho rychle mírnil. „Chtěl jsem jen říci, že, řekněme, nemá akademické sklony.“

Sean o tom chvíli uvažoval. Takto řečeno to vypadalo velmi pěkně, ale nechal přemýšlení a zeptal se: „Nu, co teda navrhuje?“ Besantův návrh byl, aby šel Dirk do prdele – ale vyjádřil se uhlazeně.

„I když je Dirkovi teprve šestnáct – je velmi vyspělý na svůj věk. Řekněme, že byste s ním měl začít ve vaší akáciové společnosti...?“

„Doporučujete tedy, abych ho vzal ze školy pryč?“ zeptal se Sean zamýšleně a Besant potlačil úlevný výdech. Dirk Courtney se stal učněm předáka topičů v továrně. Jeho první akcí bylo, že informoval svého mistra, že jednou bude řídit továrnu a co potom bude mistr dělat? Tento gentleman, předem upozorněný na Dirkovu pověst, ho lítostivě pozoroval, pak vyplivl dlouhý proud tabákové šťávy palec od Dirkových naleštěných špiček a chystal si odpověď. Potom ukázal na kotel na dílenské peci a řekl Dirkovi, ať mu udělá šálek kávy a mezitím vytáhne svůj palec ze zadnice. Během týdne se ti dva spřátelili a muž, jehož jméno bylo Archibald Frederick Longworthy, začal Dirka zaučovat v umění jiném, než je výroba ocelových plátů.

Archymu bylo třicet šest let. Přišel do Afriky po vypršení pětiletého trestu v leavenworthské věznici pro urážku kriminální povahy – a když vysvětloval význam tohoto obvinění, měl Dirk radost. Archy představil Dirka jedné ze svých přítelkyň Hazel, buclaté a přátelské dívce, která pracovala v ladyburském hotelu jako barmanka a rozdělovala svou přízeň stejně srdečným způsobem jako alkohol – a Dirk se rychle stal jejím oblíbencem a naučil se od ní nějaké pěkné malé triky. Archibald Longworthy lstivě využil situace a rozhodl, že když už nic jiného, tak alespoň zisk by mohl vzejít z přátelství s chlapcem Seana Courtneye. Kromě toho s ním byla legrace. Dokázal povalit prostitutku a hodit do sebe gin nejlépe z nich – také měl slušně nevyčerpatelné zásoby sovereignů.

Dirk na oplátku hrdinu Archyho zbožňoval, přenesl většinu svých citů z otce na prvního opravdového přítele. Ignoroval jeho špinavá zápěstí a krk, které hovořily o tom, že Archy nesnáší mýdlo a vodu, bledé řídké vlasy, jimiž prosvítala růžová pleš, ignoroval jeho černý zub na předním chrupu – Dirk ho s okouzlením a vzrušením považoval za starodávného piráta. Když Dirk shledal, že trpí nebolestivou, ale příšerně zapáchající nemocí, byl to Archy, který ho ujistil, že to je jenom ‚tripl‘ a jel s ním k lékaři do Pietermaritzburgu. Když jeli zpátky domů, ve vlaku plánovali s huronským smíchem a kamarádským vtipkováním svou odplatu s čím dál větším očekáváním. Hazel byla překvapená, že je vidí uprostřed nedělního odpoledne, rychle se posadila, když vstoupili do pokoje, prozkoumávajíc zadní dvůr

hotelu.

„Dirkie, neměl bys sem chodit ve dne, táta tě tu objeví.“

V skromném pokojíku bylo teplo a vůně laciné voňavky a zápach nočníku do poloviny naplněného se odpudivě mísily s pachem ženského potu. Hazelin tenký živůtek se lepil na její vlhké tělo a zdůrazňoval těžká ovislá prsa s hlubokou příčnou vráskou na úrovni pupku. Pod očima měla tmavé kruhy a kadeře ulepené potem jí visely dolů přes tvář, kůži měla ještě pomáčkanou od záhybů polštáře. Ti dva stáli ve dveřích a šklebili se na ni. Zkušená Hazel ihned vycítila vlčí chtivost, kterou zakrývaly úšklebky.

„Co chcete?“ Najednou dostala strach a instinktivně si přikryla jednou rukou hlubokou štěrbinu mezi řadry.

„Dirkie si chce s tebou trochu popovídat.“

Archy opatrně zavřel dveře a otočil klíčem v zámku, potom šel jakoby mimochodem k posteli. Manuální práce vytvořila na jeho pažích tvrdé uzlovité svaly a ruce, které visely po jeho bocích, byly abnormálně velké a porostlé drsnými světlými chlupy.

„Drž se ode mě zdaleka, Archie Longworthy.“

Hazel mrskla nohama dolů z postele, živůtek se povytáhl a odhalil tlusté bílé maso.

„Nechci žádné problémy, jen mě nechte na pokoji.“

„Nakazilas Dirka triplem. A Dirkie je teď mým přítelem a nelíbí se mu, čímś ho obdarovala.“

„Já ne! To jsem nemohla bejt já. Jsem čistá – říkám vám.“ Postavila se, stále držela předek živůtku zakrytý a odtahovala se od muže. „Běž ode mě!“ Potom když Archy přiskočil, křičela: „Ne– nedělej to! Já...“

A otevřela ústa, aby zaječela, ale Archyho ruka je přikryla jako velký chlupatý pavouk. Zoufale zápasila, škrábala ho rukou v obličeji.

„Pojď, Dirku.“

Archy se uchechtl, když ji jednoduše přidržoval jednou paží kolem pasu. Dirk nerozhodně váhal u dveří, už se nešklebil.

„No pojď, člověče. Budu ji držet.“

Archy otočil rychle paží děvče obličejem dolů na postel, sám přiklekl, aby jí ústa zabořil do polštáře.

„No pojď, Dirku, dej si!“ Volnou rukou odepínal pásek. Jeho kůže byla pobita velkými kovovými cvoky.

„Odepni to!“

„Do prčic, Archy – ty žraloku, myslíš...?“ Dirk stále váhal, pásek mu schlíple visel z rukou.

„Máš strach nebo co?“ A Dirkova ústa ztvrdla v posměšku. Vykročil kupředu a švihl páskem shora přes kroutící se tělo. Hazel ztuhla, zabolelo ji

to, a výbušně vydechla do polštáře.

„To je maso – počkej chvíli.“

Archy zahákl palec do tenké látky živůtku a roztrhl ho až k rameni. Její obrovská ženská prsa vykypěla ven, bílá a posázená důlky.

„Teď jí dej, kruci!“ Dirk znovu zvedl těžký pásek s cvoky, stál v póze, jako by jej závatná síla nadnášela nahoru na úroveň bohů, potom vši silou udeřil podruhé.

Kapitola 79

Nemá opozici,“ zamumlal Ronny Pye a Garrick Courtney vedle něj sebou nespokojeně zavrtěl.

„Slyšel jsi ho mluvit?“ trval na svém Ronny.

„Ne,“

„Chce se připojit v Natalu k té tlupě Holanďanů ve Svobodném státě a Transvaalu.“

„Ano, vím.“

„Ty s ním souhlasíš?“

Garry byl potichu, vypadalo to, že je zabraný do skotačení malého stáda hříbat ve výběhu před nimi, díval se, jak honí jedno druhé na nožkách. které se zdály mít příliš mnoho kloubů, nemotorné ve svých ochmýřených mláděcích kožíšcích.

„Posílám dvacet jednorůčků na prodejní výstavu do Pietermaritzburgu – odhaduji průměrně asi čtyři pět set za jednoho, protože jsou to všechno zvířata první třídy. Myslím, že dostanu slušnou částku.“

„Nedělej si s tím teď starosti, Garry. Nepřišel jsem za tebou pro peníze.“

Ronny nabídl krabičku s doutníky, a když Garry odmítl, jeden si vybral a začal ho opatrně připravovat.

„Souhlasíš s tou myšlenkou unie?“

„Ne.“

„Proč ne?“ Ronny neodtrhl pohled z doutníku, nechtěl ukázat ukvapeně svou posedlost.

„Bojoval jsem s nimi – Lerouxem, Niemandem, Bothou, Smutsem. Bojoval jsem s nimi – a vyhrál jsem. Teď sedí klidně v Pretorii a hodlají ovládnout celou zemi – nejenom Svobodný stát a Transvaal, ale i Natal a taky Kapsko. Každý Angličan, který jim pomáhá, je zrádce krále a své země. Měl by být postaven ke stěně a zastřelen.“

„Docela málo lidí v okolí uvažuje takovým způsobem – jenom málo. A nikdo se nepostaví do opozice Seanu Courtenyovi – je právě na cestě do sněmovny.“

Garry se otočil, začal se belhat pomalu podél ohrady z kůlů ke stájím a Ronny ho následoval.

„Mně a ostatním se zdá, že proti němu potřebujeme dobrého člověka – někoho s velkou prestiží. Válečně vyznamenaného, někoho, kdo napsal knihu a ví, o čem je řeč – ví, jak používat slov. Kdybychom mohli najít někoho takového, potom bychom s radostí zvedli výdaje.“

Škrtl zápalkou a čekal na to, až vyprchá síra, než si zapálil doutník a promluvil skrze kouř.

„Jen tři měsíce do voleb – musíme co nejdříve něco zorganizovat. Příští týden má ve škole besedu.“

Seanova politická kampaň, která probíhala mírně, bez přílišného zájmu, najednou nabrala nový, dramatický spád. Jeho první shromáždění v Ladyburgu navštívila většina místních obyvatel – všichni tak chtějí zábavy, že byli připraveni poslouchat Seanovu oddrmlenou řeč, o které si už přečetli doslovnou zprávu ve většině natalských novin. S velkým optimismem doufali, že období debat něco v jejich životě změní – a někteří z nich si připravili dotazy na tak aktuální záležitosti, jako je cena za loveckou licenci, veřejný systém knihoven a kontrola slintavky a kulhavky. Na úplný závěr byla příležitost setkání s přáteli z odlehlých míst. Ale kromě Seanových zaměstnanců, přátel a sousedů, přijeli do školní budovy další a zaplnili první dvě řady lavic. Všichni to byli mladí lidé, které Sean nikdy předtím neviděl, a měřil si je s rostoucí nelibostí, když se během úvodu smáli a hlasitě vtipkovali.

„Odkud ta banda přišla?“ ptal se předsedy.

„Přijeli odpoledním vlakem – všichni z jedné strany.“

„Vypadá to, že s nimi budou potíže.“

Sean nemilosrdně vycítil lehké horečnaté rozčilení z mužů zocelených násilím.

„Většina z nich bojovala.“

„Teď, Seane,“ Ruth se naklonila dopředu a položila mu ruku na koleno, „musíš slíbit, že je nebudeš provokovat. Neprovokuj opozici.“

Sean otevřel ústa, aby odpověděl, potom je nechal tak, když uviděl Garryho Courtneye, jak se prodírá skrze dav kolem vchodu a propracovává se na sedadlo do zadní řady k Ronnymu Pyovi.

„Zavři pus, miláčku,“ zamumlala Ruth a Sean poslechl, potom se usmál a zamával na pozdrav bratru. Garry odpověděl přikývnutím a okamžitě upadl do hlubokého rozhovoru s Ronny Pyem. Předseda lehce zakašlal, zašoupal nohama a zvedl se, aby představil Seana mužům, kteří byli jeho spolužáky, pili s ním brandy a lovili s ním. Pokračoval, aby jim řekl, jak Sean vyhrál anglo-búrskou válku mistrně jednou rukou, jak okresu při-

nesl prospěch svou továrnou a akáciemi. Potom skončil několika větami, které Seana vytočily na sedadle tak, že se pokoušel uvolnit nákrčník.

„Tak, dámy a pánové našeho krásného okresu – představuji vám muže snů a předvídavosti, muže se srdcem tak velkým, jako jsou jeho pěsti – vašeho a mého kandidáta Seana Courtneye.“

Sean se postavil s úsměvem, aby se obrnil proti výbuchům posměšků a pískání z předních řad. Úsměv mu ztuhl a pěsti se stočily do velkých kostnatých kladiv na stole před ním. Zamračil se na ně dolů a začal se potit vztekem. Lehké škubnutí šosu kabátu ho uklidnilo a pěsti se trochu uvolnily. Začal mluvit, přeřvával výkřiky jako „Sedni si!“, „Mluv nahlas!“, „Dejte mu šanci!“, „Odejdi!“ a hřmění obutých nohou dupajících jednotně na dřevěné podlaze. Třikrát ve zmatku ztratil nit ve svém proslovu a musel se otočit na Ruth pro náповědu, rudý v obličeji zlostí a ponížením, zatímco kolem něj vybuchovaly vlny doprovodného smíchu. Dokončil předčítání poslední poloviny ze svého poznámkového bloku – působilo to poněkud odlišně, než byl záměr, když se zadržával a ztrácel opakovaně místo, takže nikdo na tři kroky nemohl slyšet slova. Posadil se a na sál padlo okamžité ticho, vzduch prosycený očekáváním, které Seana utvrdilo v tom, že všechno muselo být předem pečlivě připraveno – a že hlavní zábava teprve přijde.

„Pane Courtneyi.“

Garry Courtney v pozadí sálu se postavil a každá hlava natáhla krk, aby ho viděla.

„Mohl bych vám položit několik otázek?“ Sean pomalu přikývl. Tak, tak je to! To Garry naplánoval toto přivítání.

„Tedy moje první otázka. Můžete nám říci, jak se nazývá člověk, který zaprodává svou zemi nepřítelům svého krále?“

„Zrádce!“ zaskučeli provokatéři.

„Búr!“ Postavili se v mase a řvali na něj. Peklo trvalo možná pět minut.

„Vezmu tě odtud,“ Sean zašeptal Ruth a sáhl po její ruce, ale odtáhla se.

„Ne, já zůstanu.“

„No tak, udělej, co říkám. Začíná to být sprosté.“

„Musel bys mě odtud odnést,“ vybuchla hněvem, rozčilená a krásná. Sean chtěl právě tuto výzvu splnit, když najednou vřava ustala. Znovu se všechny hlavy otočily na Garricka Courtneye, k místu, kde stál s další připravenou otázkou. V tichu se zlomyslně ušklíbl.

„Další věc – měl bys něco nám povědět o národnosti a víře tvé ženy,“ Sean trhl hlavou. Cítil náraz fyzické nevolnosti v žaludku a začal bojovat s nohama. Ale Ruth už se postavila a položila mu ruku na rameno, aby ho podepřela.

„Myslím, že tuhle zodpovím já, Garry.“

Mluvila čistě, jen se stopami zachraptění v hlase.

„Jsem Židovka.“ Ticho pokračovalo. S rukou stále na Seanově rameni stála vzpřímeně a hrdě vedle něj a dívala se přes místnost Garrymu do očí. Garry nevydržel jako první. Zarděl se až ke krku, odtáhl oči, šoupl nemotorně svou zmrzačenou nohou. Mezi muži v předních řadách nastala po jejích slovech stejná reakce viny. Hleděli jeden na druhého a potom dolů, vrtěli se neohrabaně hanbou. Jeden muž se postavil a dal se uličkou ke dveřím. V půli cesty se zastavil a otočil se.

„Promiňte, paní. Nevěděl jsem, že to dojde tak daleko,“ a pokračoval ke dveřím. Když míjel Ronnyho Pye, hodil mu do klína sovereign. Další muž se postavil, zašklebil se neklidně na Ruth a spěchal ven. Potom je ve dvojicích a trojicích následovali ostatní. Poslední z nich odtáhl za tlupou a Sean si s potěšením všiml, že ne všichni vrátili Ronnymu sovereigny. V zadní části školní místnosti se nervózně třásl Garry v pochybách, zda má odejít, nebo zůstat a pokusit se drze vybruslit ze situace, kterou tak vážně podcenil. Sean se pomalu postavil a objal Ruth paží kolem pasu, odkašlal si, jako by potlačoval hrdost na ni, kterou cítil.

„Nejen to,“ zvolal, „ale ona je taky jedna ze zatraceně nejlepších kuchařek v okrese.“

Za smíchu a povzbuzování, které následovalo, se Garry urazil a opustil místnost.

Kapitola 80

Následujícího dne Garrick Courtney oznámil, že bude bojovat o ladyburskou židli jako nezávislý, a nejen loajální noviny mu dávaly pravděpodobnou naději na vítězství – a to bylo šest týdnů do voleb. Toho večera dlouho po setmění Dirk přivázel Sun Dancer u kolejí před hotelem. Když uvolnil popruh a vytáhl jí udidlo z pysků, nechal ji napít z koryta a pokračoval dál po chodníku. Coural se kolem baru a civěl do velké výkladní skříně se zlatě červeným sloganem „Máš žízeň? Napij se Goldbergova piva!“ Rychle zkontroloval klientelu v baru, jestli tam nejsou udavači.

Žádný z otcových předáků tam nebyl – byli vždycky nebezpeční, především pak přítomnost pánů Petersena nebo Pye nebo Erasma. Poznal dva mechaniky z továrny, dvojici chlapů od železnice, úředníka z banky, odborníka na účetnictví z družstva mezi půl tuctem cizinců – a rozhodl, že je bezpečno. Nikdo z těchto vysoce postavených ladyburské společnosti nedonesl Seanu Courtneyovi zprávy o synových alkoholických návycích. Dirk došel na konec bloku, zastavil se tady na několik vteřin a potom se

lhostejně loudal zpět. Ale jeho oči bez ustání sledovaly stíny donašečů. Tuto noc byla hlavní ulice opuštěná, a když došel k létacím dveřím baru, prošel jimi bokem do teplého žlutého světla lampy salonu. Miloval tu atmosféru – miloval pach pilin, alkoholu, doutníkového kouře a mužů. Bylo to místo chlapů. Místo drsných hlasů a smíchu, hrubého humoru a přátelství. Několik mužů u baru vzhledlo, když vstoupil.

„Hej, Dirku! „Chyběls nám – kdes byl celý tejden?“

Dirk vrátil Archymu sebevědomě pozdrav, a když šel na konec baru, aby si vzal židli a přisedl si k němu, držel se vzpřímeně a trochu jako frajer – protože to bylo místo pro muže.

„Dobrý večer, Dirku. Co to bude?“ Barman k němu přispěchal.

„Ahoj, Henri – je to dneska v pořádku?“ Dirk zeslabil hlas a šeptal.

„Mělo by být – nečekáme žádné špicly,“ ujistil ho Henri.

„Ale dveře za tebou nejsou zamčené.“

Dirk si místo v rohu vybíral záměrně. Z něj si mohl prohlédnout každého nového příchozího, který vstoupil, zatímco jeho pozorovali muži pijící u pultu. Dveře za ním vedly přes umývárnu na zadní dvůr, nutné bezpečnostní opatření, když je ti sedmnáct a oba zákony i otec, ti zakazují požívat alkohol.

„Fajn – takže, dej mi jako obvykle,“ přikývl Dirk.

„Jseš dneska pozadu,“ poznamenal Henry, když naléval gin do sklenice a doplnil ho zázvorovým pivem.

„Jseš zase na lovu?“ Henry byl malého vzrůstu, zralý padesátník s bleďým, neopáleným obličejem a malýma modrýma očima a teď, když položil otázku, mrkl jedním z nich na Archyho Longworthyho.

„Užs to dneska měl?“ Archy začal vyslyšchat. Dirk položil prst na jedné straně nosu.

„Co myslíš?“ Zašklebil se a všichni se rozšafně rozchechtali.

„Která to byla? Madam?“ vytahoval z něj Archy, laškoval s ním pro ostatní posluchače, kteří se předkláněli a stále se pochichtávali.

„Ech, ta!“ Dirk se opovržlivě otrásl. Madam byla přezdívkou pro manželku jednoho ze strojuvůdců. Obden její manžel řídil noční vlak do Pietermaritzburgu. Nebylo třeba ji dlouho přemlouvat.

„Tak která?“ Henri si z něj mírně dělal psinu.

„Řeknu vám, až se rozkoukám,“ slíbil Dirk.

„Pěkná?“ trvali na svém.

„Mladá – hej?“

„Je dobrá – není špatná.“

Dirk ochutnal gin.

„Čěče, užs jich měl tolik, nedělej drahoty,“ plísnil ho Archy, šklebil se

na své publikum a Dirk pohodil spokojeně hlavou.

„No tak, Dirku – řekni nám to, čéče. Je vášnivá?“ Odpovědí mu byl zvednutý prst, kterým se Dirk opatrně dotkl sklenice, ostře zasyčel, jako by se dotkl oceli rozžhavené dočervena a škulb rukou zpět s bolestivým zvoláním. Řvali uznáním a Dirk se smál s nimi, zčervenal, dychtivý, aby ho přijali.

„Vyprávěj nám,“ Henry trval na svém.

„Nemusíš nám říkat, jak se jmenuje, jenom nám to podrobně popiš. Kdes ji vzal?“

„No,“ Dirk váhal.

„No tak, Dirku. Vyprávěj nám o tom!“

A samozřejmě jim tu laskavost prokázal. Vyprávěl do detailů, takže shovívavost v jejich smíchu se změnila, nakláněli se blíže k němu a hladově naslouchali.

„Ježíši! To že řekla?“

„Cos potom udělal,“ povzbuzovali ho.

A Dirk jim to řekl. Byl rozený vypravěč a vyžádal si dočasný klid, dokud všichni kolem něj bedlivě a tiše neposlouchali. Kout baru se teď otřásal hlasitým smíchem a halasem, silnějším než zábava v místnosti před jeho příchodem. Jedna skupinka byla zcela opilá.

„... tak jsem ji vzal za ruku,“ pokračoval Dirk, „a řek jsem: ‚Ted’ mám pro tebe malý překvapení. ‚Co je?, zeptala se, jako by nevěděla‘. ‚Zavři voči a já ti to řeknu‘. Řekl jsem jí...“

A přes místnost zazněl křiklavý hlas: „Ty volíš toho velkého hnusného mizeru Courtneye. Co jiného dělá, kromě toho, že jezdí dokola ve velkém fóru a žvaní?“ Dirk se zastavil uprostřed věty a vzhlédl. Zbledl. Muž, který promluvil, byl jedním ze skupinky na konci baru. Byl oblečen v ošumělé kombinéze z modré džínoviny. Muž již ne tak mladý a s vráskami bídy vyrytými kolem očí a úst.

„Víš, kdo mu dává prachy Řeknu ti to – my mu je dáváme. Bez nich by byl vyřízený – nepřežil by ani měsíc.“ Muž ukázal ruce, byly mozolnaté a nehty na prstech popraskané a polámané, pokryté tmavými půlkruhy špíny.

„Tak odtamtud má prachy. Mizernej plukovník Courtney.“

Dirk upřeně hleděl přes pult na řečníka. Zaťaté ruce měl před sebou. Ted’ byla místnost najednou tichá – takže mužova další slova vyzněla ještě hlasitěji.

„Víš, kolik platí nejvíc – třicet dvě libry tovaryšům měsíčně! Dvaatřicet liber měsíčně!“

„Minimální suma je dvacet pět,“ jeden z jeho společníků poznamenal suše. „Mám dojem, že si chceš jít hledat lepší džob – jestli ho najdeš. Já

tady teda určitě zůstanu.“

„To není všechno. Ten velkej líněj mizera si z nás staví budoucnost spočítal jsem si, že by nám moh platit víc. Mám dojem...“

„Máš dojem, že si tolik zasluluješ?“ Dirk vyskočil ze židle a vykřikl otázku až na konec pultu. Rozruch zájmu se zvedl kolem něj a každá hlava se k němu otočila.

„Nech ho, Dirku, je vožralej. Nezačínej nic,“ Henry zašeptal rozčileně a potom zesílil hlas a otočil se k těm druhým.

„Už máš dost, Normane. Je čas, abys šel jinam. Tvoje stará na tebe bude čekat s večeří.“

„Dobrej Bože!“ Norman civěl na Dirka, zaostřoval kalný zrak. „Dobrej Bože! To je Courtneyovo štěně.“

A Dirkův obličej nervózně ztuhl. Pomalu vykročil místností směrem k muži.

„Nech ho, Dirku.“

Archy ho chytil za paži, když kolem něj procházel, aby ho zastavil. Ale Dirk ji odtrhl.

„Urazils mýho tátu. Řeks o něm, že je mizera!“

„To je dobrý.“ Norman přikývl. „Tvůj taťka je správnej mizera. Tvůj taťka je velkej šťastnej mizera, kterej nikdy v životě nesáh na práci aspoň celej den – velkej, šťastnej, vyděračskej mizera. A zplodil stejný neužitečný štěně, který tráví svůj volnej čas...“

Dirk ho praštil do úst. Muž se převrhl dozadu ze židle, a když padal, šermoval rukama. Praštil se rameny o podlahu a překulil se na kolena, vyplivuje z úst krev a vyražený zub.

„Ty malej prevíte –,“ zamumlal skrze krev.

Dirk vykročil kupředu levou nohou a rozmáchl se nohou za sebe s celou váhou těla. Špička boty žuchla do mužova hrudníku a odhodila ho na záda.

„Kristepane, zastavte ho,“ křičel Henry za barem. Ale strnule seděli, když se Dirk sklonil pro barovou stoličku, zvedl ji nad hlavu a švihl jí dolů, kolébaje tělem, jako by štípal špalek. Těžká dřevěná židle zasáhla muže doprostřed čela, zasáhla ho důkladně, protože zadní část hlavy měl na podlaze a židle ji nemohla minout. Roztříštila přesně jeho lebku a dva prameny krve vytékaly z nosních dírek do pilin na podlaze.

„Tys ho zabil.“

Osamocený hlas přerušil ticho, které následovalo.

„Jo.“

Dirk souhlasil. Zabil jsem ho. Zabil jsem člověka, znělo v něm krutě. Přišlo to a vyplnilo hrudník, takže mohl jen ztěžka dýchat. A stál nad mrtvolou, čekal, aby nevynechal ani chvilku toho, aby o nic nepřišel. Cítil, jak

se mu třesou nohy, svaly na jeho tvářích se napínají vzrušením, takže měl pocit, že se musí roztrhnout.

„Jo, zabil jsem ho.“

Měl hlas přiškrcený silou rozkoše, která ho sevřela. Pohled se zúžil dolů, takže obličej mrtvého muže vyplnil celé zorné pole. Čelo bylo hluboce promáčklé a oči vyboulené z důlků. Kolem něj najednou nastal zděšený shon.

„Raději pošlu pro jeho otce.“

„Raději odtud vypadnu!“

„Ne, zůstaň na místě. Nikdo nesmí odejít.“

„Můj Bože, zavolejte doktora Fräsera.“

„Doktora není třeba – přiveďte policii.“

„Byl tak rychlý – jako mizernej gepard.“

„Kriste, mizím odtud.“

Dva z nich se sklonili nad tělem.

„Nechte ho!“ obořil se Dirk.

„Nedotýkat se ho,“ žárlivý jako mladý lev na svou kořist. A instinktivně poslechli. Zvedli se a poodstoupili. S nimi se všichni stáhli dozadu a nechali Dirka stát samotného.

„Přiveďte jeho otce,“ opakoval Henry. „Nasedněte někdo na koně a zavolejte Seana Courtneye.“

O hodinu později Sean vstoupil do místnosti. Přes noční košili měl přehozený plášť a boty měl ve spěchu natažené na bosých nohou. Zastavil se na prahu a hleděl do místnosti, jeho vlasy spánkem rozježené –, a když vstoupil, atmosféra v místnosti se změnila. Napjaté ticho odpočívalo a každý obličej se dychtivě otočil k němu.

„Pane Courtneyi – díky Bohu, že jste přišel,“ vyhrkl mladý policejní konstábl, který stál vedle doktora Fräsera.

„Je to špatné, doktore?“ zeptal se Sean.

„Je mrtvý, Seane.“

„Tati, on urazil...“ začal Dirk.

„Drž hubu!“ nařídil mu Sean rozezleně.

„Kdo je to?“ vypálil na konstábla.

„Norman van Eek – jeden z vašich zámečníků z továrny.“

„Kolik svědků?“

„Čtrnáct, pane. Všichni to viděli.“

„Dobře,“ nařizoval Sean.

„Odneste tělo na policejní stanici. Budete si moci poslechnout jejich výpovědi zítra ráno.“

„A co obžalovaný... Myslím, co váš syn, pane?“ opravil se konstábl.

„Budu za něj zodpovídat.“

„Nejsem si jistý, jestli bych neměl...“

Uviděl výraz v Seanově obličeji.

„No, to bude v pořádku, předpokládám,“ souhlasil neochotně.

„Tati...,“ Dirk začal znovu.

„Už jsem ti řekl, drž tu svou hubu – už tak jsi za tu noc zničil dost. Sean s ním mluvil, ale neřekl se na něj, potom se otočil k barmanovi.“

„Přines příkrývku.“

Potom k policejnímu konstáblovi: „Vemte si někoho, ať vám pomůže, a ukázal k oknu, které bylo plné zvědavých obličejů.“

„Dobře, pane Courtneyi.“

Když se vystrachali s tělem zabaleným v pokrývce, Sean pohlédl významně na Fräsera.

„Půjdu raději za nimi – dokončím svou prohlídku.“

„Běžte napřed,“ souhlasil Sean a doktor sbalil svou tašku. Sean za ním zavřel dveře a práskl okenicemi na okně. Potom se otočil k muži, který stál znepokojeně u baru.

„Co se stalo?“

Neklidně sebou ošívali a dívali se jeden na druhého, samozřejmě ne na Seana.

„Ty, Georgi?“ Sean vybral jednoho ze svých mechaniků.

„No, pane Courtneyi, váš Dirk přišel k Normanovi a shodil ho ze židle. Potom ho kopl, když chtěl Norman vstát, chytil židli a praštil ho s ní.“

Mechanik se ochraptěle zadrhl ve svém vysvětlování.

„Vyprovokoval ho ten muž?“ vyslýchal Sean.

„No, nazval vás – odpusťte, pane Courtneyi – nazval vás velkým líným vyděračským ničemou.“

Sean se ihned zamračil.

„No teda! Co ještě řekl?“

„Řekl, že jste otrokář – že své lidi necháváte hladovět. Řekl, že to s vámi někdy hodlá skoncovat.“

Archy Longworthy se ujal vypravování s trochou ostražitosti v hlase, když hleděl na ostatní kolem sebe, a prosil je pohledem o podporu. Za několik vteřin hlavy provinile přikyvovaly a několik jich souhlasně zamručelo. Archy tím nabral odvahy.

„Dokonce narážel, že si jednou v noci na vás počká a dá vám co proto.“

„Řekl to tak?“

Seanova přítomnost dominovala v místnosti s tak samozřejmým ovzduším autority, že Archy hledal znovu podporu, kterou našel v jejich tvářích.

„Řekl: „Jednou v noci si počkám na toho velkého mizeru – potom mu

ukážu‘, „ opakoval Archy ‚přesně‘. Nikdo neprotestoval.

„A potom – co se stalo?“

„No, potom si vybral mladýho Dirka. ‚Á, tady je Courtneyův spratek‘, řekl. ‚Žlutej, jako jeho starej, koukám!‘“

„Co udělal Dirk?“ zeptal se Sean.

„No, pane Courtneyi, jen se smál – jako gentleman, pěkně a přátelsky.

„Kašli na to, řekl –,moc jsi pil.“

Seana najednou něco napadlo.

„V každém případě, co tady dělal Dirk?“

„No, to je tak, pane Courtneyi – před několika týdnů jsem si půjčil několik liber. Poprosil jsem ho, aby sem v noci přišel, abych mu je moh vrátit – to je všechno, tak to bylo.“

„Tedy pil?“ zeptal se Sean podezíravě.

„Můj Bože, ne!“ Archy byl tak samozřejmě šokován tímto podezřením, že Sean přikývl.

„No dobře, co bylo potom?“ pokračoval.

„No, Norman pokračoval v popichování. Nazýval ho zbabělcem a tak – nemůžu si už vzpomenout přesně. Ale nakonec Dirk ztratil trpělivost. Šel k němu a shodil ho ze židle. No, myslím, že si to Norman zasloužil – co myslíte, chlapci?“

Archy se na ně opět podíval.

„To je pravda – pěkně se nám vařila krev, když jsme ho slyšeli, jak si Dirka dobírá.“

Mechanik ho podpořil a ostatní taky souhlasně zamumlali.

„No, a potom,“ ujal se Archy znovu příběhu, „Norman leží na podlaze a vytahuje nůž.“

U baru to zašumělo údivem. Jeden muž otevřel ústa a zvedl ruku na protest, ale najednou zrozpáčitel, přenesl své gesto a masíroval si šíji.

„Nůž. Jaký nůž – kde je teď?“ Sean se dychtivě naklonil dopředu. Dirk stojící vedle něj se začal jemně usmívat. Když se usmál, měl překrásný obličej.

„Tady je ten nůž.“

Henry, ten barman, sáhl pod pult a vytáhl velký zavírací nůž s kostěnou rukojetí. Všichni v místnosti na něj tupě zírali.

„Jak se tam dostal?“ zeptal se Sean a teď poprvé si uvědomil odporné provinilé škaredé obličej před sebou. Byl si jistý, že je to lež.“

„Vzal jsem ho pak Normanovi. Mysleli jsme, že bude lepší, když se pravdu dozvíte jako první – vy jako jeho otec a tak.“

Archy pokrčil lichotivě rameny a mile se usmál na svědky okolo. Sean se pomalu otočil k muži, který byl nejbliž, na bankovního úředníka.

„Je to nůž, kterým Norman van Eek ohrožoval mého syna?“

„Ano, pane Courtneyi.“

Mužův hlas nepřirozeně vykvikl. Sean se podíval na muže za ním a opakoval přesně otázku.

„Ano, to je on, pane.“

„Je to tak.“

„Ano.“

„Nepochybujte o tom – je to tak.“

Zeptal se každého muže a každý stejně odpověděl.

„Dirku.“

Sean k němu přišel jako k poslednímu. Zeptal se pomalu a ztěžka. Hleděl do čistých nevinných očí svého syna.

„Jak je Bůh tvým svědkem – vytáhl na tebe Norman van Eek tento nůž?“ Prosím tě, můj synu, zapři to teď. Řekni pravdu, ať tě všichni slyší. Jestli si ceníš mé lásky – řekni mi teď pravdu. Prosím tě, Dirku, prosím tě. Toto všechno se pokoušel říct, snažil se vyjádřit to veškerou silou svého pohledu.

„Jak je Bůh mým svědkem, tati,“ odpověděl mu však Dirk a znovu ztichl.

„Neodpověděl jsi,“ trval na svém Sean. Prosím tě, synu.

„Vytáhl nůž ze zadní kapsy kombinézy – čepel byla zavřená. Otevřel ho nehtem palce levé ruky, tati,“ vysvětloval Dirk měkce. „Snažil jsem se ho vykopnout z ruky, ale zasáhl jsem místo toho jeho hrudník. Spadl na záda a viděl jsem, jak zvedá nůž, jako by ho chtěl na mě hodit. Praštil jsem ho židlí. To byl jediný způsob, jak jsem ho mohl zastavit.“

Ze Seanova obličejů vyprchal veškerý hněv. Byl teď kamenný a tvrdý.

„Nu, dobře,“ řekl. „Půjdeme teď raději domů.“

Potom oslovil zbytek v baru.

„Děkuji vám, pánové.“

A vyšel ze dveří k rollsu. Dirk ho pokorně následoval.

Druhý den odpoledne byl Dirk Courtney propuštěn místním policejním komisařem do otcovy péče za kauci padesáti liber a jeho předvolání k obvodnímu soudu se očekávalo o dva týdny později, protože musel projít soudním přelíčením žaloby za zabití. Jeho případ byl zapsán do záhlaví soudního spisu. Soudního přelíčení se zúčastnil celý okres, nacpal se do malé soudní síně a natlačil se do každého jejího okna. Po sedmiminutové přestávce se porota vrátila zpět se svým verdiktem a Dirk, který vyšel z lavice obžalovaných, byl obklopen rozesmátým davem, který mu gratuloval, a vyneseno na sluneční světlo. V téměř liduprázdné soudní síni se Sean zvedal ze sedadla v první řadě. Peter Aaronson, obhájce, kterého si Sean

pozval z Pietermaritzburgu, strčil své listiny do kufříku, zavtipkoval se zapisovatelem a potom přešel k Seanovi.

„Ve vězení a na svobodě během sedmi minut – to je jeden z knihy rekordů.“

Když se smál, vypadal jako medvídek koala.

„Vemte si doutník, pane Courtneyi.“

Sean zavrtěl hlavou a Peter si strčil abnormálně velký doutník do úst a zapálil si.

„Řeknu vám popravdě, obával jsem se té věci s nožem. Očekával jsem tady problémy. Nelíbil se mi ten nůž.“

„Mně taky ne,“ souhlasil Sean měkce a Peter otočil hlavu a pozoroval jednu stranu Seanova obličeje bystrýma ptačíma očima.

„Ale líbili se mi ti svědci – společnost vycvičených tuleňů – ‚Štěkejte‘ říkáte jim – Haf! Haf! Jako kouzlem. Někdo je dobře vycvičil.“

„Myslím, že vám nerozumím,“ řekl mu Sean vztekle a Peter pokrčil rameny.

„Pošlu vám účet – ale upozorňuji vás, nebude to málo. Řekněme, pět set guinejí?“ Sean se opřel o opěradlo a zvedl hlavu k malému právníkovi.

„Řekněme, pět set,“ souhlasil.

„Příště budu potřebovat zástupce – doporučuji chytrého mladíka jménem Rolfe. Humphrey Rolfe,“ pokračoval Peter.

„Myslíte, že budu ještě obhájce potřebovat?“

„S vaším chlapcem – budete potřebovat obhájce,“ řekl mu Peter přesvědčeně.

„A vy nechcete práci?“ Sean se naklonil dopředu s náhlým zájmem. „A promarnit pět set guinejí?“

„Peníze můžu získat kdekoliv.“

Peter vytáhl doutník z úst a prohlížel si nadýchaný šedý popel na jeho konci.

„Zapamatujte si to jméno, pane Courtneyi – Humphrey Rolfe. Je to chytrý chlapec – a ne moc hlučný.“

Vykročil dolů po ulici s těžkým kufříkem v ruce a Sean se postavil a pomalu ho následoval. Zastavil se na schodech soudní budovy a podíval se přes náměstí. Uprostřed malého hloučku mužů stál Dirk a smál se s Archyho rukou kolem ramen. Archyho hlas se nesl až k místu, kde stál Sean.

„Ať si nikdo nemyslí, že se tady s Dirkem může zaplíst – skončíte s vyraženějma zubama a rozbitou hubou.“

Archy se ušklíbl, takže se ukázal černý zub.

„Můžu to potvrdit, všichni mě poslouchajte. Tady Dirkie je můj kámo – jsem na něj hrdej.“

Jenom ty, pomyslel si Sean. Podíval se na syna a viděl, jak je vysoký. Vyvinutý už téměř jako muž – široký v ramenou, se svaly na pažích, ne tlustý v břišních partiích a s nohama dlouhýma a rovně vyrůstajícími z jeho boků. Ale je mu teprve šestnáct. Je ještě dítě – možná že je ještě čas svést ho ze špatné cesty. S jistotou věděl, že ho podvedl, a vzpomněl si, co mu před mnoha lety řekl jeden přítel: „Některé hrozny dozrávají ve špatné půdě, některé jsou nakažené, než jdou ke slisování a některé jsou nakažené nedbalým vinařem – ne všechny hrozny dělají ‚dobré víno‘. A já jsem nedbalý vinař, pomyslel si Sean přešel náměstí.

„Pojď domů,“ řekl hrubě Dirkovi a věděl, hledě na ten krásný obličej, že už svého syna nemiluje. To vědomí se hnusilo.

„Gratuluji, plukovníku. Věděl jsem, že vyhraješ,“ zářil Archy Longworthy a Sean na něj pohlédl.

„Budu ve své kanceláři zítra ráno v deset hodin. Chci s vámi mluvit.“

„Ano, pane! zašklebil se šťastně Archy, ale když odjížděl z Ladyburgu následujícím večerním vlakem s měsíční výplatou místo patřičného odškodnění, už se nešklebil.

Kapitola 81

S bouří nepříznivé novinové kritiky vyvolané Dirkovým soudním procesem se zvedly šance Garryho Courtneye v nastávajících volbách. Šovinistický tisk mluvil chmurně o ‚překvapujícím výsledku‘, který rozumní lidé přivítají jako opravdovou daň hodnoty dvou kandidátů pro ladyburský volební obvod. Jen liberální noviny informovaly o šlechetném peněžitém daru, který Ladyburské akáciové družstvo věnovalo vdově a sirotku po Normanu van Eekovi. Ale každý věděl, že Sean Courtney stále ještě dostatečně vede.

Mohl si být jist hlasy dvou set mužů zaměstnaných v továrně a na ranči, dalšími pěstiteli akácií v údolí a jejich zaměstnanci, stejně tak jako dobrou polovinou měšťanstva a statkářů – to bylo do té doby, než pietermaritzburský Farmář Kupce vyplnil celou přední stranu zajímavým příběhem nějakého Archibalda Fredericka Longworthyho.

Pan Longworthy líčil, jak byl pod výhrůžkami fyzického násilí a ztrátou práce nucen křivě přísahat u soudu. Jak byl po ukončení líčení okamžitě propuštěn z práce. Pravá podstata jeho křivopřísežnictví nebyla odhalena. Sean telefonoval svým právníkům do Pietermaritzburgu, aby okamžitě začali soudní řízení proti Farmářům & Kupci pro pomluvu jeho jména, hanobení tiskem, pohrdání, zradu a pro cokoliv ještě, co by si mohli vymyslet. Potom, nedbaje svého vlastního bezpečí, nastoupil do rollse a uháněl rych-

lostí třicet mil za hodinu a následoval svůj telefonát.

Dojel do Pietermaritzburgu, aby našel pana Longworthyho poté, co rozmýšlal tu prokletou výpověď a blahosklonně za to obdržel padesát guinejí. Odcestoval bez toho, že by zanechal svou další adresu. Správní rada byla proti tomu, aby Sean navštívil editora Farmáře & Kupce a vložil se sám do záležitosti protiútoku a možného násilí. Tento soudní proces pro pomluvu by začal za dva měsíce a volby už vypuknou za deset dní. Všechno, co mohl Sean udělat, bylo vydat celostránkovou obranu proti tomu ve všech liberálních novinách a potom se uklidněn vrátit do Ladyburgu.

Tady na něj čekal telegram z Pretorie. Jan Paulus a Jan Niemand navrhuji, aby za takových okolností Sean stáhl svou kandidaturu. Seanova odpověď po drátech jen zasyčela. Jako pár koní v postrojích Garry a Sean Courtney vyrazili k volební cílové pásce. Skutečné volby se konaly v ladyburské městské správní budově pod bedlivým dozorem dvou vládních legislativních úředníků. Poté budou volební urny převezeny do Pietermaritzburgu, kde budou následujícího dne v městské radnici hlasy sečteny a vyhlášeny oficiální výsledky. Na protějších stranách náměstí si kandidáti opozice rozbili velké stany, ze kterých bude voličům podáváno zdarma občerstvení. Tradičně kandidát, který nakrmí nejvíce lidí, prohraje. Nikdo nechtěl k neúspěchu přidat zbytečné výdaje a krmit lidi, kteří dají stejně hlas jeho soupeři. Nicméně tento den oba kandidáti nabídli přibližně stejné množství jídla. Byl to den ohrožený příchodem dešťů, vlhké horko nakupené pod šedými mraky a příležitostné zazáření slunečních paprsků páchalo jako výbuch otevřených dvířek tavicí pece. Sean, vystrojený v obleku a vestě, potíci se úzkostí, vítal každého návštěvníka u svého křesla s duniým, falešným kamarádšoftem.

Ruth vedle něj vypadala jako okvětní lístek růže a voněla taky tak sladce. Storm, tentokrát upejpavá, stála mezi nimi. Dirk tady nebyl – Sean pro něj našel práci na opačném konci Lion Kopu. Jeho nepřítomnost byla doprovázena mnoha lstivými pohledy a uštěpačnými poznámkami. Ronny Pye přemluvil Garryho, aby si oblékl uniformu. Anna byla s ním, pěkná ve světle fialových květovaných šatech. Jen zblízka byly vidět škaredé malé vrásky okolo očí a úst a šedivé vlasy, které měla spletené v lesklý černý drdol. Ani Garry, ani ona nebloudili očima po náměstí. Michael přijel a nejprve mluvil se svým otcem, políbil poslušně svou matku, potom pokračoval v argumentování, ze kterého ho Sean vyrušil minulou noc. Michael chtěl, aby Sean koupil deset tisíc akrů pobřežní nížiny kolem Tongaatu a osadil ji cukrovou třtinou. Během několika minut zjistil, že si nevybral správnou dobu na to, aby prosadil svou myšlenku. Sean provázal každou jeho poznámku srdečným výbuchem smíchu a nabídl mu doutník. Odradilo

ho to, ale odevzdaně vešel do volební místnosti, uvažuje o svém problému rozdělení loajálnosti, rozvážně mačkal papírek.

Potom se vrátil do své kanceláře v továrně, aby dal dohromady své výpočty z výnosů cukru pro další útok na Seana. Ada Courtneyová neopustila domek na ulici Protea po celý ten den. Ustavičně zamítala žádosti, aby se připojila ke kterémukoliv táboru, a odmítla dovolit kterémukoliv ze svých děvčat pomáhat při přípravách. Zakazovala jakoukoliv politickou diskusi ve svém domě – a nařídila Seanovi, aby odešel, když toto pravidlo nedodržel. Jen po Ruthině přímlově a Seanově ponížené omluvě mu bylo dovoleno vrátit se. Neschvalovala celý ten podnik a shledávala nedůstojným a sprostým, že členové její rodiny by se měli nejen ucházet o veřejnou funkci, ale ještě o ni bojovat.

Její hluboká nedůvěra a pohrdání byrokracií přetrvávala z doby, kdy městská rada chtěla umístit pouliční osvětlení na ulici Protea. Navštívila jejich další schůzi vyzbrojená deštníkem a marně se pokoušeli ji přesvědčit, že pouliční lampy nepřivábí komáry. Nicméně, Ada byla jedinou osobou v okrese, která se k volbám nepřipojila. Od poloviny dopoledne až do konce voleb v pět hodin bylo náměstí namačkané lidmi, a když byly zapečetěné volební urny odneseny na nádraží, mnoho z lidí nastoupilo do stejného vlaku a jelo do Pietermaritzburgu na veřejné sčítání hlasů. Byl to den ustavičného nervózního napětí, takže velmi brzy po návratu do apartmá v hotelu U bílého koně Sean a Ruth v pevném objetí upadli vyčerpáním do spánku. Když se brzo ráno nad městem strhla pořádná bouřka, Ruth se neklidně zavrtěla ve spánku a pomalu nabývala vědomí – a uvědomila si příležitost k uskutečnění toho, co si ona a Sean slíbili v té věci, která se už tak dlouho zpožďovala. Sean se vzbudil ve stejné chvíli a několik vteřin, ve kterých si uvědomoval, co se děje, byl stejně tak zmaten jako ona – potom se do toho oba ochotně pustili. Do svítání si byla Ruth jistá, že bude mít syna, i když Sean cítil, že je to jaksi ještě malinko brzy říkat to s jistotou. Po koupeli posnídali společně v posteli s obnoveným smyslem pro důvěrnosti.

Ruth v bílém hedvábném županu, s vlasy rozpuštěnými na ramenou a s pletí svítivou, jako by byla čerstvě vydrhnutá, byla pro Seana svrchovanou provokací. Důsledkem byl jejich pozdní příjezd do městské radnice za velkého rozčilení Seanových stoupenců. Sčítání bylo dobře zorganizováno. V sekcích oddělených provazem seděli městští volební úředníci v tiché píli u stolů s nakupenými malými růžovými ústřížky papíru. Na plakátech nad každým stolem bylo vytištěno jméno okresů a kandidátů a mezi stoly procházeli ostražitě kurátoři. Celou radnici vyplňoval reptající, hučící dav mužů a žen. Než jím byl pohlcen, Sean zachytil pohled Garryho a Anny, tlačících se skrze dav, potom se dalších deset minut poddával aktu potřásá-

ní rukama, poplácávání po zádech a přání všeho nejlepšího – což bylo přerušeno zvonkem a úplným tichem.

„Výsledky legislativních voleb pro křeslo Newcastleu...“ vysoký tenký hlas vyzýval k tichosti „... pan Robert Sampson 986 hlasů. Pan Edvard Sutton 423 hlasů...“

A zbytek se ztratil ve výbuších zvolání a hekání. Sampson byl kandidátem jihoafrické strany a Sean si razil cestu přes spoustu lidí, kteří ho obklopovali.

„Dobrá práce, ty starej všiváku,“ křičel Sean a praštil ho mezi lopatky.

„Díky. Seane. Vypadá to, že je to v suchu – nikdy bych nečekal takovou většinu!“ a stiskli si horoucně ruce. Ráno pokračovalo v přestávkách vzrušeného a bzučivého napětí, které explodovalo v potlesk, když byl oznámen další výsledek. Seanova jistota rostla, protože jeho strana vydobyla každé křeslo, které očekávali, a jedno, o kterém byli přesvědčeni, že ztratí – ale potom zvonek zazvonil znovu a stejným neosobním tónem hlavní ohlašovací úředník nakonec oznámil: „Výsledek legislativních voleb pro křeslo Ladyburgu a přilehlé okolí Tugely...“ Sean pocítil studenou prázdnou obavu v žaludku a zadržel dech ve spodní části hltanu. Cítil, jak Ruth, která stála vedle něj, ztuhla, a hrábl po její ruce.

„Plukovník Garrick Courtney 638 hlasů. Plukovník Sean Courtney 631 hlasů.“

Ruthina ruka tvrdě stiskla, ale Sean na ten tlak neodpověděl. Oba dva stáli velmi tiše, drobný ostrůvek klidu ve vlnění a řevu – v triumfálním provolávání slávy a zoufalém sténání –, dokud Sean neřekl měkce: „Myslím, že se vrátíme do hotelu, miláčku.“

„Ano,“ řekla taky tak měkce a zabarvení jejího hlasu bylo bezmocně lítostivé. Společně vykročili přes místnost a cesta se pro ně uvolňovala. Průchod lemovaný obličejí, které vyjadřovaly výraz lítosti, štěstí, zvědavosti, lhostejnosti a triumfální zlomyslnosti. Prošli spolu ven na slunce a přes ulici k najaté drožce, zatímco vřava za nimi ztichla – šuměla v té vzdálenosti jako zvuky divokých zvířat. Sean podal Ruth ruku, aby nastoupila do kočáru, a právě se chystal k ní připojit, když si vzpomněl, že musí ještě něco udělat. Promluvil s kočím a dal mu peníze, než se vrátil zpět k Ruth.

„Prosím tě, počkej na mě v hotelu, drahá.“

„Kam jdeš?“

„Musím za nás Garrymu blahopřát.“

Přes stěnu těl, která ho obklopovala, uviděl Garry Seana, jak se k němu blíží, a cítil, jak se jeho tělo nedobrovolně napjalo – mučené konfliktem nenávisti a lásky, kterou cítil k tomuto muži. Sean se před ním zastavil a usmál se.

„Dobrá práce, Garry!“ řekl a nabídl svou pravou ruku. „Porazils mě v těžkém přímém boji a chtěl bych ti potřást rukou.“

Garry kvapně vážil jeho slova, kontroloval je se zvyšujícím se chápáním jejich významu a zjistil, že jsou pravdivá. Bojoval se Seanem a porazil ho. To je něco, co je beze sporu pravda – něco, co mu Sean nemohl nikdy vzít. Porazil jsem ho. Poprvé – úplně poprvé ve svém životě. Byl to emocionální orgasmus, tak intenzivní, že se po dlouhou chvíli nemohl Garry ani po-
hnout, ani odpovědět.

„Seane...“

Hlas se mu zlomil. Chytil Seanovu podávanou ruku do obou svých a držel ji se zoufalou silou.

„Seane, možná teď...“, šeptal, „Chtěl bych... Chci říci, když se vrátíme do Ladyburgu...“

Potom se zastavil a zrudl, uvedený do rozpaků. Rychle uvolnil Seanovu ruku a poodstoupil.

„Myslel jsem, že bys rád přijel do Theuniskraalu,“ mumlal, „někdy, až nebudeš mít tolik práce. Podívat se po starém místě.“ Potom dychtivěji. „Ještě pořád mám tátovy staré...“

„Nikdy!“ Anna Courtneyová do toho zasyčela. Ani jeden z nich si nevšiml, že přešla halu a teď se najednou objevila po Garryho boku. Její oči se blýskaly nenávistí jako drahokamy, zasazené do vzorku vrásek, a její obličej byl bílý, když hleděla na Seana.

„Nikdy.“

Znovu zasyčela a chytila Garryho za paži.

„Pojď se mnou,“ zavelela a Garry ji pokorně následoval. Ale otáčel se zpět a hleděl tam, kde Sean stále stál a v tom pohledu byla zoufalá prosba. Prosba o to, aby pochopil, aby odpustil tuto slabost.

Kapitola 82

Jako někdo, kdo bydlí v hurikánové oblasti a rozezná tvar mraků a bezdeché bezvětví, které předchází vichřici – Ruth věděla, že musí plně soucítit se zadumaným neřízeným stavem, kterým Sean reagoval na neúspěchy ve svých plánech. Jeho nálady přicházely v intervalech proložených vztekem a netrvaly dlouho, ale bála se těch nálad a jako putička se obávala následného příchodu hurikánu, proto se pustila do bezpečnostních opatření, kterými chtěla zmírnit jeho vztek. Když dorazila do hotelu, poslala řediteli naléhavou obsílku.

„Za půl hodiny chci oběd servírovaný v apartmá – ne váš obvyklý jídelní lístek. Něco opravdu dobrého.“

Ředitel chvíli uvažoval.

„Ústřice! Máme jich sud, právě je přivezli z pohoří Umhlanga.“

„Výborně.“

Ruth se líbila mužova reakce na její naléhavou potřebu.

„Potom bych mohl nabídnout uzenou šunku, studenou zvěřinu, studené humry, salát?“

„Znovu výborně. A co sýr?“

„Gruyére, dánský modrý. Camembert.“

„Víno?“

„Šampaňské?“

„Ano,“ souhlasila Ruth okamžitě. Mohla by nestydatě využít Seanovy slabostí.

„Láhev Veuve Clicquot – ne, řekněme, tři láhve.“

„Mám poslat nahoru nejprve víno?“

„Okamžitě – s vašimi nejlepšími skleničkami a ve stříbrném kbelíku,“ řekla mu Ruth. Potom vplula na toaletu. Díky Bohu za francouzský parfém a šedé hedvábné šaty, které si schovávala pro tuto příležitost. Pracovala rychle, ale obratně na svém obličejí a vlasech, a když byla hotova, posadila se klidně před zrcadlo a upokojila výraz v obličejí. Účinek byl velmi uspokojivý, rozhodla po kritickém přemítání. Od té doby, co ji viděl v tomto účesu poprvé, Sean nikdy nebyl proti jejím spleteným vlasům. Vypadala jako malá holčička.

„Mám otevřít víno, madam?“

„Ano, prosím,“ zavolala do obývacího pokoje, potom prošla, aby očekávala vpád hurikánu. Za deset minut přišel lehce jako něžný zefír s doutníkem sevřeným mezi zuby, s rukama vraženými hluboko do kapes kalhot a s omámeným výrazem v obličejí.

„Hej, no tohle!“ Sean se zastavil, když ji uviděl, a vytáhl doutník.

„To je pěkné!“ Fakt, že si všiml jejího zevnějšku, byl důkazem, že její předpověď počasí byla beznadějně nesprávná, a proto vybuchla smíchy.

„Co je na tom směšného?“ zeptal se Sean mírně.

„Nic a všechno. Ty a já. Vem si sklínku šampaňského.“

„Bláznivá ženská,“ řekl Sean a políbil ji. „Takhle se mi líbí tvoje vlasy.“

„Nejsi zklamaný?“

„Myslíš tím výsledkem? Ano, myslím, že jsem.“

Přešel ke stolu doprostřed pokoje a nalil víno do křišťálových skleniček, podal jí jednu a druhou zvedl.

„Vznesu přípitek – krátká, vzrušující politická kariéra Seana Courteneye.“

„Chtěls tak strašně vyhrát – ale teď...?“

Sean přikývl.

„Ano, vždycky jsem chtěl vyhrávat. Ale teď je zápas ztracen...“

Zachvěl se.

„Můžu ti něco říct? Začalo se mi dělat trochu nanic z toho všechno řečnění a potrásání rukama. Myslím, že ten prázdný výraz v obličeji jsem měl i ve spaní.“ Přešel k jednomu z kožených křesel a vděčně do něj klesl. „Je tu ještě něco. Pojd' sem, budu ti o tom vyprávět.“

Šla k němu, posadila se mu na klín a vklouzla rukou vpředu za košili, takže mohla nahmatat měkkou bohatost chlupů na hrudi a tvrdé pružné maso pod nimi.

„Vyprávěj mi,“ řekla a Sean jí povídal o Garrym. Mluvil pomalu, vyprávěl všechno – o noze, jak to bylo, když byli dětmi, a nakonec o Michaelovi. Na chvíli byla zticha a v jejích očích uviděl, jak ji ranilo, že byl Sean milencem další ženy. Nakonec se zeptala: „Ví Garry, že Michael je tvůj syn?“

„Ano. Anna mu to jednou v noci řekla. Řekla mu to v noci, když jsem opouštěl Ladyburg – chtěl mě zabít.“

„Proč jsi odjel?“

„Nemohl jsem zůstat. Garry mě nenáviděl, protože jsem zplodil jeho syna – a Anna mě nenáviděla, protože bych s ní nemohl žít.“

„Tedy tě stále chtěla?“

„Ano. Tu noc – tu noc, co jsem odjel, Anna ke mně přišla a prosila mě, abych...“

Sean se odmlčel.

„Víš, co myslím.“

„Ano,“ přikývla Ruth, stále raněná a žárlivá, ale usilovně se snažící pochopit.

„Odmítl jsem ji – a tak šla za Garrym a ze vzdoru mu řekla o dítěti. Bože můj, jak jedovatá děvka to je!“

„Ale když chtěla tebe, proč si vzala Garrého?“

„Nosila dítě. Myslela si, že jsem byl zabit v zulské válce – vzala si ho, aby dítěti zajistila otce.“

„Je mi to jasné,“ zamumlala Ruth.

„Ale proč mi to říkáš?“

„Chci, abys pochopila, co cítím ke Garrymu. Potom, co ti udělal tenkrát na té schůzi, jsem nemohl čekat, že k němu budeš mít mnoho sympatií, ale on nechtěl ranit tebe, mířil tím na mě. Dlužím mu hrozně moc, a vypadá to, že mu to nikdy nebudu moci splatit. To je, proč...“

„Proč jsi šťastný, že dneska vyhrál?“ dokončila za něj Ruth.

„Ano,“ odpověděl Sean dychtivě.

„Víš, myslím, že ano, muselo to být pro něj nesmírně důležité. Poprvé byl schopen... schopen...“

Sean rozhodil bezmocně rukama, jak hledal slova.

„Byl schopen soutěžit s tebou za stejných podmínek,“ doplnila ho Ruth.

„Přesně tak!“ Sean udeřil sevřenou pěstí do opěradla svého křesla.

„Když jsem mu šel blahopřát, byl připraven mě přijmout. Pozval mě do Theuniskraalu – jenom, pak ten ďábel, ta mizerná baba, zasáhla a odvedla ho pryč. Ale teď mám nějak pocit, že se to dá všechno do pořádku.“

Přerušilo ho zaklepání na dveře a Ruth vyskočila z jeho klína.

„To bude číšník s obědem,“ ale než urazila polovinu cesty ke dveřím, zaklepání se opakovalo s takovou naléhavostí, že hrozilo uvolnění omítky.

„Už jdu.“

Ruth podrážděně zesílila hlas a dveře se prudce rozletěly. Záplava mužů vedená Bobem Sampsonem vplula do pokoje, brebentila a gestikulovala a valila se k Seanovi.

„Co se tu, k čertu, děje?“ vyzvídál.

„Vyhrál jste!“ křičel Bob.

„Přepočítávání hlasů, vy jste vyhrál v přepočítávání – o deset hlasů!“

„Můj Bože!“ vydechl Sean a potom tiše, že ho slyšela jen Ruth.

„Garry. Ubohý Garry!“

„Otevřete šampaňské – pošlete pro další bednu. Jsme s vámi všichni!“ jásal Bob Sampson.

„Takže napijem se na Unii jižní Afriky!“

Kapitola 83

„Ani tentokrát ne. Po tolika prohrách, tolika věcech – ani tentokrát ne.“

Garry Courtney byl zase opilý. Ležel ve své židli a sklenici držel v obou rukou, míchal hnědou tekutinu krouživými pohyby, takže několik kapek vystříklo přes okraj a pokapalo látku jeho kalhot.

„Ne,“ souhlasila Anna. „Ani tentokrát ne.“

Postavila se k němu zády, hleděla ven z okna jejich apartmá do ulice osvětlené plynovými lampami, protože se nechtěla dívat na jeho obličej. Ale drsnou, posměvačnou tóninu svého hlasu nemohla ovládnout.

„Takže teď se můžeš vrátit k psaní svých knížek. Tečku za sebou jsi už udělal – předvedl jsi sám sobě a celému světu, jak jsi neschopný.“ Po-malu, hýbajíc rukama, začala masírovat své horní paže se smyslnou rozkoší. Jemně sebou třásla, pokračovala neúnavně a její sukně šustily jako listí ve větru. Bože, jak blízko to bylo – a bála se.

„Prohráls, Garry Courtney. Vždycky – a vždycky budeš.“

Zase se zatřásla vzpomínkou na svůj strach. Skoro už od ní utekl. Viděla to ve chvíli, kdy vyhlašovali první výsledky, každou minutu to rostlo silněji. Dokonce i jeho hlas se změnil, hlubší, s prvním dotykem jistoty. Díval se na ni cize, bez pokory, s probouzejícím se opovržením. Potom plamen vzbouření, když mluvil se Seanem Courtneyem. Tehdy se opravdu bála.

„Jsi ztracená existence,“ opakovala a uslyšela zvuk, který vydal napůl polknutí, napůl vzdech. Počkala a když uslyšela tiché zažbluňkání brandy, nalívané z láhve do sklenice, objala sama sebe těsněji a teď se zasmála, protože si vzpomněla na vyhlášení přepočtených hlasů. Způsob, jakým se scvrkl. způsob, jakým se zkroutil a vytočil se tím vším, a bylo to pryč – jistota a pohrdání byly smeteny. Pryč! Pryč navždy Sean Courtney ho nikdy nebude mít. To si přísahala – a teď přísahu dodržela. Jako už mnohokrát předtím se jí před očima v mysli odehrávaly podrobnosti té noci. Té noci, co si přísahala. Pršelo. Stála na širokém schodišti Theuniskraalu a Sean vedl svého koně po jeho trávnicích. Vlhké plátno košile se mu lepilo na ramena a hrudník, déšť zauzlil jeho vousy v tenké copánky, takže vypadal jako rozpustilý pirát.

„Kde je Garry?“ Její hlas-a jeho hlas odpověděl.

„Neměj strach. Odjel do města navštívit Adu. Bude včas spátky.

„A vedl ji do francousských dveří. Hlavu měla na úrovni jeho ramenou a jeho oči, kdy se na ni díval dolů, byly něžné mírnou úctou k těhotenství.

„Ty jsi proklatě dobrá ženská, Anno. A jsem přesvědčenější, že porodíš dobrý dítě.“

„Seane!“ Pamatovala si, jak jí jeho jméno vystoupilo z hrdla jako bezděčný výkřik bolesti. Vášnivost, která přimkla její tělo k jeho, vyrazila kupředu, tělo se prohnulo dozadu a vyslalo kupředu její rty aby hledaly jeho mužství. Drsný zelektrizovaný pocit z vlasů v jejích rukou, kdy přitáhla obličej dolů a chuť jeho úst, teple a vlhce rozevřených.

„Zbláznila ses?“

Když se pokoušel odtrhnout se od ní, její ruce obemkly tělo a obličej se tlačil na jeho hrudník.

„Miluji tě. Prosím tě, Seane, prosím tě. Jenom mě nech, abych tě mohla držet, to je všechno. Chci tě jenom držet.“

„Běž ode mě!“ A hrubě ji odstrčil na gauč vedle krbu. „Jseš žena Garryho a brzy budeš matkou jeho dítěte. Nech si pro něj své horký tělíčko.“

Natáhl tvář dopředu, blízko její. „Já tě nechci. Nemohl bych se tě víc dotknout, to už bych se rovnou moh vyspat se svou vlastní matkou. Ty jseš Garryho žena. Jestli budeš ještě někdy koukat na jinýho mužskýho, zabiju tě. Zabiju tě holejma rukama.“

Láska okamžitě zmrzla, změnila se těmi slovy v nenávist. Její nehty se

mu zaryly do tváře a krev stříkala do jeho vousů. Chytil ji za zápěstí. Držel ji, zatímco zápasila a ječela na něj: „Ty svině, ty špinavá, hnusná svině. Garryho žena, říkáš, Garryho dítě, říkáš! Teď poslouchej. To, co mám v sobě, jsi zplodil ty. Je to tvoje, ne Garryho!“

Odtáhl se od ní překvapeně.

„Ty lžeš, to není možné!“

Pokračovala, vyslovovala měkce ta krutá slova.

„Pamatuješ, jak jsme se loučili, když jsi odcházel do války? Pamatuješ si na tu noc ve voze?“

„Nech mě. Nech mě na pokoji. Musím popřemýšlet. Nevěděl jsem.“

A odešel. Slyšela, jak zaklaply dveře jeho pracovny a stála uprostřed místnosti, zatímco bouřlivý příboj jejího vzteku se zmírnil a odhalil černé útesy nenávisti. Potom byla v ložnici sama, stála před zrcadlem – a přísahala si.

„Nenávidím ho. Jen jednu věc mu teď můžu vzít. Garry patří mně. Je můj, ne jeho. Tak mu ho vezmu.“

Vyškubla sponku z vlasů, takže se jí skutálela na rameno. Prsty ji zmateně sevřely. Kousala se zuby do rtů tak, že cítila krev.

„Ó, Bože, jak ho nenávidím..“

Pantalony roztrhla a odhodila, lahvičku s pudrem a kosmetikou smetla z nočního stolku, vyšplouchly a zaplnily pokoj pronikavou vůní z parfému. Potom ležela sama ve ztemnělém pokoji. Čekala na příchod Garryho. Teď se otočila od okna a podívala se triumfálně dolů na Garryho, věděla, že se už nikdy víc nepokusí uniknout. Dodržím svou přísahu, pomyslila si a přešla k židli.

„Ubohý Garry.“ Přinutila se jemně brouknout a sčísala mu vlasy z čela. Vzhlédl k ní, překvapený, ale dychtivý po lásce.

„Ubohý Garry. Zítra odjíždíme do Theuniskraalu.“

Přisunula láhev od okraje stolu blíž k jeho ruce. Potom ho lehce políbila na tváře a vešla do ložnice apartmá – znovu se zasmála, bezpečná a chráněná jeho slabostí.

Kapitola 84

Čtyři měsíce rychle uběhly. Sean, šílený odpovědností svého úřadu, horami korespondence, schůzemi a zasedáními, prosebníky a navrhovatelé – věnoval Michaelovým plantážím cukrové třtiny jen malou připomínku. Michael odjel na pobřeží, odkoupil půdu a vážně se zapletl s obchodníkovou nejstarší dcerou. Tato mladá dáma měla nedobrou pověst jedné z odvržených v Natalu. Když se skandál dostal k Seanovým uším, otec tajně potě-

šen, že se Michael nakonec zbavil své cudnosti nasedl do rollse a vystartoval na osvobozující cestu.

Vrátil se do Ladyburgu s kajícím Michaelem v závěsu. O dva týdny později se mladá dáma vdávala, brala si obchodního cestujícího a přestěhovala se z Tongaatu do Durbanu, takže Michael se mohl vrátit do Tongaatu a začít realizovat své plány v cukerných záležitostech. Ruth už nedoprovázela Seana při všech jeho cestách z Ladyburgu. Její rychle rostoucí břicho a důsledná nevolnost, která se o ni pokoušela každé ráno, ji nutily zůstat v Lion Kopu, kde ona a Ada trávily mnoho času navrhováním a výrobou miminkovského oblečení. V tom jim Storm asistovala. Matiné kabátek, jehož upletení jí trvalo tři měsíce, bude zaručeně nemluvněti slušet – byl jak pro hrbáče s jednou rukou dvakrát tak delší než druhou.

Stále zaměstnán od časného rána do západu slunce v rozsahu dohledu Mahobova ranče Dirk nacházel pro rozptýlení jen chvílky. Ladyburg byl teď dostatečně vyplněn Seanovým špiónážním systémem a o Dirkových několika návštěvách informoval dopodrobna. Ale na opačné straně Ladyburgu, opuštěné a mrzké z chťice lásky, zadumaně stálo mohutné stavení Theuniskraalu. V noci svítívalo jediné okno bledým žlutým čtvercem světla, jak Garry Courtney sedával sám u stolu. Před ním ležela apaticky tenká hromádka papírů. Hodinu za hodinou na ni civěl – ale vlastně ji neviděl.

Byl uvnitř vyprahlý, zbavený šťávy života a hledal její náhradu v láhvi, která teď byla jeho společnicí. Dny se prodloužily v týdny a pak se z nich staly měsíce – a on se jimi nechal unášet. Každé odpoledne scházival k výběhům, potom, opřený o těžké dřevěné klády, hleděl na svého plnokrevníka. Hodinu za hodinou stál bez pohnutí a někdy to vypadalo, jako by opustil své vlastní tělo a žil mimo tu olejnatě se svítící kůži, jako by se jeho vlastní kopyta zarývala hluboko do trávníku, když utíkal, jako by jeho vlastní hlas zakvílel a jeho vlastní svaly se napínaly a kývaly v divokém spletenci těžkých těl.

Jednou odpoledne ho tady našel Ronny Pye. Neupozornil Garryho na svou přítomnost, přišel k němu tiše a stál vedle něj, pozoruje bledý napjatý obličej s vrytými znaky bolesti, nejistoty a strašné touhy hluboko kolem úst a za bledě modrýma očima.

„Ahoj, Garry.“ Promluvil měkce, ale všiml si lítosti ve svém hlase a rychle ji zapudil. Teď nebyl čas na měkkost a nemilosrdně přitvrdil své odhodlání.

„Ronny.“

Garry se k němu zmateně otočil, a když se usmál, měl nejistý výraz.

„Obchodně, nebo společensky?“

„Obchodně, Garry.“

„Hypotéka?“

„Ano.“

„Co chceš abych udělal?“

„Co takhle jet do města – můžeme si ty věci projít v mé kanceláři.“

„Ted?“

„Ano, prosím tě.“

„No dobře.“ Garry se pomalu narovnal. „Pojedu s tebou.“

Přejeli spolu přes hřeben země a dolů k betonovému mostu přes Baboon Stroom. Oba dva tiše – Garry proto, že v něm nebylo nic, co by mohl říci. Ronny Pye pro svůj pocit studu z toho, co bude muset udělat. Měl muži odebrat jeho dům a poslat ho volně do světa, ve kterém nebude mít šanci na přežití. Na mostě automaticky zastavili, aby nechali koně odpočinout. a sedli beze slov, nesourodá dvojice. Jeden muž seděl klidně, štíhlý a skleslý, oblečení lehce zmačkané, obličej vážný utrpením. Druhý tučný, s červeným obličejem pod světle rezavými vlasy, oblečený v drahých šatech, nepokojný v sedle.

Za řekou bylo mrtvo. Dlouhý, špinavý, unavený kouř z továrny na vyčiňovací výtahy se nakupeně zvedal přímo do stále ještě horkého vzduchu. Černý chlapec, který hnal napojit dobytek dolů k řece. Odfukování, klepání a řinčení lokomotivy, posunující se v prostorách se zbožím, ale jinak město Ladyburg leželo ospale v horku letního odpoledne. Potom na otevřené travnaté pláni pod svahem Ronnyho oko zahlédlo spěšný pohyb a ulehčeně na něj namířil svou pozornost. Jezdce, který pádil, dokonce i na tu vzdálenost Rovny poznal.

„Mladý Dirk,“ broukl a Garry se zvedl a zahleděl se přes řeku. Jezdec a kůň projeli před jedním domkem, vypadali, jako by se dotýkali země tak pevně, jako by k ní byli připoutáni, jen bledý obláček prachu se zvedal nízkou za nimi.

„Můj Bože, ten malej prevít ale umí jezdit.“

V neochotném obdivu Ronny vážně zakroutil hlavou a kapka potu mu spadla z vlasů a sklouzla dolů po tváři. Kůň dojel k cestě, jezdec ho zkušene obrátil a kůň pokračoval a zrychloval svůj běh. Pohyboval se v tak rytmičtém půvabu a síle, že diváci byli unešeni.

„Podívej se, jak jede!“ zašeptal Ronny.

„Pochybuj, že je v celém Natalu něco, co by toho koně dohnalo.“

„Myslíš?“ Garryho hlas se najednou probudil k životu a jeho rty se našpulily zlostí.

„Jsem si tím, kruci, jistej.“

„Můj. Moje hříbě. V přespolním dostihu ho postavím proti kterémukoliv hřebci Seana Courtneye.“

A ta slova vnukla Ronnymu Pyovi myšlenku. Promyslel si ji, zatímco s nepatrně přivřenýma očima hleděl na běh Sun Dancer Dirka Courtneye dolů k továrně. Když kůň i jezdec zmizeli za vysokými vraty, Ronny měkce promluvil: „Zaručíš se za svého koně penězi?“

„Zaručím se za něj svým životem. V Garryho hlasu byla krutost.

Ano, pomyslel si Ronny, konečně jsem našel způsob, jakým mu můžu dát šanci. Takhle vyřeší rozhodnutí osud – potom nebudu vinen za ten účet.

„Zaručíš se jím za Theuniskraal?“ zeptal se a nastalo ticho.

„Jak to myslíš?“ zašeptal Garry.

„Jestli vyhraješ, hypotéka na Theuniskraal se ruší.“

„A jestli prohráju?“

„Prohraješ farmu.“

„Ne,“ odsekl Garry.

„Kriste, ne! To je příliš mnoho!“ Ronny lhostejně pokrčil rameny. „Byl to jenom nápad – jsi asi rozumný. Neměl bys proti Seanovi moc šance.“

Garry ostře vydechl, tato výzva ho ranila hluboce jako oštěp. Udělal z toho přímý zápas mezi Seanem a ním. Ignorovat ho by znamenalo připustit, že by nikdy nedokázal vyhrát.

„Beru tu sázku.“

„Celou sázku? Zaplatíš to mými penězi – úvěr na Theuniskraal?“

„Ano, kruci. Jo. Ukážu ti, jakou mám proti němu šanci.“

„Měli bychom to raději hodit na papír,“ navrhl Ronny jemně. „Potom uvidíme, jestli to se Seanem domluví.“

Pobídl koně ostruhami a dali se kupředu přes most.

„Mimochodem, myslím, že bude lepší, když o naší malé sázce nikomu neřekneme. Budeme se tvářit, že je to jen závod naší cti.“

Garry souhlasně přikývl. Ale tu noc napsal Michaelovi dopis, ve kterém mu všechno vylíčil a pokračoval v přemlouvání Michaela, aby jel v tom závodě na Grey Weather. Dva dny před závodem se Michael svěřil babičce. Ada vyrazila do Theuniskraalu, aby se pokusila odradit Garryho od tohoto lehkomyšlného hazardu, bezúspěšně. Garry byl téměř fanatický ve svém odhodlání. Sázka pro něj nic neznamenal viděl před sebou vítězství. A teď měl Grey Weather a Michaela, který na něm pojede. Tentokrát vyhraje. Tentokrát!

Kapitola 85

Ještě za tmy se Sean s Dirkem vydal dolů k obrysům stájí. Mraky, nakupené nad svahem, byly ohnivě červené vycházejícím sluncem a vítr fučel po planině, takže proutí sténalo a kývalo se.

„Severní vítr,“ broukl Sean. „Před setměním bude pršet.“

„Sun Dancer miluje déšť,“ odpověděl mu Dirk napjatě a Sean se na něj koukl.

„Dirku – jestli dneska prohraješ...,“ Začal, ale Dirk ho rychle přerušil.

„Neprohrāju,“ a znovu, jako by přísahal. „Já neprohrāju!“

„Kdybys byl taky tak odhodlaný i v jiných věcech – mnohem důležitějších...“

„Důležitějších! Tati, to je důležité. To je nejdůležitější věc, kterou jsem kdy dělal.“

Dirk se zastavil a otočil se k otci. Chytil Seanův rukáv a přilnul k němu.

„Tati, dělám to kvůli tobě – pro tebe, tati.“

Sean pohlédl dolů, a co uviděl v obličeji svého syna, v tom překrásném obličeji, zmírnilo odseknutí, kterým se chystal odvětit. Kde jsem s tebou udělal chybu, zeptal se sám sebe s láskou poskvrněnou ošklivostí. Odkud máš tu krev, proč jsi takový, ptal se své hrdosti a pohrdání.

„Díky,“ řekl suše, uvolnil ruku a pokračoval v chůzi ke stájím. Slepě zaujat záležitostmi s Dirkem byl Sean na dvoře se stájem, aniž si všiml Mbejana.

„Nkosi, vidím vás,“ Mbejane se slavnostně zvedl z ručně vyřezávané židle, na které seděl.

„Vidím tě taky,“ vykřikl Sean radostí a potom se ovládl. Citové a emocionální projevy by Mbejana uvedly do rozpaků.

„Jak se máš?“ zeptal se hrobově a krotil touhu dloubnout ho do nadýmající se důstojnosti Mbejanova žaludku a připomínal si, že Mbejanova přebytečná kila a tloušťka byly pečlivě pěstovány, aby ukázaly zbytku světa, že se má dobře.

„Mám se dobře,“ ujistil ho Mbejane.

„Jsem rád, žeš přišel.“

„Nkosi, v tak důležité dny je v pořádku, že budeme spolu – tak jako předtím.“

A Mbejane si dovilil poprvé se usmát, úsměv, který se během vteřiny stal rozpustilým úšklebkem, a Sean mu ho vrátil. Mohl tušit, že Mbejane nikdy nezapomene na boj nebo zranění nebo zápasy. Potom se Mbejane otočil k Dirkovi.

„Ať jsme dneska na tebe hrdí,“ nařizoval, jako by mluvil s jedním ze svých vlastních synů. „Tvůj otec a já se na tebe budeme dívat.“

Položil mohutnou černou ruku na Dirkovo rameno, jako by mu žehnal, potom se otočil, aby udělal gesto se svou plácačkou na mouchy na chlapce ze stájí, kteří za ním čekali.

„Přived'te koně!“ Dva z nich kobytku vyvedli, její kopyta klapala na

dláždění dvora, trošku tancovala. S hlavou vzhůru se pohybovala jako ohař, ušima stříhala dopředu a dozadu. a když uviděla Dirk, nakrčila své měkké sametové nozdry a zafrkala.

„Hej, děvče!“ Dirk k ní přicházel. Když se přiblížil, zakoulela očima, až se ukázalo bělmo, a své malé uhlažené uši sklopila šibalsky na šíji.

„Přestaň s těmi nesmysly,“ napomínal ji Dirk, až odkryla žluté zuby a natáhla svůj štíhlý hadovitý krk. Když k ní vztáhl ruku, a ona vzala jeho prsty mezi ty strašné zuby a něžně je cumlala. Potom skončila s předstíráním, zafrkala, nastražila uši a strkala nozdry na jeho hrudník a krk.

„Kde má přikrývku? Žrala? Dejte sedlo a uzdu do auta.“

Dirk sekal řetěz otázek a pokynů na ošetřovatele, když se mazlil se Sun Dancer jemnými rukama milence. Tolik rozporů v jedné osobě. Sean se díval na svého syna a obklopil ho smutek, skličující jako tento červený východ slunce. Kde jsem udělal chybu.

„Nkosi, půjdu s koněm dolů.“

Mbejane vycítil jeho rozpoložení a snažil se je přerušit.

„Lepší, než kdyby člověk jako ty seděl vedle mě v autě,“ odsekl Sean a měl ďábelskou radost z bezradného pohledu, který Mbejane vrhl na velký zářící rolis, zaparkovaný na protějším konci dvora. Má to oči jako potvora, pomyslně si Mbejane a rychle se podíval pryč.

„Půjdu s koněm a dohlédnu na to, aby si neublížil,“ oznámil.

„Jak si přeješ,“ souhlasil Sean. Malé procesí se vydalo na cestu k Ladyburgu. Dva čeledíni vedli Sun Dancer přikrytou červenou tartanovou pokrývkou a Mbejane je klidně následoval se svými malými černými syny, nesoucími za ním jeho vyřezávanou židli a oštěpy. O dvě hodiny později Sean dojel s rollsem na pole za hospodářský mi budovami. Civěl přímo před sebe, obě ruce svíraly volant, takže klouby jeho prstů byly bílé – Sean neslyšel výkřiky přivítání ani neviděl slavnostní zástupy a praporky, dokud se rolis prudce nezastavil v trávě a ruce pomalu neodmrzly od volantu. Potom jemně vydechl a ztuhlé svaly jeho obličeje změkly v úšklebek nejistého triumfu.

„Tak, jsme tady!“ Mluvil, jako by si sám nebyl docela jist.

„Jsi dobrý, můj drahý.“

Ruthin hlas byl také trošku nakřáplý a uvolnila ochranné sevření Storm.

„Měl jsi nechat řídit mě, tati.“

Dirk lenošil opřený o sedlo na zadním sedadle. Sean se k němu zuřivě otočil, ale Dirk byl rychlejší. Vyskočil otevřenými dveřmi vozu a byl pohlcen davem, který obklopil rolls, než mohl Sean najít vhodná slova. Jen za ním zahrozil.

„Ahoj, Seane. Jsem rád, že tě vidím.“

Dennis Petersen otevřel dveře u jeho lokte a Sean kvapně změnil svůj výraz v úsměv.

„Ahoj, Dennisi. Nápodobně.“

„Všichni z okresu,“ ujistil ho Dennis, když si potřásali rukama, a potom se rozhlédl s uspokojením po poli. U ohrad pro dobytek bylo zaparkováno roztroušeně bez jakéhokoliv řádu nejméně padesát kočárů, otevřený vůz byl zařízen jako stánek občerstvení se stříbrnými vařiči na kávu a na pultě ležely hromady oplatků. Blízko brány se odehrával psí zápas, zatímco malí chlapci ve zmačkaných kostelních šatech pokřikovali a řvali a honili se mezi lidmi.

„Kdo je zodpovědný za výzdobu?“ zeptal se Sean, prohlížeje si praporky a další výzdobu, která se třepotala na tyčkách označujících cílovou čáru a širokou uličku oddělenou provazy, a vedoucí až k nim.

„Rada – zvolili jsme ji minulý týden.“

„Velmi pěkné.“

Sean se teď díval na výběh, kde byli koně. Pevná barikáda osob lemovala hrazení, ale uviděl, jak Dirk přelezl a seskočil vedle Sun Dancer za výbuchu potlesku přihlížejících.

„Vypadá dobře, ten mladík.“

Dennis se také díval na Dirka, ale v jeho tónu bylo něco, co větu doplňovalo, ale jsem rád, že není můj.

„Díky.“

Sean odpověděl se zápurem v hlase a ironicky se usmál.

„Raději půjdeme dál a promluvíme si s ostatními znalci. Garrick čeká.“

Dennis pohodil hlavou ke kočáru na konci čáry. I když se toho trapasu obával, Sean se na něj poprvé podíval. Společně s Pyem, Erasmem a jeho otcem stál Michael a díval se na ně. Opíral se o kolo, vysoký a štíhlý v těsných černých jezdeckých botách a s rozepnutou košilí z bílého hedvábí, zdůrazňující šířku jeho ramenou. Ada a Anna seděly nad ním společně na zadním sedadle a najednou Sean cítil, jak se v jeho žaludku zvedá hněv. Ada by měla být tady, s nimi.

„Matko.“

Přivítal ji bez úsměvu.

„Ahoj, Seane.“ A nemohl odhadnout hloubi tónu jejího hlasu ani výrazu. Bylo to zklamání nebo možná zavržení? Po dlouhé minuty na sobě spočívali očima – až Sean pohled nevydržel, protože teď místo vzteku cítil vinu. Ale nechápal, odkud se ta vina vzala – vznikla snad jen ze zarmoucené žaloby v Adiných očích. Odtud se vzala.

„Anno.“

Pozdravil ji a odpověď bylo strnulé přikývnutí.

„Garry.“

Sean se pokoušel usmát. Udělal pohyb, jako by zvedal pravou ruku, ale když to udělal, věděl, že bude odmítnut, protože stejná obžaloba, kterou spatřil v Adiných očích, byla také v očích Garryho. Ulehčeně se otočil na Michaela.

„Ahoj, Miku. Víš, že v tomhle závodě ti to natřem?“

„Myslím, že jsem nic neslyšel!“ A oba se bezstarostně zasmáli, smáli se na sebe s tak samozřejmou radostí, že se Anna netrpělivě zavrtěla na sedadle a ostře promluvila.

„Nemohli bychom to už mít za sebou, Ronny?“

„Ano,“ souhlasil Ronny spěšně.

„Nuže, tedy. Kde je mladý Dirk? Pojďme, raději ho najdeme.“

Ve skupince opustili ženy a prodírali se skrze dav k výběhu, kde stál Dirk a smál se se dvěma děvčaty, ve kterých Sean poznal dvě dcery jednoho z předáků továrny. Obě si Dirka hleděly a reagovaly s tak nestoudným zbožňováním, že Sean pocítil, jak se v něm zvedá hrdost. Dirk lhostejně opustil děvčata a přistoupil k němu.

„Všechno zařízeno, tati.“

„No, to vidím,“ odpověděl Sean stroze a čekal, až Dirk prokáže zdvořilost mužům, kteří stáli s ním, ale Dirk je ignoroval a mluvil jen k Ronnymu Pyovi.

„Takže poslouchám.“

„No, teda. Závod mezi nováčkem Grey Weather Garryho Courtneye a kobylkou Sun Dancer Seana Courtneye závod cti s žádnými sázkami majitelů. Souhlasíte?“

„Dobře,“ řekl Sean. Garry otevřel ústa, potom je odhodlaně zavřel a přikývl. Trošku se potil. Roztáhl v rukou kapesník a utřel si čelo.

„Dráha dlouhá přibližně pět mil kolem čtyř bodů. Body budou za prvé stanoviště vztýčené na poli, za druhé severovýchodní hraniční značka farmy Theuniskraal.“

Ronny ukázal na hřeben svahu, který se tyčil nad nimi, s plochami zlaté trávy a skvrnami temně zelené buše.

„Za třetí, číslem tři je vodojem Mahobova ranče, který odtud nemůžete vidět, protože je za těmi stromy.“

Ronnyho paže načrtla dlouhý oblouk podél hřebene svahu a zastavila se a ukazovala na jehlany chomáčů gumovníků.

„Oba dva, víte, kam jet?“

„Jasně,“ souhlasil Dirk a Michael přikývl.

„Čtvrtý a poslední bod je stejný jako u startu – tady.“

Ukázal prstem na dvě stanoviště, která vesele vlála praporky.

„Na hranici Theuniskraalu a u vodojemu budou umístěny kontroly – objedte je zezadu. Porotou jsou pan Petersen, Erasmus a já. Všechno. Diskuse týkající se běhu nebo interpretace pravidel budou rozhodovány námi...“

Ronny pokračoval ve výkladu a Sean cítil, jak se jeho vzrušení zvedá ze žaludku a začíná brnět v pažích. Teď je přepadlo všechny, Ronnyho hlas se zostřil. I když Sean nepochopil, že liščí dychtivost jeho obličeje pochází z vědomí, že to je boj, ze kterého může vytěžit více než kterýkoliv z nich, Garrick zcela rozuměl a jeho oči se hypnotizovaně dívaly na Ronnyho rty.

„Tak a je to,“ skončil Ronny a potom řekl jezdcům: „Osedlejte a přiveďte koně na start.“

Porota odešla pryč a zanechala čtyři Courtneye stát společně.

„Seane...,“ Garry promluvil první, měl sklíčené oči.

„Myslím, že bys měl vědět...,“ ale nedokončil.

„Co?“ zeptal se Sean prudce a tón jeho hlasu Garricka napřímil. Obžaloba v jeho očích se změnila v něco, co by Sean neočekával v hrdost.

„To nic.“

Garry se otočil a odcházel směrem ke svému koni, kráčel pružně s rameny pyšně vztyčenými.

„Mnoho štěstí, Miku.“

Sean ho šťouchl do paže.

„Tobě taky.“

Michael se vydal za Garrickem, potom se zastavil a obrátil se na Seana.

„Cokoliv kdokoliv říká, Seane, vím, že tys to nenaplánoval.“

Potom odkráčel.

„Co tím, k čertu, myslel?“ uvažoval Sean, ale Dirk přerušil jeho zamyšlení.

„Proč jsi to udělal, tati?“ zeptal se.

„Co?“ Sean na něj hleděl nechápavě.

„Přeješ mu štěstí. Proč jsi mu přál štěstí? Já jedu za tebe – ne on. Já jsem tvůj syn – ne on!“

Dva jezdci spolu dojeli ke startu a dav bzučící vzrušením šel za nimi. Sean kráčel vedle Sun Dancer s Dirkem, nakloněným pozorně ze sedla, aby ho poslouchal.

„Vem to lehce k močálu, nežěň ji, bude v blátě potřebovat všechnu svou páru. Michael tady získá náskok, jeho kůň je silný v nohou, ale těžký. Jeď za ním a nech ho, ať ti udělá cestičku. Za močalem můžeš vyrazit a předběhnout ho na svahu, pořádně ji prožeň. Musíš jet k vrcholu před ním a držet vedení na hřebeni k vodojemu.“

„Dobře, tati.“

„Až vyrazíte dolů ze svahu, drž se dobře bokem pod van Essenovou

plantáží na pevné zemi – tak můžeš projet okrajem močálů. Předpokládám, že Mike pojede rovnou dolů a spadne doprostřed. Ale budeš mít delší trať – využij rychlosti Sun Dancer proti Grey Weatherově síle.“

Dojeli ke startu a dav se rozptýlil a roztrousil podél linky provazů. Otevřená trouba lidstva hleděla oběma jezdcům do tváří, potom bažina se svou podvodnou bujnou papyrusovou trávou, skrývajícím lepkavé díry v blátě, Nad tím velký dlouhý svah. Dlouhá trasa. Těžká trasa.

„Jste oba připraveni?“ zavolal Ronny Pye z postranní čáry.

„Opusťte dráhu prosím, Seane.“ Sean položil ruku Dirkovi na koleno.

„Uvidíme, co dokážeš, chlapče.“

Potom podlezl provazy mezi dav. Sun Dancer se nervózně plašila, zvedala se na zadní a házel hlavou, takže hřívá plála červenožlutě ve slunečním světle. Pot jí stékal v temných potůčcích po plecích. Michael otočil Grey Weather, zacházel s ním jemně, nakláněl se dopředu a plácal ho po šíji, mluvil s ním tak, že napínal uši, stavěl je napůl dozadu, aby slyšel.

„Všichni prosím, ticho!“ Dennis použil megafonu a bzukot hlasů klesl v šumivé očekávání.

„Ted' podléháte rozkazům startéra,“ křičel na jezdce, „odstupte od sebe a přijedte sem společně.“

Odpoutali se od stanovišť a rozjeli se spolu. Dirk pobídl Sun Dancer ostruhami, až vyhodila zadníma nohama a udeřila Michaela do nohy.

„Drž si své zatracené zvíře,“ zavrčel na Michaela. „Nepřibližuj se ke mně!“

„Jsi nervózní, Dirkie?“ Michael poslušně s koněm poodstoupil.

„Do prdele! Ukážu ti, kdo je nervózní,“ a Sun Dancer hodila protestně hlavou, když ji Dirk zatáhl za udidla.

„Chod'te po kruhu, uklidněte je chůzí,“ Dennisův hlas zněl skrze megafon zkráceně. Otočili se a začali se procházet dvacet yardů od startu, dva koně se sluncem zářícím na naleštěných kůžích. Bledě zlatá a tmavě červená. Dav jemně povzdychl jako vítr v trávě.

Deset kroků a Sun Dancer se začala prodírat dopředu, prodlužovala svůj krok, nedočkavě sebou pohazovala.

„Držte se vedle sebe! Držte se spolu!“ upozorňoval je Dennis a Dirk ji drsně švihl po zadku. Okraje nosních dírek měl rozevřené a bílé napětím. Michael se posunoval vedle něj, ruce měl spuštěné. Velký červený kůň – nováček – přešlapoval vysoko v přehnané činnosti zvířete, které něco brzdí. V pěti posledních krocích zrychlili společně, jezdci, nahrbení nízkou v sedlech, dojeli ke startu.

„Jed'!“ zařval Dennis, a „Jed'!“ zařvala stovka hlasů. Stále vedle sebe, měříce krok jeden druhému, změnili chůzi v lehký, volný, drobný klus.

Oba, Dirk a Michael, se lehce zvedali v třmenech, aby koně přibrzdžovali a zdržovali je tak od prudkého trysku. Půl míle před nimi se rozkládal močál a nad ním pět mil hory a strmé skalnaté země, rokle a trnitého křoví. Klusali dolů mezi ječícími řadami a ven z té vřavy na otevřenou pláň. Dav se roztrhl a rozptýlil do různých bodů výhodného postavení a Sean běžel s nimi, aniž by sundal svůj dalekohled, třásl se vzrušením ve všeobecné vřavě výkřiků a smíchu. Ruth na něj čekala vedle rollse. Chytil ji kolem pasu a zvedl ji na kapotu.

„Seane, poškrábeš lak,“ protestovala, když si držela klobouk a tetelila se vystrašeně na vysoké oblé kapotě.

„K čertu s nátěrem,“ smál se, když vlézal vedle ní. Ruth se k němu přimkla, hledajíc podporu.

„Tam jsou!“ Daleko po poli běželi dolů dva koně k jasné zeleni močálů. Sean se zvedl, zaměřil svůj dalekohled a najednou byli tak blízko, až čekal, že uslyší dunění kopyt. Grey Weather byl vpředu, hnal se mocně na svých mohutných plecích, napjatých při každém skoku – a Sun Dancer ho stopovala s šijí prohnutou jako luk proti tlaku udidel. Dirk seděl na jejím hřbetě vzpřímeně, s lokty vtlačenými do stehén, jak ji držel.

„Ten malý chuligán mě konečně poslechl, zabručel Sean.

„Ale že použije bičík, jsem docela předpokládal.“

Přes vzdálenost, která je oddělovala, Sean cítil Dirkovo odhodlání zvítězit jako hmatatelnou věc, viděl způsob, jakým držel svá ramena, viděl ztuhlé linky jeho paží. Ale to, co nemohl vidět, byly tvrdé rysy nenávisti v Dirkově obličejí, když upřeně hleděl na Michaelova záda před sebou. Dusot kopyt změnil svůj tón, už nezvonil na tvrdé zemi, ale zněl tlumeně, protože dorazili k močálu. Teď hroudy lepkavého bahna odlétaly od kopyt Grey Weathera a kousek zasáhl Dirka do hrudníku. Špína se rozprskla na bílém hedvábí košile. Běh Sun Dancer se změnil, když ucítila měkkou půdu.

„Pomalů, děvče. Hej, no tak, děvče,“ Dirk šeptal, držel ji pevně koleny a dával jí jistotu. Tráva zaškrábala po jeho třmenech a Grey Weather spadl do první díry, potopil se do ní a do močálu úplně. Vysoký papyrus ho pohltil.

„Stařík měl pravdu,“ Dirk se poprvé usmál. Michael přes rákosí dělal cestičku, prošlapal ji a Dirk ho následoval s polovičním úsilím. Dvakrát Grey Weather uvízl po břicho v jámách černého lepidla, řehal a bojoval, aby se uvolnil, zatímco Dirk je dojel. Oba koně se leskli blátem a jejich jezdci byli namočení po pás a nahoře zastříkaní. Močál páchl jako zvířecí klec a bažinný plyn mrzutě vybuchoval, kdykoliv ho vyrušili. Mračna hmyzu se nad nimi vznášela a pták asakabula vyletěl s křikem, když se plahočili skrze papyrus. Jeden z ostrých listů švihl Dirka do tváře a pramének krve stékal po jeho čelisti, umýval kapičky bláta a kapal na košili. Potom najed-

nou pod nimi půda ztvrdla, z pevného papyrusu se staly trsy, papyrus prořídil a zůstal za nimi a Grey Weather je vedl ven na první svah pahorku. Teď běžel těžkopádně a při každém kroku frkal, zatímco Sun Dancer vyrazila vedle něj.

„Jsi u konce!“ křičel Dirk na Michaela. když byli na stejné úrovni.

„Uvidíme se v cíli,“ a naklonil se v sedle dopředu a pobídl Sun Dancer ostruhami a bičíkem zároveň. Bez nátlaku odbočil Michael s koněm doprava, nechal ho pohybovat se pod volnými otěžemi, aby si vybral svou vlastní cestu a začal svou první ze sérií cikcak kroků, která ho vynesla na vrchol. Na příkré zemi pod hřebenem Dirk ustavičně používal bičík a Sun Dancer pokračovala nahoru v sériích tápavých skoků s uvolněným kamením prokluzujícím pod jejími kopyty. Pot smyl bláto z jejích plecí a poskakovala s čím dál menší kontrolou.

„Jed', ty děvko, jed'!“ Dirk na ni křičel a otočil se v agonii na Michaelův klidný výstup. Byl pod ním dvě stě yardů a vystupoval jistě. Dirkův pohyb vyvedl Sun Dancer z rovnováhy a neohrabaně poskočila v dalším skoku, zahrabala kopyty a začala padat. Dirk vykopl nohy z třmenů a seskočil s otěžemi stále v rukou. Ve chvíli, kdy seskakoval, stáhl ji otěžemi, ale už byla na kolenou, klouzala dozadu a strhla Dirka s sebou na svou úroveň, na místo vedle sebe. Bojovali teď spolu, a když se mu konečně podařilo dostat ji na nohy, trásla se hrůzou, prach a kousky suché trávy se nalepily na její zabláčené nohy.

„Do prdele! Do prdele, ty neohrabaná kurvo,“ šeptal Dirk, když rukama kontroloval její nohy, zda není zraněná. Pohlédl spátky na Michaela a zjistil, že je teď mnohem blíž.

„Ó, Bože!“ vyhrkl, popadl otěže Sun Dancer a utíkal do svahu a táhl ji za sebou. Dirk vyběhl na hřeben, pot mu stékal po tvářích a vpíjel se do košile. Sliny vyprahly v hustou gumovou pěnu v ústech a prudce oddychoval – ale stále ještě vedl a Sun Dancer už překonala svou hrůzu. Dostatečně se vzpamatovala a trochu zaskotačila, když nasedl.

„Tudy, Dirkie!“ Dva kontroloři stojící u hromady kamení, která označovala hranici Theuniskraalu, mávali a křičeli v divokém povzbuzování. Dirk do ní zaťal ostruhy a už byl zase v pořádku, pádil podél hřebene, nechal je za sebou a dále ke skupině gumovníků tři míle odtud.

„Dožeh ho, Miku. Jed', člověče, jed'!“ Slabé výkřiky za ním a Dirk se ani nemusel otáčet a věděl, že Michael dojel na vrchol a stíhá ho. Jel dále, vztekle proklínal čas ztracený stoupáním a nenáviděl proto oba, Sun Dancer i Michaela. V této chvíli měl být o čtyři sta yardů vpředu – ne o padesát. Přesně před ním teď byla rokle, ve které protékala Baboon Stroom mezi pahorky, její strany vyplněné tmavě zelenou říční buší. Dirk našel cestič-

ku a vybočil z obzoru, směřuje nahoru po proudu k brodu. Kopyta Sun Dancer tloukla v rytmu staccato na ztvrdlé zemi pěšiny bez trávy, ale za sebou mohl slyšet jako echo klapot jiných kopyt – Michael už byl na pěšině za ním. Dirk se podíval dozadu pod svou paži. Michael byl tak blízko, že mohl vidět rozesmáté rysy zvednutých koutků jeho úst a úšklebek ho popudil.

„Já mu ukážu –!“ A Dirk znovu zvedl bičík, práskl jím Sun Dancer přes slabiny a plece, takže poskočila kupředu s novou naléhavostí. Dolů po příkrém svahu u řeky a na písčném břehu se hnál s Grey Weatherovým pyskem na úrovni svých bot. Do temně zelené vody vjeli vedle sebe, vystříkla clona gejzíru, která se zatřpytila ve slunci, sklouzli ze sedel, aby přeplavali vedle koní hloubku, zatímco proud je táhl dolů k vodopádům. Jakmile se koně ocitli mimo proud, okamžitě našli dno a vyrazili k protějším břehu. Ven, písek s vodou proudící z mokrého oblečení, křičící vzrušením, když bojovali o úzkou pěšinu, která stoupala na protějším břehu. Kdo bude první, bude mít výhodu.

„Nech mě! Vedu – nech mě projet,“ ječel Dirk rozvztekle.

„Jed’ si jinudy!“ Michael se na něj dozadu zasmál.

„Ty mizero!“ Dirk použil kolena a otěže, aby vrazil plece Sun Dancer do Michaela, snaže se ho jasně pokořit.

„Nic takového!“ varoval ho Michael.

„Ty mizero – já ti ukážu.“

Ted’ stáli vedle sebe. Dirk se rychle vyšvihl na koně a zkroutil nohu tak, že špičku boty vrazil pod Michaelův nárt. S dalším nečistým zvednutím nohy vyklouzla Michaelova bota ze třmene. Mike spadl na bok. Když padal, zoufale se přimkl k madlu, takže strhl sedlo s sebou. Sklouzlo na slabinu Grey Weathera a váha přinutila koně vyprostit se a uvolnit pěšinu. Michael spadl dolů na rameno do písku a překulil se s koleny přitisknutými k žaludku.

„A máš to!“ Dirk zaječel vzdorovitě, když vyjížděl na břeh a znovu ven na otevřenou step. Michael se za ním v řečišti hrabal na nohy, jeho mokré oblečení bylo pokryté bílým pískem, a utíkal za Grey Weatherem, který klusal zpět k vodě se sedlem pověšeným pod svou hrudí.

„Ta špinavá malá svině. Můj Bože, kdyby tak Sean věděl!“ Michael chytil koně, než začal pít, otočil sedlo znovu na hřbet a utáhl podbršíník.

„Ted’ ho nemůžu nechat vyhrát!“ Vyskočil na Grey Weathera a popohnal ho k břehu. „Nemůžu ho nechat vyhrát.“

Dvě stě yardů před sebou uviděl Dirkovu košili jako bílou skvrnu na hnědé trávě. Když objížděl vodojem a nasměroval Sun Danceřinu hlavu k poslednímu stanovišti, jeden z dozorců zakřičel: „Co se stalo s Michael-

lem?“

„Spadl do řeky,“ zavolal Dirk zpátky. „Má to spočítaný!“ A jeho hlas triumfálně zvonil.

„Vede – Dirk vede!“ Sean stál na rollsu s dalekohledem namířeným na skupinu gumovníků a teď byl první, kdo spatřil štíhlou postavu jezdce, která se ukázala na hřebeni pahorku.

„Kde je Michael?“ zeptala se Ruth.

„Nemůže být daleko,“ zamumlal Sean a čekal znepokojeně, až se objeví. Soužil se, zatímco se díval na Dirkův bezstarostný výstup na svah a hlasitě ho plísnil za to, jak brutálně zachází se Sun Dancer. Potom ho zapřisáhl, aby se kruci, pohnul v tom běhu po hřebeni, protože Michael ho určitě dohání. Když se ti dva jezdci ztratili z obzoru, aby přejeli Baboon Stroom, ztratili se i z dohledu a toto byl první moment, který diváci do této chvíle spatřili z celého závodu.

„Ten malý idiot jede moc zešíroka. Řekl jsem mu, aby jel u okraje močálu – ne aby do něj vjel celý.“

„Kde je Michael?“ opakovala Ruth. Sean znovu přiložil dalekohled k očím a pečlivě pozoroval s prvním hryzením svědomí hřeben.

„Ještě se neukázal – musí mít nějaké problémy.“

„Myslíš, že je v pořádku? Není raněný?“

„Jak to mám vědět?“ Úzkost udělala Seana popudlivým, ale okamžitě zkrotl a objal Ruth kolem pasu.

„Umí se o sebe postarat, tenhle. O něj se nemusíme bát.“

Dirk už byl téměř dole pod svahem, zanechával tenký obláček prachu, protože Sun Dancer na svých slabinách dostávala smyky téměř celou cestu.

„Stále žádná stopa po Michaelovi?“ Ruth proti němu se neustále vrtěla.

„Ne. Ještě ne,“ broukl Sean. Dirk si může dovolit objet močál – vede snad o čtvrt míle.“

Najednou davem projel vzdech ulehčení jako náraz větru v pšeničných lánech.

„Tam je!“

„Jede rovnou z kopce.“

„To nedokáže, ledaže by vzlétl.“

Sean přeskočil svým dalekohledem z Dirka na Michaela a zpět, odhadoval jejich rychlost a pozice, připustil Michaelovo zaváhání v močálu, ale pozastavil se nad tou pozoruhodnou vzdáleností, kterou Dirk vedl.

„Bude to velmi těsné,“ rozhodl polohlasně.

„Dirk je u močálu, ale bude to velmi těsné.“

Ada to tak neviděla. Dirk vedl a Dirk chtěl vyhrát. Podívala se na Garricka. Stál vedle cílové pásky sto yardů před ní, ale dokonce ani v té vzdá-

lenosti nebylo pochyb o svěšených ramenou a tajemném ovzduší, které ho obklopovalo jako aura porážky. Kopyta Sun Dancer rozdupávala jeho život na cucky. Ada už to nemohla déle snést, seskočila z kočáru a utíkala davem k místu, kde stál Sean jako triumfální kolos na kapotě rollse.

„Seane.“

Doběhla a dotkla se jeho nohy, ale byl tak zabraný, že nic necítil ani neslyšel.

„Seane,“ zakřičela a zatahala ho za nohavici.

„Matko?“ Otočil se neurčitě a podíval se na ni dolů.

„Musím s tebou mluvit,“ Ada překřikovala zvuky davu, které se teď zvedaly vzrušením.

„Teď ne. Běží do finise – vylez si sem, uvidíš to.“

„Teď. Musím s tebou mluvit teď. Slez okamžitě dolů!“ Její tón ho šokoval, na chvíli se zapotácel a civěl kradmo zpět na závod. Potom se rezignovaně otřásl a seskočil k ní.

„Co je? Prosím tě mluv rychle, nechci zmeškat –“

„Budu rychlá.“

Sean ji nikdy neviděl tak velmi rozhněvanou.

„Chci ti říci, že jsem si nikdy nemyslela, že se dožiju dne, kdy pro tebe nebudu mít nic jiného než pohrdání. Bezohledný jsi byl často ale nikdy otevřeně nemilosrdný.“

„Máti, já...“

Byl zmatený.

„Poslouchej mě. Rozhodl ses zničit svého bratra a udělals to. No, doufám, že z toho máš radost. Máš teď Theuniskraal. Vychutnej si to, Seane. Spi v noci dobře.“

„Theuniskraal! Co tím myslíš?“ zvolal teď na ni zmateně. „Nevsádl jsem se o farmu!“

„Ach ne,“ Ada se mu vysmívala. „Samozřejmě, ty ne – nechal jsi, ať to Ronny Pye udělá za tebe.“

„Pye? Co on s tím má společného?“

„Všechno! Pomohl ti to vymyslet. Pomohl ti vyprovokovat Garryho k takové pitomosti. Měl na Theuniskraal úvěr.“

„Ale...“

V Seanově mysli se z toho všeho začala formovat pomalu ta ohavnost.

„Vzal jsi mu nohu – teď bereš Thennickraal, ale zaplatíš za to mou láskou.“

Hleděla mu upřeně do očí, měla je kalné bolesti.

„Na shledanou, Seane. Už spolu nikdy nepromluvíme.“

A pomalu odkráčela pryč. Šla jako stařena, unavená a opotřebovaná sta-

řena. Sean pochopil a dal se do běhu k cílové pásce. Prodíral se davem jako žralok skrze hejno sardinek. Přes jejich hlavy viděl dva jezdce, jak pádí přes pole. Dirk vedl, stál v třmenech a poháněl Sun Dancer bičem. Jeho černé vlasy poletovaly ve větru a košili měl poskvrněnou odlétajícím blátem. Kobylka pod ním tancovala na kopytech a jejich dusot bubnoval nad zesilujícím se řevem davu. Její tělo bylo černé a lesklé potem a pěna odlétala od její otevřené růžové tlamy a vytvářela na hrudi a slabinách bílé provazy. Padesát beznadějných yardů za ní se hnal kůň s Michaellem, který do něj zoufale bořil ostruhy. Michaellova tvář byla zkroucená záchvatem křivdy. Grey Weather byl u konce, jeho nohy slabé vyčerpáním a s každým skokem sípavě vydechoval. Sean si prorazil cestu skrze tlačenicí těl, která lemovala návodné provazy. Dostal se k přední řadě a odstrčil dvě ženy z cesty. Potom se sklonil a podlehl provaz do prostoru. Sun Dancer byla téměř nad ním, bubnovala v crescendo kopyty, její hlava se s každým skokem kývala dopředu.

„Dirku! Zastav ji!“ řval Sean.

„Tati! Tati! Běž z cesty...“

Dirk na něj zaječel, ale Sean skočil, aby mu zastoupil cestu.

„Tati!“ Sean byl před ním, přikrčený, s roztaženými rukama. Příliš blízko něho, než aby vytočil hlavu Sun Dancer, příliš pozdě zastavit její trysk.

„Skoč, holka, skoč,“ křičel Dirk a stiskl koně koleny, cítil, jak reaguje napětím slabin, cítil, jak zvedá své přední nohy nad hrud' a vyskakuje kupředu ve vysoké parabole. Ale vycítil také malátnost jejího vyčerpaného těla a věděl, že nevyskočila dostatečně vysoko a zasáhla Seanovu hlavu. Bolavý okamžik, když se Sun Dancer zvedla celá nad zem, zděšené záupnění davu, když její přední nohy zasáhly Seana. Zkroutila se ve vzduchu a dopadla. Dirk byl vyhozen, třmenové řemínky rozhozené jako kůže biče. Potom všichni dole v trávě. Ječivé výkřiky žen v zástupu. Sun Dancer se znovu zvedala, přední noha se jí volně kývala v koleně, kvílela bolestí, měla ji zlomenou. Sean na zádech, jeho hlava stočená stranou a krev z jeho roztržené tváře kapala do nosu a úst, takže jeho dech sípavě chrchlal. Dirk s kůží sedřenou na loktech a jedné tváři se doplazel k Seanovi, klekl si vedle něj, zvedal obě ruce zaťaté, tloukl jimi dolů, takže jeho pěsti šplouchaly v krvi, bil jimi do hrudi a malátné, bezvládné tváře svého otce.

„Proč jsi to udělal? Bože, já tě nenávidím.“

Šok a zuřivost a zoufalství.

„Kvůli tobě! Tys mě zastavil, tys mě zastavil!“

Michael stáhl Grey Weathera dolů, vrhl se ze sedla, běžel k ním, chytil Dirkovy ruce, odtáhl ho pryč a zápasil s ním.

„Nech ho, ty smrade!“

„On nechtěl, abych to vyhrál. Zastavil mě, nenávidím ho. Zabiju ho.“

Dav se zavlhl kupředu, stáhl provazy, dva muži pomohli Michaelovi podržet Dirka, zbytek zvučel kolem Seanova těla. Výkřiky a dotazy: „Kde je doktor Fraser?“

„Ježíši, je těžce raněný!“

„Odstřelte koně, přineste pušku.“

„A co sázka?“

„Nedotýkejte se ho. Počkejte...“

„Narovnám mu paži.“

„Přineste pušku. Prokristapána, přineste pušku.“

Potom další ticho, jejich řady se tiše rozevřely a přicházela Ruth, vlastně běžela – Mbejane za ní.

„Seane.“

Klekla si k němu, nemotorná ve svém těhotenství.

„Seane,“ začala znovu a muži kolem ní se jí nemohli podívat do tváře.

„Mbejane, vezmi ho do vozu,“ zašeptala. Stáhl přehoz z opičí kůže z ramenou a nechal ho spadnout, sklonil se nad Seanem a zvedl ho. Velké černé svaly na jeho hrudi a pažích naběhly, stál s nohama široce napjatýma váhou.

„Jeho ruka, Nkosikazi.“

Položila visící ruku pohodlně na hrudník.

„Vem ho,“ opakovala a spolu kráčeli davem. Seanova hlava klimbala na Mbejanově rameni jako hlava spícího dítěte. Mbejane položil jemně Seana na zadní sedadlo s hlavou v Ruthině klíně.

„Můj tatínek,“ opakovala stále, její obličej znetvořený hrůzou z krve a její drobné tělo se třásl jako tělo zděšeného králíčka.

„Odvezeš nás prosím tě, Michaeli?“ Ruth k němu vzhledla, když stál vedle Rollse.

„Odvez nás na ulici Protea.“

S Mbejanem, stojícím schlíple stranou, velké auto vykodrcalo z pole mezi znepokojenými diváky, potom se otočilo na hlavní cestu a odjíždělo k Ladyburgu.

Kapitola 86

Zatímco dav kolem něj se pomalu rozcházel a vracel se ke kočárům, Dirk Courtney zůstal osaměle stát a hleděl, jak rolls zmizel ve svém vlastním výfukovém kouři. Vlny reakce v jeho nohou se zlomily a vrátily se do těžké nevolnosti v jeho vnitřních orgánech. Odřenina v jeho obličeji pálila jako kyselina vylitá na kůži.

„Měl bys raději jít, ať ti doktor Fraser dá něco na tvář!“ Dennis Petersen, vycházející ze svého kočáru s těžkým služebním revolverem, se zastavil vedle něj.

„Ano,“ odpověděl Dirk přihloupě a Dennis pokračoval k místu, kde dva čeledíni drželi Sun Dancer. Vratce na třech nohách, ale teď klidná, stála mezi nimi s hlavou sklíčeně svěšenou. Dennis přiložil hlaveň revolveru k jejímu čelu, a když vystřelil, odskočila prudce, spadla a zachvěla se. Její nohy šklubly v jedné, poslední křeči, potom už ležela klidně. Dirk, který na to hleděl, se zachvěl soucitem a potom se naklonil dopředu, aby dal průchod své nevolnosti do trávy. Vyvrhla se kyselá a vřelá. Otřel si ji z úst dlaní ruky a potom vykročil. Bez cíle, slepě, z pole ke svahu. V jeho myšlenkách se v chůzi opakoval refrén pochodové písně: On mě nechce. On mě nechce. A potom krutě. Doufám, že umře. Doufám, že umře.

„Prosím tě, ať umře,“ řekla Anna Courtneyová tiše, takže Garry stojící nad jejím sedadlem v kočáře, ji neslyšel. Stál s rameny nahrbenými a hlavou vystrčenou zamyšleně dopředu, ruce svěšené podle boku se pomalu zatínaly a uvolňovaly, potom zvedl jednu z nich a mnul si prsty zavřená oční víčka.

„Jedu za ním,“ řekl.

„Bůh mi to odpustí, ale jedu za ním!“

„Ne! Zakazuji ti to. Nech ho být – nech ho trpět, tak jak jsem trpěla já.“ Pomalu, zmateně, Garry zavrtěl hlavou. „Musím. Je to moc dlouho, příliš dlouho. Musím. Modli se k Bohu, ať není příliš pozdě.“

„Nech ho zemřít.“

Potom se jí najednou rozsvítilo v hlavě, zlomila se pod ní váha nenávisti tak dlouho vyživovaná. Zvedla se ze sedadla a zaječela.

„Zemři! Kruci. Zemři!“

A Garry otevřel oči a podíval se na ni poplašeně.

„Ovládej se, má drahá.“

„Zemři! Zemři!“ Tvář měla posetou červenými skvrnami a hlas jí skuhral, jako by se škrtila. Garry se vydrápal nahoru vedle ní a ochranný ský ji objal.

„Běž ode mě. Nedotýkej se mě,“ ječela na něj. Zápasila s jeho objetím.

„Kvůli tobě jsem ho ztratila. Byl tak velký, tak silný. Byl můj a protože...“

„Anno, Anno. Prosím tě, nedělej to.“

Pokoušel se mírnit její běsnění.

„Prosím tě přestaň, miláčku.“

„Ty, ty slizká zmrzačená věci. Kvůli tobě.“ A najednou to vytrysklo jako hnis z vředu.

„Ale vrátila jsem ti to. Vzala jsem ho i tobě a teď je mrtvý. Nikdy ho nebudeš mít.“

Zasmála se, radostně, pomateně.

„Anno, přestaň.“

„Tu noc – pamatuješ si na tu noc? Zapomeneš ty nebo on někdy na ni? Chtěla jsem ho jako býka nad sebou, chtěla jsem ho, ať do mě vjíždí, hluboko, jako tolikrát předtím – prosila jsem ho – ale kvůli tobě. Kvůli svému bratrovi, kriplovi a slabochovi. Kriste, jak ho nenávidím!“ Znovu se zasmála, výkřik bolesti a nenávisti.

„Roztrhala jsem si oblečení a hryzla jsem se do vlastních rtů tak, jak jsem to chtěla po něm. Když jsi přišel – chtěla jsem tě taky... ale ty, zapoměla jsem, že jsi jen půl muže. Chtěla jsem, abys ho zabil – zabil ho!“ Bledý, takže pot na jeho obličejí svítil jako voda na bílém mramoru, Garry se od ní zhnuseně odtáhl.

„Celou tu dobu jsem si myslel, že tě – věřil jsem ti.“

A téměř vypadl z kolesky, chvilí se k ní přimkl, aby se uklidnil.

„... Tolik promarněného času.“

Potom se spustil a začal utíkat, jeho zmrzačená noha sebou trhala a zachycovala se.

„Chceš zvednout, Garry?“ Dennis Petersen je dojel s kočárem a zavolal dolů z vozu.

„Ano, ó, ano,“ Garry se chytil zábradlí a vytáhl se nahoru vedle Dennise.

„Prosím tě zavez mě k němu, jak nejrychleji dovedeš.“

Kapitola 87

Tichý, opuštěný velký dům ji pohltil. Temný, s okenicemi přivřenými proti slunci, zamyšlený a ohromný, páchnoucí ztuchlinou, jako by v jeho stěnách zemřela stará vášeň. Anna stála osamoceně v ohromném ústředním pokoji a zaječela jeho jméno.

„Theuniskraali!“ A tlusté kamenné stěny utlumily zvuk jejího šílenství.

„Je mrtev. Slyšíš mě? Vzala jsem ho všem.“

A vrískala v triumfálním smíchu se slzami smáčejiícími její tváře.

„Vyhrála jsem! Slyšíš mě? Vyhrála jsem!“ A její žal se obrátil ve smích. Zvedla těžkou skleněnou lampu a mrštila jí přes místnost. Roztříštila se a parafin se široce rozprskl, zaleskl se na stěnách a vsakoval do koberce.

„Theuniskraali! Poslouchej mě! Taky tě nenávidím. Jeho taky nenávidím. Všechny nenávidím – nenávidím vás všechny.“

Zuřila po pokoji, strhávala obrazy v pozlacených rámech a ničila je, tak-

že sklo jiskřilo jako drobné klenoty v soumraku. Vzala židli, aby ničila přední část pokojíku s uměleckými předměty, starý porcelán a skleněné nádoby. Smetla knihy z poliček na hromady a vyhazovala jejich vytržené strany do vzduchu.

„Nenávidím!“ ječela.

„Nenávidím!“ A velký dům tiše čekal. Vyčerpaný zevšednělými emocemi – starý a smutný a moudrý.

„Nenávidím vás – všechny.“

A vyběhla do průchodu, přes kuchyň do spižírny. Na nejnižší polici stál čtyřgalonový soudek denaturovaného lihu. Těžce oddychovala, když bojovala se zátkou. Špunt vyklouzl, čirá tekutina prýštila a vytékala po kovových bocích soudku. Zvedla ho na hrudník a klopýtala zpět do kuchyně. Líh se vyléval na její sukni, vsakoval do ní, smáčel těžkou látku a vytvářel rozšiřující se louži na kamenných dlaždicích.

„Nenávidím!“ Zachechtala se a zakopla, vrávoravě ztratila rovnováhu, stále svírajíc soudek, až spadla na kuchyňská kamna. Horké železo jí vypálilo oblečení a propálilo se k masu jejího boku, ale necítila to. Její nasáklé sukni zametaly topeniště. Drobná skvrna plamínku se chytla a rostla, takže když pokračovala v běsnění po domě, zametala za ní ohnivá vlečka. Vběhla opět do střední místnosti, vylévala tekutinu na knihy a koberec, chechtala se, když stříkala na dlouhé ozdobné sametové závěsy. Nevšímalas si plamenů, které ji sledovaly, dokud nechyty její spodničky a vzplanuly jí po nohou. Potom znovu zaječela v hrůze z trýznění jejího masa a mozku. Odhodila lihový soudek. Explodoval, šlehal ji kapalným modrým plamenem, proměnil její vlasy a obličej a celé její tělo v živou pochodeň, která cítila a svíjela se a umřela, ještě než plameny dorazily k doškové střeše Theunis-kraalu.

Kapitola 88

Hleděli na sebe přes palubu plachetnice a jasné sluneční paprsky odrážely jejich stíny na špinavá prkna paluby. Dva vysocí mladíci, oba tmavovlasí a opálení dohněda sluncem, oba s velkým courtneyovským nosem – oba rozčilení. Ze zádě na ně s tichou zvědavostí hleděli tři arabští námořníci.

„Takže se teda nevrátíš domů?“ zeptal se Michael. „Pořád ještě trváš na té dětinskosti?“

„Proč chceš, abych se vrátil?“

„Já? Dobrý Bože, kdybych tě už neviděl, bylo by to pro mě to nejlepší. Ladyburg by byl bez tebe čistější.“

„Tak proč jsi přišel?“

„Tvůj otec mě o to požádal.“

„Proč nepřišel sám?“ Dirkova hořkost se v jeho hlase opatrně jako echo.

„Je stále ještě nemocný – jeho hlava. Těžce raněný.“

„Kdyby mě chtěl, přišel by.“

„Poslal pro tebe, ne?“

„Ale proč chtěl, abys vyhrál ty – proč mě zastavil?“

„Poslouchej mě, Dirku. Ještě jsi moc mladý. Je mnoho věcí, které nepochopíš.“

„Já!“ Dirk pohodil hlavou a pohrdavě se zasmál. „Pche, rozumím až moc dobře. Raději z téhle lodi vypadni, právě se chystáme vyplout.“

„Poslouchej, Dirku...“

„Vypadni. Utíkej za ním – dostaneš můj podíl.“

„Dirku, poslouchej. Řekl, že jestli odmítneš – mám ti dát tohle.“

Zpod kabátu Michael vytáhl obálku a nabídl mu jí.

„Co to je?“

„Nevím, ale předpokládám, že jsou to peníze.“

Dirk přešel pomalu po palubě a vzal si od něj obálku.

„Mám mu něco vzkázat?“ zeptal se Michael, a když Dirk zatřásl hlavou, otočil se a seskočil na dřevěné molo. Okamžitě za ním nastal shon, jak arabští námořníci odvažovali lana. Michael stál na okraji mola a díval se, jak zavalitá malá loď vyjíždí do vod Durbanského zálivu. Mohl cítit zápach kalů, její boky byly umazané lidskou špínou a osamocená plachta se pomalu zvedala, jak mužstvo vztyčovalo dlouhé rameno z týkového trámu, flekatá a zalátaná jako prošívaná deka. Vítr ji zachytil a těhotné břicho plachtoví se vzdulo, loď se odrazila a vyplula do šplouchající zelené vody – zamířila k mělčině, kde sebou slabý příboj bil v tenkých pruzích bílé pěny. Dva nevlastní bratři na sebe upřeně hleděli přes rozšiřující se propast. Ani jeden nezvedl ruku, ani jeden se neusmál. Bárka se nesla pryč. Dirkův obličej byl teď drobnou hnědou skvrnou nad bílým tropickým oblečením. Potom na jednou jeho volání.

„Řekni mu...“ Příliš slabé v té vzdálenosti.

„Řekni mu...“, a zbytek věty se ztratil ve větru a v měkkém lůně a vzdeších vln pod molem.

Kapitola 89

Seděli na okraji svahu, stěny Theuniskraalu se tyčily jako začouzené hnědé náhrobní kameny, lemovaly pohřebiště nenávisi.

„Po čase bys měl začít s přestavbou,“ broukl Sean, „nemůžeš zůstat navždycky v ulici Protea.“

„Ne.“

Garry se odmlčel a pak pokračoval: „Vybral jsem nové místo pro stavení – tam pod svahem číslo dvě.“

Oba odvrátili pohled od trosek bez střechy a opět ztichli, dokud se Garry ostýchavě nezeptal: „Chtěl bych, aby ses mrkl na plány. Nebude už tak velký jako starý dům, teď když v něm budeme jenom já a Michael. Mohl bys...?“

„Jasně,“ vyhrkl Sean rychle.

„Co takhle, že bys je přinesl na Lion Kop zítra večer? Ruth bude chtít, abys zůstal na večeři.“

„Byl bych rád.“

„Přijď brzy,“ řekl Sean a začal se zvedat ze skály, na které seděl. Pohyboval se ztěžka, neohrabaně – a Garry vyskočil, aby mu pomohl. Nenáviděl slabost svého pomalu se uzdravujícího těla, Sean by nejraději odtrhl Garryho dychtivé ruce pryč. Ale uviděl výraz v bratrově tváři a místo toho se krotce podrobil.

„Podej mi ruku na té nerovné zemi prosím tě.“

Promluvil ostře. Bok po boku, se Seanovou paží přes Garryho ramena, kráčeli k čekající kolesce. Sean těžkopádně vylezl nahoru a usadil se ve vycpaném koženém sedadle.

„Díky.“

Zvedl opratě a usmál se dolů na Garryho a Garry se zarděl radostí a podíval se na nekonečné řady mladých akácií, které pokrývaly kopce Theuniskraalu.

„Vypadají dobře, že?“ zeptal se.

„Ty a Michael jste tam nahoře udělali zázraky,“ souhlasil Sean stále s úsměvem.

„Courtneyovi bratři & syn,“ vyslovil Garry měkce jméno nové společnosti, ve které splynula země Theuniskraalu s Lion Kopem v rozsáhlé lány.

„Teď je to konečně cesta, kterou jsme měli začít už dávno.“

„Tak zítra, Garry.“

Sean pleskl opratěmi a koleska vyrazila kupředu, kolébala se jemně na nerovném povrchu nové cesty.

„Tak zítra, Seane,“ zavolal za ním Garry a díval se, až se koleska ztratila mezi řadami tmavých dorostlých akácií. Potom šel ke svému koni a nasedl. Seděl chvíli a díval se na vzdálené zulské dělníky, zpívající při práci. Uviděl Michaela, jak se mezi nimi pohybuje na koni, jak se příležitostně zastavuje, naklání se ze sedla a pohání je. A Garry se začal smát. Smích odstranil vrásku kolem jeho očí. Pobídl koně ostruhami a dal se do klusu dolů, aby se přidal k Michaelovi.

Wilbur Smith HROMOBITÍ
Z anglického originálu
THE SOULAD OF THUNDER
vydaného nakladatelstvím
Mandarin Paperbacks, Michelin House 81,
Fulham Road, London SW 36RB
přeložila Bronislava Litnerová
Redakční úprava
Marie Vitochová a Jindřich Kejř
Vydalo nakladatelství
Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek, v edici Klokan, 1998
Vydání druhé

ISBN 80-7218-129-7